ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 56/1978

Σήμερα, 20 Μαΐου 1978, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Μιν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας [redacted], Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Δ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Στή συνεδρίαση ἔλαβε μέρος καί ὁ κ. Τόλιας, Τμηματάρχης στή Δ/νση Διοικητικῶν καί Οἰκονομικῶν Ὑποθέσεων τοῦ ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Π.Δ/τος "Περί ἱδρύσεως Γυμνασίων". Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Πρόταση γιά ἐπιλογή κριτῶν γιά τά βοηθητικά σχολεῖα.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως τῶν θρησκευτικῶν Β΄ Λυκείου. Εἰσηγητές κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο ἁρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Π.Δ/τος "Περί ἱδρύσεως Γυμνασίων" εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', εἶπε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση Διοικητικοῦ καί Οἰκονομικοῦ τοῦ 'Υπ. Παιδείας μέ τό ἀριθμ. 53136/9-5-1977 ἔγγραφό της ἀποστέλλει στό ΚΕΜΣ σχέδιο Π.Δ/τος "Περί ἱδρύσεως μικτῶν ἡμερησίων καί ἑσπερινῶν Γυμνασίων καί αὐξήσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων προσωπικοῦ Μ.Ε." μέ τίς εἰσηγήσεις τῶν Γενικῶν 'Επιθεωρητῶν καί 'Εποπτῶν Μ.Ε. γιά τήν ἵδρυση νέων Γυμνασίων γιά γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Γι' αὐτό τό θέμα ἔχω νά παρατηρήσω τά ἀκόλουθα: 'Ενῶ οἱ 'Επόπτες Μ.Ε. ἔχουν ὑποβάλει τίς εἰσηγήσεις τους καί τά λοιπά στοιχεῖα γιά τήν ἵδρυση τῶν νέων Γυμνασίων ἀπό τό Φεβρουάριο, τό σχέδιο Π. Δ/τος ἀποστέλλεται στό ΚΕΜΣ γιά γνωμοδότηση ὡς κατεπεῖγον στά μέσα Μαΐου, ὥστε νά μή μᾶς παρέχεται τό ἀναγκαῖο χρονικό περιθώριο γιά τή μελέτη τοῦ θέματος. Πέρα ἀπ' αὐτό οἱ τόποι ἱδρύσεως τῶν νέων Γυμνασίων ἔχουν δημοσιευθεῖ ἀπό τόν τύπο καί ἔτσι ἀπό τά πράγματα δέ θά εἶναι δυνατές μεταβολές στό νομοσχέδιο τίς ὁποῖες τυχόν θά προτείναμε.

'Οπωσδήποτε ὅμως, ἄν μπορεῖ ἡ γνώμη τοῦ Τμήματος νά εἶναι καί τώρα χρήσιμη, γιά τήν οὐσία τοῦ θέματος παρατηρῶ τά ἀκόλουθα:

Γιά τήν ἵδρυση νέων σχολικῶν μονάδων πρέπει νά τίθενται ὁρισμένα κριτήρια, τά ὁποῖα καί νά τηροῦνται ἀπαρέγκλιτα. "Ετσι καί ἀδικίες, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, δέ γίνονται καί ἔδαφος γιά σχόλια καί ἐπικρίσεις δέν παρέχεται.

"Ενα κριτήριο πρέπει νά εἶναι ὁ μαθητικός πληθυσμός τόν ὁποῖο θά ἐξυπηρετεῖ τό νέο σχολεῖο. "Ενα δεύτερο κριτήριο θά εἶναι ἡ ἀπόσταση τοῦ πλησιέστερου σχολείου πού ὑπηρετεῖ τήν περιοχή στήν ὁποία πρόκειται νά ἱδρυθεῖ ἡ νέα σχολική μονάδα. "Ενα τρίτο κριτήριο πρέπει νά εἶναι ἡ δυνατότητα στεγάσεως τοῦ νέου σχολείου. "Ενα ἄλλο κριτήριο νομίζω ὅτι μπορεῖ νά εἶναι ἡ μεταχείριση πού ἔτυχαν ὡς τώρα ὁρισμένες περιοχές. Σέ περιοχές μέ πυκνή συγκοινωνία στίς ὁποῖες ἔχουν ἱδρυθεῖ πολλά Γυμνάσια καί Λύκεια, ὥστε συχνά τό ἕνα νά ἀπέχει ἀπό τό ἄλλο ἐλάχιστα χιλιό-

./.

μετρα, γιά ἕνα διάστημα νά μήν ἱδρυθοῦν καί ἄλλα σχολεῖα. Ἀντίθετα, περιοχές πού ὡς τώρα δέν εὐνοήθηκαν, ἰδίως τῆς μεθοριακῆς Ἑλλάδας, νά τίς προσέξουμε. Ἕνα ἀκόμη κριτήριο θά πρέπει νά εἶναι ἡ βιωσιμότητα σχολείων σέ περιοχές στίς ὁποῖες ὁ πληθυσμός προοδευτικά μειώνεται. Κατανοῶ τούς λόγους γιά τούς ὁποίους τέτοιες περιοχές πρέπει νά ἐνισχύονται, ἀλλά εἶναι καί ἀσύμφορο γιά τήν Πολιτεία νά λειτουργοῦν Γυμνάσια καί πολύ περισσότερο Λύκεια μέ λιγότερους ἀπό 50 μαθητές. Γιά τέτοιες περιπτώσεις πρέπει νά ἀναζητοῦνται ἄλλες λύσεις. Καί νά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι Γυμνάσια ἤ Λύκεια μή βιώσιμα πού ἔχουν ἱδρυθεῖ ἤ ἱδρύονται ἀπό κακή ἐκτίμηση δύσκολα καταργοῦνται. Ὁπωσδήποτε ἡ ἵδρυση ἑνός σχολείου μέσης ἐκπαιδεύσεως δέν εἶναι ἁπλή ὑπόθεση. Συνεπάγεται σημαντική ἐπιβάρυνση γιά τήν Πολιτεία.

Πρέπει νά λαμβάνονται σοβαρά ὑπόψη καί οἱ εἰσηγήσεις τῶν Ἐκτάκτων Ἐπιθεωρητῶν καί Ἐπόπτων Μ.Ε., πού πρέπει πάντοτε νά εἶναι ὑπεύθυνες. Μέ τήν εὐκαιρία σημειώνω ὅτι αὐτές οἱ εἰσηγήσεις πρέπει νά ἐκτιμῶνται συγκριτικά μεταξύ τους. Ὁρισμένοι ἐπόπτες προτείνουν νά ἱδρυθοῦν Γυμνάσια μέ μαθητικό πληθυσμό ἀκόμα καί 60-80 μαθητές. Καί ἄλλοι δέν προτείνουν τήν ἵδρυση Γυμνασίων, ἀκόμα καί ὅταν ὁ μαθητικός πληθυσμός εἶναι πάνω ἀπό 100 ἤ καί 150 μαθητές, ὅπως π.χ. ὁ Ἐπόπτης τῆς ΙΓ' περιφερείας (π.χ. Πευκώνας Σερρῶν, μαθητές 260, Νύκαρπία Σερρῶν, μαθητές 200 κ.ἄ.).

Στά ἱδρυόμενα νέα Γυμνάσια δέ φαίνεται νά ἔχουν τηρηθεῖ ὅλα τά ἀνωτέρω κριτήρια σ' ὅλες τίς περιπτώσεις. Στηριζόμενος στά στοιχεῖα πού ἀναφέρουν καί τίς εἰσηγήσεις πού κάνουν οἱ Γενικοί Ἐπιθεωρητές καί Ἐπόπτες Μ.Ε. παρατηρῶ:

Ι.- Ἱδρύονται Γυμνάσια: 1) στόν Ἀλμυροπόταμο Βόλου μέ μαθητές 90, χωριό πού ἀπέχει ἀπό τό Ἀλιβέρι λιγότερο ἀπό 6 χιλιόμετρα καί ἐξυπηρετεῖται συγκοινωνιακά. 2) Στά Ἀκρίσια Ἠλείας μέ μαθητές 85, χωριό πού ἀπέχει ἀπό τό πλησιέστερο Γυμνάσιο Κρεστένων 3, 5 χιλιόμετρα καί ἔχει συγκοινωνία. 3) Στή Γουρά Αἰτωλοακαρνανίας πού εἶναι κοντά στό Αἰτωλικό, χωρίς νά ὑφίσταται φάκελο πού κρατᾶ νά ὑπάρχει εἰσήγηση τοῦ οἰκείου Ἐπόπτη γιά ἵδρυση Γυμνασίου σ' αὐτό τό χωριό. Ὁ Ἐπόπτης προτείνει νά ἱδρυθεῖ τό Γυμνάσιο στό Πενταλόφο καί ὄχι στή Γουρά.

Δέν ἱδρύονται ὅμως Γυμνάσια:

1.- Στά Πηγάδια Καρπάθου μέ μαθητές 154, περιοχή πολύ ἀπομονωμένη, μέ δυνατότητες στεγάσεως.

2.- Στήν Ἰαλυσσό Ρόδου, κοινότητα μέ πληθ. 3.500, μαθητές 228 καί μέ δυνατότητα στεγάσεως. Προσφέρονται μάλιστα δωρεάν οἰκόπεδο 37 στρεμμάτων καί ποσό 2.000.000 γιά ἀνέγερση νέου διδακτηρίου.

3.- Στό Γενναδιο Ρόδου μέ μαθητές 140 καί κτίριο σέ ἄριστη κατάσταση μέ ὅλα τά χρειώδη. Τό σχολεῖο θά ἐξυπηρετεῖ 12 κοινότητες.

4.- Στόν Κέφαλο Κῶ κοινότητα μέ 2.000 κατοίκους περίπου καί μαθητές περί τούς 150. Ἡ ἀπόσταση ἀπό τό πλησιέστερο Γυμνάσιο Ἀντιοχείας εἶναι 17 χιλιόμετρα.

5.- Στό Σκιπερό Κερκύρας μέ μαθητές 236 καί ἀνεπιφύλακτη εἰσήγηση τοῦ Ἐπόπτη. Ἡ κοινότητα διαθέτει οἴκημα δωρεάν καθώς καί οἰκόπεδο 7 στρεμμάτων γιά τήν ἀνέγερση νέου διδακτηρίου.

6.- Στόν Ἅγιο Σπυρίδωνα Ἄρτας μέ 204 μαθητές καί δυνατότητα στεγάσεως. Ἡ εἰσήγηση τοῦ Ἐπόπτη εἶναι ἀνεπιφύλακτη.

7.- Στήν Ἀσπροκλήσιά Τρικάλων μέ μαθητές 197 καί δυνατότητα στεγάσεως. Ἡ περιοχή εἶναι ὀρεινή καί ἀπομονωμένη.

8.- Στό Λυκοῦδιο Ἐλασσόνας μέ μαθητές 262 καί χιλιομετρική ἀπόσταση ἀπό τό πλησιέστερο Γυμνάσιο κατά μέσο ὅρο 13 χλμ. Ὁ ἐπόπτης εἰσηγεῖται νά ἱδρυθεῖ αὐτό τό Γυμνάσιο κατά προτεραιότητα.

9.- Στή Μεσοποταμία Καστοριᾶς μέ μαθητές 209 καί δυνατότητες στεγάσεως. Ἡ κοινότητα προσφέρει δωρεάν οἰκόπεδο καθώς καί 4.000.000 δραχμές γιά τήν ἵδρυση νέου διδακτηρίου. (Ὁ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου κ. Τζιλιας διαβεβαίωσε τό Τμῆμα ὅτι θά ἱδρυθεῖ Γυμνάσιο σ' αὐτή τήν κωμόπολη).

10.- Στό Τζιλισο Καλεβριζίου Κρήτης μέ μαθητές 175. Ἡ κοινότητα προσφέρει δωρεάν οἴκημα γιά τή στέγασή του καί ὁ Ἐπόπτης εἰσηγεῖται ἐπιμόνως τήν ἵδρυσή του.

11.- Στίς Καλύβες Ἀποκορώνου Κρήτης μέ μαθητές 162 καί ἄριστες δυνατότητες στεγάσεως.

12.- Στό Μεταξοχώρι Μονοφατσίου Κρήτης μέ μαθητές 141 καί δυνι-

τότητες στεγάσεως. Η περιοχή είναι απομονωμένη.

Σημειώνω άκομα ότι δέν ιδρύονται Γυμνάσια καί: 1) Στήν Άγρα Λέσβου μέ μαθητές 102, περιοχή απομονωμένη-απόσταση από τό πλησιέστερο Γυμνάσιο 28 χλμ. καί πλέον. 2) Στά Φίλια Λέσβου μέ μαθητές 125 καί χιλιομ. απόσταση από τό πλησιέστερο Γυμνάσιο 12-18 χλμ. 3) Στούς Φούρνους Ικαρίας, μαθητές 93, άλλή νησί πολύ απομονωμένο, 4) Στή Βαμβακού Φαρσάλων, μαθητές 221. 5) Στό Άργυροπούλιο Λαρίσης, μαθητές 141. 6) Στό Στεφανοβίκειο Μαγνησίας μαθητές 185. 7) Στήν Πτελεού Μαγνησίας, μαθητές 135. 8) Στό Τρανοβάλτου Καρδίνης, μαθητές 158. 9) Στό Παλαιοχώριο Γρεβενών, μαθητές 142. 10) Στά Σελλιά Θεσσαλονίκης μέ μαθητές 140. 11) Στήν Άγία Φωτεινή Αποστόλων Ρεθύμνης, μαθητές 160. 12) Στού Προφήτη Ήλία Τεμένους Ήρακλείου, μαθητές 135. 13) Στήν Πέρνη Καβάλας, μαθητές 174. Σέ όλα τά άνωτέρω αναφέρεται ότι υπάρχουν δυνατότητες στεγάσεως. Οί χιλιομετρικές αποστάσεις από τά πλησιέστερα Γυμνάσια δέν αναφέρονται απ' όλους τούς Έπόπτες. Στό άμεσο μέλλον θά πρέπει νά ιδρυθούν Γυμνάσια καί σέ ορισμένες κωμοπόλεις τής ΙΓ' Ανατέρας Έκπαιδ. Περιφερείας μέ μεγάλο μαθητικό πληθυσμό, όπως στό Πευκώνα Σερρών, μαθητές 260, στήν Βύκαρπία Σερρών, μαθητές 200 κ.Α. Ο οικείος Έπόπτης δέν προτείνει τήν ίδρυση Γυμνασίων σ' αύτές, ιδιαίτερα γιατί δέν υπάρχουν δυνατότητες στεγάσεως.

ΙΙ.- Ιδρύονται Γυμνάσια στά Κούρεντα Ιωαννίνων μέ μαθητές 47, στόν Παρακάλαμο Ιωαννίνων μέ μαθητές 49, στό Γαρδίκη Παραμυθιάς μέ μαθητές 60, στή Γλώσσα Σκοπέλου μέ μαθητές 69. Αύτά τά Γυμνάσια θά υπηρετήσουν απομονωμένες περιοχές. Άλλά παρατηρώ ότι: α) σέ άλλες απομονωμένες περιοχές πού άνεφερα (Δωδεκάνησος, Κρήτη κ.Α.) καί μέ υπερδιπλάσιο αριθμό μαθητών δέν ιδρύονται Γυμνάσια καί β) είναι αμφίβολο άν θά επιβιώσουν αύτά τά Γυμνάσια. Ο αριθμός τών μαθητών πού τελικά θά φοιτήσουν σ' αύτά θά είναι μικρότερος από αύτόν πού αναφέρεται.

ΙΙΙ.- Τέλος, νομίζω ότι επιβάλλεται ή κατάργηση τών Ιτροφικών Γυμνασίων καί Λυκείων τής χώρας. Ο Γεν. Επιθεωρητής Βόρειας Ελλάδος κ. Εύαγ. Οικονόμου αναφέρει ότι στό Γυμνάσιο Δομνίστας κατά τό παρόν σχολικό έτος εγγράφηκαν μόνο 25 μαθητές καί γι' αύτό προτείνει τήν κατάργησή του. Ο Έπόπτης τής Ζ' Α.Ε.Π. Μ.Ε. κ. Μπούκης αναφέρει ότι στό Γυμνάσιο Αροανίας Αχαΐας κατά τό παρόν σχολικό έτος φοιτούν

μόνο 18 μαθητές καί γι'αύτό προτείνει τήν καταργησή του.

Ώς πρός τήν αύξηση τών όργανικών θέσεων προσωπικού Μ.Ε. πού προβλέπεται άπό τό Νομοσχέδιο θά εισηγηθεί ό κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής.

Ό συνεισηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', συμφωνεί μέ τίς άπόψεις τού κ. Σακκά. Έπειδή δέ ή ίδρυση τών νέων Γυμνασίων έχει ήδη άνακοινωθεί άπό τή Διοίκηση, έκφράζει τήν εύχή νά άποφασιστεί στό άμεσο μέλλον ή ίδρυση καί τών Γυμνασίων έκείνων, γιά τά όποία ύπάρχουν σχετικές προτάσεις καί δέν ύστεροϋν σέ άριθμητικά ή άλλα δεδομένα άπό τά ίδρυόμενα.

Μετά τόν κ. Γρατσέα έλαβε τό λόγο ό εισηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, πού έχει όριστεί ώς συνεισηγητής στό θέμα καί είπε ότι έχει μελετήσει τήν εισήγηση τού κ. Σακκά καί συμφωνεί μέ αύτή.

Όσο γιά τό θέμα τής κατανομής τών νέων όργανικών θέσεων διδακτικού προσωπικού κατά κλάδους καί βαθμούς, τό Τμήμα Μ.Ε. δέν έχει νά κάνει καμιά παρατήρηση, έφόσον, όπως διαβεβαίωσε ό παριστάμενος έκπρόσωπος τής Διοικήσεως, τηρήθηκαν τά ποσοστά τού άρθρου 34 τού Ν. 309/76 σύμφωνα μέ τήν άπαίτηση τής παρ. 3 τού ίδιου άρθρου.

Άκολούθησε συζήτηση κατά τήν όποία τό Τμήμα γενικά έμεινε σύμφωνο μέ τίς άπόψεις πού άνέπτυξαν οί εισηγητές.

Ό κ. Άρβανίτης ύποστήριξε ότι πρέπει νά ίδρυθεί Γυμνάσιο καί στόν Άγιο Άνδρέα Κυνουρίας, όπως είχε προταθεί κατά τό προηγούμενο έτος. Ώς λόγους πού συνηγοροϋν γιά τήν ίδρυση αύτού τού Γυμνασίου άνέφερε τούς άκόλουθους:

1.- Άριθμός μαθητών πάνω άπό 125,

2.- Έλλειψη αίθουσών στό διδακτήριο Άστρους,

3.- Άπόσταση άπό Άστρος 10 χιλιόμετρα, καί

4.- Προσφορά τού διδακτηρίου τού Δημοτικού Σχολείου Άγίου Άνδρέα γιά συστέγαση. Έπίσης προσφορά μεγάλου καί κατάλληλου οίκοπέδου γιά τήν ένέγερση τού διδακτηρίου τού Γυμνασίου.

Άκολούθως ό κ. Ήλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', είπε τά έξής: Οί άριθμοί μαθητών πού, κατά τούς ύπολογισμούς τών Έποπτών, θά φοιτήσουν στά ύπό ίδρυση Γυμνάσια πρέπει νά μή θεωρούνται ώς άπόλυτοι, άλλά

νά μειώνονται κατά 30% περίπου, διότι:

α) Ένας άριθμός άπό αύτούς έχει άδελφούς πού φοιτούν στίς τάξεις τού Λυκείου. Είναι πολύ φυσικό οί μικρότεροι άδελφοί νά φοιτήσουν στό Γυμνάσιο, πού άντιστοιχεί στό Λύκειο τής περιοχής.

β) Ένας άλλος άριθμός κατοικεί σέ χωριά πού βρίσκονται σέ κάποια άπόσταση άπό τήν έδρα τού νέου Γυμνασίου. Αύτοί οί μαθητές μπορούν νά τακτοποιηθούν άνετότερα στήν έδρα παλαιότερου Γυμνασίου, πού βρίσκεται σέ μεγαλύτερο έπαρχιακό κέντρο, γι' αύτό καί κατά προτίμηση στρέφονται πρός τά έκεί.

Σέ αύτά θά προστεθεί ότι όλοι οί άπόφοιτοι τών Δημοτικών τής περιοχής δέν θά φοιτήσουν όπωσδήποτε στό Γυμνάσιο καί ότι γιά άρκετά χρόνια τό παλαιότερο Γυμνάσιο τής περιοχής έχει έντονότερη άκτινοβολία καί προσελκύει μαθητές άπό τήν περιοχή τού νέου Γυμνασίου.

Ό Πρόεδρος τού Τμήματος κ. Άν. Πάγκαλος πρότεινε νά έκφραστεί ή εύχή άπό τό Τμήμα νά ίδρυθούν στό προσεχές μέλλον Γυμνάσια κατά προτεραιότητα σέ κωμοπόλεις ή χωριά πού άναφέρονται στήν πρώτη είσήγηση. Έπίσης είπε ότι έπιβάλλεται οί Γενικοί Έπιθεωρητές νά προβαίνουν στίς είσηγήσεις τους μετά άπό συνεργασία μέ τίς άρμόδιες νομαρχιακές ύπηρεσίες καί τό Νομάρχη πού γνωρίζουν τήν προοπτική άναπτύξεως τών διαφόρων περιοχών, τίς δυνατότητες στεγάσεως καί άλλα στοιχεία.

Τελικά τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη:

1.- Τό άριθμ. 53136/9-5-78 έγγραφο τού Ύπουργείου Παιδείας καθώς καί τό φάκελο μέ τά στοιχεία καί τίς είσηγήσεις τών Γενικών Έπιθεωρητών καί Έποπτών Μ.Ε.,

2.- Τά άρθρα 2 τού Ν.186/1975 καί 27 τού Ν.309/1976,

3.- Τίς είσηγήσεις τών είσηγητών κ. Δ. Σακκά καί Γ. Γρατσέα, Συμβούλων Β' καί Β. Θεοδωρακοπούλου, Είσηγητή,

4.- Τή συζήτηση πού άκολούθησε, τίς άπόψεις πού έκφράστηκαν καί τίς προτάσεις πού διατυπώθηκαν,

άποφαίνεται όμόφωνα

Εἰσηγεῖται τὴν προώθηση τοῦ Π. Δ/τος ὅπως ἔχει καὶ κάνει τὶς ἀκόλουθες προτάσεις:

1.- Νὰ ἀποφασισθεῖ στὸ ἄμεσο μέλλον ἡ ἵδρυση καὶ τῶν Γυμνασίων ἐκείνων γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν σχετικὲς προτάσεις καὶ δὲν ὑστεροῦν σὲ ἀριθμητικὴ ἢ ἄλλα δεδομένα ἀπὸ τὰ ἱδρυόμενα μὲ τὸ παρὸν σχέδιο Π. Δ/τος.

2.- Στὸ μέλλον νὰ μὴν ἱδρύονται Γυμνάσια ἢ Λύκεια γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει προοπτικὴ ἐπιβιώσεώς τους. Νὰ ἀποφεύγεται ἐπίσης ἡ ἵδρυση Γυμνασίων σὲ περιοχὲς ποὺ ἔχουν περιορισμένο μαθητικὸ πληθυσμὸ καὶ ἐξυπηρετοῦνται συγκοινωνιακὰ ἀπὸ σχολεῖα ποὺ εἶναι πολὺ κοντά τους.

3.- Νὰ καταργηθοῦν Γυμνάσια καὶ μάλιστα Λύκεια τῆς χώρας ποὺ λειτουργοῦν μὲ πολὺ χαμηλὸ ἀριθμὸ μαθητῶν.

4.- Οἱ εἰσηγήσεις τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν γιὰ ἵδρυση νέων Σχολείων Μ.Ε. νὰ γίνονται μετὰ ἀπὸ συνενόηση μὲ τὶς ἁρμόδιες νομαρχιακὲς ὑπηρεσίες καὶ νὰ εἶναι ἀπόλυτα αἰτιολογημένες.

Ἡ συζήτηση γιὰ τὸ 2ο καὶ 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιὰ ἑπόμενη συνεδρίαση.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματέας

Ἀν. Πάγκαλος — Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 57/1978

Σήμερα, 22 Μαΐου 1978, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10η πρωϊνή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Αν. Μίγκαλο, Σύμβουλο Α', οι κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β', ο κ. Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, οι κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Αθηνά Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος με 6ο βαθμό σε αντικατάσταση της Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Έγκριση πράξεως Επιτροπής κρίσεως του βιβλίου των Θρησκευτικών της Β' Λυκείου. Εισηγητές κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β' και Κ. Φούσκας, Εισηγητής.

ΘΕΜΑ 2ο – Πρόταση για επιλογή κριτών για τα βοηθητικά βιβλία.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία, διαβάστηκε και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως. Στη συνέχεια το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

Γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν Β΄ Λυκείου, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας εἶπε τά ἑξῆς:

Γιά τό παραπάνω θέμα εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα: Μέ τήν ἀριθμ. Φ.211.12/23/152804/30-12-1977 ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἀνατέθηκε στούς κ.κ. Ἰ. Μίσσο, Θεολόγο ΓΕΜΕ, Ἀριστοδ. Ζέγκα, Θεολόγο-Καθηγητή τοῦ Λυκείου Χολαργοῦ, Γεώργ. Κούβελα, Θεολόγο-Καθηγητή τοῦ Γυμνασίου Ἡλιουπόλεως καί Ἀθαν. Νίκα, Θεολόγο-καθηγητή τοῦ Λυκείου Ἀρρ. Ν. Ἡρακλείου νά γράψουν τό βιβλίο τῶν Θρησκευτικῶν Β΄ τάξεως Λυκείου μέ τίτλο: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ καί μέ βάση τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα πού ἐκπονήθηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ. Ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου ἔπρεπε νά γίνει τό ἀργότερο ὡς τίς 31-3-1978.

Οἱ συγγραφεῖς μέ αἴτησή τους κατέθεσαν ἔγκαιρα τό βιβλίο (στίς 27-3-1978) στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἡ ὁποία τό διαβίβασε στήν Ἐπιτροπή κρίσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή αὐτή ὁρίστηκε μέ τήν ἀριθ. 211.13/12/34605/22-3-78 ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας καί μέ τήν ἀκόλουθη σύνθεση:

1.- Βλάσιος Φειδᾶς, τακτικός καθηγητής τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν-Γενικός Δ/ντής τῆς Γενικῆς Δ/νσεως Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

2.- Ἠλίας Βουλγαράκης, Ἔντετ. Ὑφυγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

3.- Μουτζούρης Ἰωάννης, Δρ. Θεολογίας - ΓΕΜΕ.

4.- Γεώργιος Τριανταφυλλάκης, Θεολόγος-ΓΕΜΕ- Δ/ντής Ἰωνιδείου Σχολῆς, καί

5.- Κων/νος Σκιαδᾶς, Θεολόγος-Καθηγητής τῆς Βαρβακείου Σχολῆς

Ἡ Ἐπιτροπή συνεδρίασε ἐπανειλημμένα καί ὑπέδειξε στούς συγγραφεῖς τίς ἀπαραίτητες διορθώσεις γιά τή βελτίωση τοῦ βιβλίου. Οἱ συγγραφεῖς μέ τήν ἀπό 8-5-1978 ἐπιστολή τους πρός τή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων γνωρίζουν ὅτι ἐπέφεραν τίς διορθώσεις καί ἔκαμαν ἀποδεκτές

ὅλες σχεδὸν τὶς ὑποδείξεις τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως"ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ποὺ δὲν ἦταν τῆς κοινῆς προτάσεως τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς ... ἢ ἀναφέρονταν στὴ δομὴ τοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος, στὴ σειρὰ καὶ τὴ συγκρότηση τῶν μαθημάτων, στὴν ἀφαίρεση ἢ στὴ σύμπτυξη αὐτῶν", γιατὶ γι' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς ἀλλαγὲς δὲν ἦταν ἁρμόδιοι. 'Η 'Επιτροπὴ κρίσεως συνῆλθε καὶ πάλι καὶ μὲ πράξη της ἀπὸ 15-5-1978 ἀποφαίνεται ὅτι "τὸ βιβλίο ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ εἰς τὸν τεθέντα σκοπόν". Δέχεται ὅτι "αἱ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς γενόμεναι πρὸς τοὺς συγγραφεῖς ὑποδείξεις ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ἐκτὸς ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐπέβαλον προσθήκας καὶ ἐπέκτασιν τοῦ κεφαλαίου πέρα τοῦ διδακτικῶς καθωρισμένου". Προτείνει μερικὲς ἀκόμη μικροδιορθώσεις, γιὰ νὰ προωθηθεῖ τὸ βιβλίο καὶ νὰ ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ.

Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἐπανεμελέτησα τὸ βιβλίο καθὼς καὶ ὁλόκληρο τὸ σχετικὸ φάκελο σὲ συνεργασία πάντοτε στενὴ μὲ τὸν Εἰσηγητή του ΚΕΜΕ θεολόγο Κων/νο Φούσκα. 'Επειδὴ ὁ χρόνος γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἦταν πιεστικός ἐκάλεσα τοὺς συγγραφεῖς νὰ συνεργαστοῦν γιὰ νὰ ὁλοκληρώσουν τὶς διορθώσεις κατὰ τὶς ὑποδείξεις τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ μὲ τὶς παρατηρήσεις τῶν δύο θεολόγων ποὺ ὑπηρετοῦμε "ἐν τῷ ΚΕΜΕ" ἀφοῦ ἀπ' αὐτούς, ὁ ὑποφαινόμενος, θὰ ἀναλάβαινε νὰ κάμει τὴν σχετικὴ εἰσήγηση στὸ ΚΕΜΕ, κατὰ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, τὰ "κρατήσαντα" μέχρι σήμερα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμπειρία γιὰ τὴν ἀναζήτηση εὐθυνῶν, ὅταν ἕνα σχολικὸ βοήθημα προκαλεῖ σάλο καὶ ἀποδοκιμασίες.

'Ο κ. Κων/νος Φούσκας καὶ ἐγὼ προσπαθήσαμε νὰ βοηθήσουμε τοὺς συγγραφεῖς νὰ συνεργαστοῦν."Ὅπως πάντοτε σὲ παρόμοιες περιπτώσεις κάνουν τὰ μέλη τοῦ ΚΕΜΕ, τοὺς προσφέραμε στέγη συνεργασίας, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὅλο τὸ πρωϊνὸ τῆς Πέμπτης 18 Μαΐου.

'Αποδέχτηκαν καὶ οἱ τέσσερις συγγραφεῖς τὶς ὑποδείξεις γιὰ βελτιώσεις τῶν κειμένων καὶ γιὰ προσπάθεια πρὸς συμπίεση μερικῶν ἑνοτήτων, γιατὶ ἐνῶ κατὰ τὴν προκήρυξη ὁρίζεται ἔκταση "δυόμισι ἕως τριῶν σελίδων καθαροῦ κειμένου κατὰ ἑνότητα", στὸ βιβλίο ὑπάρχουν ἑνότητες ποὺ ἁπλώνονται σὲ 7-8 σελίδες καθαροῦ κειμένου. Οἱ συγγραφεῖς συνεργάστηκαν μέχρι τὶς 1μ.μ. Κατέθεσαν δὲ καὶ δήλωση ποὺ τὴν ὑπογράφει ὁ 'Ιω.

Μάσσος-ΓΕΜΕ, με τήν ἴδια ἡμερομηνία (18-5-1978) στήν ὁποία λέγουν ὅτι ἀποδέχονται τίς ὑποδείξεις πού εἶχαν ἐπί τοῦ βιβλίου σημειώσει τά μέλη τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἐπειδή ὅλα ἐπήγαιναν καλά καί ἐπιτακτική εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποστολῆς τοῦ βιβλίου στόν ΟΕΔΒ, μετά τήν κατά νόμο γνωμάτευση τοῦ ΚΕΜΕ, ὁρίστηκε συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ κατά τό πρωί τῆς ἐπομένης ἡμέρας, στός 8.30΄ μέ μόνο θέμα:"Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως βιβλίου Θρησκευτικῶν Β΄ τάξεως Λυκείου".

Τό πρωί ὅμως τῆς ἡμέρας αὐτῆς (Παρασκευή 19-5-1978) ὁ Πλσηγητής-Θεολόγος Κων/νος Φούσκας μέ ἐπληροφόρησε ὅτι ἕνας ἀπό τούς συγγραφεῖς, ὁ Ἀθαν. Νίκας ἐτηλεφώνησε στό ΚΕΜΕ ὅτι δέν ἐπιθυμεῖ νά μπεῖ τό ὄνομά του στό ὑπό ἔκδοση βιβλίο. Ἡ ὑπαναχώρηση τοῦ Ἀθάν. Νίκα μέ ἐξέπληξε. Ἀνέφερα τό γεγονός καί ἀποφασίστηκε ἡ ἀναβολή τῆς ὥρας τῆς συνεδρίασεως, γιατί ὁ Ἀθαν. Νίκας εἶχε πεῖ στό τηλεφώνημά του ὅτι θά ἔφερνε κάποια αἴτηση στό ΚΕΜΕ. Ἔτσι τό ΚΕΜΕ ἀνέμενε τόν κ. Ἀθαν. Νίκα.

Ὁ Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλας, στόν ὁποῖο ἀνέφερα τά συμβάντα, μοῦ εἶπε νά πληροφορήσω τόν Ἀθαν. Νίκα, ὅταν ἔλθει στό ΚΕΜΕ νά ἐπισκεφτεῖ τόν Πρόεδρό του, ὁ ὁποῖος τόν περιμένε.

Στίς 10.45΄ ὁ Ἀθαν. Νίκας μοῦ ἐπέδωσε αἴτησή του. Μ' αὐτήν ἅπτεται τῆς προσωπικότητας τῶν δύο θεολόγων πού ὑπηρετοῦμε "ἐν τῷ ΚΕΜΕ" καί πληροφορεῖ ὅτι ἀνακαλεῖ "τεθεῖσα ὑποψηφή" του, πού ἀφοροῦσε στήν ἀποδοχή τῶν ὑποδείξεων γιά βελτιώσεις, γιά τήν κατά τό δυνατό ἀρτιότερη παρουσίαση τοῦ βιβλίου καί ὡς πρός τίς ἐνότητες τίς ὁποῖες ἐκεῖνος εἶχε γράφει (μερικές ἀπ' αὐτές κυμαίνονται γύρω στίς 7 σελίδες). Στήν αἴτησή του δηλώνει καί τά ἑξῆς: "δέ δέχομαι νά συμπεριληφθεῖ τό ὄνομά μου στούς συγγραφεῖς" τοῦ βιβλίου.

Ὕστερα ἀπό τήν πρωτοφανή στά ἐκπαιδευτικά μας πράγματα ἀσυνέπεια τοῦ Ἀθαν. Νίκα ἀλλά καί τήν αἴτησή του νά μήν ἀναγραφεῖ τό ὄνομά του στούς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου καί ἀπό ἐκτίμηση τῶν στοιχείων πού ὑπάρχουν στό σχετικό μέ τό βιβλίο φάκελο εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα ὅπου ἐπισυνάπτω τά ἀκόλουθα:

./.

α) Εἶναι ἐπιτακτική ἡ ἀνάγκη τῆς προσφορᾶς νέου βιβλίου θρησκευτικῶν γιά τή Β΄ τάξη τοῦ Λυκείου γιά τό σχολ. ἔτος 1978-79 γιατί αὐτό πού δίδεται στούς μαθητές σήμερα ἔχει ἀποδοκιμασθεῖ καί δημόσια, μάλιστα δέ καί σέ ειδική Γεν. Συνέλευση τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Θεολόγων.

β) Δέν πρέπει νά παραθεωρηθεῖ τό γεγονός ὅτι γιά τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου συνέπραξαν μέ τό ΚΕΜΕ, σέ πολύωρες καί πολυήμερες συνεδριάσεις ἀκαδημαϊκοί διδάσκαλοι μέ κύρος καί ἐκπαιδευτικοί ἀπό τό ἐποπτικό καί διδακτικό προσωπικό τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, πού διαθέτουν καί γνώσεις καί διδακτική πεῖρα.

γ) Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι γιά τήν ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου καί τή συνέχεια τῆς σχετικῆς διαδικασίας δαπανήθηκε χρόνος πολύτιμος δημοσίων ὑπηρεσιῶν καί ὑπαλλήλων.

δ) Ἐμόχθησαν χωρίς νά ὑπαναχωρήσουν οἱ λοιποί τρεῖς συγγραφεῖς Ἰω. Μάσσος, Ἀριστόδ. Ζάγκας καί Γεώργ. Κούβελας.

ε) Ἔδειξε προσωπικό ἐνδιαφέρον γιά τήν ἔκδοση τοῦ βιβλίου ὁ κ. Ὑπουργός Παιδείας, ὁ ὁποῖος πείστηκε ὅτι τό παλαιό πρέπει νά ἀντικατασταθεῖ καί ὅτι νέο βιβλίο, σύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, εἶναι ἀνάγκη νά προσφερθεῖ στούς μαθητές τοῦ Β΄ Λυκείου κατά τό ἀμέσως ἑπόμενο σχολ. ἔτος 1978-79.

Ἐπειδή ἡ ἀσυνέπεια καί ἡ ὑπαναχώρηση ἑνός δημοσίου ὑπαλλήλου δέν πρέπει νά ἀνακόψει τήν πορεία τῆς δημοσιουπαλληλικῆς ζωῆς σ' ἕνα τομέα καί τή προσφορά της στό κοινωνικό σύνολο, ὅταν μάλιστα ἡ προσφορά ἀφορᾶ στό ὑποσύνολο Λυκειόπαιδες τῆς Ἑλλάδας, φρονοῦμε ὅτι τό ΚΕΜΕ, ὕστερα ἀπό τή δήλωση τοῦ Ἀθάν. Νίκα, μπορεῖ νά μεθοδεύσει τήν προώθηση τοῦ βιβλίου ὡς ἑξῆς:

1.- Νά σταλοῦν στόν ΟΕΔΒ οἱ ἑνότητες 1-36 πού ἀποτελοῦν τά δύο τρίτα περίπου τοῦ βιβλίου μέ τά ὀνόματα τῶν τριῶν συγγραφέων Ἰω. Μάσσου, Ἀριστοδ. Ζάγκα καί Γεωργίου Κούβελα. Στό χῶρο αὐτό μόνο οἱ δύο ἢ τρεῖς ἑνότητες πού εἶχαν γραφεῖ ἀπό τόν Ἀθάν. Νίκα θά συγγραφοῦν ἀπό τούς παραπάνω. Ἔτσι τά πρῶτα δύο τρίτα (2/3) τοῦ βιβλίου θά εἶναι δυνατό νά φτάσουν ἔγκαιρα στά χέρια τῶν μαθητῶν .

./.

2.- Οἱ ἐνότητες 37-52 τέλος τοῦ βιβλίου πού εἶχαν γραφεῖ κατά κύριο λόγο ἀπό τόν Ἀθαν. Νίκα, ἀποτελοῦν τό τρίτο μέρος τοῦ βιβλίου, ἔχουν πλήρη αὐτοτέλεια καί στό Α.Π. ἐπιγράφονται: Ἀπό τίς πηγές τῆς πίστεως, νά ἀποτελέσουν ξεχωριστό τεῦχος κατά τό σχολ. ἔτος 1978-79. Τίς ἐνότητες αὐτές θά γράψουν οἱ παραπάνω συγγραφεῖς, τώρα μάλιστα πού ἔχουν στά χέρια τους τίς ἀπόψεις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως πρός τίς ὁποῖες "ἐκ προοιμίου" θά συμμορφωθοῦν. Παρακαλῶ τό Σῶμα νά υἱοθετήσει τήν πρόταση, γιατί θά ἦταν πολύ ἀπογοητευτικό νά ξανατυπωθεῖ τό παλαιό βιβλίο.

Στή συνέχεια ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΘΕ κ. Κ. Φούσκας γιά τό ἴδιο θέμα εἶπε: "Ἐπιθυμῶ νά σᾶς διαβάσω τήν ἀναφορά μου πρός τόν κ. Γρατσέα ἀπό 19-5-1978 ἀπό τήν ὁποία φαίνεται τό ἱστορικό ὅλης τῆς ὑποθέσεως (Διαβάζει τήν ἀναφορά ἡ ὁποία βρίσκεται στά παραστατικά στοιχεῖα). Ἐπίσης σᾶς διαβάζω τήν ἀπό 20-5-1978 δήλωση τῶν συγγραφέων κ.κ. Μίσσου καί Κούβελα μέ τήν ὁποία αὐτοί διαφωνοῦν πάνω σέ ὁρισμένες ἰδέες τοῦ κ. Νίκα (Ἡ δήλωση εὑρίσκεται στά παραστατικά). Καταθέτω ἀκόμη τήν ἀπό 19-5-1978 ἀναφορά τοῦ κ. Α. Νίκα πρός τό ΚΕΘΕ μέ τήν ὁποία αὐτός λέγει ὅτι διαφωνεῖ πρός τίς διορθώσεις τῶν μαθημάτων του πού ἔκαμαν ἐν σχεδίῳ οἱ Θεολόγοι τοῦ ΚΕΘΕ, τούς κατηγορεῖ γιά ἔλλειψη παιδαγωγικῆς καταρτίσεως, θεολογικῆς ἐνημερώσεως καί ὀρθοδόξου φρονήματος καί δηλώνει ὅτι δέν ἐπιθυμεῖ νά συμπεριληφθεῖ τό ὄνομά του στούς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου πού κρίνεται.

Ὁ κ. Κ. Φούσκας συνεχίζει: "Ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά δέ μπορῶ νά ἐγκρίνω τά μαθήματα τοῦ κ. Νίκα χωρίς τίς διορθώσεις, γιά τούς ἑξῆς λόγους:

α) Εἶναι μεμφιλα σέ ἔκταση (μέχρι καί 8 σελίδες) κατά παράβαση τῶν ὁδηγιῶν τῆς συγγραφῆς πού ψήφισε τό Σῶμα Μ.Ε. καί κατ' ἀντίθεση πρός τά πορίσματα τῆς Διδακτικῆς.

β) Ἡ θεώρηση τῶν μαθημάτων γενικά δέν εἶναι θεολογική, ὅπως ἔπρεπε, ἀλλά ἱστορικο-πολιτική ἡ ὁποία, ἐνῶ μπορεῖ νά εἶναι χρήσιμη σέ ἄλλους τομεῖς, ἀποδεικνύεται ἀπρόσφορη γιά τά μαθήματα πού ἔγραψε ὁ κ. Νίκας.

γ) Εἰκάζω ὅτι ἡ πρόθεση τοῦ συγγραφέα σέ ὁρισμένα σημεῖα ἦταν ἐπικριτική θεσμῶν, διοικήσεως ἤ προσώπων, πρᾶγμα τό ὁποῖο εἶναι ἀπαι-

./.

ριαστο σέ διδακτικό βιβλίο τοῦ ΥΠΕΠΘ.

δ) Ὑπάρχει σωρεία λαθῶν (θεολογικῶν, ἱστορικῶν, γλωσσικῶν, δομῆς μαθημάτων κτλ.). Τά λάθη ἀναγράφω λεπτομερῶς ἐπί ἀντιγράφου τοῦ βιβλίου.

Ἡ πρότασή μου εἶναι: Νά ἀνατεθεῖ στούς τρεῖς ὑπόλοιπους συγγραφεῖς νά γράψουν τά μαθήματα πού ἀρχικά εἶχε ἀναλάβει ὁ κ. Νίκας ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι αὐτοί δηλώσουν ὑπεύθυνα ὅτι δέχονται καί μποροῦν νά γράψουν τά μαθήματα αὐτά μέσα σέ 15 μέρες περίπου. Ἀλλιῶς προτείνω νά ἀπορριφθεῖ τό βιβλίο γιά λόγους τυπικούς καί οὐσιαστικούς.

Ἀκολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος καί διατυπώθηκαν διάφορες ἀπόψεις .

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος πρότεινε νά εἰσηγηθεῖ τό Τμῆμα στόν κ. Ὑπουργό νά δώσει παράταση προθεσμίας συγγραφῆς καί τοῦ ὑπολοίπου τμήματος τοῦ βιβλίου ἀπό τούς 3 συγγραφεῖς ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι αὐτά θά τό ζητήσουν ἐγγράφως καί νά ἀκολουθηθεῖ ἡ διαδικασία κρίσεως μέ κάθε σχολαστικότητα γιά τό τμῆμα αὐτό τοῦ βιβλίου.

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Βῶρος διατύπωσε τίς ἑξῆς ἀπόψεις:

1.- Μέ μοναδικό κριτήριο τήν κατοχύρωση τῆς νομιμότητας τῶν ἐνεργειῶν μας καί πρόθεση μόνη τήν προώθηση ἑνός νέου βιβλίου (ἐφόσον κρίνεται τοῦτο πολύ προσφορότερο ἀπό τό προκατοχό του), ἐπιθυμῶ νά σημειώσω τά ἀκόλουθα:

α) Ἔχει δικαίωμα ὁ κ. Νίκας νά ἀποσύρει ὅ,τι ἔγραφε μέ ἀνάθεση ἀπό τόν κ. Ὑπουργό; Ὄχι.

β) Ἔχουμε δικαίωμα νά δημοσιεύσουμε τήν ἐργασία τοῦ κ. Νίκα τροποποιώντας ἔστω καί ἕνα χωρίς τή θέλησή του; Ὄχι.

γ) Σέ περίπτωση ἀντιδικίας ἐνδέχεται νά ἐκτεθεῖ ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως πού συνέταξε "πρακτικό κρίσεως" βασιζόμενη στήν καλή πίστη τοῦ κ. Νίκα ὅτι ἀποδέχεται τίς ὑποδεικνυόμενες διορθώσεις.

2.- Νομίζω ὅτι καλό εἶναι νά εἰσηγηθοῦμε:

α) προώθηση τοῦ τμήματος τοῦ βιβλίου πού εἶναι ἕτοιμο καί ἔχει κριθεῖ χωρίς ἀντιδικίες (τοῦτο νά ἀποτελέσει τεῦχος α) καί

β) πρόταση προθεσμίας πρός τούς ἄλλους συγγραφεῖς νά γράψουν τό ὑπόλοιπο καί νά ἀκολουθηθοῦν οἱ ἴδιες διαδικασίες.

Τελικά τό Τμῆμα ἀφοῦ ἐξέτασε ὅλες τίς προεκτάσεις πού θά μποροῦσε νά ἔχει τό ζήτημα τῆς ἐγκρίσεως τῆς πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως τ τοῦ βιβλίου καί τῆς προωθήσεώς του γιά ἐκτύπωση μετά τήν ὑπαναχώρηση τοῦ κ. Νίκα

γνωματεύει ὁμόφωνα

Νά εἰσηγηθεῖ στόν κ. Ὑπουργό ΥΠΕΠΘ νά παρατείνει τήν προθεσμία συγγραφῆς καί ἐπανακρίσεως τοῦ βιβλίου μέχρι 15 Ἰουνίου 1978 ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι οἱ τρεῖς συγγραφεῖς κ.κ. Ἰ. Μάσσος, Ἀρ. Σίγκας καί Γ. Κούβελας δέχονται καί μποροῦν νά γράψουν τά 16 μαθήματα πού ἀρχικά εἶχε ἀναλάβει ὁ κ. Νίκας καί τό βιβλίο μετά ἀπό αὐτά νά προωθηθεῖ στόν ΟΕΔΒ γιά ἐκτύπωση.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματέας

Ἀν. Πάγκαλος — Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 58/1978

Σήμερα, 23 Μαΐου 1978, ημέρα Τρίτη και ώρα 9η πρωϊνή, τό Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως τού Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα).

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία από τόν Πρόεδρο τού Τμήματος κ. Αν. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α', οί κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β', ό κ. Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος τού ΚΕΜΕ, οί κ.κ. Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Δ. Τομπαΐδης, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ή γραμματέας τού Τμήματος Αθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Πρόταση γιά ἐπιλογή κριτῶν γιά τά βοηθητικά βιβλία.

ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτημα τού Ἰδιωτικού Γυμνασίου Κωφῶν καί Βαρηκόων σχετικά μέ τό μάθημα τῆς Γυμναστικῆς.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφού διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Σχετικά μέ τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Πρόταση γιά ἐπιλογή κριτῶν γιά τά βοηθητικά βιβλία τῶν ἑξῆς μαθημάτων: 1) Μουσικῆς, 2) Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, 3) Ἀγγλικῆς γλώσσας, 4) Γαλλικῆς γλώσσας, 5) Ἱστορίας, 6) Φυσικῆς καί 7) Χημείας" τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό ἔγγραφο Φ.211.17/76/53988/12-5-1978 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, καί

β) τίς σχετικές προτάσεις πού κατέθεσαν στό Τμῆμα οἱ ἁρμόδιοι εἰσηγητές (σημειώματά τους κατέθεσαν στήν Γραμματέα τοῦ Τμήματος)

ὁμόφωνα γνωμοδότησε

νά εἰσηγηθεῖ στόν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ τά παρακάτω πρόσωπα γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῶν κρίσεων τῶν ἐλεύθερων βοηθημάτων τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων:

Α.- Γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων στό μάθημα τῆς Μουσικῆς γιά τό Γυμνάσιο καί τήν Α' Λυκείου προτείνονται οἱ ἑξῆς:

1.- Κίτσικα Εὐθυμία, καθηγήτρια τοῦ Β' Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν
2.- Κούλη Ἀλίκη, καθηγήτρια τοῦ Α' μικτοῦ Γυμνασίου Ἀθηνῶν
3.- Ράλλη Μαρία, καθηγήτρια τοῦ ΙΣΤ' Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν
4.- Μυλωνᾶ Ἰωάννα, καθηγήτρια Α' Γυμνασίου Θηλέων Ἁγ. Ἀναργύρων
5.- Παπαδόπουλος Ἰωάννης, καθηγητής τοῦ Β' Γυμνασίου Θηλέων Καλλιθέας
6.- Κρουσπουλος Ἀθαν., καθηγητής τῆς Σχολῆς Ἀναβρύτων
7.- Ἰωάννου Καλλιόπη, καθηγήτρια τοῦ ΣΤ' Γυμνασίου Ἀρρένων Ἀθηνῶν

Β.- Γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων στό μάθημα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας γιά τό Γυμνάσιο προτείνονται οἱ ἑξῆς

1.- Σίμκαρη-Χόλη Αἰκ., Γενικός Ἐπιθεωρητής
2.- Μυλωνᾶ Ἰωάννα, βαθμός 2ος, Α' Θηλέων Π. Σμύρνης
3.- Παναγάκη Αἰκ., Γυμνάσιο Κορυδαλλοῦ
4.- Γιαφτσίνη Σαῦρα, Β' Θηλέων Καλλιθέας
5.- Δικαιάκου Καλλιόπη, Γυμνάσιο Ἁγίας Παρασκευῆς
6.- Παρασκάκη Στυλ., Β' Θηλέων Ζωγράφου
7.- Κοτσάνη Πολυξένη, Γυμνάσιο Θηλέων Π. Ἀλιμοῦς

./.

Γ.- Γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων ἀγγλικῆς γιά τούς μαθητές τῶν γυμνασίων καί λυκείων προτείνονται οἱ ἑξῆς:

1.- Ὄλγα Πανταζῆ πρόσφατα ἔχει προαχθεῖ γιά τό βαθμό ἐπιθεωρήτριας ἀγγλικῶν) λυκειάρχης στό λύκειο Περάματος Πειραιῶς.
2.- Παπαντωνίου Ἄννα, λυκειάρχης στό λύκειο Μεταμορφώσεως Ἀττικῆς (προτάθηκε γιά τό βαθμό ἐπιθεωρήτριας).
3.- Γιαροῦτσος Δημήτριος, λυκειάρχης στό λύκειο Νέας Ἐρυθραίας Ἀττικῆς (προτάθηκε ἐπίσης γιά τό βαθμό ἐπιθεωρητῆ)..
4.- Γιαννάκος Ἀνδρέας, καθηγητής στή Βαρβάκειο Σχολή.
5.- Παπακωνσταντίνου Δ. καθηγητής στή σχολή Ἀναβρύτων.
6.- Τυρέλη Ἑλένη, ἀποσπασμένη στό γυμνάσιο Ἀναβρύτων (Ἔχει κάνει καί μεταπτυχιακές σπουδές στήν Ἀγγλία).
7.- Τσουλέα Τ., καθηγήτρια ἀγγλικῆς (ὑπηρετεῖ στή Βαρβάκειο Σχολή).

Δ.- Γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων γαλλικῆς γιά τούς μαθητές τῶν γυμνασίων καί λυκείων προτείνονται οἱ ἑξῆς:

1.- Κολλέκα Ἰωάννα, ΓΕΒΜ Εἰδ. Γαλλικῶν, Α' ΑΕΠ (Ἀθήνα).
2.- Σταυροπούλου Πηνελόπη, καθηγήτρια Η' Λυκείου Ἀρρένων Ἀθηνῶν.
3.- Καϊτατζίδης Γεώργιος, καθηγητής Α' Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν.
4.- Μπαλάσκας Ἰων/νος, καθηγητής Βαρβακείου, Δ.Δ.Ἰκτωρ Παν/μίου GRENOBLE, Φιλόλογος.
5.- Κίτσαρη Ἑλένη, καθηγήτρια, ἀπεσπασμένη στή ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν.
6.- Βασιλειάδου Ἀλεξάνδρα, καθηγήτρια Γ' Θηλέων Ἀθηνῶν.
7.- Πανούση Αἰκατερίνη, καθηγήτρια Α' Θηλέων Ν. Σμύρνης.

Ε.- Γιά τή συγκρότηση Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Ἱστορίας (ὡς ἀντικειμένου ἐπιλογῆς) γιά τούς μαθητές τῆς Β' Λυκείου προτείνονται οἱ ἑξῆς:

1.- Εὐαγγελινός Νικ., ΓΕΒΜ, διευθυντής Ζαννείου Σχολῆς Πειραιῶς.
2.- Λαζάρου Ἀχιλλέας, ΓΕΒΜ (παρεμένει στό νυχτερινό λύκειο Περιστερίου)
3.- Σούλης Εὐ., Δ.Μ.Ε. (ἀποσπ. στή ΣΕΛΜΕ).
4.- Σκουλάτος Β., καθηγητής Ἰωνίου Πειραιῶς.
5.- Ψωμᾶς Γερ., ἀποσπ. στήν κεντρική ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

6.- Κοντόπουλος Ἰω., Βαρβακείου Σχολῆς.
7.- Στεργιούδη Θεώνη, πτυχιοῦχος Ἱστορίας τοῦ Β' Λυκείου Θηλέων Ἀθηνῶν
8.- Κοτσουλάκος Θ., βοηθὸς ΓΕΝΕΒ (β''Ἀθηνῶν, Ἁγ. Κων/νου 2).
9.- Ἀγγελινάρας Γεώργιος, καθηγητὴς τῆς Βαρβακείου Σχολῆς.

ΣΤ.- Γιὰ τὴ συγκρότηση Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων στὸ μάθημα τῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας γιὰ τὸ Λύκειο προτείνονται οἱ ἑξῆς:

α) Γιὰ τὴ Φυσικὴ (κατ' ἐπιλογὴ ὕλη Β' Λυκείου ὡς καὶ ἡ διδασκομένη ὕλη τῆς Γ' Λυκείου (Θετικῆς κατευθύνσεως)

1.- Μόσχος Ἰωάννης (Φυσικός), ἐπόπτης Γ''Ἀνατέρας Ἐκπ/κῆς Περιφερείας
2.- Γεωργούσης Θεοδ., (Φυσικός), Ἐπιθεωρητὴς εἰδικότητας Φυσικῶν (Β' Ἀνατέρας).
3.- Ξενέκος Ἀνίργ., (Φυσικός), Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Δ' Ἀθηνῶν.
4.- Μπουρούτης Ἰωάν., Γεν. Ἐπιθεωρητὴς (Βοιωτίας).
5.- Χατζηράδης Στυλ., (Φυσικός), καθηγητὴς Β.Π.Σ.
6.- Σκιαθίτης Ἐμμ., (Φυσικός), καθηγητὴς Πειραμ. Ἀθηνῶν.
7.- Μπαρδούνιας Εὐθ., (Φυσικός), καθηγητὴς Λυκείου Παλ. Ψυχικοῦ.
8.- Λεκίτης Νικ., (Φυσικός), καθηγητὴς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Ν. Σμύρνης.
9.- Νικολαΐδης Νικ., (Φυσικός), Λυκειάρχης.

β) Γιὰ τὴν Χημεία (κατ' ἐπιλογὴ ὕλη Β' Λυκείου ὡς καὶ ἡ διδασκομένη ὕλη στὴν Γ' Λυκείου (Θετικῆς κατευθύνσεως)

1.- Μπονίτσος Νικ., (Φυσικός-Χημικός), Ἐπόπτης (Καβάλα).
2.- Μπαλατσινὸς Α., (Φυσικός), Γεν. Ἐπ/τὴς Β' Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς.
3.- Παπαγεωργόπουλος Θ., (Φυσικός) Γεν. Ἐπ/τὴς Γ' Δυτικῆς Ἀττικῆς.
4.- Προβατὶς Ξωτ. (Φυσικός) Γεν. Ἐπιθ/τὴς Εἰδικότητας Β' Ἀνατέρας.
5.- Φρίσσαρης Θωμᾶς (Χημικός) Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Φυσικῶν.
6.- Καρδύνης Βασιλ. (Χημικός), Λυκειάρχης.
7.- Γαντζίας Διον. (Χημικός), Γυμν/ρχης Γυμνασίου Ν. Ἡρακλείου.
8.- Ζυγαλάκης Δημ., (Χημικός), Γυμν/ρχης Γυμνασίου Θηλ. Καλλιθέας.

./.

"Οσον άφορᾶ τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Αἴτημα τοῦ Ἰδιωτικοῦ Ἡμερήσιου Γυμνασίου Ἐκρῶν καί Βαρηκόων σχετικά μέ τό μάθημα τῆς Γυμναστικῆς", τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 90/10-4-1978 τοῦ πιό πάνω Γυμνασίου, καί

β) τή σχετική εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Γεωργ. Γρατσέα,

γ) καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀποφάσισε ὁμόφωνα

νά δεχθεῖ τό διατυπωμένο στό ἔγγραφο αἴτημα, νά διδάσκεται δηλαδή τό μάθημα τῆς Γυμναστικῆς τό μήνα Μάϊο κατά τίς ἀπογευματινές ὧρες.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Παγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Σατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 59/1978

Σήμερα, 24 Μαΐου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2 Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β'κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σαλιᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σιορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσιας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν ὁ σύμβουλος Β'κ. Ν. Παπαδόπουλος καί ὁ εἰσηγητής κ. Β'Θεοδωρακόπουλος, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως Σχολικοῦ Βιβλίου "Ὁμήρου Ἰλιάδα" Β'Γυμνασίου.

Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Μέ τό ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ. 211.17/96/57631/22-5-78 τό ΥΠΕΠΘ μᾶς διεβίβασε τίς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως, τίς σχετικές μέ τήν κρίση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ὁμήρου Ἰλιάδα" (εἰσαγωγή -Σχόλια) τῆς Β'Γυμνασίου, πού γράφηκε μέ ἀνάθεση ἀπό τή δ.φ. Φιλολογίας δίδα Ἑλένη Καμιριδῆ.

Σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, στή Β'τάξη διδάσκο-

νται ἀπό μετάφραση (τοῦ Ἰ. Πολυλᾶ) ὁρισμένες ραψῳδίες τοῦ ἔπους. Ἔπρεπε ὅμως τό σχολικό βιβλίο νά ἔχει καί κατατοπιστική εἰσαγωγή, ὅπως καί ἑρμηνευτικά σχόλια καί νά εἶναι προσαρμοσμένο στή σχολική Γραμματική. Στήν ἔκδοση 1977 ἔγινε ἡ ὀρθογραφική προσαρμογή ἀπό τόν ΓΕΜΕ κ. Κ. Μικρούδη καί ἡ εἰσαγωγή ἀπό τόν ΓΕΜΕ κ. Τ. Δελῆ. Ὅμως τό Τμῆμα ἔκρινε ὅτι ἦταν ἀπαραίτητο, γιά νά δοθεῖ στά σχολεῖα διδακτικό βιβλίο πού νά ἀνταποκρίνεται πληρέστερα στήν ἀνάγκη διδασκαλίας, νά γίνουν τά ἀκόλουθα:

α) Νά γραφεῖ νέα, πληρέστερη εἰσαγωγή.

β) Νά γραφοῦν ἑρμηνευτικά σχόλια γιά τίς ραψῳδίες πού ἡ διδασκαλία τους ἔχει καθορισθεῖ ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

γ) Νά προστεθεῖ κατάλληλη εἰκονογράφηση καί γενικά νά δοθεῖ στό βιβλίο πιό καλαίσθητη τυπογραφική ἐμφάνιση.

Ὅμως τά στενά περιθώρια χρόνου ἐπέβαλαν, νά περιορίσουμε τίς ἀνωτέρω ἀπαιτήσεις καί νά ἀρκεσθοῦμε, γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79, στήν προσθήκη νέας εἰσαγωγῆς καί ἑρμηνευτικῶν σχολείων καί νά ἀναβάλουμε τήν εἰκονογράφηση κτλ. γιά τήν ἑπόμενη ἔκδοση τοῦ βιβλίου. Ὕστερα ἀπό αὐτά καί ἀπό σχετική πράξη τοῦ Τμήματος ὁ κ. Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας ἀνέθεσε μέ τήν ἀπόφασή του ἀριθμ. Φ. 211.12/17/145826/12-12-77 τήν συγγραφή στή διδάκτορα φιλολογίας δ. Ἑλένη Κακριδῆ. Σχεδόν σέ ὅλα τά στάδια τῆς συγγραφῆς ἡ δ. Κακριδῆ μοῦ παρουσίαζε τήν ἐργασία της καί συζητοῦσε τά προβλήματα μέ πνεῦμα συνεργασίας ὑποδειγματικό. Κατέθεσε ἐμπρόθεσμα τήν ἐργασία στό σύνολό της καί στή συνέχεια ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως (Πρόεδρος ὁ Σύμβουλος Β' τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί μέλη οἱ κ.κ. Ἀν. Κουτσιλιέρης Ἐπόπτης Μ.Ε., Τ. Δελῆς ΓΕΜΕ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ) ἄρχισε τήν κρίση τοῦ βιβλίου, διατύπωσε τίς παρατηρήσεις της (στίς ὁποῖες συμμορφώθηκε ἡ δ. Κακριδῆ) καί τέλος, μέ τήν πράξη της ἀρ. 2/19-5-78 ἔκρινε κατάλληλο γιά τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας στή Β' Γυμνασίου τό βιβλίο. Μέ τήν κρίση τῆς Ἐπιτροπῆς συμφωνῶ καί εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἔγκρισή της".

Ἀκολούθησε σχετική διευκρινιστική συζήτηση, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἔχοντας ὑπόψη:

α) Τίς ἀνάγκες τῶν σχολείων γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας στή Β' Γυμνασίου,

β) Τούς ὅρους πού περιέχονται στή σχετική ὑπουργική ἀπόφαση ἀναθέσεως

γ) τήν τελική πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως καί
δ) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄κ. Ἀλ. Σπυρόπουλου,

Ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

κρίνει κατάλληλο τό διδακτικό βιβλίο "Ὁμήρου Ἰλιάδα, μετάφραση Ἰ. Πολυλᾶ, εἰσαγωγή - Σχόλια Ἑλένης Καμπύλη" γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας στή Β΄Γυμνασίου καί τό ἀποστέλλει στήν ἁρμόδια Διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου γιά νά τό προωθήσει στόν ΟΕΔΒ πρός ἐκτύπωση.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρία

Ὁ Πρόδρομος

ΑΝΑΣΤ. ΓΙΑΓΚΑΛΟΣ

Ἡ Γραμματέας

Π. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 60/1978

Σήμερα, 25 Μαΐου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ.Σιορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ. κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως βιβλίου Θρησκευτικῶν Γ΄ Γυμνασίου,
   Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

2. Τροποποίηση ἀποφάσεως Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως σχετικῆς μέ τό βιβλίο τῶν Θρησκευτικῶν Β΄ Λυκείου.
   Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής ἐπί τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Γ. Γρατσέας θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Μέ ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἀνατέθηκε στόν κ. Χρίστο Μπούκη, Δ/ρα Θεολογίας, Ἐπόπτη Μ. Ε. νά συγγράψει τό διδακτικό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου μέ τίτλο: ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΖΩΗ, μέ βάση τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα

./..

πού ἐπονήθηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ. Ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου ἔπρεπε νά γίνει ὡς τίς 30-4-78.

Ὁ συγγραφέας κατέθεσε ἔγκαιρα τό βιβλίο (30-3-78) στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἡ ὁποία τό διαβίβασε στήν Ἐπιτροπή κρίσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή αὐτή ὁρίστηκε μέ τήν 211.13/11/34607/22-3-78 Ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας καί μέ τήν ἀκόλουθη σύνθεση:

1. Φαράντος Μέγας, τακτικός καθηγητής τοῦ Π/μίου Ἀθηνῶν, Πρόεδρος.
2. Νινίνας Σόλωνας θεολόγος - ΓΕΜΕ, τῆς Δ΄ ΑΕΠ Ἀθηνῶν
3. Παπαδόπουλος Νικόλαος, θεολόγος, Λυκειάρχης ἀποσπασμένος στήν Κ.Υ. τοῦ ΥΠΕΠΘ.
4. Μάϊνας Ἰάκωβος, θεολόγος καθηγητής τοῦ Β΄ Τοσιτσείου Ἀρσακείου λυκείου θηλέων Ἑκάλης καί
5. Τούντας Φώτιος, θεολόγος καθηγητής τῆς Ἰωνιδείου Πρωτύπου Σχολῆς, μέλη

Ἡ Ἐπιτροπή συνεδρίασε ἐπανειλημμένα καί ὑπέδειξε στό συγγραφέα τίς κατά τήν κρίση της ἀπαραίτητες διορθώσεις γιά τή βελτίωση τοῦ βιβλίου.

Ὁ συγγραφέας στήν ἀπάντησή του (5-5-78) πρός τήν Ἐπιτροπή ἀναφέρεται σ'ὅλες ἀνεξαίρετα τίς ὑποδείξεις της. Ἀποδέχτηκε τίς περισσότερες ἀπ'αὐτές καί ἰδιόχειρα ἐπέφερε τίς βελτιώσεις πάνω στό κείμενο τοῦ βιβλίου. Γιά τίς ὑποδείξεις πού δέ θεώρησε σωστό νά ἀποδεχτεῖ,δίδει,κατά περίπτωση, τή σχετική δικαιολόγηση.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀφοῦ ἔλαβε γνώση τῶν ἀπόψεων καί τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συγγραφέα, μέ πράξη της (13-5-1978) στήν ὁποία σημειώνεται ὅτι "ἐξέτασε λεπτομερειακά τίς ἀπαντήσεις πού δόθηκαν στό συγγραφέα", τίς ὁποῖες"σέ γενικές γραμμές ἔκρινε ἱκανοποιητικές... καθώς καί τίς διορθώσεις πού ἔκανε στό κρινόμενο βιβλίο" ἀποφαίνεται ὅτι:

Πρῶτο: "Τό εἰκονογραφικό ὑλικό πού κατατέθηκε ἀπό τό συγγραφέα γιά νά συμπεριληφθεῖ στό βιβλίο κρίθηκε κατάλληλο καί σύμφωνα μέ τό περιεχόμενο καί τό πνεῦμα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως" καί

Δεύτερο: " ... ἀποφαίνεται ὁμόφωνα μετά ἀπό διεξοδική συζήτηση, ὅτι τό κρινόμενο βιβλίο τοῦ κ. Χρ. Μπούκη " Ὀρθόδοξη Πίστη καί Ζωή" εἶναι κατάλληλο καί προτείνει νά ἐγκριθεῖ ὡς Διδακτικό Βιβλίο".

Ὑστερα ἀπ'ὅλα αὐτά ἐμελέτησα τόσο τό ὑπό κρίση βιβλίο ὅσο

./..

καί ὁλόκληρο τό σχετικό φάκελο. Ὑπέδειξα, στή συνέχεια, μερικές μικροβελτιώσεις τίς ὁποῖες ὁ συγγραφέας ἀποδέχτηκε. Ἡ ποιότητα τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου, τό ὁποῖο εἶναι σύμφωνο μέ τό Α.Π. ἔχει τήν ὁριζόμενη ἔκταση, συνοδεύεται μέ τήν κατάλληλη εἰκονογράφηση, μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει τίς διδακτικές ἀνάγκες, συμπορεύεται μέ τό πνεῦμα τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως καί δέν ἔχει δογματικά ἤ ἄλλα θεολογικά σφάλματα, ἐπιτρέπει στόν εἰσηγητή νά κάμει μέ πολλή εὐμένεια δεκτή τή σχετική ἀπόφαση τῆς ἁρμόδιας Ἐπιτροπῆς Κρίσεως. Κάνοντας ἀποδεκτή τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα:

Νά ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ γυμνασίου, τό ὁποῖο κατ'ἀνάθεση συνέγραφε ὁ κ. Χρ. Μπούκης, Δρ. Θεολογίας, Ἐπόπτης Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί νά προωθήσει τό βιβλίο στόν ΟΕΔΒ, γιά ἐκτύπωση, ὥστε κατά τό ἑπόμενο σχολικό ἔτος 1978-79 οἱ μαθητές τῆς Γ΄ γυμνασίου νά ἔχουν στά χέρια τους σχολικό βοήθημα ἄξιο τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως".

Στή συνέχεια ἔλαβε τό λόγο ὁ θεολόγος Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κων. Φούσιας, ὁ ὁποῖος διατύπωσε τίς ἀπόψεις του σχετικά μέ τό θέμα σέ σημείωμά του, πού περιλαμβάνεται στά παραστατικά τῆς πράξεως.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση, ἔλαβε γνῶση τοῦ περιεχομένου τοῦ νέου σχολικοῦ βοηθήματος, μελέτησε τό σχετικό φάκελο καί ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

Ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἐγκρίνει ὁμόφωνα τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Γ΄ τάξεως γυμνασίου "ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΖΩΗ", πού ἔγραφε κατ'ἀνάθεση ὁ κ. Χρ. Μπούκης, Δρ. Θεολογίας - Ἐπόπτης Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί ἀποφασίζει νά τό διαβιβάσει μαζί μέ τή σχετική εἰκονογράφηση στή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων, γιά νά τό προωθήσει στόν ΟΕΔΒ πρός ἐκτύπωση, ὥστε νά μπορέσουν οἱ μαθητές τῆς Γ΄ γυμνασίου νά ἔχουν τό παραπάνω βιβλίο κατά τό ἑπόμενο σχολικό ἔτος 1978-1979.

Ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά περιθώρια τῆς συνεδριάσεως, ἡ συζήτηση ἐπί τοῦ δεύτερου θέματος ἀναβάλλεται γιά τήν ἑπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΝΑΣΤ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡΑΣΚ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 61/1978

Σήμερα 27 Μαΐου 1978, ημέρα Σάββατο καί ὥρα 9 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκ. Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλος, γιατί εἶχε ἄδεια, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί μετεῖχε τῆς συνεδριάσεως τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης λόγω ἔκτακτης οἰκογενειακῆς ἀνάγκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Γνωμάτευση στό Σχέδιο Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως: "Ἐγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση, ἐξετάσεις, τίτλοι σπουδῶν, διδακτικά βιβλία καί ἄλλα μαθητικά θέματα τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου Ἀρρένων Ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων". Εἰσηγητής ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Περί τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά Ἑσπερινά Λύκεια. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Γ. Γρατσέας εἶπε στά μέλη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

"Μέ τό ἀριθμ. 49732/25-4-1978 ἔγγραφο τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας ἀποστέλλεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση Σχέδιο ἀποφάσεως γιά "'Εγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση, ἐξετάσεις, τίτλους σπουδῶν, διδακτικά βιβλία καί ἄλλα μαθητικά θέματα τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου 'Αρρένων 'Αποδήμων 'Ελληνοπαίδων". Τό Σχέδιο τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἐκδίδεται μέ τήν ἐξουσιοδότηση τοῦ ἄρθρου 3 τῆς παραγράφου 1 τοῦ Ν.Δ. 339/1974 "Περί ἱδρύσεως καί λειτουργίας Γυμνασίου 'Αρρένων 'Αποδήμων 'Ελληνοπαίδων μετά Μαθητικῆς 'Εστίας" καί ρυθμίζονται μέ αὐτό θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τίς ἐγγραφές, μετεγγραφές, ἐξετάσεις, τίτλους σπουδῶν, διδακτικά βιβλία καί ἄλλα μαθητικά θέματα τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου 'Αρρένων 'Αποδήμων 'Ελληνοπαίδων.

Τό Σχέδιο συνοδεύεται α) μέ φωτοαντίγραφο τοῦ ἀριθμ. 339/1974 Π.Δ/γ καί β) μέ φωτοαντίγραφο τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Δ/τοῦ τοῦ Λυκείου 'Αρρένων 'Αποδήμων 'Ελλονοπαίδων ἀριθμ. 5/10-4-1978".

Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἐξέτασε σέ γενικές γραμμές τό Σχέδιο 'Υπουργικῆς ἀποφάσεως, ἀντάλλαξε ἀπόψεις πάνω σ' αὐτό καί τελικά ἀποφάσισε νά καλέσει τόν ἀρμόδιο ὑπηρεσιακό παράγοντα τῶν Ξένων καί Μειονοτικῶν Σχολείων τῆς 'Υπηρεσίας 'Εκπαιδεύσεως 'Ελληνοπαίδων τοῦ 'Εξωτερικοῦ καί Ξένων καί Μειονοτικῶν Σχολείων κ. Εὐθύμιο Σιάμο, γιά νά δώσει τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες σέ ἀπορίες, πού διατυπώθηκαν ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος στή συνεδρίαση αὐτή, προκειμένου τό Τμῆμα νά προχωρήσει στή γνωμοδότησή του κατά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

'Επειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά περιθώρια τῆς συνεδριάσεως, ἀναβλήθηκε ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο Προεδρεύων

Π.Σ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παρασκ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 62/1978

Σήμερα, 29 Μαΐου 1978, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 9 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συνέχεια τῆς συζητήσεως στό Σχέδιο Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως: "Ἐγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση, ἐξετάσεις, τίτλοι σπουδῶν, διδακτικά βιβλία καί ἄλλα μαθητικά θέματα τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου Ἀρρένων Ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων". Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

Στή συνεδρίαση αὐτή κλήθηκε καί ἔλαβε μέρος καί ὁ κ. Εὐθύμιος Σιάμος, Τμηματάρχης τῆς Ὑπηρεσίας Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων τοῦ Ἐξωτερικοῦ καί Ξένων καί Μειονοτικῶν Σχολείων τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν κατ' ἄρθρο συζήτηση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τό ὁποῖο εἶχε συζητηθεῖ καί κατά τήν προηγούμενη

συνεδρίαση, σέ γενικές γραμμές, καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τό Σχέδιο τῆς Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως "Περί ἐγγραφῶν, μετεγγραφῶν, φοιτήσεως, ἐξετάσεων, τίτλων σπουδῶν, διδακτικῶν βιβλίων καί ἄλλων μαθητικῶν θεμάτων τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου Ἀρρένων Ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων", τό ὁποῖο διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση μέ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας ἀριθμ. πρωτ. 49732/25-4-1978,

β) Τίς σχετικές διατάξεις τοῦ Ν.Δ/τος 339/1974 "Περί ἱδρύσεως καί λειτουργίας Γυμνασίου Ἀρρένων Ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων μετά Μαθητικῆς Ἑστίας", καί

γ) Τίς διευκρινήσεις πού δόθηκαν ἀπό τόν ἁρμόδιο ὑπηρεσιακό παράγοντα τοῦ ΥΠΕΠΘ,

ἔκανε τίς παρακάτω ἀλλαγές καί προσθῆκες:

1. Τό ἄρθρο 1 νά διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς:

"Θέματα πού ἀναφέρονται στίς ἐγγραφές, μετεγγραφές, τή φοίτηση, τίς ἐξετάσεις, τή διασκαλία τῶν μαθημάτων στήν Ἑλληνική ἤ ξένη γλώσσα, τά χρησιμοποιούμενα διδακτικά βιβλία, τά ἐποπτικά μέσα διδασκαλίας, τόν ἀριθμό τῶν μαθητῶν πού ἐπιτρέπεται νά ἐγγράφονται σέ κάθε τάξη, τούς τίτλους σπουδῶν καθώς καί ἄλλα συναφῆ μαθητικά θέματα ρυθμίζονται ἀπό τίς κείμενες διατάξεις τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ἀπό τά ὁριζόμενα στά ἑπόμενα ἄρθρα".

2. Ἄρθρο 2

α) Στήν παράγραφο 1 ἡ φράση "ἰσοτίμων πρός τά δημοτικά σχολεῖα" νά διατυπωθεῖ "τά ὁποῖα εἶναι ἰσότιμα πρός τά δημόσια δημοτικά σχολεῖα".

β) Στήν παράγραφο 2 ἀντί "Ἡ διαδικασία καί ἡ ἐπιλογή τῶν μαθητῶν" νά γραφεῖ "Ἡ ἐπιλογή καί ἡ ἐγγραφή τῶν μαθητῶν".

γ) Ἡ παράγραφος 3 νά διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: "Στό Γυμνάσιο καί στό Λύκειο Ἀρρένων Ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων δέ γίνονται δεκτά παιδιά πού ἐμφανίζουν ψυχικές ἤ σωματικές ἀνωμαλίες, καθώς καί ἐκεῖνα πού πάσχουν ἀπό μεταδοτικές ἀσθένειες.

δ) Στήν παράγραφο 4 ἀντί "τοῦ Ὑπουργείου" νά γραφεῖ "τοῦ Ὑπουργοῦ".

./.

3. Ἄρθρο 3

Νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "γι' αὐτούς".

4.- Ἄρθρο 4

α) Ἡ λέξη "Γεωμετρίας" νά γίνει "Τριγωνομετρίας".

β) Τό τελευταῖο μέρος τοῦ ἄρθρου "ὅπως γίνεται καί στίς ΗΠΑ δεδομένου ὅτι τό σχολεῖο ἀκολουθεῖ στά μαθήματα τῆς Τριγωνομετρίας καί Ψυχολογίας Ἀμερικανικό πρόγραμμα καί διδάσκονται στήν Ἀγγλική γλῶσσα" νά διαγραφεῖ.

Πάνω στό ἄρθρο 4 τό Τμῆμα ἔκανε τήν ἑξῆς παρατήρηση: "Καλό θά ἦταν νά ἰσχύει καί γιά τό Γυμνάσιο καί Λύκειο Ἀποδήμων ὅ,τι ἰσχύει καί γιά τή Μέση Δημόσια Παιδεία, γιά ὅσα μαθήματα διδάσκονται μόνο κατά τό α΄ τετράμηνο".

5. Ἄρθρο 5

α) Ἡ φράση "Κάθε Σάββατο δέν διδάσκονται μαθήματα στό ἐν λόγω σχολεῖο" νά διατυπωθεῖ "Τό σχολεῖο κάθε Σάββατο ἀργεῖ".

β) Ἡ φράση "ὅπως συμβαίνει σέ ὅλα τά Ἀμερικάνικα σχολεῖα καί συνεπῶς τό Σχολεῖο δέν λειτουργεῖ" νά διαγραφεῖ.

γ) Νά ἀλλάξει ἡ σειρά τῶν ἄρθρων 4 καί 5, δηλ. τό 5 νά γίνει 4 καί τό 4 νά γίνει 5.

6. Ἄρθρο 6

α) "Ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα" νά γραφεῖ "Ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα".

β) Ἡ φράση "Μέχρι ἐκδόσεως ἀναλυτικοῦ καί ὡρολογίου προγράμματος" νά διατυπωθεῖ "Μέχρι νά ἐκδοθεῖ τό οἰκεῖο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα

γ) Οἱ λέξεις "ἀπό τό ΚΕΜΕ" νά διαγραφοῦν.

δ) Στόν πίνακα τῶν μαθημάτων, πού ἀκολουθεῖ, τό μάθημα "Γυμναστική", πού ἀναφέρεται σέ ὅλες τίς τάξεις, νά γραφεῖ "Φυσική Ἀγωγή".

Ἀπό τό Τμῆμα ἔγινε πάνω στόν πίνακα τῶν μαθημάτων ἡ ἑξῆς παρατήρηση: "Δέν ἀναφέρεται στή Γ΄ Γυμνασίου ἡ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων ἀπό μετάφραση καθώς καί ἡ διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλη-

νικῆς γλώσσας στίς τρεῖς τάξεις τοῦ Λυκείου.

7. Τό ἄρθρο 7 νά παραμείνει ὅπως ἔχει. καί

8. Ἄρθρο 8

Οἱ λέξεις "ἔχουν ἰσοτιμία" νά ἀντικατασταθοῦν ὡς ἑξῆς "εἶναι ἰσότιμοι καί ἰσοδύναμοι".

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρασκ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 63/1978

Σήμερα, 31 Μαΐου 1978, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχίρους 2, Αθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Εκπαιδεύσεως κ. Αν. Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Ειδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης, οί Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς του ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Αἴτηση φιλολόγου Ι. Δάλλα γιά παράταση προθεσμίας συγγραφῆς διδακτικοῦ βιβλίου. Εἰσηγητής κ. Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως σχολικοῦ βιβλίου "Δημοσθένους Λόγοι" Γ΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου "Φυσική" Β΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Αν. Πάγκαλος, Σύμβουλος Α΄ καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 4ο – Γνωμοδότηση σέ Σχέδιο Π.Δ/τος "Περί αὐξήσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Μ.Ε" Εἰσηγητής κ. Ι. Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

./.

Τό ΥΠΕΠΘ με τό έγγραφό του άριθμ. Φ.211.17/110/60175/29-5-78 μάς διαβιβάζει τήν άπό 22-5-1978 αίτηση τού κ. Ἰωάννη Δάλλα, μέ τήν όποία ζητεῖται ἡ παράταση προθεσμίας συγγραφῆς τού διδακτικοῦ βιβλίου "Ἀνθολόγιο ἀρχαίας Λυρικῆς ποιήσεως" τῆς Γ' Γυμνασίου πού τού ἔχει ἀνατεθεῖ μέ τήν ἀπόφαση Φ.211.12/17/145826/12-12-1977 τού κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας ἕως τίς 31 Αὐγούστου 1978.

Ἐπειδή οἱ λόγοι στούς όποίους ὁ κ. Ἰ. Δάλλας στηρίζει τό αἴτημά του κρίνονται, κατά τήν ἐκτίμησή μου, ἐπαρκεῖς καί πειστικοί καί ἐπειδή τό βιβλίο θά πρέπει νά βρίσκεται στά χέρια τῶν μαθητῶν τήν/16η Φεβρουαρίου 1979 - ἄρα θά εἶναι δυνατό νά τερματισθεῖ ἡ διαδικασία κρίσεώς του καί ἡ ἐκτύπωσή του ἐγκαίρα - προτείνω νά δοθεῖ στόν συγγραφέα παράταση ἕως τίς 15 Αὐγούστου 1978.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τήν ἀπό 22-5-78 αἴτηση τού συγγραφέα κ. Ἰ. Δάλλα,

β) Τήν ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.12/17/145826/12-12-78 ἀπόφαση ἀνάθέσεως τού διδακτικοῦ βιβλίου "Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί" ('Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως) τῆς Γ' Γυμνασίου,

γ) Τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας στή Γ' Γυμνασίου, καί

δ) Τήν εἰσήγηση τού κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Εἰσηγεῖται νά γίνει δεκτή ἡ αἴτηση τού κ. Ἰ. Δάλλα καί νά παραταθεῖ ἡ προθεσμία συγγραφῆς τού διδακτικοῦ βιβλίου "Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί" ('Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως) τῆς Γ' Γυμνασίου ὡς τίς 31 Αὐγούστου 1978.

./.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής τοῦ 4ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, γνωμοδότηση στό Σχέδιο Π.Δ/τος "Περί αὐξήσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων τοῦ προσωπικοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως", κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', ἀνακοινώνει στό Τμῆμα ὅτι ἡ Διεύθυνση Προσωπικοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. 59190/25-5-1978 ἀπέστειλε στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχέδιο Π.Δ/τος μέ τό ὁποῖο αὐξάνονται οἱ ὀργανικές θέσεις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κατά 2.300. Οἱ θέσεις αὐτές κατανέμονται κατά κλάδους βάσει τῶν ποσοστῶν πού ἀναλογοῦν στόν κάθε κλάδο μετά τήν αὔξηση τῶν θέσεων πού ἔγινε μέ διάφορα Π.Δ/τα μεταγενέστερα τοῦ Ν.309/76. Ἐπειδή τά ποσοστά αὐτά δέν εἶναι τά ἴδια μέ τά ποσοστά πού προβλέπει ὁ Ν.309/76 (ἄρθρο 34), ὁ εἰσηγητής προτείνει ἡ κατανομή τῶν 2.300 θέσεων νά γίνει μέ βάσει τά ποσοστά τοῦ νόμου αὐτοῦ.

Τό Τμῆμα μετά ἀπό διεξοδική συζήτηση

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

α) Συμφωνεῖ μέ τήν κατανομή τῶν 2.300 νέων ὀργανικῶν θέσεων ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κατά κλάδους, ὅπως ἔχει στό σχέδιο Π.Δ/τος, καί

β) Παρατηρεῖ ὅτι σέ ἄλλη εὐκαιρία θά πρέπει ἡ κατανομή τῶν θέσεων κατά κλάδο νά γίνει ἀνάλογα μέ τά προγράμματα διδασκαλίας καί τίς τάξεις ἤ τά τμήματα τάξεων.

Ἐπειδή τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κρίθηκε ἀπό τό Τμῆμα ὡς ἐπεῖγον, προηγήθηκε στή συνεδρίαση καί ἀναβλήθηκε ἡ συζήτηση τοῦ 2ου καί 3ου θέματος.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΝΑΣΤ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡΑΣΚ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 64/1978

Σήμερα, 1 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀν. Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης, οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ καί ὁ κ. Δημ. Τομπαΐδης, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως σχολικοῦ βιβλίου "Δημοσθένη λόγοι" Γ΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου Φυσικῆς Β΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Ἀν. Πάγκαλος, Σύμβουλος Α΄ καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ εἶπε τά ἑξῆς:

./.

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μέσης Εκπαιδεύσεως με τό άριθμ. Φ.211.17/104/60232/29-5-1978 έγγραφό της διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ τίς πράξεις 1α/18-4-1978 καί 3/24-5-1978 τής Επιτροπής πού συγκροτήθηκε μέ τήν άριθμ. Φ.211.13/3/12720/2-2-1978 άπόφαση τού ΥΠΕΠΘ μέ πρόεδρο τόν κ. Ι. Αρβανίτη, Σύμβουλο Β' τού ΚΕΜΕ καί μέλη τούς Α. Κουτσιλιέρη, Επόπτη Μ.Ε. τής Β' Α.Ε.Π., Τρ. Δελή, Επ. Μ.Ε. καί Β. Θεοδωρακόπουλο, Εἰσηγητή τού ΚΕΜΕ, τίς σχετικές μέ τήν κρίση τού διδακτικού βιβλίου Δημοσθένη "Γ' Ολυνθιακός" καί "Υπέρ τής Ροδίων Ελευθερίας" τής Γ' τάξεως Γυμνασίου, πού έχει γραφεῖ μέ άνάθεση άπό τό φιλόλογο κ. Βασ. Τσακατίκα (Υπουργ. άπόφαση άναθέσεως Φ.211.12/17/145826/12-12-1977) γιά τήν τελική κρίση άπό τό Τμήμα Μ.Ε. σύμφωνα μέ τό άρθρο 2 τού Ν.186/1975. Διαβιβάζει έπίσης τίς παρατηρήσεις τής Επιτροπής κρίσεως καί ένα άντίτυπο τού διδακτικού βιβλίου στήν τελική του μορφή.

Τό βιβλίο άποτελεῖται άπό εἰσαγωγή γιά τό βίο καί τό έργο τού Δημοσθένη, μέ τίς μεταφράσεις τῶν δυό λόγων καθώς καί άπό εἰσαγωγές καί σημειώσεις σ' αὐτούς. Σύμφωνα μέ τήν άνάθεση ή μετάφραση τού Γ' Ολυνθιακού εἶναι τού Κ. Τσάτσου. Τό βιβλίο εἶναι σύμφωνο μέ τό άναλυτικό πρόγραμμα καθώς καί μέ τούς όρους τής άναθέσεως καί ή Επιτροπή κρίσεως τό κρίνει κατάλληλο όμόφωνα. Ο ἴδιος άπό τή μελέτη του διαπίστωσα ὅτι ή έργασία τού κ. Τσακατίκα εἶναι ὑπεύθυνη καί άξιόλογη άπό κάθε άποψη. Η γλώσσα τοῦ βιβλίου εἶναι γλαφυρή δημοτική, ή μετάφραση τού λόγου "Υπέρ τής Ροδίων έλευθερίας" εἶναι, νομίζω, άφογη άπό κάθε άποψη, οί εἰσαγωγές χαρακτηρίζονται άπό περιεκτικότητα, σαφήνεια καί πληρότητα, οί σημειώσεις έπίσης εἶναι ἱκανοποιητικές.

Έχω ὅμως νά κάνω τίς έξῆς λόγες παρατηρήσεις:

1.- Δέ νομίζω ὅτι τό κεντρικό θέμα τού Γ' Ολυνθιακού λόγου εἶναι προτροπή γιά τή χρησιμοποίηση τῶν θεωρικῶν, ὅπως άναγράφεται στήν εἰσαγωγή στό λόγο (σελ. 5), άλλά έπιτίμηση γιά τήν κατάπτωση καί τήν άδράνεια καί παραίνεση γιά μίμηση τῶν προγόνων καί δράση. Στήν άρχαία ὑπόθεση τού λόγου άναφέρεται: "παραινεῖ δέ καί ὅλως πρός τόν τῶν προγόνων ζῆλον άναστῆναι ... καί έπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατά τοῦ δήμου ὡ ὡς έκλελυμένου καί τῶν δημαγωγῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως".

2.- Στή σελ. 5 τῆς γενικῆς εἰσαγωγῆς ὁ συγγραφέας χαρακτηρίζει

τόν Γ' Φιλιππικό λόγο τοῦ Δημοσθένη ὡς τόν καλύτερο ἀπό τούς συμβουλευτικούς του λόγους. Ὁπωσδήποτε ἡ κρίση εἶναι ὑποκειμενική. Ἄλλοι, ὅπως π.χ. ὁ Καλιτσουνάκης (Ἐγκ. Λεξ. Ἡλίου, τ.5, σ. 955), θεωροῦν ὡς τόν καλύτερο συμβουλευτικό λόγο τοῦ ρήτορα τόν Γ' Ὀλυνθιακό πού θά διδάσκεται στό Γυμνάσιο.

3.- Χρειάζεται νά γίνουν οἱ ἑξῆς βελτιώσεις καί διορθώσεις: στήν πρώτη εἰσαγωγή, στό μέσο τῆς σ. 7, (νά περιορισθεῖ ἡ ἐπανάληψη τοῦ εἶχε (ἀπαντᾶ 5 φορές)· στό τέλος τῆς ἴδιας σελίδας νά διαγραφεῖ ἡ λέξη ἀτιμασμένος· στή σ. 8 στό μέσο νά ἀποφευχθεῖ ἡ ἐπανάληψη τοῦ καί καί στό τέλος ἀντί τόν σημερινό Πόρο νά γραφεῖ τό σημερινό Πόρο. Στήν εἰσαγωγή στόν Γ' Ὀλυνθιακό, σελ. 2 πρός τήν ἀρχή ἀντί σάν ἐμπόδιο ... σάν ξένο νά γίνει ὡς ἐμπόδιο ... ὡς ξένο.

4.- Καλό θά ἦταν νά τεθεῖ κάτω ἀπό τήν εἰκόνα τοῦ Δημοσθένη τό γνωστό ἐπιτάφιο ἐπίγραμμα "Εἴπερ ἴσην ..... Μακεδών".

Ὡς πρός τή μετάφραση τοῦ Γ' Ὀλυνθιακοῦ τοῦ Κ. Τσάτσου παρατηρῶ τά ἀκόλουθα:

1.- Δέν ἔγινε πάντοτε ἡ προσαρμογή στή γραμματική τῆς νεοελληνικῆς (ΟΕΔΒ), ὅπως ὁρίζεται στήν ἀνάθεση. Ἔτσι ὑπάρχουν στή μετάφραση τό διότι (στίς παραγράφους: 3 τρεῖς φορές, 5, 13, 14 δυό φορές, 15, 17 δυό φορές, 18, 19, 20, 23, 26 δυό φορές, 30, 33, 35)· τό δέ (παρ. 3, 13, 24)· τό μέν (παρ. 22, 25, 27). Ἀκόμη ὑπάρχουν στήν παρ. 13 ὅλην τήν πόλη· στήν παρ. 16 ποιάν ἐποχή, ποιάν εὐκαιρία, δέν θά ὑποστοῦμε, στήν παρ. 32 τοῦ χειροῦ των, στήν παρ. 34 σάν στρατιώτης ἀντί ὡς στρατιώτης.

2.- Ἡ μετάφραση δέν εἶναι πάντοτε ἐπιτυχημένη καί ὁρισμένα χωρία της εἶναι δυσνόητα. Σημειώνω ἰδιαίτερα:

α) Τό ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἀποδίδεται μέ τό ἄρθρο καί ὄχι ἀνάρθρως, ὅπως θά ἔπρεπε καί ὅπως πράττει ὁ κ. Τσακατίκας στή μετάφραση τοῦ δεύτερου λόγου. Καί ὁ ἴδιος ὁ Κ. Τσάτσος χρησιμοποιεῖ τόν ἄναρθρο τύπο (παρ. 10).

β) Στήν παρ. 1 τό μή καί δέν πάθομε ἐμεῖς ἀπό αὐτόν κανένα κακό ὀρθότερο θά ἦταν: νά μήν πάθουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι κανένα κακό ἀπό αὐτόν. Τό μή καί δέν πάθομε δέ λέγεται σήμερα.

γ) Στήν παρ. 2 τό ὅπως τούς συμμάχους σώσομεν κακῶς ἀποδίδεται μέ τό σώζοντας τούς συμμάχους.

δ) Στήν παρ. 3 τό κείμενο: Παρά ποτέ ἄλλοτε ... ἐγώ δέ νομίζω, πώς τό πιό δύσκολο δέν εἶναι .... εἶναι δυσνόητο. Τό παρά ποτέ ἄλλοτε δέ λέγεται. Τό μεταβ. δέ δέν εἶναι δημοτικό καί πέρα ἀπ' αὐτό κινδυνεύει νά τό διαβάσει κανείς ὡς ἀρνητικό. Σημειώνω ὅτι μετά τό νομίζω καί τά ὅμοια δέν πρέπει νά μπαίνει κόμμα γιά νά μή χωρίζεται τό ρῆμα ἀπό τό ἀντικείμενό του.

ε) Στήν παρ. 5 ἡ φράση ἦταν εὐκαιρία νά ἐπιχειρηθεῖ θά ἦταν ὀρθότερη, ἄν ἦταν στήν ἐνεργητική.

στ) Στήν παρ. 9, ἄν μετά τό ἐπέρχεται ἄλλου δέν τεθεῖ κόμμα, τό κείμενο εἶναι δυσνόητο.

ζ) Δέν εἶναι ἐπιτυχής ἡ ἀπόδοση τῶν: Οὐχ ὅ,τι ἄν εἴποι τις (παρ. 17), ἀτυχής (παρ. 21),

η) Δέν εἶναι καλή ἡ μετάφραση: παρ. 16 στούς ὁποίους .... βοηθήσομε, παρ. 18 πού γράφεται: τά σωστά ἀντί τῶν εὐχάριστων, παρ. 36 ἐσύμφερε νά πῶ, παρ. 37 ὅ,τι θά ἀποδειχθεῖ ἀντί ὅ,τι πρόκειται νά κτλ.

θ) Παρ. 29 ἀναγράφεται σοβαντίζανε ἀντί σοφαντίζανε.

ι) Στήν παρ. 19 τό Τμῆμα ἀφοῦ ξοδέψει .... ξοδευτοῦν εἶναι ἰδιαίτερα δυσνόητο.

Ἐπειδή τό ἀνωτέρω διδακτικό βιβλίο εἶναι σύμφωνο μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ' Γυμνασίου καί τήν ἀπόφαση ἀναθέσεως· ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή κρίσεως τό κρίνει κατάλληλο ὁμόφωνα· καί ἐπειδή καί ὁ ἴδιος διαπιστώνω ὅτι ὁ κ. Τσακατίκας παραγματοποίησε τήν ἐργασία πού τοῦ ἀνατέθηκε μέ γνώση τῶν πραγμάτων, μέ ἐπιμέλεια καί μέ εὐθύνη, εἰσηγοῦμαι νά κριθεῖ τό ἀνωτέρω διδακτικό βιβλίο κατάλληλο γιά τούς μαθητές τῆς Γ' τάξεως καί νά ἀποσταλεῖ στόν ΟΕΔΒ γιά τήν ἔκδοσή του. Στό μεταξύ νά κληθεῖ ὁ συγγραφέας γιά νά ἐπιφέρει βελτιώσεις στό βιβλίο ἀπό αὐτές πού ἀνέφερα, τίς ὁποῖες καί τό Τμῆμα θά κρίνει ἀπαραίτητες καί δυνατές.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τό Τμῆμα ἔκρινε ὅτι οἱ παρατηρήσεις τοῦ εἰσηγητῆ γενικά εἶναι ὀρθές. Σχετικά μέ τό ἐπιτύμβιο ἐπίγραμμα τοῦ Δημοσθένη ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β' ἀνέπτυξε τίς ἑξῆς ἀπόψεις:

Προτείνω νά συμπεριληφθεῖ ὁπωσδήποτε στήν Εἰσαγωγή ἤ ὡς λεζάντα κάθω ἀπό τήν εἰκόνα τοῦ Δημοσθένη, πού θά τεθεῖ στό βιβλίο, τό περιλάλητο ἐπίγραμμα: "Εἴπερ ἴσην ρώμη γνώμην .... " μεταφρασμένο. Ὑπάρχουν ἔμμετρες μεταφράσεις του (μπορῶ καί ὁ ἴδιος νά ὑποδείξω).

Τό ἐπίγραμμα αὐτό ἀποτελεῖ τή σύνοψη ἤ καλύτερα τήν πεμπτουσία τοῦ ὅλου πολιτικοῦ βίου, τοῦ ἤθους καί γενικότερα τοῦ ψυχικοῦ μεγαλείου τοῦ ἀθεράπευτα ἀθηναιολάτρη ρήτορα. Γι' αὐτό καί δέν ἐννοεῖται σύγγραμμα γιά τό Δημοσθένη χωρίς τήν ἀπαραίτητη ἀναφορά στό ἐπίγραμμα τοῦτο. Πολύ περισσότερο δέν μπορεῖ νά λείπει ἀπό ἕνα βιβλίο σχολικό καί γιά τό λόγο ὅτι εὔκολα ἀποστηθίζεται.

Ἡ γνώμη πού διατυπώνεται πώς παιδευτικά ζημιώνει, γιατί παρουσιάζει τούς Μακεδόνες σάν κάτι διάφορο ἀπό τούς Ἕλληνες, δέν ἀποτελεῖ κἄν λόγο πού νά ἀντέχει στή στοιχειώδη λογική βάσανο. Ἄλλωστε κάθε ἑλληνικό κρατίδιο ἀπέβλεπε στό πῶς θά κυριαρχοῦσε στόν ἑλληνικό χῶρο.

Ὁμολογῶ μέ καταπληξη πώς γιά πρώτη φορά στή ζωή μου ἄκουσα τέτοια ἐπιχειρηματολογία κατά τῆς καταλληλότητας παιδαγωγικά τοῦ ἐπιγράμματος. Ἐκεῖνο πού πολυσυζητεῖται καί τό ἐκμεταλλεύονται καί οἱ γείτονές μας εἶναι τό: "Οὐ βάρβαρος;" Ἀκριβῶς γιά τό λόγο αὐτό θά πρέπει νά τονιστεῖ περισσότερο περισσότερο ἡ ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας στό σχετικό σχόλιο 24 (Γ''Ὀλυνθ.). Νά δοθεῖ κυρίως ἡ ψυχολογική ἑρμηνεία: "Ὁ Δημοσθένης στή φορά τοῦ λόγου του μέ τόσο πάθιασμα καί τοῦ Φιλίππου παραφέρεται - μπορεῖ καί συνειδητά - καί τόν ἀποκαλεῖ βάρβαρο. Ἀλλά καί σήμερα σέ στιγμές βαρυμοῦ ψυχῆς δέ συμβαίνει νά βρίσει κανείς κάποιο συγχωριανό του παρόμοια καί θά τοῦ ἀποδώσει τό ἐθνικό ὄνομα ἐχθρικοῦ κράτους; Ἐξάλλου ἀπό τό "Οὐχ ὅ,τι ἄν εἴποι τις;" μαρτυρεῖ τήν ἐξαλλοσύνη τοῦ πάθους του.

Ὁ κ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', ἀπαντῶντας εἶπε τά ἑξῆς: Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, ἐφόσον ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως, ὄφειλε νά προτείνει τίς, κατά τή γνώμη του, προσθῆκες καί βελτιώσεις κατά τή διαδικασία τῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου, πού ἐκράτησε πολλές ἑβδομάδες. Ὅμως πέρα ἀπό τό καθαρά τυπικό αὐτό θέμα, ὑπάρχει καί θέμα οὐσίας. Δηλαδή, κατά τή γνώμη μου, δέ θά πρέπει τό ἐπίγραμμα αὐτό νά περιληφθεῖ στό διδακτικό βιβλίο, ἐπειδή τό περιεχόμενό του εἶναι ἀντι-φρονηματιστικό,

έφθσον οί μικροί μαθητές θά διδαχθοῦν ἀπό αὐτό ὅτι οί πνευματικές δυνάμεις εἶναι κατώτερες ἀπό τίς σωματικές ("Αν, κατά τό ἐπίγραμμα, ὁ Δημοσθένης διέθετε σωματική δύναμη (ρώμη) ἰσόποση μέ τήν πνευματική του δύναμη (γνώμη), θά εἶχε ἐπιτύχει σημαντικότερα ἀποτελέσματα στόν ἀγώνα του ἐναντίον τοῦ Φιλίππου). Νομίζω ὅτι, ἰδιαίτερα στήν ἐποχή μας ὅπου ἡ περιφρόνηση πρός τό πνεῦμα κάμια φορά ἐκφράζεται ἀπροκάλυπτα, δέν δίνει ὠφέλιμους καρπούς ἡ διδασκαλία τέτοιων ἀντιλήψεων, ἀλλά πολύ περισσότερο χρειάζεται νά διδαχθεῖ ἡ ἀντίθετη ἀντίληψη, ὅπως τήν ἐκφράζει ὁ Ἰσοκράτης στόν "Παναγυρικό" του: "Τῶν μέν γάρ ἀθλητῶν δίς τοσαύτην ῥώμην λαβόντων οὐδέν ἄν πλέον γένοιτο τοῖς ἄλλοις, ἑνός δ' ἀνδρός εὖ φρονήσαντος ἅπαντες ἄν ἀπολαύσειαν οἱ βουλόμενοι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνου διανοίας" (Κεφ. 1,2)".

Τέλος, οἱ Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' καί Κυρ. Κατσιμίνης, Εἰσηγητής, εἶπαν γιά τό ἴδιο θέμα: Τό ἐπίγραμμα "Εἶπερ ἴσην .... Μακεδόνων", πού προτείνεται ὡς πρόμετωπίδα τοῦ βιβλίου τοῦ Δημοσθένη, τό θεωροῦμε πολύ ἐκφραστικό τῶν ἀγώνων τοῦ ρήτορα καί τοῦ κλίματος τῆς ἐποχῆς. Νομίζουμε ὅμως ὅτι, ἐπειδή ρητά ἀντιδιαστέλλει Ἕλληνες καί Μακεδόνες, δέ θά ἦταν σκόπιμο νά μπεῖ στό βιβλίο καί μάλιστα σέ τόσο ἐμφανές σημεῖο.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1.- Τό ἀριθμ. Φ.211.17/104/60232/29-5-78 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.,

2.- Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975,

3.- Τήν ἀριθμ. Φ.211.12/17/145826/12-12-77 ὑπουργική ἀπόφαση καί τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ' τάξεως Γυμνασίου,

4.- Τίς ἀριθμ. 1α/18-4-78 καί 3/24-5-78 πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως καί τό διδακτικό βιβλίο τοῦ Βασ. Τσακατίκα Δημοσθένη "Γ' Ὁλυνθιακός καί Ὑπέρ τῆς Ροδίων ἐλευθερίας" στήν τελική του μορφή,

5.- Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δημ. Σακκῆ, Συμβούλου Β' καί

6.- τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε:

γνωμοδοτεῖ

./.

σύμφωνα κρίνει κατάλληλο γιά τούς μαθητές τῆς Γ' τάξεως τοῦ Γυμνασίου τό διδακτικό βιβλίο τοῦ Βασ. Τσακατίκα - Δημοσθένη "Γ' 'Ολυνθιακός καί 'Υπέρ τῆς Ροδίων ἐλευθερίας" καί ἀναθέτει στούς: Δημ. Σακκᾶ, Σύμβουλο Β' καί Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητή, νά συνεργασθοῦν μέ τό συγγραφέα γιά νά ἐπιφέρουν στό βιβλίο ὁρισμένες δυνατές βελτιώσεις ἀπό ἐκεῖνες τίς ὁποῖες προτείνει ὁ εἰσηγητής στήν εἰσήγησή του. 'Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', διατηρεῖ τήν ἐπιφύλαξή του ὡς πρός τό ἐπίγραμμα τοῦ Δημοσθένη γιά τούς λόγους τούς ὁποίους ἀνέπτυξε κατά τή συζήτηση.

./.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως διδακτικοῦ βιβλίου Φυσικῆς Β΄ Γυμνασίου, κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τήν ἀριθμ. Φ.211.12/22/151814/19-12-1977 ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀνατέθηκε ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου Φυσικῆς τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου στούς κ.κ. Ἰ. Βλάχο, Ν. Γαλάτσο καί Ἀ. Καρύδη, στούς ὁποίους ἐδόθηκαν καί οἱ σχετικές προδιαγραφές.

Οἱ συγγραφεῖς ὑπόβαλαν ἐγκαιρα στήν ἁρμόδια Διεύθυνση Προγραμμάτων καί Μελετῶν τοῦ ΥΠΕΠΘ τό βιβλίο τό ὁποῖο καί ἔγινε δεκτό γιατί γράφτηκε σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες συγγραφῆς.

Ἀκολούθως τό βιβλίο διαβιβάστηκε γιά οὐσιαστική κρίση σέ ἐπιτροπή πού ὁρίστηκε μέ τήν ἀριθμ. Φ.211.13/7/31567/15-3-1978 ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τῆς ὁποίας τά μέλη ἦταν οἱ: 1) Γ. Ἀνδριτσόπουλος, Καθ. Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, ὡς πρόεδρος, 2) Σ.Προβατᾶς, ΓΕΜΕ, 3) Ἀ. Ζενάκος, ΓΕΜΕ, 4) Δ. Καλογεράτος, καθηγητής ΔΜΕ καί 5) Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, ὡς μέλη. Ἡ Ἐπιτροπή κρίσεως ὅρισε ὡς εἰσηγητές τούς κ.κ. Ἀ. Ζενάκο καί Δ. Καλογεράτο, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ μελέτησαν τό βιβλίο, σύνταξαν σχετική ἔκθεση ἡ ὁποία καί διαβιβάστηκε στούς συγγραφεῖς. Ἡ ἀπάντηση τῶν συγγραφέων στίς παρατηρήσεις τῆς ἐκθέσεως, ἄν καί σέ μερικά σημεῖα της ἦταν θετική, στό σύνολό της, ἦταν ἐλάχιστα ἱκανοποιητική.

Ὕστερα ἀπό τά πιό πάνω, ἡ ἐπιτροπή ὁμόφωνα ἀποφάσισε τήν μή ἔγκριση τοῦ παραπάνω βιβλίου ὡς διδακτικοῦ κατάλληλου γιά χρήση τῶν μαθητῶν τῆς Β΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου.

Μετά ἀπό ἐπισταμένη μελέτη τόσο τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καί τῆς ἀπαντήσεως τῶν συγγραφέων ὅσο καί τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου, ἔχω νά εἰσηγηθῶ τά ἀκόλουθα:

Συμφωνῶ μέ τήν ἀπόφαση τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς καί προτείνω τήν ἔγκριση τῆς ἀριθμ. 2/15-5-1978 πράξεώς της γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν πράξη καί γιατί στό βιβλίο πού μοῦ διαβιβάστηκε ἀπό τήν ἁρμόδια Διεύθυνση τῆς ὑπηρεσίας Προγραμμάτων καί Μελετῶν τοῦ ΥΠΕΠΘ καμμιά διόρθωση καί συμόρφωση τῶν συγγραφέων δέν διαπιστώθηκε,

άκόμα καί στά σημεία πού οί συγγραφείς στήν άπάντησή τους παραδέχονται ότι έχουν άστοχήσει.

Γιά όλα τά παραπάνω εισηγούμαι τήν άπόρριψη τού βιβλίου Φυσικής τής Β' Γυμνασίου τών συγγραφέων 'Ι. Βλάχου, Ν. Γαγάτσου καί 'Α. Καρύδη.

Τό Τμήμα, ύστερα άπό διευκρινιστική συζήτηση καί άφού έλαβε ύπόψη:

α) Τίς άριθμ. 1/27-3-78 καί 2/15-5-1978 πράξεις τής 'Επιτροπής κρίσεως τού βιβλίου, πού διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά έγκριση μέ τό άριθμ. Φ.211.17/104/60232/29-5-78 έγγραφο τής Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων, καί

β) Τήν εισήγηση τού κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εισηγητή τού ΚΕΜΕ,

α π ο φ α σ ί ζ ε ι

'Εγκρίνει τήν πράξη άριθμ. 2/5-5-1978 τής 'Επιτροπής Κρίσεως μέ τήν όποία τό βιβλίο τών 'Ι. Βλάχου - Ν. Γαγάτσου καί 'Α. Καρύδη δέν κρίνεται κατάλληλο ώς διδακτικό έγχειρίδιο τών μαθητών τής Β' τάξεως Γυμνασίου.

'Αφού έξαντλήθηκαν τά θέματα τής ήμερήσιας διατάξεως τελείωσε ή συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Μάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρασκ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 65/1978

Σήμερα, 5 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 10η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Ὁ κ. Θεοδωρακόπουλος δέν ἔλαβε μέρος λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Περιβαλλοντική ἐκπαίδευση: Ἔνταξη τῆς σειρᾶς: "Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον στά σχολικά προγράμματα". Εἰσηγητές κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄ καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἵδρυση κλασικοῦ Λυκείου Θηλέων ἀπό τή Φιλεκπαιδευτική Ἑταιρεία. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Γνωμοδότηση γιά τό Σχ. Υ.Α. "Προϋποθέσεις λειτουργίας τῶν σχολικῶν οἰκοτροφείων". Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 4ο – Εἰσήγηση σχετικά μέ τίς ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά Ἐπαγγελματικά Λύκεια. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Οἱ ἁρμόδιοι γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Περιβαλλοντική ἐκπαίδευση: Ἔνταξη τῆς σειρᾶς "Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον στά σχολικά προγράμματα" εἰσηγητές κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β' καί Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, εἶπαν στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

"Τό Ἐθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας καί Περιβάλλοντος τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ μέ τό ἀριθμ. ΓΧΠ 3056/17-3-78 ἔγγραφό του πρός τό ΚΕΜΕ ζητεῖ τήν ἔνταξη τῆς σειρᾶς πινάκων "Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον" στά προγράμματα μαθημάτων Γυμνασίου καί Λυκείου καί τή γνωμοδότησή μας γιά ὁρισμένα ἄλλα θέματα πού ἀφοροῦν τήν εἰσαγωγή τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως στά σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ὡς πρός τό κύριο θέμα ὁ Εἰσηγητής κ. Παπασημακόπουλος ὕστερα ἀπό προσεκτική μελέτη τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων Γυμνασίου καί Λυκείου σημείωσε τά κεφάλαια τά ὁποῖα μποροῦν νά συμπληρωθοῦν καί νά ὁλοκληρωθοῦν μέ κατάλληλους πίνακες τῆς σειρᾶς "Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον". Ὁ σχετικός πίνακας πού ἔχει καταρτίσει ὁ κ. Παπασημακόπουλος κατατίθεται στή γραμματέα τοῦ Τμήματος.

Ὡς πρός τό χρόνο κατά τόν ὁποῖο μπορεῖ νά γίνει ἡ ἀξιοποίηση τῶν πινάκων τῆς σειρᾶς "Ὁ ἄνθρωπος καί τό περιβάλλον", νομίζουμε ὅτι μπορεῖ νά ὁριστεῖ τό σχολικό ἔτος 1979-80.

Τέλος προτείνουμε στό Τμῆμα νά ὁρίσει ἐκπροσώπους τοῦ ΚΕΜΕ γιά νά συμμετέχουν στήν Ὁμάδα Ἐργασίας πού θά συγκροτήσει ἡ ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ τούς Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Κατσιμίνη καί Στ. Παπασημακόπουλο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἐνημερώθηκε ἀπό τούς εἰσηγητές καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι: Δέχεται τήν εἰσήγηση τῶν κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου καί Στ. Παπασημακόπουλου στό σύνολό της.

./.

'Ο άρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Ἵδρυση Κλασικοῦ Λυκείου Θηλέων ἀπό τή Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία, εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Ιδιωτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό ἀριθμ. 23864/17-3-1978 ἔγγραφό της διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας μαζί μέ ἀπόσπασμα ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ της Συμβουλίου, μέ τήν ὁποία ζητεῖ τήν ἵδρυση κλασικοῦ Λυκείου Θηλέων γιά σχετική γνωμάτευση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Σχετικά μέ αὐτό τό αἴτημα παρατηρῶ τά ἑξῆς: Σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 30 σέ συνδυασμό μέ τήν παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 68 τοῦ Ν.302/1976 καθώς καί τίς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 5 καί παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ν.682/1977 νομίζω ὅτι ἡ Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία ἔχει τίς τυπικές προϋποθέσεις γιά τήν ἵδρυση τοῦ κλασικοῦ Λυκείου Θηλέων πού ζητεῖ. 'Εντούτοις, καί ἄν ἀκόμη ὑπάρχουν ὅλες οἱ τυπικές προϋποθέσεις γιά τήν ἵδρυση κλασικοῦ Λυκείου Θηλέων ἀπό τή Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία, ἐγώ δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ τήν ἵδρυσή του γιά τούς ἑξῆς οὐσιαστικούς λόγους:

1.- Δέν προκύπτει ἀπό πουθενά ὅτι ἡ Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία διαθέτει τό ἐξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό γιά τή λειτουργία Προτύπου κλασικοῦ Λυκείου (παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ Ν.309/1976).

2.- Σοβαρό πρόβλημα κλασικῶν Λυκείων δέν ὑπάρχει. Προβλέπεται ./.

ή ίδρυση λίγων τέτοιων σχολείων καί αύτά είναι σέ θέση τό κράτος νά τά ιδρύσει μόνο του. Νομίζω ότι ή Πολιτεία δέν πρέπει νά ανοίξει καί άλλες διεξόδους στήν ιδιωτική έκπαίδευση [redacted] σέ περιοχές μάλιστα όπου ή ίδια μπορεί νά επαρκέσει, αλλά νά τή στρέψει πρός τά έκεί όπου ή χώρα έχει ιδιαίτερες ανάγκες. Τέτοιες μεγάλες καί πιεστικές ανάγκες αντιμετωπίζει ή Πολιτεία σήμερα στήν τεχνική-επαγγελματική έκπαίδευση, τήν οποία προσπαθεί νά θεμελιώσει έκ τού μηδενός καί πρός τήν οποία αγωνίζεται νά στρέψει ένα μεγάλο μέρος από τούς αποφοίτους τού Γυμνασίου. Σ' αύτή τήν έρριζη ή Πολιτεία χρειάζεται καί επιβάλλεται νά ζητεί τήν ενίσχυση από τήν ιδιωτική πρωτοβουλία.

Όπωσδήποτε ή Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία μέ τούς γνωστούς πόρους καί τίς πολλές δυνατότητες της δέ θά προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες μέ τήν ίδρυση κλασικού λυκείου θηλέων, αλλά μέ τήν ίδρυση επαγγελματικών λυκείων θηλέων, τά οποία θά μπορούσαν νά αναχθούν σέ πρότυπα σχολεία στό είδος τους.

Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν οποία εκφράστηκαν οί ακόλουθες απόψεις:

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος, υποστήριξε νά μήν εγκριθεί ή ίδρυση κλασικού Λυκείου θηλέων από τή Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία γιατί, όπως είπε, "ή σχετική διάταξη τού Ν.309/1976 δέν έχει άκόμα ουσιαστικά ολοποιηθεί, από τόν υπεύθυνο φορέα, τή δημόσια έκπαίδευση. Στό μοναδικό πρότυπο Λύκειο κλασικής κατευθύνσεως δέν λειτουργούν όλες οί τάξεις, τά μαθήματα γίνονται μέ βάση ένα πρόχειρο μεταβατικό πρόγραμμα, διδακτικά βιβλία προσαρμοσμένα πρός τό σκοπό τού Λυκείου αύτού δέν υπάρχουν. Φυσικά ούτε αξιολόγηση τής λειτουργίας καί τής προσφοράς τού Λυκείου αύτού έχει γίνει. Νομίζω λοιπόν, συνέχισε, ότι στήν πειραματική αύτή φάση δέ μπορούμε νά εμπιστευθούμε τήν ίδρυση ιδιότυπου καί μάλιστα πρότυπου Λυκείου στόν ιδιωτικό φορέα, όσο κι αν αύτός έχει αξιόλογη προσφορά στήν παιδεία, γιατί δέν έχουμε καμιά βεβαιότητα ότι οί σκοποί καί οί στόχοι τού τύπου τών Λυκείων αύτών δέ θά αλλοιωθούν. έφόσον δέ διαθέτουμε τό μόνο βέβαιο μέτρο κρίσεως: τήν εφαρμογή δοκιμαστικών προγραμμάτων (κατάλληλα ωρολόγια καί αναλυτικά προγράμματα, όλων τών τάξεων)

μέ τό κατάλληλο προσωπικό καί τά κατάλληλα διδακτικά βιβλία".

'Αρνητική ήταν καί ή θέση τοῦ κ. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β', στό ἀνωτέρω αἴτημα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας, ὁ ὁποῖος εἶπε τά ἑξῆς: "'Εκφράζω ἐπιφυλάξεις γιά τό ἄν εἶναι νομικά κατοχυρωμένο τό δικαίωμα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας νά ἱδρύσει Πρότυπο κλασικό Λύκειο, ἀφοῦ τό ἄρθρο 10 παρ. 5 σαφῶς ἀναφέρεται στό δικαίωμα τοῦ Δημοσίου νά ἱδρύει τέτοια σχολεῖα, ἐνῶ οἱ ἄλλες διατάξεις μέ τίς ὁποῖες ἐπιχειρεῖται νά συνδεθοῦν ρυθμίζουν γενικά θέματα καί δέ μπορεῖ νά θεωρηθοῦν ὅτι καλύπτουν τό εἰδικό αὐτό θέμα. 'Αλλά, καί ἄν ὑπῆρχε νομική κάλυψη, θά ἔπρεπε νά ἀναβληθεῖ ἡ ἄσκηση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος ἀπό ἰδιωτικούς 'Οργανισμούς ὥσότου ὁ εἰδικός αὐτός θεσμός ὀργανωθεῖ πλήρως καί λειτουργήσει μέ συγκεκριμένη μορφή, γιατί ὑπάρχει κίνδυνος νά ἀλλάξει τό περιεχόμενο, καί ξεφύγει ἀπό τά πλαίσια τῆς ὅλης ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως καί νά δημιουργήσει θέματα στήν Πολιτεία".

Οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας καί Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β', ἀντίθετα ὑποστήριξαν τήν ἄποψη νά ἱδρυθεῖ τό ἀνωτέρω κλασικό Λύκειο, γιατί, ὅπως εἶπαν, "ἡ Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία ἔχει παράδοση καί πλαίσιωση πειστική καί γιά αὐτό ἐμπνέει ἐμπιστοσύνη". Τό ἐπιχείρημα ὅτι δέν πρέπει νά δίνονται πρωτοβουλίες γιά πειραματισμούς στήν ἰδιωτική ἐκπαίδευση, ὑποστήριξαν, δέν εἶναι ἰσχυρό. "Ἡ ἰδιωτική ἐκπαίδευση", εἶπαν, "(ἀνεξάρτητα ἄν σήμερα παρουσιάζει ἀνησυχητική ὑπερτροφία γιά ἄλλους λόγους) ἔχει προηγηθεῖ σημαντικά πολλές φορές στήν ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς ἐκπαιδεύσεως (τό Πολυτεχνεῖο, ἡ Βαρβάκειος Σχολή, τά νηπιαγωγεῖα ξεκίνησαν ὡς ἰδιωτικές προσπάθειες). Ἄλλωστε τό κλασικό λύκειο κρίνεται "ἄγονη περιοχή". Κατά συνέπεια εὔχές μποροῦν νά συνοδεύουν τό αἴτημα".

'Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', συμφωνεῖ μέ τήν ἔγκριση τῆς ἄδειας γιά τήν ἵδρυση κλασικοῦ Λυκείου ἀπό τή Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία, γιατί α) δέ νομίζει πώς στό ἑξῆς θά ἔχει συμφέρον ἄλλος ἰδιωτικός φορέας γιά νά ζητήσει τήν ἵδρυση κλασικοῦ Λυκείου, β) ὁ παραδοσιακός κλασικισμός προσανατολισμός τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας ἐγγυᾶται γιά τήν ἀποτελεσματική λειτουργία ἑνός κλασικοῦ λυκείου καί γ) ὁ παράλληλος πειραματισμός στό δημόσιο κλασικό λύκειο καί στό ἰδιωτικό

θά εἶναι ἐπωφελής στή συναγωγή συμπερασμάτων.

Ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ, ὑποστήριξε ὅτι ἐφόσον ὑπάρχει ἡ νομική κάλυψη ἐνδείκνυται ἡ ἵδρυση αὐτοῦ τοῦ κλασικοῦ Λυκείου γιατί ἡ Φιλεκπαιδευτική Ἑταιρεία ἔχει ὅλες τίς προϋποθέσεις γιά νά λειτουργήσει τό Λύκειο ἱκανοποιητικά.

Ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς: "Πέρα στήν κρίση πού περνοῦν οἱ κλασικές σπουδές, καί στόν τόπο μας καί στό ἐξωτερικό, θά ἔπρεπε νά χαιρετίσουμε κάθε ἐνέργεια πού θά συνέβαλλε στή διάδοσή τους. Γι' αὐτό προτείνω νά ἀπαντήσουμε καταφατικά στό αἴτημα γιά τήν ἵδρυση τοῦ κλασικοῦ Λυκείου.

Ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἀνέπτυξε τίς ἑξῆς ἀπόψεις: "Ἡ ἵδρυση κλασικῶν Λυκείων προβλέπεται ἀπό τό Ν.309/1976, γιατί πιστεύεται ὅτι ἔτσι θά ἐξυπηρετηθοῦν τά κλασικά γράμματα στόν τόπο μας. Ἡ αἴτηση τῆς "Φιλεκπαιδευτικῆς" μπορεῖ νά λάβει θετική ἀπάντηση ἀκό τώρα, γιατί καί τό Ὑπουργεῖο καί ὁ κόσμος ξέρουν πολύ καλά τί εἶναι ἕνα κλασικό λύκειο καί ἑπομένως δέν εἶναι ἀπαραίτητη ἡ πίστωση χρόνου γιά τή συναγωγή συμπερασμάτων ἀπό τό ἕνα σχολεῖο τοῦ εἴδους αὐτοῦ πού λειτουργεῖ ἤδη.

Δέν πρέπει ἐξάλλου νά ὑποτεθεῖ ὅτι τυχόν ἀποδοχή τοῦ αἰτήματος τῆς "Φιλεκπαιδευτικῆς" θά προκαλοῦσε σωρεία παρόμοιων αἰτημάτων ἀπό τήν πλευρά τοῦ ἰδιωτικοῦ φορέα, καί γιατί οἱ κλασικές σπουδές δέν προσελκύουν τούς νέους τῆς ἐποχῆς μας καί γιατί τά σχολεῖα τῆς "Φιλεκπαιδευτικῆς" διαφοροποιοῦνται ἀπό τά ἄλλα ἰδιωτικά σχολεῖα λόγω τοῦ ἡμιδημόσιου χαρακτήρα τους καί τῆς πνευματικῆς τους παράδοσης. Πιστεύω ὅτι τό κλασικό λύκειο τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς θά πετύχαινε τούς στόχους του καί γι' αὐτό τό λόγο εἰσηγοῦμαι τήν ἀποδοχή τοῦ σχετικοῦ αἰτήματος.

Τέλος καί ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλος συμφώνησε μέ τήν ἄποψη νά γίνει ἀποδεκτό τό αἴτημα γιά τήν ἵδρυση αὐτοῦ τοῦ κλασικοῦ Λυκείου, γιατί καί ἀνίγκη ἀπό ἕνα τέτοιο σχολεῖο ὑπάρχει καί ἡ Φιλεκπαιδευτική Ἑταιρεία ἔχει τίς ἐμπειρίες καί τίς δυνατότητες πού ἐγγυῶνται τήν καλή λειτουργία του.

Τελικά τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

1) Τό αριθμ. 23864/17-3-78 έγγραφο της Δ/νσεως Ιδιωτικής Εκπαιδεύσεως και τή συνημμένη αλληλογραφία (αίτηση της Θηλεκπαιδευτικής Εταιρείας για ίδρυση κλασικού Γυμνασίου θηλέων, απόσπασμα πράξεως του Διοικητικού της Συμβουλίου κτλ),

2) Τό άρθρο 2 του Ν.786/1975, την παρ. 5 του άρθρου 30 σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 68 του Ν.309/1976 καθώς και τίς παρ. 1 του άρθρου 5 και 5 του άρθρου 10 του Ν.682/1977,

3) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά, Συμβούλου Β', και

4) Τίς απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση που ακολούθησε

Α π ο φ α ί ν ε τ α ι

γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία νά γίνει δεκτό τό αίτημα της Θηλεκπαιδευτικής Εταιρείας για την ίδρυση ενός κλασικού λυκείου θηλέων με έξι τμήμα κατά τάξη, τό οποίο νά λειτουργεί με τό πρόγραμμα των αντίστοιχων δημόσιων κλασικών Λυκείων.

Μειοψήφισαν οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ηλ. Σπυρόπουλος και Π. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β', για τούς λόγους που ανέπτυξαν ο πρώτος στην εισήγησή του και οι δυό άλλοι κατά τή συζήτηση.

Ως προς τόν περιορισμό των Τμημάτων σε ένα κατά τάξη έμειναν σύμφωνα όλα τά μέλη του Τμήματος, εκτός από τόν κ. Ι. Αρβανίτη, Σύμβουλο Β', που υποστήριξε νά μήν υπάρχει περιορισμός στόν αριθμό των τμημάτων για τούς λόγους που αναφέρει σε συνημμένο σημείωμά του.

Η συζήτηση για τό 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβλήθηκε για επόμενη συνεδρίαση.

./.

Ὁ ἀριθμός γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Εἰσήγηση σχετικά μέ τίς ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στά Ἐπαγγελματικά Λύκεια, εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 49417/11-5-1978 τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἔγγραφο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν σχετικά μέ τίς ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στά Ἐπαγγελματικά Λύκεια καί πρότεινε νά μή συζητηθεῖ τό θέμα γιατί δέν ἐμπίπτει στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθου 2 τοῦ νόμου 186/1976 τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι τά ἐρωτήματα θέτονται ἀπό τόν Ὑπουργό.

Τό Τμῆμα δέχτηκε τήν πρόταση τοῦ κ. Γρατσέα καί δέ συζήτησε τό θέμα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἰω. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Γατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 66/1978

Σήμερα, 7 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 11η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμίνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Τύπος τίτλου σπουδῶν ΣΕΛΜΕ. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

"Σύμφωνα μέ τήν παρ. 6 τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ Π.Δ. "Περί ὀργανώσεως καί λειτουργίας παρά τῷ ΚΕΜΕ Σχολῶν Ἐπιμορφώσεως Λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως (ΣΕΛΜΕ)" ὁ τύπος τοῦ τίτλου ὅσων ἐπιτυχῶς ἀποφοιτοῦν ἀπό τή ΣΕΛΜΕ μονοετοῦς διαρκείας "ὁρίζεται δι' ὑπουργικῆς ἀποφάσεως μετά πρόταση τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ". Ἀκριβῶς γιά νά γίνει δυνατό νά ὁρισθεῖ ἔγκαιρα ὁ τύπος τοῦ τίτλου αὐτοῦ εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα

νά προτείνει τό συνημμένο ὑπόδειγμα τίτλων πού θά ὀνομάζεται "Πτυχίο" καί θά περιλαμβάνει τά ἑξῆς στοιχεῖα: ὀνοματεπώνυμο καί πατρώνυμο, καθώς καί εἰδικότητα τοῦ ἀποφοίτου· τό ἔτος κατά τό ὁποῖο φοίτησε στή Σχολή καθώς καί τήν ἕδρα της ('Αθήνα ἤ Θεσσαλονίκη), μνεία τοῦ Π.Δ. πού προβλέπει τά μαθήματα πού διδίσκονται στή ΣΕΑΠΕ καί τόν χαρακτηρισμό ἐπιδόσεώς του ὕστερα ἀπό τίς νόμιμες διαδικασίες, τήν ἡμερομηνία χορηγήσεως τοῦ τίτλου, ὁ ὁποῖος καλό εἶναι νά ὑπογράφεται ἀπό τόν κ. 'Υπουργό 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί τό Διευθυντή Σπουδῶν τῆς Σχολῆς. "Αν οἱ ἀπόφοιτοι ἐπιθυμοῦν νά ἀποκτήσουν ἀποδεικτικό, στό ὁποῖο θά ἀναγράφονται λεπτομερῶς τά μαθήματα πού παρακολούθησαν, θά τούς χορηγεῖται ἰδιαίτερο πιστοποιητικό ὕστερα ἀπό αἴτησή τους.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση καί ἀνταλλαγή γνωμῶν

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

προτείνει νά χορηγεῖται στούς ἀποφοίτους τῆς ΣΕΑΠΕ μονοετοῦς διάρκειας τίτλος Σπουδῶν κατά τό συνημμένο ὑπόδειγμα 2, ὁ ὁποῖος θά ὑπογράφεται ἀπό τό Διευθυντή Σπουδῶν τῆς Σχολῆς.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Παῦκαλος

'Η Γραμματέας

'Αθηνᾶ Φατσέα

('Υπόδειγμα 1)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
(ΚΕΜΕ)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
(ΣΕΛΜΕ)

'Ακαδημαϊκό έτος 19.. - 19..

Π Τ Υ Χ Ι Ο

..... τοῦ .....
καθηγητ .....(ειδικότητα)....., φοίτησε κατά τό ακαδημαϊκό έτος 19.. - 19.. στή Σχολή 'Επιμορφώσεως Λειτουργών Μέσης 'Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΜΕ) ..... ('Αθηνών ή Θεσσαλονίκης), στην όποία παρακολούθησε τά μαθήματα τοῦ προγράμματος ετήσιας επιμορφώσεως, πού προβλέπονται από τό Π.Δ. 127/77 (ΦΕΚ 40 (τ. Α')/12-2-77) καί, ύστερα από τίς νόμιμες εξετάσεις, αποφοίτησε από τή Σχολή μέ χαρακτηρισμό επιδόσεως ..... (κεφαλαία).

'Αθήνα, ... 19..

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

('Υπόδειγμα 2)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
(ΚΕΜΕ)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
(ΣΕΛΜΕ)

'Ακαδημαϊκό έτος 19.. - 19..

Π Τ Υ Χ Ι Ο

..... τοῦ .....
καθηγητ..... (ειδικότητα) ....., φοίτησε κατά τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 19.. - 19.. στή Σχολή 'Επιμορφώσεως Λειτουργῶν Μέσης 'Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΜΕ) .....('Αθηνῶν ἤ Θεσσαλονίκης), στήν ὁποία παρακολούθησε τά μαθήματα τοῦ προγράμματος ἐτήσιας ἐπιμορφώσεως, πού προβλέπονται ἀπό τό Π.Δ. 127/77 (ΦΕΚ 40 (τ. Α')/12-2-77) καί, ὕστερα ἀπό τίς νόμιμες ἐξετάσεις, ἀποφοίτησε ἀπό τή Σχολή μέ χαρακτηρισμό ἐπιδόσεως . ..... (κεφαλαῖα).

'Αθήνα, ... 19..

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 67/1978

Σήμερα, 10 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Αἴτημα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας γιά συμμετοχή καθηγητῶν της στή ΣΕΑΜΕ καί στό ΔΜΕ. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Γνωμοδότηση γιά τό ἐρωτηματολόγιο σχετικά μέ τό μάθημα τῆς Χημείας Β΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο άρμόδιος εἰσηγητής γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Αὔξηση τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας γιά συμμετοχή καθηγητῶν της στή ΣΕΛΜΕ καί στό ΔΜΕ"κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.547.1/42458/13-4-1978 ἐξ. ἐπεζγον ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γ.Ε., Δ/νση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π., Τμῆμα Γ') μέ τό συνημμένο ἀπόσπασμα πρακτικοῦ τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας (9-3-1978), σχετικά μέ τή μετεκπαίδευση τῶν καθηγητῶν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας στό Δ.Μ.Ε. καί στή Σ.Ε.Δ.Μ.Ε.

'Ακολούθως παρατηρεῖ τά ἑξῆς:

α) Μέ τό ὑπ' ἀριθμ. 1222 Ν.Δ. "Περί μετεκπαιδεύσεως καί ἀναδιοργανώσεως τοῦ Διδασκαλείου Δ.Ε.", ΦΕΚ 153/31-8-72 (τ. Α'), ἄρθρο 4, παρ. 5, παρέχεται ἡ δυνατότητα νά γίνονται δεκτοί πρός μετεκπαίδευση καί λειτουργοί Δ.Ε. πού ὑπηρετοῦν στά Νηπιαγωγεῖα καί Δημοτικά Σχολεῖα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας ὡς ὑπεράριθμοι, ἐφόσον ἐπιτύχουν στίς κοινές μέ τούς λοιπούς ἐκπαιδευτικούς ἐξετάσεις καί χωρίς οἰκονομική ἐπιβάρυνση γιά τό δημόσιο.

β) Παρόμοια δυνατότητα δέν παρέχεται γιά τούς λειτουργούς Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τῶν σχολείων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις περί Δ.Μ.Ε. καί ΣΕΛΜΕ.

Τέλος διατυπώνει τή γνώμη ὅτι πρέπει νά περιληφθεῖ στό Νόμο διάταξη πού νά ἐπιτρέπει τή μετεκπαίδευση στό Δ.Μ.Ε. καί τῶν λειτουργῶν Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τῶν σχολείων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας, μέ τούς ὅρους πού ἰσχύουν καί γιά τό διδακτικό προσωπικό τῆς Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας, καθόσον ἐπιβάλλεται ἡ μετεκπαίδευση γιά ὅλους τούς ἐκπαιδευτικούς· ὅμοια διάταξη, νά περιληφθεῖ καί στό Ν.Δ περί ΣΕΛΜΕ πού νά ἐπιτρέπει τή μετεκπαίδευση ἀνάλογου ἀριθμοῦ ἐκπαιδευτικῶν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρείας.

./.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.547.1/42458/13-4-1978 ἐξ. ἐπεῖγον ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό συνημμένο ἀπόσπασμα πρακτικοῦ τοῦ Δ.Σ. τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας,

β) Τήν παρ. τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.185/1978,

γ) Τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα

Νά προβλεφθοῦν σχετικές ρυθμιστικές διατάξεις μέ τίς ὁποῖες νά παρέχεται ἡ δυνατότητα πρός μετεκπαίδευση τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, ὡς ἑξῆς:

α) Διδασκαλεῖο Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Στίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις θά συμμετέχουν οἱ καθηγητές Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας πού συγκεντρώνουν τά τυπικά καί οὐσιαστικά προσόντα τά ἀπαιτούμενα γιά τούς καθηγητές τοῦ δημοσίου.

Ἀπό τούς ἐπιτυχόντες θά γίνονται δεκτοί ὡς ὑπεράριθμοι καί κατά σειρά ἐπιτυχίας μέχρι πέντε (5) καθηγητές, κατανεμόμενοι ἀνάλογα τῶν εἰδικοτήτων, χωρίς οἰκονομική ἐπιβάρυνση τοῦ δημοσίου.

β) Στίς Σχολές ΣΕΛΜΕ θά γίνονται δεκτοί καθηγητές Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ὡς ὑπεράριθμοι καί σέ ποσοστό ὄχι 2% τοῦ ἐκάστοτε ὁριζόμενου συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν καθηγητῶν τοῦ δημοσίου, κατανεμόμενοι ἀνάλογα τῶν εἰδικοτήτων. Ἡ ἐπιλογή τους θά γίνεται ἀπό τή Φιλεκπαιδευτική Ἑταιρεία καί ἡ ὁριστική κρίση ἀπό τό ΚΕΜΕ, σύμφωνα μέ τά ἰσχύοντα γιά τούς καθηγητές τοῦ δημοσίου σχετικά μέ τή διαδικασία ἐπιλογῆς.

'Ο ἀρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση γιά τό ἐρωτηματολόγιο σχετικά μέ τό μάθημα τῆς Χημείας Β΄ Γυμνασίου" εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τή διεξαγωγή διερευνητικῆς ἐργασίας γιά τήν ἀπόδοση τοῦ μαθήματος τῆς Χημείας στή Β΄ τάξη τοῦ Γυμνασίου σέ σχέση μέ τό καινούργιο βιβλίο πού κυκλοφόρησε γιά πρώτη φορά τή σχολική χρονιά πού πέρασε καί, ἀφοῦ διάβασε τό ἐρωτηματολόγιο πού προτείνεται νά συμπληρωθεῖ ἀπό τούς καθηγητές πού δίδαξαν τό μάθημα τῆς Χημείας στή Β΄ Γυμνασίου τή χρονιά πού πέρασε, ἔδωσε τίς ἑξῆς διευκρινίσεις σχετικά μέ τή συμπλήρωση τοῦ συνημμένου ἐρωτηματολογίου ἀπό τούς ἀρμόδιους καθηγητές τῶν τμημάτων τῆς Β΄ τάξεως Γυμνασίου ὅλων τῶν σχολείων τῆς ἐπικράτειας:

1.- Μέ τίς ἐρωτήσεις 5, 6, 7 καί 10 ζητᾶμε τή γνώμη τῶν καθηγητῶν πού δίδαξαν σχετικά μέ τήν ποιότητα τοῦ βιβλίου καί τή βοήειά τους γιά βελτίωση.

2.- Μέ τίς 1, 2, 3, 4, 8 καί 9 προσπαθοῦμε νά ἐκτιμήσουμε τήν ἐργασία πού ἔγινε σχετικά μέ τό μάθημα τῆς Χημείας καί νά βροῦμε ἄν ὑπάρχει σχέση τῆς ἐργασίας αὐτῆς μέ τήν εἰδικότητα τοῦ καθηγητῆ πού δίδαξε.

3.- Τέλος θέλουμε νά δοῦμε, μιά ποικιλία ἐρωτήσεων, πράγμα πού θά βοηθήσει στήν ἐπιλογή τῶν πιό εὔστοχων γιά μελλοντικά ὑποδείγματα σέ μεθοδικές ὁδηγίες. Μέ βάση τίς ἐρωτήσεις αὐτές καί σέ συνδυασμό μέ τήν ἐπίδοση τῶν μαθητῶν στίς γραπτές ἐξετάσεις θά γίνει μιά τεκμηριωμένη κριτική τόσο τῶν ἐρωτήσεων ὅσο καί τοῦ βιβλίου καί τῆς ὅλης ἐργασίας στό μάθημα γιά τή χρονιά πού μᾶς πέρασε.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό διευκρινιστική συζήτηση πού ἐπακολούθησε ἀνέβαλε τή λῆψη ἀποφάσεως γιά τό συζητούμενο θέμα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

'Αθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 68/1978

Σήμερα, 14 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Ἀπό τή συνεδρίαση ἀπουσίαζε ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Λειτουργία σχολικῶν Οἰκοτροφείων. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος, πρίν ἀρχίσει ἡ συζήτηση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, μίλησε γιά τή συνεδρίαση πού πρόκειται νά γίνει τήν Παρασκευή 16-6-1978 μέ θέμα: "Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές" καί ζήτησε ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος: α) Νά μελετηθεῖ προσεκτικά ἡ πρόταση πού τούς ἔχει κοινοποιηθεῖ, τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας, ἡ ὁποία συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. 7328/

21-1-1978, γιά τή μελέτη τοῦ τρόπου εἰσαγωγῆς σπουδαστῶν στίς Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές ἀπό τό 1980-81 καί β) νά ὑποβληθοῦν ἀπό τά μέλη σημειώματα μέ τίς ἀπόψεις τους σχετικά μέ τήν πρόταση τῆς παραπάνω Ὁμάδας Ἐργασίας.

Ἐπίσης ὁ κ. Πάγκαλος ζήτησε ἀπό τό Τμῆμα:

α) Τήν ἐπίσπευση τῶν ὁριστικῶν ἀναλυτικῶν προγραμάτων,

β) Ὅλες οἱ εἰσηγήσεις γιά θέματα βιβλίων, ἐρωτημάτων Ὑπουργοῦ κ.λ.π. νά γίνουν μέχρι 15 Ἰουλίου, καί

γ) Τόν καθορισμό τῶν συνεδριάσεων μέχρι 15 Ἰουλίου σέ τακτές ἡμέρες καί ὧρες.

Ὁ κ. Βῶρος σχετικά μέ τήν ἐπίσπευση τῶν ὁριστικῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων πού ζήτησε ὁ κ. Πάγκαλος εἶπε:

Νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτη νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ προώθηση ἀναλυτικῶν προγραμμάτων α' λυκείου, γιατί: οἱ προθεσμίες εἶναι πολύ πιεστικές γιά τή δημιουργία-στό μεταξύ, ὡς τό Σεπτέμβριο 1979-τῶν ἀπαραίτητων βιβλίων.

Ἐπισημαίνω ὅτι σέ μερικές περιπτώσεις ἡ ὕπαρξη νέου βιβλίου ἀποτελεῖ ὑπόσχεση τῆς Πολιτείας γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς της τοῦ Ν.309/76 (π.χ. βιβλίο προσπέλασης γιά τά ἀρχαῖα Ἑλληνικά ἀπό τό πρωτότυπο).

Θυμίζω ὅτι μερικά προγράμματα εἶναι ἤδη ἕτοιμα καί ὅλα ἔχουν προσυζητηθεῖ σέ γενικές γραμμές στά πλαίσια προγενέστερων προειδοποιήσεων ἤ ἄλλων προσπαθειῶν (λόγου χάρη θρησκευτικῶν, ἀρχαίων ἑλληνικῶν, ἀγγλικῶν, ἱστορίας, γαλλικῶν κ.ἄ.).

Προτείνω νά εἰσαχθοῦν τά προγράμματα ὡς τίς 15-7-1978, ὥστε νά προωθηθοῦν πρίν ἀπό τίς θερινές διακοπές.

Τό Τμῆμα μετά ἀπό συζήτηση γιά τόν καθορισμό τῶν συνεδριάσεων σέ τακτές ἡμέρες μέχρι 15 Ἰουλίου ἀποφάσισε οἱ συνεδριάσεις νά γίνουν ὡς ἑξῆς:

Δευτέρα 9 π.μ., Τρίτη 11 π.μ., Τετάρτη, Πέμπτη καί Παρασκευή 8 π.μ.

'Ακολούθως τό Τμῆμα ἄρχισε τή συζήτηση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο πρῶτος ἀπό τούς εἰσηγητές κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς:

'Η διεύθυνση 'Ιδιωτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας ἀπέστειλε στό ΚΕΜΕ σχέδιο 'Υπουργικῆς ἀποφάσεως σχετικῆς μέ τή λειτουργία σχολικῶν Οἰκοτροφείων γιά γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τό ἄρθρ. 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τό ἄρθρο 21 τοῦ Ν.682/1977.

Τό σχέδιο περιλαμβάνει ρυθμίσεις πού ἀφοροῦν τούς κοιτῶνες τῶν οἰκοτροφείων, τούς χώρους ὑγιεινῆς καί τούς ἄλλους χώρους, τό διαιτολόγιο τῶν οἰκοτρόφων καί λοιπά θέματα. Περιορίζομαι σέ δυό γενικές παρατηρήσεις. Σέ λεπτομέρειες θά ἀναφερθεῖ ὁ συνεισηγητής κ. Σκορδίλης μέ τό περιεχόμενο τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ὁποίου εἶμαι σύμφωνος.

1.- Δέ γίνεται λόγος γιά τό κατώτερο ὅριο ἡλικίας εἰσόδου στά σχολικά οἰκοτροφεῖα. Νομίζω ὅτι δέν πρέπει νά γίνονται δεκτοί σέ οἰκοτροφεῖα μαθητές μικρότεροι ἀπό τήν ἡλικία τῶν 10 ἐτῶν, γιατί αὐτά τά ἱδρύματα δέν μποροῦν νά ἀναπληρώσουν τήν οἰκογενειακή ἀτμόσφαιρα πού εἶναι ἰδιαίτερα ἀπαραίτητη γιά τά παιδιά ~~ἰδιαίτερα~~ τῆς μικρῆς ἡλικίας.

2.- Δέ γίνεται καμιά πρόβλεψη στό σχέδιο τῆς ἀποφάσεως γιά τό διοικητικό καί τό βοηθητικό προσωπικό τῶν σχολικῶν οἰκοτροφείων.

'Ο δεύτερος εἰσηγητής κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Στό σχέδιο τῆς 'Υπουργικῆς ἀποφάσεως γιά τό ἀναφερόμενο θέμα εἰσηγοῦμαι τίς ἑξῆς τροποποιήσεις:

I. Α. Κοιτῶνες

'Η παράγραφος 1 νά διαμορφωθεῖ. 'Ο ἀριθμός τῶν κλινῶν σέ κάθε κοιτῶνα δέν θά εἶναι μεγαλύτερος τῶν δέκα (10) καί σέ καμιά περίπτωση ἡ μία κλίνη πάνω ἀπό τήν ἄλλη.

'Η παράγρ. 3 νά διαμορφωθεῖ. Γιά κάθε ὑπότροφο θά ὑπάρχει ἕνα

ἐρμάριο ἱκανό νά χωρέσει τά ἀτομικά του εἴδη.

Ἡ παράγραφος 9 νά διαμορφωθεῖ. Στήν εἴσοδο κάθε κοιτῶνας πρέπει νά ὑπάρχει πινακίδα μέ τό ὀνοματεπώνυμο τῶν οἰκοτρόφων μαθητῶν.

Β. Χῶροι Ὑγιεινῆς

Στήν παράγραφο 1 ὁ ἀριθμός 15 νά ἀντικατασταθεῖ μέ τό 10.

Ἡ παράγραφος 4 νά διαμορφωθεῖ. Γιά κάθε 15 ὑποτρόφους θά ὑπάρχει ἕνας χῶρος μέ 4 καταιωνιτῆρες καθώς καί κατάλληλος χῶρος γιά τό πλύσιμο τῶν ποδιῶν.

Ἡ ἑπόμενη ἐπεξήγηση νά ἀριθμισθεῖ καί νά διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς:
5. Στούς κοινόχρηστους χώρους πρέπει νά λειτουργεῖ ὑδραυλική ἐγκατάσταση μέ θερμό καί κρῦο νερό ὡς καί ἐγκατάσταση ἀποχετεύσεως καί ἐξαερισμοῦ.

Γ. Λοιποί χῶροι

Στήν παράγραφο 1 τό 1,20 τ.μ. νά γίνει 1,50 τ.μ.
Στήν παράγραφο 3 τό 1,50 τ.μ. νά γίνει 2.0 τ.μ.

Ἡ παράγραφος 5 νά διαμορφωθεῖ. Τό ἀναρρωτήριο πρέπει νά διαθέτει ἐσωτερικό χῶρο ὑγιεινῆς, 1 κλίνη ἀνά 10 οἰκοτρόφους καί χωριστό χῶρο γιά τούς ἄρρενες καί τούς θήλεις.

Δ. Γενικά

Ἡ παράγραφος 5 νά διαμορφωθεῖ. Ὁ αὐλισμός τῶν οἰκοτρόφων νά γίνεται σέ ἀνάλογο ἐλεύθερο χῶρο ἐντός τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ὁ ὁποῖος θά χρησιμοποιεῖται καί ὡς γυμναστήριο. Ἐπίσης πρέπει νά ὑπάρχει ὁ ἀνάλογος ἐσωτερικός χῶρος γιά τήν παραμονή τῶν οἰκοτρόφων κατά τίς βροχερές ἡμέρες.

Ἡ παράγραφος 7 νά ἀπαλειφθεῖ.

II. Α. Διαιτολόγιο

Νά ἀπαλειφθεῖ τό βιτάμ καί νά ἀντικατασταθεῖ μέ βούτυτο νωπό.

Νά προστεθεῖ παράγραφος πού νά ἀναφέρει, ὅπου οἱ συνθῆκες τό ἐπιβάλλουν (ἡλικία οἰκοτρόφων, τόπος λειτουργίας τοῦ οἰκοτροφείου κλπ

ἡ σύνθεση τῶν γευμάτων ὡς πρός τό εἶδος, τήν ποσότητα, τίς θερμίδες κλπ θά καθορίζονται ἀναλόγως.

Β΄ Διαιτολόγιο κατά ποσότητα

Ἡ πρόταση πού ἀφορᾶ τό μαγείρεμα τῶν φαγητῶν νά διαμορφωθεῖ. Τό μαγείρεμα τῶν φαγητῶν νά γίνεται τήν ἡμέρα τῆς διανομῆς του.

Τήν 9.25΄ προσῆλθε στή συνεδρίαση ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄. Μετά ἀπό λίγο ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Πάγκαλος ἀπεχώρησε γιά ὑπηρεσιακούς λόγους καί τή συνεδρίαση διηύθυνε ὁ κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.

Μετά τίς εἰσηγήσεις ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία διατυπώθηκαν οἱ ἀκόλουθες ἀπόψεις:

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, πρότεινε νά προστεθεῖ διάταξη πού νά ἀποκλείει τήν ἵδρυση καί τή λειτουργία σχολικῶν Οἰκοτροφείων σέ περιοχές ἀκατάλληλες ἀπό ἄποψη ὑγιεινοῦ περιβάλλοντος.

Ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε ὅτι δέν θά πρέπει νά ἐνθαρρύνεται ἡ δημιουργία οἰκοτροφείων γιά παιδιά ἡλικίας κάτω τῶν 12 ἐτῶν. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ ἀπόσπαση τῶν παιδιῶν ἀπό τό φυσιολογικό οἰκογενειακό περιβάλλον πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας δέν εἶναι ψυχικά εὐνοϊκή καί ἐγκυμονεῖ ἰδιαίτερους κινδύνους Μετά τήν ἔναρξη τῆς ἐφηβείας ἔρχεται ἡ ἀπόσπαση αὐτή σύμφωνη καί πρός τήν τάση χειραφετήσεως τοῦ ἐφήβου καί ἀνεξαρτοποιήσεώς του ἀπό τό οἰκογενειακό περιβάλλον του. Ἄλλωστε καί ἀπό ἄποψη πρακτική δέν ὑπάρχει κανένας λόγος - ἐκτός εἰδικῶν περιπτώσεων, ἀλλά δέν πρόκειται γι' αὐτές ἐδῶ - ἱδρύσεως οἰκοτροφείων γιά παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἀφοῦ Δημοτικά Σχολεῖα ὑπάρχουν παντοῦ. Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἀποχώρησε γιά τή συνεδρία τοῦ Τμήματος Δ.Ε.

Ὁ κ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, πρότεινε οἱ διάφοροι χῶροι καί τό ὑπηρετικό προσωπικό νά καθορίζονται σέ ἀναλογία πρός τόν ἀριθμό τῶν οἰκοτρόφων. Ὡς πρός τήν ἡλικία τῶν τροφίμων παρατήρησε ὅτι στήν πράξη γίνονται δεκτοί οἰκότροφοι ἀπό ἡλικία 10 χρονῶν καί ἄνω. Νομίζει, εἶπε, χρήσιμη τήν ἐξαίρεση γιά μικρότερη ἡλικία, ὅταν συντρέχουν εἰδικοί οἰκογενειακή λόγοι: ὀρφάνεια, διάζευξη, δικαστική ἀντίληψη ἐφόσον δέν ὑπάρχει ἄλλη προσφορότερη τακτοποίηση).

Πρός τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξαν οἱ προηγούμενοι ὁμιλητές συνεφώνησε καί ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β'.

Ἀκολούθως ὁ Προεδρεύων κ. Ν. Βαρουχάκης, ἀφοῦ συνόψισε τίς προηγούμενες ἀπόψεις παρεκάλεσε νά ἀρχίσει ἡ κατ' ἄρθρο συζήτηση, ὥστε νά συγκεκριμενοποιηθοῦν οἱ θέσεις τοῦ Τμήματος.

Κατά τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής, εἶπε τά ἑξῆς:

Στό σχέδιο ὑπουργικῆς ἀποφάσεως γιά τή λειτουργία σχολικῶν οἰκοτροφείων παρατηρῶ τά ἑξῆς:

1) Λείπουν διατάξεις σχετικές μέ τό διοικητικό καί βοηθητικό προσωπικό τῶν οἰκοτροφείων. Νά γίνει πρόβλεψη.

2) Ι Α1 Οἱ κλίνες σέ κάθε κοιτώνα νά εἶναι ἀπό 3-8 τό πολύ. Ὁ περιττός ἀριθμός σέ τίποτα δέν ἐξυπηρετεῖ.

3) Ι Α4 Τό ἐλάχιστο ὕψος νά εἶναι 3μ.

4) Ι Α9 Ἡ πινακίδα ἔξω ἀπό τή θύρα τοῦ κοιτώνα νά ἀναγράφει καί τά ὀνοματεπώνυμα τῶν οἰκοτρόφων.

5) Ι Β1 Τά ἀποχωρητήρια νά μή ἔχουν λεκάνες εὐρωπαϊκοῦ τύπου.

6) Ι Γ3 Σέ κάθε ἀναγνωστήριο νά μή διαβάζουν περισσότεροι ἀπό 50 οἰκότροφοι τήν ἴδια ὥρα.

7) Ι Γ6 Τό ἐλάχιστο ὕψος νά εἶναι 3μ.

8) Ι Δ4 Ἡ διαφορά ἡλικίας τῶν οἰκοτρόφων πού διαμένουν στόν ἴδιο κοιτώνα νά μή ξεπερνάει τά 2 χρόνια.

9) Ι Δ5 Ὁ αὐλισμός τῶν οἰκοτρόφων νά γίνεται σέ αὐλή. Ἡ αἴθουσα ψυχαγωγίας νά εἶναι ξεχωριστή.

10) Ι Δ6 Νά ὑπάρχουν καί κινητά πυροσβεστ. σώματα.

11) Ι Δ7 Νά ἀπαλειφθεῖ τό ἐδάφιο Συστέγαση οἰκοτροφείων ἀρρένων καί θηλέων εἶναι ἀπαράδεκτη.

12) Ι Δ8 Στήν περίπτωση αὐτή νά ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίηση τῶν αἰθουσῶν διδασκαλίας ὡς ἀναγνωστηρίων.

13) ΙΙ Α καί Β Τό διαιτολόγιο καί ποσοστολόγιο νά μπορεῖ νά τροποποιεῖται ἀνάλογα μέ τήν ἡλικία οἰκοτρόφων καί τοπικές συνθῆκες, ὕστερα ἀπό ἔγκριση σχολιάτρου.

14) II Β Τά φαγητά νά παρασκευάζονται τήν ἴδια ἡμέρα πού θά καταναλώνονται.

Ἐπίσης ὁ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, ἔκανε τίς ἑξῆς προτάσεις:

1) Νά ἀποκατασταθεῖ ἡ γλωσσική μορφή τοῦ κειμένου τῆς ἀποφάσεως.

2) Νά ὁριστεῖ ὅτι δέν ἐπιτρέπεται ἡ διαμονή στό οἰκοτροφεῖο παιδιῶν, τῶν ὁποίων ἡ σωματική ὑγεία ἤ ἡ πνευματική τους κατάσταση προϋποθέτει τή φοίτηση σέ Σχολεῖο Εἰδικῆς Ἀγωγῆς.

3) Ἡ περίπτωση "Δ΄ Γενικά" τῆς παρ. Ι τοῦ σχεδίου νά τεθεῖ ὡς περίπτωση Α΄ τῆς ἴδιας παραγράφου καί νά ἀναριθμηθοῦν κατά νοηματική σειρά τά ἐδάφιά της: π.χ. τό ἐδάφιο 7 νά λάβει ἀριθμό 1, τό ἐδ. 3 νά λάβει ἀριθμό 2 κτλ.

4) Ἐπειδή, ὅπως διαπιστώνεται καί ἀπό τίς πιό πάνω παρατηρήσεις τοῦ Τμήματος, τό Σχέδιο τῆς Ἀποφάσεως ἐμφανίζει παραλείψεις (ὅπως π.χ. τό βοηθητικό προσωπικό), ἀτέλειες (ὅπως τό διαιτολόγιο) ἤ καί ἄστοχες ρυθμίσεις (ὅπως στίς ἐγκαταστάσεις ὑγιεινῆς καί τά κτιριολογικά ζητήματα), νά συγκροτηθεῖ εἰδική ὁμάδα ἐργασίας γιά τή σύνταξη σχεδίου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως γιά τό ὅλο θέμα. Προτείνεται στήν ὁμάδα αὐτή νά μετέχουν διαιτολόγος, σχολίατρος, κτιριολόγος, καθηγητής Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί Παιδαγωγός.

Τέλος τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1) τό ἀριθμ. 55083/15-5-1978 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, 2) τά ἄρθρα 2 τοῦ Ν.186/1975 καί 21 τοῦ Ν.682/1977, 3) τίς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄ καί Ἰ. Σκορδίλη, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, καί 4) τίς γνῶμες πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση,

γνωμοδοτεῖ τά ἀκόλουθα

1.- Τό σχέδιο τῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως εἶναι γραμμένο σέ γλώσσα μικτή. Κατά τήν τελική διατύπωση τῆς ἀποφάσεως νά ληφθεῖ πρόνοια γιά νά γραφεῖ σέ γλώσσα ἁπλῆ.

2.- Οἱ διατάξεις τοῦ μέρους Δ΄ Γενικά τῆς ἀποφάσεως καλό εἶναι νά προταχθοῦν.

3.- Ἂν στά σχολικά οἰκοτροφεῖα γίνονται δεκτοί καί μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, αὐτοί δέν πρέπει νά εἶναι μικρότεροι ἀπό τήν ἡλικία τῶν 10 ἐτῶν. Ὁ κ. Βῶρος διατηρεῖ τή γνώμη του νά γίνεται ἐξαιρέσεως γιά παιδιά ἡλικίας κάτω τῶν 10 ἐτῶν, ὅταν συντρέχουν εἰδικοί οἰκογενειακοί λόγοι (ὀρφανία, διάζευξη κτλ).

4.- Νά μή γίνονται δεκτά στά οἰκοτροφεῖα παιδιά ἀνάπηρα σωματικά ἤ καθυστερημένα πνευματικῶς πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό εἰδική ἀγωγή.

5.- Νά προστεθοῦν διατάξεις πού νά προβλέπουν τό ἀπαραίτητο διοικητικό καί βοηθητικό προσωπικό τῶν Οἰκοτροφείων.

6.- Τά οἰκοτροφεῖα ἀρρένων καί τά οἰκοτροφεῖα θηλέων νά εἶναι ἀνεξάρτητες μονάδες σέ ἰδιαίτερα κτίρια.

7.- Τά οἰκοτροφεῖα καί τά μαγειρεῖα νά σταγάζονται σέ ἰδιαίτερα κτίρια, ἀνεξάρτητα ἀπό τά διδακτήρια.

8.- Γιά τήν ἵδρυση καί τή λειτουργία τῶν σχολικῶν οἰκοτροφείων ἀπαραίτητη προϋπόθεση νά εἶναι ἡ καταλληλότητα τῆς περιοχῆς ἀπό ἄποψη ὑγιεινοῦ περιβάλλοντος.

Στίς εἰδικές διατάξεις τοῦ σχεδίου τῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως τό Τμῆμα γνωμοδοτεῖ τά ἑξῆς:

I. Α΄ Κοιτῶνες

Παρ. 1 Ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν πού θά διαμένουν σέ κάθε κοιτώνα νά εἶναι ἀπό τρεῖς ὡς ἐννέα (3-9).

Παρ. 3 Μετά τή λέξη ἐρμάριο νά προστεθεῖ: ἐπαρκῶν διαστάσεων γιά τά ἀτομικά του εἴδη.

Παρ. 9 Στήν εἴσοδο κάθε κοιτώνα νά ὑπάρχει πινακίδα μέ τό ὀνοματεπώνυμο τῶν οἰκοτρόφων (ὄχι ἁπλῶς ὁ ἀριθμός).

Β΄ Χῶροι ὑγιεινῆς

Παρ. 1 Νά ἀντιστοιχεῖ σέ 10 ἄρρενες οἰκοτρόφους ἕνα οὐρητήριο (ὄχι σέ 15).

Παρ. 3 Γιά κάθε πέντε οἰκοτρόφους νά ὑπάρχει ἕνας νιπτήρας, ἕνας

καταιωνιστήρας καθώς καί κατάλληλη έγκατάσταση γιά τό πλύσιμο τῶν ποδιῶν.

Παρ. 4 Νά διαγραφεῖ. Στή συνέχεια μετά τή λέξη ὑδραυλική νά προστεθεῖ σέ παρένθεση (θερμό καί κρύο νερό).

Γ. Λοιποί χῶροι

Παρ. 1 Ἡ τραπεζαρία νά ἔχει ἐπιφάνεια πού νά ἀντιστοιχεῖ σέ 1,50 τ.μ. τουλάχιστο ἀνά οἰκότροφο (ὄχι 1,20).

Παρ. 3 Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἀναγνωστηρίου νά ἀντιστοιχεῖ σέ 2 τ.μ. ἀνά οἰκότροφο (ὄχι 1,50). Ἐπίσης νά προστεθεῖ: σέ κάθε ἀναγνωστήριο νά μή στεγάζονται περισσότεροι ἀπό 40 οἰκότροφοι.

Παρ. 5 Νά προβλεφθεῖ ὅτι κάθε οἰκοτροφεῖο θά διαθέτει καί ἀναρρωτήριο ὀργανωμένο σύμφωνα μέ τίς εἰδικές διατάξεις πού διέπουν τά ἀναρρωτήρια.

Δ. Γενικά

Παρ. 4 Καλό εἶναι ἡ διαφορά ἡλικίας νά κυμαίνεται ἀπό ἕνα ὡς δυό χρόνια καί ὁπωσδήποτε νά μήν ὑπερβαίνει τά τρία.

Παρ. 5 Ἡ παράγραφος νά διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς: Ὁ αὐλισμός τῶν οἰκοτρόφων γίνεται σέ εἰδικά ἐσωτερικό ἐλεύθερο χῶρο (αὐλή). Τό οἰκοτροφεῖο νά διαθέτει καί εἰδική αἴθουσα ψυχαγωγίας.

Παρ. 7 Νά διαγραφεῖ. Ὅπως ἀναφέρθηκε τό οἰκοτροφεῖο πρέπει νά στεγάζεται σέ ἀνεξάρτητο κτίριο.

II.- Διαιτολόγιο

Τό Τμῆμα παρατηρεῖ ὅτι τό διαιτολόγιο τῶν οἰκοτρόφων ἰδίως τό βραδυνό εἶναι περιορισμένο ὡς πρός τήν ποιότητα καί τήν ποικιλία. Ὡς πρός αὐτό τό σημεῖο διαφωνεῖ ὁ κ. Φ. Βῶρος. Τό Τμῆμα εἰσηγεῖται νά προβλέπεται ἡ δυνατότητα βελτιώσεως τοῦ διαιτολογίου τῶν οἰκοτροφείων ἀπό ἄποψη ποσότητας, ποιότητας καί ποικιλίας ἀνάλογα μέ τήν ἡλικία τῶν οἰκοτρόφων, τίς τοπικές καθώς καί τίς κλιματολογικές συνθῆκες.

Στή σελ. 5 τοῦ σχεδίου (πρός τό τέλος) νά ὁρισθεῖ ὅτι τό μαγείρευμα τῶν φαγητῶν θά γίνεται τήν ἴδια ἡμέρα πού θά καταναλώνονται.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Πλχ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρασκ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 69/1978

Σήμερα, 15 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφ. Ἱππου 2, Ἀθῆνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πίγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Ἔξαρχος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Π. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδέλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμίνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπαστεργιόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Αἴτηση Κ. Στεφανάκη γιά τή χορήγηση ἀντιγράφου τῆς ἀριθμ. 33/1978 πράξεως τοῦ Τμήματος Μ.Ε., πού ἀναφέρεται στή γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο του: "Τό Λατινικό Συντακτικό". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀπάντηση σέ Ἐπιστολή τοῦ Ἀνωτάτου Ἑλληνικοῦ Ἐσπεραντικοῦ Ἰνστιτούτου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἀρβανίτ

ΘΕΜΑ 3ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Στή χώρα τῶν Μαμούθ" τῆς Κίρας Σίνου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό πρῶτο θέμα κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος:

./.

α) τό 51235/12-5-1978 έγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τή συνημμένη αἴτηση τοῦ κ. Κ. Στεφανάκη, γιά νά τοῦ χορηγηθεῖ ἀπόσπασμα τῆς 33/1978 πράξης τοῦ Τμήματος, πού ἀφορᾶ τήν κρίση τοῦ βιβλίου του "Τό Λατινικό Συντακτικό".

Στή συνέχεια προτείνει νά τοῦ χορηγηθεῖ τό σχετικό ἀπόσπασμα καί φωτοτυπία τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, ἡ ὁποία εἶχε γίνει ἀποδεκτή ἀπό τό Τμῆμα καί κατατέθηκε ὡς παραστατικό στοιχεῖο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό 51235/12-5-1978 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τή συνημμένη αἴτηση τοῦ συγγραφέα,

β) τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωμοδοτεῖ νά χορηγηθεῖ ἀντίγραφο τῆς πράξης ἀριθμ. 33/78 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἀφορᾶ τή γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τοῦ κ. Κ. Στεφανάκη "Τό Λατινικό Συντακτικό". Τό ἀντίγραφο νά συνοδεύεται καί ἀπό ἀντίγραφο τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ κ. Τριαντ. Παπαθεοδωρίδη, τήν ὁποία, ὅπως ἀναφέρεται καί στό σκεπτικό τῆς πράξης ἔλαβε ὑπόψη τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κατά τή λήψη τῆς ἀποφάσεως του ἐκείνης, δεδομένου ὅτι ὁ κ. Παπαθεοδωρίδης δέ λαμβάνει μέρος στίς συνεδρίες τοῦ Τμήματος.

./.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἀπάντηση σὲ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνωτάτου Ἑλληνικοῦ Ἐσπεραντικοῦ Ἱνστιτούτου" κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος:

α) τὸ 5375/12-5-1978 ἔγγραφο τοῦ Γραφείου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάζεται ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνωτάτου Ἑλληνικοῦ Ἐσπεραντικοῦ Ἱνστιτούτου - συνημμένα: α) Πορίσματα 1ου Ἑλληνικοῦ Συνεδρίου γιὰ τὴν Ἐσπεράντο, β) Ἐγκύκλιος 49/9-8-49 Ὑπ. Παιδείας γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐσπεράντο - γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ στὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐσπεράντο.

Ἀκολούθως διατυπώνει τὴ γνώμη του ὡς ἑξῆς: Ἡ προσπάθεια τῶν Ἐσπεραντιστῶν τῆς Ἑλλάδας εἶναι πράγματι ἐπαινετή, ἀλλὰ ἡ ὑπερφόρτωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων τῶν σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, λόγω τῶν αὐξημένων σήμερα ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, καὶ μάλιστα γιὰ τὴν ἐκμάθηση σύγχρονων γλωσσῶν, συγκριτικὰ μὲ τὸ 1949 - χρονολογία ἀποστολῆς ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας τῆς συστατικῆς ἐγκυκλίου γιὰ τὴν Ἐσπεράντο - δὲν ἐπιτρέπει τὴν προσθήκη καὶ νέων ὡρῶν διδασκαλίας.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τὸ 5375/12-5-1978 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάζεται ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνωτάτου Ἑλληνικοῦ Ἐσπεραντικοῦ Ἱνστιτούτου μὲ τὰ συνημμένα σ' αὐτὴ ἔγγραφα,

β) τὴν εἰσήγηση καὶ τὴ σχετικὴ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νὰ δοθεῖ ἀπάντηση ὡς ἑξῆς:

Ἡ ἐγκύκλιος ἀριθμ. 49/9-8-1949 τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ σήμερα Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κων/νου Τσάτσου, μὲ τὴν ὁποία ἀνανεώνονταν ἡ ἐγκύκλιος ἀριθμ. πρωτ. 55517/28-10-1939 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας, σχετικὰ μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τῆς Ἐσπεράντο στὰ σχολεῖα Μ.Ε. τῆς Ἑλλάδος, ἀνταποκρινόταν σὲ πραγματικὲς

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ(
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 70/1978

Σήμερα, 16 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 10η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Στή συνεδρίαση παρευρέθηκε καί προήδρευσε ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξανδρος Καρανικόλας.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Δημ. Σακκᾶς καί Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε ὅτι τό Τμῆμα εἶχε ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τῆς 'Ομάδας ἐργασίας γιά τή μελέτη τοῦ τρόπου εἰσαγωγῆς σπουδαστῶν στίς 'Ανώτατες καί 'Ανώτερες Σχολές τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1980-81 καί προηγουμένως καί εἶχε προτείνει νά ὑπάρχει καί γ' ὁμάδα κατ' ἐπιλογήν μαθημάτων γιά ὅσους μαθητές δέν ἀκολουθήσουν ἀνώτατες σπουδές.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Πάγκαλος διευκρίνισε ὅτι τό Τμῆμα εἶχε ἀσχοληθεῖ σέ προηγούμενες συνεδριάσεις μέ τά κατ'ἐπιλογήν μαθήματα καί δέν εἶχε ἀποφανθεῖ γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς 'Ανώτερες καί 'Ανώτατες Σχολές.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Αλέξ. Καρανικόλας κάλεσε τό Τμῆμα νά ἐξετάσει τό κεφάλαιο Ι καί ὑπέβαλε τήν ἐρώτηση ἄν τό Τμῆμα συμφωνεῖ μέ τήν ἔνταξη τῶν Σχολῶν στούς τύπους Ι καί ΙΙ.

'Απαντώντας ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε ὅτι γιά τήν εἰσαγωγή στήν 'Εθνική 'Ακαδημία Σωματικῆς 'Αγωγῆς, τίς Παιδαγωγικές 'Ακαδημίες, τίς Σχολές Νηπιαγωγῶν, τίς 'Αν. Σχολές Οἰκιακῆς Οἰκονομίας ἀρκοῦν τά μαθηματικά καί τά Φυσικά πού διδάσκονται στό πρόγραμμα τοῦ κορμοῦ γι' αὐτό θά πρότεινε οἱ Σχολές αὐτές νά ἀνήκουν μόνο στόν Τύπο Ι ἄν δέν ὑπῆρχαν τά Λατινικά.

'Ο κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β' πρότεινε ἡ ἐπιλογή τῶν μαθημάτων νά γίνεται σύμφωνα μέ τόν πίνακα πού κατέθεσε στή γραμματεία τοῦ Τμήματος.

Στό σημεῖο αὐτό διεκόπη ἡ συνεδρίαση, διότι ἀνέκυψαν ἄλλα πιό ἐπείγοντα ὑπηρεσιακά θέματα.

Ἡ συζήτηση τοῦ θέματος ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

'Αθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 71/1978

Σήμερα, 20 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀνάστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Φ. Βῶρος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Στή συνεδρίαση προσκλήθηκε καί προήδρευσε ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλας.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συζήτηση καί ἀπόφαση γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές. Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλος, κάλεσε τά μέλη νά διατυπώσουν γενικές παρατηρήσεις γιά τό συζητούμενο σχέδιο.

./.

'Ο κ. Γ. Γρατσέας παρατήρησε ὅτι στό σχέδιο δέ φαίνεται νά ἔχει ληφθεῖ μέριμνα γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς κωφαλάλων καί τυφλῶν στίς 'Ανώτερες καί 'Ανώτατες Σχολές καί πρότεινε νά προστεθεῖ σχετική σημείωση.

Στή συνέχεια ὁ κ. Σακκᾶς, πῆρε τό λόγο καί ἔκανε τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

Τίς γνῶμες μας γιά τά κατ' ἐπιλογή μαθήματα καί τήν ἐπιλογή τῶν σπουδαστῶν γιά τά ΑΕΙ ἀναπτύξαμε ἄλλοτε. Τώρα καλούμαστε μόνο νά προτείνουμε βελτιώσεις στίς προτάσεις τῆς 'Επιτροπῆς πού μελέτησε τό θέμα, χωρίς νά μεταβάλουμε τή βάση τους. Μέ αὐτόν τόν περιορισμό παρατηρῶ τά ἀκόλουθα:

1.- 'Η ὑποχρέωση ὅλων τῶν μαθητῶν νά παρακολουθοῦν μιά ἀπό τίς δυό ὁμάδες μαθημάτων ἐπιλογῆς θά ἔχει ἀρνητικές συνέπειες. 'Ιδιαίτερα: α) θά ἀναπτύσσει τήν ἐπιθυμία εἰσαγωγῆς στά ΑΕΙ καί σέ μαθητές πού δέν ἔχουν δυνατότητες ἤ ἐνδιαφέρον γιά εὐρύτερες σπουδές· β) θά δημιουργεῖ κόπωση καί ἄγχος σ' ἕνα μεγάλο ἀριθμό μαθητῶν πού δέν ἔχουν σκοπό νά συνεχίσουν σπουδές πέρα ἀπό τό Λύκειο· γ) θά διευρύνει τόν κύκλο τῶν ἐργασιῶν τῶν φροντιστηρίων, ἀφοῦ θά εἶναι ἀναγκασμένοι νά προσφεύγουν σ' αὐτά καί μαθητές πού δέ θέλουν νά σπουδάσουν.

Θά ἦταν δυνατόν νά ἀποφευχθοῦν αὐτά, ἄν τά μαθήματα ἐπιλογῆς δέν ἦταν ὑποχρεωτικά γιά ὅλους καί παρεχόταν ἕνα ἀπολυτήριο τύπου Γ΄ σ΄ ἐκείνους πού θά ἔπαιρναν μόνο τά μαθήματα κορμοῦ. Μιά καλή λύση εἶναι καί ἡ πρόταση τοῦ κ. Σπυροπούλου: νά μήν ὑποχρεώνονται νά παρακολουθοῦν τά Λατινικά παρά μόνο ὅσοι ἔχουν σκοπό νά σπουδάσουν στίς Φιλοσοφικές, Νομικές καί θεολογικές Σχολές. Ἔτσι τά μαθήματα ἐπιλογῆς τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου ('Αρχαῖα 'Ελληνικά, 'Ιστορία θά ἀποκτοῦσαν ἐνδιαφέρον γιά ὅλους τούς μαθητές ἐκτός ἀπό ἐκείνους πού δέ ροποῦν πρός τήν περιοχή τῶν Φυσικο-μαθηματικῶν ἐπιστημῶν.

./.

2.- Ἡ βαθμολόγηση τῶν γραπτῶν δοκιμίων πρέπει νά προσεχθεῖ ἰδιαίτερα. Νά σώσουμε τούς φιλότιμους καί ἱκανούς μαθητές ἀπό τούς ἀσυνείδητους ἤ ὀκνηρούς βαθμολογητές. Ἔχω προσωπική ἐμπειρία καί βεβαιώνω ὅτι γίνεται μεγάλο κακό. Ἔχω παρακολουθήσει βαθμολογητές πού ἀναγράφουν ἕνα βαθμό χωρίς νά μελετοῦν τό γραπτό, νά διορθώνουν 100 γραπτά σέ 1-2 ὧρες.

Εἰσηγοῦμαι οἱ βαθμολογητές νά ἐπιλέγονται ἀπό τούς Γενικούς Ἐπιθεωρητές μετά ἀπό προτάσεις τῶν Γυμνασιαρχῶν-Λυκειαρχῶν καί μέ προσωπική εὐθύνη ὅλων. Ἀπαραίτητη καί πρώτη προϋπόθεση γιά τήν ἐπιλογή τῶν βαθμολογητῶν νά εἶναι ἡ ἀναμφισβήτητη εὐσυνειδησία καί ἐργατικότητά τους. Καί ἀκόμη νά ὑπάρχει οὐσιαστική ἐπίβλεψη κατά τό χρόνο τῆς βαθμολόγησης καί νά ἐπιβάλλονται αὐστηρές κυρώσεις σέ ὅσους βαθμολογητές δέν κάνουν τό καθῆκον τους.

3.- Ἡ ἀλλαγή κύκλου σπουδῶν νά μήν ἐπιτρέπεται μετά τή λήξη τοῦ Α΄ τριμήνου τῆς Β΄ Λυκείου. Τό παιδί στά 17 του χρόνια πρέπει νά ἔχει πλέον ἀποφασίσει τί θά κάνει στή ζωή του.

4.- Τό ἄρθρο 6 γιά τή δυνατότητα βελτίωσης τῆς βαθμολογίας νομίζω ὅτι πρέπει νά διαγραφεῖ. Εἶναι πρόσθετος κόπος. Καί τή βελτίωση τῆς βαθμολογίας θά τή ζητοῦν πολλοί μαθητές, ἀφοῦ μέ τίς προχωρημένες γνώσεις τῆς Γ΄ Λυκείου θά μποροῦν νά διαγωνίζονται σέ εὐκολότερη ὕλη τῆς Β΄ Λυκείου.

5.- Στά ἰδιωτικά σχολεῖα, ὅταν ἡ προφορική βαθμολογία εἶναι μεγαλύτερη ἀπό δυό (2) μονάδες, νά μή λαμβάνεται ὑπόψη ἡ πέρα ἀπό τίς δυό (2) μονάδες βαθμολογία.

6.- Ὁ συντελεστής τοῦ ἐνδεικτικοῦ τῆς Β΄ Γυμνασίου καί τοῦ Ἀπολυτηρίου σ' ἕνα πρῶτο μεταβατικό στάδιο νά εἶναι μικρός, γιατί ἔχουμε καί καθηγητές μεροληπτικούς, μέ περιορισμένη ὑπευθυνότητα καί ἀνθεκτικότητα σέ πιέσεις καί μέ ἄλλες ἀδυναμίες.

7.- Γιά νά μήν ἀτονήσει τό ἐνδιαφέρον γιά τά μαθήματα πού δέν ἐξετάζονται στόν πανελλήνιο διαγωνισμό, νά τεθεῖ ὡς προϋπόθεση εἰσαγωγῆς στά ΑΕΙ ἕνας ἐλάχιστος βαθμός σέ καθένα ἀπό αὐτά στή Β΄καί

./.

Γ΄ Λυκείου, ἐγώ θά ἔλεγα τό 12 ἤ τό 13.

Στό σημεῖο αὐτό τῆς συνεδρίας, προσῆλθε ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλας. Ὁ κ. Σακκᾶς ἐπανέλαβε τίς παρατηρήσεις του καί ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ ἀπαντώντας ὑπενθύμισε στό Τμῆμα ὅτι εἶχε ἀποφασίσει παλαιότερα οἱ τύποι τοῦ ἀπολυτηρίου νά εἶναι μόνο δύο καί τόνισε ὅτι ὁ 3ος τύπος διαφοροποιεῖ τό πρόγραμμα πού ἔχει ἤδη ἀποφασιστεῖ.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα γνωμοδότησε:

α) στή σελ. 4 παρ. 2 στά προσόντα τῶν βαθμολογητῶν νά προστεθοῦν "εὐσυνειδησία καί ἐργατικότητα".

β) στή σελ. 7 ἡ ἀλλαγή ὁμάδας νά ἐπιτρέπεται μόνο κατά τό χρονικό διάστημα ἀπό τήν ἐγγραφή μέχρι τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων καί μόνο στή Β΄ Λυκείου. Σχετικά μέ τήν παραπάνω θέση μειοψήφισε ὁ κ. Βαρουχάκης. Σχετικά μέ τήν παρ. 3, σελ. 4 ὁ κ. Σπυρόπουλος, παρατήρησε τά ἑξῆς: "Δέν εἶναι ἀπαραίτητο κάθε χρόνο οἱ μαθητές καί τῶν 2 κύκλων ἐπιλογῆς νά ἐξετάζονται 2 φορές στήν ἔκθεση, τή μιά γιά τήν προαγωγή τους (μέσα στό Λύκειο) καί τήν ἄλλη γιά τήν εἰσαγωγή τους στά ΑΕΙ (σέ Πανελλήνιο διαγωνισμό). Προτείνω νά ὑποβάλλονται μόνο στή Β΄ ἐξέταση τῆς ὁποίας ὁ βαθμός θά ἀξιοποιεῖται καί γιά τήν βαθμολογία τοῦ σχολικοῦ τίτλου ὅπως συμβαίνει μέ τό βαθμό τῶν μαθημάτων ἐπιλογῆς".

Σχετικά μέ τήν παραπάνω πρόταση ὁ κ. Σακκᾶς προτείνει οἱ μαθητές μέσα στό Λύκειο νά ἐξετάζονται μόνο στήν ὕλη τῶν Νέων Ἑλληνικῶν καί στόν Πανελλήνιο Διαγωνισμό στήν Ἔκθεση.

Ἀπαντώντας ὁ κ. Βαρουχάκης παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχει διαφορά ὡρῶν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Ν. Ἑλληνικῶν στά Γενικά καί Τεχνικά Λύκεια.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ λέγει ὅτι τό σημεῖο αὐτό πρέπει νά προσεχθεῖ ἰδιαίτερα γιατί οἱ μαθητές θά ἔχουν 2 φορές βαθμό στήν Ἔκθεση, μιά στό ἀπολυτήριο καί μιά στό διαγωνισμό, πρᾶγμα πού δέ συμβαίνει καί μέ τά ἄλλα μαθήματα.

./.

Στή συνέχεια ὁ κ. Πάγκαλος ἐπισημαίνει τό φόρτο ἐργασίας τόν ὁποῖο ὑποχρεώνονται νά ἀναλάβουν οἱ καθηγητές Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί ὁ κ. Βῶρος προσθέτει σχετικά τά ἑξῆς: "Μέ τίς ρυθμίσεις αὐτές (ἄρθρο 9, ἄρθρο 6) ἐπιβαρύνεται πάρα πολύ τό ἔργο τῶν δημόσιων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ὡς τό ὅριο φόρτου καί ἐξουθένωσης στίς περιόδους ἐξετάσεων (Ἰουνίου-Σεπτεμβρίου) πράγμα πού μπορεῖ νά ἔχει ἀρνητικές ἐπιπτώσεις στήν ἀρτιότητα τοῦ ἀναμενόμενου ἔργου καί στήν ἀπόδοση γενικότερα τῆς δημόσιας Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Εἰδικά στό λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς θεωρεῖ ὅτι τά παραπάνω ἐνδεχόμενα ἀποτελοῦν μᾶλλον ὁρατή βεβαιότητα καί τό ὑπογραμμίζει μέ εἰδιαίτερη ἀνησυχία.

Τέλος ὁ κ. Βῶρος προτείνει ἄλλη μεθόδευση γιά τήν εἰσαγωγή μαθητῶν στά ΑΕΙ (ἐπισυνάπτεται σχετική πρόταση, πράξη 73/1978) καί διατυπώνει ἐπιχειρήματα γιά τήν ὑποστήριξή της.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κάλεσε τόν κ. Βῶρο νά παρουσιάσει ἐκτενέστερα καί ἐποπτικότερα τήν πρότασή του στήν ἑπόμενη συνεδρίαση καί διέκοψε τήν παροῦσα συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 72/1978

Σήμερα, 21 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Νικολ. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Βακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Κατσιμάνης, Δ. Τομπαΐδης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀναπλ. κατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος ὁ κ. Ἀν. Πάγκαλος, Σύμβουλος Α΄ λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως καί ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τῆς Κίρας Σίνου "Στή χώρα τῶν μαμούθ". Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Ὑπόμνημα τοῦ κ. Γιάννη Μιχαλέτου μέ συνημμένα 3 βιβλία καί 2 χειρόγραφες μελέτες του γιά τή χρησιμοποίησή τους ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τῆς Κίρας Σίνου "Στή χώρα τῶν μαμούθ" εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό 142499/17-12-77 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ συνημμένη στήν αἴτηση τῆς συγγραφέα κ. Κίρας Σίνου γιά γνωμοδότηση σχετικά μέ τό βιβλίο της "Στή χώρα τῶν μαμούθ". Θέτει ἐπίσης, ὑπόψη καί μερικά κριτικά δημοσιεύματα γιά τό βιβλίο στόν ἡμερήσιο τύπο.

Ἀκολούθως διατυπώνει τή γνώμη του: "Πρόκειται γιά ἕνα παιδικό βιβλίο (σελ. 195, σχ. λου) στό ὁποῖο δίνεται μυθιστορηματικά ἡ προϊστορία τῆς χώρας μας. Ἡ γλῶσσα εἶναι καλή δημοτική. Ἡ ἀφήγηση παραστατική, γλαφυρή, πλούσια σέ φαντασία, χωρίς δυσκολίες στήν κατανόηση, ἐπιτείνει προοδευτικά τό ἐνδιαφέρον τοῦ παιδιοῦ ἀλλά καί τοῦ ὥριμου ἀναγνώστη, προσφέροντας μέ ἑλκυστικό τρόπο προϊστορικές γνώσεις, ἀπό τή ζωή τοῦ πρωτόγονου ἀνθρώπου καί τήν ἀγωνιστική του πορεία ὡς τήν ἐποχή τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Ἐνίοτε, σέ ὑποσημειώσεις δίνονται καί τά ἀπαραίτητα ἐπιστημονικά δεδομένα ἀπό τήν προϊστορία. Βρίσκω λοιπόν τό βιβλίο χρήσιμο ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα γιά τούς μαθητές τῶν τελευταίων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καί τούς μαθητές τοῦ Γυμνασίου καί εἰσηγοῦμαι τήν προαιρετική προμήθειά του τουλάχιστο ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθῆκες τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί τῶν Γυμνασίων".

Ἐπακολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τήν ἄποψη ὅτι τό βιβλίο, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ποιότητά του ὡς παιδικό μυθιστόρημα, δέν μπορεῖ νά ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν σχολική ἐργασία καί πράξη καί γιαυτό δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι ἐμπίπτει στήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τό ἀριθμ. 142499/17-12-77 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, β) τή συνημμένη αἴτηση τῆς κ. Κίρας Σίνου, γ) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75 καί δ) τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό βιβλίο τῆς κ. Κίρας Σίνου "Στή χώρα τῶν μαμούθ" δέν θεωρεῖται χρήσιμο καί τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου

τοῦ Ν.186/75, ἐπειδή δέν ἔχει ἄμεση σχέση μέ τή σχολική ἐργασία καί πράξη. Μειοψηφεῖ ὁ εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγησή του.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Ὑπόμνημα τοῦ κ. Γιάννη Μιχαλέτου μέ συνημμένα 3 βιβλία καί 2 χειρόγραφες μελέτες γιά τή χρησιμοποίησή τους ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας" εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος ὑπόμνημα (μέ ἡμερ. 15-5-78) τοῦ κ. Γιάννη Μιχαλέτου πρός τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ μέ συνημμένα α) τά βιβλία:

1) Ἡ ποίηση τοῦ Καβάφη
2) Καβαφικά θέματα
3) Αἰσθητικές ἀναλύσεις

β) τίς χειρόγραφες ἐργασίες:

1) Οἰδίπους τύραννος
2) Χοηφόροι καί

γ) μερικά δημοσιεύματα καί κριτικές σέ περιοδικά γιά νά χρησιμοποιηθοῦν τά ἀναφερόμενα ἔργα του στήν ἐκπαίδευση.

Ἀκολούθως διατυπώνει τή γνώμη του ὡς ἑξῆς: "Τά βιβλία τοῦ Γιάννη Μιχαλέτου διακρίνονται ἀπό ἀφόρητο "φιλολογισμό" μέ συχνές ἐπαναλήψεις καί μέ ἑρμηνεῖες ὄχι ξεκάθαρες ἤ καί ἀμφισβητήσιμες.

Γιά τό "Περιμένοντας τούς Βαρβάρους" ἄν καί ἀφιερώνει 14 σελίδες δέ δίνει ἱκανοποιητική, ἀλλά οὔτε καί σαφή ἑρμηνεία τοῦ ποιήματος.

Στήν "Ἰθάκη" τονίζει ὁ συγγραφέας πολύ τή "ματαιότητα-μηδαμινότητα-ἀπατηλότητα τῶν σκοπῶν", ἐνῶ πρόκειται γιά τόν ἀγώνα γιά σκαλί-σκαλί ἀνέβασμα τοῦ φιλοσοφημένου ἀνθρώπου γιά τόν ὁποῖο τό ὁποιοδήποτε σταμάτημα σημαίνει θάνατο.

Στίς "Θερμοπύλες" βλέπει ἕνα βίωμα "περιστασιακό καί ἀτομικό". Στήν πραγματικότητα πρόκειται γιά τό κατεξοχή ἑλληνικό σύμβολο τῆς ἰδέας.

Στή "Λήθη" τοῦ Μαβίλη ἡ ἀνάλυση - 11 ὁλόκληρες σελίδες - καταντᾶ ἀκατάσχετη πολυλογία μέ ἀναμασήματα, ὥστε νά καταπονεῖται καί ὁ πιό καλοπροαίρετος ἀναγνώστης.

Εἰδικά λοιπόν γιά τήν ἐκπαίδευση - συμπεραίνοντας ἀπό τίς παραπάνω διαπιστώσεις μου - δέν νομίζω πώς τά βιβλία αὐτά τήν ἐξυπηρετοῦν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό ὑπόμνημα τοῦ κ. Γιάννη Μιχαλέτου,

β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, καί

γ) τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωμοδοτεῖ ὅτι, ἄσχετα μέ τήν ἀξία τους, τά ἔργα τοῦ κ. Γιάννη Μιχαλέτου δέν εἶναι δυνατό νά χρησιμοποιηθοῦν κατά ὁποιοδήποτε τρόπο ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, καθότι δέ συμβάλλουν στήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Ντκ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 73/1978

Σήμερα, 22 'Ιουνίου 1978, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. 'Αναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ν. Βαρουχάκης, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος 'Αθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Στή συνεδρίαση προήδρευσε ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Αλέξανδρος Καρανικόλας.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς 'Ανώτερες καί 'Ανώτατες Σχολές. Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως

./.

'Ο κ. Βῶρος, μετά ἀπό πρόταση τοῦ κ. Προέδρου, ἀνέλυσε διεξοδικότερα τό σχέδιο πού πρότεινε στήν προηγούμενη συνεδρίαση καί συγκεκριμένα ὑποστήριξε τά ἑξῆς:

α) Οἱ προτεινόμενες μέ τό σχέδιο ρυθμίσεις (εὐρύτατη δμαδοποίηση φιαφερόντων καί δυνατοτήτων τῶν μαθητῶν - ἁπλή μετωνομασία τοῦ συστήματος πού ὑπῆρχε καί ὑποτίθεται ἀνεπαρκές γιά νά ἐπιχειροῦμε τήν ἀλλαγή του - πτωχό καί ἀπωθητικό πρόγραμμα τοῦ κύκλου τοῦ φιλολογικοῦ) ἐμβάλλουν πολλή ἀνησυχία, ὅτι δέν ὁδηγοῦν σέ λύση τοῦ προβλήματος, ἐνῶ θά δυσχεράνουν τήν ἀπαγκίστρωση ἀπό αὐτό αὔριο.

β) Εἶναι δυνατή μέσα στά ἴδια πλαίσια (δύο αἴθουσες νά λειτουργοῦν στίς ὧρες "ἐπιλογῆς") καλύτερη ρύθμιση τοῦ ζητήματος (μέ πίνακα-ὄχι κύκλους-ἐπιλογῆς).

γ) Δέν εἶναι ἀπρόσιτη εὐρύτερη ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος (μέ τρεῖς αἴθουσες στίς ὧρες "ἐπιλογῆς" καί μέ ἀνοιχτό "πίνακα μαθημάτων ἐπιλογῆς" - ὄχι κύκλους κλειστούς), ἄν ὑπολογιστοῦν μέ τά ὑπάρχοντα στοιχεῖα οἱ ἀνάγκες σέ διδακτικό προσωπικό, πού δέν ξεπερνοῦν τίς 250 ὀργανικές θέσεις (οἱ ὁποῖες εἶναι δυνατό νά ἐξοικονομηθοῦν ἀπό ἄλλα ἔργα "ἀλλότρια").

Γιά ὅλα αὐτά ὁ κ. Βῶρος κατέθεσε ἀναλυτικά στοιχεῖα καί διαγράμματα (μέ ἐνιαία ἀρίθμηση 1-12 σελίδων).

'Επίσης γιά τό ἄρθρο 13 ὁ κ. Βῶρος ὑποστήριξε τά ἑξῆς: 'Η προβλεπόμενη γιά τούς ἀπόφοιτους προηγούμενων χρόνων ρύθμιση δημιουργεῖ μιά νομική δυσχέρεια: Εἶναι κάτοχοι ἑνός τίτλου πού συνεπάγονται γι' αὐτούς κάποια δικαιώματα (συμμετοχή σέ ἕνα διαγωνισμό γιά εἰσαγωγή π.χ. στή φιλοσοφική σχολή, μέ προβλεπόμενη ἐξέταση σέ ὕλη διδασκόμενη τότε στή Μ.Ε.), τά ὁποῖα τώρα θίγονται ἀπό δυό πλευρές (ὁ κάτοχος καλεῖται νά διαγωνιστεῖ 2 φορές καί μάλιστα σέ μαθήματα πού ἄλλοτε δέν περιλαμβάνονταν στά ἀντίστοιχα ἀναλυτικά προγράμματα (π.χ. ἱστορία β' λυκείου-ἐπιλογή, λατινικά β' λυκείου ἐπιλογή).

Τέλος ὁ κ. 'Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ ἔκανε τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

/.

1.- Στίς περιπτώσεις τῆς ἐπανεξετάσεως ἑνός μαθητῆ, ἐπειδή ἔμεινε ἀνεξεταστέος (κεφ. 3 τελευτ. παράγρ.), καί τῆς ἐπανεξετάσεως γιά τήν καλυτέρευση τῆς βαθμολογίας μετά τήν ἀποφοίτησή του ἀπό τό Λύκειο (κεφ. 8), δέν θεωρεῖται παιδαγωγικά σκόπιμο καί νομικά ἐπιτρεπτό ὁ μαθητής στήν πρώτη περίπτωση νά διατηρεῖ τήν παλαιά του κακή βαθμολογία, παρ' ὅτι μέ τήν ἀνεξέτασή του τήν καλυτέρευση καί στή δεύτερη περίπτωση νά τοῦ καταλογίζεται ὑποχρεωτικά ὁ νέος βαθμός τῆς ἀνεξετάσεως, ἐνῶ εἶναι δυνατόν ὁ προηγούμενός του νά εἶναι καλύτερος.

Ἡ πρότασή μου εἶναι α) ἡ ἀνεξέταση τῶν μαθητῶν τῆς Β΄ καί Γ΄ Λυκείου στά μαθήματα ἐπιλογῆς νά γίνεται σέ πανελλήνια κλίμακα (στίς ἕδρες τῶν ἐποπτευόντων) καί οἱ μαθητές νά κρατοῦν ὡς τελικό βαθμό τόν καλύτερο πού θά πετύχουν, β) ἡ ἀνεξέταση τῶν ἀποφοίτων τοῦ Λυκείου, μέ σκοπό τή βελτίωση τῆς βαθμολογίας στά μαθήματα ἐπιλογῆς, μπορεῖ νά γίνει ἕνα χρόνο μετά τήν ἀποφοίτηση ἀπό τό Λύκειο, σέ δύο τό πολύ μαθήματα καί ὡς βαθμός κάθε μαθήματος θά θεωρεῖται ὁ καλύτερος.

2.- Στά μαθήματα ἐπιλογῆς δίνεται πολύ μεγάλη βαρύτητα. Ἀπό τό γεγονός αὐτό στή σχολική πράξη μποροῦν νά προκύψουν τά ἑξῆς: α) Νά διεξάγονται μέ δυσκολία στόν κοινό κορμό τά μαθήματα ἐπιλογῆς, γιατί ὅσοι τά ἔχουν ἐπιλέξει θά ἐνδιαφέρονται πολύ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ὄχι. β) Τό κύριο ἐνδιαφέρο θά στραφεῖ μόνο στά μαθήματα ἐπιλογῆς, γιατί ὑπάρχει ὑψηλός συντελεστής, ἐνῶ γιά τά ὑπόλοιπα θά παρατηρηθεῖ ἀδιαφορία. γ) Γιά τούς ἴδιους λόγους θά κάνουν οἱ μαθητές φροντιστήρια στά μαθήματα ἐπιλογῆς μέ ἀποτέλεσμα νά μεγαλώσει ἡ διαφορά τους ἀπό τούς ὑπολοίπους καί νά δυσχεραίνεται ἡ κοινή διδασκαλία.

Ἡ πρότασή μου εἶναι. Στό πρῶτο στάδιο τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μαθημάτων ἐπιλογῆς καί μέχρι νά ἀποκτηθοῦν οἱ σχετικές ἐμπειρίες, ὁ συντελεστής τῶν μαθημάτων αὐτῶν νά μήν εἶναι πολύ ὑψηλός, ὥστε νά μή διαταραχθεῖ ἡ ὁμαλή λειτουργία τῶν σχολείων.

Στό σημεῖο αὐτό ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κάλεσε τά μέλη τοῦ Τμήματος νά συγκεντρώσουν τίς τυχόν παρατηρήσεις τους καί νά τίς καταθέ-

./.

σουν στή γραμματέα τοῦ Τμήματος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Α. Παγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 74/1978

Σήμερα, 23 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 10η πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Βατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Συμμετοχή μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως Καθηγητῶν Μουσικῆς στήν Ἐπιτροπή κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγη

ΘΕΜΑ 2ο – Γνωμοδότηση γιά τή λειτουργία σεμιναρίων γιά τούς ἐκπαιδευτικούς στοιχειώδους καί Μ.Ε. πού θά ἀποσπαστοῦν σέ ἑλληνικά σχολεῖα ἐξωτερικοῦ. Εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Γνωμοδότηση γιά τή χορήγηση ἀντιγράφου πράξεως 53/78 Μ.

ΘΕΜΑ 4ο – Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στ Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές. Εἰσηγητές κ.κ. Ἠλ. Σπυ ρόπουλος, Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλοι Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Συμμετοχή μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως Καθηγητῶν Μουσικῆς στήν Ἐπιτροπή κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς", εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἀνέφερε τά ἑξῆς:

1) Ἡ Ἕνωση Καθηγητῶν Μουσικῆς Δημόσ. Ἐκπαιδεύσεως μέ τό ἀριθμ. πρωτ. 24/18-5-1978 ἔγγραφό της πρός τόν κ. Ὑπουργό Ἐθνικῆς Παιδείας ζητάει νά συμπεριληφθοῦν στήν Ἐπιτροπή κρίσεως ἐλεύθερων σχολικῶν βοηθημάτων γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς καί μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεώς τους.

2) Ὁ κ. Γενικός Γραμματέας τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας μέ τό ἀριθμ. Φ.211.17/108/60358/29-5-1978 ἔγγραφό του διαβιβάζει πρός τό ΚΕΜΕ τό ἀνωτέρω ἔγγραφο μέ τήν παράκληση νά προβοῦμε στίς σχετικές ἐνέργειες.

3) Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ στίς 23-5-1978 δέχτηκε εἰσήγησή μου καί πρότεινε 7 μουσικούς γιά τήν ἐπιτροπή κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79. (Ἐπισυνάπτεται ἀντίγραφο τῆς προτάσεως).

4) Στίς 6-6-1978 ἡ Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ ἐπληροφόρησε ὅτι τά σχέδια ἀποφάσεων γιά τή συγκρότηση ἐπιτροπῶν κρίσεως εἶχαν ἤδη καταρτισθεῖ καί ἦταν γιά ὑπογραφή ἀπό τόν κ. Ὑπουργό.

5) Στίς 8-6-1978 μέ ἐπισκέφθηκε στό ΚΕΜΕ τό Προεδρεῖο τῆς Ἑνώσεως Μουσικῶν καί ἀμέσως τό συνέδεσα μέ τόν κ. Ἀναστ. Μάγκαλο, Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, ὁ ὁποῖος ἐνημέρωσε τούς ἐκπροσώπους τῆς Ἑνώσεως Μουσικῶν γιά τό θέμα τῶν ἐπιτροπῶν κρίσεως βιβλίων.

6) Ἐπειδή ἡ διαδικασία τοῦ καταρτισμοῦ ἐπιτροπῶν κρίσεως ἐλεύθερων σχολικῶν βοηθημάτων γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79 ἔχει ἤδη περατωθεῖ, θεωρῶ ὅτι τό αἴτημα τῆς Ἑνώσεως Καθηγητῶν Δημόσ. Ἐκπαιδεύσεως δέν μπορεῖ νά ἱκανοποιηθεῖ στή φάση αὐτή. Μελλοντικά ὅμως θά μποροῦσε, κάτω ἀπό ὁρισμένες προϋποθέσεις, νά σκεφτηθεῖ ἡ συμμετοχή καί μελῶν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου ἤ τῆς Ἑνώσεως Μουσικῶν στίς ἐπιτροπές κρίσεως βιβλίων Μουσικῆς. (Ἐπισυνάπτω α) Ἐνημερω-

.//.

τικό σημείωμα πρός τόν κ. Πάγκαλο καί β) Σχέδιο πιθανής ἀπαντήσεως τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ πρός τούς Μουσικούς. Καί τά δύο σημειώματα συντάχθηκαν ἀπό τόν ὑποφαινόμενο στίς 6-6-1978).

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὕστερα ἀπό συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων πάνω στό θέμα, ὁμόφωνα ἀποφαίνεται:

"Ἄν καί δέν ἀναγνωρίζει ὡς ὑποχρεωτική ἀρχή τό νά χρησιμοποιοῦνται στίς ἐπιτροπές κρίσεως ἐλεύθερων σχολικῶν βοηθημάτων μέλη τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν διαφόρων κλαδικῶν ἑνώσεων τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέ μόνο προσόν τήν ἰδιαιτερότητά τους ὡς μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, θεωρεῖ ὅτι μελλοντικά εἶναι δυνατόν νά συζητηθεῖ ἡ συμμετοχή στίς ἐπιτροπές κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς καί Μελῶν τῆς Ἑνώσεως Καθηγητῶν Μουσικῆς πού τυχόν θά πρότεινε τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Ἑνώσεως. Ὅμως γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79 δέν μπορεῖ νά γίνει τίποτε, γιατί τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μέ τήν /23-5-1978 ἀπόφασή του πρότεινε ἤδη ὀνόματα Μουσικῶν καί ἡ Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ ἔχει ἤδη συγκροτήσει τίς ἐπιτροπές κρίσεως ἐλεύθερων σχολικῶν βοηθημάτων.

Οἱ ἁρμόδιοι γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Γνωμοδότηση γιά τή λειτουργία σεμιναρίων γιά τούς ἐκπαιδευτικούς στοιχειώδους καί μέσης ἐκπαιδεύσεως πού θά ἀποσπαστοῦν σέ ἑλληνικά σχολεῖα ἐξωτερικοῦ" εἰσηγητές κ.κ. Φ. Βῶρος, καί Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β', ἀφοῦ ἔθεσαν ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.821.2/5/68898/14-6-1978 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἶπαν στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

Ἔχοντας ὑπόψη τό παραπάνω ἔγγραφο καί τό συνημμένο πρόγραμμα πού προβλέπει:

α) Τόπο καί χρόνο διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν γιά τούς ἐνδιαφερόμενους κατά περίπτωση.

β) Διάφορα ἐπιμορφωτικά θέματα (7 ὥρα συνολικά) εἰσηγούμαστε νά γίνει δεκτό τό πρόγραμμα ὅπως προτείνεται.

Ὁ ἐκ τῶν εἰσηγητῶν κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', εἰσηγεῖται καί τά ἀκόλουθα:

α) Τό θέμα 5 νά τροποποιηθεῖ ὡς ἑξῆς: "Ἀνάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικῶν μέ τήν ἑλληνική ζωή".

β) Νά προστεθεῖ μία διάλεξη μέ θέμα: "Διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας στά ἑλληνόπουλα τοῦ ἐξωτερικοῦ" (προτεραιότητα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας-ἐντοπισμός τῶν συγκεκριμένων τμημάτων τῶν ἀντίστοιχων βιβλίων, στά ὁποῖα συνήθως προτάσσονται πολλές σελίδες ξένης ἱστορίας-προβολή ἐποπτικοῦ ὑλικοῦ).

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

νά γίνει δεκτό καί νά ἐφαρμοστεῖ τό πρόγραμμα ὅπως ἔχει συνταχθεῖ (ὁ κ. Φ. Βῶρος ἐμμένει στήν πρότασή του).

Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή τό Τμῆμα διατυπώνει τήν εὐχή τέτοιου εἴδους προγράμματα νά διαπέμπονται ἐγκαιρότερα στό ΚΕΜΕ γιά οὐσιαστική γνωμοδότηση.

./.

Σχετικά μέ τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Γνωμοδότηση γιά χορήγηση ἀντιγράφου τῆς πράξεως 53/1978 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ" ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Μάγκαλος ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο 66738 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται αἴτηση τοῦ κ. Ἰ. Δούκα σχετικά μέ τή χορήγηση ἀντιγράφου τῆς πράξεως 53/78 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἀποφάσισε τή χορήγηση ἀντιγράφου τῆς πράξεως 53/78 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μέ τή συνημμένη εἰσήγηση τοῦ κ. Γκλαβᾶ, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ πού ἀναφέρεται στήν κρίση τοῦ βιβλίου "Τριγωνομετρία" τοῦ κ. Ἰ. Δούκα.

Στή συζήτηση γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές" προσκλήθηκε καί ἔλαβε μέρος ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλας, ὁ ὁποῖος καί κάλεσε τό Τμῆμα νά ἐξετάσει μεθοδικά τίς σελ. 1-6. Σχετικά μέ τίς σελ. 1 καί 2 ὁ κ. Σπυρόπουλος πρότεινε στίς τάξεις ἐπιλογῆς τοῦ Τύπου Ι νά διδάσκονται Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, Λατινικά καί Ἱστορία μόνο οἱ ὑποψήφιοι τῶν Φιλολογικῶν, Θεολογικῶν καί Νομικῶν Σχολῶν, οἱ ὑπόλοιποι νά διδάσκονται μόνο Ἀρχαῖα καί Ἱστορία χωρίς Λατινικά. Ἔτσι θά ἀπαλλαγοῦν τά 3/5 τῶν μαθητῶν Τύπου Ι ἀπό ἕνα μάθημα πού δέ θά τούς ἐνδιαφέρει καί θά ἔχουμε οὐσιαστικότερα ἀποτελέσματα γιά τούς λοιπούς.

Σχετικά μέ τήν παραπάνω πρόταση ἔγιναν ἀπό τό Τμῆμα οἱ ἑξῆς παρατηρήσεις:

1) Θά παρουσιαστεῖ ἀνισότης ὡρῶν γιά μαθητές τοῦ ἴδιου κύκλου.
2) Τά ἀπολυτήρια θά εἶναι διαφορετικοῦ τύπου.

Ὁ κ. Βαρουχάκης ἀνέφερε στό Τμῆμα ὅτι μειοψήφισε στήν ἀπόφαση τῆς Ὁμάδας ἐργασίας πού συμμετεῖχε καί ὑποστήριξε οἱ ὑποψήφιοι τοῦ Τύπου Ι θά μποροῦν νά εἰσάγονται σ' ὅλες τίς σχολές τῶν ΚΑΤΕΕ πλήν Τεχνολογικῶν Μηχανικῶν, Γραφικῶν Τεχνῶν καί Χημικῶν Πετρελαίου.

Στή σελ. 2 ὁ κ. Σακκᾶς προτείνει ἡ παρ. 6 νά διαγραφεῖ τελείως.

'Ο κ. Πρόεδρος θέτει τό ἐρώτημα νά καταψηφισθεῖ ἡ παρ. 6 ἤ νά περιοριστεῖ σέ ἕνα ἤ δύο μαθήματα. Τήν πρώτη ἄποψη ὑποστήριξαν οἱ κ.κ. Σακκᾶς καί Σπυρόπουλος. 'Ο κ. Βῶρος πρότεινε νά ἔχουν δικαίωμα βελτιώσεως σέ 1 μάθημα καί τά ὑπόλοιπα μέλη τοῦ Τμήματος πρότειναν νά ἔχουν δικαίωμα βελτιώσεως βαθμολογίας σέ 2 μαθήματα 1 φορά ἀφοῦ προηγουμένως παραιτηθοῦν ἀπό τόν παλιό βαθμό.

'Ο κ. Γρατσέας πρότεινε ἡ παρ. 6 σελ. 6 καί ἡ παρ. 8 σελ. 8 νά ἑνοποιηθοῦν καί νά διασαφηνισθεῖ ὅτι στό Β΄ Διαγωνισμό ἡ ἐπανεξέταση ἐπηρεάζει μόνον τήν εἰσαγωγή καί ὄχι τήν ἀπόλυση.

Στή παρ. 9, σελ. 9 ὁ κ. 'Αρβανίτης πρότεινε ἡ διαφορά προφορικῆς καί γραπτῆς βαθμολογίας στά ἰδιωτικά νά εἶναι τουλάχιστο 2. Δέν ἐλήφθη σχετική ἀπόφαση. Στή παρ. 10 σελ. τό Τμῆμα γνωμοδότησε νά διαγραφεῖ τό Σχέδιο ἀπό τά εἰδικά μαθήματα γιά τίς Σχολές 'Αρχιτεκτόνων.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

'Αθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 75/1978

Σήμερα, 27 Ἰουνίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, Οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Ἀπουσίαζαν καί δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως καί ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης, λόγω ἀσθενείας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως γιά τό βιβλίο τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Β΄ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση βιβλίου "Ἀγωγή καί Δημοτικό τραγούδι" τοῦ κ. Ἰακ. Τσαούση. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς Ἀνώτερες καί Ἀνώτατες Σχολές. Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλοι Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως γιά τό βιβλίο τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Β' Λυκείου, εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

Τό Τμῆμα μέ τήν 57/78 πράξη του ἐνέκρινε μεριμνᾶ τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Χριστιανισμός καί Κόσμος" τῆς Β' Λυκείου. Ἐγνωμάτευσε ἐπίσης γιά τήν ἀνάγκη παρατάσεως τῆς προθεσμίας συγγραφῆς γιά τό ὑπόλοιπο τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου ἀπό τούς: Ἰωάννη Μέσσο, ΓΕΜΕ, Ἀριστόδουλο Ζάγκα καί Γεώργιο Κούβελα, Θεολόγους καθηγητές.

Ὁ κος Ὑπουργός Παιδείας, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν παραπάνω πράξη τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ, μέ τήν ὑπουργική ἀπόφαση Φ.211.12/27/66060/8-6-68 ἐτροποποίησε τήν προγενέστερη ἀπόφαση Φ.211.12/23/152804/30-12-78.

Μέ τή νέα ἀπόφαση παρέτεινε τήν προθεσμία ὑποβολῆς "μόνο γιά τό Β' μέρος τοῦ βιβλίου" ὡς τίς 10 Ἰουνίου 1978.

Οἱ συγγραφεῖς Ἰωάννης Μέσσος, Ἀριστόδημος Ζάγκας καί Γεώργιος Κούβελας, ὑπέβαλαν ἐγκαίρα τό μέρος αὐτό τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖο ἡ ἐπιτροπή κρίσεως μέ τήν ἀπό 20-6-1978 πράξη της, ὕστερα ἀπό σχετική διαδικασία "κρίνει" τό μέρος αὐτό τοῦ βιβλίου "κατάλληλον πρόν χρῆσιν τῶν μαθητῶν καί ἀνταποκρινόμενον εἰς τάς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος. Ὡσαύτως κρίνει καταλλήλους καί τάς ἐπιλεγούσας εἰκόνας".

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω προτείνω στό Τμῆμα νά κάμει ἀποδεκτή τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως καί νά ἐνεργήσει τά πρέποντα γιά νά σταλεῖ τό βιβλίο "Χριστιανισμός καί κόσμος" τῆς Β' Λυκείου στόν ΟΕΔΒ, γιά ἔκδοση, ὥστε οἱ μαθητές τῆς τάξεως αὐτῆς νά ἔχουν ἐγκαίρα τό βιβλίο στά χέρια τους κατά τό ἐπόμενο σχολικό ἔτος 1978-79.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ εἶπε: Συμφωνῶ μέ τή γνώμη τοῦ Εἰσηγητῆ κ. Γ. Γρατσέα, Συμβούλου Β' νά προωθηθοῦν τά μαθήματα 36-52 τοῦ βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Β' Λυκείου στόν

./.

Λυκείου στόν ΟΕΔΒ γιά έκτύπωση, όπως καί τά μαθήματα 1-35 πού τό Τμήμα Μέσης Έκπαιδεύσεως έχει έγκρίνει μέ τήν 57/78 άπόφασή του. Οί συγγραφεῖς συμμορφώθηκαν μέ τίς ύποδείξεις τῆς Έπιτροπῆς κρίσεως καί έπέφεραν τίς διορθώσεις πού αύτή έζήτησε. Μέ τίς ύποδείξεις τῆς Έπιτροπῆς συμφωνῶ καί έφ. Έπισημαίνω ὅτι στά μαθήματα 36-52 πρέπει νά γίνουν άκόμα μερικές μικροδιορθώσεις γιά λάθη γραφομηχανῆς, γραμματικά, συντακτικά, ίστορικά καί γραμματολογικά, τά ὁποῖα ύποδεικνύω μέ λεπτομέρεια καί θέτω ύπόψη τοῦ Τμήματος.

Στή συνέχεια ὁ κ. Κων. Φούσκας άναφέρει τά σημεῖα πού έχουν άνάγκη διορθώσεως ἤ βελτιώσεως καί τό Τμῆμα άποφασίζει γιά τήν κάθε περίπτωση.

Τό Τμῆμα, άφοῦ ἔλαβε ύπόψη του:

1) Τήν άριθμ. Φ.211.12/23/152804/30-12-78 άπόφαση τοῦ κ. Ύπουργοῦ Παιδείας πού άναφέρεται στήν άνάθεση συγγραφῆς τοῦ βιβλίου "Χριστιανισμός καί Κόσμος" τῆς Β' Λυκείου.

2) Τήν άριθμ. 57/78 (Θέμα 1ο) πράξη τοῦ Τμήματος Μέσης Έκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ.

3) Τήν άριθμ. Φ.211.12/27/66060/8-6-78 άπόφαση τοῦ κ. Ύπουργοῦ Παιδείας μέ τήν ὁποία παρατείνεται ἡ προθεσμία ύποβολῆς τοῦ Β' μέρους τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Χριστιανισμός καί Κόσμος" τῆς Β' Λυκείου.

4) Τό ἔγγραφο Φ.211.17/125/72061/23-6-78 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ Ύπουργείου Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά κρίση ἡ μέ ἡμερομηνία 20-6-78 πράξη τῆς Έπιτροπῆς κρίσεως πού συγκροτήθηκε μέ τήν άριθμ. Φ.211.13/12/34605/22-3-78 άπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ/

5) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γρατσέα, Συμβούλου Β'

6) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Φούσκα, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ.

7) Τήν συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ὁμόφωνα άποφαίνεται

Έγκρίνει τήν πράξη τῆς Έπιτροπῆς κρίσεως πού άφορᾶ στό β'

μέρος τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Χριστιανισμός καί Κόσμος" γιά τή Β΄ Λυκείου, μέ τίς βελτιώσεις πού ἔγιναν πάνω σ' αὐτό ἀπό τήν ἐπιτροπή καί τό Τμῆμα καί τίς ὁποῖες ἀποδέχτηκαν οἱ συγγραφεῖς καί ἐξουσιοδοτεῖ τούς κ.κ. Γ. Γρατσέα, Σύμβουλο Β΄ καί Κ. Φούσκα, Εἰσηγητή νά μονογράψουν τίς σελίδες τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖο στή συνέχεια νά σταλεῖ στόν ΟΕΔΒ γιά ἐκτύπωση.

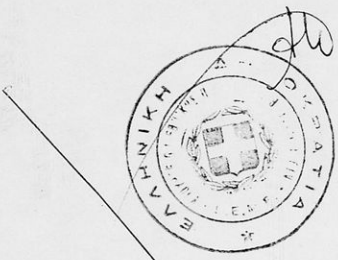

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Κρίση βιβλίου "Ἀγωγή καί Δημοτικό τραγούδι" τοῦ κ. Ἰακ. Τσαούση, εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο 93388/30-8-1977 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται αἴτηση τοῦ κ. Ἰακ. Ι. Τσαούση γιά τήν κρίση τοῦ βιβλίου του "Ἀγωγή καί Δημοτικό τραγούδι" καί β) τή σχετική εἰσήγηση τοῦ κ. Τρ. Α. Παπαθεοδωρίδη, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἀκολούθως λέγει τά ἑξῆς: Ὁ κ. Τρ. Παπαθεοδωρίδης, παρά τό ὅτι ἀναγνωρίζει πῶς τό βιβλίο ἀποτελεῖ "σημαντικήν συμβολήν εἰς τήν μελέτην, ἐξ ἀπόψεως παιδευτικῆς τοῦ Δημοτικοῦ τραγουδιοῦ" δέν εἰσηγεῖται νά κριθεῖ τοῦτο χρήσιμο καί γιά τόν ἐπιπρόσθετο λόγο ὅτι "εἰς τόν ἀνταγωνιστικόν χῶρον τοῦ πνεύματος πρέπει νά δεσπόζη ἡ ἐλευθερία καί ὄχι ἡ καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἔνωθεν ἐπιβολή".

Κατά τή γνώμη μου πρόκειται γιά ἕνα βιβλίο (σσ. 130, σχ. 8ον) μέ κάποια πρωτοτυπία στό εἶδος του, πού μελετᾶ τήν παιδευτική σπουδαιότητα τοῦ Δ.Τ.

Ἡ Εἰσαγωγή του (σσ 11-25) ἀποτελεῖ μιά αὐτοτελή σχεδόν, ἀλλά ἐνδιαφέρουσα μελέτη εἰσαγωγῆς στήν Παιδαγωγική.

Στό Α΄ μέρος, τό κύρθο τῆς ὅλης ἐργασίας (σσ. 26-106), πραγματεύεται τίς ἀξίες στό Δημοτικό τραγούδι, ἀναφορικά μέ τή θρησκεία, τό θάνατο, τήν πατρίδα, τήν ἀνδρεία, τήν οἰκογένεια καί τήν ἀγάπη. Κάθε φορά παραθέτει καί σχετικά χωρία Δημοτικοῦ τραγουδιοῦ μέ τήν ἀξιολογική τους ἑρμηνεία, ἐξαιρετικῆς σημασίας, ἀπό τήν παιδευτική κυρίως ἄποψη.

Στό Β΄ μέρος ξεχωρίζει τά πιό οὐσιαστικά παιδευτικά στοιχεῖα τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ καί μέ διαλεκτικό τρόπο δικαιολογεῖ - καταλήγοντας - τή μύηση τῆς νεότητας στίς ἀξίες, προπαντός ἀνθρωπιστικές, πού ἀποκρυσταλλώθηκαν στά ἐθνικά μας αὐτά τραγούδια. Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου εἶναι καλή δημοτική.

Τό βιβλίο λοιπόν βοηθεῖ τόν καθηγητή σχετικά μέ τή διδασκαλία τοῦ Δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι τήν προαιρετική προμήθειά του ἀπό τίς σχολικές βιβλιοθῆκες τῶν Γυμνασίων καί τῶν Λυκείων

./.

Στή συνέχεια ἔγινε συζήτηση καί οἱ Σύμβουλοι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης καί Φ. Βῶρος εἶπαν ὅτι δέν εἶναι σωστό νά δοθεῖ ἡ κατά τό ἄρθρο 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75 κρίση "χρησιμότητας" γιά τούς ἑξῆς λόγους, πού δέ θίγουν τήν ἐπιστημονική ποιότητα τοῦ βιβλίου:

α) ἡ παραπάνω ρήτρα ἀναφέρεται σέ "βοηθήματα" γιά τούς μαθητές (μέ τό νόημα ὅτι συχνά κατά τή διάρκεια τοῦ ἔτους προσφεύγουν στά βοηθήματά τους),

β) ἡ κρίση "χρησιμότητας" δημιουργεῖ ἀνεπίτρεπτο στό χῶρο τῆς βιβλιοαγορᾶς ἀνταγωνισμό, ὅπως σημείωσε ἤδη ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Τρ. Παπαθεοδωρίδης στήν εἰσήγησή του, πού διάβασε ὁ κ. Ἀρβανίτης.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τό ἔγγραφο 93388/30-8-77 τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Τρ. Παπαθεοδωρίδη, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ,

γ) Τό βιβλίο "Ἀγωγή καί δημοτικό τραγούδι" τοῦ κ. Ἰ. Τσαούση, καί

δ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη, Συμβούλου Β' τοῦ ΚΕΜΕ,

ε) Τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό βιβλίο τοῦ Ἰακ. Τσαούση "Ἀγωγή καί Δημοτικό τραγούδι" εἶναι χρήσιμο γιά τούς καθηγητές τῆς Πέσης Ἐκπαιδεύσεως καί δύνανται προαιρετικά νά τό προμηθευτοῦν οἱ σχολικές ἐφορεῖες τῶν Γυμνασίων καί τῶν Λυκείων γιά τίς βιβλιοθῆκες τους.

Πειοψήφισαν οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Νικ. Βαρουχάκης καί Φ. Βῶρος γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται παραπάνω.

./.

Στή συζήτηση γιατό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Συζήτηση καί λήψη ἀποφάσεως γιά τόν τρόπο εἰσαγωγῆς στίς 'Ανώτερες καί 'Ανώτατες Σχολές" παρευρέθηκε καί ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ, 'Αλέξανδρος Καρανικόλας. Στήν ἀρχή συζητήθηκε ἡ περίπτωση εἰσαγωγῆς μαθητῶν πού πῆραν ἀπολυτήρια πρίν τό 1980. 'Ο κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ πρότεινε οἱ μαθητές αὐτοί νά ἀποτελέσουν ξεχωριστή κατηγορία ὑποψηφίων καί νά καθοριστεῖ ποσοστό συμμετοχῆς καί ἐπιτυχίας τους.

'Ο κ. Βῶρος παρατήρησε ὅτι ἡ μεταχείριση εἶναι ἄνιση σέ βάρος τους καθόσον εἶχαν τή δυνατότητα εἰσαγωγῆς ἐνῶ τώτα χρειάζονται δύο ἐξετάσεις (βλ. σημείωμα). Δέν ἐλήφθη σχετική ἀπόφαση ἀλλά ἐπισημάνθηκε ἡ σοβαρότητα τοῦ θέματος. 'Ο κ. Βαρουχάκης, ἀφοῦ πῆρε τό λόγο, εἶπε ὅτισ στίς ἐργασίες τῆς ὁμάδας διεφώνησε ὡς πρός τό νά δώσουν οἱ μαθητές παρελθόντων ἐτῶν 2 φορές ἐξετάσεις στήν ἔκθεση (Α΄ καί Β΄ διαλ.).

Σχετικά μέ τήν παρ. 15 ὁ κ. Πρόεδρος πρότεινε νά ἐξετάζονται χωριστά οἱ μαθητές τοῦ Τεχνικοῦ καί 'Επαγγελματικοῦ Λυκείου. Στό σημεῖο αὐτό ὁ κ. Γρατσέας ἀναφέρθηκε στήν περίπτωση τῶν τυφλῶν καί κωφαλάλων πού ἤδη σήμερα εἰσάγονται χωρίς ἐξετάσεις. 'Ο κ. Πρόεδρος κάλεσε τά μέλη νά ἐρευνήσουν τί ἀνάλογο γίνεται σέ ξένες χῶρες.

'Αναφορικά μέ τούς συντελεστές ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ εἶπε ὅτι πρέπει νάναι πάντοτε ὁρισμένοι καί νά μήν ἀλλάζουν. 'Επίσης ὁ συντελεστής ἐνδεικτικοῦ, ἀπολυτηρίου καί ἐκθέσεως πρέπει νάναι ὁ ἴδιος γιά ὅλες τίς σχολές. 'Ο κ. Βαρουχάκης διευκρινίζει ὅτι οἱ Σχολές θά προτείνουν συντελεστές στά μαθήματα.

'Ο κ. Σπυρόπουλος τονίζει ὅτι ὁ συντελεστής ἐνδεικτικοῦ καί ἀπολυτηρίου θά πρέπει ὁπωσδήποτε νά εἶναι ἐνιαῖος καί μεγάλος γιά νά μή διαλυθεῖ ἡ σχολική ζωή.

'Ο κ. Σκορδίλης ὑποστηρίζει ὁ συντελεστής τῶν κατ' ἐπιλογήν μαθημάτων νάναι πολύ χαμηλός (βλεπ. σημείωμα σελ. 2).

'Ο κ. Βῶρος τόνισε τήν ἀνάγκη τό ζήτημα τῶν συντελεστῶν νά ρυθμιστεῖ πάγια καί ἐνιαῖα.

./.

'Ο κ. Παπαδόπουλος προτείνει ὁ ὑποψήφιος νά δηλώνει τό 1/3 τῶν σχολῶν τοῦ τύπου πού ἀκολουθεῖ. 'Ο κ. Πρόεδρος ἐρωτᾶ γιατί νά μή μπορεῖ νά δηλώνει ὅλες τίς σχολές τοῦ Τύπου του.

'Ακολουθεῖ συζήτηση καί τό Τμῆμα καταλήγει ὁ ὑποψήφιος νά μπορεῖ νά δηλώνει τίς μισές Σχολές συγγενοῦς φύσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

'Αθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 76/1978

Σήμερα, 4 Ἰουλίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Στ. Παπασημακόπουλος, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Γνωμοδότηση γιά τήν ἵδρυση Γυμνασίων. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση γιά τό βιβλίο "56 Ἱστορικοῦ Χάρτες", Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Παρεκκλίσεις ἀπό τό πρόγραμμα διδασκαλίας σχολείων Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. Στή συνέχεια ἀνακοινώθηκε στό Τμῆμα τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου 23/20-6-1978 τοῦ Συλλόγου καθηγητῶν Ἀγγλικῆς Φιλολογίας Πτυχιούχων Πανεπιστημίου Βορείου Ἑλλάδος μέ τό ὁποῖο ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά σειρά διαλέξεων πού πραγματοποίησε κατά τό ἔτος 1977-1978.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση γιά τήν ἵδρυση Γυμνασίων" εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 74227/29-6-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση Σχέδιο Π.Δ. "Περί ἱδρύσεως Μικτῶν ἡμερησίων Γυμνασίων" εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα στήν παρ. 1, Ι τοῦ συζητούμενου Π.Δ. νά μήν ἱδρυθεῖ Γυμνάσιο στό Κωσταράξιο, ὅπως προτείνεται στό σχέδιο, ἀλλά στή Μεσοποταμιά γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν Ἔκθεση τοῦ ἀρμόδιου ΓΕΜΕ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τό Ἔγγραφο 74227/29-6-78 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ,

2) Τό Σχέδιο τοῦ Π.Δ. "Περί ἱδρύσεως μικτῶν ἡμερησίων Γυμνασίων",

3) Τίς ἐκθέσεις τῶν ἀρμόδιων ΓΕΜΕ,

4) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γρατσέα, Συμβούλου Β',

5) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Στήν παρ. 1, Ι νά ἱδρυθεῖ Γυμνάσιο ὄχι στό Κωσταράξιο Καστοριᾶς ἀλλά στή Μεσοποταμιά. Τήν πρότασή του αὐτή τό Τμῆμα θεμελιώνει στά ἀκόλουθα στοιχεῖα πού περιέχονται στήν Ἔκθεση τοῦ ἀρμόδιου ΚΕΜΕ. Τό Κωσταράξιο πρόκειται νά ἐξυπηρετήσει δύο ἀκόμη κοινότητες πού ἀπέχουν ἀπό αὐτό ἡ μιά 4 καί ἡ ἄλλη 7 χιλιόμετρα. Τά τρία συνολικά Δημοτικά Σχολεῖα τά ὁποῖα θά ἐξυπηρετηθοῦν ἀπό τήν ἐνδεχόμενη ἵδρυση τοῦ Γυμνασίου Κωσταραξίου ἔχουν στίς τάξεις Α', Β' καί Γ' 94 μαθητές. Ἡ Μεσοποταμιά ἀντίστροφα πρόκειται νά ἐξυπηρετήσει δέκα ἀκόμη κοινότητες πού ἀπέχουν ἀπό τό Γυμνάσιο τό ὁποῖο προτείνουμε νά ἱδρυθεῖ ἐκεῖ 2-21 χιλιόμετρα. Τά ἔνδεκα συνολικά δημοτικά σχολεῖα τά ὁποῖα θά ἐξυπηρετηθοῦν ἀπό τήν ἵδρυση τοῦ Γυμνασίου Μεσοποταμιᾶς ἔχουν συνολικό ἀριθμό στίς τάξεις Α, Β καί Γ 309 μαθητές.

./.

'Ο ἀρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ.Φ.Βῶρος, Σύμβουλος Β΄,ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος:α)τό ἔγγραφο Φ.309.71/44307/21-4-78 τοῦ κ.Γεν.Γραμματέα τοῦ ΥΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση τό βιβλίο " 56 'Ιστορικοί τετράχρωμοι σχολικοί χάρτες", β)τή σχετική αἴτηση τοῦ Συλλόγου Φιλοτέχνων γ)τό βιβλίο " 56 'Ιστορικοί Χάρτες", δ)τήν σχετική ἔκθεση τοῦ κ. Συριόπουλου, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό βιβλίον τοῦ κ.Κυριακίδου περιλαμβάνει σύντομον πρόλογον διά τόν σκοπόν τοῦ βιβλίου,πίνακα περιεχομένων,53 ὁλοσέλιδους χάρτας καί τρεῖς σχηματικάς παραστάσεις τῆς ὀργανώσεως τοῦ πολιτεύματος τῆς Σπάρτης καί τῶν 'Αθηνῶν σ.24-26.

Ι.Γενικαί παρατηρήσεις.

Ι.'Η γενική ἐντύπωσις ἐκ τῶν χρησιμοποιουμένων χρωμάτων δέν εἶναι ἱκανοποιητική,ἔχουν προτιμηθῆ ἔντονα καί κατά κανόνα σκοτεινά χρώματα,ποικίλων ἀποχρώσεων διά τήν δήλωσιν τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου,π.χ. τῆς θαλάσσης,εἰς δύο διαδοχικούς χάρτας (σ. 16-17,22-23 κλπ) ἤ καί ἐπί τοῦ αὐτοῦ χάρτου π.χ. σελ.12,18 38 κλπ.,αἱ δέ μεταβάσεις ἀπό χρώματος εἰς χρῶμα τραχεῖαι ὡσεί σχεδιασμάτων μαθητῶν γυμνασίου.

2.'Η ἐκτύπωσις τῶν χαρτῶν μέ τήν κορυφήν πρός τό σημεῖον συρραφῆς τῶν σελίδων ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά πρέπῃ ὁ ἀναγνώστης νά στρέφῃ τό βιβλίον κατα τήν μετάβασιν ἀπό σελίδος εἰς σελίδα.Εὐχρηστότερον θά ἦτο τό βιβλίον ἄν ἡ κορυφή καί τῶν δύο χαρτῶν εὑρίσκοντο πρός τήν αὐτήν κατεύθυνσιν,τό ἕν δηλαδή ἄκρον .

3.Τά χρησιμοποιούμενα γράμματα διά τήν δήλωσιν τῶν πόλεων εἶναι μικρά καί τά ἴδια στοιχεῖα χρησιμοποιοῦνται διά τήν δήλωσιν μεγάλων καί μικρῶν πόλεων καί ἐνίοτε ποταμῶν,ὑδατοφρακτῶν,πορειῶν κλπ. ὥστε δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποκλεισθῆ ἡ σύγχυσις προκειμένου μάλιστα περί μικρῶν μαθητῶν π.χ. σελ.1-8 κλπ.

4.Τά ἐπεξηγηματικά ὑπομνήματα τῶν χαρτῶν δέν ἔχουν περιληφθῆ εἰς ἰδιαίτερον πλαίσιον ὥστε νά ἀνευρίσκωνται εὐχερῶς ἀπό τόν ἀναγνώστην ἀλλά ἔχουν τυπωθῆ ἐπί τῶν χαρτῶν ἐπί ξηρᾶς ἤ θαλάσσης εἰς δύο ἤ πλείονας στήλας καί μέ τά αὐτά μικρά στοιχεῖα,ὥστε δυσκόλως ἀνευρίσκονται ὅλα.

5.Τά γνωστά ὀνόματα τῶν ἀρχαίων πόλεων ἑλληνικῶν καί ξένων ἔχουν μεταφρασθῆ εἰς τήν δημοτικήν.'Ορθώτερον ὡς ἱστορικῶς γνωστά εἰς τήν 'αρχαίαν των μορφήν,π.χ. Χαλκίς,Μυκῆναι,Θῆβαι,Κολοφών νά μείνουν ἔτσι,ἀντί τοῦ Χαλκίδα,Μυκῆνες,Θήβα (ὀρθώτερον εἰς τήν δημοτικήν θά ἦτο Φήβα,ἔτσι τήν λέει ὁ λαός)

ΙΙ.Εἰδικαί παρατηρήσεις.

Ἐπί μέρους κατά σελίδα ἐκ πολλῶν μου παρατηρήσεως θά ἠδυνάμην νά σημειώσω τά ἑπομένας.

1. Σελ (12) 'Ο χάρτης έπιγράφεται "Τό νέο βασίλειο τῆς Αἰγύπτου" καί στερεῖται ὑπομνήματος πλήν ἐπεξηγήσεως τῆς διά βελῶν δηλώσεως τῆς πορείας τῶν Λαῶν τῆς θαλάσσης. Αἱ Μυκῆναι ἔχουν τεθῆ εἰς τήν θέσιν τῆς Κορίνθου, δέν ἑρμηνεύεται τί δηλοῦν τά διά φορα χρησιμοποιούμενα σημεῖα διά τήν δήλωσιν πόλεων καί εἶναι ἀμφίβολον ἄν ὑπό τό ὄνομα λαοί τῆς θαλάσσης δύνανται νά περιληφθοῦν καί αἱ φυλαί πού ἐγκατεστάθησαν εἰς τήν Ἑλλάδα. Ἡ πρωτεύουσα τῶν λετταίων Χαττοῦσα δέν ἔχει τόνον.
2. " 4 Δέν ἐπεξηγεῖται τί δηλοῦται δι'ὁμοκέντρων κύκλων κατά τό ἀριστερόν τοῦ χάρτου, καί διά τῶν λοξῶν γραμμῶν διαφόρου χρώματος εἰς τό κράτος τοῦ Χαμουραμπί.
3. " 6 'Η μετάφρασις τοῦ ὀνόματος Καρκεμές, τό ὁποῖον νομίζω ὅτι κρύπτεται ὑπό τό Κερκαμίδα, βορείως τοῦ Χαλεπίου, μοῦ φαίνεται μᾶλλον ἀνεπιτυχής.
4. " 8 'Η πρωτεύουσα τῶν Χετταίων ἀντί Χαττοῦσα ἀναγράφεται Χατσούσα (7) ὁ δέ χάρτης ἀφορᾷ ἀκριβῶς εἰς τό κράτος τῶν Χετταίων.
5. " 9 'Ο χάρτης δίγραφεται κράτος τῆς Οὐρούκ κλπ, Οὐρούκ πάντως δέν δηλοῦται ἐπί τοῦ χάρτου
6. " (10) 'Ο χάρτης Αἰγαῖος πολιτισμός κλπ ἔχει τή Τίρυνθα καί τάς Μυκήνας τοποθετημένας ἐπί τῶν 'Αρκαδικῶν ὀρέων ἀντί ἐν μυχῷ "Αργους ἱπποβότου ἐγγύς τοῦ 'Αργολικοῦ
7. " (11) 'Η Κρήτη τό 2000-1100 π.Χ. 'Ο χάρτης περιέχει ὀλίγας ἐκ τῶν γνωστῶν προϊστορικῶν θέσεων τῆς περιόδου καί πᾶσαι ἔχουν δηλωθῆ διά τῶν αὐτῶν σημείων. 'Ορθώτερον θά ἦτο σημαντικαί θέσεις μέ ἐπιβλητικά ἀνάκτορα ὡς ἡ Κνωσσός, Φαιστός, Μάλλια Ζάκρος κλπ. νά δηλοῦνται διαφορετικῶς. 'Η δευτέρα θέσις παρά τήν ΝΑ ἀκτήν τῆς νήσου μέ τό ὄνομα Μαλλια εἶναι ἄγνωστος εἰς ἐμέ καί ἐνδεχομένως πρόκειται περί λάθους.
8. " 12 'Η Ἑλλάδα τῆ Μυκηναϊκή ἐποχή, 'Ο χάρτης εἶναι μικρός καί τά χρησιμοποιούμενα σήματα μεγάλα ὥστε δέν διασαφοῦν αὐτό πού θέλει νά δηλώσῃ ὁ συγγραφεύς, π.χ. τί θά νοήσῃ διά τήν θέσιν τῶν 'Αμυκλῶν, αἵτινες ἔχουν γραφῆ εἰς τήν θέσιν τῆς Καρδαμύλης, ἤ διά τήν θέσιν τοῦ Θολωτοῦ τάφου τοῦ Καπακλί ὁ ὁποῖος βρίσκεται ΒΔ τοῦ Βόλου καί ἔχει γραφῆ ἀνατολικῶς τοῦ Τρίκκερι.
9. " 13 Εἰς τόν χάρτην τῆς Τροίας ἡ Τροία τοῦ Στράβωνος γράφεται Τριβα.
10. " 14 'Η ἀργολική πεδιάδα τῆ Μυκηναϊκή ἐποχή. 'Ο χάρτης συγχεεί μᾶλλον παρά διαφωτίζει τά πράγματα, διότι ἔχουν δηλωθῆ διά τῶν αὐτῶν σημάτων καί γραμμάτων ἀρχαῖαι καί νεώτεραι τοποθεσίαι καί οἰκισμοί καί παραλείπονται πολλοί τῶν 30 περίπου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

γνωστῶν οἰκισμῶν τῆς περιοχῆς.

II.Σελ.I5 Τό χρησιμοποιούμενον κίτρινον χρῶμα τοῦ χάρτου δέν ἑρμηνεύεται τί δηλοῖ.

I2. " I6 Οἱ ἑλληνικές ἀποικίες στό ἀνατολικό αἰγαῖο.Ἡ ἐπιγραφή τοῦ χάρτου εἶναι παραπλανητική ἐφ'ὅσον ἔχουν περιληφθῆ πόλεις ὅπως ἡ Τροία καί αἱ πόλεις τῆς Λέσβου κλπ.

I3. " I7Καλλίτερον θά ἦτο νά ἔχουν δηλωθῆ διά διαφόρου σήματος ἀναλόγως τῆς Μητροπόλεως αἱ ἀποικίαι.

I4 " I8 Δέν δηλοῦται ἡ θέσις τῆς 'Ελέας,τήν ὁποίαν θά γνωρίσουν ἀπό τούς 'Ελεάτας φιλοσόφους κατά τήν διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας οἱ μαθηταί,καί αἱ Καρχηδονιακαί ἀποικίαι,διά διαφόρου βεβαίως σήματος,μέ τάς ὁποίας ἦλθον εἰς σύγκρουσιν αἱ ἑλληνικαί ἀποικίαι,καί θά ἀναζητήσουν οἱ μαθηταί.

I5. " 20 'Η Σικυών ἀναγράφεται ὡς Συκεώνα,πρόκειται περί λάθους μᾶλλον ἡ νῆσος Αἴγινα ἔχει παραλειφθῆ καί ὁ κύκλος ἔχει τεθῆ εἰς τήν θάλασσα,ἡ Χαλκηδών νομίζω εἶναι ὀρθώτερον νά γράφεται μέ η.

I6. " 2I Οἱ'Οζόλαι Λοκροί ἔχουν γραφῆ ΟΣΟΛΕΣ Λοκροί καί ἡ Δωρίς ΔΟΡΙΔΑ

I7. " 22 ἡ Τίρυνς γράφεται ΤΥΡΥΝΘΑ

I8. " 23 'Η Βοιωτία εἰς τήν ὁποίαν ἀφορᾷ ὁ χάρτης ἔδει νά δηλωθῆ διά διαφορετικοῦ χρώματος ἀπό τάς λοιπάς περιοχάς.

I9. " 25 Τό πολίτευμα τοῦ Σόλωνα,καί σελ 26,τό Πολίτευμα τοῦ Κλεισθένη ἔχουν ἀντιστραφῆ καί τό σφάλμα τοῦτο καί μόνον καθιστά ἀδύνατον νά χρησιμοποιηθῆ ὡς ἔχει τό βιβλίον.Πρέπει νά ἀλλάξουν αἱ ἐπιγραφαί τῶν χαρτῶν.Καλλίτερον θά ἦτο ὁ συγγραφεύς νά εἶχε χρησιμοποιήσει τήν θαυμασίαν ἐργασίαν καί τούς χάρτας τοῦ TRAILL διά τήν πολιτικήν ὀργάνωσιν τῶν 'Αθηνῶν εἰς Φυλάς καί Τριτύες ἀπό τόν Κλεισθένη.

20 " 27 Δέν ἑρμηνεύονται τά βέλη,ἔχει παραλειφθῆ ἡ Σπάρτη,ἐφ'ὅσον ἐδηλώθη ἡ 'Αθήνα.

2I. " 28. Δέν δηλοῦται ἡ ἀποχώρησις τῶν λειψάνων τοῦ Περσικοῦ στόλου μετά τοῦ Ξέρξου,καί τό ὑπόμνημα τοῦ χάρτου σκόπριον καί δυσεύρετον.Τό βέλος μέ τήν ἐπεξήγησιν "ἐξεγέρθησαν" δέν εἶναι σαφές ποῦ ἀναφέρεται.

22. " 29 'Η παράταξις τῶν ἀντιπάλων στό Μαραθῶνα εἶναι ἀμφισβητούμενο ζήτημα,ὀρθώτερον θά ἦτο νά δηλωθῆ τοῦτο διά τῆς προσθήκης στήν ἐπιγραφή τοῦ χάρτου τῆς φράσεως"Ἡ πιό πιθανή θέσις τῶν ἀντιπάλων στό Μαραθῶνα."Ἐπίσης ἔχει δηλωθῆ διά τετραγώνου ἡ θέσις τοῦ τροπαίου κατά τόν VANDERPOOL χωρίς

νά ἐπεξηγῆται τί δηλοῖ τό τετράγωνον ἐπί τοῦ χάρτου.

23. Σελ. 30 Παρ'ὅλον ὅτι ὁ χάρτης ἀναφέρεται εἰς τήν μαχην τῶν θερμοπυλῶν δέν ἔχει δηλωθῆ τό ἀκριβές σημεῖον τῆς συγκρούσεως ἐκρός ἀν, χωρίς νά ἀναγράφεται, πρόθεσις τοῦ συγγραφέως εἰναι νά δηλώση τοῦτο δι'ἑνός κύκλου, ὅστις πάντως ἔχει χρησιμοποιηθῆ διά νά δηλώση τάς πόλεις τῆς περιοχῆς.

24. " 33 Ὁ χάρτης θά ἦτο πλέον εὔχρηστος ἄν εἶχε τάς συγχρόνους ὀνομασίας τῆς περιοχῆς τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν δι'ὅσους μάλιστα θά ἐπισκεφθοῦν τήν θέσιν π.χ. τό ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τό σχολεῖο τῶν Ἐρυθρῶν, τόν Ἀποτρύπι κλπ. Αἱ Ὑσιαί γράφονται "Ὑεσές"

25. " 34 Τό Φάληρο (κάτω δεξιά εἰς τόν χαρτην) γράφεται Φάλιρο

26. " 35 Δυσανάγνωστος ὁ χάρτης τῆς Ἀθηναϊκῆς Συμμαχίας. Τί δηλοῦν τά ἐρυθρά, βέλη, τί ἡ διακεκομμένη γραμμή εἰς τό Αἰγαῖον ἤτις εἰς τό ὑπόμνημα ἑρμηνεύεται "Ἀθηναϊκές κληρουχίες, τίν σχέσιν ἔχουν οἱ ἀριθμοί-χρονολογίαι μέ τήν "Πορεία"= ναυτική ἐκστρατεία τοῦ Τολμίδου, ἀφοῦ δέν δηλοῦνται ἡ ὁρᾶσις τοῦ Κίμωνος κλπ., ἐάν πρόκειται περι δραστηριοτήτων τῆς Συμμαχίας.

27. " 36 Δέν εἶναι σαφές οὔτε ἐξηγεῖται εἰς τό ὑπόμνημα τί προτίθεται νά δηλώση διά τῶν κεφαλαίων γραμμάτων Ε, Κ, Π, ὁ συγγραφεύς.

28 " 42 Ἡ Κεράμων Ἀγορά ἔχει δηλωθῆ "Κεραμῶνα κλπ", ὁ Μαίανδρος "Μέανδρος" "πορεία Μένωνο" ἀντί Μένωνα κλπ.

29. " 44 Δέν δηλοῦται ἡ Μεγάλη Πόλις ἀπό τά σπουδαιότερα δημιουργήματα τῆς Θηβαϊκῆς ἡγεμονίας διάτόν περιορισμόν τῆς Σπάρτης.

30. " 46 Δέν ἔχουν δηλωθῆ αἱ ἑπτά Πύλαι τῆς Καδμείας τάς ὁποίας θά ἀναζητήσουν οἱ μαθηταί κατά τήν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων τραγωδιῶν ἐκ τοῦ Θηβαϊκοῦ μύθου.

Ἐξ ὅλων τῶν σημειωθεισῶν παρατηρήσεων εἶναι προφανές ὅτι δέν συνιστᾶται ἡ κυκλοφορία τοῦ βιβλίου, εἰς ἣν ὑπεβλήθη τοῦτο μορφήν. Ἐν τούτοις πρέπει νά ἐξαρθῆ ὅτι ἄν τό βιβλίον βελτιωθῆ ὑπό εἰδικῆς ἐπιτροπῆς μέ τήν συνεργασίαν τοῦ συγγραφέως τοῦτο θά προσφέρη πολυτίμους ὑπηρεσίας διά τήν διδασκαλίαν τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας. Ἡ προσπάθεια τοῦ συγγραφέως εἶναι μοναδική καί ἀξία παντός ἐπαίνου καί ὑποστηρίξεως.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βῶρος, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

1.- Μέ τό παραπάνω ἔγγραφο διαπέμπεται γιά κρίση ἕνας τεῦχος "56 ἱστορικοί χάρτες" Β. Κυριακίδη. Τό ἀντικείμενο (ἱστορικοί χάρτες ἀρχαίας ἱστορίας) ἐμπίπτει στήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75' κατά συνέπεια, τό θέμα εἰσάγεται νόμιμα γιά συζήτηση.

2.- Τό τεῦχος τῶν "56 ἱστορικῶν χαρτῶν" εἶχε διαβιβαστεῖ στόν Εἰδικό Σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κ. Συριόπουλο γιά γνωμοδότηση' ὁ κ. Συριόπουλος ἔχει συντάξει ἔκθεση (4 σελίδες δακτυλογραφημένες, οἱ ὁποῖες καί συνάπτονται στήν παροῦσα εἰσήγηση), ὅπου διατυπώνει πολλές γενικές καί εἰδικές παρατηρήσεις, οἱ ὁποῖες δέ συνηγοροῦν γιά τό χαρακτηρισμό τῆς "χρησιμότητας" τοῦ κρινόμενου τεύχους χαρτῶν (κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75).

3.- Οἱ ἀτέλειες τῶν κρινόμενων χαρτῶν συνοψίζονται στίς ἀκόλουθες κατηγορίες:

α) ἀνακρίβειες τοπογραφικές (παράδειγμα: στό χάρτη ἀριθμ. 10 Μυκῆνες καί Ἄργος ἔχουν τοποθετηθεῖ πάνω στά ἀρκαδικά βουνά),

β) δέν εἶναι ἐνιαία ἡ χρησιμοποίηση χρωμάτων (παράδειγμα: σύγκριση τῶν χαρτῶν 16-17, θάλασσα, βουνά) οὔτε ἡ καθιερωμένη στή χαρτογραφία (παράδειγμα: ὁ χάρτης 15),

γ) γλωσσική ἀνακολουθία ἀκόμη καί στόν ἴδιο χάρτη (παράδειγμα: στό χάρτη 18: Σελινοῦντας, ἀλλά Ἀκράγας-Συράκουσες, ἀλλά Λεοντῖνοι, Σύβαρες, Μυλοῦς, Τερῖνα),

δ) ἀνακολουθία στίς ὀνομασίες (παράδειγμα: Χαττοῦσα - χωρίς τόνο - στό χάρτη 2 καί Χαττούσα στό χάρτη 8 ἡ πρωτεύουσα τῶν Χετταίων.

./.

Πολύ περισσότερα δείγματα ατελειών απαριθμούνται από τον κ. Κ. Συριόπουλο στην είσηγησή του.

Το Τμήμα άκουσε τον είσηγητή και ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

αποφαίνεται ομόφωνα

Δεν κρίνει χρήσιμο κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75 το τεύχος των "56 ιστορικών χαρτών" του Β. Κυριακίδη, γιατί περιέχει πολλές ατέλειες (τοπογραφικές, γλωσσικές, αισθητικές) των οποίων παραδείγματα μνημονεύει η είσήγηση και περισσότερα απαριθμούνται στην είσήγηση του Ειδικού Συμβούλου κ. Συμεωνόπουλου.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Παρεκκλίσεις ἀπό τό πρόγραμμα διδασκαλίας σχολείων Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας" εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό ἀριθμ. 62458/1-6-1978 ἔγγραφό της ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ:

1) Ἀπόσπασμα πράξεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας τῆς 9-3-1978 μέ τήν ὁποία τοῦτο εἰσηγεῖται νά συνεχιστεῖ ἡ κατά παρέκκλιση ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα καί ἐπί 6 ὧρες τήν ἑβδομάδα διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας στά σχολεῖα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας καί

2) Τίς ἀριθμ. 843/13-4-1978, 1562/15-4-1978 καί 1010/5-5-1978 ἀναφορές τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως πού ἐποπτεύουν τά σχολεῖα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης εἰσηγοῦνται ὑπέρ τῆς ἀνωτέρω παρεκλίσεως, γιά νά γνωματεύσει σχετικά τό Τμῆμα σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τήν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ν.682/1977, προκειμένου, ὅπως ἀναγράφεται στό ἀνωτέρω ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου, "νά ἰσχύσει ἡ κατά παρέκκλιση διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας μελλοντικά".

Γιά τό ἀντικείμενο αὐτό ἔχω ἐκφράσει τίς ἀπόψεις μου στή συνεδρία τοῦ Τμήματος τῆς 1-4-78 (πρ. 35), ὅταν ἤμουν εἰσηγητής γιά ἀνάλογες παρεκκλίσεις ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων πού ζητοῦσαν ἰδιωτικά σχολεῖα. Μιά ὅμως πού τό ἴδιο πρόβλημα μᾶς ἀπασχολεῖ καί πάλι, γιά τή συγκεκριμένη περίπτωση, παρατηρῶ τά ἀκόλουθα: Τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας καί οἱ ἐποπτεύοντες τά σχολεῖα της Γενικοί Ἐπιθεωρητές Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, εἰσηγοῦνται τήν κατά παρέκκλιση ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας γιατί, ὅπως ἀναγράφεται στό ἀπόσπασμα τοῦ ἀνωτέρω πρακτικοῦ, "ἡ Θ.Ε. διαθέτει ἐπαρκές καί ἱκανόν διδακτικόν προσωπικόν διά τήν διδασκαλίαν τῶν Ξένων Γλωσσῶν αἱ δέ συνθῆκαι λειτουργίας τῶν σχολείων ἐπιτρέπουν τήν προσθήκην καί ἄλλων ὡρῶν διδασκαλίας".

./.

Αλλά παραβλέπεται ὁ παιδαγωγικός παράγων. Μέ τήν προσθήκη "καί ἄλλων ὡρῶν διδασκαλίας" στό λύκειο τό ὡρολόγιο πρόγραμμα φθάνει σχεδόν τίς 40 ὧρες τήν ἑβδομάδα. Ὅμως ἐπτάωρη πνευματική ἐργασία τήν ἡμέρα, ὅταν τό μεσημέρι δέ μεσολαβεῖ ἐλαφρύ γεῦμα καί σύντομη ἀνάπαυση-παιγνίδι, εἶναι ἐξουθενωτική. Καί νά προστεθεῖ καί ἡ ταλαιπωρία στήν ὁποία καθημερινά ὑποβάλλονται οἱ μαθητές αὐτῆς τῆς κατηγορίας πού κατοικοῦν μακριά ἀπό τά σχολεῖα τους καί ὁ χρόνος πού χρειάζονται γιά νά πηγαίνουν στό σχολεῖο τους καί νά ἐπιστρέφουν πάλι στό σπίτι τους. Συνήθως φεύγουν γιά τό σχολεῖο στίς 7 τό πρωί καί ἐπιστρέφουν κατά τίς 3-4 τό ἀπόγευμα. Καί ὅταν ἐπιστρέφουν ἔχουν νά μελετήσουν τά μαθήματα τῆς ἄλλης ἡμέρας καί νά ἑτοιμάσουν τήν "κατ' οἶκον" ἐργασία, ὅπως ἄλλωστε ὅλοι οἱ μαθητές. Αὐτή ἡ ὑπερκόπωση ἔχει κακές ἐπιπτώσεις στήν ὑγεία καί τή μάθηση τῶν παιδιῶν. Σέ ξένες χῶρες (π.χ. Ἀγγλία) λειτουργοῦν τά σχολεῖα ὡς τίς 4 τό ἀπόφευμα μέ ἀργία τό Σάββατο, ἀλλά ἡ διδακτική ἐργασία διεξάγεται ἀπό 8 1/2 - 1 περίπου, ἀκολουθεῖ γεῦμα καί μετά παιγνίδι καί ἀπό τίς 2 1/2 - 4 γίνεται φροντιστηριακή ἐργασία. Ἔτσι ὅ μαθητής φεύγοντας γιά τό σπίτι στίς 4 τό ἀπόγευμα, χωρίς τσάντες καί βιβλία καί χωρίς νά εἶναι νηστικός καί κατάκοπος, εἶναι ἐλεύθερος ἀπό κάθε σχολική ἐργασία.

Οὔτε ἀποτελεῖ λύση ὁ περιορισμός τῆς διάρκειας τῆς διδακτικῆς ὥρας σέ 40' ἤ καί 35' λεπτά πρός ἐξοικονόμηση χρόνου γιά τήν ἑβδομη διδακτική ὥρα, γιατί γιά νά διεξαχθεῖ κανονικά καί ἄνετα ἡ διδακτική ἐργασία χρειάζονται τουλάχιστο 45' λεπτά τῆς ὥρας.

Γι' αὐτό εἰσηγοῦμαι ἡ ἀπόφαση πού θά λάβει τό Τμῆμα νά εἶναι σύμφωνη μέ τήν ἀπόφαση ἀρ. 35/1978 πού μνημόνευσα, δηλαδή: α) ἡ ὑπέρβαση στό πρόγραμμα πέρα ἀπό τίς 6 ὧρες τήν ἡμέρα νά ἐπιτρέπεται ἐφόσον τό μεσημέρι παρέχεται στούς μαθητές ἐλαφρό γεῦμα καί ἀκολουθεῖ ἀνάπαυση-παιγνίδι· καί β) ἐφόσον δέ γίνεται σέ βάρος τῆς διάρκειας τῆς διδακτικῆς ὥρας, ἡ ὁποία πρέπει νά εἶναι 45' λεπτά τῆς ὥρας.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ἐκφράστηκαν διάφορες ἀπόψεις. Ἔγινε δεκτό ὅτι μέ τήν καθ' ὑπέρβαση ἀπό τό πρόγραμμα διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας βοηθοῦνται οἱ μαθητές στήν τελειότερη ἐκμάθησή της, ἀλλά βαρύνεται τόσο πολύ τό ὡρολόγιο πρόγραμμα, ἰδιαί-

τερα στίς μεγαλύτερες τάξεις, μέ δυσάρεστες συνέπειες γιά τήν ὑγεία καί τή μάθηση τῶν μαθητῶν. Τονίστηκε ἀκόμη ὅτι τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιά τίς ξένες γλῶσσες εἶναι ἔντονο, στό Γυμνάσιο στό ὁποῖο εἶναι δυνατή ἡ κατά παρέκκλιση διδασκαλία τους, χωρίς τό πρόγραμμα νά ὑπερβαίνει τίς 36 ὧρες τήν ἑβδομάδα. Ἀντίθετα, στό Λύκειομ ὅπου ἡ κατά παρέκκλιση διδασκαλία δέν εἶναι δυνατή χωρίς τό ἑβδομαδιαῖο ὡρολόγιο πρόγραμμα νά ὑπερβεῖ τίς 36 ὧρες, τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιά τή γλῶσσα, σέ ἐποχή πού τούς ἀπασχολεῖ ἔντομα ἡ ἐπαγγελματική τους σταδιοδρομία, εἶναι μειωμένο. Γι' αὐτό ἡ Φιλεκπαιδευτική Ἑταιρεία μπορεῖ νά διδάσκει καθ' ὑπέρβαση τήν ξένη γλῶσσα στά Γυμνάσιά της, χωρίς νά ὑπερβαίνει τό 36ωρο ἑβδομαδιαῖο ὡρολόγιο πρόγραμμα.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τό ἀριθμ. 62458/1-6-1978 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί τά συνημμένα σ' αὐτό ἔγγραφα (ἀπόσπασμα πράξεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας τῆς 9-3-1978, τίς ἀριθμ. 843/13-4-1978, 1562/15-4-1978 καί 1010/5-5-1978 ἀναφορές τῶν Γεν. Ἐπιθεωρητῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, πού ἐποπτεύουν τά σχολεῖα τῆς Φ.Ε. κτλ.).

2) Τήν παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ν.4862/1931, τήν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Ν.682/1977 καί τό ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

3) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' κ. Δ. Σακκᾶ.

4) Τήν ἀριθμ. 35/1978 πράξη τοῦ Τμήματος καί

5) Τή συζήτηση πού ἔγινε καί τίς ἀπόψεις πού ἐκφράστηκαν,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωμοδοτεῖ νά ἐγκριθεῖ ἡ κατά παρέκκλιση διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς ξένης γλῶσσας μέχρι 6 ὧρες τήν ἑβδομάδα στίς τάξεις τῶν Σχολείων (Γυμν. ἤ Λυκείου) τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, ἐφόσον μέ τήν παρέκκλιση αὐτή τό ἑβδομαδιαῖο ὡρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων δέν ὑπερβαίνει τίς 36 ὧρες.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΝ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 17/1978

Σήμερα, 6 Ἰουλίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Ἰεωχάρους 2, Ἀθῆνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀνιστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Θ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Χ. Φοίβος, Κυρ. Κατσιμίνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασταμκόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Π. Παπαδόπουλος, γιατί μετεῖχε τῆς συνεδριάσεως τοῦ Τμήματος Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καί ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δ. Τσακάλος, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως τῶν βιβλίων Μαθηματικῶν Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "TEACH YOURSELF BOOKS-Σύγχρονη Ἐγκυκλοπαίδεια Μαθηματικῶν". Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 3ο – Διδασκαλία Θρησκευτικῶν στά Ἑσπερινά Λύκεια. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Κρίση βιβλίου "Γενικοί Προβληματισμοί" Σ. Κίτσιου. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./:

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως τῶν βιβλίων Μαθηματικῶν Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου", κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ, μέ τό ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ.211.17/132/74065/30-6-1978 μᾶς διεβίβασε τίς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς, πού συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/20/44758/15-4-1978 τοῦ ΥΠΕΠΘ, τίς σχετικές μέ τήν κρίση τῶν διδακτικῶν βιβλίων "Μαθηματικά Β΄ Γυμνασίου" καί "Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου".

Ὅπως εἶναι γνωστό, κατά τό σχολικό ἔτος 1977-78, στίς τάξεις Α΄ καί Β΄ Γυμνασίου, γιά τίς ὁποῖες ἰσχυσε τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, χρησιμοποιήθηκαν κατανάγκην τά παλαιά διδακτικά βιβλία Μαθηματικῶν, μέ ὁρισμένες ὁδηγίες πού δόθηκαν στούς διδάσκοντες γιά μιά ὅσο τό δυνατόν καλύτερη προσέγγιση τῆς ὕλης τοῦ νέου αὐτοῦ προγράμματος.

Οἱ μαθητές πού φοίτησαν στίς τάξεις αὐτές, θά μποροῦσαν, κατά τό προσεχές σχολικό ἔτος 1978-79, νά παρακολουθήσουν διδασκαλία σύμφωνη μέ τήν ὕλη ἀλλά καί τό πνεῦμα τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος - τό ὁποῖο, ὡς πρός τήν Γ΄ Γυμνασίου εἰδικότερα, διαφέρει ριζικά ἀπό τό παλαιό - ἐφόσον φυσικά τεθοῦν στή διάθεσή τους νέα διδακτικά βιβλία, γραμμένα σύμφωνα μέ τό νέο αὐτό πρόγραμμα.

Ἡ συγγραφή αὐτῶν τῶν βιβλίων ἀνατέθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.12/19/149416/20-12-1977 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας, ὕστερα ἀπό σχετική πράξη τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ στούς κ.κ. Δ. Παπαμιχαήλ, Σ. Μιχαλή, Δ. Νοταρᾶ, Χ. Γιαννίκο καί Κ. Σολδάτο. Οἱ συγγραφεῖς κατέθεσαν ἐμπρόθεσμα τήν ἐργασία τους καί στή συνέχεια ἡ Ἐπιτροπή κρίσεως - μέ Πρόεδρο τό κ. Δασκαλόπουλο, καθηγητή ΕΜΠ καί μέλη τους τούς κ.κ. Δ. Ἀλεξανδρόπουλο, Ἐπ. Ἐπόπτη Μ.Ε., Ε. Μεσημέρη ΓΕΜΕ, Ἰ. Παπαδᾶτο, Ἐπ. Γεν. Ἐπιθ. Μαθηματικῶν καί Π. Καρακίτσο, Γυμνασιάρχη - μέ τήν πρώτη πράξη της στίς 17-4-1978 ἄρχισε τό Ἔργο τῆς κρίσεως. Μετά τή σύνταξη τῶν Ἐκθέσεων τῶν εἰσηγητῶν, τή διαβίβασή τους στούς συγγραφεῖς καί τήν ἀπάντηση τῶν συγγραφέων στίς παρατηρήσεις τῶν εἰσηγητῶν, ἡ Ἐπιτροπή μέ τήν

τελική πράξη της στίς 23-6-1978, ἔκρινε τά βιβλία κατάλληλα γιά νά καλύψουν τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν τάξεων Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου.

Μέ τήν κρίση τῆς Ἐπιτροπῆς συμφωνῶ καί εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἔγκριση τῆς σχετικῆς πράξεώς της.

Ἀκολούθησε διευκρινιστική συζήτηση, μετά ἀπό τήν ὁποία, τό Τμῆμα, ἔχοντας ὑπόψη:

α) Τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν σχολείων γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Μαθηματικῶν στίς τάξεις Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου,

β) Τούς ὅρους πού περιέχονται στήν ὑπουργική ἀπόφαση ἀναθέσεως τῆς συγγραφῆς τῶν κρινόμενων βιβλίων,

γ) Τήν τελική πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως καί τά ἔγγραφα πού τή συνοδεύουν,

δ) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως, κρίνει τά διδακτικά βιβλία "Μαθηματικά Β΄ Γυμνασίου" καί "Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου" τῶν Δ. Παπαμιχαήλ, Σ. Μπαλῆ, Δ. Νοταρᾶ, Χ. Γιαννίκου, Κ. Σολδάτο, κατάλληλα γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Μαθηματικῶν στίς τάξεις Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου καί τά ἀποστέλλει στήν ἁρμόδια Διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου, γιά νά τά προωθήσει στόν ΟΕΔΒ πρός ἐκτύπωση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Ο άρμόδιος εἰσηγητής γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "TEACH YOURSELF BOOKS- Σύγχρονη 'Εγκυκλοπαίδεια Μαθηματικῶν"κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Οἱ Φ. Καλάφας καί Σία μέ αἴτησή τους, πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 66221/10-6-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας, ζητοῦν νά γνωματεύσει τό ΚΕΜΕ γιά τή χρησιμότητα τῆς ἐκδόσεώς τους "Σύγχρονος Μαθηματική 'Εγκυκλοπαίδεια". Οἱ ἴδιοι ἐκδότες εἶχαν ὑποβάλλει καί στό παρελθόν τό ἴδιο αἴτημα καί τό Τμῆμα Μέσης μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 34/1978 εἶχε γνωματεύσει ὅτι:

"'Η κρινόμενη σειρά δέν μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ ὡς χρήσιμη κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἔκδοση εἶναι γενικά πολύ ἐπιμελημένη γιά τούς ἑξῆς λόγους:

α) 'Απευθύνεται στό εὐρύτερο κοινό καί δέν καλύπτει συγκεκριμένες διδακτικές ἀνάγκες, ὥστε νά χρησιμοποιηθεῖ συστηματικά κατά τή σχολική ἐργασία.

β) Εἶναι βιβλία "αὐτοδιδασκαλίας", πράγμα πού ἀντιτίθεται στή δομή καί τόν τρόπο παρουσιάσεως τῆς ὕλης. Οἱ διαφορές ἀπ' ὅτι προβλέπει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ ἐπεξεργασία τῶν θεμάτων στή σχολική αἴθουσα καί στό σπίτι εἶναι σημαντικές. Σέ ὁρισμένες μάλιστα περιπτώσεις ἡ χρησιμοποίηση τῆς σειρᾶς ἰδιαίτερα ἀπό μικρούς μαθητές παράλληλα μέ τά ἐγκεκριμένα διδακτικά βιβλία (π.χ. στά περί γωνίας, συναρτήσεως κλπ) μπορεῖ νά ὁδηγήσει καί σέ ἀρνητικά ἀποτελέσματα".

'Επειδή, τώρα, μέ τήν νέα αἴτηση τους οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐκδότες, δέν προσκομίζουν κανένα νέο στοιχεῖο ἀλλά στήν πραγματικότητα ἐπανυποβάλλουν τήν παλαιά τους αἴτηση, ἔχω τήν γνώμη ὅτι δέν συντρέχουν λόγοι γιά μιά καινούργια γνωμάτευση τοῦ Τμήματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

./.

α) Τήν αἴτηση τοῦ Φ. Καΐάφα καί Σια μέ ἡμερομηνία 7-6-1978,

β) Τό ἔγγραφο 66221/10-6-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, καί

γ) Τό περιεχόμενο τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Λ. Ἀδαμόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ὅτι γιά τή χρησιμότητα τῆς σειρᾶς "Σύγχρονη Μαθηματική Ἐγκυκλοπαίδεια" τῶν Φ. Καΐάφα καί Σια ἔχει γνωματεύσει μέ τήν ἀριθμ. 34/1978 πράξη του.

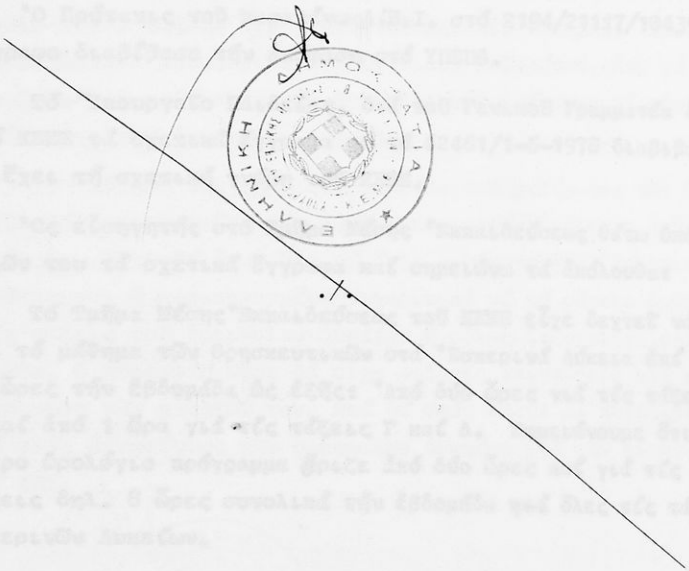

Ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό τρίτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Διδασκαλία Θρησκευτικῶν στά Ἑσπερινά Λύκεια" κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν σέ συνεδρία της κατά τίς 30-3-78 πρότεινε νά διατηρηθεῖ ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στά Ἑσπερινά Λύκεια ἐπί δύο ὥρες τήν ἑβδομάδα καί γιά τίς τέσσερις τάξεις τῶν Λυκείων αὐτῶν, ἀντί τῶν 6 (Α=2, Β=2, Γ=1, Δ=1) πού προτάθηκε ἀπό τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ.

Τήν ἀπόφαση αὐτή διαβίβασε στή Πρυτανεία τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ Κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μέ ἀριθμ. πρωτ. 182/3-4-1978.

Ὁ Πρύτανις τοῦ παραπάνω Α.Π.Ι. στό 2194/21117/10439/19-4-78 ἔγγραφο διαβίβασε τήν ἀπόφαση στό ΥΠΕΠΘ.

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, διά τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα ἀπέστειλε στό ΚΕΜΕ τά σχετικά ἔγγραφα μέ τό 62461/1-6-1978 διαβιβαστικό γιά νά ἔχει τή σχετική γνώμη τοῦ ΚΕΜΕ.

Ὡς εἰσηγητής στό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως θέτω ὑπόψη τῶν μελῶν του τά σχετικά ἔγγραφα καί σημειώνω τά ἀκόλουθα:

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ εἶχε δεχτεῖ νά διδάσκεται τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στά Ἑσπερινά Λύκεια ἐπί 6 συνολικά ὥρες τήν ἑβδομάδα ὡς ἑξῆς: Ἀπό δύο ὥρες γιά τίς τάξεις Α καί Β καί ἀπό 1 ὥρα γιά τίς τάξεις Γ καί Δ. Σημειώνουμε ὅτι τό παλαιότερο ὡρολόγιο πρόγραμμα ὁριζε ἀπό δύο ὥρες καί γιά τίς τέσσερές τάξεις δηλ. 8 ὥρες συνολικά τήν ἑβδομάδα μέ ὅλες τίς τάξεις τῶν Ἑσπερινῶν Λυκείων.

Προσωπικά ἀποδέχομαι τήν πρόταση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, γιά τή διατήρηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας στά παραπάνω Λύκεια, ἐπί δύο ὥρες γιά κάθε τάξη. Στά Λύκεια αὐτά θεωροῦμε ὅτι εἶναι ἐπιτακτικότατη ἡ ἀνάγκη τῆς ἠθικοθρησκευτικῆς καλλιέργειας τῶν μαθητῶν, πού ἀντιμετωπίζουν πιό καυτά προβλήματα ζωῆς σέ σχέση μέ τούς συναδέλφους των τῶν ἡμερήσιων Λυκείων.

./.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση, ἀποφαίνεται: ἐπαναλαμβάνει τήν πρότασή του σχετικά μέ τό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν τάξεων τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου, πού ὁμόφωνα εἶχε καταρτίσει μέ τήν ἀριθμ. 22/13-2-1978 πράξη του, στό ὁποῖο γιά τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν διατίθενται συνολικά ἕξι ὧρες (Α΄ τάξη 2, Β΄ τάξη 2, Γ΄ τάξη 1, Δ΄ τάξη 1), ὅσες δηλαδή καί στίς τάξεις τοῦ Γενικοῦ Λυκείου, γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1) Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος σέ ἴσο συνολικό ἀριθμό ὡρῶν ἀπό τά ἴδια διδακτικά βιβλία θά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά ὁλοκληρωθεῖ κατά τόν ἴδιο τρόπο ἡ κατάρτιση τῶν μαθητῶν καί τῶν ἑσπερινῶν καί τῶν ἡμερήσιων Λυκείων.

2) Τό σύνολο τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῶν 4 τάξεων τοῦ ἑσπερινοῦ Λυκείου ὑπολείπεται κατά 10 περίπου ὧρες ἀπό τό ἀντίστοιχο σύνολο τῶν 3 τάξεων τοῦ ἡμερήσιου Γενικοῦ Λυκείου. Αὐτό ἔγινε δυνατό ὕστερα ἀπό περικοπή ὡρῶν ἄλλων μαθημάτων, ἐνῶ τό σύνολο τῶν ὡρῶν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ὁρίστηκε τό αὐτό μέ τό ἀντίστοιχο τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου.

3) Αὔξηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν θά δημιουργοῦσε τήν ἀνάγκη περικοπῆς ἀνάλογων ὡρῶν ἀπό ἄλλα μαθήματα. Ἐπειδή ὅμως ὅλα τά ἄλλα μαθήματα στό Ἑσπερινό Λύκειο διδάσκονται ἤ περικεκομμένα συγκριτικά μέ τό σύνολο ὡρῶν τους στίς τάξεις τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου ἤ μόλις ἀνέρχονται στό ἴδιο ἐπίπεδο, ἡ περικοπή τους θά εἶχε σοβαρές ἐπιπτώσεις γιά τή γενική κατάρτιση τῶν μαθητῶν τους καί θά τούς ἔθετε σέ κατώτερη μοίρα ἀπό τούς ἀποφοίτους τῶν ἡμερήσιων Λυκείων γιά τήν εἰσαγωγή τους στά ΑΕΙ.

./.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό τέταρτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Κρίση βιβλίου "Γενικοί Προβληματισμοί" Σ. Κίτσιου, κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Σχετικό ἔγγραφο: 70002/23-7-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας.

1) Τό βιβλίο τοῦ κ. Κίτσιου "Γενικοί Προβληματισμοί" (βιβλίο πρῶτο: ἡ ὀρθή τοποθέτηση τοῦ ἀνθρώπου στή ζωή) ἀποτελεῖ τό α' μέρος εὐρύτερου σχεδιασμοῦ. Περιλαμβάνει 10 κεφάλαια: (1) ὁ ἄνθρωπος, (2) ἡ φύση, (3) ἡ δημιουργία, (4) λογική τοποθέτηση στή ζωή, (5) ἠθική τοποθέτηση στή ζωή, ... (10) ὑλική, οἰκονομική καί ἐπαγγελματική τοποθέτηση στή ζωή (σελίδες 240).

2) Ἡ ἐργασία τοῦ συγγραφέα (ἐκπαιδευτικοῦ) εἶναι ἐπιμελημένη, συγκεντρώνει μέ τρόπο συστηματικό καί συνθετικό πολύ ὑλικό ἀπό ὅλες τίς λεγόμενες πνευματικές ἐπιστῆμες (τοῦ ἀνθρώπου) καί ἀποπνέει καθαρή καί εὐδιάκριτη διάθεση παιδαγωγίας.

3) Τό αἴτημα τοῦ συγγραφέα κατά τά 2/3 εἶναι πέρα ἀπό τήν ἁρμοδιότητά μας, γιατί ζητάει νά γίνει σύσταση στούς ἐκπαιδευτικούς καί τούς σπουδαστές ὅλων τῶν βαθμίδων· καί τό τρίτο μέρος τοῦ αἰτήματός του δέν ἐμπίπτει - κατά τή γνώμη μου - στήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.309/76.

Κατά συνέπεια, δέν εἰσηγοῦμαι ἀποδοχή τοῦ αἰτήματος τοῦ Σ. Κίτσιου γιά νά χαρακτηριστεῖ "χρήσιμο" τό βιβλίο του "Γενικοί Προβληματισμοί".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διευρυνιστική συζήτηση, **ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι**

Δέν εἰσηγεῖται τό χαρακτηρισμό τῆς "χρησιμότητας" γιά τό βιβλίο τοῦ Σ. Κίτσιου, "Γενικοί Προβληματισμοί", γιατί δέν ἐμπίπτει στήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.309/76, δηλαδή δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ βιβλίο στό ὁποῖο τακτικά ὁ καθηγητής θά παραπέμπει τούς μαθητές του.

./.

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρα. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 78/1978

Σήμερα, 7 Ἰουλίου 1978, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9.30 πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχίρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πίγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Κῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Ραρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Π. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμίνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Κρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Γαλλικῆς. Εἰσηγητής κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β

ΘΕΜΑ 2ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Βοτανική-Ζωολογία" τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μὲ τὸ ἀριθμ. Φ.211.17/131/74064/30-6-1978 ἔγγραφό της μᾶς διαβίβασε τὶς πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ συγκροτήθηκε μὲ τὴν ἀριθμ. Φ.211.21/1/66059/8-6-1978 ἀπόφαση ΥΠΕΠΘ γιὰ τὴν ἐπιλογὴ τῶν ἐλευθέρων βοηθημάτων τῆς Γαλλικῆς Γυμνασίων καὶ Λυκείων.

Διαπιστώνεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐργάσθηκε μὲ γνώση, ἐπιμέλεια καὶ συναίσθηση εὐθύνης καὶ στὴν τελικὴ πράξη της, ἀφοῦ ἔκρινε μὲ ἐπαρκῆ αἰτιολόγηση τὴν καταλληλότητα ἢ ὄχι τῶν βιβλίων ποὺ ὑποβλήθηκαν στὴν κρίση της, κατάρτισε κατάλογο μὲ τὰ κατάλληλα γιὰ τὴν κάθε τάξη καὶ τὸν κάθε τύπο Σχολείων βιβλία, ἀναγράφοντας καὶ τὴν τιμὴ ἀφορᾶς τοῦ καθενός. Εἰσηγοῦμαι νὰ γίνουν δεκτὲς οἱ πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἔχουν.

Ἀκολούθησε διευκρινιστικὴ συζήτηση, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ Τμῆμα

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τὶς πράξεις 2 καὶ 3 τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλευθέρων βοηθημάτων Γαλλικῆς ὡς ἔχουν καὶ εἰσηγεῖται στὴν ἁρμόδια Διεύθυνση τοῦ ΥΠΕΠΘ, ὅταν κοινοποιηθοῦν οἱ πίνακες τῶν βιβλίων ποὺ θεωρήθηκαν κατάλληλα, νὰ συνοδεύονται μὲ τὴν ἀναγραφὴ τῆς τιμῆς ἀγορᾶς τοῦ καθενός.

./.

Ο αρμόδιος εισηγητής γιά τό δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως ""Εγκριση πράξεως Επιτροπής κρίσεως τού βιβλίου "Βοτανική-Ζωολογία" της Α΄ τάξεως τού Γυμνασίου, κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής τού ΚΕΜΕ, είπε τά εξής:

Με την αριθμ. Φ.211.12/20/149417/20-12-1977 απόφαση τού κ. Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, είχε ανατεθεί στούς κ.κ. Π. Βότση και Μ. Τσώνου ή συγγραφή τού βιβλίου "Βοτανική-Ζωολογία", γιά την Α΄ τάξη τού Γυμνασίου, σύμφωνα με όρισμένες προδιαγραφές πού τούς δόθηκαν.

Οι συγγραφείς υπόβαλαν έγκαιρα στην αρμόδια διεύθυνση Προγραμμάτων και Μελετών τού ΥΠΕΠΘ τό βιβλίο, τό οποίο και έγινε δεκτό, επειδή γράφτηκε σύμφωνα με τίς οδηγίες συγγραφής και παρεδόθη μέσα στόν καθορισμένο χρόνο.

Ακολούθως τό βιβλίο διαβιβάστηκε γιά ομάδιαστική κρίση σέ Επιτροπή πού όρίστηκε με τίς αριθμ. Φ.211.13/9/35605/22-3-1978 και Φ.211.13/24/49590/26-4-1978 αποφάσεις τού ΥΠΕΠΘ, σχετικές με την κρίση τού παραπάνω βιβλίου.

Τά μέλη της Επιτροπής ήταν: 1) Δημοσθένης Αρκουδέας, τ. είδ. Σύμβουλος τούΚΕΜΕ, ώς Πρόεδρος, 2) Μαυροειδής Στέφανος, Φυσιογνώστης, Γυμνασιάρχης τού Γυμνασίου Δαυλείας, 3) Κοντορράβδη Αλεξάνδρα, Φυσιογνώστρια, Γυμνασιάρχης τού Γυμνασίου Π. Ψυχικού, 4) Νικολός Εύθύμιος, Φυσιογνώστης, καθηγητής τού Λυκείου Θηλέων Μοσχάτου, αποσπασμένος στήν ΕΡΤ και 5) Βλέτσης Ελευθέριος, φιλόλογος, καθηγητής τού Λυκείου Αρρ. Ν. Ψυχικού, αποσπασμένος στήν Κεντρική Υπηρεσία τού ΥΠΕΠΘ.

Η Επιτροπή κρίσεως όρισε ώς εισηγητές τούς κ.κ. Μαυροειδή Στέφανο και Κοντορράβδη Αλεξάνδρα, οί οποίοι, αφού μελέτησαν τό βιβλίο, συντάξανε σχετική έκθεση πού διαβιβάστηκε στούς συγγραφείς.

Οί συγγραφείς, αφού συμμορφώθηκαν με όλες σχεδόν τίς παρατηρήσεις, υποδείξεις και διορθώσεις της Επιτροπής, επανυπόβαλαν διορθωμένο τό βιβλίο.

Η Επιτροπή με την αριθμ. 3/26-6-1978 πράξη της αποφαίνεται όμόφωνα ότι τό βιβλίο είναι κατάλληλο νά χρησιμοποιηθεί από τούς

μαθητές της Α΄ τάξεως του Γυμνασίου και εισηγείται την εκτύπωσή του, ως διδακτικού βιβλίου, από τον ΟΕΔΒ.

Μετά από επισταμένη μελέτη, τόσο της εισηγητικής εκθέσεως των μελών της Επιτροπής και της απαντήσεως των συγγραφέων, όσο και του υπό κρίση βιβλίου, έχω να εισηγηθώ τα ακόλουθα:

Συμφωνώ με την απόφαση της Επιτροπής κρίσεως και προτείνω την έγκριση της αριθμ. 3/26-6-1978 πράξεως της. Όμως νομίζω ότι τα τμήματα των μαθημάτων που είχαν τίτλο "προετοιμασία από το σπίτι" στα θέματα της Βοτανικής, τα οποία η Επιτροπή απέρριψε και οι συγγραφείς συμμορφώθηκαν, δεν πρέπει να απουσιάσουν τελείως από το βιβλίο. Για το λόγο αυτό πρότεινα στους συγγραφείς να τα συγκεντρώσουν, να τα βελτιώσουν και να τα προσθέσουν στο τέλος του βιβλίου με μορφή παραρτήματος, στο οποίο οι μαθητές θα καταφεύγουν έγκαιρα.

Για το λόγο αυτό στην αρχή του βιβλίου σημειώνεται σχετική ειδοποίηση.

Με τις πιό πάνω προτάσεις εισηγούμαι να εγκρίνει το Τμήμα την έκτύπωση του βιβλίου από τον ΟΕΔΒ, για χρήση των μαθητών της Α΄ Γυμνασίου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

α) Τις αποφάσεις Φ.211.13/9/34604/22-3-1978 και Φ.211.13/24/49590/26-4-1978 του ΥΠΕΠΘ,

β) Τις πράξεις αριθμ. 1/13-5-1978, 2/20-5-1978 και 3/26-6-1978 της Επιτροπής κρίσεως του βιβλίου,

γ) Το έγγραφο αριθμ. Φ.211.17/129/73417/28-6-1978 του κ. Γεν. Γραμματέα του ΥΠΕΠΘ, και

Την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εισηγητή του ΥΠΕΠΘ και τη σχετική συζήτηση που επακολούθησε,

αποφαίνεται ομόφωνα

Εγκρίνει την απόφαση της Επιτροπής κρίσεως του βιβλίου "Βοτανική-Ζωολογία" της Α΄ Γυμνασίου και συνιστά να προστεθούν στο τέλος του βιβλίου, με τη μορφή παραρτήματος, "Οδηγίες", για την

./.

προετοιμασία των μαθητών από το σπίτι, που αναφέρονται σε κάθε μάθημα της Βοτανικής και οι οποίες έχουν τελικά διαμορφωθεί από τους συγγραφείς.

Στο σημείο αυτό τερματίστηκε η συζήτηση.

Ο Πρόεδρος

Αν. Πάγκαλος

Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 79/1978

Σήμερα, 11 Ἰουλίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίασε ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄ οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Κ. Κατσιμάνης, Δ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Φατσέα Ἀθηνᾶ, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό, σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων γιά τή διδασκαλία τῆς Ἀγγλικῆς. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων γιά τή διδασκαλία τῆς Μουσικῆς. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 3ο – Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Ξένων Γλωσσῶν τοῦ Διδασκαλείου Μ.Ε. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Συνοπτικά διαγράμματα ἑλληνικῆς ἱστορίας-γεωγραφίας γιά αἰγυπτιακά σχολικά βιβλία. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Νέοι Ὁρίζοντες στήν Ἀστρονομία". Εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως

./.

Ὁ ἁρμόδιος γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων γιά τή διδασκαλία τῆς Ἀγγλικῆς" ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.211.17/138/76459/6-7-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά ἔγκριση πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Ἀγγλικῆς γλώσσας, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμας τά ἑξῆς:

1.- Μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας (Φ.211.21/1/66059/8-6-1978) συγκροτήθηκε Ἐπιτροπή Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Ἀγγλικῆς ἀποτελούμενη ἀπό τούς:

Ὄλγα Πανταζῆ, Γενική Ἐπιθεωρήτρια Ἀγγλικῆς, ὡς Πρόεδρο,
Ἄννα Παπαντωνίου, Γενική Ἐπιθεωρήτρια Ἀγγλικῆς,
Ἠλία Ἠποῦτο, Γυμνασιάρχη τοῦ Β΄ Ἑσπερινοῦ γυμνασίου Ἀθηνῶν,
Ἀπόστολο Οὐζούνη, Καθηγητή Ἀγγλικῆς στό β΄ Ἑσπερινό γυμνάσιο Ἀθηνῶν,
Παναγιῶτα Τσουλέα, Καθηγήτρια Ἀγγλικῆς στή Βαρβάκειο Σχολή,
Ἀγγελική Διαμαντίδου, Καθηγήτρια Ἀγγλικῆς στό α΄ λύκειο θηλέων Ἀθηνῶν, ὡς μέλη

2.- Ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως μέ πρακτικό της τῆς 1-7-1978 ἀποφάνθηκε:

Α.- Προτείνει νά γίνουν δεκτά ὡς "διδακτικά βιβλία" δώδεκα (12) σειρές βιβλίων γιά τά κοινά σχολεῖα καί τέσσερις ἄλλες γιά τά Πρότυπα καί ξένα σχολεῖα.

Β.- Κρίνει κατάλληλες (προαιρετικές) μεταφράσεις τέσσερις συνολικά.

Γ.- Προκρίνει βιβλία γραμματικῆς (προαιρετικά) τριάντα δύο (32) συνολικά.

Δ.- Θεωρεῖ χρήσιμα (προαιρετικά) δέκα βιβλία λεξικῶν ἀγγλικῆς.

Ε.- Προτείνει ὡς συμπληρωματικά (προαιρετικά) ἀναγνώσματα εἴκοσι ἕνα (21) βιβλία.

Θεωρεῖ ἀπαραίτητο γιά τό διδάσκοντα τό TEACHER'S BOOK πού ἀντιστοιχεῖ σέ ὅποιο προκρίνει καί χρησιμοποιεῖ ὁ καθηγητής TEXT BOOK καί προτρέπει τούς διδάσκοντες, πρίν ἐπιλέξουν τό βιβλίο πού θά διδάξουν, νά ἐλέγξουν ὅλες τίς συνοδευτικές λεπτομέρειες (WORK BOOKS, WRITING BOOKS, TAPES, SLIDES, WALL PICTURES).

./.

ΣΤ.- Γιά τά σχολεῖα πού προετοιμάζουν τούς μαθητές τους γιά FIRST CERTIFICATE IN ENGLISH καί CERTIFICATE OF PROFICIENCY ὑποδεικνύει ἄλλα σαράντα ἕνα (41) βιβλία.

Ζ.- Μέ διάφορα αἰτιολογικά (ἀνεπάρκειας, ἀκαταλληλότητας) δέν προκρίνει σαράντα βιβλία διάφορα.

Τέλος σέ ὅλες τίς περιπτώσεις σημειώνει ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως τήν τιμή πωλήσεως τῶν βιβλίων, πού ἐχουνπροτείνει οἱ ἐκδότες.

3.- Εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων ἀγγλικῆς, ὅπως ἔχει (σύμφωνα μέ τό ἄρθρο του Ν.).

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν Πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων ἀγγλικῆς (τῆς 1 Ἰουλίου 1978), ὅπως εἶναι, καί θεωρεῖ χρήσιμο στή σχετική ἐγκύκλιο, πού θά συντάξει ἡ ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου, νά ἀναγράφεται σέ κάθε περίπτωση ἐγκρινόμενου βιβλίου καί ἡ τιμή πωλήσεώς του.

./.

'Ο άριθδιος γιά τό δεύτερο θέμα τής ήμερήσιας διατάξεως "Έγκριση πράξεως 'Επιτροπής κρίσεως έλεύθερων βοηθημάτων γιά τή διδασκαλία τής Μουσικής" είσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Είσηγητής τού ΚΕΜΕ, άφού έθεσε ύπόψη τού Τμήματος τό έγγραφο Φ.211.17/138/76459/6-7-1978 τού κ. Γενικού Γραμματέα τού ΥΠΕΠΘ μέ τό όποίο διαβιβάζεται γιά έγκριση ή πράξη τής 'Επιτροπής κρίσεως έλεύθερων βοηθημάτων γιά τή διδασκαλία τής Μουσικής, είσήγήθηκε στό Τμήμα τά έξής:

Μέ τήν άριθμ. Φ.211.21/1/66059/8-6-1978 άπόφαση τού κ. 'Υπουργού 'Εθνικής Παιδείας καί Θρησκευμάτων συγκροτήθηκε 'Επιτροπή "γιά τήν έπιλογή έλεύθερων βοηθημάτων Μουσικής, άποτελούμενη άπό τούς: 1) Κάτσικα Εύθυμία, 2) Χρονόπουλο 'Αναστάσιο, 3) Κούλη 'Αλίκη καί 4) Ράλλη Μαρία καί 5) 'Ιωάννου Καλλιόπη".

'Η 'Επιτροπή συνεδρίασε έπανειλημμένα καί μέ τήν άπό 21-6-1978 πράξη της, πού μάς διαβιβάστηκε μέ τό έγγραφο άριθ. Φ.211.17/138/76459/6-7-1978 τού κ. Γενικού Γραμματέα τού ΥΠΕΠΘ, όμόφωνα άποφάσισε χωριστά γιά τό κάθε βιβλίο άπό αύτά πού ύποβλήθηκαν γιά έγκριση.

"Εχοντας ύπόψη τήν όμόφωνη άπόφαση τής πράξεως τής 'Επιτροπής κρίσεως γιά τά βιβλία τής Μουσικής καί τά βιβλία τά ίδια, είσηγούμαι στό Τμήμα τήν έγκριση όπως έχει τής άπό 21-6-1978 πράξεως τής 'Επιτροπής κρίσεως.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του:

1) τό έγγραφο Φ.211.17/138/76459/6-7-1978 τού κ. 'Υφυπουργού Παιδεία
2) τήν μέ ήμερομηνία 21-6-78 πράξη τής έπιτροπής κρίσεως έλεύθερων βοηθημάτων τής Μουσικής,
3) τήν είσήγηση τού κ. είσηγητή,
4) τή συζήτηση πού έπακολούθησε

όμόφωνα άποφαίνεται

'Εγκρίνει τήν πράξη άπό 21-6-1978 τής 'Επιτροπής όπως έχει, δηλαδή άπό τά βιβλία: 1) Δ. Μέτσιου "Σχολική Μουσική" άρχ. 170 καί 2) Π. Μαντούβαλου "Μουσική γιά τό Γυμνάσιο" τεύχη Α' καί Β' άρχ. 150 καί 50 γιά τά όποία ζητεί άπό τήν 'Επιτροπή κρίσεως διασαφήσεις άν τά έγκρίνει ή όχι καί μέ ποιό αίτιολογικό.

./.

Επίσης το Τμήμα αποφασίζει στην εγκύκλιο του ΥΠΕΠΘ προς τα σχολεία μαζί με την αναγραφή των τίτλων των βιβλίων να αναφέρεται και η τιμή τους.

Ο αρμόδιος για το 3ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Γνωμοδότηση για το Σχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος Ξένων γλωσσών του Διδασκαλείου Μ.Ε." εισηγητής κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β', έθεσε υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π. με το αριθμ. Φ.547.1/69531/30-6-1978 έγγραφό της αποστέλλει στο ΚΕΜΕ σχέδιο αναλυτικού προγράμματος για το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαιδεύσεως προκειμένου να γνωμοδοτήσουμε σχετικά "σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.186/1975".

Γι' αυτό το θέμα έχω να ειπώ τα εξής: Παλαιότερα καταρτίστηκε από Επιτροπή αναλυτικό πρόγραμμα των διδασκομένων στο Διδασκαλείο Μ.Ε. μαθημάτων, το οποίο τελικά δε δημοσιεύτηκε, αλλά παρέμεινε στο Διδασκαλείο ως ανεπίσημο πρόγραμμά του. Πρόγραμμα όμως Αγγλικής-Γαλλικής δεν είχε καταρτισθεί, γιατί τότε δεν προβλέπονταν η μετεκπαίδευση καθηγητών ξένων γλωσσών, όπως προβλέπεται τώρα. Γι' αυτό η προϊσταμένη του Τμήματος Ξένων γλωσσών του Διδασκαλείου κ. Α. Καλλικούνη κατάρτισε αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο υπέβαλε στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου και αυτή σε μας για να εκφράσουμε τη γνώμη μας. Με την πράξη μας 40/1978 γνωμοδοτήσαμε να επιστραφεί το πρόγραμμα στο Διδασκαλείο Μέσης Εκπαιδεύσεως για να του προσδώσει η συντάκτριά του τη μορφή των προγραμμάτων που ισχύουν στα Γυμνάσια και τα Λύκεια της χώρας και άκυρα να αναφέρει τα συγκεκριμένα έργα από τα οποία θα γίνεται η επιλογή των έργων που θα διδάσκονται.

Η κ. Καλλικούνη αφού έπέφερε αυτές τις βελτιώσεις επανυπέβαλε το πρόγραμμα μέσω του Διδασκαλείου στη Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π. και αυτή μας το αποστέλλει για να γνωμοδοτήσουμε σχετικά.

Εισηγούμαι να γίνει δεκτό το πρόγραμμα με την παρατήρηση ότι οι σελ. 7-3 χρειάζεται να ανασυνταχθούν για να αποκτήσουν ορθότερη γλωσσική διατύπωση και άκυρα να σημειωθεί ότι δε θα διδάσκονται όλα τα αναφερόμενα στο πρόγραμμα έργα αλλά θα γίνεται επιλογή από αυτά.

Ακολουθήσε συζήτηση και σ[illegible] το Τμήμα [illegible]

α) τό ἀριθμ. Φ.547.1/69531/30-6-78 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Προγραμμάτων ΣΕΔΠ καί τό συνημμένο σ' αὐτό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος Ξένων Γλωσσῶν στό Διδασκαλεῖο Μέσης Ἐκπαιδεύσεως,

β) τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975,

γ) τήν εἰσήγηση τοῦ εἰσηγητῆ κ. Δ. Σακκᾶ καί τίς ἀπόψεις πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ ὅπως ἔχει.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Συνοπτικά διαγράμματα ἑλληνικῆς Ἱστορίας-Γεωγραφίας γιά αἰγυπτιακά σχολικά βιβλία" εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.647.54/12214/Σ.29/286/16-2-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ, ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα ὅτι πρόκειται γιά αἴτημα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν νά γνωρίσει τί περί αἰγυπτιακῆς ἱστορίας καί γεωγραφίας περιέχεται στά ἑλληνικά διδακτικά βιβλία.

Τό Τμῆμα ὅμως ἔκρινε ὁμόφωνα ὅτι πρέπει νά ἀναβληθεῖ γιά ἄλλη συνεδρίαση ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ θέματος.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Νέοι ὁρίζοντες στήν Ἀστρονομία" τοῦ κ. Δ. Κωτσάκη, εἰσηγητής κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Ὁ κ. Δημ. Κωτσάκης μέ αἴτηση του πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο 145878/20-12-1978 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Παιδείας ζητᾶ νά συσταθεῖ τό βιβλίο του "Νέοι ὁρίζοντες στήν Ἀστρονομία" ὡς χρήσιμο γιά τίς σχολικές βιβλιοθῆκες καί τούς καθηγητές Μαθηματικῶν καί Φυσικῶν, σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75. Τό σχετικό θέμα εἶχε εἰσαχθεῖ στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τήν 20-3-1978 ἀλλά ἡ σχετική συζήτηση ἀναβλήθηκε.

Τό κρινόμενο βιβλίο σέ 10 κεφάλαια περιλαμβάνει ὅλη τήν ὕλη τῆς θεωρητικῆς Ἀστρονομίας ἡ ὁποία εἶναι συμπληρωμένη καί μετά τά

.Α.

δεδομένα πού ἔχουν προκύψει ἀπό τίς τελευταῖες διαστημικές πτήσεις. Τά οὐράνια φαινόμενα καί οἱ νόμοι πού κυβερνοῦν τό σύμπαν περιγράφοντας μέ ἁπλό ἀφηγηματικό τρόπο χωρίς νά χρησιμοποιοῦνται σχεδόν καθόλου μαθηματικοί τύποι καί εἰδικές ἐπιστημονικές ἐκφράσεις. Τό ὅλο κείμενο τοῦ βιβλίου συνοδεύεται ἀπό πολλές εἰκόνες καί σχήματα ὥστε νά διαβάζεται εὐχάριστα ἀπό τόν ἀναγνώστη. Οἱ ἐπί μέρους πίνακες πού ἐνδιαφέρουν τούς εἰδικούς ἐπιστήμονες περιλαμβάνονται ὡς παράρτημα στό τέλος τοῦ βιβλίου.

Γι' ὅλους αὐτούς τούς λόγους ἔχω τήν γνώμη ὅτι τό κρινόμενο βιβλίο δέν εἶναι προσαρμοσμένο πρός τήν ὀρθογραφία τῆς σχολικῆς γραμματικῆς (π.χ. γράφει τήν παράλειψι, ἔλλειψι, ὡρισμένα κ.τ.λ) ἐν τούτοις θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ χρήσιμο γι' αὐτούς πού θά διδάξουν τό μάθημα τῆς Κοσμογραφίας γιατί καθώς εἶναι ἐκτενέστερο καί πιό ἐνημερωμένο ἀπό τό ἐγκεκριμένο διαφωτίζει καί συμπληρώνει πολλά θέματα τῆς διδακτέας ὕλης.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Ἠλ. Σπυρόπουλος καί Φ. Βῶρος, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι: τό παραπάνω βιβλίο δέν μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75, γιατί τό βιβλίο αὐτό εἶναι γραμμένο γιά εὐρύτερο ἀναγνωστικό κοινό, δέν ἐνδείκνυται γιά συστηματική χρήση στό σχολεῖο ἀφοῦ ὑπάρχει ἀντίστοιχο ἐπίσημο ἐγχειρίδιο τοῦ ἴδιου συγγραφέα. Ἐπιπλέον ὁ κ. Σπυρόπουλος ὑπογράμμισε καί ὅτι τό κρινόμενο βιβλίο εἶναι ἀκριβό γιά τά ταμεῖα τῶν σχολείων μας καί παρεκάλεσε νά διατυπωθεῖ εὐχή νά διατεθεῖ σέ χαμηλότερη τιμή.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) τό ἔγγραφο 145878/20-12-1977 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ κ. Δ. Κωτσάκη γιά γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο του "Νέοι ὁρίζοντες στήν Ἀστρονομία",

2) τό βιβλίο τοῦ κ. Δ. Κωτσάκη "Νέοι Ὁρίζοντες στήν Ἀστρονομία",

3) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Λ. Ἀδαμόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ καί

4) τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Θεωρεῖ τό βιβλίο τοῦ Δ. Κωστάκη "Νέοι ὁρίζοντες στήν 'Αστρονομία" χρήσιμο γιά τούς διδάσκοντες τό μάθημα τῆς Κοσμογραφίας στά Λύκεια.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βῶρος, 'Ηλ. Σπυρόπουλος γιά τούς λόγους πού ἀναφέρουν στήν εἰσήγησή τους.

'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος πρόσθεσε ἀκόμη ὅτι τό βιβλίο διατίθεται στήν πολύ ὑψηλή τιμή τῶν 400 δραχμῶν. Πρότεινε λοιπόν σέ περίπτωση πού τό Τμῆμα θεωρήσει χρήσιμο τό βιβλίο αὐτό, νά σταθεῖ στόν ἐκδότη νά τό διαθέσει σέ προσιτότερη τιμή στίς Σχολικές ἐφορεῖες.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

'Αθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 80/1978

Σήμερα, 14 Ἰουλίου 1978, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Φυσικῆς. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕ

ΘΕΜΑ 2ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Χημείας. Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜ

ΘΕΜΑ 3ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 4ο – Συνοπτικά διαγράμματα ἑλληνικῆς Ἱστορίας-Γεωγραφίας γιά αἰγυπτιακά σχολικά βιβλία. Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμ. Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Γνωμοδότηση γιά τό Σχέδιο Π.Δ/τος "Περί ἱδρύσεως μικτοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Παν/μίου Πατρῶν καί συστάσεως θέσεων Ἐπιθεωρητοῦ & Λυκειάρχου. Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 6ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς" Λ. Παπάζογλου. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ

ΘΕΜΑ 7ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Τά Μωραϊτικά τραγούδια". Εἰσηγητής κ. Κ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ο Δρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιος διατάξεως ""Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς ὁρίσεως ἐλεύθερων βοσκημάτων Φυσικῆς" εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.211.17/142/78007/10-7-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ἡ πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς ὁρίσεως ἐλεύθερων βοσκημάτων Φυσικῆς, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

"Μέ τήν ἀριθμ. Φ.211-21/1/66059/8-6-1978 ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ συγκροτήθηκε ἐπιτροπή γιά τήν ἐπιλογή ἐλεύθερων βοσκημάτων Φυσικῆς ἀπό τούς:

1) Γεωργούδη Θεοδ. (Φυσικό), Γενικό Ἐπιθεωρητή εἰδικότητας Φυσικῶν, Γ' ΑΕΠ, ὡς Πρόεδρο,

2) Μπουσούδη Ἰωάννη (Φυσικό), ΓΕΜΕ Βοιωτίας,

3) Μπαφδούνια Εὐθύμιο (Φυσικό), καθηγητή Λυκείου Π. Ψυχικοῦ,

4) Χατζηφώτη Στυλιανό (Φυσικό), καθηγητή ΒΠΣ,

5) Λεκάτη Νικ. (Φυσικό), καθηγητή Παναγελικῆς Σχολῆς Ν. Σμύρνης,

καί 6) Σαββίδα Χαν/νο (Φυσικό), καθηγητή Ἀρσακείου Ψυχικοῦ, ὡς μέλη.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ μελέτησε τά 51 βιβλία πού ἔθεσε στή διάθεση της ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, συσκέφθηκε καί ἀνέλλαξε γνῶμες,

ἀ π ο φ ά σ ι σ ε

./.

Ύστερα από αύτά προτείνονται:

Α΄ Γιά έλεύθερα βοηθήματα στό μάθημα τής Φυσικής, ύλη έπιλογής Β΄Λυκείου, τά βιβλία:

1. (Μηχανική - Θερμότητα)	'Ηλ. Κουγιουμτζόπουλου	άρ.8
2. ('Οπτική)	" "	άρ.9
3. ('Ηλεκτρισμός Β΄ Λυκείου)	" "	άρ.10
4. (Φυσική, τόμ. Β΄ Έκδ. 1978 'Οπτική -'Ηλεκτρομαγν., 'Ατομ.-Πυρην. Φυσ.)	Κ.'Αλεξόπουλος-Δ.Μαρίνος	άρ.18
5. (Θέματα έπιλογής Β΄ Λυκείου)	Β. Φωτεινόπουλου	άρ.24
6. (Φυσ. Β΄ Λυκ. Μαθ.'Επιλογής)	Θ.Παπαευθ.-Μ.Γαλάνη	άρ.37

Β΄ Γιά έλεύθερα βοηθήματα στό μάθημα τής Φυσικής Γ΄ Λυκείου Θετικής κατευθύνσεως, τά βιβλία:

1. (Περιοδικά Φαινόμενα)	Θεοδ.Κοντορούπη	άρ.1
2. ('Ατομική Πυρηνική Φυσική)	" "	άρ.2
3. ('Οπτική - 'Ηλεκτρισμός)	" "	άρ.3
4. ('Ηλεκτρισμός Γ΄ Λυκείου)	'Ηλ. Κουγιουμτζόπουλου	άρ.11
5. (Κυματική - Πυρηνική)	" "	άρ.12
6. (Φυσική τόμ.Β΄Έκδ.1978 'Οπτική - 'Ηλεκτρομαγν., 'Ατομ. - Πυρηνική Φυσική)	Κ.'Αλεξόπουλος-Δ.Μαρίνος	άρ.18
7. ('Οπτική)	Β. Φωτεινόπουλου	άρ.21
8. ('Ηλεκτρισμός Β΄-'Ατομ.-Πυρ. Γ΄ Λυκείου)	" "	άρ.22
9. (Ταλαντώσεις - Κυματ.-άκουστ.)	Β. Φωτεινόπουλου	άρ.23
10. (Μηχανική-κυματική-άκουστ.)	Κ.Γεωργ.,Π.Γεωργ., Ι.Λιώση, Μαργκᾶ	άρ.29
11. ('Οπτική)	"	άρ.31
12. ('Ηλεκτρισμός Β΄ τόμος)	"	άρ.33
13. ('Ατομική - Πυρηνική)	"	άρ.34
14. ('Οπτική)	Θ. Παπαευθυμίου	άρ.39
15. (Ταλαντώσεις-'Ακουστική)	" "	άρ.41
16. ('Ηλεκτρισμός)	" "	άρ.42
17. ('Ατομική Πυρηνική)	" "	άρ.43

Απορρίπτονται έπειδή δέν πληρούν τούς άπαιτούμενους όρους:

Α΄ Γιά τή Β΄ τάξη:

1. ('Ηλεκτρισμός)	Γ. Πρίντζα	άρ.4
2. ('Οπτική)	"	άρ.6
3. ('Ηλεκτρισμός μέρος Α΄)	Β. Καρκάλου	άρ.13

. ('Ηλεκτρισμός)	Ι. Κατσικάρου-Σ.Χατζηαν.	άρ.15
. ('Οπτική)	"	άρ.16
. (Μηχανική)	Β.Φωτεινόπουλου	άρ.19
. ('Ηλεκτρισμός Α')	" "	άρ.20
. ('Οπτική)	" "	άρ.21
. (Μηχανική 1)	Μ. Νικολούδη	άρ.27
. (Μηχανική 2)	" "	άρ.28
. (Μηχαν.Κυματ.'Ακουστική)	Κ.Γεωργ.Π.Γεωργ. κλπ.	άρ.29
. (Θερμότητα)	"	άρ.30
. ('Οπτική)	"	άρ.31
. ('Ηλεκτρισμός τόμ. Α')	" "	άρ.32
. (Θερμότητα-Κυματική-'Ακουστ.)	'Αθ. Κούκου	άρ.35
. ('Οπτική)	" "	άρ.36
. (Μηχανική)	Θ. Παπαευθυμίου	άρ.38
. ('Οπτική)	" "	άρ.39
. (Θερμότητα)	" "	άρ.40
. ('Ηλεκτρισμός)	" "	άρ.42
. ('Ηλεκτρισμός 1)	Σ.Κουκουλᾶ-Σηφόρου	άρ.48
. ('Ηλεκτρισμός 2)	"	άρ.49
. ('Ηλεκτρισμός 3)	"	άρ.50

Γιά τήν Γ' τάξη:

1. ('Ηλεκτρισμός 1)	Γ. Πρίντζα	άρ.4
2. ('Ηλεκτρισμός 2)	" "	άρ.5
3. ('Οπτική)	" "	άρ.6
4. (Κυματική -'Ακουστική)	" "	άρ.7
5. ('Ηλεκτρισμός Μέρος Β')	Β.Καρκάλου	άρ.13'
6. (Ταλαντ., Κυματ. 'Ακουστική)	" "	άρ.14
7. ('Ηλεκτρ. 'Ατομ. Πυρηνική)	Ι.Κατσικάρου-Σ. Χατζηαν.	άρ.17
8. (Περιοδικά Φαινόμενα)	Χρ. Καρακόλη	άρ.25
9. (Μηχανική 2)	Ν. Παϊτζαρτζῆ	άρ.26
0. (Μηχανική 2)	Μ. Νικολούδη	άρ.28
1. (Θερμότητα-Κυματ.-Ακουστική)	'Αθ. Κούκου	άρ.35
2. ('Οπτική)	"	άρ.36
3. (Ταλαντώσεις-Κυματ.-Ακουστ.)	Σ.Ξυνῆ Σ.Σορβίκου	άρ.44
4. ('Ηλεκτρισμός Μαγνητισμός)	Σ. Ξυνῆ	άρ.45
5. ('Ατομική Πυρηνική Φυσική)	Σ. Ξυνῆ	άρ.46
6. (Μηχανική-Κυματική-'Ακουστ.)	Ν. Σκαμνάκη	άρ.47

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἔγκριση τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ὅσον ἀφορᾶ τά βιβλία Φυσικῆς Γ' Λυκείου.

Γιά τά βιβλία πού ἀφοροῦν τά μαθήματα ἐπιλογῆς προτείνω τήν ἀπόρριψη τοῦ βιβλίου Κ. Ἀλεξοπούλου - Δ. Μαρίνου, γιατί δέν καλύπτει ὅλες τίς ἀνάγκες τοῦ μαθήματος ἐπιλογῆς καί τοῦ Ἠλ. Κουγιουμτζόπουλου γιατί γιά νά καλύπτει ὅλες τίς ἀνάγκες τοῦ μαθήματος ἐπιλογῆς χρειάζεται νά ἀγορασθοῦν τρία βιβλία πού καλύπτουν τήν ὕλη πού παρέχεται στό σχολικό ἐγχειρίδιο. Ἡ πρότασή μου εἶναι σύμφωνη τόσο μέ τήν ἐγκύκλιο τοῦ ΥΠΕΠΘ ὅσο καί τήν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος (πρ. 20/10-2-1978).

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τά ὁποῖα παρατήρησαν ὅτι ἡ ἐπιτροπή δέν ἀκολουθεῖ μέ συνέπεια τόν ὅρο πληρότητα τῶν βιβλίων (π.χ. σελ. 2, ἐδ. 18). Ἰδιαίτερα ὁ κ. Βῶρος ἐκτός ἀπό τήν παραπάνω παρατήρηση ἐπισήμανε τά ἑξῆς:

1) Ἀπορρίπτονται πολυάριθμα βιβλία μέ τή γενική καί ἀόριστη αἰτιολόγηση ὅτι "δέν πληροῦν τούς ἀπαιτούμενους ὅρους".

2) Ἀπουσιάζει ἀπό τήν τελική πράξη (γιά τόσο σοβαρό ζήτημα διδακτικῆς καί παιδαγωγῆς καί ἐπιστημονικῆς δεοντολογίας) βασικό στέλεχος τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Μπουρούτης, γνωστός συγγραφέας στόν τομέα τῆς διδακτικῆς· γίνεται ἁπλή μνεία τῶν γραπτῶν παρατηρήσεών του πού "ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν".

Γιά ὅλους τούς παραπάνω λόγους ὁ κ. Βῶρος εἶπε ὅτι δέν εἶναι κατάφατικός γιά τήν ἔγκριση τῆς πράξεως, ὅπως εἶναι, καί προτείνω νά ἐπανεξεταστεῖ ἀπό τήν ἐπιτροπή κρίσεως μέ τροποποίηση τοῦ κριτηρίου ὄχι τῆς ποιότητος τῶν βιβλίων ἀλλά τῆς περιεκτικότητας (ἀριθμοῦ κεφαλαίων) τῶν βιβλίων.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) τό ἔγγραφο Φ.211.17/142/78007/10-7-78 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ,
2) τή μέ ἡμερομηνία 4-7-78 πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Φυσικῆς,
3) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Εἰσηγητῆ,
4) τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται

ἐγκρίνει κατά πλειοψηφία τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς μέ ἐπιφύλαξη μόνο ὡς πρός τά βιβλία Β' Λυκείου, τά ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπή ἀπορρίπτει μέ τό αἰτιολογικό ὅτι δέν καλύπτουν ὅλη τήν ὕλη. Γιά τά βιβλία αὐτά, τό Τμῆμα ζητεῖ ἀπό τήν Ἐπιτροπή κρίσεως νά διατυπώσει οὐσιαστική

./.

ιρίση, ὅπως ἔπραξε καί γιά ὁρισμένα ἀπό τά βιβλία τά ὁποῖα προτείνει πρός ἔγκριση. Ἐπίσης τό Τμῆμα ἀποφασίζει στήν ἐγκύκλιο τοῦ ΥΠΕΠΘ πρός τά σχολεῖα μαζί μέ τήν ἀνακοίνωση τῶν τίτλων τῶν βιβλίων νά ἀναφέρεται καί ἡ τιμή τους.

Ὁ ἁρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς ιρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Χημείας" εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.211.1Β/141/78004/10-7-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἡ πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς ιρίσεως (ἡμ. 5-7-1978), εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

"Μέ τήν ἀριθμ. Φ.211.21/1/66059/8-6-1978 ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ συγκροτήθηκε ἐπιτροπή ἀπό τούς:

1) Παπαγεωργόπουλο Θεοφ. (Φυσικό) ΓΕΜΕ Δυτ. Ἀττικῆς, ὡς πρόεδρο,
2) Μπαλατσινό Ἀντώνιο (Φυσικό) ΓΕΜΕ Β' Ἀνατ. Ἀττικῆς,
3) Προβατᾶ Σωτήριο (Φυσικό) ΓΕΜΕ εἰδικότητας Φυσικῆς Β' ΛΕΠ,
4) Γαντζία Διονύσιο (Χημικό) Γυμν/ρχη Γυμνασίου Ν. Ἡρακλείου &
5) Σιαχοβλη Χρ. (Φυσικό) καθηγητή Β' Λυκείου Ἀμπ. Ἀθηνῶν,

ὡς μέλη.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ μελέτησε τά βιβλία τῆς Χημείας πού ὑποβλήθηκαν στό ΥΠΕΠΘ ἀπό τούς ἐνδιαφερόμενους

ἀποφάσισε ὁμόφωνα

Α. α) Ἐνέκρινε ἀπό τά βιβλία πού περιέχουν τήν ὕλη τῆς ἐπιλογῆς, τά ἀκόλουθα:

1) "Μαθήματα ἐπιλογῆς Ἀνόργανης Χημείας" τῶν Κ. Γεωργίζα-Β. Καρώνη σελ. 173 δρχ. 200
2) "Ἐπιλογή θεμάτων Χημείας" Δ. Φούσκα σελ. 79, δρχ. 100.

β) Δέν ἐγκρίθηκε τό βιβλίο "Ἀνόργανη Χημεία Β' Λυκείου κατ' ἐπιλογή μαθήματος" Μ. Γολάνη - Δ. Δερπάνη σελ. 64, τιμή 70.

Β. α) Ἐνέκρινε ἀπό τά βιβλία πού περιέχουν ὅλη τήν ὕλη τῆς Ἀνόργανης Χημείας καί τήν ὕλη τῆς ἐπιλογῆς

1) "Ἀνόργανη Χημεία Λυκείου" Ε. Συμβούνη σελ. 395 δρχ. 250.
2) "Γενική καί Ἀνόργανη Χημεία" Θ. Λιάτη-Δ. Παπαγεωργίου σελ. 382, τιμή 250.
3) "Στοιχεῖα Ἀνόργανης Χημείας" Κ. Μανωλικάκη-Κ. Μπέζα σελ. 309, τιμή 280.
4) "Χημεία Γενική καί Ἀνόργανη" Δ. Λιακάτη σελ. 348, τιμή 300.

5) "Ἀνόργανη Χημεία" Γ. Γεωργαράκου-Δ. Παπαγεωργίου σελ. 330, τιμή 230.
6) "Ἀνόργανη Χημεία" Δ. Ζούμπα, σελ. 269, τιμή 230.
7) "Στοιχεῖα Ἀνόργανης Χημείας" Δ. Φοῦσκα, σελ. 240, τιμή 200

β) Ἀπορρίπτει τό βιβλίο "Εἰσαγωγή στή Χημεία" Δ. Γιαννακουδάκη σελ. 311, τιμή 350 δρχ.

Γ. α) Ἐγκρίνει γιά τή Γ' Λυκείου θετικῆς κατευθύνσεως τά ἀκόλουθα βιβλία:
1) "Ὀργανική Χημεία" Δ. Φραγκιάτου, σελ. 303 τιμή 200 δρχ.
2) "Ὀργανική Χημεία" Δ. Παπαγεωργίου σελ. 228, τιμή 200 δρχ.
3) "Στοιχεῖα ὀργανικῆς Χημείας" Κ. Μανωλικίδη-Κ. Μπέζα, σελ. 262, τιμή δρχ. 220.
4) "Ὀργανική Χημεία" Κ. Γεβργιζᾶ σελ. 192, τιμή δρχ. 200.
5) "Ὀργανική Χημεία" Δ. Διαπάτη-Θ. Φράσαρη σελ. 304, τιμή 270-300.
6) "Ὀργανική Χημεία" Γ. Γεωργαράκου-Δ. Παπαγεωργίου, σελ. 300, τιμή δρχ. 200
7) "Ὀργανική Χημεία" Γ. Κυριακοῦ, σελ. 308, τιμή δρχ. 250.
8) " Στοιχεῖα Ὀργανικῆς Χημείας" Δ. Φοῦσκα, σελ. 206, τιμή δρχ. 200.
9) "Ὀργανική Χημεία" Δ. Ζούμπα-Κ. Μαρκόπουλου, σελ. 261, τιμή δρχ. 200.
10) "Ὀργανική Χημεία" Δ. Δερπάνη, σελ. 288, τιμή δρχ. 200.

β) Ἀπορρίπτει τό βιβλίο "Ὀργανική Χημεία" Κ. Λιακόπουλου, σελ. 350, τιμή δρχ. 200.

Σχετικά μέ τήν παραπάνω ἀπόφαση εἰσηγοῦμαι τά ἀκόλουθα: Συμφωνῶ μέ τήν ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τά βιβλία τῆς Γ' Λυκείου θετικῆς κατευθύνσεως.

Γιά τά βιβλία τοῦ μαθήματος ἐπιλογῆς τῆς Β' Λυκείου διαφωνῶ ὡς πρός τό β' σκέλος τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, γιατί πιστεύω ὅτι ἡ ὕλη στήν ὁποία θά προβοῦν οἱ μαθητές δέν εἶναι ἀνάλογος τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, ἐπειδή ὑπάρχει ἐγκεκριμένο σχολικό ἐγχειρίδιο γιά τά περισσότερα θέματα πού ἔχουν τά ἐγκριμένα βιβλία. Γιά τό λόγο αὐτό καί ἐπειδή ὑπάρχουν βιβλία πού πραγματεύονται ἀποκλειστικά τά θέματα ἐπιλογῆς προτείνω τήν ἀπόρριψη ὅλων

./.

τῶν βιβλίων αὐτῆς τῆς κατηγορίας.

Τέλος πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιτροπή ἔκρινε αὐστηρά τό βιβλίο "Ἀνόργανη Χημεία Β' Λυκείου - κατ' ἐπιλογή μαθημάτων" Μ. Γολένη - Δ. Δερπάνη γιατί συγκριτικά μέ τό βιβλίο του τοῦ Δ. Φούσια δέν ἔχει σέ τίποτα νά ὑστερήσει καί εἰσηγοῦμαι τήν ἔγκριση του ἀπό τό Τμῆμα.

Ἡ εἰσήγησή μου εἶναι σύμφωνη μέ τή σχετική ἐγκύκλιο τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τήν πράξη τοῦ Τμήματος ἀριθμ. 20/10-2-1978.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση καί διατυπώθηκαν οἱ ἀπόψεις τῶν μελῶν.

Τέλος τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) τό ἔγγραφο Φ.211.17/141/78004/10-7-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ,

2) τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς μέ ἡμερομηνία 5-7-1978,

3) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. εἰσηγητῆ, καί

4) τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

Ὑποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βαθημάτων χημείας ὡς ἔχει.

Ἐπόσης τό Τμῆμα ἀποφασίζει στήν ἐγκύκλιο τοῦ ΥΠΕΠΘ πρός τά σχολεῖα μαζί μέ τήν ἀναγραφή τῶν τίτλων τῶν βιβλίων νά ἀναφέρεται καί ἡ τιμή τους.

Ἡ συζήτηση γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

./.

'Ο άρμόδιος γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Συνοπτικά διαγράμματα 'Ιστορίας-Γεωγραφίας στή 'Ελληνική Αἰγυπτιακή σχολεῖα" εἰσηγητής κ. Θ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', ἀφοῦ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ.647.54/12214/Σ.29/286/16-2-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

1.- Μέ τό παραπάνω ἔγγραφο διαβιβάζεται ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν καί ζητεῖται γνωμοδότηση "προκειμένου νά δοθοῦν στοιχεῖα στίς ἁρμόδιες Αἰγυπτιακές 'Αρχές γιά μιά πληρέστερη εἰκόνα τῆς 'Ελληνικῆς πραγματικότητας" (πρόκειται γιά τά σχολικά βιβλία μας, ὅπου γίνεται λόγος γιά τήν ἱστορία καί γεωγραφία τῆς Αἰγύπτου).

2.- Τό ἐρώτημα τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν ζητεῖ τίς ἀπόψεις μας "σχετικά μέ τά περί 'Ελλάδος εἰς τά σχολικά αἰγυπτιακά βιβλία τῆς Γεωγραφίας καί 'Ιστορίας". Στή σχετική ἀναφορά τῆς προξενικῆς ὑπηρεσίας μας ἀπό τό Κάϊρο ἐπισυνάπτεται σημείωμα τῆς αἰγυπτιακῆς πλευρᾶς πού δίνει περιληπτικά "τό τί ἀναγράφεται περί 'Ελλάδος εἰς τά αἰγυπτιακά σχολικά βιβλία Γεωγραφίας καί 'Ιστορίας". Ταυτόχρονα ἡ προξενική ὑπηρεσία μας ἐπισυνάπτει μεταφρασμένο τό αἰγυπτιακό διαβιβαστικό ἔγγραφο μέ τό ὁποῖο ζητεῖται ἀπό τήν ἑλληνική πλευρά νά μεριμνήσει νά περιέλθουν στούς Αἰγυπτίους στοιχεῖα σχετικά μέ "τά περί Αἰγύπτου ἀναγραφόμενα εἰς τά 'Ελληνικά σχολικά βιβλία".

3.- 'Επειδή νομίζω ὅτι ὑπάρχει κάποια φραστική μετατόπιση (κατανοητή ἴσως στή διπλωματική γλῶσσα) ἀνάμεσα στό ἀρχικό αἴτημα τῆς αἰγυπτιακῆς πλευρᾶς καί τό ζητούμενο ἀπό τίς ἑλληνικές ὑπηρεσίες, γι' αὐτό ἐπισυνάπτω δύο ἀπαντήσεις:

α) Δύο περιλήψεις τῶν σελίδων πού ἀναφέρονται στήν αἰγυπτιακή ἱστορία καί αἰγυπτιακή γεωγραφία (ἀντίστοιχα βιβλία 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων τῆς Α. Καλογεροπούλου καί Γεωγραφίας 'Ηπείρων τῶν Γ. Λεβαδίτη - Β. Λαμπρίου)

β) Δύο περιληπτικά σχέδια τῆς 'Ελληνικῆς 'Ιστορίας καί Γεωγραφίας, πού νομίζω ὅτι μπορεῖ ἡ 'Ελληνική διπλωματική 'Υπηρεσία

./.

νά ζητήσεις άπό τήν Αίγυπτιακή πλευρά νά τά υιοθετήσει ώς βάση γιά τά άντίστοιχα κεφάλαια Έλληνικής Ίστορίας καί Γεωγραφίας, πού θά περιληφθούν στά αίγυπτιακά σχολικά βιβλία.

γ) Προσθέτω διευκρινιστικά ότι πληροφορίες γιά τήν αίγυπτιακή ίστορία καί γεωγραφία περιλαμβάνονται καί σέ άλλα σχολικά βιβλία (π.χ. Ίστορία α΄ λυκείου γενικού).

δ) Όφείλω νά διευκρινίσω σχετικά μέ τήν άμφιβολία πού περιέγραψα στήν άρχή τής παρ. 3 ότι προσωπικά θεωρώ άναγκαία τήν άπάντηση πού περιέχεται στό έδάφιο α΄, ή όποία παρέχει στήν έλληνική διπλωματική ύπηρεσία στό Κάϊρο πλούσια έπιχειρηματολογία, γιά νά διεκδικήσει άντίστοιχη μεταχείριση άπό τήν αίγυπτιακή πλευρά· τά σχέδια τής παρ. β΄έπισυνάπτονται ώς έπικουρικά (κατά τή γνώμη-είσήγησή μου).

Τό Τμήμα άκουσε τόν είσηγητή, συζήτησε κατ' άρχή άν πρέπει ή γνωμοδότηση νά άποκρίνεται:

στό τί τά έλληνικά σχολικά βιβλία περιέχουν περί Αίγύπτου (άποψη τού Είσηγητή)

ή στό τί νά διαβιβάσουμε γιά νά περιληφθεί στά αίγυπτιακά ~~νέα αίγυπτιακά~~ σχολικά βιβλία περί τής έλληνικής γεωγραφίας καί ίστορίας καί άποφάσισε νά άναβάλει τήν όλοκλήρωση τής συζήτησης γιά άλλη συνεδρίαση.

Τό Τμήμα άκουσε τόν είσηγητή, συζήτησε διεξοδικά τό θέμα καί ό μ ό φ ω ν α ά π ο φ α ί ν ε τ α ι:

Α.- Γιά ένημέρωση τής έλληνικής διπλωματικής ύπηρεσίας στό Κάϊρο καί γιά τό συγκεκριμένο ζήτημα τής "μορφωτικής συμφωνίας σημειώνει ότι:

α) Τό βιβλίο Ίστορίας Άρχαίων Χρόνων τής α΄ γυμνασίου άφιερώνει 21 σελίδες (Άθ. Καλογεροπούλου, Ίστορία Άρχαίων Χρόνων, έκδοση ΟΕΔΒ, σελ. 26-46) γιά τήν Άρχαία Αίγυπτο καί τόν πολιτισμό της, μέ είδικές παραγράφους γιά τήν καθημερινή ζωή, τήν τέχνη, τήν οίκονομία, τή θρησκεία καί μέ διαλεγμένη εικονογράφηση. Έκτίθεται ή ίστορία τής χώρας ώς τούς Άλεξανδρινούς χρόνους.

./.

β) Τό βιβλίο 'Ιστορίας Βυζαντινής-Μεσαιωνικής τής β' γυμνασίου έπίσης άφιερώνει είδικές σελίδες στήν έμφάνιση τοῦ 'Ισλαμισμοῦ καί τήν προέλευσή του ὡς τά Κράσπεδα τής Μικρασίας καί ὡς τήν 'Ισπανία' καί άφιερώνει σελίδες στήν 'Ισλαμική θρησκεία καί τέχνη καί τήν άραβική έπιστήμη.

γ) 'Ανάλογες άναφορές στήν 'Ιστορία τής Αίγύπτου ὑπάρχουν καί στά βιβλία πού προορίζονται γιά τήν α' καί β' τάξη Γενικοῦ Λυκείου, μέ ίδιαίτερη τώρα έμφαση στόν πολιτισμό τής χώρας.

δ) Τέλος, στά βιβλία Νεώτερης καί Σύγχρονης 'Ιστορίας (γ' γυμνασίου καί γ' Λυκείου) γίνονται μνεῖες τής νεώτερης καί σύγχρονης 'Ιστορίας τής Αίγύπτου.

ε) 'Επίσης, στό βιβλίο Γεωγραφία τῶν 'Ηπείρων (τής α' γυμνασίου) άφιερώνονται 6 σελίδες (άπό 118 ὡς 123) γιά τή γεωγραφία τής Αίγύπτου: ὑπάρχουν είδικές παράγραφοι γιά τή μορφολογία τοῦ έδάφους, γιά τή σημασία καί τήν άξιοποίηση τοῦ Νείλου, γιά τόν πληθυσμό καί τήν καθημερινή ζωή, γιά τήν οίκονομία τής χώρας.

στ) 'Ανάλογες πληροφορίες γιά τή γεωγραφία τής Αίγύπτου περιέχονται στό άντίστοιχο βιβλίο τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Λ. Κωστόπουλου-Β. Κωστοπούλου, Γεωγραφία τῶν 'Ηπείρων γιά τήν ε' δημοτικοῦ, σελ. 123-127).

Β.- Γιά διευκόλυνση τής έλληνικής διπλωματικής ὑπηρεσίας στό Κάϊρο καί είδικότερα γιά τά στοιχεῖα 'Ελληνικής 'Ιστορίας καί Γεωγραφίας, πού κρίνονται άπαραίτητα, γιά νά άποτελέσουν βάση ένημέρωσης τῶν αίγυπτιακῶν διδακτικῶν βιβλίων (σύμφωνα μέ τήν άρχή τής άμοβαιότητος) έπισυνάπτονται δύο σύντομα διαγράμματα (πού περιέχονται στήν εἰσήγηση καί τροποποιήθηκαν άπό τό Τμῆμα):

α) Συνοπτικό διάγραμμα τής 'Ελληνικής 'Ιστορίας μέ είδικές παραγράφους γιά τούς 'Αρχαίους καί Μεσαιωνικούς καί τούς Νεώτερους Χρόνους.

β) Σύντομο σημείωμα τής Γεωγραφίας τής 'Ελλάδας.

Διάγραμμα συνοπτικό της Ἑλληνικῆς Ἱστορίας

Α.- Ἀρχαῖοι Χρόνοι

Ἡ περιοχή ὅπου ἐκτείνεται σήμερα ἡ ἑλληνική ἐπικράτεια κατοικήθηκε ἀπό ἀρχαίους χρόνους (τοῦ "ἀρχαίου βασιλείου" τῆς Αἰγύπτου). Κατά τήν πρωτοχαλκή καί μεσοχαλκή περίοδο τά νησιά τοῦ Αἰγαίου καί ἰδιαίτερα ἡ Κρήτη γνώρισαν μεγάλη ἀκμή (Μινωικός καί Αἰγαῖος Πολιτισμός) καί εἶχαν ἐμπορικές σχέσεις μέ τήν Αἴγυπτο ("μέσο βασίλειο"). Κατά τήν ὑστεροχαλκή περίοδο (1.600-1.100 π.Χ.) ἀναπτύχθηκε στήν ἠπειρωτική Ἑλλάδα ὁ Μυκηναϊκός πολιτισμός (πού συμπίπτει χρονικά μέ τό "νέο βασίλειο τῆς Αἰγύπτου").

Ὕστερα ἔφθασαν ἐπιδρομεῖς ἀπό βορειότερες περιοχές κι ἐγκαταστάθηκαν στόν ἑλληνικό χῶρο καί δημιούργησαν μικρά κράτη πού περιορίζονταν συνήθως σέ μιά πόλη μέ τή γύρω της περιοχή· ἔτσι δημιουργήθηκε ὁ θεσμός πόλη-κράτος, μέ πληθυσμό πού σέ λίγες μόνο περιπτώσεις ξεπερνοῦσε τίς 100.000 κατοίκους. Τέτοιες πολεις-κράτη ἦταν ἡ Ἀθήνα ἡ Σπάρτη καί ἡ Θήβα, ἡ Κόρινθος, ἡ Χαλκίδα, τά Μέγαρα, ἡ Κέρκυρα κ.ἄ. Γνώρισαν οἱ ἑλληνικές πόλεις ἐξελικτικά διάφορα πολιτεύματα: βασιλεία, ἀριστοκρατία, τυραννία, δημοκρατία· μόνο ἡ Σπάρτη διατήρησε σ' ὅλους τούς αἰῶνες τῆς ἱστορίας της τυπικό στρατοκρατικό πολίτευμα.

Παράλληλα μ' αὐτές τίς ἐξελίξεις στόν ἠπειρωτικό ἑλληνικό χῶρο, δημιούργησαν οἱ Ἕλληνες ἀπό τόν 10ο αἰ. π.Χ. καί ὕστερα πολυάριθμες ἀποικίες στά παράλια τῆς Δυτικῆς Μικρασίας, τοῦ Εὔξεινου Πόντου, τῆς Ν. Ἰταλίας καί Σικελίας, Β. Ἀφρικῆς, τῆς μεσογείου γενικότερα. Ἔτσι θεμελιώθηκε πραγματική ἐμπορική καί πολιτιστική ἐπαφή μέ ὅλους τούς λαούς τῆς μεσοφειακῆς λεκάνης. Μιά ἑλληνική ἀποικία στίς ἐκβολές τοῦ Νείλου, ἡ Ναύκρατις, χρησίμευε κυρίως ὡς ἐμπορικός σταθμός. Οἱ Ἕλληνες ἔμαθαν ἀπό τούς Φοίνικες τό ἀλφάβητο, τό τελειοποίησαν καί τό μετέδωσαν ἀργότερα στούς Ρωμαίους.

Στίς ἀρχές τοῦ 6ου αἰ. π.Χ. ἀντιμετώπισαν οἱ ἑλληνικές πόλεις (ὅπως λίγο νωρίτερα ἡ Αἴγυπτος) τήν περσική ἀπειλή· κατόρθωσαν νά ἀποκρούσουν τούς ἐπιδρομεῖς σέ μιά σειρά συγκρούσεις (Μαραθώνα, Σαλαμίνα, Πλαταιές) καί νά μείνουν ἐλεύθεροι. Σ' αὐτήν τή φάση πρωτοστάτησε ἡ Ἀθήνα, ἡ ὁποία ἀμέσως μετά τή νίκη κατά τῶν Περσῶν δημι-

ούργησε μιά άμυντική ναυτική συμμαχία τῶν ἑλληνικῶν πόλεων γνωστή ὡς Συμμαχία τῆς Δήλου (478 π.Χ.). Ἀκολούθησε ἡ λαμπρότερη περίοδος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὁ Χρυσός Αἰώνας. Τότε στή δημοκρατική Ἀθήνα ἀναδείχτηκε ὁ Περικλῆς (πού κυβέρνησε 30 περίπου χρόνια (ὡς τό 429 π.Χ.), τότε χτίστηκε ὁ Παρθενώνας στήν Ἀκρόπολη τῆς Ἀθήνα, τότε ἔζησαν οἱ μεγάλοι τραγικοί ποιητές: Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, πού τά ἔργα τους παίζονται καί σήμερα.

Ἀκολούθησε περίοδος πολέμων (431 π.Χ. καί ὕστερα), ἡ δύναμη καί ἡ δόξα τῆς Ἀθήνας ὑποχώρησε, ἄλλες ἑλληνικές πόλεις καταστράφηκαν, ἐπικράτησε μαρασμός καί ἀπογοήτευση. Τότε παρουσιάστηκαν στό προσκήνιο οἱ Ἕλληνες τοῦ βορρᾶ, οἱ Μακεδόνες. Μέ ἀρχηγό τό Φίλιππο β΄ ἐνώθηκαν (338 π.Χ.) καί μέ τήν ἡγεσία τοῦ Ἀλεξάνδρου (336-323) πραγματοποίησαν ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ Περσικοῦ Κράτους. Μέ τό θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ διάδοχοί του μοίρασαν τό κράτος του σέ διάφορα τμήματα (Συρία, Μακεδονία, Θράκη, Πέργαμος κλπ)· ἕνα ἀπό αὐτά ἦταν τό Κράτος τῶν Πτολεμαίων στήν Αἴγυπτο. Ὅλα αὐτά τά κράτη ὑποτάχτηκαν ἀργότερα στούς Ρωμαίους, οἱ ὁποῖοι κυριάρχησαν σ' ὅλη τή μεσογειακή περιοχή. Ἡ Ρωμαιοκρατία κράτησε ὡς τό 330 μ.Χ. ὁπότε ὁ Κωνσταντίνος μετέφερε τήν πρωτεύουσά του ἐκεῖ πού εἶναι σήμερα ἡ Κωνσταντινούπολη.

Β.- Ὅταν ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἔγινε ἡ Κωνσταντινούπολη, στήν περιοχή τοῦ ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ εὔλογο ἦταν νά ἐπακολουθήσει ὁ βαθμιαῖος ἐξελληνισμός τοῦ Κράτους. Μέ τή σύμπραξη καί τῆς νέας ἐπίσημης θρησκείας (τοῦ Χριστιανισμοῦ) ἐπήλθε ἡ ἱστορική σύνθεση, πού λέγεται Βυζάντιο. Τούς πρώτους αἰῶνες τῆς ἱστορίας του τό Βυζαντινό Κράτος ἁπλωνόταν ὡς τήν Αἴγυπτο καί τή Συρία καί τήν Καρχηδόνα καί τά νότια παράλια τῆς Ἰβηρικῆς καί τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου. Ὅταν τόν 7ο αἰώνα ἄρχισε ἡ ἀραβική ἐπέκταση ἀπό Βαγδάτη ὡς Γιβραλτάρ καί Ἱσπανία τό Βυζάντιο περιορίστηκε στή Μικρασία καί τή Βαλκανική, βασικά, διατηρώντας καί μερικές ἄλλες κτήσεις. Διατήρησε τήν κρατική του ὑπόσταση ἔνδεκα αἰῶνες· δημιούργησε διοικητικό σύστημα, ἀνέπτυξε ἐμπόριο καί βιοτεχνία, κωδι-

κοποίησε καί βελτίωσε τή ρωμαϊκή νομοθεσία, συνέχισε τήν ἑλληνική φιλολογική παράδοση, ἄφησε μνημεῖα τῆς τέχνης του: χριστιανικῆς βυζαντυνῆς· ὅπως ἡ Ἁγία Σοφία στήν Κωνσταντινούπολη καί ἄλλα χριστιανικά μνημεῖα στή Μικρασία, Συρία καί ἀλλοῦ. Τό Βυζάντιο ἀντιμετώπισε ἐπί αἰῶνες πολυάριθμες ἐπιδρομές ἀπό ἀνατολή καί δύση καί δημιούργησε σημαντικό πολιτισμό· τελικά ὑπέκυψε τό 1453, ὅταν οἱ Τοῦρκοι κατέλαβαν τήν Πόλη. Τότε ἄρχισε γιά τόν Ἑλληνισμό μακριά περίοδος δουλείας, ὡς τό 1821 βασικά (πού ἄρχισε ὁ Μεγάλος Ἀγώνας τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Γ.- <u>Νεώτερη καί Σύγχρονη Ἑλλάδα</u>

Κατά τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, ἰδιαίτερα τούς δύο τελευταίους αἰῶνες (17ο καί 18ο) οἱ Ἕλληνες ἀνέπτυξαν σημαντική εἰρηνική δραστηριότητα καί κυριάρχησαν οἰκονομικά μέσα στά ὅρια τοῦ τουρκικοῦ κράτους καί γενικότερα. Παράλληλα ἐργάστηκαν γιά μιά πνευματική Ἀναγέννηση, ἰδιαίτερα φανερή πρός τό τέλος τοῦ 18ου αἰ. Σ' ὅλη τήν ἀναγεννητική αὐτή προσπάθεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ (πνευματική καί οἰκονομική) ἐπικούρησαν οἱ γενικότερες συνθῆκες τῆς ἐποχῆς (γαλλικός διαφωτισμός καί γαλλική ἐπανάσταση).

Τό 1821 οἱ Ἕλληνες ἄρχισαν τόν ἀγώνα τῆς Ἀνεξαρτησίας, πού κράτησε ὀκτώ χρόνια καί κατέληξε ὕστερα ἀπό αἱματηρές θυσίες στή δημιουργία ἀνεξάρτητου Ἑλληνικοῦ Κράτους μέ σύνορα περιορισμένα (Πελοπόννησος καί Κεντρική Ἑλλάδα). Μέ νεώτερους ἀγῶνες ἀπελευθέρωσαν οἱ Ἕλληνες ἄλλες περιοχές ἑλληνικές κι ἄφθαναν στά σημερινά ὅρια τῆς ἑλληνικῆς ἐπικράτειας. Κατά τό β' παγκόσμιο πόλεμο ἡ ἑλληνική ἀντίσταση κατά τῶν Ἰταλῶν καί Γερμανῶν καθυστέρησε τήν προέλασή τους στό νότο καί συνέχισε στήν ἀλλαγή τῆς πορείας τοῦ πολέμου.

Ἡ οἰκονομία τῆς Ἑλλάδας ὡς τίς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 20ου αἰῶνα ἦταν βασικά γεωργική μέ παράλληλη ἀνάπτυξη μεγάλης ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ἡ ὁποία ἔσωσε σήμερα διαμετακομιστικό ἐμπόριο σ' ὅλο τόν κόσμο. Ἀπό τά μέσα κυρίως τοῦ 20ου αἰῶνα ἔχει ἐνταθεῖ ὁ ρυθμός ἐκβιομηχάνισης τῆς χώρας καί γενικῆς ἀνανέωσης τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς.

./.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα στή ζωή τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ (ὅπως καί τοῦ ἀρχαίου, ἀλλά μέ διαφορετικούς στόχους) εἶναι ἡ μετανάστευση καί δημιουργία παροικιῶν σέ διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου.

Ἡ πνευματική καί ἐπιστημονική κίνηση στή σημερινή Ἑλλάδα εἶναι ἔντονη καί πολύπλευρη· λειτουργοῦν πολυάριθμα ἐπιστημονικά ἱδρύματα πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου.

Ἡ ἐξωτερική πολιτική, οἱ οἰκονομικές καί πολιτιστικές σχέσεις τῆς Ἑλλάδας πρός ὅλες τίς χῶρες καί ἰδιαίτερα τίς εὐρωπαϊκές καί μεσογειακές διέπεται ἀπό μιά βασική ἀρχή: εἰρηνική συνεργασία μέσα σέ συνθῆκες ἰσοτιμίας καί ἀμοιβαιότητας.

Ε Λ Λ Α Δ Α

Α.- Θέση τῆς χώρας καί μορφολογία

Ἡ χώρα αὐτή ἀποτελεῖ τό νοτιότατο τμῆμα τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης καί περιλαμβάνει ἐπίσης τά νησιά τοῦ Αἰγαίου καί τοῦ Ἰονίου πελάγους καί τήν Κρήτη· ἔχει συνολική ἔκταση 132.000 τ.χ. καί πληθυσμό 9.000.000 περίπου. Πολυάριθμοι Ἕλληνες ζοῦν σέ διάφορες ξένες χῶρες. Ὁ πλούσιος θαλάσσιος διαμελισμός τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδας καί τά πολυάριθμα νησιά δημιουργεῖ τεράστιο μῆκος ἀκτῶν, πού ἐπηρέασαν πάντα εὐνοϊκά τήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας καί προσφέρουν σήμερα πάρα πολλές δυνατότητες γιά τουριστική ἀξιοποίηση, καθώς μάλιστα τό ἥπιο μεσογειακό κλίμα συνεπικουρεῖ.

Στό ἐσωτερικό κυρίως τῆς χώρας ὑψώνονται ἀρκετοί ὀρεινοί ὄγκοι, ὅπως ἡ ὀροσειρά τῆς Πίνδου, ὁ Ὄλυμπος (κατοικία τῶν θεῶν κατά τήν ἀρχαία μυθολογία), ἡ Ροδόπη (σύνορο πρός τή Βουλγαρία) κ.ἄ. Ἀνάμεσα στά βουνά καί κυρίως πρός τά παράλια ἐκτείνονται εὔφορες κοιλάδες καί πεδιάδες, ὅπως στή Θεσσαλία, Μακεδονία, Θράκη, Πελοπόννησο. Οἱ βροχές εἶναι συχνές, ἰδιαίτερα στά δυτικά διαμερίσματα τῆς χώρας, ὅπου ἡ βροχόπτωση φθάνει τά 2 μέτρα. Ἀρκετά ποτάμια διαρρέουν τίς κοιλάδες καί πεδιάδες καί διευκολύνουν τήν ἄρδευση· γιά τό σκοπό αὐτό χρησιμοποιοῦνται καί λιμναῖα ὕδατα καί ὑπόγεια ὑδάτινα ρεύματα (ἀρτεσιανά ρέεθρα). Κατά τήν τελευταία 25/ετία ἔχουν δημιουργηθεῖ καί πολλά τεχνητά φράγματα πού ἐξυπηρετοῦν καί τήν ἐγκατάσταση ὑδροηλεκτρικῶν σταθμῶν.

Β.- Οἰκονομική ζωή

Σήμερα ὁ πληθυσμός τῆς χώρας εἶναι περισσότερο ἀστικός παρά γεωργικός. Τά κυριότερα ἀστικά κέντρα (πού εἶναι ταυτόχρονα βιομηχανικά εἶναι: Ἀθήνα (πρωτεύουσα), Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ἡράκλειο, Κρήτη, Βόλος, Καβάλα κ.ἄ.

Ἀπό τή συνολική ἔκταση τῶν 132.000 τ.χ. καλλιεργήσιμη γῆ εἶναι μόλις τό 1/4. Ἡ γεωργική πάντως παραγωγή (μέ τή χρησιμοποίηση σήμερα ὅλων τῶν τεχνικῶν καί ἐπιστημονικῶν μέσων καί μεθόδων) καλύπτει τίς βασικές ἀνάγκες τῆς χώρας καί τίς ὑπερκαλύπτει σέ με-

ρικά προϊόντα (καπνός, φροῦτα, κρασί κ.ἄ.). Ἀξιόλογη εἶναι ἐπίσης ἡ κτηνοτροφία καί ἡ ἐκμετάλλευση δασῶν καί ἡ ἁλιεία.

Ἡ βιομηχανία βρίσκεται σέ φάση ἐπέκτασης καί ἀνάπτυξης· βασικοί βιομηχανικοί κλάδοι σήμερα εἶναι: ἀλουμινίου, χάλυβα, τσιμέντων, λιπασμάτων, ὑφασμάτων, φαρμάκων κλπ. Ἱκανοποιητική εἶναι ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ὑπεδάφους (βωξίτης, ἀλουμίνιο, λιγνίτης κ.ἄ.). Ὑπολογίζεται ὅτι σύντομα θά ἀρχίσει ἡ οὐσιαστική ἐκμετάλλευση κοιτασμάτων πετρελαίου στό Β. Αἰγαῖο. Ἡ Ἑλλάδα εἰσάγει κυρίως ὑγρά καύσιμα καί βιομηχανικά προϊόντα. Τό ἰσοζύγιο πληρωμῶν συμπληρώνεται ἀπό τό ναυτιλιακό συνάλλαγμα καί τό τουριστικό (ἡ Ἑλλάδα διαθέτει τεράστιο ἐμπορικό στόλο καί ἀναπτυγμένο τουρισμό)· ἐπίσης ἀπό τά ἐμβάσματα Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ, πού ζοῦν σέ πολλές χῶρες τοῦ κόσμου καί ἀνέρχονται σέ ἀρκετά ἑκατομμύρια (κυρίως στίς Η.Π.Α., Καναδά, Αὐστραλία, Δ. Γερμανία).

Γ.- <u>Ἐκπαιδευτική κίνηση καί διεθνεῖς σχέσεις</u>

Ἡ ὑποχρεωτική ἐκπαίδευση εἶναι ἐννιάχρονη. Λειτουργοῦν σήμερα στήν Ἑλλάδα 6 πανεπιστήμια, 2 πολυτεχνεῖα καί ἄλλα ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου. Ἡ δημιουργία ἐπιστημόνων καί τεχνικῶν ὑπερκαλύπτει τίς ἀνάγκες τῆς χώρας· Πολυάριθμοι ἐπιστήμονες καί τεχνικοί προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους σέ ἄλλες χῶρες. Ἡ ὑποχρεωτική ἐκπαίδευση εἶναι 9/χρονη.

Ἡ Ἑλλάδα εἶχε ἀπό αἰῶνες καί διατηρεῖ σήμερα ποικίλες πολιτιστικές καί οἰκονομικές σχέσεις μέ διάφορες χῶρες, ἰδιαίτερα τίς μεσογειακές. Ἐπιδιώκει πολύ περισσότερο τή διεύρυνση σχέσεων μέ τούς ἀραβικούς χῶρες.

Ὁ ἀριθμός γιά τό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Π.Δ/τος "Περί ἱδρύσεως μικτοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Παν/μίου Πατρῶν καί συστάσεως θέσεων Ἐπιθεωρητοῦ καί Λυκειάρχου" εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέος, Σύμβουλος Β' θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο 387916/13-7-1978 τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Παιδείας μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΣΕΒ γιά γνωμοδότηση Σχ. Π. Δ/τος "Περί ἱδρύσεως Μικτοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου Γυμνασίου-Λυκείου εἰς τό Πανεπιστήμιο Πατρῶν καί συστάσεως θέσεων Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί Λυκειάρχου" καί εἰσηγεῖται στό Τμῆμα νά τό ἀποδεχθεῖ ὡς ἔχει.

Μετά ἀπό διεξοδική συζήτηση τό Τμῆμα ἀποφαίνεται:

1) Γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα γιά τήν ἵδρυση Πειραματικοῦ Σχολείου (Γυμνασίου καί Λυκείου) στό Πανεπιστήμιο Πατρῶν, καί

2) Γνωμοδοτεῖ κατά πλειοψηφία γιά τή σύσταση μιᾶς θέσεως Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί μιᾶς θέσεως Λυκειάρχου, μέ τήν αἴρεση ὅτι ἡ Διοίκηση θά προσδιορίσει τούς κλάδους ἀπό τούς ὁποίους θά προέλθουν οἱ θέσεις αὐτές, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ Ν.309/76 (ἄρθρο 40, παρ. 7 καί ἄρθρο 34) πού ὁρίζουν ὅτι οἱ περιπτώσεις αὐξομειώσεως τῶν σχολείων καί τῶν προγραμμάτων διδασκαλίας ἤ τῶν ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν καί Πειραματικῶν καί Πρωτότυπων Σχολείων αὐξομειοῦνται ἀναλόγως (πού σημαίνει καί κατά κλάδους) οἱ ὀργανικές θέσεις τοῦ ἐποπτικοῦ καί διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Διαφώνησε ὁ Εἰσηγητής κ. Γ. Γρατσέος, Σύμβουλος Β', ὁ ὁποῖος ὑποστήριξε ὅτι ὡς πρός τούς κλάδους προσελεύσεως τῶν νέων θέσεων τό Σχέδιο Π. Δ/τος πρέπει νά μείνει ὡς ἔχει.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Ο Δρμόδιος γιά τό 6ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "'Ιστορία 'Ελληνικῆς Μουσικῆς" Τρ. Λευτ. Παπάζογλου, εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

'Ο κ. Γεν. Γραμματέας τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ἀριθμ. Φ.309/71/23/28089/18-3-1978 ἔγγραφό του διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ τήν ἀπό 6-3-1978 αἴτηση τοῦ κ. Τριαντάφυλλου ἢ Λευτέρη Παπάζογλου, συγγραφέα μουσικῶν βιβλίων, μέ τήν ὁποία ζητάει νά "διατυπώσουμε γνώμη γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου του "'Ιστορία τῆς 'Ελληνικῆς Μουσικῆς" στούς μαθητές τῆς Μέσης 'Εκπαιδεύσεως". Τό ἔγγραφο ἀρχικά (31-3-1978) δόθηκε στό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ καί ἀργότερα (25-5-1978) στό Τμῆμα Μέσης, λόγω ἁρμοδιότητας.

Σχετικά μέ τήν οὐσία τοῦ θέματος ἐπιθυμῶ νά παρατηρήσω τά ἑξῆς:

Τό βιβλίο τοῦ κ. Τριαντάφυλλου ἢ Λευτέρη Παπάζογλου "'Ιστορία τῆς 'Ελληνικῆς Μουσικῆς ἀπό τόν 'Ορφέα μέχρι σήμερα", 'Αθήνα 1977 σελ. 120, ἀσχολεῖται μέ ἱστορικά στοιχεῖα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καί βυζαντινῆς μουσικῆς, τό δημοτικό τραγούδι, τόν ἐκσυγχρονισμό τῆς 'Ελληνικῆς Μουσικῆς μέ τήν εὐρωπαϊκή Μουσική (κλασική-ἡμικλασική-ἐλαφρά), τή σύγχρονη ἐλαφρά Μουσική καί τό λαϊκό τραγούδι. Πρόκειται γιά μιά φιλότιμη προσπάθεια τοῦ συγγραφέα νά γράψει ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς Μουσικῆς, συλλέγοντας πλῆθος πληροφοριῶν, παραδόσεων, ἱστορικῶν στοιχείων καί εἰδικῶν γνώσεων. Ὅλα τά στοιχεῖα κατατάσσονται σέ μιά συστηματική σειρά καί σέ πολλές περιπτώσεις ἡ προσφορά τοῦ συγγραφέα εἶναι ἀξιόλογη.

Παρόλα αὐτά τά προτερήματα, τό κρινόμενα βιβλίο:

1) Καλύπτει μικρό μόνο μέρος τῆς ὕλης, πού τό Α.Π. τῆς Μουσικῆς ὁρίζει γιά τά σχολεῖα Μ.Ε.,

2) Ἔχει ἀδυναμίες συγγραφικές (π.χ. ἡ εἰσαγωγή "σάν παραμύθι" σελ. 5-7 εἶναι ἄσχετη μέ τό θέμα καί δέν ἐξυπηρετεῖ κανένα σκοπό. Στό κεφ. β' "ἡ Βυζαντινή Μουσική" σελ. 44-49 ἔχει πολλά μή χρήσιμα στοιχεῖα καί ἀρκετές ἀνακρίβειες κτλ.),

./.

3) Δέν είναι σύμφωνο μέ τή Γραμματική τής Νεοελληνικής Γλώσσας όπως τήν ορίζει τό άρθρο 2 τού Ν.309/76 καί τήν περιγράφει ή σχολική Γραμματική έκδόσεως ΟΕΔΒ 1976.

Γιά όλους αύτούς τούς λόγους θεωρώ ότι τό βιβλίο τού κ. Τριανταφύλλου Ήλευτέρη Παπάζογλου "Ίστορία τής Ἑλληνικής Μουσικής" δέν είναι χρήσιμο κατά τήν έννοια τού άρθρου 2 παρ. 5 τού Ν.186/1975, ίδιαίτερα μάλιστα μετά τήν άρ. 78/11-7-1978 άπόφαση τού Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μέ τήν όποία ένεκρίθη ή άπό 21-6-1978 πράξη τής είδικής Ἐπιτροπής κρίσεως έλεύθερων βοηθημάτων στό μάθημα τής Μουσικής, άφού τά έγκριθέντα βιβλία πού θά χρησιμοποιηθούν ώς έλεύθερα βοηθήματα περιέχουν καί στοιχεία ίστορίας τής Μουσικής σύμφωνα μέ τό Α.Π. τού μαθήματος.

Τό Τμήμα, άφού ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό Ἔγγραφο Φ.309.71/28089/18-3-1978 τού κ. Γενικού Γραμματέα τού ΥΠΕΠΘ,

β) τό βιβλίο "Ίστορία τής Ἑλληνικής Μουσικής" τού κ. Τριαντ. -Ἐλευθ. Παπάζογλου,

γ) τήν είσήγηση τού κ. Εἰσηγητή, καί

δ) τή συζήτηση πού έπακολούθησε,

όμόφωνα άποφαίνεται

Ἀποδέχεται τήν είσήγηση τού κ. Εἰσηγητή καί χαρακτηρίζει τό βιβλίο τού Τριαντάφυλλου-Ἐλευθερίου Παπάζογλου "Ίστορία τής Ἑλληνικής Μουσικής" μή χρήσιμο κατά τήν έννοια τού άρθρου 2 παρ. 5 τού Ν. 186/1975.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 7ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Ἠπειρώτικα τραγούδια" τοῦ Στ. Κακούρη, εἰσηγητής κ. Κ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/40/55670 διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ἡ ἀπό 16-5-1978 Αἴτηση τοῦ δημοδιδασκάλου κ. Στέφη Κακούρη καί ζητεῖται νά γίνουν εἰ "σχετικές ἐνέργειες, σύμφωνα μέ τό Νόμο 186/1975, ἄρθρ. 2, παρ. 5. Πρόκειται γιά τή διατύπωση γνώμης σχετικά μέ τό βιβλίο "Ἠπειρώτικα δημοτικά τραγούδια", τοῦ ὁποίου ἔχουν κατατεθεῖ στό ΚΕΜΕ ἕντεκα (11) ἀντίτυπα.

Ὁ συγγραφέας δηλώνει ὅτι συγκέντρωσε ὁ ἴδιος τά τραγούδια πού περιέλαβε στό βιβλίο του. Ἡ κατάταξη καί, κυρίως, ἡ παρουσίασή τους δέν ἔχει ἐπιστημονικό χαρακτήρα (χρονολόγηση, συγκρίσεις μέ ἄλλα τραγούδια, συσχετισμούς μεταξύ τους κτλ.), γιατί αὐτό δέν ἦταν προφανῶς στίς προθέσεις τοῦ κ. Κακούρη. Ἐπιδίωξή του εἶναι ἡ ἁπλή παρουσίαση καί ὁ ἱστορικός σχολιασμός τῶν τραγουδιῶν πού συγκέντρωσε, πρᾶγμα πού ἐπιχειρεῖ μέ τήν παράθεση καί πολλῶν αἰτιολογικῶν στοιχείων, ὅπως τοῦ τά μετέδωσε ἡ προφορική παράδοση. Τό βιβλίο διαπνέεται ἀπό ἔντονη πατριδολατρεία, βαθιά ἀγάπη πρός τό λαϊκό μας πολιτισμό καί ἀνυπόκριτο θαυμασμό γιά τό δημοτικό τραγούδι ὡς γνήσια ἔκφραση τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ μας. Εἶναι εὔλογο ἐπομένως τά εἰσαγωγικά σημειώματα καί ὁ ὑπομνηματισμός, γενικότερα νά ἔχουν συνταχθεῖ σέ διθυραμβικό τόνο πού δέν εἶναι πάντοτε ἀπαλλαγμένος ἀπό ρητορισμούς, συμβουλές καί ἀφορισμούς. Σημειώνουμε ὅτι τῶν ἐπεξηγηματικῶν κειμένων ἡ ἔκταση μειώνεται ὅσο προχωροῦν οἱ σελίδες τοῦ βιβλίου.

Ἡ γενική ἐντύπωση ἀπό τήν ἀνάγνωση τοῦ ἔργου ἦταν θετική. Παρά τίς ὅποιες φιλολογικές ἀτέλειές του, ἔχει πνοή καί ξεχειλίζει ἀπό ἀγάπη γιά τό ἀντικείμενό του. Ὅμως δέν τό κρίνω χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 γιά δύο λόγους: α) γιατί τό θέμα του εἶναι πολύ εἰδικό, σέ σημεῖο νά μέ κάνει νά ἀμφιβάλλω γιά τό ἄν θά μποροῦσε νά ἐνδιαφέρει τούς μαθητές. Ἀνα-

./.

φέρεται στά δημοτικά τραγούδια ένός μόνο γεωγραφικού διαμερίσματος τής χώρας (Πελοποννήσου καί μάλιστα όρισμένων περιοχών της) καί, έπομένως, δέ θά είχε στόν τομέα τών δημοτικών τραγουδιών νά προσθέσει κάτι σημαντικό σέ όσα θά διδαχτούν οί μαθητές άπό τά έγχειρίδια τών Νέων Έλληνικών ή θά διαβάσουν, ένδεχομένως, σέ είδικά βιβλία πού έξιοποιούν παιδευτικά τά δημοτικά τραγούδια, γενικά.
β) Γιατί στό βιβλίο περιλαμβάνονται όρισμένα δημοτικά τραγούδια (λ.χ. σσ. 99-123: τραγούδια τής άγάπης καί τού έρωτα καί σσ. 149-152) πού τό περιεχόμενό τους δέ θά έπέτρεπε έπίσημη σύνταξη τού βιβλίου αύτού γιά σχολική χρήση.

Άκολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τών μελών τά όποία διατύπωσαν τή γνώμη τους σχετικά μέ τό συζητούμενο βιβλίο.

Ό κ. Ί. Άρβανίτης, Σύμβουλος Β', παρατήρησε τά έξής: Ή συλλογή "Ηωραΐτικα Δημοτικά τραγούδια" τού Στ. Κακούτη, μέ τά ένημερωτικά σημειώματα γιά πολλά άπό τά τραγούδια αύτά (προέλευση, τυχόν συμβολισμός, πληροφορίες γιά έπιχωριάζοντα στοιχεία, ίστορικές μαρτυρίες κτλ.) άποτελεί τό καταστάλαγμα τού όμορφου πάθους τού γαλουχημένου μέ τό Δημοτικό Τραγούδι καί τραγουδιστή συγγραφέα, πού, όπως λέει, άπευθείας μάζεψε "σάν μέλισσα άπό τό στόμα" τών άνθρώπων τού λαού τά Δημοτικά τραγούδια καί τά κατέγραφε "γνήσια καί άνόθευτα".

Άκριβώς καί μόνη ή γνησιότητά τους δίνει τήν άξία στό βιβλίο γιά τόν έπιστημονικό μελετητή καί γιά τή διδασκαλία τού Δημοτικού Τραγουδιού. Ή συλλογή βέβαια δέν έγινε μέ κριτήρια παιδευτικά καί περιλαμβάνει καί σατιρικά Δ.Τ., πού ίσως μερικά άπό αύτά νά σοκάρουν. Τό βιβλίο πάντως είναι χρήσιμο γιά τούς Φιλολόγους καί γιά τόν έμπλουτισμό τών σχολικών βιβλιοθηκών Μ.Ε.

Τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του:

1) τό έγγραφο Φ.309.71/40/55670,
2) τήν άπό 16-5-1978 αίτηση τού κ. Στ. Κακούτη,
3) τό βιβλίο "Ηωραΐτικα Τραγούδια" τού κ. Στ. Κακούτη,
4) τήν εισήγηση τού κ. εισηγητή, καί
5) τή συζήτηση πού έπακολούθησε

./.

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Δέ θεωρεῖ τό βιβλίο τοῦ Στ. Κακούτη "Ἠπειρώτικα Τραγούδια" χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/1975 γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Μειοψηφεῖ ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τό βιβλίο χρήσιμο γιά τούς Φιλολόγους καθηγητές καί γενικά γιά τόν ἐμπλουτισμό τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν παραπάνω εἰσήγησή του.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. Παγκάλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 81/1978

Σήμερα, 15 Ἰουλίου 1978, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 10 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Κ. Κατσιμάνης, Δ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Φατσέα Ἀθηνᾶ, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς γραμματέως τοῦ Τμήματος Δήμητρας Ζαραφωνίτου ἡ ὁποία βρίσκεται σέ ἀναρρωτική ἄδεια.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐπιστολή τοῦ μοναχοῦ Δαμασκηνοῦ Ζαφειρόπουλου πρός τήν Ἐφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", κοινοποιημένη καί στό Ὑπουργεῖο Παιδείας. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο ἁρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ θέμα "'Επιστολὴ τοῦ Μοναχοῦ Δαμασκηνοῦ Ζαφειροπούλου πρὸς τὴν ἐφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", κοινοποιημένη καὶ στὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας" κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὰ ἑξῆς:

'Ο κ. 'Υπουργὸς 'Εθνικῆς Παιδείας μὲ ἐπιστολή του ἀπὸ 22-6-1978 ἀποστέλλει ἀντίτυπο ἐπιστολῆς τοῦ Μοναχοῦ κ. Δαμασκηνοῦ Ζαφειροπούλου πρὸς τὴν ἐφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ" τῆς ὁποίας ἔχει λάβει κοινοποίηση καὶ ζητεῖ ἐνημέρωση σχετικὰ μὲ τὰ περιλαμβανόμενα κείμενα ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Καζαντζάκη στὰ διδακτικὰ βιβλία. Μᾶς ἔχει ἀποσταλεῖ καὶ ἡ ἐπιστολὴ (3.7/20-6-1978) τοῦ ἴδιου Μοναχοῦ πρὸς τὸν κ. 'Υπουργὸ Παιδείας, στὴν ὁποία ἐπικρίνεται ἡ χρήση τῶν ἔργων τοῦ Καζαντζάκη ἀπὸ τοὺς μαθητές.

Στὴ συνέχεια ὁ εἰσηγητὴς ἀναπτύσσει τὴ γνώμη του: Σχετικὰ μὲ τὴν ἀπὸ 12-5-1978 ἐπιστολὴ τοῦ Μοναχοῦ κ. Δαμασκηνοῦ Ζαφειροπούλου πρὸς τὴν ἐφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", στὴν ὁποία καταλογίζει στὸ ἑλληνικὸ κράτος "ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν θεοποίησιν τοῦ δρίμοντος Καζαντζάκη, τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν τῶν ἀναντιρρήτως ἀντιχρίστων μυθιστορημάτων του καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τούτων εἰς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν", γνωρίζουμε τὰ ἑξῆς:

'Ο ἐπιστολογράφος δὲν ἀναφέρεται συγκεκριμένα στὰ "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Α' καὶ Β' Γυμνασίου, στὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται ἓξι κείμενα (ἀποσπάσματα), τρία στὸ καθένα, ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Καζαντζάκη. Τὰ κείμενα αὐτὰ ὅλα εἶναι ἐξαίρετα γιὰ τὴν παιδευτική τους ἀξία: ἐθνική κυρίως, οἰκογενειακὴ καὶ κοινωνική. 'Η Χριστιανικὴ ἐπίσης θρησκεία παίζει τὸ σωτήριο ρόλο της κατὰ τὰ ἀποσπάσματα αὐτά: τονίζεται ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψη πὼς ἡ λύτρωση τῆς ψυχῆς θεωρεῖται ὡς ὁ πρωταρχικὸς σκοπὸς γιὰ τὸν ἄνθρωπο (βιβλίο Α' τάξεως, σελ. 253), παραυσιάζεται ὁ 'Αι-Γιώργης νὰ γλιτώνει τὴν ὄμορφη βασιλοπούλα ποὺ εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ρωμιοσύνης (βιβλ. Β' τάξεως, σελ. 141), παρομοιάζεται ἡ Κρήτη, ὡς μάνα μαρτυρική, μὲ τὴ μάνα τοῦ Χριστοῦ (βιβλ. Β' τάξεως, σελ. 342). Πάλι, ἡ συμπλήρωση τοῦ βίου τῶν 'Αγίων καὶ ἀφ' ἄλλα μαρτύρια φανταστικὰ χαρακτηρίζει τὴν παιδικὴ ἀφέλεια (βιβλ. Α' τάξεως

./.

σελ. 221), τά μέ πικρία λόγια πρός τόν Κύριο χαρακτηρίζουν όπωσδήποτε τήν άνθρώπινη άδυναμία ένός βασανισμένου στή ζωή (βιβλ. Β' τάξεως, σελ. 143) - παρατηρείται συχνά καί στούς τραγικούς τής άρχαιότητας - καί ό λογοτέχνης δέ στέκει έξω άπό τή ζωή.

Έξάλλου, στίς περιπτώσεις αύτές πού σέ ένα κλασικό λογοτεχνικό έργο συναντώνται καί χωρίς άμφισβητήσιμα καί ίσως άκόμη παιδευτικά έπιλήψιμα, δέ συμφέρει ή άπόρριψη όλου τού έργου άλλά πρέπει νά ξυθολογείται άπό αύτό τουλάχιστον ό,τι είναι γενικά παραδεκτό ώς ώφέλιμο. Καί άκριβώς τούτο παρατηρεί καί ό Μέγας Βασίλειος στήν πραγματεία του: "Πρός τούς νέους, όπως άν έξ έλληνικών ώφελοίμεθα λόγων". Πρέπει, λέει, νά μή λαμβάνουμε ύπόψη τά όσα λένε οί έθνικοί συγγραφείς γιά θεούς καί γιά μοιχείες καί γιά έριπες, άλλά "καθάπερ τής ροδωνιάς τό άνθος δρεψάμενοι τάς άκάνθας έκκλίνομεν, ούτω καί έπί τών τοιούτων λόγων, όσον χρήσιμον καρπωσάμενοι, τό βλαβερόν φυλαξώμεθα".

Σημειώνουμε τέλος ότι καί άπό τό έργο τού Λασκαράτου, ό όποίος μάλιστα είχε άφορισθεί, πολλά κείμενα περιλαμβάνονται στά σχολικά βιβλία.

Τέλος, τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη:

1) τήν άπό 22-6-1978 έπιστολή τού κ. Ύπουργού Παιδείας μέ τή συνημμένη έπιστολή-άναφορά τού Μοναχού κ. Δαμασκηνού Ζαριφοπούλου,

2) τήν έπιστολή (3-7/20-6-1978) τού ίδιου Μοναχού πρός τόν κ. Ύπουργό,

3) τήν παρ. 2 τού άρθρου 2 τού Ν.186/75, καί

4) τήν είσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα

Άποδέχεται ώς έχει τήν είσήγηση τού κ. Ί. Άρβανίτη.

Στό σημείο αύτό τερματίστηκε ή συνεδρία.

Ό Πρόεδρος

Άν. Παγκάλος

Ή Γραμματέας

Άθηνά Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π ρ ά ξ η 82

Σήμερα 7 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 10.30' πρωϊνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξ. Καρανικόλα.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος, οἱ Σύμβουλοι Β' κ. κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ. κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωράκόπουλος, Λεων. Ἀδαμόπουλος καί Στέφ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, γιατί εἶχε ἄδεια.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἔγιναν ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο ὁρισμένες ἀνακοινώσεις πρός τά μέλη, τό λόγο ἔλαβε ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἀλέξανδρος Καρανικόλας ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στά προβλήματα πού εἶχε ἀντιμετωπίσει τό ΚΕΜΕ στήν ἐφαρμογή τῶν νέων ἐκπαιδευτικῶν μέτρων καί συγκεκριμένα εἶπε τά ἑξῆς:

"Τώρα ἀρχίζει μία νέα περίοδος. Μέχρι τώρα ὅ,τι κάναμε εἶχε σχέση μέ τό Γυμνάσιο, γιατί ἀπό ἐκεῖ ἔπρεπε νά ἀρχίσουμε. Τά προβλήματα πού εἴχαμε νά ἀντιμετωπίσουμε ἦταν πολλά: Τό θέμα τῶν βιβλίων, ἡ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων ἀπό μετάφραση, γιατί ἔπρεπε νά καθοδηγήσουμε τούς διδάσκοντες, πῶς θά γίνει ἡ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων κειμένων ἀπό τή μετάφραση, καί ἡ ἀνασύνταξη τοῦ ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Σέ ὅλα αὐτά τά προβλήματα κατορθώσαμε νά ἀνταποκριθοῦμε. Ὅλες οἱ τάξεις τοῦ Γυμνασίου ἔχουν τώρα τίς μεταφράσεις τους καί ἡ Α' μέ τή Β' Γυμνασίου τά Νεοελληνικά. Τά Μαθηματικά εἶναι ὑπό ἐκτύπωση καθώς καί ἡ Ἱστορία. Ἀντικαταστήσαμε κατά ἕνα μεγάλο μέ-

./..

ρος τά βιβλία τοῦ Γυμνασίου.

Ἀπό ἐδῶ καί πέρα ἔχουμε τά προβλήματα γιά τό Λύκειο.

Στήν τελευταία σύσκεψη, πού ἔγινε στό Ὑπουργεῖο, ἀποφασίστηκε νά ἐφαρμοσθεῖ ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος τό πρόγραμμα μαθημάτων κορμοῦ καί ἐπιλογῆς.

Πρόβλημα ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τό Λύκειο δέν ὑπάρχει, ἀλλά μόνον διδακτικῶν βιβλίων. Γιά τό θέμα ὅμως αὐτό ἔχουν γίνει Ἐπιτροπές γιά νά ἐπιλέξουν ἀπό τά βιβλία τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου ἐκεῖνα πού ταιριάζουν στό πρόγραμμα. Τά Μαθηματικά τῆς Β' Λυκείου ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως τά ἀπέρριψε, γιατί οἱ συγγραφεῖς δέν ἦταν ἐκεῖνοι πού ἔπρεπε. Ἀποφασίστηκε νά συνεργαστοῦν οἱ συγγραφεῖς καί ἡ Ἐπιτροπή καί κατόπιν νά περάσει τό βιβλίο γιά ἔγκριση στό ΚΕΜΕ, ὁπότε δέν θά ἔχουμε πρόβλημα.

Γιά τά Φυσικά ὑπάρχει πρόταση γιά 2 ἤ 3 βιβλία γιά νά καλυφθεῖ ἡ ὕλη. Αὐτό ὅμως εἶναι ἀπαράδεκτο γιά τό λόγο ὅτι στό τέλος τά παιδιά ἔχουν νά δώσουν Πανελλήνιες ἐξετάσεις. Ἔγινε λόγος γιά τό βιβλίο τοῦ Μάζη, 3 τόμοι Φυσικῆς γιά τίς τρεῖς τάξεις τοῦ Λυκείου. Πρέπει ὅμως νά καθορισθεῖ, μέ τή συνεργασία τοῦ Μάζη, ποιά θά εἶναι ἡ ὕλη γιά τά μαθήματα κορμοῦ καί ποιά γιά τά ἐπιλογῆς.

Καί ἡ Χημεία πρέπει νά ἀντιμερωπισθεῖ μέ τόν ἴδιο τρόπο.

Προβλήματα ὑπάρχουν ἐπίσης καί μέ τόν κύκλο τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων.

Γιά τά Λατινικά, νομίζω, δέν ὑπάρχει πρόβλημα.

Γιά τό μάθημα τῆς Ἱστορίας πρέπει μιά Ὁμάδα ἀπό μᾶς νά ξεκαθαρίσει ποιό ἀπό τά 2 βιβλία τῶν: α) Αἰκατερίνης Χριστοφιλοπούλου καί β) Ἑλένης Γλύκατζη-Ἀρβελέρ, πού προτείνουν, μπορεῖ νά ἱκανοποιήσει τίς ἀπαιτήσεις μας.

Ἄλλο πρόβλημα ὑπάρχει μέ τή διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων καί μέ τήν ἐπιλογή. Στήν ἐπιλογή ἔχουμε τή Θεματογραφία μέ Γραμματική καί Συντακτικό. Ἐμεῖς πῶς θά μπορέσουμε νά βοηθήσουμε τά μαθήματα ἐπιλογῆς; Τί θά κάνουμε, θά ἀφήσουμε τόν κάθε φιλόλογο νά κάνει ὅ,τι θέλει πάνω σ'αὐτό; Πρέπει,νομίζω, ἐμεῖς νά βροῦμε ἕναν ἀριθμό θεμάτων ἤ νά τοῦ δείξουμε τή μέθοδο καί τό βάθος.

Ὑπογραμμίζω ὅτι στά θέματα αὐτά δέν ἐπιτρέπεται βραδύτητα καί ἀναβολή. Οἱ φιλόλογοι ἀντιμετωπίζουμε ἤδη τή διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων ἀπό τό πρωτότυπο.

./..

Τό Συνταχτικό τῆς Νεοελληνικῆς θά εἶναι ἕτοιμο καί θά διδαχθεῖ στή Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου. Πρέπει νά ποῦμε στούς καθηγητές πῶς θά ἀντιμετωπίσουν τή διδασκαλία του.

Ἄλλο θέμα, πού ὑπάρχει, εἶναι ὁ ἐπαγγελματικός προσανατολισμός καί τά Τεχνικά μαθήματα.

Ἐδῶ τελείωσε ὁ κ. Πρόεδρος καί ἐπακολούθησε συζήτηση ἐπάνω σέ ὅσα εἶπε.

Ὁ κ. Σκορδίλης εἶπε ὅτι κατά τή γνώμη του γιά τά μαθήματα κορμοῦ καί ἐπιλογῆς πρέπει νά ὑπάρχει ἕνα βιβλίο. Ἐπίσης εἶπε ὅτι καλό θά ἦταν νά γίνουν ὑποδειγματικές διδασκαλίες γιά ὅλα τά μαθήματα.

Ὁ Πρόεδρος κ. Καρανικόλας ἀπάντησε ὅτι οἱ ὑποδειγματικές διδασκαλίες δέν εἶναι καί πολύ ἐποικοδομητικές, γιατί δεσμεύουν τούς καλούς ἐκπαιδευτικούς, πρέπει ὅμως νά βοηθήσουμε καί τούς ἀνίδεους.

Ὁ κ. Σπυρόπουλος εἶπε ὅτι πρέπει νά ξέρουν οἱ μαθητές ἀπό ἐνωρίς σέ τί θά ἐξετασθοῦν στίς ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο. Γιά τίς Α΄ καί Β΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου ἔχουμε πεῖ, τί θά ἐξετάζουν οἱ καθηγητές. Τό ἴδιο πρέπει νά γίνει καί γιά τή Γ΄ Γυμνασίου.

Ὁ Πρόεδρος κ. Καρανικόλας, παρατήρησε ὅτι τά κείμενα γιά τίς Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου ἔχουν ὁρισθεῖ, ὅτι ἄγχος κατέχει τούς καθηγητές γιά τή διδασκαλία καί ὅτι πρέπει νά τούς ποῦμε ὅτι, ὅταν λέμε π.χ. Ὀδύσσεια, δέν ἐννοοῦμε ὅλη τήν Ὀδύσσεια ἤ Πλούταρχο. Θά πρέπει ὅμως ὡς τό τέλος Αὐγούστου νά ἔχουμε καθορίσει τήν ὕλη γιά τή Γ΄ τάξη, ἐνῶ γιά τήν Α΄ καί Β΄ τάξη δέν ὑπάρχει καί τόση ἀνάγκη.

Ὁ κ. Βῶρος εἶπε ὅτι πρόβλημα ἔχουμε μέ τά βιβλία τῆς Ἱστορίας καί τῶν 3 τάξεων τοῦ Γυμνασίου, γιατί ὅλα ἀρχίζουν μέ τήν Ἱστορία τῶν ξένων λαῶν, ἡ ὁποία, ἰδιαίτερα δέ στό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξεως, καταλαμβάνει ἕνα μεγάλο μέρος τῶν βιβλίων.

Ὁ κ. Τομπαΐδης εἶπε ὅτι μαζί μέ τό Συνταχτικό τῆς Νεοελληνικῆς νά δοθοῦν καί ὁδηγίες μεθοδολογικές στούς καθηγητές, ἐπειδή τό μάθημα αὐτό, τοῦ Νεοελληνικοῦ Συνταχτικοῦ, θά τό διδάξουν γιά πρώτη φορά.

Ὁ Πρόεδρος κ. Καρανικόλας συμφωνεῖ μέ τή γνώμη τοῦ κ. Τομπαΐδη καί προσθέτει ὅτι πρέπει νά δοθοῦν ὁδηγίες ἐκτός ἀπό τούς καθηγητές τῆς Β΄ τάξεως καί στούς καθηγητές τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΝΑΣΤ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡΑΣΚ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ Μ.Ε.

ΠΡΑΞΗ 83/78

Σήμερα, 30 Αυγούστου 1978, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11 πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίασε ελαβαν μέρος ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης Γ. Γρατσέας Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ι. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Κ. Φούσκας, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Α. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ, Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἀνακοινώσεις

Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση γιά τό Σχ. Π. Δ/τος "Περί αὐξήσεων τῶν Ὀργανικῶν θέσεων διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μ.Ε." Εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β΄

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./:

'Ο Πρόεδρος τοῦ Τμήματος ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου Φ. 260/609/86833/1-8-78 μέ τό ὁποῖο κοινοποιεῖται στό ΚΕΜΕ ἡ σύγκληση εἰδικῆς συσκέψεως τῶν κ.κ. 'Εποπτῶν καί Γεν. 'Επιθεωρητῶν Μ.Ε., Προϊσταμένων Περιφερειῶν καί εἰδικοτήτων ὡς καί Προϊσταμένων Προτύπων καί Πειραματικῶν Σχολείων μέ βαθμό Γεν. 'Επιθεω 'Εποπτῶν καί Γεν. 'Επιθεωρητῶν Τεχνικῆς-'Επαγγελματικῆς 'Εκπ/σεως καί 'Εποπτῶν καί 'Επιθεωρητῶν Δ.Ε. στίς 4/9/1978.

'Ο ἀρμόδιος γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως:

Γνωμοδότηση γιά τό Σχ. Π. Δ/τος "Περί αὐξήσεως ὀργανικῶν θέσεων διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μ.Ε." εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀρ. 89754/9-8-78 τοῦ " Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘμέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχέδιο Π. Δ/τος "Περί αὐξήσεως ὀργανικῶν θέσεων διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μ.Ε." καί ὑπογραμμίζει ὅτι μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ τῶν μαθημάτων ἐπιλογῆς στήν Β' Λυκείου ἀναμένεται αὐξηση τῶν φυσικομαθηματικῶν ὡρῶν διδασκαλίας ἀφοῦ καί στίς περιπτώσεις σχολείων ~~ἀρνητικῆς~~ θεωρητικῆς κατευθύνσεως θά δημιουργηθοῦν τμήματα ἐπιλογῆς θετικοῦ κύκλου. 'Επειδή οἱ προβλεπόμενες ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ὧρες στά μαθηματικά καί Φυσικά εἶναι ἴσες, ἡ προτεινόμενη αὐξηση θέσεων στούς κλάδους Α3 καί Α4 εἶναι ἡ ἴδια . Τέλος ὁ εἰσηγητής προτείνει νά ἐγκριθεῖ χωρίς τροποποιήσεις τό ὑπό συζήτηση Σχ. Π. Δ/τος.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος σχετικά μέ τό προτεινόμενο Σχ. Π.Δ. καί τέλος τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τό ἔγγραφο 89754/9-8-78 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ

2) Τό Σχ. Π. Δ/τος "Περί αὐξήσεως ὀργανικῶν θέσεων διδακτικοῦ προσωπικοῦ Μ.Ε."

3) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Εἰσηγητῆ καί

4) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

Ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

'Εγκρίνει τό Σχ. Π. Δ/τος "Περί αὐξήσεως ὀργανικῶν θέσεων Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ Μ.Ε." ὡς ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

ΑΝ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

'Η Γραμματέας

ΑΘ. ΦΑΤΣΕΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 84/1978

Σήμερα, 11 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Παρασκευὴ καὶ ὥρα 11η πρωϊνή τὸ Τμῆμα Μέσης Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μὲ τὴ νόμιμη διαδικασία ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Παγκάλο, Σύμβουλο Α΄οἱ κ.κ. Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ι. Σιορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Δ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητὲς καὶ ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μὲ 6ο βαθμὸ σὲ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἔγκριση Πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς- Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητὴς ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἔγκριση Πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας. Εἰσηγητής κ. Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καὶ ἐπικυρώθηκε τὸ πρακτικὸ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Στὴ συνέχεια τὸ Τμῆμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ ἁρμόδιος γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσιας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Φ. 211.25/9/86243/31-7-78 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἡ μέ ἡμερομηνία 27-7-78 πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς καί εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

" Τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ μέ τήν ἀρ. 79/11-7-78 ἀπόφασή του ἐνέκρινε τά ἐλεύθερα βοηθήματα στό μάθημα τῆς Μουσικῆς, πού εἶχε προτείνει ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπή, ἐκτός ἀπό ἕδο, γιά τά ὁποῖα ζήτησε ἀπό τήν Ἐπιτροπή νά δώσει περισσότερες διασαφήσεις.

Ἡ Ἐπιτροπή συνῆλθε γιά δεύτερη φορά καί μέ ἀπόφασή της ἀπό 27-7-78 προτείνει ὡς κατάλληλα ἐλεύθερα βοηθήματα τά βιβλία τῶν Δ. Μέτσιου καί Ν. Μαντουβάλου γιά ὅλες τίς τάξεις Γυμνασίου καί τῆς Α' τάξεως Λυκείου. Ἐπιπλέον ἡ Ἐπιτροπή προτείνει ὡς κατάλληλο γιά τίς Α'καί Β'τάξεις Γυμνασίου τό βιβλίο τοῦ Διον. Ζεμιτέλου "Μουσική Παιδεία", τό ὁποῖο εἶχε ἐγκρίνει μέ τήν πρώτη της ἀπόφαση, ἀλλά ἐκ παραδρομῆς δέν τό ἀνέγραφε τότε.

Ἐπειδή ἡ πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁμόφωνη καί τά νέα τρία (3) βιβλία εἶναι στό ἴδιο ἐπίπεδο μέ ἐκεῖνα πού τό Τμῆμα ἐξέτασε ὡς κατάλληλα εἰσηγοῦμαι τήν ἔγκριση ὡς ἔχει τῆς ἀπό 27-7-78 πράξεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς, πού μᾶς διαβιβάστηκε μέ τό ἀρ. Φ. 211.25/9/86243/31-7-78 ἔγγραφο τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν καί τέλος τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τό ἔγγραφο Φ. 211.25/9/86243/31-7-78 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ.

2) Τήν μέ ἡμερομηνία 27-7-78 πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Μουσικῆς.

3) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Εἰσηγητῆ καί

4) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

ὁ μ ὁ φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως μέ ἡμερομηνία 27-7-78 πού ἀναφέρεται στήν κρίση τῶν βιβλίων: "Σχολική Μουσική" Δ. Μέτσιου καί

. / .

"Μουσική γιά τό Γυμνάσιο" τεύχη Α'καί Β'τοῦ κ.Ν. Μαντζούβαλου ὡς ἔχει.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά ἐπόμενη συνεδρίαση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΝ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Ἡ Γραμματέας

ΑΘΗΝΑ ΦΑΤΣΕΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 85/1978

Σήμερα, 12 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Σάββατο καί ὥρα 9η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Μάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Δέν ἔλαβε μέρος ὁ κ. Φ. Βῶρος, γιατί ἀπουσίαζε σέ ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Στή συνεδρίαση ἔλαβε μέρος μετά ἀπό πρόσκληση τοῦ κ. Προέδρου ὁ κ. Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Γνωμοδότηση γιά τό Σχ. Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως τοῦ ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος διδασκαλίας τοῦ μαθήματος Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στά σχολεῖα Μέσης Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἐπανεξέταση τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Γιώργα γιά ἵδρυση Πειραματικοῦ Σχολείου στό Ἄργος. Εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

./.

'Ο ἀρμόδιος γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ὑπ' ἀριθμ. 84717/27-7-1978 ἔγγραφο τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γεν. 'Εκπ/σεως, Δ/νση 'Εφαρμογῆς Προγρ. Μ.Ε., Τμῆμα Α') ὑποβάλλεται Σχ. Π.Δ/τος "Περί τροποποιήσεως τοῦ 'Ωρολογίου καί 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος διδασκαλίας τοῦ μαθήματος Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στά σχολεῖα Μέσης Γενικῆς 'Εκπαιδεύσεως" γιά τήν κατά τό Νόμο γνωμοδότηση.

'Ακολούθως προβαίνει στή διατύπωση τῆς γνώμης του:

Κατά τό Σχ. Π.Δ/τος αὐξάνονται οἱ ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στό Γυμνάσιο ἀπό 3 σέ 4 καί προστίθεται καί 1 ὥρα στήν Α' Λυκείου Γεν. κατεύθύνσεως, [illegible] μεταβολές στό 'Ωρολόγιο καί 'Αναλυτικό Πρόγραμμα μαθημάτων.

Στίς Α' καί Β' τάξεις τοῦ Γυμνασίου δέν ἐπέρχεται μεταβολή ὡς πρός τό 'Ωρολόγιο Πρόγραμμα.

Στή Γ' Γυμνασίου διατίθεται 1 ὥρα ἀπό τίς 2 τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων γιά τή διδασκαλία τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας.

Στήν Α' Λυκείου Γεν. κατευθύνσεως προστίθεται 1 ὥρα στό μεταβατικό 'Ωρολόγιο Πρόγραμμα ἤ διατίθεται ἡ 1 ὥρα ἀπό τίς ὧρες τῶν 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν τοῦ Θρησκευτικοῦ 'Ωρολογίου Προγράμματος.

'Ως πρός τή Γ' Γυμνασίου δέν ὑπάρχει πρόβλημα, δεδομένου ὅτι:

α) γιά μερικά χρόνια δέν προβλέπεται νά γενικευθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων στά Γυμνάσια Θηλέων, καί

β) λόγω τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας ἀπό 6 σέ 3 σέ μερικά Γυμνάσια οἱ καθηγήτριες τοῦ μαθήματος διδάσκουν μέ ὡράριο ἀπαράδεκτα μειωμένο.

Πρός τήν Α' Λυκείου Γεν. κατευθύνσεως δημιουργεῖται πρόβλημα;

./.

γιά τούς έξής λόγους:

α) γιατί πάρα πολλά μαθήματα τοῦ μεταβατικοῦ Ὡρολογίου Προγράμματος βαρύνεται τοῦτο μέ τήν προσθήκη 1 ἐκδμη ὥρας καί προκειμένου περί τοῦ Ὁριστικοῦ Ὡρολογίου Προγράμματος διατίθεται ἡ 1 ὥρα ἀπό τά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ἀπαράδεκτο γιά τήν τάξη πού γιά πρώτη φορά θά διδαχθεῖ τήν ἀρχαία γλῶσσα,

β) γιατί δέ θά ἔχει ἐπιτυχία ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος ἀπό μιά καθηγήτρια πού θά διδάσκει στό αὐτοτελές σχολεῖο, τό Λύκειο, μόνο 1 ὥρα,

γ) γιατί στό Γυμνάσιο, αὐτοτελές σχολεῖο, στό ὁποῖο περατώνεται ἡ ὑποχρεωτική γενική ἐκπαίδευση, πρέπει νά διδάσκεται κατά τό δυνατόν καί ἡ διδασκαλία τῆς ἀπαραίτητης ὕλης ἀπό τό μάθημα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, καί γιά τόν περισσότερο λόγο δέν προχωροῦν στό Λύκειο ὅλες οἱ μαθήτριες.

Εἰσηγοῦμαι λοιπόν ἡ 1 ὥρα τῆς Α΄ Λυκείου νά μεταφερθεῖ στό Γυμνάσιο καί νά ἀναπροσαρμοσθεῖ τό Ὡρολόγιο καί Ἀναλυτικό Πρόγραμμα ὡς ἑξῆς:

Στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου θά διδάσκεται ἀπό 2 ὧρες τό μάθημα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στή θέση τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων καί 1 ὥρα στή Γ΄ Γυμνασίου παρμένη ἀπό τό χωρο τῶν Τεχνολογικῶν μαθημάτων.

Ἑπομένως, ἡ ὕλη τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος θά ἀνακατανεμηθεῖ στίς 3 τάξεις τοῦ Γυμνασίου: α) Στήν Α΄ τάξη τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα ὡς ἔχει, β) στή Β΄ θά προστεθεῖ καί ἡ ὕλη τῆς Γ΄ τάξης καί γ) στή Γ΄ τοῦ Γυμνασίου θά μεταφερθεῖ ἡ ὕλη τῆς Α΄ Λυκείου.

Δέν εὐσταθεῖ ἡ ἀντίρρηση πώς δέν εἶναι δυνατόν, λόγω ἡλικίας, νά διδαχθεῖ στίς μαθήτριες τῆς Γ΄ Γυμνασίου ἡ προτεινόμενη ὕλη γιά τήν Α΄ Λυκείου· οἱ μαθήτριες τῶν 14-15 ἐτῶν σήμερα εἶναι ἀρκετά ὥριμες γιά τά θέματα αὐτά π.χ. γιά τά σχετικά μέ τό γάμο. Ἐξάλλου, ὁ σημερινός τρόπος ζωῆς στήν οἰκογένεια καί γενικά στήν κοινωνία δέ διαλαλογεῖ τή διάκριση τῶν μαθητῶν σέ ἄρρενες καί θήλεις καί ἐπί τοῦ προκειμένου ἀπαιτεῖ τή διδασκαλία τῆς ὕλης τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας ἀνεξαίρετα σέ ὅλους.

./.

Ὡς πρός τίς προτεινόμενες τροποποιήσεις στό Σχέδιο Π. Δ/τος:

Σελ. 10 – Νά ἀπαλειφθεῖ ἡ σημείωση σχετικά μέ τή γραπτή ἐξέταση τοῦ μαθήματος, καθότι οὔτε θεωρητικό εἶναι οὔτε ἐξεταζόταν ὡς ὕλη· ἄλλωστε γιά παιδαγωγικούς λόγους περιορίζονται οἱ γραπτές ἐξετάσεις καί σέ ἄλλα μαθήματα, π.χ. στήν Μουσική.

Ὡς πρός τή διατύπωση καί τήν ὀρθογραφία:

α) Ὅπου "κ.λ.π." νά γραφεῖ "κτλ".

β) σελ. 3, στ. 1 – Νά διαγραφεῖ ἡ φράση μέσα στήν παρένθεση: (σωστή ..... τους).

γ) σελ. 3, παρ. 7 – Τό "Ὕδα – Χρῶμα – Σχέδιο" νά γραφεῖ: "Σχέδιο – Χρῶμα – Ὕδα".

δ) σελ. 3–4 – Οἱ παράγραφοι 1 καί 2 τοῦ κεφ. "Κατοικία" νά ἀλλάξουν σειρά.

ε) σελ. 4, στ. 9 – Ἀντί "Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου καθώς καί τῶν προηγούμενων" νά γραφεῖ: "Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου καθώς καί τοῦ προηγούμενου".

στ) σελ. 4, παρ. 10γ – Ἐνδυμασία, μέσα σέ εἰσαγωγικά: "Ἐνδυμασία".

ζ) σελ. 6, στ. 1–2 – Δημητριακῶν ... Ἄλευρι, μέ μικρά: δημητριακῶν ... ἄλευρι.

η) σελ. 6, τελευτ. στ. – Ἀντί "σέν" τό: "ὡς".

Εἰσηγοῦμαι τέλος ἀντί τοῦ τίτλου τοῦ μαθήματος "Οἰκιακή Οἰκονομία", πού δέν ἀνταποκρίνεται σέ ὅλο τόν εὖρος τῆς διδασκόμενης ὕλης, τόν προσφορότερο τίτλο "Οἰκιακή Ἀγωγή".

Στή συνέχεια, ὁ Στ. Παλαιοκρασσᾶς, Σύμβουλος Α΄, τοῦ Τμήματος ΕΤΕ, εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

Καί τά δύο μαθήματα, τά τεχνολογικά καί τά οἰκοκυρικά, τά θεωρῶ πολύ χρήσιμα μαθήματα γιά ὅλα τά παιδιά τοῦ Γυμνασίου, ἀγόρια καί κορίτσια. Τό θεωρῶ πολύ ἀνακρονιστικό νά δημοσιευθεῖ ὡρολόγιο πρόγραμμα μέ ξεχωριστό μάθημα γιά ἀγόρια καί ἄλλο γιά κορίτσια.

./.

Μετά από την αξιολόγηση που κάναμε στο τέλος της πρώτης πειραματικής εφαρμογής των τεχνολογικών μαθημάτων στα 4 Γυμνάσια της περιοχής Αττικής, διαπιστώσαμε ότι το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα είναι έντονο, τόσο στα αγόρια όσο και στα κορίτσια. Επίσης διαπιστώσαμε ότι οι δύο εβδομαδιαίες ώρες για το μάθημα δεν αρκούν, και από πλευράς καλύψεως της ύλης και από πλευράς λειτουργικότητας, μια και το μάθημα είναι καθαρά εργαστηριακό. Επομένως θα μας είναι αδύνατο να συντάξουμε πρόγραμμα μιας ώρας για τα Γυμνάσια θηλέων.

Προτείνω λοιπόν την εξής λύση: Μέχρι το σχολικό έτος 1983-84, όσα Γυμνάσια θηλέων έχουν καθηγήτρια οικοκυρικών να μην κάνουν Τεχνολογικά Μαθήματα και η επί πλέον ώρα να δοθεί στο μάθημα των Οικοκυρικών. Εξαίρεση μπορούν να αποτελέσουν τα Γυμνάσια θηλέων τα οποία συστεγάζονται με Γυμνάσια Αρρένων, στα οποία διδάσκονται τα τεχνολογικά μαθήματα. Σε όλα τα άλλα Γυμνάσια, εφ' όσον υπάρχει η διαθέσιμη αίθουσα να διδάσκονται τα τεχνολογικά μαθήματα και στις 3 τάξεις από 2 ώρες την εβδομάδα, και στα κορίτσια και στα αγόρια.

Ακολούθησε συζήτηση με ανταλλαγή απόψεων.

Το Τμήμα τέλος, αφού έλαβε υπόψη του: α) το υπ' αριθμ. 84717/27-7-1978 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας με το συνημμένο Σχ. Π. Δ/τος, β) την παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν.186/75, γ) τις εισηγήσεις και τη σχετική συζήτηση,

αποφαίνεται ομόφωνα

Γνωμοδοτεί:

1.- Είναι δυνατόν στα Γυμνάσια Θηλέων, που δεν διδάσκονται τα Τεχνολογικά μαθήματα, να διδάσκονται και οι 5 προτεινόμενες ώρες του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας.

α) Στις Α' και Β' τάξεις του Γυμνασίου από 2 ώρες Οικιακή Οικονομία στη θέση των αντίστοιχων ωρών των Τεχνολογικών μαθημάτων, στη Γ' Γυμνασίου 1 ώρα Οικιακή Οικονομία αντί της 1 ώρας από το 2ωρο των Τεχνολογικών μαθημάτων.

β) Η 1 ώρα της Α' Λυκείου Γενικής κατευθύνσεως μεταφέρεται στη Γ' Γυμνασίου για τους εξής λόγους:

./.

αα) Η ύλη του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας πρέπει να ολοκληρώνεται στό Γυμνάσιο, καθ' αυτό τούτο είναι σχολείο αύτοτελές, στό όποίο περατώνεται ή ύποχρεωτική γενική έκπαίδευση καί έπομένως δέν θά συνεχίζουν σπουδές όλα τά κορίτσια στά Λύκεια ή άλλα σχολεία. Οί μαθήτριες της Γ΄ Γυμνασίου είναι ώριμες καί γιά τήν προτεινόμενη ύλη τήν Α΄ Λυκείου.

ββ) Παιδευτικά είναι άσύμφορο νά προστεθεί ώρα στό ήδη βεβαρυμένο πρόγραμμα της Α΄ Λυκείου, πρόσθετη διαφορά γιά τό Μεταβατικό Ώρολόγιο Πρόγραμμα ή νά διατεθεί, πρόσθετη διαφορά γιά τό Οριστικό Ώρολόγιο Πρόγραμμα, 1 ώρα άπό τά Άρχαία Ελληνικά, τά όποία γιά πρώτη φορά θά διδάσκονται ώς γλωσσικό μάθημα

γγ) Δέ θά είναι άποδοτική ή διδασκαλία του μαθήματος άπό μία καθηγήτρια πού θά διατίθεται γιά 1 ώρα μόνο στό αύτοτελές πλέον σχολείο, τό Λύκειο.

2.- Η ύλη του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας νά άνακατανεμηθεί στίς 3 τάξεις του Γυμνασίου: α) στήν Α΄ τάξη ή ύλη νά παραμείνει ώς έχει, β) στή Β΄ νά προστεθεί καί ή ύλη της Γ΄ Γυμνασίου καί γ) στή Γ΄ του Γυμνασίου νά μεταφερθεί ή ύλη της Α΄ Λυκείου.

3.- Στή σελ. 10, νά άπαλειφθεί τελείως ή παρατήρηση γιά γραπτή έξέταση του μαθήματος, καθότι α) ώς τώρα δέν έξεταζόταν γραπτώς, β) παιδευτικά κρίνεται σκόπιμο νά περιορίζεται κατά τό δυνατόν ή γραπτή έξέταση (όπως (π.χ. του μαθήματος της Μουσικής), καί γ) δέν είναι μάθημα "δευτερεύον θεωρητικό", όπως χαρακτηρίζεται στό Σχ. του Π. Δ/τος άλλά "δευτερεύον μή θεωρητικό" (Β.Δ. 490/68, άρθρο 23, παρ. 1).

4.- Ώς πρός τή διατύπωση καί την όρθογραφία νά γίνουν οί διορθώσεις πού άναφέρονται στήν παραπάνω είσήγηση του Ι. Αρβανίτη, δηλαδή άπό α) όπου "κ.λ.π" νά γραφεί "κτλ" έως ή σελ. 6, τελευτ. στ. άντί "σάν" τό "ώς".

./.

Ἡ συζήτηση γιά τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πίγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 86/1978

Σήμερα, 16 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, γιατί μετεῖχε τῆς συνεδριάσεως τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐπιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά τή δωρεάν διάθεσή τους στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ Ἀθηνῶν καί τοῦ παραρτήματος Θεσσαλονίκης γιά τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1978-79. Εἰσηγητής ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, κοινοποιήθηκε στά μέλη τοῦ Τμήματος τό μέ ἀριθμ. 86540/1-8-1978 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων πρός τούς Ἐπόπτες Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μέ θέμα: Λειτουργία Προτύπων Γυμνασίων καί Λυκείων.

./.

Στή συνέχεια ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητής τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Ο κ. Γενικός Γραμματέας μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.732/11/84578/26-7-1978 μᾶς διαβιβάζει τά ἀριθμ. 656/10-7-1978 καί 512/20-7-78 ἔγγραφα τῆς Ἐθνικῆς Ἀκαδημίας Σωματικῆς Ἀγωγῆς καί τοῦ παραρτήματος Θεσσαλονίκης, τίς σχετικές πράξεις τῶν ἀντιστοίχων Συμβουλίων Σπουδῶν καί τούς πίνακες τῶν προτεινόμενων συγγραμμάτων καί μᾶς παρακαλεῖ, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 1 παραγρ. 2 καί τό ἄρθρο 2 παράγρ. 5 τοῦ Νόμου 186/75, νά ἐπιλέξουμε τά βιβλία ἐκεῖνα πού κρίνονται ἀπαραίτητα, γιά νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς βοηθήματα γιά τίς διδασκαλίες τῶν καθηγητῶν τῶν Ἀκαδημιῶν Σωματικῆς Ἀγωγῆς καί τή μελέτη τῶν σπουδαστῶν τους στό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1978-79.

Ὅπως σᾶς εἶχα ἀναφέρει σέ παλαιότερες σχετικές εἰσηγήσεις μου, σύμφωνα μέ τό Ν.Δ/γμα 95/1969 χορηγοῦνται στούς σπουδαστές τῶν Ἀνωτ. Σχολῶν δωρεάν τά συγγράμματα τῶν καθηγητῶν καί μέ τό Ν.Δ/γμα 160/1973 ἡ χορήγηση αὐτή ἐπεκτάθηκε καί στούς σπουδαστές τῶν Ἀνωτέρων Σχολῶν.

Σᾶς ὑπενθυμίζω ἐπίσης ὅτι μέ τίς πράξεις τοῦ Τμήματος Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ 93/16-11-1976 καί 138/12-12-1977 ἐγκρίναμε τά συγγράμματα γιά τή δωρεάν διάθεσή τους στούς σπουδαστές τῆς ΕΑΣΑ γιά τά ἔτη 1976-77 καί 1977-78.

Ἐάν ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι, (α) τά περισσότερα ἀπό τά προτεινόμενα βιβλία τά ἔχουμε ἐγκρίνει στά προηγούμενα ἔτη, (β) μία ἐκτενέστερη κρίση δέν εἶναι δυνατή, λόγω τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βιβλίων καί τῆς ποικιλίας τῶν εἰδικοτήτων τους καί (γ) οἱ Ἀκαδημίες καί τά Συμβούλια Σπουδῶν τους μέ εἰδικές γιά τό σκοπό αὐτό ἀποφάσεις τους προτείνουν τή διάθεσή τους, τότε γιά νά χορηγηθοῦν ἐγκαίρως στούς σπουδαστές τά ἀπό τό Νόμο προβλεπόμενα συγγράμματα εἰσηγοῦμαι, τό Τμῆμα Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ νά ἐγκρίνει τά ἑξῆς:

1.- Νά μή διατεθεῖ στούς σπουδαστές τῶν Α΄ καί Β΄ τάξεων τῆς ΕΑΣΑ Ἀθηνῶν τό βιβλίο τοῦ κ. Γ. Νικολοπούλου "Ἡ τεχνική τῆς

./.

κολυμβήσεως" (ἀριθμοί καταστάσεως 'Αθηνῶν 3 καί 17), γιατί δέν περιλαμβάνεται στά βιβλία πού ἐγκρίθηκαν στά προηγούμενα ἔτη καί δέν ὑποβλήθηκε γιά ἔγκριση μέ τήν παρούσα κατάσταση.

2.- Νά μή διατεθεῖ στούς σπουδαστές τοῦ Β' ἔτους καί τῶν δύο 'Ακαδημιῶν τό βιβλίο τοῦ κ. Σ. Σμυρνιώτη "Οἱ δρόμοι" (ἀριθμοί καταστάσεων 23 καί 19), γιατί δέν περιλαμβάνεται στά βιβλία πού ἐγκρίθηκαν στά προηγούμενα ἔτη καί δέν ὑποβλήθηκε γιά ἔγκριση μέ τήν παρούσα κατάσταση.

3.- Κανείς σπουδαστής νά μή λάβει παρόμοιο σύγγραμμα μέ αὐτό πού ἔλαβε στά προηγούμενα ἔτη, ἀσχέτως ἐάν φοιτᾶ κανονικά ἤ εἶναι διετής κλπ.

4.- Κανείς σπουδαστής νά μή λάβει περισσότερα τοῦ ἑνός βιβλία γιά τό αὐτό ἀντικείμενο μελέτης π.χ. παιδαγωγική καί ψυχολογία Α΄ ἔτους.

Στήν περίπτωση πού τό προβλεπόμενο χρηματικό ποσό δέν καλύπτει τήν ἀφορά τῶν προτεινομένων συγγραμμάτων εἰσηγοῦμαι, ὅπως κάθε Σχολή, μέ αἰτιολογημένη πράξη τοῦ Συμβουλίου Σπουδῶν της, περιορίσει τά προτεινόμενα συγγράμματα στά ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα γιά τή διδασκαλία τῶν μαθημάτων καί τήν προετοιμασία τῶν σπουδαστῶν γιά τίς ἐξετάσεις.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. ΓΦ.732/11/84578/26-7-1978 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ,

β) Τήν πραξη ἀριθμ. 30/10-7-1978 τοῦ Συμβουλίου Σπουδῶν τῆς ΕΑΣΑ 'Αθηνῶν, τήν πράξη 18/14-7-1978 τοῦ Συμβουλίου Σπουδῶν τοῦ Παραρτήματος Θεσσαλονίκης καθώς καί τίς συνημμένες σ' αὐτές καταστάσεις βιβλίων γιά τήν ἐπιλογή,

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλη, καί

Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ι. Σκορδίλη, Εἰδικοῦ Συμ-

./.

βούλου τοῦ ΚΕΜΕ, καί παρατηρεῖ ὅτι οἱ προτεινόμενες τιμές εἶναι πολύ ὑψηλές καί κρίνεται σκόπιμο νά μειωθοῦν σέ ποσοστό ἀνάλογο μέ τό κόστος ἐκτυπώσεως τῶν βιβλίων.

Τό Τμῆμα ἐπίσης δέχεται πρόταση τοῦ Συμβούλου Β΄κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου νά εἰσηγηθεῖ στή Διοίκηση τήν ἔγκαιρη προκήρυξη, γιά τήν ὑποβολή βιβλίων πρός ἔγκριση γιά τό ἑπόμενο ἀκαδημαϊκό ἔτος, ὥστε νά εἶναι δυνατό ἡ ἐπιλογή νά γίνει ἀνάμεσα σέ περισσότερα βιβλία καί μάλιστα νά μή μένουν ἀναξιοποίητα τά νεώτερα βιβλία, πού στό μεταξύ ἔχουν ἐκδοθεῖ.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρασκ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 87/1978

Σήμερα, 19 Αύγούστου 1978, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 10η πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα).

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀνάστ. Πάγκαλο, Σύμβουλο Α΄, οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, οἱ κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητές καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Ἀθηνᾶ Φατσέα, καθηγήτρια φιλόλογος μέ 6ο βαθμό σέ ἀντικατάσταση τῆς Ζαραφωνίτου Δήμητρας.

Ἀπουσίαζε καί δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Βοηθήματα Ἱστορίας Β΄ Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς). Εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία, διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως. Στή συνέχεια τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ ἁρμόδιος γιά τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως εἰσηγητής κ. Φ. Βῶρος ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

./.

1.- Μέ ἀπόφαση τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας (Φ/211.21/1/66059/8-6-1978) εἶχε συγκροτηθεῖ 'Επιτροπή Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων 'Ιστορίας (ἐπιλογῆς) β΄ λυκείου, ἀποτελούμενη ἀπό 6 ἐκπαιδευτικούς Μέσης 'Εκπαιδεύσεως, φιλολόγους, ὑπό τήν προεδρία τοῦ γενικοῦ 'Επιθεωρητῆ Μ.Ε. 'Ι. Πρωτοπαππᾶ.

2.- 'Η 'Επιτροπή Κρίσεως μέ ὁμόφωνη πράξη της τῆς 1-7-1978 προκρίνει τά ἑξῆς 2 βιβλία:

α. Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς 'Ιστορικές Σπουδές, 'Αθήνα 1978, καί

β. 'Ελ. Γλύκατζη-'Αρβελέρ, 'Η Πολιτική 'Ιδεολογία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, 'Αθήνα 1977

καί ἀπορρίπτει ἄλλα δύο βιβλία πού εἶχαν ἐπίσης ὑποβληθεῖ γιά κρίση:

α. Γ. καί Π. Γιακουμῆ, Προβλήματα 'Ιστορίας καί

β. Σ. Καργάκου, 'Ιστορία Β΄ λυκείου (ἐπιλογή).

3.- 'Η 'Επιτροπή Κρίσεως θεωρεῖ ὅτι τά προκρινόμενα δύο βιβλία μαζί ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματός μας, τοῦ ὁποίου τά κύρια σημεῖα ἐκτίθενται στήν μεθεπόμενη παράγραφο αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως, ἐνῶ γιά τά μή προκρινόμενα βιβλία ἐπισημαίνει διάφορα μειονεκτήματα (ἀνισομερή πραγμάτευση τῆς ὕλης, μερική ἐπιστημονική ἀνεπάρκεια, ἀδυναμία ἀνταπόκρισης στό ἀναλυτικό πρόγραμμα, ἐπέκταση σέ πολλά σημεῖα πού ἐπιβαρύνουν τή διδακτέα ὕλη χωρίς λόγο κτλ. κτλ.).

4.- Μέ τό ἔγγραφο Φ.211.17/156/84805/27-7-1978 τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (ὑπογραφόμενο ἀπό τό Γενικό Γραμματέα) ζητεῖται ἀπό τό Τμῆμα σύμφωνα μέ τό Νόμο (309/1976 ἄρθρο 80, σέ συνδυασμό μέ τόν 185/1975 ἄρθρο 2) νά γνωμοδοτήσει σχετικά μέ τήν πράξη τῆς 'Επιτροπῆς Κρίσεως.

5.- Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ὁρίζει (δέν ἀντιγράφω ἀλλά μεταφέρω, περιληπτικά τό περιεχόμενό του):

Σκοπός: βαθύτερη σπουδή τῆς ἱστορικῆς ζωῆς, μελέτη εἰδικῶν τομέων τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἐνημέρωση ἐπί τῆς μεθοδολογίας καί τῶν εἰδικῶν προβλημάτων της.

β) Ὕλη:

1) Μεθοδολογία τῆς Ἱστορίας.
2) Παράγοντες τῆς ἱστορικῆς ζωῆς.
3) Ἀνάλυση τῶν ἐννοιῶν "πολιτισμός", "τομεῖς πολιτισμοῦ", "ἱστορία πολιτισμοῦ".
4) Κεφάλαια βυζ. πολιτισμοῦ.
5) Σχέσεις τοῦ Βυζαντίου μέ γειτονικούς λαούς.
6) Θέματα ἑρμηνείας τῆς βυζαντινῆς τέχνης.
7) Κρατική ἀντίληψη καί ἐξωτερική πολιτική τοῦ Βυζαντίου.
8) Συλλογή κειμένων-πηγῶν τῆς ὑστεροβυζαντινῆς ἐποχῆς καί τῶν σταυροφοριῶν, μέ προλόγους, κατατοπιστικά σημειώματα καί τόν ἀναγκαῖο ὑπομνηματισμό.

6.- Ἡ πρωτινή κατάσταση ὡς πρός τή χρησιμοποίηση βοηθημάτων καί ἐκτίμηση τῶν ἀναγκῶν καί τῶν δυνατοτήτων εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

α. Δέν ἔχουμε κανένα βιβλίο, γραμμένο γι' αὐτόν εἰδικά τό σκοπό καί κατάλληλο. Ἀπό ὅσα ὑποβλήθηκαν στό Ὑπουργεῖο καί ἀπό ὅσα προσφέρει ἡ βιβλιοαγορά μας, ἡ Ἐπιτροπή πού συγκρότησε ὁ Ὑπουργός προκρίνει:

(1) Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές.
(2) Ἑλ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ, Ἡ πολιτική ἰδεολογία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

β. Οἱ ὧρες πού θά διατεθοῦν γιά τό ἀντικείμενο Ἱστορία (ἐπιλογή) προβλέπονται 25 ὡς 28.

γ. Ἀπό τά προτεινόμενα βιβλία τό πρῶτο ἀνταποκρίνεται κατά τόν καλύτερο τρόπο στά θέματα (1) καί (2) τῆς διδακτέας ὕλης· χρειάζεται τροποποίηση στόν πρόλογο καί γραμματική προσαρμογή τοῦ κειμένου, (εἶναι γραμμένο σέ δημοτική μέ βάση τή γραμματική τοῦ 1975· ἡ προσαρμογή μοῦ φαίνεται εὔκολη ἀπό τή στιγμή πού τό βιβλίο θά περιλάβει στόν ΟΕΔΒ· θεωρῶ βέβαιο ὅτι ἡ συγγραφεύς ἀποδέχεται τέτοια ρύθμιση μέ κάποια ἐφ' ἅπαξ ἀμοιβή). Τό βιβλίο αὐτό μπορεῖ νά ἐξυπηρε-

./.

τήσει τίς ἀνάγκες διδασκαλίας ὡς τό Φεβρουάριο."

Τό ἄλλο προτεινόμενο βιβλίο, ἐπιστημονικά πειστικό καί χρήσιμο, βασικά ἀποκρούεται στό θέμα (7) τῆς διδακτέας ὕλης· ἔμμεσα ὅμως θίγει καί τά θέματα (4) καί (5). Ὅμως - γιά λόγους χρόνου διδακτικοῦ καί ἐπιπέδου ἀντιληπτικοῦ - τό βιβλίο αὐτό δέν μπορεῖ νά διδαχθεῖ ὁλόκληρο· καί ὅσο διδαχθεῖ πρέπει νά προγραμματιστεῖ γιά τήν περίοδο Μαρτίου καί πέρα, ὥστε νά ἔχει προηγηθεῖ διδασκαλία Βυζ. Ἱστορίας ("κορμοῦ") ἐπαρκής. Καί τοῦτο πρέπει νά περιέλθει στόν ΟΕΔΒ.

Τό θέμα (8) μπορεῖ νά ὑπηρετηθεῖ μέ πρόσθετη ἀξιοποίηση τοῦ σχολικοῦ βιβλίου, πού εἶχε γραφεῖ γιά τρίωρη διδασκαλία (τώρα εἶναι δίωρη) καί περιέχει ἀρκετά κείμενα βυζαντινῶν συγγραφέων, διαλεγμένα καί μεταφρασμένα.

7.- Προτάσεις:

α. Τά δύο βιβλία πού μνημονεύσαμε παραπάνω νά ἀναζητηθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ, γιά νά ἀγοραστοῦν τά δικαιώματα καί νά γίνει ἀναπαραγωγή, μέ προτεραιότητα γιά τό βιβλίο τῆς Χριστοφιλοπούλου (ὁ ΟΕΔΒ ἔχει τή δυνατότητα - τώρα πού τά τυπογραφεῖα ἐλευθερώνονται ἀπό πολύν φόρτο - μέσα σέ 30-40 μέρες νά ἑτοιμάσει τό πρῶτο βιβλίο· γιά τό ἄλλο ἔχουμε καιρό.

β. Ἀπό τό δεύτερο βιβλίο (τῆς Γλύκατζη-Ἀρβελέρ) προτείνω νά διδαχθοῦν κατά σειρά:

κεφ. 1 σελ. 11-29
κεφ. 4 σελ. 70-86
κεφ. 5 σελ. 87-131 ἤ
κεφ. τελευταῖο, σελ. 148-168

Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπό τή μερική μόνο διδασκαλία, νομίζω ὅτι τό βιβλίο πρέπει νά δοθεῖ ὁλόκληρο, γιατί ἔτσι μόνο διατηρεῖ τήν ἐπιστημονική φυσιογνωμία του· καί πρόκειται γιά ἐργασία ἀκαδημαϊκά ἀναγνωρισμένη· καλό θά κάνει, ὄχι κακό. Καί, ἄν κριθεῖ ἀναγκαία κάποια φραστική βελτίωση, εἶναι εὔκολο νά γίνει στήν ἀναπαραγωγή τοῦ βιβλίου.

./.

γ. Ἐναλλακτική λύση (ἀντί γιά τό βιβλίο τό δεύτερο τῆς Γλύκατζη-Ἀρβελέρ, ἄν ὁ ἐκδότης δέν ἐκχωρήσει τό δικαίωμά του στόν ΟΕΔΒ) εἶναι ἡ ἀκόλουθη: ST. RUNCIMAN, Βυζαντινός Πολιτισμός, ἐκδ. Γαλαξία (ἐκτός κυκλοφορίας σήμερα). Τό βιβλίο αὐτό περιέχει κεφάλαια: ἵδρυση, ἱστορικό σχεδιάγραμμα, αὐτοκρατοτικό πολίτευμα, διοίκηση, θρησκεία, ἐκκλησία, στρατός-ναυτικό-διπλωματία, ἐμπόριο, τέχνη, σχέσεις μέ γειτονικούς λαούς. Καλύπτει βασικά τά θέματα (4), (5), (6), (7) τῆς διδακτέας ὕλης. Πάλι δέν μπορεῖ νά διδαχθεῖ ὁλόκληρο· εἶναι δυνατόν νά ὑπείξουμε ὁρισμένα κεφάλαια· πάλι ὕστερα ἀπό τό Φεβρουάριο, γιά τούς λόγους πού σημειώθηκαν παραπάνω. Καί πάλι ὑπογραμμίζεται ἡ ἀνάγκη νά δοθεῖ ὁλόκληρο τό βιβλίο στούς μαθητές. Ὑπολογίζω ὅτι ἡ δαπάνη εἶναι ὑποτετραπλάσια μέ τήν παρέμβαση τοῦ ΟΕΔΒ γιά ὅλες τίς περιπτώσεις.

8.- Γιά βυζαντινά κείμενα ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι γράφτηκε στήν παρ. 2γ (ἀξιοποίηση τῶν κειμένων-πηγῶν τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου ("κορμοῦ").

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία:

α. Ὁ κ. Πάγκαλος θύμισε τήν ἀνάγκη νά ἀνταποκρίνονται ὅσα θά προτείνουμε στίς ἀνάγκες-δυνατότητες τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

β. Ὁ κ. Σπυρόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:
Νά δοθεῖ φέτος γιά τό μάθημα ἐπιλογῆς μόνο τό βιβλίο τῆς κ. Χριστοφιλοπούλου, τό ὁποῖο καί θά καλύψει τουλάχιστο τά 2/3 τῶν διδακτικῶν ὡρῶν πού διαθέτει τό πρόγραμμα. (ἐφόσον περιορίζεται σέ 1 ὥρα τήν ἑβδ.) Γιά τό ὑπόλοιπο 1/3, πού μόλις ἀντιστοιχεῖ σέ 9 διδακτικές ὧρες, δέν νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται νά προτείνουμε καί δεύτερο βιβλίο, ἐφόσον κανένα ἀπό ὅσα περιέχονται στήν εἰσήγηση τοῦ κ. Βώρου· δέν ἔχει γραφεῖ AD HOC καί ἡ εἰσαγωγή τους στή Β΄ Λυκείου θά δημιουργήσει ἀρκετά προβλήματα. Ἐξάλλου τά βιβλία αὐτά βοηθοῦν στήν ἐμβάθυνση στά θέματα τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, τήν ὥρα πού, μέ τίς 2 ἑβδομαδιαῖες ὧρες τοῦ μαθήματος "κορμοῦ", οἱ μαθητές δέν θά ἔχουν ὁλοκληρώσει τήν γνωριμία τους μέ τή βυζαντινή ἱστορία, ὅπως αὐτή παρουσιάζεται στό διδακτικό βιβλίο. Μποροῦμε λοιπόν νά καλύψουμε τίς 9 αὐτές ὧρες ἀξιοποιώντας στό σύνολό του τό ἐγκεκριμένο διδακτικό βιβλίο, δηλ. διδάσκοντας τά κεφάλαια ἐκεῖνα τά ὁποῖα θά δοθοῦν περιληπτικά στό μάθημα "κορμοῦ", ὅπως καί

τά κείμενα-πηγές πού περιέχονται στό ἴδιο βιβλίο . Ἔτσι οἱ μαθητές πού θά ἐπιλέξουν τήν Ἱστορία θά ἔχουν τουλάχιστο μιά ἐποπτεία τῆς Βυζ. Ἱστορίας στό σύνολό της. Ἡ διδασκαλία ὅλης τῆς ὕλης τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (ἐπιλογῆς) θά μπορέσει νά πραγματοποιηθεῖ τό ἑπόμενο σχ. ἔτος, ἀφοῦ στό μεταξύ γραφοῦν κατάλληλα διδακτικά βιβλία.

γ. Ὁ κ. Βῶρος διευκρίνισε ὅτι:

1.- Τά κείμενα-πηγές τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου μᾶς ἐνδιαφέρουν μόνο στό βαθμό πού ἀνταποκρίνονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα (παρ. 5β8 παραπάνω), δηλαδή μόνο ὅσα ἀναφέρονται στήν Ὑστεροβυζαντινή περίοδο καί τή Σταυροφορία.

2.- Μόνο μέ τό βιβλίο τῆς Χριστοφιλοπούλου καλύπτουμε μέρος τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος - τό σημαντικότερο, ἀλλά μέρος.

δ. Οἱ κ.κ. Ἀρβανίτης Ἰω. καί Γρατσέας Γεώργιος διατύπωσαν κάποιους ἐνδοιασμούς γιά τή σκοπιμότητα χρησιμοποίησης τοῦ βιβλίου τῆς Ἑλ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ, τό ὁποῖο θεωροῦν ἐπιστημονικά σημαντικό, ἀλλά μέ κάποιες προσωπικές θέσεις, πού ἴσως δέ θά μείνουν χωρίς σχόλια ἄν τό βιβλίο προωθηθεῖ στά σχολεῖα.

ε. Ὁ κ. Σακκᾶς ἀντίστροφα ἐπισήμανε ὅτι τό βιβλίο τῆς Ἑλ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ εἶναι σπουδαιότερο καί χρησιμότερο γιά τήν πνευματική καλλιέργεια τῶν μαθητῶν. Ὁ κ. Βῶρος διευκρίνισε ὅτι ἡ πρόταση δέ θέτει τά δύο βιβλία συγκριτικά ἤ διαζευκτικά, ἀφοῦ καί τῶν δυό ἡ ὕλη συναποτελεῖ γιά μᾶς τό ζητούμενο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Ὑποστήριξε ἀκόμη ὁ κ. Σακκᾶς ὅτι ὑπάρχουν σελίδες στό βιβλίο Χριστοφιλοπούλου πού ἴσως δέν μποροῦν νά διδαχθοῦν στό λύκειο (ὁ κ. Βῶρος ὀνόμασε συγκεκριμένες σελίδες: 46-49 καί 110 κ.ἑ.

στ. Εἶναι καί τοῦτο λόγος πρόσθετος, ὑποστήριξε ὁ κ. Βῶρος, νά ἐγκρίνουμε παράλληλα μέ τό βιβλίο Χριστοφιλοπούλου (τοῦ ὁποίου κάποιες σελίδες μέ ἐγκύκλιο θά ἐξαιρεθοῦν) μιά ἐπιλογή κεφαλαίων ἀπό τό βιβλίο τοῦ ST. RUNCIMAN' συγκεκριμένα:

κεφ. 3 Τό αὐτοκρατορικό πολίτευμα καί ἡ βασιλεία τοῦ νόμου.

κεφ. 4 Ἡ διοίκηση.

κεφ. 7 Τό ἐμπόριο.

κεφ. 8 'Η ζωή στήν πόλη καί στήν ὕπαιθρο.
κεφ. 12 Τό Βυζάντιο καί οἱ γείτονες.

"Ετσι θά ἀνταποκριθοῦμε πρός τό ἀναλυτικό μας πρόγραμμα πληρέστερα, θά προσφέρουμε μιά εὐχάριστη καί ἀποδεκτή ποικιλία (καί ἔχουμε τήν εὐχέρεια μέ μιά ἐγκύκλιο νά διευκρινίσουμε κάτι περιοριστικό). Πρός τήν ἄποψη αὐτή συνηγόρησαν οἱ κ.κ. Γρατσέας Γ. καί Τομπαΐδης Δημ. καί Κατσιμάνης Κυριάκος.

ζ. Οἱ κ.κ. Πάγκαλος 'Αν. καί Σπυρόπουλος 'Ηλ. ὑπογράμμισαν τήν ἀνάγκη νά δώσουμε ἕνα μόνο βιβλίο στούς μαθητές, ὥστε νά ἀποφευχθοῦν πρόσθετες διαπραγματεύσεις μέ τούς ἐκδότες καί ἀντίστοιχη καθυστέρηση καί νά μήν ἐπιβαρύνουμε τούς μαθητές μέ πολλά βιβλία, τώρα μάλιστα πού πρώτη φορά δοκιμάζεται ὁ θεσμός τῶν "ἐπιλογῶν."

Τελικά τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἀποφαίνεται:

1.- 'Εγκρίνει τό βιβλίο τῆς Αἰκατερίνης Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς 'Ιστορικές Σπουδές ('Αθήνα 1978), προκειμένου τοῦτο νά χρησιμοποιηθεῖ γιά τή διδασκαλία τοῦ ἀντικειμένου 'Ιστορία ἐπιλογῆς στή β΄ λυκείου ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὥς τό τέλος τοῦ α΄ τετραμήνου (ἀφοῦ τό βιβλίο ἐκδοθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ μέ τήν ἀναγκαία γραμματική προσαρμογή καί διευκρινιστικές ὑποσημειώσεις - μετάφραση κάποιων ξενόγλωσσων τίτλων - καί κάποια εἰκονογράφηση μέ τή σύμφωνη γνώμη τῆς κ. Χριστοφιλοπούλου).

2.- Προκρίνει τό λοιπό μέρος τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (θέματα βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ καί κείμενα-πηγές ὑστεροβυζαντινῆς ἐποχῆς) νά καλυφθεῖ:

α. μέ ἐπιλογή 5 κεφαλαίων ἀπό τό βιβλίο τοῦ ST. RUNCIMAN, Βυζαντινός Πολιτισμός (ἑλληνική ἔκδοση "Γαλαξία"), συγκεκριμένα, τῶν κεφαλαίων:

VII. (τό αὐτοκρατορικό πολίτευμα καί ἡ βασιλεία τοῦ νόμου).
IV. (ἡ Διοίκηση)
VII. (τό ἐμπόριο)
VIII. (ἡ ζωή στήν πόλη καί τήν ὕπαιθρο)
XII. (τό Βυζάντιο καί οἱ γείτονες)

./.

ἀφοῦ τό βιβλίο ἤ μέρος του ἐνδοθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ μέ τήν ἀναγκαία γραμματική προσαρμογή, καί

β. μέ ἰδιαίτερη σπουδή τῶν κειμένων-πηγῶν πού περιλαμβάνονται στό σχολικό ἐγχειρίδιο: Κ. Καλοκαιρινοῦ, Ἱστορία Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή (βιβλίο "κορμοῦ" γιά τήν ἴδια τάξη) καί εἰδικότερα στά κεφάλαια ι΄ καί ια΄, στίς σελ. 362-65 καί 400-409 (δεδομένου ὅτι τό βιβλίο αὐτό εἶχε γραφεῖ γιά τριῶρη διδασκαλία πού περιορίζεται τώρα σέ δίωρη -"κορμοῦ"- καί κατά συνέπεια ἡ ὕλη του ὑπερεπαρκεῖ).

3. Σέ περίπτωση πού ἡ ἔνδοση τῶν παραπάνω δύο βιβλίων (Αἰκατερ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές, καί ST. RUNCIMEN Βυζαντινός πολιτισμός, ἑλλην. μετ. "Γαλαξία") δέν εἶναι δυνατή μέ τίς διαδικασίες "διδακτικῶν βιβλίων" σκόπιμο εἶναι νά προωθηθεῖ ἡ ἔνδοσή τους σύμφωνα μέ τόν Α.Ν. 952/37 ἄρθρο 2 παράγρ. 2 γιά τόν πλουτισμό τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν, προκειμένου τά βιβλία αὐτά νά ἀποτελέσουν βοήθημα γιά τή διδασκαλία τῆς Ἱστορίας ("ἐπιλογῆς") στή β΄ γενικοῦ λυκείου.

4. Τέλος, τό Τμῆμα ἐπιφυλλάσσεται μέ εἰδική ἐγκύκλιο νά ὑποδείξει κάποιες σελίδες τοῦ βιβλίου τῆς Αἰκατερ. Χριστοφιλοπούλου, πού ἀποτελοῦν μέρος ὀργανικά ἀναπόσπαστο ἀλλά ὄχι ἐξεταστέο, γιά τό μοναδικό λόγο ὅτι οἱ σελίδες αὐτές περιέχουν πλῆθος ὀνομάτων καί ξενόγλωσσων τίτλων (π.χ. σελ. 45-49 καί 96-100 τῆς σημερινῆς ἔκδοσης). Γιά τίς περιπτώσεις αὐτές θά ὑποδειχθεῖ ἁπλή ἐνημέρωση-σύνδεση χωρίς ἄλλη δέσμευση ἤ ὑποχρέωση τῶν μαθητῶν.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Ἀθηνᾶ Φατσέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 88/1978

Σήμερα, 22 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Λ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμίνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἐπανεξέταση αἰτήσεως κ. Δημ. Γεώργα γιά ἵδρυση Πειραματικοῦ Σχολείου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 3ο – Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο τῆς κ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ "Ἡ πολιτική ἰδεολογία τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄, κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 4ο – Κατάρτιση ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Γυμνασίου Ἀρρένων Ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη ὁ Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Ιδιωτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας διαβιβάζει στό ΚΕΣΠ:

α) μέ τό ἔγγραφο της ἀριθμ. 68413/26-6-1978 αἴτηση τοῦ κ. Δ. Γκόγκα, ἰδιοκτήτη ἰδιωτικοῦ Γυμνασίου στό "Αργος Πελ/σου γιά ἄδεια μετατροπῆς τοῦ Γυμνασίου του σέ πειραματικό, ἀντικείμενο γιά τό ὁποῖο ἐπανέρχεται γιά τρίτη φορά (βλ. ἀποφάσεις τοῦ Τμήματος 15/1978 καί 55/1978), μέ συνημμένη ἀναφορά του σχετική μέ τά ζητούμενα στοιχεῖα μέ τήν πρᾶξη μας 55/1978· καί

β) μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. 74079/1978 τίς σχετικές μέ τό ἀνωτέρω αἴτημα τοῦ ἐνδιαφερομένου γνωματεύσεις τοῦ 'Επόπτη τῆς Η' 'Ανωτέρας 'Εκπαιδ. Περιφ. Μ.Ε. καί τοῦ Γεν. 'Επιθεωρητῆ Μ.Ε. 'Αργολίδας γιά γνωμοδότηση σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 3, παρ. 3 τοῦ Ν.682/1977 καί τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Γι' αὐτό τό θέμα ἔχω νά εἰπῶ τά ἑξῆς:

Μέ τήν πρᾶξη μας ἀριθμ. 55/1978 καθορίσαμε τίς ἀκόλουθες προϋποθέσεις γιά νά ἐκφέρουμε γνώμη ὡς πρός τό ἀνωτέρω αἴτημα:

1.- Ποιοί θά εἶναι οἱ εἰδικοί σκοποί τούς ὁποίους ὁ ἀνωτέρω θά ἐπιδιώξει μέ τή λειτουργία τοῦ σχολείου του ὡς Πειραματικοῦ, τούς ὁποίους δέν μπορεῖ νά ἐπιτύχει μέ τή λειτουργία τοῦ σχολείου του ὡς κοινοῦ ἰδιωτικοῦ.

2.- Ποιά προγράμματα καί ποιές μεθόδους θά ἐφαρμόζει καί ποιούς πειραματισμούς θά πραγματοποιεῖ γιά τήν ἐπιτυχία τῶν εἰδικῶν σκοπῶν πού θά ἐπιδιώξει μέ τό Πειραματικό του σχολεῖο.

3.- Ποιά θά εἶναι τά εἰδικά προσόντα τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Πειραματικοῦ σχολείου του καί ποιά τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Αὐτά θά ἀποδεικνύονται ἀπό ἐπίσημα στοιχεῖα.

4.- Τή γνώμη τοῦ προϊσταμένου Γενικοῦ 'Επιθεωρητῆ Μ.Ε. καθώς καί τοῦ προϊσταμένου 'Επόπτη Μ.Ε. ὅτι ὑπάρχουν ὅλες οἱ προϋποθέσεις γιά τή λειτουργία τοῦ πειραματικοῦ σχολείου.

Τίς δυό πρῶτες προϋποθέσεις καλύπτει κατά κάποιο τρόπο ὁ ἐνδιαφερόμενος μέ τά γραφόμενα του στήν ἀναφορά του. Ὡς πρός τήν τρίτη προϋπόθεση ἀναφέρει ὅτι θά προσλάβει τό προσωπικό γιά τό σχολεῖο του σύμφωνα μέ τίς προβλεπόμενες διατάξεις. Ἡ ἀπάντησή του σ' αὐτό τό ἐρώτημα θά ἦταν ἱκανοποιητική, ἄν ἀνέφερε τά συγκεκριμένα πρόσωπα πού θά ὑπηρετήσουν στό σχολεῖο του καί ἀποδείκνυε μέ ἐπίσημα ἔγγραφα τά εἰδικά προσόντα τους. Εἶναι δυνατόν νά λεχθεῖ ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος χρειάζεται νά πάρει πρῶτα τήν ἄδεια ἱδρύσεως τοῦ σχολείου γιά νά μεριμνήσει γιά τήν ἐξεύρεση τοῦ κατάλληλου προσωπικοῦ γιά τή λειτουργία τοῦ σχολείου του. Ἀλλά ἵδρυση καί λειτουργία ἑνός σχολείου εἶναι δυό φάσεις τῆς ἴδιας διαδικασίας. Καί στό ἄρθρο 3, παρ. 3 τοῦ Ν.682/1977 γίνεται λόγος γιά ἵδρυση καί λειτουργία πειραματικοῦ τύπου ἰδιωτικῶν σχολείων ὡς νά πρόκειται γιά μιά διαδικασία. Καί πραγματικά, ὅταν ἐξ ἀντικειμένου δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις λειτουργίας πειραματικοῦ σχολείου στό Ἄργος, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχουν καί οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἵδρυσή του. Πέρα ἀπ' αὐτό παρατηρῶ ὅτι, ἐνῶ ἡ ἄδεια ἱδρύσεως παρέχεται "δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων....μετά σύμφωνον γνώμην τοῦ ΚΕΜΕ" (Ν.682, ἄρθρο 3, παρ. 3), ἡ ἄδεια λειτουργίας ἐκφεύγει ἀπό τόν ἔλεγχο τό δικό μας καί τοῦ προϊσταμένου κ. Ὑπουργοῦ, γιατί χορηγεῖται ἀπό τόν οἰκεῖο Γεν. Ἐπιθεωρητή, ὁ ὁποῖος μάλιστα εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἐλέγξει μόνο τήν καταλληλότητα τοῦ κτιρίου, τήν ἐπάρκεια τῶν ἐποπτικῶν μέσων καί τήν ὕπαρξη σχολικῆς βιβλιοθήκης (Ν. 682, ἄρθρο 7, παρ. 1 καί 5 καί ἄρθ. 8, παρ. 1). Καί ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἄδειας ἱδρύσεως μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καί σύμφωνο γνώμη τοῦ ΚΕΜΕ παρέχει στόν ἐνδιαφερόμενο ἰσχυρό ἐπιχείρημα, ὥστε νά κάμψει τίς τυχόν ἀντιρρήσεις τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητῆ Μ.Ε. καί εὔκολα νά περιέλθει τήν ἔκδοση τῆς ἀδείας λειτουργίας τοῦ σχολείου του ὡς πειραματικοῦ.

Ὡς τρίτη προϋπόθεση τό Τμῆμα ὅρισε τή γνωμάτευση τῶν προϊσταμένων τοῦ σχολείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητῆ καί Ἐπόπτη Μ.Ε. ὅτι ὑπάρχουν ὅλες οἱ προϋποθέσεις γιά τή λειτουργία τοῦ σχολείου ὡς πειραματικοῦ. Τόσο ὅμως ὁ οἰκεῖος Γενικός Ἐπιθεωρητής Μ.Ε. ὅσο καί ὁ Ἐπόπτης

./.

Μ.Ε. γνωματεύουν ότι "είναι δύσκολη ἂν ὄχι ἀδύνατη ἡ ἐξεύρεση κατάλληλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ γιά τή λειτουργία τοῦ σχολείου" ὡς πειραματικοῦ καί ὅτι "ἡ ὕπαρξη κατάλληλου διδακτηρίου μόνο δέν ἐπαρκεῖ γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ πιό πάνω αἰτήματος τοῦ ἰδιοκτήτου του".

Ἐπομένως, ἐπειδή δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις τίς ὁποῖες ἔθεσε τό Τμῆμα μέ τήν πρᾶξη του 55/1978 γιά τήν ἔγκριση μετατροπῆς τοῦ ἀνωτέρω σχολείου σέ πειραματικό καί εἰδικότερα: α) ἐπειδή ὁ ἀνωτέρω δέν ἀναφέρει συγκεκριμένα τό προσωπικό πού θά προσλάβει στό σχολεῖο του καί τά εἰδικά προσόντα του καί β) ἐπειδή τόσο ὁ προϊστάμενος Γενικός Ἐπιθεωρητής Μ.Ε. ὅσο καί ὁ προϊστάμενος Ἐπόπτης Μ.Ε. εἰσηγοῦνται ἀνεπιφύλακτα τή μή ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματος τοῦ ἀνωτέρω, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά εἰσηγηθῶ ἀρνητικά. Ἄλλωστε, μέ μιά θετική εἰσήγησή μου τώρα θά παρουσιαζόμουν ἀσυνεπής μέ ὅσα ὡς εἰσηγητής ὑποστήριξα κατά τή συνεδρία τοῦ Τμήματος τῆς 17-5-78 (πρᾶξη 55).

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

Τό Τμῆμα ἔχει ἀσχοληθεῖ μέ τήν αἴτηση τοῦ κ. Δημ. Γεώργα καί σέ προηγούμενες συνεδρίες. Σήμερα ἐπανερχόμαστε στήν αἴτησή του, ὅπως ἀνέφερε καί ὁ κ. εἰσηγητής. Ἐπανερχόμαστε γιατί ἔχουμε νέα αἴτηση τοῦ ἐνδιαφερομένου, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾶ σέ τέσσερα ἐρωτήματα πού τοῦ ἔθεσε τό Τμῆμα. Ἔχουμε δηλαδή στήν οὐσία τή συνέχεια διαλόγου. Δέν ἐξετάζομε - τό τονίζω αὐτό - γιά πρώτη φορά τό αἴτημα γιά τήν ἵδρυση τοῦ ἰδιωτικοῦ πειραματικοῦ σχολείου στό Ἄργος. Στό "διάλογο" ὁ κ. Γεώργας ἀπαντᾶ στά τέσσερα ἐρωτήματα μας.

Βρίσκω πάρα πολύ ἱκανοποιητικές τίς ἀπαντήσεις πού δίδει ὁ κ. Γεώργας στά τρία πρῶτα ἐρωτήματα μας καί σχεδόν ἱκανοποιητική τήν ἀπάντηση στό τέταρτο.

Οἱ ἀπαντήσεις ἐπιτρέπουν στό Τμῆμα πού τίς ἔθεσε νά τίς θεωρήσει ἱκανές, γιά νά προχωρήσει, κατά λογική συνέπεια μέ καταφατική ἀπάντηση, στήν αἴτηση τοῦ κυρίου Γεώργα.

Ὑπενθυμίζω ὅτι γιά τήν ἵδρυση δημοσίων πειραματικῶν σχολείων

στά μεγάλα κέντρα ('Εποπτεῖες) ὁ Ν.309/76 δέν ἀπαιτεῖ τή γνωμάτευση τοῦ ΚΕΜΕ. Δέν νομίζω ὅτι τό ΚΕΜΕ μπορεῖ νά εἶναι "ἐκ προοιμίου" ἀρνητικό, ὅταν ζητεῖται ἡ γνωμάτευσή του γιά τήν ἰδιωτική ἐκπαίδευση, προκειμένου μάλιστα νά ἱδρυθεῖ πειραματικό σχολεῖο σέ μικρό σχετικά ἀστικό κέντρο, ὅπως εἶναι τό "Αργος τῆς Πελοποννήσου.

Σέ χώρα ὅπως ἡ δική μας, πού ἡ ἰδιωτική πρωτοβουλία ἐνθαρρύνεται καί ἡ ἰδιωτική ἐκπαίδευση δέν καταργεῖται, αἴτημα σάν αὐτό τοῦ κυρίου Γεώργα μπορεῖ, στήν πορεία τοῦ χρόνου, νά ἀποδειχτεῖ προσφορά στήν προσπάθεια γιά περισσότερη μόρφωση τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας.

Γιά κάποια εἰδική πληροφόρηση τοῦ Τμήματος θεωρῶ σκόπιμο νά κάμω γνωστή σ' αὐτό τήν πρώτη γνωριμία μου - ὑπηρεσιακή - μέ τόν αἰτοῦντα. Τόν κ. Γεώργα, Θεολόγο, ἐγνώρισα γιά πρώτη φορά ὡς ἐπιθεωρητής Μ. 'Εκπ/σεως, κατά τό σχολ. ἔτος 1972-73. Τόν ἐπιθεώρησα στό ἰδιωτικό Γυμνάσιο του στό "Αργος. 'Ως ἐπιθεωρητής ἔμεινα κατάπληκτος ἀπό τίς παιδαγωγικές του γνώσεις καί τίς διδακτικές του ἱκανότητες.

'Η ἐμπειρία μου αὐτή μοῦ ἐπιτρέπει νά ἐμπιστεύομαι στά χέρια του κάθε ἐκπαιδευτική ὑπευθυνότητα, κάθε παιδαγωγική ἁρμοδιότητα, μέσα στό ἐξαίρετο κτιριακό συγκρότημα τοῦ ἰδιωτικοῦ σχολείου του.

"Υστερα ἀπό τά λίγα αὐτά πληροφορῶ τόν κ. Πρόεδρο καί τά λοιπά μέλη τοῦ Τμήματος, ὅτι ἀνεπιφύλακτα τάσσομαι ὑπέρ τοῦ αἰτήματος τοῦ κου Γεώργα. Εὐχαρίστως θά ψηφίσω ὑπέρ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἰδιωτικοῦ πειραματικοῦ σχολείου, τό ὁποῖο ἐπιθυμεῖ νά ἱδρύσει στό "Αργος τῆς Πελοποννήσου. 'Αναφέρομαι μόνο στήν ἵδρυση τοῦ σχολείου γιατί μόνο γι' αὐτήν ἔχει ἁρμοδιότητα τό ΚΕΜΕ. 'Η ἄδεια λειτουργίας εἶναι ἕνα ἄλλο βῆμα γιά τό ὁποῖο ἁρμόδια εἶναι ἄλλα κρατικά ὄργανα, σύμφωνα ὄχι μόνο μέ τήν κειμένη νομοθεσία, ἀλλά μέ τή μέχρι σήμερα πράξη.

Οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης καί 'Ηλ. Σπυρόπουλος ὑποστήριξαν ὅτι τό ΚΕΜΕ πρέπει νά εἶναι πολύ προσεκτικό στίς εἰσηγήσεις του πρός τόν προϊστάμενο κ. 'Υπουργό γιά ἵδρυση πειραματικῶν σχολείων ἀπό ἰδιῶτες πού ἀντικειμενικά δέν παρέχουν τά ἐχέγγυα γιά τήν καλή λειτουρ-

γία τῶν σχολείων τους. Καί μάλιστα σ' αὐτή τήν περίοδο πού ἀπό τίς εἰσιτήριες ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο ἀποδεικνύεται ἡ σέ βαθμό ἀπαράδεκτο χαμηλή στάθμη πολλῶν ἰδιωτικῶν σχολείων - ἀνάμεσα στά ὁποῖα συμεριλαμβάνεται καί τοῦ ἐνδιαφερομένου - καί γι' αὐτό προβάλλει ἡ ἀνάγκη γιά ἀποτελεσματικότερο ἔλεγχο τῆς λειτουργίας τῶν σχολείων αὐτῶν. Μπορεῖ μάλιστα νά προβλεφθεῖ βάσιμα ὅτι μετά τήν τυχόν χορήγηση τῆς ἄδειας γιά λειτουργία τοῦ σχολείου τοῦ ἀνωτέρω ὡς πειραματικοῦ πολλά ἰδιωτικά σχολεῖα καί μάλιστα ἀπό αὐτά πού δέν λειτουργοῦν ἱκανοποιητικά γιά λόγους διαφημιστικούς θά σπεύσουν νά ζητήσουν ὅμοιες ἄδειες. Παρατήρησαν ἀκόμη ὅτι τυχόν θετική γνωμάτευση θά παρουσίαζε τό Τμῆμα ὡς ἀναποδογύριστο, ἀφοῦ δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά τή μετατροπή τοῦ σχολείου τοῦ ἀνωτέρω σέ πειραματικό, τίς ὁποῖες τό Τμῆμα ἔθεσε μέ τήν πράξη του 55/1978.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς:
Νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἐπικαλεστῶ τό νόμο· μέ τό ἄρθρο 3 ἀπαιτεῖ (γιά τήν ἵδρυση πειραματικοῦ σχολείου) ὑπουργική ἀπόφαση ἐφόσον συντρέχουν πέντε τουλάχιστο προϋποθέσεις:

- ὡρολόγια προγράμματα
- ἀναλυτικά προγράμματα
- εἰδικός σκοπός τοῦ πειραματισμοῦ
- μέθοδοι πού θά ἐφαρμοστοῦν
- εἰδικευμένο προσωπικό κτλ. κτλ.

Ἀπαιτεῖ ἀκόμη ὁ νόμος οἱ προϋποθέσεις αὐτές νά συνοδεύουν τήν ὑπουργική ἀπόφαση.

Καί κάτι ἄλλο: προσγράφει ἀκέραιη τήν εὐθύνη - γιά τήν ἀρτιότητα τῆς σχετικῆς εἰσήγησης - γνώμης καί τήν προηγούμενη διαπίστωση ὅτι συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις - στό ΚΕΜΕ (σύμφωνη γνώμη).

Καί ἀναρωτιέμαι - ἂν ἔστω δείξουμε ἐλαστικότητα ὡς πρός τήν ἐκπλήρωση τοῦ τελευταίου ὅρου: "εἰδικευμένο προσωπικό", τώρα ἤ ἀργότερα; - ποιά προϋπόθεση βλέπουν καί προσμετροῦν οἱ συνηγοροῦντες γιά ἀποδοχή τοῦ αἰτήματος τοῦ κ. Γεώργα.

Φρονῶ ὅτι τυχόν καταφατική ἀπόφασή μας εἶναι ὑπέρβαση τοῦ νόμου καί εἰσήγηση γιά παράβαση τοῦ νόμου· καί τυχόν θυμᾶμαι ὅτι:

NEMO PLUS JURIS AD ALIUM TRANSFERRE POTEST QUEM IPSE HABET.

'Ο Ειδικός Σύμβουλος στό ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης, παρατήρησε ὅτι δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν μετατροπή τοῦ σχολείου τοῦ ἀνωτέρω σέ πειραματικό καί ὅτι ἐπιβάλλεται νά ἀναμείνουμε τίς πρωτοβουλίες πού θά ἀναπτύξει ἡ Πολιτεία στή δημόσια ἐκπαίδευση ὡς πρός τά πειραματικά σχολεῖα, πρίν χορηγήσουμε ἄδειες ἱδρύσεως καί λειτουργίας ἰδιωτικῶν πειραματικῶν σχολείων.

'Ο κ. Κυρ. Κατσιμίνης, Εἰσηγητής, παρατήρησε ὅτι πρέπει νά γίνεται διάκριση ἀνάμεσα στήν ἵδρυση καί στή λειτουργία ἑνός σχολείου. Μπορεῖ λ.χ. νά χορηγηθεῖ ἄδεια ἱδρύσεως σέ ἕνα ἐνδιαφερόμενο, ἀλλά νά μήν τοῦ δοθεῖ ἐνδεχομένως ἡ ἄδεια λειτουργίας, ἐφόσον δέ θά ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἱκανοποιητική λειτουργία τοῦ σχολείου.

'Οπωσδήποτε ὅμως ὁ νόμος ἐπί τοῦ προκειμένου δέν εἶναι σαφής, καί ἀναρωτιέται κανείς, ἄν σ' αὐτή τό μεταβατικό στάδιο γιά τήν ἐκπαίδευση, ἡ πρωτοβουλία γιά τήν ἵδρυση τῶν πειραματικῶν σχολείων πρέπει νά περιέχεται στόν ἰδιωτικό τομέα, πρίν διαμορφωθεῖ ἀπό τήν πλευρά τοῦ δημοσίου, ὁ τύπος τοῦ πειραματικοῦ σχολείου πού θά ἀποτελοῦσε στή συνέχεια πρότυπο. Μολονότι λοιπόν ὁ ἐνδιαφερόμενος θά μποροῦσε ἴσως τυπικά νά ἔχει δίκιο, θά ἦταν ἴσως ἐπιβεβλημένο ἡ αἰτούμενη ἄδεια νά τοῦ χορηγηθεῖ σέ ἕνα μεταγενέστερο στάδιο, ὥστε νά προηγηθεῖ ἡ ἐμπειρία ἀπό δημόσια σχολεῖα τοῦ εἴδους αὐτοῦ.

'Ο κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής, παρατήρησε ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος συγκεντρώνει τίς προϋποθέσεις γιά τήν ἵδρυση πειραματικοῦ σχολείου καί ὑποστήριξε ὅτι ἐπιβάλλεται νά μήν ἀποθαρρύνονται οἱ πρωτοβουλίες τοῦ ἰδιωτικοῦ φορέα στό χῶρο τῆς ἐκπαίδευσης.

'Ο κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής, παρατήρησε ὅτι ἄν ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐξασφαλίσει τήν ἄδεια ἱδρύσεως τοῦ σχολείου, εἶναι σχεδόν βέβαιο ὅτι θά ἀποκτήσει καί τήν ἄδεια λειτουργίας του, ἀφοῦ γι' αὐτήν οὔτε γνωμάτευση τοῦ ΚΕΜΕ χρειάζεται οὔτε ὑπουργική ἀπόφαση.

'Ο κ. Λεων. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής, παρατήρησε ὅτι δέν καθορίζεται τό εἶδος τοῦ πειραματισμοῦ πού θά ἐφαρμοστεῖ ἀπό τό πειρα-

ματικό σχολείο τοῦ ὁποίου προτείνεται ἡ ἵδρυση. Αὐτή τή στιγμή οὔτε τά δημόσια πειραματικά σχολεῖα ἐκπληροῦν μέ συνέπεια τόν σκοπό γιά τόν ὁποῖο ἔχουν ἱδρυθεῖ. Γιά αὐτό πρίν συζητηθεῖ ὁποιαδήποτε αἴτηση γιά τήν ἵδρυση νέου πειραματικοῦ σχολείου πρέπει νά ξεκαθαρισθεῖ ποιά θά εἶναι ἡ ἀποστολή του, γιατί διαφορετικά κινδυνεύει νά μείνει πειραματικό μόνο ὡς πρός τό ὄνομα.

Ὁ κ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, ἔχει τή γνώμη ὅτι πρέπει νά δοθεῖ ἔγκριση στόν κ. Γεώργα, ἀφοῦ προηγουμένως καθορισθεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ λεπτομερῶς ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ σχολείου, δηλαδή ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα, ἀριθμός μαθητῶν, προσόντα καθηγητῶν καί διευθυντῆ καθώς καί ἄλλα σχετικά μέ μιά ἄρτια ὀργάνωση ἑνός πειραματικοῦ σχολείου.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1.- Τά ἔγγραφα ἀριθμ. 68413/26-6-1978 καί 74079/5-7-1978 τῆς Διευθύνσεως Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί τή συνημμένη σ' αὐτά ἀλληλογραφία (αἴτηση καί ἀναφορά τοῦ κ. Γεώργα, γνωματεύσεις τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητῆ Μ.Ε. Ἀργολίδας καί τοῦ Ἐπόπτη τῆς Η΄ Ἀνωτ. Ἐκπαιδ. Περιφερείας Μ.Ε.).

2.- Τίς παραγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 3, 1 καί 5 τοῦ ἄρθρου 7 καί 1 τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Ν.682/1977 καθώς καί τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

3.- Τίς πράξεις ἀριθμ. 15/1978 καί 55/1978 τοῦ Τμήματος.

4.- Τήν εἰσήγηση τοῦ εἰσηγητῆ Συμβούλου Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς. καί

5.- Τίς ἀπόψεις πού ἐκφράστηκαν τά μέλη τοῦ Τμήματος κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Νά μή χορηγηθεῖ στόν κ. Γεώργα ἄδεια μετατροπῆς τοῦ ἰδιωτικοῦ του Γυμνασίου σέ πειραματικοῦ τύπου σχολεῖο, γιατί τό αἴτημά του δέν συνοδεύεται ἀπό καμιά πιστοποίηση ὅτι ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις πού καθόρισε τό Τμῆμα μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 55/1978. Εἰδικότερα δέν ὑπάρχει προσωπικό μέ εἰδικά προσόντα οὔτε θετική γνωμάτευση τῶν προϊσταμένων τοῦ Γυμνασίου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητῆ Μ.Ε. καί Ἐπόπτη Μ.Ε. τῆς οἰκείας περιφερείας. Καί ἀκόμα γιατί δέν κρίνεται σκόπιμο, σ' αὐτήν

τήν περίοδο πού ἀπό τίς εἰσιτήριες ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο ἀποδεικνύεται ἡ χαμηλή στάθμη πολλῶν ἰδιωτικῶν σχολείων-Τό Γυμνάσιο ἐνδιαφερομένου δέν ἀποτελεῖ ἐξαίρεση-καί προβάλλει ἐπιτακτική ἡ ἀνάγκη ἀποτελεσματικότερο ἔλεγχο τῆς λειτουργίας τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων, νά ἐνθαρρύνονται πρωτοβουλίες ἰδιωτῶν γιά πειραματισμούς στήν ἐκπαίδευση, ὅταν μάλιστα αὐτοί δέν παρέχουν ὅλα τά ἐχέγγυα ὅτι θά τούς πραγματοποιήσουν.

Μειοψήφισαν οἱ 1) Ἰ. Ἀρβανίτης, 2) Γ. Γρατσέας καί 3) Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, οἱ ὁποῖοι ὑποστήριξαν τήν ἵδρυση τοῦ πειραματικοῦ σχολείου γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1.- Οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἵδρυση πειραματικοῦ σχολείου ὑπάρχουν, ὅπως π.χ. κτίριο κατάλληλο καί ἐξοπλισμένο μέ τά ἀπαραίτητα τεχνικά καί ἐποπτικά μέσα, ἡ προσωπικότητα τοῦ αἱτοῦντος ἐκπαιδευτικοῦ, ἡ προλειτουργία τοῦ σχολείου ὡς κοινοῦ ἰδιωτικοῦ.

2.- Ἕνα πειραμτικό σχολεῖο δέν προϋποθέτει τή φοίτηση τῶν καλῶν μόνο μαθητῶν, ἀλλά ὁποιουδήποτε πνευματικοῦ ἐπιπέδου.

3.- Ἡ ἀπόφαση γιά ἵδρυση ἑνός σχολείου δέ συνεπάγεται καί τήν ἄδεια γιά τή λειτουργία του, γιά τήν ὁποία ἀπαιτεῖται ἐπακόλουθη διαδικασία (Ἄρθρο 8). Ἡ ἵδρυση πράγματι ἑνός σχολείου ἀποτελεῖ τήν πρώτη φάση, ὥστε νά πραγματοποιηθοῦν στή συνέχεια οἱ ἀπαραίτητες παιδαγωγικά διευθετήσεις γιά τή χορήγηση καί τῆς ἄδειας λειτουργίας, ἡ ὁποία ἐνδεχομένως καί μή χορηγηθεῖ (Ἄρθρο 8,7).

4.- Ἡ δημιουργία σχολείων τοῦ εἴδους αὐτοῦ στίς ἐπαρχιακές πόλεις συμβάλλει καί στήν ἀποκέντρωση.

5.- Πρόσθετα προσόντα δέν ἀπαιτοῦνται ρητά γιά τό διδακτικό προσωπικό (Ἄρθρο 3,3).

6.- Ἐπιτέλους τό σχολεῖο λειτουργεῖ ὡς κοινό ἰδιωτικό καί δέ ὑπάρχει φόβος γιά τυχόν ζημία παιδαγωγικά μέ τή μετατροπή του σέ πειραματικό. Ἐφόσον ὑπάρχει ἰδιωτική ἐκπαίδευση, δέ νοεῖται ἡ παρακώλυση καί τῆς δημιουργικῆς παιδευτικά πρωτοβουλίας τῶν ἰδιωτῶν ἐκπαιδευτικῶν.

./.

Τέλος, μειοψήφισε ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλος καί δέ συνετάχθη μέ καμιά ἀπό τίς δυό προηγούμενες ἀπόψεις μέ τήν ἀκόλουθη αἰτιολόγηση:

"Ὅπως προκύπτει ἀπό τή διατύπωση τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν.682/77 "περί ἰδιωτικῶν σχολείων κλπ.", ἡ ὑπουργική ἀπόφαση, μέ τήν ὁποία χορηγεῖται ἡ ἄδεια ἱδρύσεως πειραματικῶν ἰδιωτικῶν σχολείων, πρέπει νά καθορίζει καί "τό ὡρολόγιον καί ἀναλυτικόν πρόγραμμα, τάς μεθόδους διδασκαλίας, τά τυχόν πρόσθετα προσόντα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ὡς καί πᾶν ἄλλο θέμα ἀφορῶν εἰς τήν λειτουργίαν καί τήν ἐποπτείαν τῶν σχολείων τούτων".

Προφανῶς οἱ προϋποθέσεις αὐτές σπρέπει νά κατανομάζονται στήν οἰκεία γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος Μ.Ε., δεδομένου ὅτι σ' αὐτή θά στηριχθεῖ ἡ ἀντίστοιχη ὑπουργική ἀπόφαση, ἀφοῦ ἀπό πουθενά ἀλλοῦ δέν προβλέπεται ἄλλη διαδικασία ἤ ἄλλο ὄργανο πού θά κρίνει γιά τή συνδρομή ἤ ὄχι τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν.

Ἀφοῦ λοιπόν δέν προσομοιστήκαν στό ΚΕΜΕ ἐπαρκή στοιχεῖα, ἀπό τά ὁποῖα τό Τμῆμα Μ.Ε. θά μποροῦσε νά κρίνει ἄν συντρέχουν ἤ ὄχι οἱ παραπάνω προϋποθέσεις, ὀφείλουμε, νομίζω, νά ἐπιφυλαχθοῦμε καί νά εἰσηγηθοῦμε στή Διοίκηση νά ζητήσει ἀπό τόν ἐνδιαφερόμενο τήν ὑποβολή ὅλων τῶν στοιχείων πού ἀπαιτοῦνται γιά τό σχηματισμό δίκαιης καί ἀντικειμενικῆς κρίσεως.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι κάνω αὐτή τήν πρόταση, γιατί νομίζω ὅτι ἡ κρίση γιά τή συνδρομή ἤ ὄχι τῶν ἀπαραίτητων προϋποθέσεων πού ἀπαιτεῖ ὁ νόμος δέν ἀνήκει στό ὄργανο - τό ὁποιοδήποτε ὄργανο, ἄν καί ἔχω τή γνώμη ὅτι πρόκειται γιά τήν οἰκεία ἐπιτροπή τῆς νομαρχίας- πού θά χορηγήσει τήν ἄδεια λειτουργίας, ἀλλά στό ΚΕΜΕ πού θά γνωμοδοτήσει γιά τή χορήγηση τῆς ἀδείας ἱδρύσεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.17/143/78006/10-7-1978 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό συνημμένο Πρακτικό τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας γιά τή σχετική ἔγκριση.

Ἀκολούθως παρατηρεῖ:

α) Τά βιβλία ἀναφέρονται κατά ἀλφαβητική σειρά τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέα, χωρίς ἰδιαίτερη ἀξιολόγηση.

β) Ἀναφέρεται πῶς ἡ ἀπόφαση πάρθηκε "κατά πλειοψηφία", ἀλλά δέ σημειώνεται καμία μειοψηφία.

γ) Μερικοί συγγραφεῖς ἔχουν 2 χωριστά βιβλία γιά τήν ὕλη κάθε τάξης.

δ) Ὑπάρχουν καί βιβλία πού δέν περιλαμβάνουν τό μέρος τῆς "Κοινωνικῆς ἀγωγῆς". Ὡστόσο ἡ Ἐπιτροπή τά ἐγκρίνει, γιατί - φαίνεται - δέ θεωρεῖ τό λόγο σοβαρό γιά τήν ἀπόρριψή τους, μιά καί τά βιβλία αὐτά ἱκανοποιοῦν μέ τήν κυρίως ὕλη τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας.

Καί καταλήγει μέ τή διατύπωση τῆς γνώμης του γιά τήν ἔγκριση τοῦ πρακτικοῦ ὡς ἔχει.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.17/143/78006/10-7-1978 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό συνημμένο Πρακτικό τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιλογῆς ἐλεύθερω ν βοηθημάτων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, καί

β) τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση.

Ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Εἰσηγεῖται τήν ἔγκριση τοῦ Πρακτικοῦ (3-7-78) τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιλογῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων τοῦ μαθήματος τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας ὡς ἔχει.

./.

Ὁ ἁρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ 30 θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὸ ὑπ'ἀριθμ. 141346/17-12-1977 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας διαβιβάστηκε τὸ βιβλίο τῆς κ. Ἐλ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ "Ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας" (17 ἀντίτυπα) πρὸς γνωμοδότηση. Καὶ συνεχίζει:

Ἡ κ. Ἐλ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ μὲ τὸ βιβλίο της αὐτὸ (σσ. 174) ἐπιχειρεῖ νὰ εἰσδύσει στὴν οὐσία τῆς ὕπαρξης τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ παρέχει κάθε φορά, διαλεκτικά, τὴν αἰτιολόγηση τῶν ἱστορικῶν γεγονότων καὶ τῶν πολιτικῶν πράξεων τοῦ κράτους. Οἱ γνῶμες της διατυπώνονται μὲ σαφήνεια καὶ τεκμηριώνονται μὲ ἀναφορές της στὰ κείμενα τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων καὶ μὲ παραπομπὲς σὲ ἄλλες ἀξιόλογες σχετικὲς μελέτες ἀπὸ τὴν παγκόσμια βιβλιογραφία.

Ὅστόσο, γιὰ τὴν ἑλληνορθόδοξη πραγματικότητα ὑπάρχουν καὶ σημεῖα γιὰ τὰ ὁποῖα μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔχει κάποιες ἐπιφυλάξεις (ὅπως στὶς σελ. 30, 44, 46), ὅπου ἡ συγγραφέας παίρνει τὸ μέρος τῶν εἰκονομάχων καὶ μελάει ταπεινωτικὰ γιὰ τοὺς εἰκονολάτρες, ἀποκαλώντας τους "εἰκονόδουλους".

Ὡς ἐπιστημονικὸ ὅμως σύγγραμμα βοηθάει ἱκανοποιητικὰ στὴν κατανόηση τοῦ ὅλου βίου τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι χρήσιμο κυρίως γιὰ τοὺς καθηγητὲς τῆς Μ.Ε. Εἰσηγοῦμαι λοιπὸν τὴν προαιρετικὴ προμήθεια του ἀπὸ τὶς σχολικὲς βιβλιοθῆκες τῶν Γυμνασίων καὶ Λυκείων.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τὸ ὑπ' ἀριθμ. 141346/17-12-77 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τὴν εἰσήγηση καὶ τὴ σχετικὴ συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τὸ βιβλίο "Ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας" τῆς κ. Ἐλ. Γλύκατζη-Ἀρβελέρ εἶναι χρήσιμο γιὰ τοὺς καθηγητὲς τῆς Μ.Ε.

Τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Κατάρτιση ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Γυμνασίου 'Αρρένων 'Αποδήμων 'Ελληνοπαίδων", ἀναβάλλεται.

Θέμα 5ο - "'Ανακοινώσεις"

'Ο Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. 'Αναστάσιος Πάγκαλος κοινοποίησε στά μέλη τά ἑξῆς ἔγγραφα:

α) τό ἀριθμ. Φ.500/88034/11-8-1978 τῆς Δ/νσεως Εφ. Προγραμ. Σ.Ε.Δ.Π. μέ θέμα "'Εγκριση σχεδίου συεργασίας μέ 'Ελληνικές 'Εκπαιδευτικές 'Αρχές κατά τό 1979-80 στά πλαίσια τοῦ προγρ. FULBRIGHT" καί

β) τό ἀριθμ. 625/11-8-1978 τῆς 'Ομοσπονδίας Λειτουργῶν Μέσης 'Εκπαιδεύσεως μέ θέμα: Τήν ἐπιμόρφωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν Μέσης 'Εκπαιδεύσεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 89/78

Σήμερα, 23 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Νικ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ὁδηγίες γιά τή διδακτέα ὕλη:

α) Ἀρχαίας Γραμματείας στίς τρεῖς τάξεις τοῦ Γυμνασίου. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

β) Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσας. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

γ) Ἱστορίας ὅλων τῶν τάξεων Γυμνασίου-Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

./.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, οἱ ἁρμόδιοι εἰσηγητές γιά τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τίς εἰσηγήσεις τους, πού ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Α΄ Εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄: 'Οδηγίες γιά τή διδακτέα ὕλη τῆς 'Αρχαίας Γραμματείας στίς τρεῖς τάξεις τοῦ Γυμνασίου.

α) Διδακτέα ὕλη στήν Α΄ καί Β΄ τάξη Γυμνασίου.

'Επειδή προέκυψαν ἀπορίες καί διατυπώθηκαν ἐρωτήματα σχετικά μέ τή διδακτέα ὕλη τοῦ μαθήματος τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γραμματείας στήν Α΄ καί Β΄ τάξη τοῦ Γυμνασίου καί μολονότι τά πράγματα προκύπτουν σαφῶς ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, θεωροῦμε σκόπιμες τίς ἀκόλουθες διευκρινίσεις:

'Ο διδάσκων ἀκολουθεῖ τά ὁριζόμενα ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, χωρίς ὅμως αὐτά νά εἶναι ἀπολύτως δεσμευτικά ὡς πρός τήν ἔκταση τῆς διδακτέας ὕλης καί τή σειρά προσφορᾶς καί ἐπεξεργασίας της. 'Οφείλει νά προγραμματίζει ἔγκαιρα τή διδακτική του ἐργασία καί νά διδάσκει τόση ὕλη ὅση τοῦ ἐπιτρέπουν οἱ δυνατότητες τῶν μαθητῶν του καί οἱ συνθῆκες λειτουργίας τοῦ σχολείου του. "Αν γιά ὁποιοδήποτε λόγο δέν πραγματοποιοῦνται ὅλες οἱ προβλεπόμενες διδακτικές ὧρες, ὁ διδάσκων προσφέρει συνοπτικά ἤ παραλείπει τμήματα τά ὁποῖα κρίνει λιγότερο σημαντικά. Σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ἐπιδιώκεται ἡ ποσότητα τῆς διδακτέας ὕλης σέ βάρος τῆς ποιότητας τῆς διδασκαλίας καί τῆς κατανοήσεως τοῦ περιεχομένου ἀπό τούς μαθητές. 'Από τήν ἄλλη πλευρά ὅμως ἡ διδασκαλία δέν πρέπει νά περιορίζεται μόνο σέ μερικές σελίδες ἀπό κάθε κείμενο, ἀφοῦ πρόκειται γιά διδασκαλία κειμένων ἀπό μετάφραση, γι' αὐτό τό λόγο, δέν παρουσιάζουν γλωσσικές δυσκολίες.

Εἰδικά γιά τά κείμενα τοῦ Λουκιανοῦ διευκρινίζεται ὅτι θά διδάσκεται ἕνα ἀπό τά δυό ἔργα, ὁ Τίμων ἤ Μισάνθρωπος ἤ ἡ 'Αληθής ἱστορία καί ἔπειτα, στό χρόνο πού θά ἐναπομένει, ὡρισμένοι Νεκρικοί Διάλογοι.

./.

β) Διδακτέα ὕλη στή Γ΄ τάξη τοῦ Γυμνασίου.

Γιά τή Γ΄ τάξη τοῦ Γυμνασίου προσδιορίζονται ἡ σειρά καί ἡ ἔκταση τῆς διδακτέας ὕλης γιά νά διδάσκονται ὅλοι οἱ μαθητές τήν ἴδια, κατά τό δυνατόν, ὕλη, ὥστε νά μήν προκύπτουν προβλήματα κατά τήν ἐξαγωγή τῶν θεμάτων στίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο.

1.- Δραματική Ποίηση (2 ὧρες τήν ἑβδομάδα ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ὡς 15 Ἀπριλίου). Γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79, ἔχοντας ὑπόψη τήν προσληπτική ἱκανότητα τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ Γυμνασίου, προτείνουμε:

Νά διδαχθεῖ κανονικά καί στό σύνολό της ἡ Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις τοῦ Εὐριπίδη, ἐπειδή εἶναι εὔληπτη καί ἐπίσης ἀνταποκρίνεται περισσότερο στά ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν. Ἡ διδασκαλία της θά περατωθεῖ ὡς τά τέλη Ἰανουαρίου.

Στή συνέχεια θά διδαχθεῖ ἡ Ἀντιγόνη ὡς ἑξῆς: μέ κανονικό ρυθμό τουλάχιστο οἱ στ. 1-768 (1-581 τοῦ πρωτοτύπου) καί μέ ταχύτερο ρυθμό (καί μέ προετοιμασία τῶν μαθητῶν) οἱ ὑπόλοιποι στίχοι, ὥστε ἡ διδασκαλία τῆς τραγωδίας νά περατωθεῖ στίς 15 Ἀπριλίου. Ἐξεταστέα ὕλη θά εἶναι ἡ Ἰφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις στό σύνολό της καί οἱ στ. 1-768 τῆς Ἀντιγόνης.

2.- Φιλοσοφικά κείμενα (ὧρες 2 ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ὡς 31 Ἰανουαρίου). Διδάσκοντα πρῶτα ἀποσπάσματα ἀπό τήν Ἀπολογία Σωκράτους τοῦ Πλάτωνα μέ τή σειρά πού περιέχονται στό διδακτικό βιβλίο καί κατά συνέχεια ὡς τό τέλος Ὀκτωβρίου. Καταβάλλεται προσπάθεια νά διδαχθοῦν ὅλα τά ἀποσπάσματα πού περιέχονται στό διδακτικό ἐγχειρίδιο ἤ τουλάχιστο τά περισσότερα.

Ἀπό τίς ἀρχές Νοεμβρίου διδάσκεται ὁ Κρίτων τοῦ Πλάτωνα, τοῦ ὁποίου ἡ διδασκαλία ὁλοκληρώνεται ὡς τό τέλος τοῦ Α΄ τριμήνου. Κατά τά τελευταῖα 2-3 μαθήματα πρό τῶν διακοπῶν τῶν Χριστουγέννων διδάσκονται τά προβλεπόμενα ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀποσπάσματα ἀπό τόν πλατωνικό Φαίδωνα.

Κατά τόν Ἰανουάριο διδάσκονται ἀποσπάσματα ἀπό τά Ἠθικά Νικομάχεια τοῦ Ἀριστοτέλη μέ τή σειρά πού περιέχονται στό διδακτικό βιβλίο καί κατά συνέχεια.

3.- Ρητορική (ὧρες 2 ἀπό 16 Ἀπριλίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους).

Διδάσκεται πρῶτα ὁ Γ΄ Ὀλυνθιακός λόγος τοῦ Δημοσθένη. Στό χρόνο πού θά ἀπομείνει διδάσκονται καί ὁρισμένα τμήματα ἀπό τόν Περί τῆς Ροδίων ἐλευθερίας τοῦ ἴδιου ρήτορα.

Σημείωση: Γιά τή διδασκαλία τῆς λυρικῆς ποιήσεως θά δοθοῦν ὁδηγίες ἀργότερα, ὅταν θά ἔχει κυκλοφορήσει τό σχετικό βιβλίο.

Β΄ Εἰσήγηση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου, Συμβούλου Β΄: Ὁδηγίες γιά τά διδακτέα ὕλη τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσας. (Προσαρμογή τοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου, γιά τήν ἐπαρκή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς κατά τό σχ. ἔτος 1978-79).

Τό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α΄ τάξη: ὧρες 5 (2 Γλωσ. διδασκαλία (Γραμματική), 1 Ἔκθεση, 2 Κείμενα).

Β΄ τάξη: ὧρες 4 (1 Γλωσ. διδασκαλία, 1 Ἔκθεση, 2 Κείμενα).

Γ΄ τάξη: ὧρες 4 (1 Γλωσ. διδασκαλία α΄ 4μηνο, 1 Ἔκθεση, 2 Κείμενα α΄ 4μηνο, 3 Κείμενα β΄ 4μηνο).

Σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τή Γραμματική διατίθενται δεκαοκτώ ὧρες τῆς α΄ τάξεως καί ἡ 1 ὥρα ἀπό τό πρῶτο δίμηνο τῆς Β΄. Γιά τό Συντακτικό ἡ μία ὥρα ἀπό τά ὑπόλοιπα δίμηνα τῆς Β΄ καί μία ὥρα κατά τό πρῶτο τρίμηνο τῆς Γ΄. Εἶναι λοιπόν ὁλοφάνερο ὅτι οἱ μαθητές πού θά φοιτήσουν ἐφέτος (1978-79) στή Γ΄ Γυμνασίου, θά διδαχτοῦν τό Συντακτικό σέ 12 συνολικά ὧρες - ἐντελῶς ἀνεπαρκεῖς γιά

νά ἔχουν κάποιο διδακτικό ἀποτέλεσμα. Γιά νά ἐξοικονομηθεῖ λοιπόν ἐπαρκής χρόνος διδασκαλίας προτείνω τίς ἑξῆς μεταβολές στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν:

Α΄ τάξη: ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς νά ὁλοκληρωθεῖ στήν τάξη αὐτή. Αὐτό εἶναι ἐφικτό, ἐφόσον οἱ μαθητές πού ἀπό ἐφέτος θά εἰσάγονται στό Γυμνάσιο ἔχουν διδαχθεῖ συστηματικά ἐπί δύο χρόνια στήν Γραμματική στήν Ε΄ καί ΣΤ΄ Δημοτικοῦ.

Β΄ τάξη: ἡ 1 ὥρα τῆς Γλωσσικῆς διδασκαλίας διατίθεται ἀπό τήν ἡμέρα ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους στή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ.

Γ΄ τάξη: μόνο γιά τό ἔτος αὐτό (1978-79) θά διατεθεῖ 1 ὥρα ἀπό τήν ἔναρξη ὡς τή λήξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους στή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ. Γιά νά ἐξοικονομηθεῖ ἡ ὥρα αὐτή, θά ἀναβληθεῖ ἡ διδασκαλία τῆς σύντομης ἐπισκοπήσεως τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καί, κατά τό β΄ τετράμηνο ἡ διδασκαλία τῶν κειμένων νεοελληνικῆς λογοτεχνίας θά περιοριστεῖ ἀπό 3 στίς δύο ὥρες, δηλαδή θά ἔχουμε τό σχῆμα:

Γλωσσική διδασκαλία	1 ὥρα (Συντακτικό)
Ἐκθέσεις	1 ὥρα
Κείμενα Νεοελλ. Λογοτεχνίας	2 ὧρες
Σύνολο	4 "

Γ΄ Εἰσήγηση τοῦ κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β΄: Ὁδηγίες γιά τή διδακτέα ὕλη τῆς Ἱστορίας Γυμνασίου-Λυκείου.

Ἐπειδή μερικά ἀπό τά χρησιμοποιούμενα ἐγχειρίδια ἱστορίας εἶχαν γραφεῖ στό παρελθόν μέ προοπτική τήν τρίωρη διδασκαλία τοῦ μαθήματος (ἐνῶ τώρα περιορίστηκε σέ δύο ὧρες) ἤ μέ προοπτική περισσότερων ἐργασίμων ἡμερῶν, ἐπειδή τελοσπάντων ἔχει διαπιστωθεῖ ὅτι σέ πολλές περιπτώσεις δέν μπορεῖ νά διδαχθεῖ ὁλόκληρη ἡ ὕλη καί συμβαίνει νά προτάσσεται στά διάφορα βιβλία μας ἱστορία ἄλλων λαῶν - μέ ἀποτέλεσμα τελικά νά μή ὁλοκληρώνεται ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἤ νά διδάσκεται μικρό μόνο τμῆμα της (χαρακτηριστικά ἀναφέραμε ἐδῶ τήν περίπτωση τοῦ βιβλίου Ἱστορίας γ΄ γυμνασίου, ὅπου ἡ

./.

ἑλληνική ἱστορία ἀρχίζει ἀπό σελίδα 176 - μέ παρεμβολή βέβαια ἑνός κεφαλαίου γιά τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας στίς σελίδες 93-106)- γιά τούς λόγους αὐτούς κρίνουμε σκόπιμο νά ἐπισημαίνουμε κάποιες ἀναγκαῖες συντμήσεις, ὥστε μέσα στά πλαίσια τοῦ πραγματικοῦ διδακτικοῦ χρόνου νά παίρνουν οἱ μαθητές μιά εἰκόνα τοῦ ὅλου καί νά διδάσκονται ἀνετότερα τήν ἱστορία τῆς πατρίδας μας καί τά πιό σημαντικά κεφάλαια ἀπό τήν ἱστορία τῶν ἄλλων λαῶν. Συγκεκριμένα:

1.- Στήν α΄ τάξη γυμνασίου. Προτείνουμε νά διδαχθοῦν:

- Τό πρῶτο μέρος κανονικά (σελ. 5-25).

- Ἀπό τό δεύτερο μέρος, τό κεφάλαιο γιά τήν Αἴγυπτο (σελίδες 26-45).

- Στά ἑπόμενα κεφάλαια (46-79) νά ἐπιδιωχθεῖ σπουδή τῶν εἰκόνων καί χαρτῶν καί τῶν "κύριων σημείων" μέ τήν προοπτική ὅτι ἀπό τά μέσα Νοεμβρίου πρέπει νά ἀρχίζει ὁπωσδήποτε ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας (σελ. 80 κ.ἑ.).

- Ἀπό κεῖ καί πέρα τῶν κεφαλαίων πού ἀναφέρονται στά [illegible]γράμματα νά γίνεται μιά συνοπτική παρουσίαση (χωρίς ἰδιαίτερη ἐμμονή, ἀφοῦ πολλά ἀπό τά θέματα αὐτά οἱ μαθητές θά τά ἰδοῦν πιό συστηματικά στά πλαίσια τῆς ἀρχαίας γραμματείας) π.χ. τῶν σελίδων 225-227 ἢ 291-297.

- Ἐπίσης τῶν κειμένων-πηγῶν νά γίνεται ἀνάγνωση σέ συνάρτηση πάντα μέ τό οἰκεῖο θέμα στό ὁποῖο ἀναφέρονται.

- Τέλος, χάρτες καί εἰκόνες καί λοιπό εἰκαστικό ὑλικό πρέπει νά σπουδάζονται - σέ συνάρτηση μέ τά οἰκεῖα κεφάλαια - μέ τήν καθοδήγηση τοῦ καθηγητῆ στήν αἴθουσα, χωρίς βέβαια νά ἀποκλείεται κάποια συναφής "κατ' οἶκον" ἐργασία.

Ἔπειτα ἀπό τίς ὑποδείξεις αὐτές ἐπισημαίνουμε καί τοῦτο, ὅτι ἡ διδακτέα ὕλη δέν ξεπερνάει τίς 150 σελίδες καθαροῦ συνεχοῦς ἀφηγηματικοῦ κειμένου· κατά συνέπεια, εἶναι δυνατό νά διδαχθοῦν, ἄν γίνει καλή ἐκμετάλλευση τοῦ διδακτικοῦ χρόνου. Καί γιά λόγους ψυχολογικούς εἶναι σωστό οἱ διευκρινίσεις αὐτές νά γίνουν γνωστές στούς μαθητές ἀπό τό πρῶτο μάθημα - εἶναι οἱ κανόνες [illegible] συνεργασίας.

./.

2.- Στή β΄ τάξη γυμνασίου. Τό νέο ἐγχειρίδιο εἶναι σύμμετρο μέ τίς δυνατότητες τοῦ διδακτικοῦ χρόνου, ἄν ἀπό τήν ἀρχή ξεκαθαριστεῖ ὅτι:

- Χάρτες καί εἰκονογραφικό ὑλικό σπουδάζονται στήν αἴθουσα καί πάντα σέ συνάρτηση μέ τά οἰκεῖα κεφάλαια.
- Τό ἴδιο γίνεται γιά τά κείμενα - πηγές.
- Τά κεφάλαια γιά τέχνες-γράμματα εἶναι μᾶλλον ἀφετηρία γιά κάποια σπουδή τοῦ πολιτισμοῦ παρά γιά φόρτιση τῆς μνήμης μέ σειρά ὀνομάτων ἤ ὀνομασιῶν καί τίτλων.
- Τά παραπάνω στοιχεῖα καί οἱ πίνακες συναποτελοῦν περισσότερο ἀπό τό μισό βιβλίο σέ ἀριθμό σελίδων.

Καί πάλι σημειώνουμε ὅτι ὁ τρόπος σπουδῆς τοῦ βιβλίου καί ἡ διάκριση τῶν παραπάνω στοιχείων πρέπει νά μεταδοθοῦν στούς μαθητές ἀπό τήν πρώτη ὥρα διδασκαλίας-συνεργασίας.

3.- Γιά τήν γ΄ τάξη γυμνασίου. Ἐδῶ τά πράγματα γίνονται κάπως δυσκολότερα, γιατί:

α) Οἱ πρῶτες 160 σελίδες τοῦ βιβλίου ἀναφέρονται σέ θέματα μή ἑλληνικά καί

β) Χρειάζεται ἀκριβέστερη ἐπισήμανση τῶν διδακτέων, πού ἀποτελοῦν καί τή βάση γιά τά ἐξεταστέα στίς εἰσιτήριες ἐξετάσεις τοῦ λυκείου.

Συγκεκριμένα, νά διδαχθοῦν κανονικά:

- Εἰσαγωγή (σελίδες 5-7).
- Ἀναδρομή στή μεσαιωνική ἐποχή κτλ. (σ. 9-15).
- Οἰκονομικές καί κοινωνικές μεταβολές κτλ. (σελ. 20-22).
- Ἀνθρωπιστική κίνηση (23-26).
- Οἱ μεγάλες ἐξερευνήσεις-ἀνακαλύψεις (28-35).
- Τεχνικά ἐπιτεύγματα-τυπογραφία (35-36).
- Θρησκευτική μεταρρύθμιση ὡς τήν εἰρήνη τῆς Αὐγούστας (57-63).
- Ἀντιμεταρρύθμιση (65-67).
- Τριακονταετής Πόλεμος (76-77) - ὄχι ἡ ἐπέκταση τοῦ πολέμου-
- ἡ συνθήκη τῆς Βεστφαλίας (79-81).
- Ἐπιστήμη τῆς Ἀναγεννήσεως (81-82).
- Ἡ Τουρκική αὐτοκρατορία (88-93).

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Ὁ Ἑλληνισμός μετά τήν ἅλωση (93-105).
- Ἀπόλυτη μοναρχία στή Γαλλία (114-119).
- Ρωσία (119-121 ἀρχή).
- Ἡ Ἀγγλία τό 18ο αἰ. (124-129 ἀρχή).
- Διαφωτισμός (131-134).
- Ἀμερικ. Ἀνεξαρτησία (134-137).
- Αἰκατ. Ρωσίας (141-143).
- Ἡ Γαλλία (παραμονές ἐπανάστασης-ἐπανάσταση) (149-164). Σημασία τῆς ἐποχῆς τοῦ Ναπολέοντα - Συνέδριο Βιέννης (174-175).
- Ἱστορία Ἑλληνική 176 κ.ἑ.

Εὐρωπαϊκή 248 κ.ἑ. κτλ. κτλ.

Γιά ὅσες ἑνότητες - κατ' ἀνάγκη - παραλείπονται θά γίνεται συνοπτική παρουσίαση - σύνδεση καί προσεκτική σπουδή εἰκόνων καί χαρτῶν.

4.- Α΄ τάξη λυκείου. Ἐπειδή δέ γράφτηκε ἔγκαιρα νέο βιβλίο, θά χρησιμοποιηθεῖ τό ἴδιο τῆς α΄ γυμνασίου· εἶναι βασικά τό κείμενο πού εἶχαν πάλι οἱ ἴδιοι μαθητές πρίς 3 χρόνια. Ἐπειδή καί μεγαλύτεροι εἶναι τώρα - καί τρίωρη ἡ διδασκαλία - καί ἔχουν κάποια ἀρχαιογνωσία μέσω τῆς Ἀρχαίας γραμματείας, εἶναι δυνατό καί πρέπει νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Ἐδῶ μάλιστα χρειάζεται ἰδιαίτερη προσοχή στά κεφάλαια πού ἀναφέρονται στόν πολιτισμό. Καί πάλι διευκρινίζουμε ὅτι χάρτες, εἰκόνες, πίνακες-κείμενα-πηγές σπουδάζονται στήν αἴθουσα διδασκαλίας μέ συνεργασία διδασκόντων-διδασκομένων καί πάντα σέ συνάρτηση μέ τά οἰκεῖα κεφάλαια.

5.- Τάξη β΄ γενικοῦ λυκείου. Θυμίζουμε ὅτι τό βιβλίο εἶχε γραφεῖ γιά τρίωρη διδασκαλία. Ἐπισημαίνουμε πάντως ὅτι τό κείμενο καθαρῆς ἱστορικῆς ἀφήγησης (ἄν ἀφαιρεθοῦν χάρτες, εἰκόνες, πίνακες, ἀνακεφαλαιώσεις, κείμενα-πηγές) εἶναι λιγότερο ἀπό τό μισό βιβλίο. Πάλι σημειώνουμε ὅτι οἱ παράγραφοι πού ἀναφέρονται στά "γράμματα" ἀποτελοῦν εὐκαιρία γιά σπουδή τοῦ πολιτισμοῦ ὄχι γιά ἀπομνημόνευση ὀνομάτων.

Γενικότερα ὅμως οἱ παράγραφοι πού ἀναφέρονται στίς τέχνες καί

./.

τόν πολιτισμό ἀποτελοῦν τώρα γιά τήν τάξη αὐτή ἀντικείμενο προσεκτικῆς σπουδῆς.

Θεωροῦμε σκόπιμο νά παρακαμφθοῦν:

- Ἡ μεγάλη κρίση τοῦ 3ου αἰ. (σελ. 93-102).
- Τό τέλος τοῦ δυτικοῦ ρωμ. κράτους (158-165).
- Κεφ. Θ΄ 313-344 (νά διαβαστεῖ μόνο ἡ εἰσαγωγή).

6.- Τάξη γ΄ τοῦ γενικοῦ λυκείου. Τό βιβλίο εἶναι πολύ εὔληπτο γιά μαθητές αὐτῆς τῆς ἡλικίας· ὁπότε γιά δυό λόγους ἐνδείκνυται γοργότερος ρυθμός διδασκαλίας. Καί ἐπισημαίνεται ἡ ὑποχρέωση γιά ἰδιαίτερη σπουδή τῶν κεφαλαίων πού ἀναφέρονται σέ γράμματα τέχνες - ἐπιστῆμες - γενικότερα στόν πολιτισμό, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὑποχρέωση γιά τήν ἀπομνημόνευση καταλόγων ὀνομάτων - ὀνομασιῶν - τίτλων. Ὅπως ἐπίσης δέν ἀποκλείεται παρουσίαση κάποιων ἑνοτήτων συνοπτικά (π.χ. ἱστορία εὐρωπ. κρατῶν: Πρωσσίας, Αὐστρίας, Ἱσπανίας, ἰδιαίτερα σέ περιόδους πού ἡ ἱστορία αὐτῶν τῶν χωρῶν δέν ἔχει ἄμεση σχέση μέ τή λοιπή ἐξιστόρηση) καί δέν ἐμποδίζει τήν παρακάτω ἀφήγηση).

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἄκουσε τίς παραπάνω εἰσηγήσεις καί μετά ἀπό διεξοδική συζήτηση,

Ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα καί τίς τρεῖς εἰσηγήσεις στό σύνολό τους.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 90

Σήμερα 25 Αὐγούστου1978, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φαν. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γεώργ. Γρατσέας καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄κ.κ. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δ.Ε. καί ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄδεια.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Διδακτικά βιβλία "Ἀλγεβρας Α΄καί Β΄τάξεως Λυκείου.
Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Ν. Βαρουχάκης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μέ τήν ἀπόφαση Φ. 211.12/19/149416/20-12-77 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας ἀνατέθηκε ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου "Αλγεβρας γιά τίς τάξεις Α'καί Β'Λυκείου ὕστερα ἀπό σχετική πράξη τοῦ Τμήματος Μ.Ε., στούς : Κ. 'Ιορδανίδη, Καθηγητής Πανεπιστημίου, Κ. Κωστάκη, Καθηγητή Σχ. 'Ικάρων, Β. Νασόπουλο 'Επιμελητή Ε.Μ.Π, Δ. Καραγιῶργο καί Μ. Μακρίδη, καθηγητές Μ.Ε., οἱ ὁποῖοι καί ὑπέβαλαν ἐμπρόθεσμα τήν ἐργασία τους στή Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων.

Στή συνέχεια μέ τήν 'Υπουργική ἀπόφαση Φ. 211.13/15/42273/10-4-78 συγκροτήθηκε ἐπιτροπή μέ Πρόεδρο τόν κ. Ι. Σχοινᾶ, καθηγητή Πανεπιστημίου καί μέλη τούς: Δ. Κλήμη, Γενικό 'Επιθεωρητή Μ.Ε, Ε. Ραπτάκη, Λυκειάρχη, Θ. 'Εξαρχάκο καί Δ. Καφφέ, καθηγητές Μ.Ε., γιά τήν κρίση τῶν παραπάνω βιβλίων.

'Η 'Επιτροπή, μέ τήν πράξη της ἀριθμ. 1/17-4-78, ἀποφάσισε νά εἰσαγάγει τά βιβλία σέ οὐσιαστική κρίση. 'Επακολούθησε ἡ σύνταξη τῶν ἐκθέσεων τῶν εἰσηγητῶν, ἡ διαβίβασή τους στούς συγγραφεῖς, ἡ ἀπάντηση τῶν συγγραφέων στίς πρῶτες παρατηρήσεις τῶν εἰσηγητῶν καί ἡ τελική πράξη ἀριθμ. 2/6-7-78 τῆς 'Επιτροπῆς.

"Ολα τά παραπάνω ἔγγραφα διαβιβάζονται στό ΚΕΜΕ μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 211.17/144/78005/10-7-78 τοῦ ΥΠΕΠΘ.

'Η ἐπιτροπή κρίνει τελικά τά βιβλία ἀκατάλληλα καί τά ἀπορρίπτει. Βασικά στό σκεπτικό τῆς τελικῆς πράξεως ἐπισημαίνονται λάθη ἐπιστημονικά ἀλλά καί ὀρθογραφικά ἤ συντακτικά καί ἐλέγχεται ὁ τρόπος παρουσιάσεως διαφόρων ἐνοτήτων καθώς καί ἡ ἐπιλογή παραδειγμάτων καί ἀσκήσεων.

Μέ τίς παραπάνω διαπιστώσεις τῆς 'Επιτροπῆς γενικά συμφωνῶ. Μειονεκτήματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους ὑπάρχουν καί ἄλλα, τά ὁποῖα δέν ἐπεσήμανε ἡ 'Επιτροπή. Ἀλλά εἶναι βέβαιο ὅτι, ἄν τά βιβλία προχωροῦσαν γιά

./.

ἔκδοση, δέν θά ἔμεναν οὔτε τά ὀρθογραφικά ἤ συντακτικά λάθη, ἀφοῦ τά κείμενα, πρίν ἐκτυπωθοῦν, περνοῦν ὁπωσδήποτε ἀπό φιλόλογο, οὔτε καί ἐπιστημονικῆς φύσεως λάθη, ὅπως π.χ. λάθη στίς ἀσκήσεις καί στίς ὑποδείξεις γιά τή λύση τους, ἀποδείξεις ἐλλιπεῖς κ.τ.λ., τά ὁποῖα θά μποροῦσαν νά διορθωθοῦν ἀφοῦ στήν ὁμάδα συγγραφῆς μετέχουν καθηγητές Ἀνωτάτων Ἱδρυμάτων καί διδάκτορες. Ἑπομένως τά παραπάνω λάθη δέν πρέπει νά βαρύνουν τελικά στήν κρίση.

Ἐξάλλου καί οἱ παρατηρήσεις παιδαγωγικῆς λύσεως πού διατυπώνει ἡ Ἐπιτροπή θά μποροῦσαν νά ὁδηγήσουν σέ σημαντική βελτίωση τῶν κειμένων, ἄν οἱ κριτές καλοῦσαν τούς συγγραφεῖς σέ διευκρινιστική συζήτηση, ὅπως ἔγινε σέ πολλές ἄλλες περιπτώσεις κρίσεως βιβλίων.

Ἐπίσης φαίνεται ὅτι ἦταν ἀπαραίτητη μιά ἐπαφή κριτῶν καί ΚΕΜΕ γιά νά διευκρινιστοῦν ὁρισμένα σημεῖα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (ἡ ὁποία μόνο μέ πρωτοβουλία τῶν κριτῶν μποροῦσε νά πραγματοποιηθεῖ). Ἔτσι θά εἶχε ἀποφευχθεῖ ἡ σύγκριση τῶν κρινόμενων βιβλίων μέ ἐκεῖνα τοῦ ΟΕΔΒ πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα, ἡ σύγκριση πού ἀναφέρεται στό σκεπτικό τῆς τελικῆς πράξεως καί ἡ ὁποία δέν εἶναι οὔτε ἀπαραίτητη ἀλλά οὔτε καί ἐπιτυχής· ἐπειδή μιά τέτοια σύγκριση προϋποθέτει ὅτι τά συγκρινόμενα βιβλία ἀντιστοιχοῦν στό ἴδιο ἀναλυτικό πρόγραμμα πράγμα πού δέν συμβαίνει ἀφοῦ τά βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ ἀρχικά εἶχαν γραφτεῖ γιά μαθητές θετικῆς κατευθύνσεως.

Παρά τίς διαπιστώσεις αὐτές, συμφωνῶ μέ τό συμπέρασμα τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι τά βιβλία, ὅπως ἔχουν σήμερα, εἶναι ἀκατάλληλα γιά ἔκδοση. Δέν συμφωνῶ ὅμως ὅτι εἶναι ἀπορριπτέα· εἶναι ἐπιδεκτικά βελτιώσεως καί μποροῦν νά ἀναμορφωθοῦν σέ συγκεκριμένα σημεῖα ὥστε νά καταστοῦν κατάλληλα γιά νά καλύψουν τίς διδακτικές ἀνάγκες.

Ἀκολούθησε διευκρινιστική συζήτηση, μετά ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη

α) Τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν σχολείων γιά τή διδασκαλία τῶν μαθηματικῶν στίς τάξεις Α΄καί Β΄Λυκείου,

β) τό γεγονός ὅτι δέν μπορεῖ νά ἐφαρμοστεῖ ὁ νέος θεσμός τῶν μαθημάτων ἐπιλογῆς στή Β΄Λυκείου χωρίς ἀντίστοιχο διδακτικό βιβλίο Μαθηματικῶν.

γ) τήν τελική πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως καί τά ἔγγραφα πού τήν συνοδεύουν καί

δ) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄κ. Ν. Βαρουχάκη

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Δέν ἐγκρίνει στό σύνολό της τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως· δέχεται δηλαδή ὅτι τά κρινόμενα βιβλία εἶναι ἀκατάλληλα γιά ἔκδοση ὅπως ὑποβλήθηκαν ἀλλά παράλληλα δέχεται ὅτι εἶναι ἐπιδεκτικά βελτιώσεων καί προτείνει, ἀφοῦ ἀναμορφωθοῦν, νά προωθηθοῦν γιά ἔκδοση ὑπό τόν ὅρο ὅτι οἱ συγγραφεῖς θά ἐπιφέρουν ὅλες τίς ἀπαραίτητες μεταβολές πού θά ὑποδειχθοῦν ἀπό τό ΚΕΜΕ καί μέ τήν ἀκόλουθη διαδικασία:

1) Ἡ ἐργασία τῆς ἀναμορφώσεως τῶν βιβλίων ἀπό τούς συγγραφεῖς νά γίνει σέ δύο φάσεις ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ Συμβούλου κ. Βαρουχάκη. Σέ πρώτη φάση θά ἑτοιμαστεῖ τό μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Β΄Λυκείου πού ἀναφέρεται στήν ὕλη ἐπιλογῆς καί τό ὁποῖο θά χρησιμοποιηθεῖ ὡς διδακτικό βιβλίο κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος. Γιά νά φθάσει ἐγκαίρως στούς μαθητές προτείνεται ἡ ἔκδοσή του σέ δύο ξεχωριστά τεύχη.

Σέ δεύτερη φάση θά ἑτοιμαστοῦν τό βιβλίο τῆς Α΄Λυκείου καί τό μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Β΄Λυκείου πού ἀναφέρεται στήν ὕλη τοῦ κοινοῦ κορμοῦ, τά ὁποῖα θά χρησιμοποιηθοῦν ὡς διδακτικά βιβλία ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος 1979-80. Τά βιβλία αὐτά θά πρέπει νά ἐναρμονιστοῦν καί μέ ὁποιεσδήποτε προσαρμογές τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος πού θά ἰσχύσουν τό σχολικό ἔτος 1979-80.

2) Κάθε τόμος ἀπό τά παραπάνω βιβλία, ὅταν ἑτοιμάζεται στήν ὁριστική του μορφή νά προωθεῖται γιά ἐκτύπωση μέ νεώτερη πράξη τοῦ Τμήματος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΝΑΣΤ. ΠΑΤΚΑΛΟΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 91/1978

Σήμερα, 29 Αὐγούστου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πίγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμίνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέν γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄καί Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχαν ἄδεια. Ἐπίσης ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί μετεῖχε τῆς συνεδριάσεως τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Κρίση βιβλίου Τάκαρη Ντίνας: "Ἡ κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀνακοίνωση γιά τό Λεξικό τῆς Νέας Ἑλληνικῆς τοῦ Ἰνστιτούτου Νεοελληνικῶν Σπουδῶν τοῦ ἱδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ἀπό τόν εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δ. Τομπαΐδη.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση στό σχέδιο Π. Δ/τος: "Περί τῆς κατά τό ἔτος 1978 διενεργείας τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων τοῦ Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως εἰς τόν Νομόν Θεσσαλονίκης". Εἰσηγητής ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ συζήτηση γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε, γιατί, ὅπως διαπιστώθηκε, ἡ συγγραφέας τοῦ ὑπό κρίση βιβλίου δέν εἶχε ἀποστείλει τόν ἀπαιτούμενο ἀριθμό ἀντιτύπων τοῦ βιβλίου της, γιά νά ἐνημερωθοῦν καί ἔχουν γνώμη ὅλα τά μέλη τοῦ Τμήματος.

Στή συνέχεια ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δ. Τομπαΐδης, σχετικά μέ τό δεύτερο θέμα, ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τό ἔγγραφο ἀριθμ. 132/29-7-1978 τοῦ Ἰνστιτούτου Νεοελληνικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἱδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, γιά τό Λεξικό τῆς Νέας Ἑλληνικῆς.

./.

'Ο άρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Κ. Κατσιμίνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό Σχ. Π.Δ/τος "Περί τῆς κατά τό ἔτος 1978 διενεργείας τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων τοῦ Λυκείου Γεν. Κατευθύνσεως εἰς τόν Νομόν Θεσσαλονίκης" καί προτείνει νά ἐγκριθεῖ αὐτό ὅπως ἔχει.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τό παραπάνω Σχέδιο τοῦ Π.Δ/τος.

β) Τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε στή Θεσσαλονίκη λόγω τῶν σεισμῶν. καί

γ) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε

'Α π ο φ α σ ί ζ ε ι

'Εγκρίνει τίς χρονικές περιόδους διεξαγωγῆς τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων στά Λύκεια Γενικῆς Κατευθύνσεως κατ' ἐξαίρεση γιά τίς 'Εκπαιδευτικές περιφέρειες Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Νομοῦ Θεσσαλονίκης, ὅπως αὐτές ὁρίζονται ἀπό τό σχέδιο Π.Δ/τος, δηλαδή τό δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Σεπτεμβρίου 1978 ὡς πρώτη περίοδο καί τό δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ 'Οκτωβρίου 1978 ὡς δεύτερη, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ Π.Δ. 419/1978 σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά ὑπόλοιπα θέματα.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΠΡΑΞΗ 92/1979

Σήμερα, 7 Σεπτεμβρίου 1979, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 8.30' πρωΐ, τὸ Τμῆμα Νέας Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Σελεστῶν καὶ Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΣΕΕ) συνεδρίασε στὴν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Ἀμαλιάδος 8, Ἀθῆνα), μὲ πρόεδρο τὸν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Νέας Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πλυμάλο.

Στὴ συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Λαζάκης, Γ. Ζῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἐ[redacted], Νικ. Σκουζάκης, Κων. Παπαδόπουλος, Γ. Γρατσάκος, ὁ Ἐδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΣΕΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καὶ οἱ Σύμβουλοι κ.κ. [redacted], Δ. Σαμπάζης, Παν. Σταυρίνης, Θ. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καὶ Σπ. Παπαστεργιόπουλος. Χρέη γραμματέως ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Ἐκπαιδευτικῶν Ἐπιθεωρητῶν, ποὺ ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὸ ΚΕΣΕΕ.

Λόγῳ ἀπασχολήσεως στὴ συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ἐπ. Σκιαδόπουλος καὶ ὁ Σύμβουλος τοῦ ΚΕΣΕΕ κ. Χ. Βούλγαρης, λόγῳ ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Μεθοδικὲς ὁδηγίες γιὰ τὴ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου στὸ Γυμνάσιο ('Αρχαία 'Ελληνική Γραμματεία-Νέα 'Ελληνικὰ-'Ιστορία). Εἰσηγητὴς ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκᾶς.
2.-Ἔκδοση τοῦ βιβλίου τῆς Ἀίκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγὴ στὶς 'Ιστορικὲς Σπουδές. Εἰσηγητὴς ὁ Σύμβουλος Ε' κ. Φ. Ζῶρος.
3. 'Ανακοινώσεις.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τὸ Τμῆμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ ἀρμόδιος εἰσηγητὴς γιὰ τὸ πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε στὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὰ ἑξῆς:

"Ὅταν καταρτίσαμε τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ Γυμνασίου, οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος εἴχαμε διαμορφώσει καὶ ἕνα κείμενο μὲ μεθοδικὲς ὁδηγίες γιὰ τὴ διδασκαλία μαθημάτων τῆς εἰδικότητάς μας, μὲ σκοπὸ νὰ συμπεριληφθεῖ στὸ σῶμα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Τὸ κείμενο αὐτὸ τελικὰ δὲν συμπεριλήφθηκε στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα. Ἐπειδὴ ὅμως θεωροῦμε ἀπαραίτητο νὰ βοηθήσουμε τοὺς καθηγητὲς τῶν σχολείων στὸ διδακτικό τους ἔργο, ἰδίως στὰ μαθήματα στὰ ὁποῖα ἐπῆλθαν μεγάλες ἀλλαγὲς στὸ Γυμνάσιο, οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος εἴδαμε πάλι τὶς συνημμένες ὁδηγίες, τὶς συμπληρώσαμε καὶ συμφωνήσαμε ὅλοι νὰ εἰσηγηθοῦμε στὸ Τμῆμα τὴν ἀποστολή τους στὰ Γυμνάσια τῆς χώρας. Ὡς εἰσηγητὴς τῆς ὁμάδας φιλολόγων τοῦ Τμήματος μεταφέρω στὸ Τμῆμα τὴ συμφωνία καὶ παρακαλῶ νὰ γίνει δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη του.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄, δέχεται ὁμόφωνα νὰ σταλεῖ στὰ Γυμνάσια τῆς Χώρας τὸ ἀκόλουθο κείμενο μεθοδολογικῶν ὁδηγιῶν γιὰ τὴ διδασκαλία μαθημάτων:

α) Νεοελληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας στὸ Γυμνάσιο.
β) Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στὸ Γυμνάσιο. καὶ
γ) Ἱστορίας στὸ Γυμνάσιο καὶ στὸ Λύκειο.

Α΄ Νεοελληνικὴ Γλώσσα καὶ Γραμματεία

1.- Γραμματικὴ

Ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς τῆς Νεοελληνικῆς ἔχει ὡς ἀντικείμενο τὴ γλώσσα ποὺ χρησιμοποιεῖ τὸ παιδὶ στὴν καθημερινή του ζωή. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσαρμόσουμε τὴ διδασκαλία μας πρὸς αὐτὸ τὸ βασικὸ δεδομένο. Εἰδικότερα πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι:

α) Ἐφόσον ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς δὲν ἔχει κύριο σκοπὸ νὰ ἀποκτήσουν οἱ μαθητὲς νέες γνώσεις, ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνουν καὶ νὰ συστηματοποιήσουν τὸ γλωσσικό τους θησαυρό, θὰ ἔχει ὡς ἀφετηρία τὸν προφορικὸ λόγο τῶν μαθητῶν καὶ σὲ ἕνα δεύτερο στάδιο θὰ μεταβαίνουμε σὲ κατάλληλα κείμενα, μέσα στὰ ὁποῖα οἱ μαθητὲς θὰ ἀναζητοῦν καὶ

θά ἐπισημαίνουν τούς γραμματικούς τύπους πού ἔχουν σχέση μέ τό μάθημα. Ἡ ἀντίστροφη πορεία δέν ἀποκλείεται, ἀλλά περιορίζεται σέ μαθήματα πού παρουσιάζουν εἰδικές δυσκολίες (π.χ. στίξη, αὔξηση ρημάτων κ.τ.ὅ.).

β) Διδάσκοντας τή Γραμματική δέν ἀποβλέπουμε πιά ἁπλῶς στήν ἐπισήμανση τύπων καί τή συναγωγή κανόνων, ἀλλά προπάντων στήν παρουσίαση συνολικῆς καί ὁλοκληρωμένης γλωσσικῆς εἰκόνας. Ἔτσι δέν πρέπει νά χρησιμοποιοῦνται γιά τή διδασκαλία μεμονωμένοι τύποι, ἀλλά ὁλοκληρωμένες φράσεις, μέσα στίς ὁποῖες οἱ μαθητές θά ἐπισημαίνουν τή λειτουργική παρουσία τῶν τύπων πού μᾶς ἐνδιαφέρουν (π.χ. διδάσκοντας τελευταῖα θά θά ἀναφέρουμε ἁπλῶς ὁ ἄσπρος ἡ ἄσπρη, τό ἄσπρο, ἀλλά <u>νά ὁ ἄσπρος τοῖχος, ἔβαψε ἡ ἄσπρη γραμμή, ἄγόρασα ἄσπρο σεντόνι</u> κτλ.).

γ) Ἔφόσον ἡ γραμματική ὕλη εἶναι οἰκεία στούς μαθητές, σέ κάθε διδακτική ὥρα μποροῦμε νά ὁλοκληρώνουμε τή διδασκαλία μιᾶς ἐνότητας μέ κάποια ἔκταση (π.χ. τήν πλέση τῶν ἀρσενικῶν οὐσιαστικῶν). Γιά τόν ἴδιο λόγο, ἐφόσον διαπιστώνουμε ὅτι ἕνα κεφάλαιο διδάχτηκε ἱκανοποιητικά στό Δημοτικό Σχολεῖο, δέν εἶναι ἀνάγκη νά τό διδάξουμε συστηματικά.

δ) Τό βιβλίο "Κείμενα καί Ἀσκήσεις" μπορεῖ νά χρησιμοποιεῖται σέ ὅλες τίς φάσεις τῆς διδακτικῆς ἐργασίας καί ὄχι μόνο στήν τελική. Ἔτσι μποροῦμε νά ἀρχίζουμε τή διδασκαλία ἀπό τό σχετικό κείμενο, μποροῦμε νά ἀντιτρέχουμε σ' αὐτό κατά τή διάρκεια τῆς διδασκαλίας ἤ νά ἐπεξεργαζόμαστε τίς ἀσκήσεις του στό τέλος.

ε) Σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ἐπιβάλλουμε στούς μαθητές νά ἀπομνημονεύουν τούς ὀρθογραφικούς κανόνες καί τούς διάφορους πίνακες τοῦ Ἐπιμέτρου. Εἶναι ἄριστο νά συνηθίσουν νά προσφεύγουν σ' αὐτό κάθε φορά πού θά νιώθουν τήν ἀνάγκη νά βροῦν λύση σέ ἀπορίες τους.

στ) Στό τέλος κάθε διδακτικῆς ἐργασίας θά παραπέμπουμε τούς μαθητές στίς σχετικές παραγράφους τῆς Γραμματικῆς. Καί γενικότερα εἶναι ἐπιβεβλημένο νά ἐξοικειώσουμε τούς μαθητές στή χρήση τοῦ βιβλίου ἀπό τά πρῶτα μαθήματα.

./.

Σέλος ὁ καθηγητής, ἀκοπεύγοντας τὴν ἐπανάληψη τῆς διδασκαλίας, μπορεῖ μέ τὸν ἰδιαίτερο τρόπο προσφορᾶς τῆς ὕλης καὶ μέ τὸ ζωηρό ἐνδιαφέρον του νὰ κάνει τὸ μάθημα εὐχάριστο καὶ ἐλκυστικό.

2.- Κείμενα φεσελληνικῆς λογοτεχνίας

1.- Θεματικές ἐνότητες: Νὰ διδάσκονται ἀπὸ τὸ ἐυνατὸν περισσότερα κείμενα ἀπὸ κάθε ἐνότητα καὶ μάλιστα ἐκεῖνα ποὺ ὁ καθηγητὴς θεωρεῖ πιὸ ἐνδιαφέροντα. Τὰ ὑπόλοιπα νὰ τὰ διαβάζουν οἱ μαθητὲς μόνοι τους, στὸν ἐλεύθερο χρόνο. Μὲ ὁρμὴ τὰ κείμενα συγγενῶν θεμάτων νὰ παρακινοῦνται οἱ μαθητὲς νὰ κάνουν συγκρίσεις καὶ παραλληλισμούς, γιὰ νὰ δοκιμάζουν τὴν κριτική τους σκέψη.

2.- Τὰ σύντομα κείμενα νὰ διδάσκονται σὲ μιὰ διδακτικὴ ὥρα χωρὶς προπαρασκευὴ τῶν μαθητῶν. Τὰ ἐκτενέστερα, ποὺ δὲν εἶναι ἐυνατὸν νὰ διδαχθοῦν σὲ μιὰ διδακτικὴ ὥρα, νὰ διδάσκονται ἀφοῦ οἱ ἔχει προηγηθεῖ προετοιμασία τῶν μαθητῶν. Ὁ καθηγητὴς νὰ δίνει στοὺς μαθητὲς ἐρωτήματα ἢ ἀνάθεσεις ἀπὸ τὸ κείμενο γιὰ νὰ τὶς μελετοῦν στὸ σπίτι τους, ὥστε νὰ κάνουν ἀνακοινώσεις στὴν τάξη. Οἱ ὁλοθεῖ συζήτηση. Θὰ γίνονται ἐκτιμήσεις καὶ θὰ συνάγονται συμπεράσματα.

3.- Κατὰ τὴ διδασκαλία θὰ γράφεται στὸν πίνακα τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα, ὁ τίτλος τοῦ κειμένου ποὺ πρόκειται νὰ διδαχθεῖ κλπ καὶ ὅ,τι ἄλλο κρίνει σκόπιμο ὁ διδάσκων.

4.- Οἱ γενικὲς εἰσαγωγές, ὅπου ὑπάρχουν, καθὼς καὶ τὰ εἰσαγωγικὰ σημειώματα πρέπει νὰ διαβάζονται στὴν ἀρχή. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις, ἴδίως στὴν ποίηση, τὸ εἰσαγωγικὸ σημείωμα προσαναστολίζει τὴ διδασκαλία.

5.- Ἡ ἀνάγνωση πρέπει νὰ γίνεται μὲ ἐυαισθησία καὶ σύμφωνα μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ κειμένου.

6.- Ἡ ἀνάδοση τοῦ περιεχομένου μετὰ τὴν ἀνάγνωση πρέπει νὰ εἶναι σύντομη καὶ περιεκτική. Ἰδιαίτερη προσοχὴ χρειάζεται σὲ λυρικὰ ὅπου σὲ σπάνια σὲ περιοριζόμαστε νὰ διατυπώσουμε τὸ θέμα.

Ἐπεξεργασία: Κατὰ τὴν ἐπεξεργασία γίνεται ἡ ἐνδελῶς ἀναγκαία καὶ πραγματολογικὴ ἐξοικείωση. Ὁ διδάσκων πρέπει

νά καθορίζει τή διδασκαλία του λαμβάνοντας ὑπόψη τό εἶδος τοῦ κειμένου, ἄν εἶναι δηλαδή ποίημα ἤ πεζό, καί σέ περίπτωση πού πρόκειται γιά πεζό, τί εἴδους πεζό εἶναι (διήγημα, δοκίμιο, περιγραφή, μελέτημα, θέατρο κτλ.).

α) Ποίημα: Ἡ διαίρεσή του σέ ἐνότητες δέν εἶναι πάντοτε ἀπαραίτητη. Ἄν γίνει, τότε μᾶς χρησιμεύει γιά νά συνειδητοποιήσουν οἱ μαθητές τήν κλιμάκωση τῶν εἰκόνων κ.λ.π. ἡ ὁποία εἶναι συνυφασμένη μέ τήν ἔκφραση τῶν συναισθημάτων τοῦ ποιητῆ. Στήν ἀνάλυση τῶν ποιημάτων εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἐπισήμανση τῶν εἰκόνων καί τῶν ἄλλων τεχνικῶν μέσων καί ἐκφραστικῶν τρόπων (ὁμοιοκαταληξία, σχήματα λόγου, χρῆση λέξεων, ρυθμός, μέτρο κτλ.) σέ συνάρτηση πάντοτε μέ τό αἰσθητικό ἀποτέλεσμα καί τήν ἔκφραση τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τοῦ ποιητῆ.

β) Διήγημα: Δέν πρέπει νά διδάσκεται πάντοτε ὁμοιόμορφα. Ὁ διδάσκων, κατ' ἀρχήν, θά λάβει ὑπόψη του ὅσα γράφονται γιά τό διήγημα στό θιβλίο τῆς Β' Γυμνασίου. Κατά τή διδασκαλία του ὅμως ἄλλοτε εἶναι δυνατό νά ἐπιμείνει στήν ἀρχιτεκτονική διάρθρωση τοῦ διηγήματος, ἄλλοτε στούς ἀντιπροσωπευτικούς τύπους του καί ἄλλοτε στά προβλήματα πού θίγει (Τό τέλος τοῦ διηγήματος θά μᾶς ἀπασχολήσει ἰδιαίτερα σέ αὐτό).

γ) Διήγηση, περιγραφή: Κατά τή διδασκαλία θά ἐπιμείνουμε περισσότερο I) στή διάρθρωση τῶν ἐνοτήτων καί τό σκοπό πού ἐξυπηρετεῖ, II) στό βασικό θέμα γύρω ἀπό τό ὁποῖο περιστρέφεται ἡ διήγηση ἤ ἡ περιγραφή, III) στή δομή τοῦ λόγου καί τά τεχνικά μέσα.

δ) Μελέτημα: Κατά τή διδασκαλία, ἀπτές ἀπό τό νοηματικό περιεχόμενο, θά ἐπιμείνουμε κυρίως I) στή διάρθρωση τῶν ἐνοτήτων, II) στή βασική σκέψη πού ὑπάρχει σέ κάθε ἐνότητα καί στά ἐκφραστικά μέσα μέ τά ὁποῖα διατυπώνεται καθώς καί στή βασική σκέψη πού διέπει ὁλόκληρο τό μελέτημα.

Ἡ διδασκαλία τῶν ποιημάτων καί εἰδικά τῆς σύγχρονης ποιήσεως πρέπει, ὅσο μπορεῖ, νά ἀποφεύγει τήν ἐπιλογή ἑνός ὁρισμένου ἀριθμοῦ ποιημάτων. Προσφέρει τό ποίημα μέ τρόπο πού νά μιλάει στήν εὐαισθησία

9.- Δέ παρέχεται ἡ δυνατότητα στούς μαθητές, χωρίς ἄκαιρες παρεμβάσεις, νά ἐνκτιδύσουν τίς ἀπόψεις τους σέ συνεχή λόγο καί νά ἐνθαρρύνεται ὁ διάλογος.

10.- Βασικός Σκοπός τῶν ἐρωτήσεων εἶναι νά ἀναπτύξει ὁ μαθητής τήν παρατηρητικότητα καί τή κριτική του ἱκανότητα. Ὅλες οἱ ἐρωτήσεις ἀναφέρονται σέ κείμενο, σέ ὅποιο πρέπει νά καταφεύγει ὁ μαθητής γιά νά βρίσκει τήν σωστή ἀπάντηση. Συνεπῶς ἡ χρησιμοποίηση βοηθητικῶν βιβλίων μέ ἕτοιμες ἀναλύσεις καί ἀπαντήσεις ὄχι μόνο εἶναι περιττή ἀλλά εἶναι καί βλαπτική.

11.- Ἐπεξεργασία τῶν ἐρωτήσεων Οἱ ἐρωτήσεις εἶναι φυσικό νά μήν καλύπτουν ὅλη τή διδακτέα ὕλη. Ἁπλῶς τήν προσανατολίζουν καί ἀποτελοῦν μιά καινή βάση. Μερικές ἐρωτήσεις δίνουν τόν πυρήνα τοῦ κειμένου (θεματικό κέντρο). Ἄλλες πάλι διευκολύνουν τήν ἀνακάλυψη ἀπόψεων, τή συζήτηση, τόν προβληματισμό. Ὁ μαθητής πρέπει νά διατυπώνει κι αὐτός ἐρωτήσεις. Οἱ ὀρθές ἀπαντήσεις πρέπει νά σημειώνονται τελικά σέ φυλλάδιο ἤ στόν πίνακα, ἄν εἶναι δυνατόν. Ὁρισμένες ἐρωτήσεις μποροῦν νά δίνονται γιά ἐπεξεργασία σέ σπίτι.

12.- Οἱ γραμματολογικές καί ἄλλες σχετικές πληροφορίες πρέπει νά περιορίζονται στίς ἐντελῶς ἀπαραίτητες γιά τήν κατανόηση τοῦ κειμένου. Οἱ μαθητές δέ χρειάζεται νά ἀντιγράφουν σέ λεξικά καί ἄλλα βιβλία γιά "πληροφορίες".

13.- Ἡ εἰκονογράφηση, ὅπου ὑπάρχει, πρέπει νά γίνεται ἀντικείμενο παρατηρήσεως, ὥστε νά διευρύνεται ἡ αἰσθητική καλλιέργεια τῶν μαθητῶν.

3.- <u>Ἐκθέσεις</u>

1.- Στίς προφορικές ἐκθέσεις ὁ καθηγητής ἐπιμένει ἰδιαίτερα στήν εὐφράνινή ἄρθρωση καί στή φυσικότητα τῆς φωνῆς τῶν μαθητῶν, στήν ἀποφυγή μονότονης χρησιμοποιήσεως λέξεων ἤ τῆς συχνῆς παρεμβολῆς ἐκφράσεων πού προδίδουν πρχειρότητα καί ἀμηχανία ("καί ποῦμε....." κ.λ.π.), στήν γραμματικά ὀρθή κρίση τῶν λέξεων καί συντακτικῶν σχημάτων, στήν πραγμάτευση τοῦ κύριου θέματος χωρίς περιττολογίες, κενές καί σέ σφήνωση καί τήν ἀκρίβεια τοῦ ἐπιθυμητοῦ.

Ἐπαναλούδεϋ συζήτηση, καπέ τήν ὁποία διορθώνονται σφάλματα, γίνονται συμπληρώσεις καί ἀποδείξεις. Ὁ καθηγητής ὑπογραμμίζει στούς μαθητές ὅτι ἡ ἔκθεσή τους στή σωστή ἔκφραση δέν πρέπει νά περιορίστεϋ στή συγκεκριμένη διδακτική ὥρα, ἀλλά οἱ ἐκθέσεις πού ἔχουνται σπό μάθημα τῶν προσοριπῶν ἐκθέσεων πρέπει νά ἀποδίνται σέ ὅλα γενικά τά μαθήματά τους.

2.- Γιά τίς γραπτές ἐκθέσεις ἡ ἐπανάληψη νά ἀκατανόητων λανθασμένων φράσεων καί καλλιέργημα σέ γραπτό λόγο ὅσα σκέφτονται, πιστεύει ἤ θέλει δέν προϋποθέτει ἀπαραίτητα συγγραφικά χαρίσματα, ἀλλά εἶναι κάτι πού μέ συστηματική προσπάθεια καί σωστή καθοδήγηση μπορεῖ νά κατέχει ὁ κάθε μαθητής.

3.- Ἡ ἐπίδοση στίς ἐκθέσεις συνδέεται ἄμεσα μέ τήν ἐσωτερική πνευματική συγκρότηση καί ψυχική καλλιέργεια τοῦ μαθητῆ. Οἱ ἐκθέσεις, ἐπομένως, δέν πρέπει νά ἀντιμετωπίζονται ὡς ἕνας ἀπομονωμένος συλλογισμός ἰδέας, ἀλλά ὡς προετοιμασία γιά κάθε ἐπιτυχία σέ ὅλα, γενικά, τά μαθήματα. Καί, ἀντίστροφα, πρέπει νά γίνει κατανοητό πώς ὅλα τά μαθήματα, ἔκθεση συμπεριλαμβανομένης στή μέριμνα τοῦ μαθητῆ, ἐάν ἐπιθυμοῦν παντοτινά στή νά γράψει καλές ἐκθέσεις.

4.- Ἄριστο βοήθημα γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ μαθητῆ στίς ἐκθέσεις εἶναι ἡ συχνή μελέτη ἀξιόλογων κειμένων, πού ἀνταποκρίνονται στήν πνευματική του ἡλικία, πλουτίζουν τίς γνώσεις του, βαθαίνουν τό συναισθηματικό του κόσμο, κεντρίζουν τήν παρατηρητικότητά του καί τόν βοηθοῦν στή διαμόρφωση ὑγιοῦς (παιδικῆ λογοτεχνία, κατάλληλα περιοδικά κ.τ.λ.).

5.- Ἀκολουθεῖ ἡ ἐπιτυχία στίς ἐκθέσεις δέν εἶναι μόνο ζήτημα δεξιοτήτων καί πρακτικῶν ὑδηγιῶν, ὁ μαθητής πρέπει ἀπαραίτητα:

α) Νά γράψει καλλιεργημένα καί σωστά ἑλληνικά.

β) Νά ἀκολουθήσει κάθε φορά τό σχέδιο πού τοῦ ἔχει δοθεῖ καί μέσα σ' αὐτό.

γ) Νά φροντίζει, ὅστε ὅση γράψει νά εἶναι ἀκριβῆ καί ἀπό περιεχομένου ἀποψη πλούσια.

δ) Νά ἐλέγχει ἀπό γλωσσική ἄποψη προσεκτικά τό κείμενό του καί τέλος ὀρθογραφικά καί σύνταξη, μιλιές παραβάσεις. Ἐφαρμόζοντας, ἀπαραίτητα ὅλων καί ἀκριβῶς ἡ γιά τήν ἀκρίβεια σημεῖα τῶν διαίων

δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία κ.τ.λ.).

ε) Πῶ ἀναρωτιέται σέ κάθε του φράση ἄν ὁ ἀναγνώστης θά μποροῦσε ἤσυχα νά κατανοήσει τά νοήματα τοῦ κειμένου· καί ἀκόμη ἄν τί ἄλλα γράφει ἀνταποκρίνονται σέ ὅτι ὁ ἴδιος σκέπτεται.

στ) Πῶ κάνει διάκριση ἀνάμεσα στά οὐσιώδες καί τό ἐπουσιῶδες, τό σημαντικό καί τό ἀσήμαντο, τό πρωτότυπο καί τό ταπεινωμένο, τό ἐξιδιόλογα καί τά ἀναξιδιόλογα.

ζ) Πῶ μήν κατατρέχεται ἀπό τήν ἔμμονη ἰδέα τῆς ἀρτιολογίας καί τοῦ λογοτεχνισμοῦ, ἀλλά νά ξέρει πῶς ἡ ἐργασία του θά κερδίσει ποιοτικά μέ τή πυκνότητα, τήν ἁπλότητα, τή ρυθμικότητα, τήν εὐληπτότητα, τήν ἀμεσότητα καί τό στρωτό λόγο.

η) Πῶ τοποθετεῖ σωστή κατάλληλη θέση τά καθένα ἀπό τά νοήματά του, ὥστε ἀπό τήν ἀρχή ὡς τό τέλος τῆς ἐκθέσεως νά ὑπάρχει μεταξύ τους λογική ἀλληλουχία καί ὁμαλή μετάβαση ἀπό τό προηγούμενο στό ἑπόμενο.

θ) Πῶ ὀργανώνει μεθοδικά τό κείμενό του, ὥστε νά μήν περιλαμβάνει ἁπλῶς ἀρχή (πρόλογο), μέση (κύριο θέμα) καί τέλος (ἐπίλογο), ἀλλά καί τά καθένα ἀπό τά μέρη αὐτά νά καταλαμβάνει ἔκταση ἀνάλογη μέ τή σημασία του.

ι.- Κατά τήν ἐξέταση τῶν γραπτῶν ἐκθέσεων ὁ καθηγητής θά ἀκουμπάνει τά κάθε εἴδους σφάλματα καί θά τά διορθώνει προσεκτικά. Θά ἀποφεύγονται, στό τέλος τῆς διορθωμένης ἐκθέσεως, οἱ στερεότυποι λακωνικοί χαρακτηρισμοί ("Καλή", "Ἱκανοποιητική προσπάθεια", "Πῶ προσέχεις περισσότερο") καί στή θέση τους θά ἀκολουθεῖ, μέσα σέ λίγες γραμμές, μιά σύντομη ἀλλά οὐσιαστική κριτική τῆς μαθητικῆς ἐργασίας, στήν ὁποία δέν θά ἐπισημαίνονται μόνο τά ἐλαττώματα, ἀλλά καί τά θετικά σημεῖα τῆς ἐκθέσεως. Ἡ ἐπίδοση στούς μαθητές τῶν διορθωμένων ἐκθέσεων θά συνδυάζεται μέ τό συστηματικό σχολιασμό τους στήν τάξη, στήν ὁποία θά ἀφιερώνεται μία (1) διδακτική ὥρα. Κατά τή διάρκεια τοῦ σχολιασμοῦ θά ἐπισημαίνονται τά κάθε εἴδους σφάλματα (γλωσσικά, συντακτολογικά, ὀρθογραφίας, στίξης κ.τ.λ.) καί θά γίνεται σ' αὐτά διδασκαλία.

'Αρχαία 'Ελληνική Γραμματεία

'Εφόσον προϋποτίθεται ὅτι ὁ καθηγητής ἐφαρμόζει τίς σύγχρονες
ικές ἀρχές τῆς Διδακτικῆς, σκόπιμο εἶναι νά περιορισθοῦμε στίς
λουθες εἰδικές ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία κειμένων τῆς ἀρχαίας
μματείας ἀπό μετάφραση.

Πρίν ἀρχίσει τήν ἑρμηνεία τῆς πρώτης ἑνότητας, ὁ καθηγητής
προσφέρει στούς μαθητές περιληπτικά τό περιεχόμενο τοῦ ἔργου
πρόκειται νά διδαχτεῖ· ἡ γνώση τῆς συνολικῆς εἰκόνας εἶναι μιά
ϋπόθεση, γιά νά παρακολουθοῦν οἱ μαθητές καθημερινά μέ ἐνδια-
ον τήν ἐξέλιξη τοῦ μύθου (ἤ τῆς ἀφήγησης ἤ τῆς δραματικῆς πλοκῆς
ῆς ἐπιχειρηματολογίας ἀνάλογα μέ τό εἶδος τοῦ διδασκόμενου κει-
ου). Μέ τό ἴδιο μάθημα προσφέρονται τά ἱστορικά πλαίσια μέσα
ἀ ὁποῖα γεννήθηκε ἡ ἀναφέρεται τό ἔργο.

Σέ κάθε ἑπόμενο μάθημα διδάσκεται μιά ἑνότητα ἀνάλογη πρός τή
δεκτικότητα τῆς τάξης καί πάντως πολύ ἐκτενέστερη ἀπό ὅση προσ-
ρόταν στό παρελθόν (κατά τή διδασκαλία ἀπό τό πρωτότυπο), ἀρκεῖ τό
λείπει ὁ γλωσσικός φραγμός· εἶναι δυνατό π.χ. νά διδαχτοῦν 60-
στίχοι ὁμηρικοῦ κειμένου· ἡ ἔκταση τῆς διδακτικῆς ἑνότητας ἐξαρτᾶ-
αι βέβαια πάντα ἀπό τήν ἐπισήμανση κάποιου πυρήνα.

Τή διδακτική ἑνότητα παρουσιάζει ὁ ἴδιος ὁ καθηγητής, τουλά-
χιστο στά πρῶτα μαθήματα καί ἰδιαίτερα στά ποιητικά κείμενα,
που ἡ καλή ἀνάγνωση συντελεῖ οὐσιαστικά στήν ἐπίλυση προβλημάτων
ατανοήσεως τοῦ κειμένου.

'Αφήνονται τά παιδιά νά ἀναπλάσουν στό μυαλό τους τά ὅσα ἄκου-
σαν καί νά προβοῦν στήν ἔκφραση τῶν πρώτων ἀντιδράσεών τους,
μέσως μετά καλοῦνται νά διατυπώσουν τίς κάθε εἴδους ἀπορίες τους
λεξιλογικές, πραγματολογικές, μορφολογικές, ἰδεολογικές, κτλ), δικ-
φορᾶς στίς ὁποῖες θά δίνεται ἀπάντηση ἀπό ἄλλους μαθητές ἤ, ἄν αὐ-
οί ἀδυνατοῦν, ἀπό τόν καθηγητή. Καί στή φάση αὐτή, ὅπως καί στίς
πόμενες, θά πρέπει νά λειτουργήσει ὁ διάλογος ἀνάμεσα στό καθηγη-
ή καί στούς μαθητές ἤ τῶν μαθητῶν μεταξύ τους. Στή διαδικασία τῆς
πιλύσεως τῶν ἀπορίων μπορεῖ νά ἀκολουθηθεῖ μιά ἀπό τίς ἑξῆς μεθό-
δους:

α) Ὁ καθηγητής σημειώνει τίς ἀπορίες πού διατυπώνουν οἱ μαθητές,
τίς ἀπαλλάσσει στίς παραπάνω κατηγορίες καί μεθοδεύει τίς ἀπαν-
τήσεις σ' αὐτές, ἀκολουθώντας ὄχι τή σειρά μέ τήν ὁποία ὑποβλήθηκαν,
ἀλλά ἐκείνη μέ τήν ὁποία καταχωρίστηκαν στίς διάφορες κατηγορίες.

β) Ἡ ἀπάντηση καί ἡ ἀποσαφήνιση τῶν λεξιλογικῶν καί τῶν πραγματολογικῶν ἀποριῶν γίνεται ταυτόχρονα μέ τή συζήτηση τοῦ περιεχομένου, τῶν ἐνεργειῶν ἤ τῶν ἐπιχειρημάτων, γιατί τότε μονάχα οἱ ἔννοιες αὐτές ἀποκτοῦν τό πραγματικό περιεχόμενό τους. Αὐτονόητο εἶναι ὅτι στίς ἀπορίες τῶν μαθητῶν ὁ καθηγητής θά προσθέτει καί τά σημεῖα (κυρίως μορφολογικά καί ἰδεολογικά) πού ὁ ἴδιος ἔχει ἐπισημάνει.

5.- Οἱ κατηγορίες στίς ὁποῖες κατατάχτηκαν οἱ ἀπορίες μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι θά ἀποτελέσουν ἰσάριθμες φάσεις τῆς ἑρμηνευτικῆς προσέγγισης, ἡ ὁποία ἀρχίζει μέ τήν ἀπολύτως ἀναγκαία γλωσσική ἐξομάλυνση καί τήν ἀπαραίτητη πραγματολογική ἐνημέρωση καί προχωρεῖ στούς οὐσιαστικότερους στόχους της:

α) Στή μορφολογική ἐπεξεργασία (γενικά στοιχεῖα μορφῆς, ὅπως εἶναι ἡ δομή ὅλου τοῦ ἔργου καί ἡ βαθμιαία ἐξέλιξη τοῦ μύθου του· εἰδικά στοιχεῖα μορφῆς, ὅπως εἶναι ἡ ἀφηγηματική ἤ περιγραφική ἱκανότητα, ἡ αἰσθητική ποιότητα τῶν εἰκόνων, οἱ ἐντεχνες ἐπιβραδύνσεις, ἡ χρήση τῆς παρομοιώσεως, ἡ ἱκανότητα στή διαγραφή τῶν χαρακτήρων, ἡ σύλληψη τῆς οὐσιαστικῆς λεπτομέρειας κτλ).

β) Στήν ἰδεολογική ἐπεξεργασία (ἀνάλυση καί σχολιασμό τῶν στοιχείων ἐκείνων πού λέγονται συνήθως "πολιτιστικά" καί ἐκφράζουν ἤ ἐνσαρκώνουν τίς ἰδέες τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης: ἠθικές, κοινωνικές, μυθολογικές ἀπόψεις, γνώσεις προεπιστημονικές καί ἐπιστημονικές, ἀντιλήψεις γιά τή φύση, τόν ἄνθρωπο, τό θεό, τό σύμπαν κτλ).

γ) Τήν ἀναζήτηση τῶν κινήτρων τῆς ἀνθρώπινης δράσεως, πού προϋποθέτει τίς προηγούμενες φάσεις τῆς ἑρμηνευτικῆς προσεγγίσεως καί ἀποτελεῖ ἐνδιαφέρουσα σπουδή ἀνθρωπογνωστική καθώς κορυφώνει τήν ἑρμηνευτική προσπάθεια.

6.- Ὁ καθηγητής καλεῖ τούς μαθητές νά ἀναδιηγηθοῦν δημιουργικά καί σύντομα τό περιεχόμενο, νά ἐπιμείνουν στήν περιγραφή ὁρισμένων σκηνῶν, νά χαρακτηρίσουν πράξεις καί πρόσωπα, νά κρίνουν θεσμούς, νά ἀξιολογήσουν ἀπόψεις, νά συγκρίνουν ἰδέες (τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔργου καί τῆς σημερινῆς κτλ). Ἡ ἄσκηση τῶν μαθητῶν στήν προφορική διατύπωση τῶν σκέψεών τους μέ σαφήνεια καί συντομία πρέπει νά ἀποτελεῖ ἐξίσου μόνιμη διδακτική ἐπιδίωξη τοῦ καθηγητῆ, ὅπως ἐπίσης ὁ ἰδιομέ-

./.

συμμετοχῆς σέ πολιτισμένη διαλογική συζήτηση γιά τήν ὅλη διεξαγωγή τοῦ μαθήματος.

γ. Χρειάζεται νά γίνει ἀπό τούς μαθητές ἡ ἐκτίμηση τί τό καινούργιο πρόσφερε ἡ ἑνότητα πού διδάχτηκε:

- στήν ἐξέλιξη τῆς ὑποθέσεως
- στή γνωριμία μέ τά πρόσωπα
- γιά τίς ἀξίες πού ἐμπεριέχονται
- γιά τίς λογοτεχνικές ἱκανότητες τοῦ συγγραφέα

καί, ἄν ὑπάρχει διαθέσιμος χρόνος, νά διορθώσουν τήν ἑνότητα στό σύνολό της ἤ παραγράφους πού ἔκαναν ἰδιαίτερη ἐντύπωση.

ε.- Στό τέλος τῆς διδακτικῆς ὥρας ἀναθέτουμε, γιά νά ἐμπεδωθεῖ τό μάθημα, σύντομες ἐργασίες, ὅπου ὁ μαθητής θά ἐθίζεται στή γραπτή καί πειθαρχημένη διατύπωση τῶν σκέψεών του. Καλό εἶναι οἱ ἐργασίες αὐτές νά ἀκολουθοῦν τίς ἑξῆς ὁδηγίες:

α) Νά μήν προσφέρονται οὔτε σέ φλύαρο πλατυασμό, οὔτε σέ "τηλεγραφικές" ἀπαντήσεις.

β) Νά ἀναφέρονται κατά κύριο λόγο σέ θέματα πού συζητήθηκαν μέ σαφήνεια καί πληρότητα μέσα στή τάξη.

γ) Ἡ διατύπωσή τους νά εἶναι τέτοια, ὥστε, τουλάχιστον οἱ περισσότερες, νά στρέφουν τούς μαθητές πάλι πρός τό κείμενο τους καί νά μή τούς ἐκτρέπουν σέ ἄγονες προσφυγές στίς ἐγκυκλοπαίδειες καί ἄλλα παρεμφερή βοηθήματα.

δ) Νά μήν ἐπαναλαμβάνονται μονότονα, γιά νά μήν προκαλοῦν ἀνία καί μηχανικές ἀπαντήσεις.

9.- Οἱ παραπάνω ὁδηγίες ἀποκτοῦν νόημα σέ συνδυασμό μέ τίς ἀκόλουθες ἀνοιχτάρες:

α) Τό ὅτι σημειώθηκαν διαδοχικές φάσεις ἑρμηνευτικῆς προσεγγίσεως (παρ. 5β) δέ σημαίνει ὅτι τά ἀντίστοιχα στοιχεῖα εἶναι ἀνάγκη νά νοηθοῦν χωριστά. Ἀντίθετα πρέπει νά θεωρηθεῖ ὅτι συνυπάρχουν

λου δέν πρέπει νά ἐπιμένουμε σέ κάθε ἐνότητα οἱ μαθητές νά ἀσχολοῦνται μέ τόν ἐντοπισμό καί τήν ἐπεξεργασία ὅλων τῶν στοιχείων αὐτῶν, ἀλλά μόνον ἐκείνου ἤ ἐκείνων πού ἐμφανίζονται ἰδιαίτερα πειστικά σέ αὐτήν.

β) Ὁ καθηγητής πρέπει νά βρίσκει τρόπο ὥστε τό κείμενο νά χάνει τό ἱστορικό του πλαίσιο. Οἱ μαθητές πρέπει νά νιώθουν ὅτι τά ὅσα μελετοῦν ἀνήκουν σ' ἕνα κόσμο ἀρχαῖο, διαφορετικό ἀπό τό δικό μας.

γ) Δέν ἀποκλείεται ὁ πλουτισμός τοῦ μαθήματος μέ νοηματικές διασυνδέσεις (εἴτε μέσα ἀπό τό ἴδιο τό ἔργο, εἴτε ἀπό ἄλλο ἔργο τοῦ ἴδιου συγγραφέα) καί μέ γόνιμους παραλληλισμούς μέ τόν μεσελληνικό λαϊκό πολιτισμό καί τίς ἐκδηλώσεις του (δημοτικά τραγούδια, παραδόσεις, ἔθιμα κτλ), ἐφόσον αὐτό δέ θά μᾶς παρασύρει σέ ὑπερβολές πού θά μᾶς ἀποπροσανατολίσουν ἀπό τόν κύριο σκοπό τοῦ μαθήματος.

δ) Καί ἡ σημαντικότερη σύσταση: Πρέπει νά ἀποφεύγουμε νά ἐπαναλαμβάνουμε μονότονα ἕνα τρόπο προσφορᾶς τοῦ μαθήματος. Ὁ καθηγητής, ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενο τῆς κάθε ἑνότητας, μπορεῖ νά ἐπινοεῖ διαφορετικό τρόπο προσφορᾶς. Δέν πρέπει νά ἀποκλειστεῖ ἡ περίπτωση νά δεχτοῦμε νά ἀλλάξει κατεύθυνση τό μάθημα, ἐφόσον οἱ μαθητές μέ εὔστοχες παρατηρήσεις μᾶς ὁδηγοῦν σέ ἐξέταση πτυχῶν πού τίς θεωρήσαμε δευτερεύουσες.

10.- Ἀπαραίτητο εἶναι τό τελευταῖο ἤ καί τά δυό τελευταῖα μαθήματα νά ἀφιερώνονται στή συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Τά μαθήματα αὐτά θά γίνονται μέ προετοιμασία τῶν μαθητῶν μέ βάση συγκεκριμένα καίσαφή ἐρωτήματα πού θά τούς θέτει ὁ καθηγητής· θά πρέπει νά ἐλέγχεται κατά πόσο οἱ μαθητές κατέχουν τό περιεχόμενο τοῦ ἔργου, τό κεντρικό νόημα καί τό σκοπό του, τήν ἀρχιτεκτονική δομή του, τίς ἐπιμέρους ἑνότητες καί τή σχέση τῆς καθεμιᾶς μέ τό κεντρικό νόημα τοῦ ἔργου, τά βασικά διδάγματα πού βγαίνουν ἀπό τό σύνολο, ἄν παρακολούθησαν μέ προσοχή τή συμπεριφορά τῶν προσώπων πού παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον, ἄν ἀξιολογοῦν σωστά τίς προθέσεις καί τίς ἐνέργειες τους, ἀπό τίς ὁποῖες θά βγάζουν συμπεράσματα γιά τόν χαρακτήρα τοῦ καθενός. Κατόπιν, τό ἔργο ἐντάσσεται στό γραμματειακό εἶδος, στό ὁποῖο ἀνήκει, καί, ὅπου μέτρο πού ἐπιτρέπει ἡ καλλιέργεια τῶν μαθητῶν, ἐφαρμόζονται ἐντυπώσεις μιᾶς τίς μορφολογικές ἀρετές του καί γιά τήν ποιότητα τῶν ἐκφραστικῶν του μέσων.

Γ' Ἱστορία

Ἡ ἰδιοτυπία τοῦ ἀντικειμένου μᾶς ὑποχρεώνει νὰ θυμίσουμε πρῶτα κάποιες γνωστὲς ἀρχές, ποὺ ὑπαγορεύουν καὶ τὶς παραπέρω ὁδηγίες:

α) Ἡ ἱστορία εἶναι ἔργο ἀνθρώπινο· γι' αὐτὸ κάθε ἱστορικὴ περιστατικὸ λαμβάνουν ἀναπτύσσονται καὶ τὰ αἴτιά της ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς. Ὥστε κάθε πελάτη διδασκόμενης ἱστορίας νὰ ἀποβαίνει μάθημα ἀνθρωπογνωσίας καὶ ἐπειτα αὐτογνωσίας.

β) Ἰδιαίτερη διδακτικὴ ὑποχρέωση εἶναι ἡ διαπίστωση ἑνὸς ἀριστοῦ. Ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι ἀφήγηση γεγονότων δὲν εἶναι ἱκανὸ· χρειάζεται καὶ ἀνάλυση τοῦ ὅρου "γεγονός" καὶ σαφὴς ἀντιδιαστολή του πρὸς τὸ "φαινόμενο", ποὺ εἶναι ἔργο τῆς αἴσθησης, καὶ ἀντικειμενικὴ ἰχνηλάτησή του.

Γιὰ νὰ περιγραφεῖ ἕνα γεγονὸς εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπαντήσουμε στὰ ἀκόλουθα λεκτικὰ ἐρωτήματα: (1) τί, (2) ποιός, (3) ποῦ, (4) πότε, (5) πῶς, (6) γιατί; Ἡ ἐπαρκὴς ἀπάντηση στὰ πέντε πρῶτα εἶναι συνάλιση τὴν ἐξωτερικὴ μορφὴ τοῦ "γεγονότος"· τὸ ἕκτο ὅμως ἐρώτημα εἶναι ποὺ διεισδύει στὸ ἐσώτερικὸ τοῦ "γεγονότος", ζητεῖ τὰ κίνητρα τῆς ἀνθρώπινης δράσης καὶ τὶς ἐπιρρήσεις τῶν δρώντων προσώπων· σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο ἐντοπίζεται κυρίως καὶ ὁ σκοπὸς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας καὶ πρὸς αὐτὸ κατευθύνεται καὶ ἡ γνώση διδασκαλία, ἀνάλογα βέβαια καὶ μὲ τὴν ἡλικία τοῦ μαθητικοῦ ἀκροατηρίου. Τέλος, ἡ διδασκαλία συμπληρώνεται μὲ τὴν ἐπισήμανση τῆς σπουδαιότητας, ποὺ ἀποδίδουν οἱ εἰδικοὶ ἱστορικοὶ στὸ διδασκόμενο κάθε φορὰ "γεγονός", μιὰ τὴ μνεία τὴν ἀξιολόγηση, μὲ τὸ ὁποῖο τὸ "γεγονός" αὐτὸ προσέλκυσε τὸ σπουδαῖο (γιατί ἐπηρέασε ἤμεσα ἢ ἔμμεσα, θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ τὴ ζωὴ μεγάλης ὁμάδας ἀνθρώπων, πόλης, ἔθνους, φυλῆς, τῆς ἀνθρωπότητας).

γ) Ἐπειδὴ κανένα ἱστορικὸ γεγονὸς δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ ἀπομονωμένο στὸ χῶρο καὶ τὸ χρόνο, ἀλλὰ μόνο σὲ ἀλληλουχίες καὶ συνάφειες γεγονότων (προηγούμενα ποὺ περιέχουν τὴν "αἰτία" του, ἐπόμενα ποὺ ἐπηρέασαν τὴν ἐξέλιξή του, μετα-γενέστερα ποὺ προήλθαν ἀπ' αὐτό), γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς προσφορότερες μέ-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

θοδος γιά τή διδασκαλία της ἱστορίας εἶναι ἡ "ἱστορικογενετική", ποὺ σωστά, προσεκτικά καί στοχαστικά παρουσιάζει τά γεγονότα ὡς ἀδιάσπαστη ἑνότητα διαδοχικῶν "αἰτίων" καί ἀποτελεσμάτων. Βέβαια μέ τόν ὅρο "αἴτια" δέν νοοῦνται δυνάμεις τυφλές, ἀλλά ἄνθρωποι ποὺ δέχονται σέ συνειδητή καί σωστή δραστηριότητα ὕστερα ἀπό ἐπεξεργασία τῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦν.

Ὕστερα ἀπό τήν ὑπόμνηση τῶν παραπάνω ἀρχῶν σημειώνουμε τίς ἑξῆς πιό συγκεκριμένες ὁδηγίες:

α) Ἡ πορεία τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας μπορεῖ νά εἶναι ἡ ἀκόλουθη: Προηγεῖται συνοπτική ἀνασκόπηση τῶν προηγούμενων γεγονότων, ὥστε αὐτά ποὺ πρόκειται νά ἀκολουθήσουν νά φαίνονται ὡς ἡ ἑλλογη συνέχειά τους καί νά κατανοηθοῦν εὐκολότερα. Ἔτσι ἐπίσης γεννιέται προσδοκία, προβληματισμός καί δεκτικότητα στούς μαθητές. Ἀκολουθεῖ σύντομη καί σαφής ἀφήγηση τῆς διδακτέας ἑνότητας ἀπό τόν καθηγητή μέ παράλληλη χρήση ὅλων τῶν προσιτῶν ἐποπτικῶν μέσων (πίνακα, χαρτῶν, εἰκόνων, σχεδιαγραμμάτων, διαφανειῶν). Ἡ "ἀφήγηση" δέ χρειάζεται νά ξεπερνάει τά 12-15' καί τά ἐποπτικά μέσα γιά κάθε ὥρα διδασκαλίας οὔτε πληθωρικά πρέπει νά εἶναι οὔτε νά χρησιμοποιοῦνται μέ τρόπο ποὺ νά διασπάπτουν τήν ἑνότητα τῆς "ἀφήγησης". Τέλος καλοῦνται οἱ μαθητές νά ἐκφράσουν τίς ἐντυπώσεις τους, νά διατυπώσουν ἀπορίες, νά ζητήσουν διευκρινίσεις, νά κρίνουν πρόσωπα, καταστάσεις, γεγονότα. Σ' αὐτή τή φάση τῆς διδασκαλίας ὁ διευθυνόμενος διάλογος θεωρεῖται ἰδιαίτερα ἐποικοδομητικός. Ἡ διδασκαλία διευκολύνεται καί ἐμπλουτίζεται μέ ἀνασκόπηση τῶν κύριων σημείων καί ἀνασύνδεση τοῦ τελευταίου μαθήματος μέ ὅσα προηγήθηκαν καί συνδέονται μ' αὐτό ἄμεσα.

β) Ἡ παραπάνω πορεία δέν ἀποκλείει βέβαια ἄλλη ὀργάνωση τῆς διδασκαλίας, ὅταν μάλιστα ὁ καθηγητής κρίνει ὅτι ἄλλο τρόπο τοῦ ὑποβοηθοῦσε ἡ διδακτέα ἑνότητα ἤ τά προσιτά σ' αὐτήν ἐποπτικά μέσα. Βλ. ἐπίσης περί ἐγγύησης, λόγουχάριν μπορεῖ νά διδαχθεῖ μέ διαιρεῖ προβολή εἰκόνων καί παράλληλη ἀφήγηση-ἀνάλυση ἀπό τόν καθηγητή. Γιά ἄλλες ἑνότητες μπορεῖ νά ἐπιλεγοῦν καλές καί προσιτές "πηγές",

ποῦ ἡ μελέτη καὶ ἀνάλυσή τους εἶναι δυνατὸ νὰ ἀπορροφήσουν μόνιμα τὴ διδακτικὴ ὥρα καὶ νὰ ὁδηγήσουν σὲ μιὰ σαφέστερη ἀνασύνθεση ἡ ὁποία ἐστοριωμένης στιγμῆς, σὲ μιὰ ἀναπαράσταση ἱστορικῆς εἰκόνας καὶ ὅρίσεως. Εἶναι ἁρμοδιότητα κι εὐθύνη τοῦ καθηγητῆ νὰ ἐπιλέγει τὸν προσφορότερο διδακτικὸ τρόπο, ἔχοντας ὑπ' ὄψη του καὶ τοῦτο: ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας τελικὰ χρειάζεται μιὰ συνοπτικὴ ἀνασύνθεση τοῦ παρελθόντος, γιατὶ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὴ γιὰ τοὺς μαθητὲς ἡ συναγωγὴ συμπερασμάτων καὶ ἡ καλλιέργεια ἱστορικῆς σκέψεως.

γ) Ἡ ἀρχὴ τῆς "βιωματικότητας" μπορεῖ πολὺ ἀποδοτικὰ νὰ ἀξιοποιηθεῖ κατὰ τὴ διδασκαλία τῆς ἱστορίας τόσο μὲ τὴν παρουσίαση ἐπιλεκτῶν σελίδων-πηγῶν τῆς ἱστορούμενης ἐποχῆς ὅσο καὶ μὲ τὴ διατύπωση κατάλληλων ἐρωτημάτων-προβλημάτων ἀπὸ τὸν καθηγητὴ (κατὰ τὴ διδασκαλία καὶ ἐξέταση). Εἶναι δυνατὸ λογουχάρη στὸ μάθημα γιὰ τὴν Ξηρομαχία ἡ παρουσίαση καὶ ἡ ἐξέταση νὰ στραφεῖ νὰ ἀπὸ τὴν ἐπιχειρηματολογία τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ἀπὸ τὶς ἀντιμαχόμενες μερίδες (εἰκονομάχων καὶ εἰκονολατρῶν). Καὶ, ὅταν οἱ γίνει λόγος γιὰ τὸν Καποδίστρια καὶ τοὺς ἀντιπάλους του, μπορεῖ ἡ "ἔκφραση" τῶν μαθητῶν νὰ πάρει τὴ μορφὴ διαλόγου ἀνάμεσα σὲ κείνους (τοὺς μαθητὲς) ποὺ θὰ ὑπερασπίσουν τὶς "θέσεις" τῶν Καποδιστριακῶν καὶ ἄλλους ποὺ θὰ παρουσιάσουν τὶς ἀπόψεις τῶν συνταγματικῶν. Ἀνάλογα πεδία διαλεγόμενων μερίδων μποροῦμε νὰ ἀνιχνεύσουμε σὲ πολλὰ κεφάλαια τῆς ἱστορίας (π.χ. ὀπαδοὶ καὶ ἐπικριτὲς τοῦ Περικλῆ, ἑνωτικοὶ καὶ ἀνθενωτικοὶ μέσα στὴν πολιορκούμενη Πόλη, μεταρρυθμιστικοὶ καὶ ἀντιμεταρρυθμιστικοὶ τὴν ἐποχὴ τῶν Τρόικων κτλ. κτλ.).

δ) Ἰδιαίτερη προσοχὴ χρειάζεται στὴν ἐξέταση· κύριος στόχος εἶναι ἡ ἐξακρίβωση ὅτι τὸ μάθημα ἔχει ἐμπεδωθεῖ καὶ ἡ σκέψη τῶν μαθητῶν ἔχει πλουτίσει. Σύνταρη, σαφὴς, ἀκριβὴς καὶ πλήρης ἀνάδιφήγηση τοῦ ἱστορικοῦ περιστατικοῦ εἶναι γιὰ πολλοὺς λόγους χρήσιμο[illegible] τοὺς μαθητές· ἀπομνημόνευση ὅμως τῶν σελίδων ἑνὸς [illegible]διαίτερη ἐμμονὴ στὶς χρονολογικὲς λεπτομέρειες δὲν [illegible]οῦ ἐποικοδομητική. Καὶ πάντως ἡ ἐξέταση (ὅπως καὶ ἡ [illegible]μαγὴ εἶναι νὰ τείνουν πρὸς τὴ διεισδύνηση τῶν αἰτίων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

καὶ τὴν ἐπεξήγηση τῶν ἀποτελεσμάτων, ὅπο εἶναι τοῦτο δυνατὸ γιὰ κάθε ἡλικία μαθητῶν. Ἂν πρόκειται π.χ. γιὰ τὸ μάθημα περὶ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, μόνο τὶ ἐρωτήματα πρέπε νὰ κάνῃς, πῶς καὶ ποῦ ἐνίσχυσε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸν ἀντίπαλο, πότε διάγραψε τὸ λεγόμενο διάταγμα τῶν Μεδιολάνων, πότε ἔκαμε τὸ ἐγκαίνια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μόνο αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα θὰ ἔχουν μᾶλλον ἐσωτερικὸ διδακτικὸ ἀποτέλεσμα· ἐνῶ τὰ ἐρωτήματα γιατὶ ἀποφάσισε τὴ μετακομιδὴ τῆς πρωτεύουσάς του, γιατὶ διάλεξε ἐκείνη τὴ θέση, γιατὶ χειρίζεται τοὺς Χριστιανούς, καλλιεργοῦν τὴν κρίση τῶν μαθητῶν καὶ οἰκοδομοῦν σταδιακὰ τὴν ἱστορικὴ τους συνείδηση.

Ὁ εἰσηγητὴς γιὰ τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Ἔκδοση τοῦ βιβλίου τῆς κ. Αἰκατερίνης Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγὴ στὶς Ἱστορικὲς Σπουδὲς κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', ἀνακοίνωσε στὸ Τμῆμα ὅτι σύμφωνα μὲ τὴν πρᾶξη 87/1978 φρόντισε ὁ ἴδιος νὰ πληρωθοῦν οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ παραπάνω βιβλίου ἀπὸ τὸν ΟΕΔΒ, δηλαδή:

1) γραμματικὴ προσαρμογή,
2) μετάφραση (μὲ ὑποσελίδιες σημειώσεις) τῶν ξενόγλωσσων τίτλων ἢ φράσεων, ὅπου ἦταν ἀνάγκη, καὶ
3) ἐπισήμανση παραγράφων, ποὺ δὲν κρίνονται διδακτέες - λόγω πληθώρας ὀνομάτων ἢ τίτλων - ἀλλὰ διατηροῦνται μέσα στὸ κείμενο τοῦ βιβλίου γιὰ λόγους ἐπιστημονικῆς ἀρτιότητας (γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς χρησιμοποιήθηκαν ἀγκύλες καὶ μιὰ διευκρινιστικὴ ὑποσημείωση, ποὺ πληροφορεῖ τοὺς ἐνδιαφερόμενους ὅτι ὅσα τμήματα περικλείονται μέσα σὲ ἀγκύλες - π.χ. σελ. 46-49 καὶ 96-100 τοῦ πρωτοτύπου- δὲν ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας οὔτε θὰ περιλαμβάνονται στὴν ἐξεταστέα ὕλη).

Τὸ Τμῆμα δέχτηκε ὁμόφωνα τὶς παραπάνω ρυθμίσεις.

Θέμα 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος ἀνακοίνωσε στὰ μέλη τὰ ἑξῆς:

α) Τὴν Ὑπουργικὴ ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/25/94836/25-8-1978 μὲ τὴν ὁποία ἡ Ἐπιτροπὴ ποὺ συγκροτήθηκε γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Γ' Λυκείου συμπληρώνεται μὲ τὸν κ. Χρύσανθο Χρήστου, Καθηγητὴ τῆς Μεσαιωνικῆς καὶ Νεωτέρας Τέχνης τῆς Δύσεως στὸ Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης, γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς εἰκονογραφήσεως τοῦ βιβλίου. Ἐπίσης μὲ τὴν ἴδια ἀπόφαση παρατείνεται ἡ προθεσμία περατώσεως τῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου μέχρι 31 Ὀκτωβρίου 1978.

./.

β) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.900.41/46/85564/12-8-1978 τῆς Δ/νσεως Δ/κοῦ μοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο κοινοποιεῖται τό ἔγγραφο ἀριθμ. 66222/3201/30-6-1978 τοῦ Γ.Λ.Κ. πού ἀφορᾶ τά Συμβούλια, τίς Ἐπιτροπές καί τίς Ὁμάδες ἐργασίας τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τῶν Ν.Π.Δ.Δ. πού ἐποπτεύονται ἀπό αὐτό, τῶν ὁποίων οἱ συνεδριάσεις θά πραγματοποιοῦνται ἀπό 1-7-1978 ἐκτός τῶν ὡρῶν ἐργασίας τῶν Ὑπηρεσιῶν, καί

γ) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.647.12/91840/Ε/45/30-8-1978 τῆς Δ/νσεως Δ.Ε.Σ. τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται στό ΚΕΜΕ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν ἀριθμ. 13Δ Φ.2146.4/57/2765/10-8-1978 καί ρηματική διακοίνωση τῆς Πολωνικῆς Πρεσβείας, πού ἀναφέρεται στή σύσταση Μικτῆς Ἑλληνοπολωνικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπό Ἕλληνες καί Πολωνούς Ἐμπειρογνώμονες σέ θέματα σχολικῶν βιβλίων, γιά νά προταθοῦν πρόσωπα τά ὁποῖα θά ἐκπροσωπήσουν τήν Ἑλλάδα ἀπό πλευρᾶς Ὑπουργείου.

Τό θέμα αὐτό ὁ κ. Πρόεδρος ἀνάθεσε στούς κ.κ. Δ. Σακκᾶ καί Φ. Βῶρο, Συμβούλους Β΄, καί στόν εἰσηγητή τοῦ ΚΕΜΕ κ. Β. Θεοδωρακόπουλο.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 93/1978

Σήμερα, 8 Σεπτεμβρίου 1978, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 1030΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Ἄδεια γιά παρεκκλίσεις ἀπό τό ἐπίσημο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79. Εἰσηγητής ὁ κ. Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση Ε. Κανελλοπούλου γιά τή διεξαγωγή πειραματισμοῦ σέ σχολεῖα τῆς περιοχῆς Πατρῶν. Εἰσηγητής ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὰ ἑξῆς:

α) Τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. 83041/5-8-1978 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάζεται τὸ ἀριθμ. 1877/18-7-1978 ἔγγραφο τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως Ξένων Σχολείων Μ.Ε., μὲ συνημμένες αἰτήσεις 18 Ξένων Σχολείων στὴν Ἑλλάδα πρὸς γνωμοδότηση σχετικὰ μὲ τὴ ζητούμενη ἄδεια γιὰ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὸ ἐπίσημο ἀναλυτικὸ καὶ ὡρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων.

β) Τὸ Ν. 4862/31 "Περὶ τῶν Ξένων Σχολείων".

γ) Τὸ Ν. 682/77 "Περὶ ἰδιωτικῶν σχολείων κτλ.". καὶ

δ) Τὴν πράξη 35/1978 τοῦ ΚΣΜΕ.

Ἀκολούθως ἀναφέρει τὶς ζητούμενες παρεκκλίσεις κατὰ σχολεῖο:

1.- Ἑλληνογαλλικὴ Σχολὴ Θηλέων "ΙΩΑΝΝΑ Δ' ΑΡΚ" - Γυμνάσιο: κατὰ 1 ὥρα ἐπιπλέον Μαθηματικά, Ἑλληνικὰ καὶ Ἱστορία στὴ Γ΄ τάξη.

2.- Ἑλληνογαλλικὴ Σχολὴ Θηλέων "ΙΩΑΝΝΑ Δ'ΑΡΚ" - Λύκειο: 2 ὧρες ἐπιπλέον Γαλλικὰ στὴν Α΄ τάξη καὶ 1 στὴ Β΄.

3.- Γυμνάσιο Ἑλληνογαλλικῆς Σχολῆς "ΑΓΙΟΣ ΙΩΣΗΦ":

α) 6 ὧρες ἐπιπλέον φροντιστηριακὲς Γαλλικὰ γιὰ κάθε τάξη, μετὰ τὸ τέλος τῶν ἄλλων μαθημάτων.

β) Μαθηματικά: νὰ αὐξηθοῦν κατὰ 1 ὥρα στὶς Β΄ καὶ Γ΄ τάξεις.

γ) Ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ Γραμματεία: 1 ὥρα ἐπιπλέον στὴ Γ΄ τάξη.

δ) Ἱστορία: 1 ὥρα ἐπιπλέον στὴ Γ΄ τάξη.

4.- Λύκειο Ἑλληνογαλλικῆς Σχολῆς "ΑΓΙΟΣ ΙΩΣΗΦ":

α) Γαλλικά: 5 ὧρες φροντιστηριακὲς μετὰ τὸ πέρας τῶν ἄλλων μαθημάτων γιὰ τὶς Α΄ καὶ Β΄ τάξεις, 4 ὧρες συνολικὰ καὶ ἐνσωματωμένες στὸ πρόγραμμα μαθημάτων γιὰ τὴ Γ΄ τάξη.

β) Ἀρχαῖα Ἑλληνικά: 1 ὥρα ἐπιπλέον στὸ Τμῆμα θετικῆς κατ/νσεως τῆς Γ΄ τάξης.

γ) Μαθηματικά: 1 ὥρα ἐπιπλέον στὴ Γ΄ τάξη καὶ στὰ 2 Τμήματα.

5.- Ἰδιωτικὸ Ἑλληνογαλλικὸ Γυμνάσιο Θηλέων Βόλου "ΑΓ. ΙΩΣΗΦ": Γαλλικά: 7 ὧρες ἐπιπλέον φροντιστηριακὲς καὶ γιὰ τὶς 3 τάξεις.

./.

6.- Ἰδιωτικό Ἑλληνογαλλικό Λύκειο Θηλέων Βόλου "ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ":
Γαλλικά: 7 ὧρες ἐπιπλέον φροντιστηριακές καί γιά τίς 3 τάξεις.

7.- ΑΘΩΝΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

α) Τεχνικά: 1 ὥρα ἐπιπλέον

β) Μουσικά: 1 ὥρα ἐπιπλέον

γ) Γαλλικά: 9 ὧρες Α' τάξη
8 " Β' "
7 " Γ' "

δ) Σωματική Ἀγωγή: 1 ὥρα ἐπιπλέον ὁλοπαιδιῶν τήν 7η ὥρα κάθε Πέμπτης.

8.- ΑΘΩΝΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

α) Γαλλικά: 7 ὧρες Α' τάξη
6 " Β' "
5 " Γ' "

β) Μουσικά: δέ διδάσκονται καί καλύπτονται ἀπό Γαλλικά.

γ) Φυσική Ἀγωγή: ἡ γ' ὥρα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἀφιερώνεται γιά ὁλοπαιδιές.

9.- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Γερμανικά: 6 ὧρες σέ ὅλες τίς τάξεις.

10.- ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ - ΛΥΚΕΙΟ

α) Φυσική Ἀγωγή: περικοπή ἀνά 1 ὥρα στίς Α', Β' καί Γ' τάξεις (Ἡ περικοπή ὑπερκαλύπτεται ἀπό τούς 15 Ὁμίλους ὁλοπαιδιῶν καί κλασικοῦ ἀθλητισμοῦ πού λειτουργοῦν τά ἀπογεύματα

β) Γερμανικά: 6 ὧρες σέ ὅλες τίς τάξεις.

11.- ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ "ΑΝΑΤΟΛΙΑ" - ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΗΛΕΩΝ

α) Ἀγγλικά: 10 ὧρες Α' τάξη
9 " Β' "
7 " Γ' "

β) Τό μάθημα τῶν Ἀγγλικῶν νά θεωρεῖται πρωτεῦον.

./.

γ) Βιολογία: 1 ὥρα ἐπιπλέον γιά ἐργαστηριακή ἄσκηση στή Γ' τάξη.

δ) Τεχνικά: 1 ὥρα ἐπιπλέον στή Γ' τάξη.

ε) Οἰκοκυρικά: ἀνά 1 ὥρα ἐπιπλέον στίς Β' καί Γ' τάξεις.

στ) Μεταφορά τῶν μαθημάτων τῶν Οἰκοκυρικῶν, τῶν Τεχνικῶν, τῆς Μουσικῆς, τῆς Ἀνθρωπολογίας-Ὑγιεινῆς καί τῆς Γεωγραφίας ἀπό τό ἕνα τετράμηνο στό ἄλλο.

12.- ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ "ΑΝΑΤΟΛΙΑ" - ΛΥΚΕΙΟ ΘΗΛΕΩΝ.

α) Ἀγγλικά: 7 ὧρες Α' τάξη
6 " Β' "
5 " γ' "

β) Τό μάθημα τῶν Ἀγγλικῶν νά θεωρεῖται πρωτεῦον.

γ) Φυσική: 2 ὧρες ἐπιπλέον στίς Α' καί Β' τάξεις Γενικῆς Κατευθύνσεως καί στό τμῆμα Θετικῆς Κατευθύνσεως τῆς Γ', 1 ὥρα ἐπιπλέον στά Τμήματα Θεωρητικῆς Κατευθύνσεως τῆς Γ'.

δ) Μεταφορά μαθημάτων ἀπό τό ἕνα τετράμηνο στό ἄλλο: Τεχνικῶν, Μουσικῆς, Ἀνθρωπολογίας, Ὑγιεινῆς, Γεωγραφίας, Γεωλογίας καί Ψυχολογίας.

13.- ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ "ΑΝΑΤΟΛΙΑ" - ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΡΕΝΩΝ
Τό αὐτό αἴτημα γιά παρεκκλίσεις μέ τό ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΗΛΕΩΝ.

14.- ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ "ΑΝΑΤΟΛΙΑ" - ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΡΕΝΩΝ
Τό αὐτό αἴτημα γιά παρεκκλίσεις μέ τό ΛΥΚΕΙΟ ΘΗΛΕΩΝ.

15.- ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ "ΑΝΑΛΑΣΑΛ" - ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΡΕΝΩΝ
Γαλλικά: Ἔνταξη τῶν φροντιστηριακῶν ὡρῶν στό ὡρολόγιο πρόγραμμα.

16.- ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ "ΑΝΑΛΑΣΑΛ" - ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΡΕΝΩΝ

α) Φυσική Ἀγωγή: 1 ὥρα λιγότερο κατά τάξη, ὑπέρ τῆς διδασκαλίας τῆς Γαλλικῆς. (Ἡ ὥρα τῆς περικοπῆς καλύπτεται μέ τήν ἐλεύθερη κίνηση τῶν μαθητῶν καί τίς ἀθλοπαιδιές, καθότι τό σχολεῖο διαθέτει ἄριστες ἀθλητικές ἐγκαταστάσεις).

β) Γαλλικά: Ἔνταξη τῶν φροντιστηριακῶν ὡρῶν στό ὡρολόγιο πρόγραμμα.

17.- ΛΕΟΝΤΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟ (καί ΓΥΜΝΑΣΙΟ) - Νέα Σμύρνη

α) Γαλλικά: 8-10 ὧρες Α' τάξη Γυμνασίου
6-8 " Β' " "
5 " Γ' " "
5 " Α' καί Β' τάξη Λυκείου

β) Μαθηματικά: 3 ὧρες ἐπιπλέον ἀπό Γάλλο καθηγητή στή Γ' Γυμνασίου, 1 ὥρα ἐπιπλέον στήν Α' Λυκείου, οἱ 3 ὧρες θά διδάσκονται ἀπό Γάλλους, 3 ὧρες ἐπιπλέον στή Β' Λυκείου Θετικῆς Κατευθύνσεως ἀπό Γάλλους.

γ) Φυσικά: 2 ὧρες ἐπιπλέον στή Γ' Γυμνασίου ἀπό Γάλλους καθηγητές, 3 ὧρες ἐπιπλέον στήν Α' Λυκείου ἀπό Γάλλους, 2 ὧρες ἐπιπλέον στή Β' Λυκείου Θετικῆς κατευθύνσεως ἀπό Γάλλους, 2 ὧρες ἐπιπλέον στή Γ' Λυκείου Θεωρητικῆς Κατευθύνσεως ἀπό Γάλλους, 3 ὧρες ἐπιπλέον στή Γ' Λυκείου Θετικῆς κατευθύνσεως ἀπό Γάλλους. Γιά τίς παρεκκλίσεις αὐτές ὑπάρχει σύμβαση μέ τή Γαλλική Κυβέρνηση.

δ) Φυσική Ἀγωγή: οἱ ὧρες μειωμένες κατά 1 στίς τάξεις τοῦ Λυκείου.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής διατυπώνει τή γνώμη του: Τά παραπάνω σχολεῖα, πού ζητοῦν παρεκκλίσεις ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα, ἐκπαιδεύουν Ἕλληνες μαθητές στήν Ἑλλάδα, γι' αὐτό πρέπει καί τό πρόγραμμα μαθημάτων νά εἶναι κοινό, ὥστε νά μήν ἐπέρχεται διαφοροποίηση στήν ἐκπαίδευση μεταξύ μαθητῶν.

Ὡστόσο, ἕνεκα τῆς ἰδιοτυπίας τῶν σχολείων αὐτῶν δικαιολογεῖται ἡ παρέκκλιση ὡς πρός τήν ξένη γλῶσσα, ἀλλά νά μήν ὑπερβαίνει τό 2πλάσιο τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῶν δημόσιων σχολείων, καί ὑπό τόν ὅρο ὅτι θά ἐφαρμόζεται στό ἀκέραιο - χωρίς περικοπές μαθημάτων καί μείωση ὡραρίου - τό ἐπίσημο πρόγραμμα μαθημάτων. Γιά τά σχολεῖα βέβαια πού ὑπάρχει εἰδική διμερής σύμβαση γιά παρεκκλίσεις - Λεόντειο Ν. Σμύρνης - αὐτονόητη εἶναι ἡ συνέχιση τῆς ἐφαρμογῆς τους.

...

'Ακολούθησε συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων. 'Ο Σύμβουλος Ν. Παπαδόπουλος ὑπογράμμισε τά ἑξῆς: Νομίζω ὅτι γιά λόγους ἀποφυγῆς τοῦ ψυχικοῦ κορεσμοῦ, καί μάλιστα ὅσον ἀφορᾶ τίς μικρές γυμνασιακές τάξεις, δέ θά πρέπει νά ἐγκρίνουμε αὔξηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας πέρα ἀπό τό 2πλάσιο τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὡρῶν διδασκαλίας στά δημόσια σχολεῖα.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος εἶπε: 'Επειδή τά σχολεῖα πού ἔχουν ὑποβάλει αἰτήσεις μορφώνουν ἑλληνόπουλα μέσα σέ ἑλληνικό περιβάλλον, τά ὁποῖα μάλιστα θά ὑποβάλλονται σέ πολλές κοινές πανελλήνιες ἐξετάσεις, κύρια προσπάθεια του πρέπει νά εἶναι ἡ ἐξασφάλιση μορφώσεως κοινῆς μέ τούς μαθητές τῶν δημοσίων σχολείων καί ὄχι ἡ ἐξασφάλιση προνομιακῆς ἐξελίξεως.

Γιά τό λόγο αὐτό, θεωρεῖται ὅτι μπορεῖ νά ἐγκριθεῖ παρέκκλιση μόνο ὡς πρός τή διδασκαλία τῆς ξένης γλώσσας, πού μπορεῖ νά φθάνει στό διπλάσιο τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῶν δημόσιων σχολείων. Καί αὐτό ὅμως ἐφόσον ἐλεγχθεῖ καί βεβαιωθεῖ ὅτι τά ξένα σχολεῖα ἐφαρμόζουν τό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν δημόσιων σχολείων στό σύνολό τους, χωρίς περικοπή ὡρῶν οὔτε μείωση τοῦ ὡραρίου.

'Ο Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκᾶς εἶπε τά ἑξῆς: Τό πρόβλημα τῶν παρεκκλίσεων ἀπό τό ἐπίσημο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα ἀπασχόλησε τό Τμῆμα στή συνεδρίασή του τῆς 7-4-1978 (πρ. 35), κατά τήν ὁποία παρέστη καί ὁ Γενικός 'Επιθεωρητής Ξένων Σχολείων Μ.Ε. κ. Πλατῆς καί κατά τήν ὁποία τό Τμῆμα μετά ἀπό διεξοδική ἐξέταση καί συζήτηση μέ ὁμόφωνη ἀπόφασή του ἔθεσε τίς προϋποθέσεις πού ἀπαιτοῦνται γιά νά ἐπιτρέπονται στό ἑξῆς παρεκκλίσεις ἀπό τό πρόγραμμα. 'Ιδιαίτερα τό Τμῆμα εἰσηγήθηκε νά μή γίνονται παρεκκλίσεις σ' ἄλλα μαθήματα, ἐκτός ἀπό τήν ξένη γλώσσα, ἐφόσον δέν ὑπάρχουν εἰδικές συμβάσεις, καί ἀκόμα νά μή γίνονται παρεκκλίσεις, ἄν δέ μεσολαβεῖ μιά ἀνάπαυλα ἀπό τά μαθήματα κατά τό μεσημέρι.

'Ο κ. Γενικός 'Επιθεωρητής ὅμως εἰσηγεῖται "νά ἐγκριθοῦν ὅλες οἱ παρεκκλίσεις πού ζητοῦνται" ἀπό τά σχολεῖα τῆς δικαιοδοσίας του, χωρίς νά ἐκπληροῦνται οἱ ἀνωτέρω προϋποθέσεις καί χωρίς νά ὑπάρχει οὐσιαστική ἀνάγκη γιά πολλές ἀπ' αὐτές. Ποιά ἀνάγκη π.χ. ἐπιβάλλει

./.

τήν προσθήκη ὡρῶν στά μαθήματα τῆς Ἱστορίας ἤ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας. Καί διερωτῶμαι ἄν δέν εἶναι ἀντίθετη πρός τήν κρατική πολιτική ἡ ἐνθάρρυνση καί ἡ ἔγκριση τέτοιων παρεκκλίσεων καί διαφοροποιήσεων στήν ἐκπαίδευση καί μάλιστα τώρα πού οἱ ἐσωσχολικές ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν σέ πανελλήνια κλίμακα ἐπιβάλλουν τή μεγαλύτερη δυνατή ὁμοιομορφία στά ἐφαρμοσμένα προγράμματα.

Εἰσηγοῦμαι νά ἐμμείνει τό Τμῆμα στίς προϋποθέσεις πού ἔθεσε μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 35/1978 γιά τήν ἔγκριση τῶν παρεκκλίσεων ἀπό τό πρόγραμμα α) γιά νά προστατεύσει τούς μαθητές αὐτῆς τῆς κατηγορίας ἀπό ἕνα ἐξοντωτικό πρόγραμμα 40 καί πλέον ὡρῶν χωρίς μεσημβρινή διακοπή ἔστω καί 45' λεπτῶν τῆς ὥρας - κάτι ἀνήλιογο, ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω, δέ συμβαίνει σέ καμιά προηγμένη χώρα - ἕνα πρόγραμμα μάλιστα πού εἶναι τέτοιο γιά νά ὑπηρετεῖ καί τό ὡράριο τῶν καθηγητῶν, ὅπως ὁμολογεῖ καί ὁ κ. Γενικός στή σχετική ἀναφορά του πρός τό Ὑπουργεῖο, καί ἐπομένως καί τά συμφέροντα τῶν ἰδιοκτητῶν' καί β) γιά νά ἀποτρέψει ἀδικαιολόγητες διαφοροποιήσεις ἀπό τό ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας πού πρέπει νά εἶναι τό ἴδιο, κατά τό δυνατόν, γιά ὅλους τούς ἑλληνόπαιδες.

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό ἀριθμ. 82041/5-8-1978 ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας μέ τό ἀριθμ. 1877/18-7-1978 συνημμένο ἔγγραφο τῆς Γεν. Ἐπιθεωρήσεως Ξένων Σχολείων Μ.Ε. καί τίς αἰτήσεις τῶν 18 Ξένων Σχολείων,

β) Τό Ν.4862/31 "Περί τῶν Ξένων Σχολείων",

γ) Τό Ν.682/77 "Περί Ἰδιωτικῶν σχολείων κτλ.",

δ) Τήν Πράξη 35/1978 τοῦ ΚΣΝΕ, καί

ε) Τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα

Νά δοθεῖ ἡ ἔδεια στά Ξένα Σχολεῖα γιά παρέκκλιση ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα μόνο ὡς πρός τό μάθημα τῆς ξένης γλώσσας, τό ὁποῖο ὅμως νά μήν ὑπερβαίνει συνολικά τίς ἕξι (6) ὧρες ἑβδομαδιαίως, ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι θά ἐφαρμόζεται στό ἀκέραιο τό πρόγραμμα τῶν δημοσίων σχολείων, χωρίς περικοπές μαθημάτων καί μείωση τοῦ ὡραρίου. Δέν ἐγκρίνει τήν παρέκκλιση σέ ἄλλα

μαθήματα, γιά νά μήν έπέρχεται διαφοροποίηση στή μόρφωση καί κατάρτιση μεταξύ τῶν μαθητῶν, μέ έξαίρεση στίς περιπτώσεις σχολείων γιά τά όποῖα ἰσχύουν ένδεχομένως είδικές διμερεῖς συμβάσεις.

Έφιστᾶ τέλος τήν προσοχή τῶν ἀρμοδίων, προκειμένου νά έφαρμοσθοῦν οἱ παρεκκλίσεις, στήν πιστή τήρηση καί έξασφάλιση τῶν προϋποθέσεων πού έπισημαίνονται στήν Πράξη 35/1978 τοῦ ΚΕΜΕ.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς γιὰ τὸ δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, εἶπε στὸ Τμῆμα τὰ ἑξῆς:

Ἡ κ. Ἑλμίνα Κανελλοπούλου μὲ αἴτησή της, ποὺ διαβεβαίστηκε μὲ τὸ ἔγγραφο ἀριθμ. 2569/18-7-1978 τοῦ Ἐποπτη τῶν Σχολείων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, ζητεῖ ἄδεια γιὰ τὴ διεξαγωγὴ μονόωρου πειραματισμοῦ σὲ Γυμνάσια τῆς περιοχῆς Πατρῶν ἀναφορικὰ μὲ τὶς δυνατότητες τῶν μαθητῶν στὴν κατανόηση βασικῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν.

Ὁ πειραματισμὸς θὰ γίνει μὲ τὴν ἐποπτεία τοῦ CHELSEA COLLEGE τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου. Οἱ ἀπαντήσεις τῶν μαθητῶν σὲ εἰδικὸ TEST, ποὺ ἔχει συνταχθεῖ ἀπὸ τὸ CHELSEA COLLEGE, θὰ ἀποσταλοῦν στὴν Ἀγγλία ὅπου καὶ θὰ γίνει ἡ τελικὴ τους ἀξιολόγηση. Τὰ συμπεράσματα τῆς Ἔρευνας θὰ κοινοποιηθοῦν καὶ στὸ ΚΕΜΕ.

Ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενο τῆς Ἔρευνας παρουσιάζει ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ὅλη Ἔρευνα θὰ γίνει μὲ τὴν ἐποπτεία εἰδικῶν ἐπιστημόνων τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου, προτείνω στὸ Τμῆμα νὰ ἐγκρίνει τὴ διεξαγωγὴ τοῦ πειραματισμοῦ ἀπὸ τὴ Λυκειάρχη κ. Κανελλοπούλου.

Στὴ συνέχεια ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος κατατόπισε τὸ Τμῆμα ἀναφορικὰ μὲ προηγούμενη Ἔρευνα τῆς κ. Κανελλοπούλου καὶ κατέθεσε Ἔκθεση σχετικὴ μὲ τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἔρευνάς της.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὶς εἰσηγήσεις καὶ μετὰ ἀπὸ συζήτηση,

ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι

Ἐγκρίνει ὁμόφωνα τὴ διεξαγωγὴ τοῦ μονόωρου πειραματισμοῦ γιὰ τὰ Μαθηματικὰ στὰ δημόσια Γυμνάσια τῆς Περιοχῆς Πατρῶν ἀπὸ τὴ Λυκειάρχη τοῦ Ἀρσακείου Λυκείου Πατρῶν κ. Ἑλμίνα Κανελλοπούλου.

Ἐτσι σημεῖο αὐτὸ τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 94/1978

Σήμερα, 12 Σεπτεμβρίου 1978, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄ καί ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ὡρολόγιο Πρόγραμμα τῶν Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γρατσέα, Συμβούλου Β΄, καί τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε, τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τό Ν. 309/1976 "Περί ὀργανώσεως καί διοικήσεως τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως" ἀρθρ. 29, παρ. 2, ὅπου γίνεται λόγος γιά τά Ἑσπερινά

./.

Λύκεια, τίς τάξεις πού αὐτά περιλαμβάνουν καί τούς μαθητές πού φοιτοῦν σ' αὐτά,

2) Τό Ν. 186/1975 "Περί ΚΕΜΕ" ἄρθρ. 2, παρ. 3, ὅπου ὁρίζεται ὅτι στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ ἀνήκει καί ἡ "κατάρτισις ἐν σχεδίῳ ἀναλυτικῶν καί ὡρολογίων προγραμμάτων γενικῶν ἤ εἰδικῶν",

3) Τό Β. Δ/γμα 723/1969 "Περί τῶν ὡρολογίων καί ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῶν μαθημάτων τῶν σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως" ἄρθρ. 5, ὅπου καθορίζεται τό ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Ἑσπερινῶν Λυκείων θεωρητικῆς κατευθύνσεως,

4) Τήν πράξη ἀριθμ. 103/1977 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μέ τήν ὁποία καθορίστηκε τό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῆς Α΄ τάξεως Ἑσπερινοῦ Λυκείου,

5) Τήν πράξη ἀριθμ. 6/1978 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μέ τήν ὁποία καθορίστηκε τό ὡρολόγιο πρόγραμμα (μεταβατικό καί ὁριστικό) τοῦ Γενικοῦ Λυκείου, καί

6) Τήν πράξη ἀριθμ. 22/1978 τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μέ τήν ὁποία καθορίστηκε τό Ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Α΄ καί Β΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου καί τό Ὡρολόγιο Πρόγραμμα τῶν Α΄, Β΄, Γ΄ καί Δ΄ τάξεων Ἑσπερινοῦ Λυκείου,

Ὕστερα ἀπό μελέτη τῶν παραπάνω στοιχείων καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων, μέ τήν ἐπιθυμία νά δοθοῦν καί στούς μαθητές Ἑσπερινοῦ Λυκείου οἱ δυνατότητες γιά συμμετοχή στίς Πανελλήνιες ἐξετάσεις γιά τά Α.Ε.Ι.,

Γνωματεύει ὁμόφωνα

α) Προτείνει τό πιό κάτω Ὡρολόγιο πρόγραμμα γιά τίς Γ΄ καί Δ΄ τάξεις τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου:

./.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ΄ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΕΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Τ Α Ξ Ε Ι Σ	
	Γ΄	Δ΄
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟ	Ω Ρ Ε Σ	
Θρησκευτικά	1	1
Νέα Ἑλληνική Γραμματεία	3	3
Ἀρχαία Ἑλληνική Γραμματεία καί Γλῶσσα	4	4
Ἱστορία	2	3
Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος	–	1
Φιλοσοφικά	–	2
Ξένη Γλῶσσα	2	–
Μαθηματικά	3	2
Κοσμογραφία	–	1
Φυσικά (Φυσική–Χημεία)	2	2
Βιολογία	1	–
Οἰκονομική Γεωγραφία	1	–
Σ ύ ν ο λ ο	19	19

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Κ ύ κ λ ο ι		Κ ύ κ λ ο ι	
	α΄	β΄	α΄	β΄
Ἀρχαία Ἑλληνική Γραμματεία	2		2	
Λατινικά	2		2	
Ἱστορία	2		2	
Μαθηματικά		3		3
Φυσικά		3		3
Σ ύ ν ο λ ο	6	6	6	6
Γενικό σύνολο ὡρῶν	25	25	25	25

β) Φρονεῖ ὅτι: Ι) Γιά διευκόλυνση τῶν ἐργαζομένων μαθητῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου τό ἡμερήσιο πρόγραμμα μέ αὐξημένο ὡράριο μπορεῖ νά συνδευαστεῖ μέ τίς ἡμέρες κατά τίς ὁποῖες τά καταστήματα ἀργοῦν τό ἀπόγευμα. Κατά τίς ἡμέρες αὐτές εἶναι δυνατό τά μαθήματα νά ἀρχίζουν πιό ἐνωρίς καί ΙΙ) Ἄν ἡ διοίκηση βρεῖ ὀρθό νά ὑπάρξει μόνο μιά ἐπιλογή μιᾶς τάξεις Γ΄ καί Δ΄ τοῦ Ἑσπερινοῦ Λυκείου, τό Τμῆμα δέ θά εἶχε ἀντίρρηση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 95/1978

Σήμερα, 18 Σεπτεμβρίου 1978, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 10.30' πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' κ. Ν. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β'. Ἐπίσης ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ὕλη ἐπιλογῆς Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Β' τάξεως Γενικοῦ Αὐκείου (θεματογραφία). Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β' κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση βιβλίου Ντίνας Τάκαρη: "Ἡ κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β' κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 3ο – Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση διδακτικῶν βιβλίων Μαθηματικῶν. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β'κ. Βαρουχάκη

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

Σύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, στή Β΄ Λυκείου οἱ μαθητές πού θά παρακολουθήσουν τόν πρῶτο κύκλο μαθημάτων ἐπιλογῆς θά πάρουν ὡς μάθημα ἐπιλογῆς καί δύο ὧρες Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, πού θά ἀφιερωθοῦν σέ θεματογραφία μέ κύριο σκοπό τήν καλύτερη κατάρτισή τους στήν ἀρχαία ἑλληνική γλῶσσα.

Γιά ν' ἀποδώσει ἡ θεματογραφία αὐτή τά ἀναμενόμενα, οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ μελέτησαν τό πρόβλημα στό σύνολό του, τίς διάφορες ἐναλλακτικές λύσεις πού προσφέρονται καί τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο τό ΚΕΜΕ θά μπορέσει νά βοηθήσει οὐσιαστικά τόν καθηγητή στό εἰδικό αὐτό ἔργο. Ἀφετηρία τῶν σκέψεων τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος ἀποτέλεσαν οἱ ἑξῆς γενικές προτάσεις:

1.- Ἡ θεματογραφία, χωρίς νά ἀδιαφορεῖ γιά τό περιεχόμενο καί τήν αἰσθητική ἀξία τῶν κειμένων, πρέπει κυρίως νά εἶναι γλωσσική διδασκαλία· νά συντελέσει δηλαδή στήν καλύτερη συντακτική, γραμματική καί λεξιλογική κατάρτιση τῶν μαθητῶν καί νά τούς κάνει ἱκανότερους στή μεταφορά (μετάφραση) ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κειμένου σέ νεοελληνικό.

2.- Ὅτι ἡ θεματογραφία δέν εἶναι νέο ἀντικείμενο διδασκαλίας, ἀλλά ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά παραδοσιακά μαθήματα τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου.

3.- Ὅμως, παρ' ὅλα αὐτά, στή σχολική πράξη παρουσιάζει ὁρισμένες ἀδυναμίες, πού ὑποβιβάζουν τήν ἀπόδοσή της. Συγκεκριμένα, παρουσιάζει τίς ἑξῆς ἀδυναμίες:

α) Ἀνάλωση τοῦ χρόνου σέ ἄκαρπη προσπάθεια διορθώσεως τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν τῶν μαθητῶν.

β) Τυχαία, συχνότατα, ἐπιλογή τοῦ θέματος, χωρίς νά ἔχει τεθεῖ προηγουμένως ὁ σκοπός τοῦ συγκεκριμένου μαθήματος.

γ) Ἀδυναμία ὁρισμένων καθηγητῶν νά ἐπισημάνουν κατάλληλα θέματα γιά τό ἀντικείμενο πού θέλουν νά διδάξουν.

δ) Ἀνομοιογένεια στή διδασκαλία, καθώς οἱ φιλόλογοί μας θέτουν

κ.τ.λ./.

διαφορετικούς σκοπούς κάνοντας θεματογραφία καί ἀκολουθοῦν πολύ διαφορετικές πορεῖες διδασκαλίας καί διαφορετικά κριτήρια ἐπιλογῆς τῶν θεμάτων.

ε) Προσφυγή στά παρασχολικά βοηθήματα πού συνήθως τά προμηθεύονται καί οἱ μαθητές, πού ὑπονομεύει ἀποφαστικά τήν σχολική ἐργασία.

Γιά νά περιορισθοῦν αὐτές οἱ ἀδυναμίες προτάθηκαν τά ἑξῆς:

1.- Νά συνταχθεῖ ἐγκύκλιος μέ τίς ἀπαραίτητες διδακτικές ὁδηγίες καί νά ἀποσταλεῖ στούς φιλολόγους πού θά διδάξουν στή Β΄ Λυκείου.

2.- Νά βοηθηθοῦν οἱ φιλόλογοι αὐτοί στό ἔργο τῆς ἐπιλογῆς τῶν θεμάτων. Γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά παρασχεθεῖ ἡ βοήθεια αὐτή διατυπώθηκαν οἱ ἑξῆς ἀπόψεις:

α) Νά ἐπιλεγοῦν ἀπό τό ΚΕΜΕ 30 θέματα (1 γιά κάθε διδακτικό δίωρο), τά ὁποῖα νά πολυγραφηθοῦν καί νά ἀποσταλοῦν στούς καθηγητές τῆς Β΄ Λυκείου.

β) Νά ἐπιλεγοῦν ὁρισμένα βιβλία ἀττικῶν πεζογράφων, τά ὁποῖα μέ φωτομηχανική μέθοδο, νά ἀνατυπωθοῦν καί νά ἀποσταλοῦν στά Λύκεια. Οἱ φιλόλογοι θά κληθοῦν νά ἐπιλέγουν τά θεματά τους ἀπό τά κείμενα αὐτά.

γ) Νά ἀφεθοῦν ἐντελῶς ἐλεύθεροι οἱ φιλόλογοι, γιά νά ἐπιλέγουν κάθε φορά τό κατάλληλο θέμα.

δ) Νά ὁρισθοῦν οἱ ἑνότητες τοῦ Συντακτικοῦ πού πρέπει κατά προτεραιότητα νά μελετηθοῦν μέ τή βοήθεια τῶν θεμάτων. Στή συνέχεια, νά καταρτισθεῖ κατάλογος μέ ὑπερδιπλάσιο ἀπό τόν ἀπαιτούμενο ἀριθμό (πάνω ἀπό 60) θεμάτων, τῶν ὁποίων θά δοθοῦν μόνο οἱ παραπομπές, μέ τή σημείωση ὅτι ὁ καθηγητής δέν δεσμεύεται, ἄν νομίζει ὅτι ἔχει ὑπόψη του θέμα καταλληλότερο γιά κάθε συντακτική ἑνότητα, νά περιορισθεῖ στά θέματα τοῦ καταλόγου αὐτοῦ, ἀλλά μπορεῖ νά διδάξει ἐκεῖνο πού αὐτός προκρίνει.

Τά ὑπέρ καί τά κατά γιά τήν κάθε λύση περιέχονται στό σημείωμα πού καταρτίσθηκε ὕστερα ἀπό τίς σχετικές συζητήσεις. Ἡ πλειοψηφία

τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος τάχθηκε μέ τήν τέταρτη (δ) λύση. Μειοψηφία διατύπωσαν οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ἰ. Ἀρβανίτης, οἱ ὁποῖοι τάχθηκαν μέ τή δεύτερη (β) λύση, γιά τούς λόγους πού παραθέτουν σέ σχετικά σημειώματά τους. Στούς λόγους αὐτούς οἱ λοιποί φιλόλογοι τοῦ Τμήματος, ἐκτός ἀπό τά ἐπιχειρήματα πού περιέχονται στό σημείωμα, ἀντιπαραθέτουν τά ἑξῆς:

α) Εἶναι ἀμφίβολο ἄν τά συγκεκριμένα κείμενα πού θά ὁριστοῦν περιέχουν τά καταλληλότερα (ἤ καί ἁπλῶς κατάλληλα) θέματα γιά τή διδασκαλία τῶν σημαντικότερων συντακτικῶν φαινομένων.

β) Δέ θά εἶναι δύσκολο, γιά ὅσους θά συντελέσουν στήν ὑπονόμευση τῆς ἐργασίας τοῦ σχολείου μέ τήν ἔκδοση παρασχολικῶν βοηθημάτων νά ἀπομονώσουν τά κατάλληλα κεφάλαια καί νά κυκλοφορήσουν γρήγορα τά βοηθήματα αὐτά.

γ) Μέ τόν τρόπο αὐτό ἡ θεματογραφία ἀποτελεῖ ἁπλή συνέχιση τῆς ἑρμηνείας ἑνός ἀρχαίου κειμένου πού γίνεται στήν τάξη στίς ὧρες τοῦ κορμοῦ.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος, ἀφοῦ ἔλαβε τό λόγο, εἶπε τά ἑξῆς:

Α. Νομίζω ὅτι ἡ ὑπόδειξη συγκεκριμένων "θεμάτων" (ἀποσπασμάτων κειμένων ἀρχαίων συγγραφέων) δέν εἶναι ἡ προσφορότερη γιατί:

1.- Ἀπαλείφει τό στοιχεῖο τοῦ ἀγνώστου κειμένου, ὅπου οἱ μαθητές καλοῦνται "ἐκ περιουσίας" νά δοκιμάζουν τήν πρόοδό τους καί παράλληλα νά σπουδάζουν κάτι νέο.

2.- Ὑποβαθμίζει τήν προσφορά τῆς "ἐπιλογῆς" στό ἐπίπεδο τῆς παραδοσιακῆς τυποαναζήτησης.

3.- Δέ συμφωνεῖ μέ τό γράμμα καί τό πνεῦμα τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τό ὁποῖο ἐμεῖς καταρτίσαμε καί ἡ Διοίκηση κοινοποίησε στούς ἐνδιαφερόμενους· ἀνάμεσα σ' ἄλλες ἀπαντήσεις τό ἀναλυτικό ~~ὁ~~ ὁρίζει καί τοῦτο: τό "θέμα" νά περιέχει κάποια ἰδέα πού ἐνσαρκώνεται μέ τό λόγο (ἐπιχείρημα, σκοπό, πρόγραμμα, κατηγορία, ἀνασκευή κλπ.)·

./.

τέτοια ὅμως ἰδέα δέν μπορεῖ νά ἐπισημανθεῖ θραυσματικά, αὐτή συνέχει ὁλόκληρο τό κείμενο (ἔργο) ἀπό ὅπου τό σπουδαζόμενο "θέμα" καί

4.- Θά ἀπαιτήσει περισσότερη δαπάνη ἀπό τή λύση πού προτείνεται παρακάτω.

Ἐπίσης ἡ παραπάνω πρόταση ἔχει κάποιες ἄλλες δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις:

- θά ἀνοίξουν τό δρόμο τῆς "φυλλάδας"
- δέν εἶναι δυνατό νά θεωρηθοῦν ὅτι ἀποτελοῦν αὐτή τήν ὥρα τήν καλύτερη δυνατή ἐπιλογή καί
- ἄν ἡ Διοίκηση ὑποδείξει αὐτά τά "θέματα" ὡς ἐνδεικτικά μόνο (συνοδευόμενα βέβαια μέ τήν πληροφορία ὅτι αὐτά δέ θά γίνουν ἀντικείμενο ἐξετάσεων), τότε αὐτόματα θά ἐγκαταλειφθοῦν ἀπό διδάσκοντες καί διδασκόμενους ὑπέρ ἄλλων "θεμάτων" δικῆς τους ἐπιλογῆς καί πιθανότατα φροντιστηριακῆς προέλευσης.

Β.- Γιά τούς παραπάνω λόγους καί ἄλλους πού διατυπώνονται παρακάτω προτείνω τήν ἀκόλουθη ρύθμιση:

1.- Σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ὑποδεικνύει ἐπιλογή κειμένων (συγγραφέων) παραπλήσιων πρός ἐκεῖνα τοῦ "κορμοῦ" νά ὑποδείξουμε:

1-2 βιβλία τοῦ Θουκυδίδη
1-2 ἀπό τά Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφώντα
1-2 ἀπό τά ἀπομνημονεύματα τοῦ Ξενοφώντα
1 διάλογο τοῦ Πλάτωνα (π.χ. Μενέξενο) καί ἴσως
1-2 λόγους τοῦ Λυσία

λέγοντας: ἀπ' αὐτά τά κείμενα διαλέγετε τά "θέματά" σας.

2.- Νά συντάξουμε ὁδηγίες ἐπεξεργασίας τῶν "θεμάτων" (ἐπισυνάπτω χωριστό κείμενο).

3.- Νά ζητήσουμε ἄμεσα ἀπό τόν ΟΕΔΒ νά ἑτοιμάσει φωτοτυπική ἔκδοση τῶν παραπάνω κειμένων, ὥστε νά δώσουμε σ' ὅλους τούς ἐνδιαφερόμενους ἕνα ἐγχειρίδιο 200-250 σελίδων (ἀπό στερεότυπες ἐκδόσεις).

4.- Νά ὑποδείξουμε στούς καθηγητές ὅτι στά πλαίσια πάντα τῶν ἐπιδιώξεων τῆς "ἐπιλογῆς" ὀφείλουν νά ἐπιλέξουν 3-4 θέματα ἀπό καθένα

ἀπό τά παραπάνω κείμενα (κάνοντας καί μιά σύντομη ἐνημέρωση τῶν μαθητῶν γιά τό συνολικό περιεχόμενο τῶν κειμένων αὐτῶν).

Ἡ μόνη δυσμενής ἐπίπτωση πού εἶναι ὁρατή (κυκλοφορία "φυλλάδων") στήν περίπτωση αὐτή μπορεῖ νά θεωρηθεῖ εὐμενής· θά εἶναι βοήθημα γιά ἕνα κείμενο ὁλόκληρο (ὄχι θραυσματικό)· μᾶλλον εὐχή μας μπορεῖ νά εἶναι οἱ μαθητές νά μελετήσουν τά ἔργα πού μνημονεύτηκαν.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

1.- Γνωματεύει ὁμόφωνα νά καταρτισθοῦν ἀπό τούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος εἰδικές μεθοδικές ὁδηγίες γιά τήν ἀξιοποίηση τῆς θεματογραφίας ὡς μαθήματος ἐπιλογῆς στή Β΄ Λυκείου.

2.- Γνωματεύει κατά πλειοψηφία νά ἀποσταλεῖ στούς φιλολόγους τῆς Β΄ Λυκείου κατάλογος τῶν ἑνοτήτων τοῦ Συντακτικοῦ πού πρέπει νά διδαχθοῦν κατά προτεραιότητα μέ τή βοήθεια θεμάτων, τά ὁποῖα θά πληροῦν τούς ὅρους πού ἀναφέρονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Ὁ κατάλογος αὐτός θά συνοδεύεται ἀπό παραπομπές ὑπερδιπλασίων κεφαλαίων ἀττικῶν πεζογράφων ἀπό ὅσα μποροῦν νά διδαχθοῦν στίς προβλεπόμενες διδακτικές ὧρες. Θά σημειωθεῖ ὅμως ὅτι ὁ καθηγητής θά εἶναι ἐλεύθερος νά διδάξει θέματα πού δέν περιλαμβάνονται στόν κατάλογο αὐτό, ἐφόσον ἔχει τήν γνώμη ὅτι εἶναι καταλληλότερα.

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος μειοψήφησε γιά τούς λόγους πού ἐκτίθενται αὐτολεξεί στή συζήτηση.

Τό δεύτερο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, Κρίσῃ βιβλίου Ντίνας Τάκαρη: "Ἡ κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας", ἀναβλήθηκε καί θά συζητηθεῖ σέ ἄλλη συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό τρίτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Μαθηματικῶν", εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, λέγει τά ἑξῆς: ./.

Ἡ κανονική ἐφαρμογή τῶν νέων προγραμμάτων τῶν Μαθηματικῶν, προϋποθέτει βέβαια τήν ὕπαρξη ἀντίστοιχων διδακτικῶν βιβλίων. Ἀλλά παρά τίς ἔντονες προσπάθειες πού καταβλήθηκαν γιά τήν ἔγκαιρη ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν βιβλίων, ὁρισμένα μόνο ἀπό αὐτά πού βρίσκονται στό στάδιο τῆς ἐκτυπώσεως, θά φθάσουν στά χέρια τῶν ἐνδιαφερομένων καί ἀφοῦ τό σχολικό ἔτος θά ἔχει ἀρχίσει.

Ἔτσι δέ μένει παρά νά ἐπιδιώξουμε μιά ὅσο γίνεται καλύτερη προσέγγιση τῶν νέων προγραμμάτων ὄχι μόνο ὡς πρός τό περιεχόμενο ἀλλά κυρίως ὡς πρός τό πνεῦμα τῆς διδασκαλίας πού υἱοθετοῦν καί τούς στόχους στούς ὁποίους ἀποβλέπουν, χρησιμοποιώντας κατανάγκην τά παλαιά διδακτικά βιβλία (σ' ὁρισμένες περιπτώσεις μέχρι νά διαθοῦν τά νέα).

Γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ προσπάθεια τῶν διδασκόντων νά ἀνταποκριθοῦν στήν παραπάνω ἐπιδίωξη, συντάχτηκε ἕνα κείμενο ὁδηγιῶν πού θά φθάσει σέ ὅλους τούς καθηγητές τῶν Μαθηματικῶν. Ἀποτελεῖται ἀπό μιά σύντομη ἀνάλυση τοῦ πνεύματος καί τῶν στόχων τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀλλαγῆς στά Μαθηματικά καθώς καί ἀπό συγκεκριμένες ὁδηγίες κατά τάξη γιά τήν ἀποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση τῶν ἀντίστοιχων διδακτικῶν βιβλίων. Ἡ σύνταξη τοῦ κειμένου ἔγινε ἀφοῦ ἐλήφθησαν ὑπόψη οἱ σχετικές ἀπόψεις καί προτάσεις πού διατύπωσαν γραπτά ἤ προφορικά σέ σειρά συνεργασιῶν μέ τά μέλη τοῦ ΚΕΜΕ οἱ μαθηματικοί κ.κ. Στ. Κατσαρλινός, Γεν. Ἐπιθεωρητής, Ἀθ. Κόρρας, Λυκειάρχης, Η. Καρακίτσος, Γυμνασιάρχης καί Ἀθ. Μπέτσης, Ε. Πανταζόπουλος καί Δ. Παπακωνσταντίνου, καθηγητές Μ.Ε.

Στή συνέχεια ὁ κ. Βαρουχάκης, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τό κείμενο τῶν Ὁδηγιῶν πού ἐπισυνάπτεται στήν πράξη.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄.

β) Τό κείμενο τῶν ὁδηγιῶν γιά τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Μαθηματικῶν , καί

γ) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νά σταλεῖ τό κείμενο τῶν ὁδηγιῶν γιά τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Μαθηματικῶν σέ ὅλους τούς ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς τῶν Σχολείων Μ.Ε., εἰδικότητος Μαθηματικοῦ.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ο Δ Η Γ Ι Ε Σ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Ω Ν

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1978

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.	1
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	σελ.	2
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ	σελ.	6
Γενικές Οδηγίες	σελ.	7
Ειδικές Οδηγίες	σελ.	8
Α΄ Γυμνασίου	σελ.	8
Β΄ Γυμνασίου	σελ.	10
Γ΄ Γυμνασίου	σελ.	10
Α΄ Λυκείου	σελ.	12
Β΄ Λυκείου	σελ.	19
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	σελ.	25

Ι.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ἐφαρμογή τῶν νέων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, πού ἐπέβαλε ἡ ἐκπαιδευτική μεταρρύθμιση τοῦ Ν.309/76 συνεχίζεται σταδιακά σύμφωνα καί μέ τό σχετικό χρονοδιάγραμμα πού ἔχει ἐξαγγελθεῖ ἀπό τό 1976. Ἔτσι, ἀπό τό νέο σχολικό ἔτος 1978-79 ἐπεκτείνεται στή Γ΄ Γυμνασίου τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Γυμνασίου πού ἄρχισε νά ἰσχύει ἀπό πέρυσι γιά τίς δύο πρῶτες τάξεις του. Ἐπίσης τό μεταβατικό πρόγραμμα τοῦ Λυκείου πού ἴσχυσε πέρυσι γιά τήν Α΄ Λυκείου ἐνιαίου τύπου ἐπεκτείνεται φέτος στή Β΄ τάξη του στήν ὁποία καί εἰσάγεται ὁ νέος θεσμός τῶν μαθημάτων κορμοῦ καί ἐπιλογῆς. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τό μεταβατικό αὐτό πρόγραμμα ὑπηρετεῖ ἄμεσα τό νέο σύστημα εἰσαγωγῆς στά Α.Ε.Ι. ἐνῶ ὁριστικότερο πρόγραμμα Λυκείου γιά τούς πρώτους ἀποφοίτους τοῦ νέου τύπου Γυμνασίου τοῦ Ν.309 θά ἀρχίσει νά ἐφαρμόζεται ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος 1979-80

Η κανονική ἐφαρμογή νέων προγραμμάτων, προϋποθέτει βέβαια τήν ὕπαρξη ἀντίστοιχων διδακτικῶν βιβλίων. Ἀλλά παρά τό γεγονός ὅτι καταβλήθηκαν σύντονες προσπάθειες γιά τήν ἔγκαιρη ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν βιβλίων, ὁρισμένα μόνο ἀπό αὐτά πού βρίσκονται στό στάδιο τῆς ἐκτυπώσεως θά φθάσουν στά χέρια τῶν ἐνδιαφερομένων, καί ἀφοῦ τό σχολικό ἔτος θά ἔχει ἀρχίσει.

Ἔτσι δέ μένει παρά νά ἐπιδιώξουμε μιά ὅσο γίνεται καλύτερη προσέγγιση τῶν νέων προγραμμάτων, ὄχι μόνο ὡς πρός τό περιεχόμενο ἀλλά κυρίως ὡς πρός τό πνεῦμα τῆς διδασκαλίας πού υἱοθετοῦν καί τούς στόχους στούς ὁποίους ἀποβλέπουν, χρησιμοποιώντας κατανάγκην τά παλαιά διδακτικά βιβλία (σ' ὁρισμένες περιπτώσεις μέχρι νά διατεθοῦν τά νέα).

Μέ τίς συνθῆκες αὐτές εἶναι φανερό ὅτι ἡ οὐσιαστική ἐφαρμογή τῶν νέων προγραμμάτων θά στηριχθεῖ κατά κύριο λόγο στήν εὐσυνειδησία, στόν ἐνθουσιασμό καί στό μόχθο τῶν συναδέλφων.

Γιά νά διευκολυνθεῖ αὐτή τους ἡ προσπάθεια, στέλλεται ἡ παροῦσα ἐγκύκλιος. Ἀποτελεῖται ἀπό μιά σύντομη ἀνάλυση τοῦ πνεύματος καί τῶν στόχων τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀλλαγῆς στά μαθηματικά καθώς

./.

καί ἀπό συγκεκριμένες ὁδηγίες γιά τήν ἀποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

II.- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ὁ χαρακτήρας τῶν Μαθηματικῶν στήν ἐποχή μας ἔχει ριζικά ἀλλάξει. Σήμερα ἡ δύναμη, ἡ ἀξιοπιστία καί ἡ διείσδυση τῶν Μαθηματικῶν σέ ὅλο καί περισσότερο διευρυμένο φάσμα ἐφαρμογῶν, ἐπέδρασαν ἀκόμα καί στήν ἴδια τους τή φύση προσδίδοντάς τους δυναμική μορφή. Τά σχολικά λοιπόν προγράμματα δέν μπορεῖ νά εἶναι στατικά. Παρατηρήσεις καί συμπεράσματα ἀπό τήν ἐφαρμογή τους καθώς καί νέα δεδομένα τῆς Ἐπιστήμης καί τῆς παιδαγωγικῆς πρέπει νά ὁδηγοῦν στήν ἄμεση ἀναθεώρησή τους. Αὐτά φυσικά ἰσχύουν πολύ περισσότερο γιά τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Μαθηματικῶν. Τήν ἄμεση κατάρτισή του ἐπέβαλαν τά νέα ἐκπαιδευτικά μέτρα καί ἰδιαίτερα ἡ αὐτοτέλεια τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου, ἡ ἐννεάχρονη ὑποχρεωτική ἐκπαίδευση, τά κατεπιλεγήμαθήματα κλπ.

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς καταρτίσεως τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ἐντοπίστηκαν καί ἀναλύθηκαν οἱ ἀδυναμίες τῆς παρεχόμενης μαθηματικῆς παιδείας, καθορίστηκαν βασικές ἐπιδιώξεις καί ἀναθεωρήθηκε ὁ σκοπός τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος.

Ἄς ἀναφερθοῦμε πρῶτα στίς ἀδυναμίες. Στήν εἰσηγητική ἔκθεση πρός τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν τοῦ Γυμνασίου ἐπισημαίνονται ἀνάμεσα σέ ἄλλα καί τά ἑξῆς:

"Ἐπικρατεῖ ἤ καμιά φορά καί καλλιεργεῖται ἡ ἀναχρονιστική ἀντίληψη ὅτι τά Μαθηματικά εἶναι ἀπρόσιτα γιά τούς πολλούς, ἐνῶ παραγνωρίζεται τό γεγονός ὅτι εἶναι δικαιολογημένη πολλές φορές ἡ ἀδυναμία τῶν παιδιῶν νά ἀνταποκριθοῦν σέ ἀπαιτήσεις πού ξεπερνοῦν τήν ἀντιληπτική τους ἱκανότητα ἤ πού δέν ἐναρμονίζονται μέ τίς συνθῆκες λειτουργίας τοῦ σχολείου. Φυσικό ἐπακόλουθο εἶναι ἡ ἀναζήτηση ἐξωσχολικῆς βοήθειας μέ ὅλες τίς γνωστές ἀρνητικές συνέπειες!

"Γενικά καλλιεργεῖται ἡ "ἀσκησιολογία", ἡ ὁποία ὄχι μόνο δέν ἔχει σχέση μέ τή σύγχρονη ἀντίληψη γιά τή φύση τοῦ μαθήματος, ἀλλά καί ἐντιστρατεύεται τούς μορφωτικούς σκοπούς τῆς διδασκαλίας του".

"Ἀσκησιολογία" καί "μαθηματικοφοβία" δόηγοῦν κατευθείαν στήν παραπαιδεία, τήν ἐκτρέφουν ἀλλά καί ἐκτρέφονται ἀπό αὐτήν, σ' ἕναν ἀπαράδεκτο φαῦλο κύκλο, ὁ ὁποῖος ἀντιστρατεύεται κάθε πρόοδο στόν τομέα τῆς μαθηματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐξουδετερώνει τήν δωρεάν παιδεία καί φαλκιδεύει τήν ὀρθή ἀξιολόγηση τῶν παιδιῶν, δημιουργώντας τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα.

Ἐξάλλου ἡ ὑποτίμηση σέ ὁρισμένες περιπτώσεις τῆς σχολικῆς προσφορᾶς ἀπό τούς μαθητές, πού ἐκδηλώνεται μέ τήν ἐξάντληση τοῦ ὁρίου ἀπουσιῶν καί ἀπό "καλούς" μαθητές ἡ τήν ἐπιλογή θεωρητικῆς κατευθύνσεως ἀπό ὑποψηφίους θετικῶν ἐπιστημῶν κτλ., δέν μπορεῖ παρά νά θλίβει κάθε ἐκπαιδευτικό λειτουργό.

Φαινόμενα ὅπως αὐτά πού περιγράψαμε, εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη νά καταπολεμηθοῦν σέ κάθε εὐκαιρία καί ἀπό κάθε σκοπιά· καί ὅταν καταρτίζουμε προγράμματα καί ὅταν συγγράφουμε βιβλία καί ὅταν ἐποπτεύσομε τό διδακτικό προσωπικό ἀλλά καί ὅταν βρισκόμαστε στήν αἴθουσα διδασκαλίας γιά νά διδάξουμε ἤ νά ἀξιολογήσουμε στούς μαθητές μας. Γι' αὐτό θεωροῦμε ὡς βασικές ἐπιδιώξεις τίς ἀκόλουθες:

α) Τή δημιουργία κλίματος πού νά ἐπιτρέπει τήν ἄσκηση τῆς παιδευτικῆς ἀγωγῆς τοῦ μαθήματος.

Πραγματικά, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο τά σχολικά Μαθηματικά νά γίνουν πιό "ἀνθρώπινα", γιά νά συμφιλιωθεῖ τό παιδί μέ τό μάθημα. Νά μιλήσουν στά ἐνδιαφέροντα τοῦ παιδιοῦ, νά τοῦ γνωρίσουν τίς ἄπειρες δυνατότητες ἐφαρμογῆς τους, τή δύναμη καί τήν ἀξιοπιστία τους· νά ἀπευθύνονται περισσότερο στήν κρίση καί λιγότερο στήν μνήμη· νά δίνουν στό παιδί εὐκαιρίες γιά δημιουργία καί συνεπῶς τή χαρά τῆς ἀνακαλύψεως καί νά τοῦ ἀναπτύσσουν "τήν ἱκανότητα νά συλλαμβάνει τό ἄγνωστο καί τήν αὐτοπεποίθηση νά χρησιμοποιεῖ τό γνωστό".

./.

β) Τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν μαθητῶν στήν προσφορά τοῦ σχολείου. Πρέπει μέ κάθε μέσο νά ἐπιτύχουμε νά μπορεῖ νά βρεῖ ὁ μαθητής ὅ,τι χρειάζεται μέσα στή σχολική αἴθουσα ὥστε, νά στραφεῖ στό σχολικό βιβλίο καί τήν ἐσωσχολική ἐργασία.

γ) Τή βαθμιαία γεφύρωση τοῦ χάσματος ἀνάμεσα σέ μᾶς καί τίς λεγόμενες προηγμένες χῶρες. Εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἀναφορά στά ξένα ἀναλυτικά προγράμματα καί στά ἀντίστοιχα σχολικά βιβλία ὥστε νά ἀποφεύγονται ἀνεπίτρεπτες καθυστερήσεις γιά ἀνανέωση, χωρίς φυσικά νά ἀγνοεῖται ἡ ἑλληνική πραγματικότητα ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τίς ἐντελῶς ριζοσπαστικές λύσεις καί ἡ ὁποία ὅμως δέν πρέπει νά προβάλλεται ὡς φόβητρο σέ κάθε προσπάθεια ἐκσυγχρονισμοῦ.

Δέν θεωροῦμε ἄσκοπο νά ὑπενθυμίσουμε ἐδῶ ὅσα συνθέτουν τό γενικό σκοπό τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος - ἐπειδή ὁπωσδήποτε μποροῦν νά ἐπιδράσουν ὄχι μόνο στήν ἐπιλογή τῆς ὕλης ἀλλά καί στόν τρόπο παρουσιάσεώς της - καί πού εἶναι:

α) Ἡ μεθοδική ἄσκηση τοῦ μαθητῆ στήν ὀρθολογική σκέψη, στήν ἀνάλυση, στήν ἀφαίρεση, στή γενίκευση, στήν ἐφαρμογή, στήν κριτική καί στ ίς λογικές διεργασίες καθώς καί ἡ μύηση στή μαθηματική ἀποδεικτική διαδικασία.

β) Ἡ γενικότερη πνευματική καλλιέργεια καί ἡ συμβολή στήν ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητας τοῦ μαθητῆ, καθόσον τά Μαθηματικά ἀναπτύσσουν τήν παρατηρητικότητα, τήν προσοχή, τή δύναμη αὐτοσυγκεντρώσεως, τήν ἐπιμονή, τήν πρωτοβουλία, τή δημιουργική φαντασία, τήν πειθαρχημένη σκέψη καί συμπεριφορά, καλλιεργοῦν τό αἴσθημα τοῦ ὡραίου καί τοῦ ἠθικοῦ καί διεγείρουν τό κριτικό πνεῦμα.

γ) Ἡ ἀνάπτυξη ἱκανότητας γιά τήν ἀκριβή σύλληψη ἐννοιῶν καί μεγεθῶν, τῶν ἰδιοτήτων καί τῶν σχέσεων μεταξύ τους καί ἰδιαιτέρως ἐκείνων πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά τήν κατανόηση καί ἐπίλυση πρακτικῶν προβλημάτων τῆς σύγχρονης ζωῆς καί γιά τήν ἐπαφή μέ τή σύγχρονη τεχνική, οἰκονομική καί κοινωνική πραγματικότητα.

δ) Ὁ ἐθισμός τῶν μαθητῶν στή διατύπωση τῶν διανοημάτων μέ τή χαρακτηριστική στή μαθηματική γλῶσσα τάξη, σαφήνεια, ἀκρίβεια,

./.

αὐστηρότητα, λιτότητα καί κομψότητα.

ε) Ἡ κατανόηση τοῦ ρόλου τῶν Μαθηματικῶν στούς διάφορους τομεῖς τῆς γνώσεως καί ἡ ἐπαρκής προπαρασκευή τῶν μαθητῶν γιά τή συνέχιση τῶν σπουδῶν τους.

Σέ ὅλες βέβαια τίς ἐποχές ἦταν ἀναμφισβήτητη ἡ μορφωτική καί πρακτική ἀξία τῆς διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν. Ἀλλά σήμερα ἀντιμετωπίζεται διεθνῶς ὡς θεμελιακό πρόβλημα ἡ προπαρασκευή τῶν μαθητῶν στό νά κατανοοῦν καί νά χρησιμοποιοῦν τά σύγχρονα Μαθηματικά ὄχι μόνο ὡς συγκεκριμένη γνώση ἀλλά κυρίως ὡς μέθοδο σκέψεως καί πράξεως, πού εἶναι ἀπαραίτητη στόν αὐριανό πολίτη. Καί εἶναι χαρακτηριστική ἡ κατάληξη τῆς Συστάσεως Νο 43, πού υἱοθέτησε τό 1956 ἡ Διεθνής Διάσκεψη Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς UNESCO: «Ἡ μαθηματική μόρφωση εἶναι ἀγαθό καί δικαίωμα κάθε ἀνθρώπινου ὄντος, ὁποιαδήποτε κι ἄν εἶναι ἡ φυλή, τό φύλο, ἡ θέση καί οἱ δραστηριότητές του».

ΙΙΙ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Οἱ ὁδηγίες πού ἀκολουθοῦν ἔχουν σκοπό νά διευκολύνουν τό διδάσκοντα νά καταρτίσει τό διδακτικό του πρόγραμμα, ἰδιαίτερα στίς περιπτώσεις πού τά συγκεκριμένα διδακτικά βιβλία πού θά ἔχει στή διάθεσή του, δέν ἀνταποκρίνονται στά νέα ἀναλυτικά προγράμματα.

Ὁ καθηγητής σέ κάθε περίπτωση εἶναι βέβαια ἐλεύθερος καί ὑπεύθυνος νά διαχωρίζει κάθε ἑνότητα σέ μικρότερες πού θά ἀποτελέσουν τό μάθημα τῆς ἡμέρας - χωρίς νά καταστρέφεται ἡ ἑνότητα οὔτε νά χάνεται πολύτιμος χρόνος - καθώς καί νά ἑνοποιεῖ τίς διάφορες ἑνότητες πού στηρίζονται σέ κοινές ἀρχές. Στήν προσπάθειά του νά πετύχει καλύτερα μορφωτικό ἀποτέλεσμα καμμιά φορά ὄχι ἁπλῶς ἐπιτρέπεται ἀλλά ἐπιβάλλεται νά παρεκκλίνει ἀπό τό διδακτικό βιβλίο. Αὐτές τίς ἐλευθερίες καί τήν εὐθύνη τοῦ καθηγητῆ, σέ καμμιά περίπτωση δέ θέλουν νά περιορίσουν οἱ ὁδηγίες αὐτές. Ἀποσκοποῦν κυρίως:

α) Νά ἐπισημάνουν ὁρισμένα τμήματα σέ κάθε διδακτικό βιβλίο πού πρέπει νά ἐξαιρεθοῦν ἀπό τή διδασκαλία ἐπειδή, εἴτε κρίνονται ὅτι εἶναι ἔξω ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα εἴτε ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἐκτίθενται παρουσιάζει ἀτέλειες ἢ λάθη ἢ εἶναι ἔξω ἀπό τό πνεῦμα πού πρέπει νά διέπει τή διδασκαλία.

β) Νά καθορίσουν προσφορότερη σειρά διδασκαλίας τῶν διαφόρων ἑνοτήτων.

γ) Νά ἀναλύσουν ὁρισμένα θέματα τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

δ) Νά προτείνουν συγκεκριμένους τρόπους παρουσιάσεως ὁρισμένων ἑνοτήτων στίς περιπτώσεις πού ἡ ἀπόκλιση προγράμματος καί βιβλίου εἶναι σημαντική.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Γιά νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τή φύση καί τή χρήση τῶν Μαθηματικῶν πρέπει σέ κάθε εὐκαιρία νά ὑπογραμμίζεται ἡ μετάβαση ἀπό τήν πραγματικότητα στή μαθηματικοποίηση καί ἀνάπτυξη τῆς θεωρίας καί ἡ ἐπιστροφή γιά ἐφαρμογή τῆς θεωρίας στήν πράξη.

Γενικά μέ τόν τρόπο παρουσιάσεως κάθε ἑνότητας πρέπει:

- νά ὑπογραμμίζονται τά στοιχεῖα πού συνθέτουν τήν αὐτοτέλειά της,
- νά προβάλεται ἰδίως μέ τά παραδείγματα καί τίς ἐφαρμογές ἡ σύνδεση τοῦ περιεχομένου της μέ ἄλλα θέματα,
- νά ἐξασφαλίζεται ἡ ἀπαραίτητη ὑποδομή γιά τήν κατανόηση ἄλλων ἐννοιῶν πού θά ἀκολουθήσουν.

Ἀπό τά παραπάνω προκύπτουν τά μεγάλα περιθώρια πού ἔχει ὁ δάσκαλος νά συμπληρώσει τό διδακτικό βιβλίο μέ ὅ,τι ἀπαραίτητο στοιχεῖο κρίνει. Ὅμως στήν προσπάθειά του νά πετύχει καλύτερο μορφωτικό ἀποτέλεσμα ἔχει νά ἀντιμετωπίσει ἕνα σημαντικό ἐμπόδιο, πού εἶναι ὁ βαρύς, στριφνός, ἀνεπιτυχής ἤ καί λανθασμένος συμβολισμός, πού μετατρέπει πολλές φορές πράγματα αὐτονόητα σέ γρίφους.

Μερικά παραδείγματα "πρός ἀποφυγήν" (βλ. εἰδ. ὁδηγίες Λ'Λυκείου):

α) ..... "τῆς συναρτήσεως (;) $(\chi,\psi = \frac{\alpha\chi+\beta}{\gamma\chi+\delta})$, $\alpha, \beta, \gamma, \delta$, $\chi \in R \wedge \gamma \neq 0$ σύνολο ὁρισμοῦ εἶναι τό $\Sigma = R - \{\chi/\chi \in R \wedge \gamma\chi+\delta = 0\} = R - \{-\frac{\delta}{\gamma}\}$".

β) Τό θεμελιῶδες θεώρημα ὅτι "κάθε ἀκέραιο πολυώνυμο βαθμοῦ ≥ 1 ἔχει μιά τουλάχιστο μιγαδική ρίζα" πού εἶναι ἐντελῶς κατανοητό, κάθε ἄλλο παρά διευκρινίζεται μέ τή γραφή

$\forall f(x) \in C[x]$ μέ βαθμ $f(x) \geq 1 \quad \exists \rho \in C : f(\rho) = 0$

ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἀρκετές διευκρινίσεις.

γ) Ἡγραφή "$\forall \alpha \Longrightarrow$ " εἶναι λάθος.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὁ συμβολισμός στά μαθηματικά πρέπει νά ὑπηρετεῖ τήν ἀκρίβεια, τήν πληρότητα, τή σαφήνεια, τή συντομία τῆς ἐκφράσεως. Σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ἐνισχύει τήν "σπουδαιοφάνεια" καί τήν τάση "τά εὔκολα νά γίνονται δύσκολα".

Ε Ι Δ Ι Κ Ε Σ Ο Δ Η Γ Ι Ε Σ

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Στήν Α΄ Γυμνασίου θά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο "Μαθηματικά Α΄ Γυμνασίου" τῶν Στ. Κατσαρλίνου-Μ. Μπαΐμπᾶ ὅπως καί στό προηγούμενο σχολικό ἔτος. Διευκρινίζονται πάντως τά ἀκόλουθα.

1.- Οἱ ἑνότητες

α) Ἀξιοσημείωτες ταυτότητες, παρ. 49.

β) Κεντρική συμμετρία, παρ. 41-44 καί παρ. 48.

γ) Ἰδιότητες παραλληλογράμμων, παρ. 65-70. καί

δ) Κριτήρια ἰσότητας τριγώνων, παρ. 71-79.

δέν περιλαμβάνονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί συνεπῶς θά παραλειφθοῦν.

2.- Γιά νά μή δημιουργηθοῦν προβλήματα ἀπό τό γεγονός ὅτι στό διδακτικό βιβλίο ἡ ὕλη τῆς Γεωμετρίας καί τῆς Ἀριθμητικῆς δέν εἶναι συνυφασμένες, ὅπως προβλέπει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, νά ἀκολουθεῖ κατά τή διδασκαλία ἡ διάταξη τοῦ βιβλίου, ἀνεξάρτητα ἄν αὐτή συμπίπτει μέ τή διάταξη τῶν ἑνοτήτων στό ἀναλ. πρόγραμμ

Ἐξάλλου, γιά τή διδασκαλία τῆς Γεωμετρίας θά διατεθεῖ ἡ 1 ἀπό τίς 4 ἑβδομαδιαῖες ὧρες. Ἡ ὥρα αὐτή τῆς Γεωμετρίας μπορεῖ στήν ἀνάγκη νά μετακινεῖται κατά τήν κρίση τοῦ καθηγητῆ, στίς περιπτώσεις πού μεσολαβεῖ ἀργία ἤ πρόκειται ν ά ὁλοκληρωθεῖ μιά εὐρύτερη ἑνότητα, ὥστε ἡ ἀναλογία 1 πρός 3 τῶν ὡρῶν πού διατίθενται γιά τή Γεωμετρία καί τήν Ἀριθμητική γενικά νά τηρεῖται. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ Γεωμετρία καί ἡ Ἀριθμητική ἄν καί διδάσκονται χωριστά δέν ἀποτελοῦν ἰδιαίτερους κλάδους τοῦ μαθήματος.

./.

3.- Ἡ διδασκαλία στήν Α΄ τάξη πρέπει νά δίνει εὐκαιρίες γιά συντήρηση, ἐμπέδωση, ἐμβάθυνση καί διεύρυνση γνώσεων καθώς καί ἀνάπτυξη δεξιοτήτων πού ἔχει ὁ μαθητής ἀπό τό Δημοτικό Σχολεῖο. Εἰδικότερα:

α) Ἡ πραγμάτωση τῶν θεμάτων στηρίζεται βασικά στήν ἐνόραση. Οἱ μαθητές πρέπει νά κάνουν συστηματική χρήση τῶν γεωμετρικῶν ὀργάνων, τοῦ διαφανοῦς χάρτη καί τῶν λοιπῶν ἐποπτικῶν μέσων.

β) Ἡ δικαιολόγηση τῆς τεχνικῆς τῶν πράξεων στό δεκαδικό σύστημα νά γίνει μέ συντομία.

γ) Οἱ εἰσαγωγικές παράγραφοι 62-69 στό κεφάλαιο τῶν ρητῶν νά διδαχθοῦν σύντομα καί μέ τήν χρησιμοποίηση τῶν σχετικῶν γνώσεων πού ἔχουν οἱ μαθητές ἀπό τό Δημοτικό Σχολεῖο.

δ) Δέ θά γίνει ἀπομνημόνευση τῶν ἰδιοτήτων τῶν πράξεων σέ καμιά περίπτωση. Θά τονιστοῦν οἱ βασικές ἰδιότητες τῆς προσθέσεως καί τοῦ πολλαπλασιασμοῦ (ἀντιμεταθετική, προσεταιριστική, ὕπαρξη οὐδέτερου στοιχείου, ἐπιμεριστική, διαγραφῆς) καί θά ἐπιδιωχθεῖ ἡ κατανόηση τῶν ὑπολοίπων μέ τή βοήθεια κατάλληλων ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων.

ε) Ὁ συμβολισμός στήν τάξη αὐτή εἶναι ὑποτυπώδης. Ἀφοῦ ἐργαζόμαστε ἀποκλειστικά μέ φυσικούς ἀριθμούς, εἶναι περιττό κάθε τόσο νά ἐπαναλαμβάνουμε α,β ∈ N ἤ νά γράφουμε γιά τούς ρητούς $\frac{\alpha}{\beta}$ α ∈ N_0 , β ∈ N, ἐνῶ μποροῦμε νά διευκρινίσουμε ὅτι γράφοντας $\frac{\alpha}{\beta}$ ἐννοοῦμε πάντα β ≠ 0.

./.

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Γιά τήν τάξη αὐτή ἐκτυπώνεται καί θά διατεθεῖ ἀργότερα στούς μαθητές νέο διδακτικό βιβλίο, γραμμένο σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Πρίν ἀπό τή χρησιμοποίηση τοῦ νέου αὐτοῦ βιβλίου πρέπει νά προηγηθεῖ:

α) Ἡ ὁλοκλήρωση τῆς ὕλης τῆς Α΄ Γυμνασίου πού περιέχεται στό ἀντίστοιχο διδακτικό βιβλίο.

β) Ἡ διδασκαλία ἀπό τό βιβλίο "Μαθηματικά Β΄ Γυμνασίου" τῶν Γ. Γραφάκου - Κ. Διακάκη - Σ. Μαντζάρα τῶν ἑνοτήτων πού ἀναφέρονται στό σύνολο τῶν ρητῶν καί περιέχονται στίς παρ. 23-73 ἐκτός ἀπό τήν παρ. 37 καί παρ. 60-67.

"Αν ἡ διδασκαλία τῶν ἀνωτέρω ὁλοκληρωθεῖ πρίν ἀπό τή διάθεση τοῦ νέου βιβλίου, τότε στή συνέχεια θά διδαχθοῦν κατά σειρά οἱ ἑνότητες:

α) Κριτήρια ἰσότητας τριγώνων, ἀπό τό βιβλίο τῆς Α΄ Γυμνασίου παρ. 71-78.

β) Ἐξισώσεις καί ἀνισώσεις, ἀπό τό βιβλίο τῆς Β΄ Γυμνασίου παρ. 74-80.

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Καί στήν τάξη αὐτή θά διατεθεῖ ἀργότερα νέο διδακτικό βιβλίο, γραμμένο σύμφωνα μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα. Μέχρι νά κυκλοφορήσει τό βιβλίο αὐτό θά χρησιμοποιηθεῖ γιά τή διδασκαλία τό βιβλίο "Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου" τῶν Γ. Μπούσγου - Ι. Ταμβακλῆ ἀπό τό ὁποῖο θά διδαχθοῦν κατά σειρά οἱ ἑνότητες:

./.

α) Πραγματικοί ἀριθμοί παρ. 32, 33, 34, 35, 40, 42, 43.

β) Δυνάμεις καί ρίζες πραγματικῶν ἀριθμῶν παρ. 44-46.

γ) Ἀλγεβρικές παραστάσεις παρ. 47-50.

Γιά τόν ὁρισμό τοῦ πραγματικοῦ ἀριθμοῦ δέν θά χρησιμοποιηθεῖ ἡ ἔννοια τῆς ἀκολουθίας. Θά δειχθεῖ μέ τήν βοήθεια ἀριθμητικῶν παραδειγμάτων ὅτι κάθε ρητός μπορεῖ νά γραφτεῖ μέ τήν μορφή ἑνός δεκαδικοῦ περιοδικοῦ ἀριθμοῦ καί ἀντιστρόφως παρ. 32, 33, 34. Στή συνέχεια ἀφοῦ δοθοῦν παραδείγματα τετραγώνων καί μή τετραγώνων ἀριθμῶν, παρ. 35, θά ἐξετασθεῖ ἡ δυνατότητα λύσεως τῆς ἐξισώσεως π.χ. $\chi^2 - 2 = 0$ στό σύνολο Q. Τό χ π.χ. μπορεῖ νά εἶναι ἡ διαγώνιος τετραγώνου μέ πλευρά ἴση πρός τήν μονάδα ἤ ἡ πλευρά τετραγώνου μέ μῆκος διαγωνίου ἴσο μέ 2. Ἄν οἱ δυνατότητες τῆς τάξεως τό ἐπιτρέψουν θά ἀποδειχθεῖ ὅτι δέν ὑπάρχει ἀνάγωγο κλάσμα $\frac{\alpha}{\beta}$ τέτοιο ὥστε νά εἶναι $(\frac{\alpha}{\beta})^2 = 2$. Διαφορετικά ἡ ἀπόδειξη τῆς παραπάνω προτάσεως θά ἀναβληθεῖ γιά τήν ἑπομένη τάξη. Ἑπομένως ἡ $\chi^2 - 2 = 0$ δέν ἔχει λύση στό σύνολο τῶν ρητῶν. Ὅμως ὁ ἀριθμός χ εἶναι ὑπαρκτός, πραγματικός ἀφοῦ παριστάνει συγκεκριμένο μῆκος. Δέν εἶναι ρητός, ἀλλά μποροῦμε νά βροῦμε ὅλο καί ἀκριβέστερες ρητές προσεγγίσεις του. Ἄν τόν συμβολίσουμε $\sqrt{2}$, ἔχουμε:

$$1 < \sqrt{2} < 2$$
$$1{,}4 < \sqrt{2} < 1{,}5$$
$$1{,}41 < \sqrt{2} < 1{,}42$$
$$1{,}414 < \sqrt{2} < 1{,}415$$
$$\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots$$

Δηλαδή μποροῦμε νά βροῦμε δυό ρητούς ἀριθμούς μέ ὅσα θέλουμε δεκαδικά ψηφία οἱ ὁποῖοι θά διαφέρουν μόνο κατά τό τελευταῖο δεκαδικό ψηφίο καί θά περιέχουν τήν $\sqrt{2}$. Ἔτσι ὁδηγούμαστε στή δεκαδική μορφή τοῦ $\sqrt{2}$ μέ ἄπειρα δεκαδικά ψηφία μή περιοδικά, γιατί διαφορετικά θά ἦταν ρητός. Τέλος ἀφοῦ γίνει ἡ παράσταση τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν μέ τά σημεῖα μιᾶς εὐθείας παρ. 42, θά ὁρισθοῦν οἱ πράξεις καί ἡ διάταξη στό R, θά διατυπωθοῦν οἱ βασικές ἰδιότητές τους καί θά γίνουν κατάλληλες ἐφαρμογές γιά τήν καλύτερη ἐμπέδωση τῶν ἰδιοτήτων, παρ. 43.

./.

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Στήν τάξη αὐτή θά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο "Μαθηματικά Α΄ Λυκείου" τῶν Θ. Βαβαλέτσκου - Γ. Μπούσγου γιά τόν κλάδο "Άλγεβρα-Τριγωνομετρία. Τό βιβλίο αὐτό, γραμμένο σύμφωνα μέ τό παλαιό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά μαθητές θετικῆς κατευθύνσεως, εἶναι φυσικό, σέ πολλά σημεῖα νά μή ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος Α΄ Λυκείου ἐνιαίου τύπου, ἔστω καί ἄν "τυπικά" περιλαμβάνει τά θέματα τοῦ νέου αὐτοῦ προγράμματος. Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, τό περιεχόμενο, ὁ τρόπος παρουσιάσεως καί ἡ ἔκταση τῶν θεμάτων χρειάζεται ριζικά νά ἀλλάξουν. Αὐτές οἱ περιπτώσεις κυρίως ἐπισημαίνονται παρακάτω, ὥστε οἱ διδασκοντες νά προσαρμόσουν ἀνάλογα τή διδασκαλία τους, ἀκολουθώντας γενικά τήν ἑξῆς διάταξη:

1.- Μαθηματική Λογική

Τό κεφάλαιο Ι τοῦ βιβλίου δέ θά χρησιμοποιηθεῖ παρά μόνο περιπτωσιακά καί γιά ἀσκήσεις ἤ παραδείγματα. Θά διατεθοῦν ἕως τρία μαθήματα γιά νά τονιστοῦν μέ τή βοήθεια παραδειγμάτων τά ἀκόλουθα:

α) Κάθε πρόταση στά Μαθηματικά χαρακτηρίζεται ἤ ὡς "ἀληθής" ἤ ὡς "ψευδής".

β) Κάθε προτασιακός τύπος $p(x)$ ἀναφέρεται πάντοτε σέ ἕνα προκαθορισμένο σύνολο Ω τό σύνολο ἀναφορᾶς πού διατρέχει ἡ μεταβλητή x. Γράφουμε συνήθως: $p(x)$, $x \in \Omega$. Τονίζουμε ὅμως ὅτι ὅταν στήν ἐπεξεργασία ἑνός θέματος ὁ $p(x)$ ἐπαναλαμβάνεται (π.χ. εἶναι μιά ἐξίσωση) δέ χρειάζεται κάθε φορά ἡ ὑπόμνηση "$x \in \Omega$". Ἔτσι, ἀφοῦ στό μέγιστο μέρος τοῦ βιβλίου οἱ μεταβλητές εἶναι γνωστό ὅτι διατρέχουν τό $\mathbb{R}$ οἱ συχνές ἐπαναλήψεις τοῦ "$x, \psi, \ldots\ldots \in \mathbb{R}$" ἀποτελοῦν κατάχρηση συμβολισμοῦ.

./.

γ) Ἡ διαλογή τῶν στοιχείων τοῦ Ω πού ἐπαληθεύουν τόν ρ(χ) ὁδηγεῖ στό σύνολο ἀλήθειας του $\{\chi : \rho(\chi)\}$. Μέ τήν εὐκαιρία μποροῦμε νά παρατηρήσουμε ὅτι ὁ καθορισμός ἑνός συνόλου μέ "περιγραφή" εἶναι στήν πραγματικότητα καθορισμός ἑνός ὑποσυνόλου πού εἶναι σύνολο ἀλήθειας ἑνός προτασιακοῦ τύπου.

δ) Οἱ λογικές πράξεις δημιουργοῦν σύνθετες προτάσεις πού παίρνουν τήν ὀνομασία τῶν ἀντίστοιχων πράξεων καί πού εἶναι:

- Ἡ σύζευξη $p \wedge q$ πού εἶναι ἀληθής μόνο ὅταν καί ἡ p καί ἡ q εἶναι ἀληθεῖ
- Ἡ ἄρνηση $\sim p$ πού ἔχει ἀντίθετο χαρακτηρισμό ἀπό τήν p
- Ἡ συνεπαγωγή $p \Rightarrow q$ πού εἶναι ψευδής μόνο ὅταν ἡ p εἶναι ἀληθής καί ἡ q ψευδής.
- Ἡ ἰσοδυναμία $p \Leftrightarrow q$ πού εἶναι ἀληθής μόνο ὅταν p καί q ἔχουν τόν ἴδιο χαρακτηρισμό.

Δέ χρειάζεται νά ἐπιβαρύνουμε τά πράγματα μέ τήν ἀποκλειστική διάζευξη. Μποροῦμε νά ἀντικαθιστοῦμε τά σύμβολα $\wedge$ μέ "καί" καί $\vee$ μέ "εἴτε" ἤ ἁπλούστερα μέ "ἤ". Ἄν σέ συγκεκριμένη περίπτωση θέλουμε νά διευκρινίσουμε ὅτι ἡ διάζευξη εἶναι ἀποκλειστική μποροῦμε νά μεταχειριζόμαστε τήν ἔκφραση "ἤ p ἤ q ".

ε) Τήν ἴδια σημασία ἔχουν οἱ παραπάνω συμβολισμοί ὅταν ἀντί προτάσεων συνδέουμε προτασιακούς τύπους. Ἄν θεωρήσουμε τούς προτασιακούς τύπους ρ(χ) καί q(χ) μέ κοινό σύνολο ἀναφορᾶς Ω καί σύνολα ἀλήθειας Α καί Β ἀντιστοίχως, τότε ἀπό τόν ὁρισμό τῆς ἑνώσεως καί τομῆς συνόλων καί τοῦ συμπληρώματος συνόλου προκύπτει ἀμέσως ὅτι τά σύνολα ἀλήθειας τῶν τύπων $\rho(\chi) \wedge q(\chi)$, $\rho(\chi) \vee q(\chi)$ καί $\sim\rho(\chi)$ εἶναι ἀντιστοίχως τά $A \cap B$, $A \cup B$ καί $\Omega - A$.

./.

- Ἡ διάζευξη $p \vee q$ πού εἶναι ψευδής μόνο ὅταν καί ἡ p καί ἡ q εἶναι ψευδεῖς.

στ) Οἱ ποσοδεῖκτες δέν εἶναι στενογραφικά σύμβολα. Δέ θά κερδίζαμε τίποτε μέ τήν ἁπλή ἀντικατάσταση τῶν ἐκφράσεων "γιά κάθε" καί "ὑπάρχει" πού στή γλῶσσας μας εἶναι ἄλλωστε σαφεῖς. Δέν πρόκειται λοιπόν γιαυτό. Ἄν π.χ. ἔχουμε ἕνα προτασιακό τύπο $p(\chi)$, $\chi \in \Omega$ καί εἶναι $A = \{a_1, a_2 \ldots\ldots a_\nu\} \subseteq \Omega$ τότε "$\forall \chi \in A$, $p(\chi)$" πού ὅταν $A = \Omega$ γράφεται ἁπλούστερα "χ, $p(\chi)$" εἶναι ἡ πρόταση $p(a_1) \wedge p(a_2) \wedge \ldots\ldots \wedge p(a_\nu)$ πού εἶναι ἀληθής ὅταν ὅλα τά a_1 a_2 ..... a_ν ἐπαληθεύουν τόν $p(\chi)$. Ἐπίσης "$\exists \chi \in A$, $p(\chi)$" ἤ ὅταν $A = \Omega$ "$\exists \chi$, $p(\chi)$" εἶναι ἡ πρόταση $p(a_1) \vee p(a_2) \vee \ldots\ldots \vee p(a_\nu)$ πού εἶναι ἀληθής ὅταν ἕνα τουλάχιστον ἀπό τά a_1, a_2 ..... a_ν ἐπαληθεύει τόν $p(\chi)$. Γενικότερα "$\forall \alpha$, $p(\chi)$" καί "$\exists \chi$, $p(\chi)$" εἶναι προτάσεις σύνθετες, γενικεύμενες συζεύξεις καί διαζεύξεις ἀντιστοίχως. Μόνο μέ αὐτή τή σαφή μορφή καί αὐτό τό συμβολισμό εἶναι νοητό νά χρησιμοποιοῦνται οἱ ποσοδεῖκτες. Νά ἀποφευχθεῖ λοιπόν ἡ ἄσκοπη ἐπιβάρυνση τοῦ συμβολισμοῦ ὅπως $\forall \chi$ ($\chi \in R$): $p(\chi)$ καθώς καί λανθασμένες γραφές ὅπως π.χ. $\forall \alpha \Rightarrow$ κ.ἄ.ὅ.

ζ) Προτασιακοί τύποι μέ περισσότερες μεταβλητές μποροῦν νά εἰσαχθοῦν καί ἀργότερα μέ εὐκαιρία τήν πραγμάτευση ὁρισμένων θεμάτων (π.χ. ἐξισώσεων μέ δύο ἀγνώστους, ταυτότητες κ.τ.λ.). Πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι οἱ ἀντίστοιχοι ποσοδεῖκτες γράφονται πάντα μπροστά ἀπό τόν προτασιακό τύπο καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις δέν εἶναι ἀντιμεταθέσιμες π.χ. $\forall \chi, \exists \psi$, $\chi < \psi$ (μέ $\chi, \psi \in R$) εἶναι πρόταση ἀληθής ἐνῶ $\exists \psi, \forall \chi$, $\chi < \psi$ εἶναι πρόταση ψευδής.

2.- Θά διδαχθεῖ τό Κεφ. III (πραγματικοί ἀριθμοί) καθώς καί τό πρῶτο τμῆμα τοῦ Κεφ. X (πού ἀναφέρεται στόν ὁρισμό καί τίς βασικές ἰδιότητες τῶν ριζῶν).

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κεφαλαίου τῶν πραγματικῶν ἀριθμῶν θά ἀκολουθήσει γενικά τό διάγραμμα πού δόθηκε γιά τήν Γ΄ Γυμνασίου.

3.- Τά Κεφ. IV (παραγοντοποίηση), V (ταυτότητες) καί VI (Ρητά ἀλγεβρικά κλάσματα) θά διδαχθοῦν διαδοχικά. Ἡ διδασκαλία τῶν ἑνοτήτων αὐτῶν ἀποσκοπεῖ στή διατήρηση καί ἀνάπτυξη δεξιοτήτων στόν ἀλγεβρικό λογισμό, χωρίς βέβαια ὑπερβολές ὥστε νά ὑπάρξει καί ἡ ἀπαραίτητη ὑποδομή γιά τά ἑπόμενα. Πάντως τά θέματα εἶναι γνωστά στό μαθητή καί γιαυτό ἡ διδασκαλία τους ἔχει τή μορφή ἐπαναλήψεων καί πρέπει νά γίνει μέ κάθε δυνατή συντομία.

Τά παραπάνω κεφάλαια θά συμπληρωθοῦν μέ τό ὑπόλοιπο τοῦ Κεφ. X (πράξεις μέ ἄρρητες παραστάσεις) πού θά δοθεῖ ὡς ἐφαρμογές.

4.- Ἡ διδασκαλία τοῦ Κεφ. III (Διανυσματικός λογισμός) παρουσιάζει προβλήματα, ἐπειδή προϋποθέτει γνώσεις πού οἱ μαθητές δέν ἔχουν ἀπό τήν προηγούμενη τάξη. Γιά τήν ἀπαραίτητη αὐτή ὑποδομή μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ τό βιβλίο "Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου" τῶν Γ. Μπούσγου - Ι. Ταμβακλῆ, μέ τήν ἀκόλουθη διάταξη:

- Ἡ ἔννοια τῆς διευθύνσεως καί τῆς φορᾶς.
- Ἐφαρμοστό διάνυσμα $\overrightarrow{AB}$ μέ τά στοιχεῖα του: διεύθυνση τῆς εὐθείας AB, φορά τῆς ἡμιευθείας Ax πού περιέχει τό B καί τό μῆκος του AB.
- Συγγραμμικά, ὁμόρροπα, ἀντίρροπα ἐφαρμοστά διανύσματα.
- Διαδοχικά ἐφαρμοστά διανύσματα καί τό ἄθροισμά τους.
- Ἰσοδύναμα ἐφαρμοστά διανύσματα στό ἐπίπεδο.
- Τό ἐλεύθερο διάνυσμα: διεύθυνση - φορά - μέτρο του.
- Πρόσθεση καί ἀφαίρεση στό σύνολο τῶν ἐλεύθερων διανυσμάτων τοῦ ἐπιπέδου.
- Γινόμενο διανύσματος μέ πραγματικό ἀριθμό.
- Λόγος παραλλήλων διανυσμάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

./.

- Προσανατολισμένη εύθεία. Άξονας.
- Τετμημένη διανύσματος πού είναι παράλληλο πρός άξονα.
- Πρόταση CHASLES.

5.- Στό Κεφ. XVI (Τριγωνομετρία) πού θά άκολουθήσει θά πρέπει νά προσαρτηθεῖ ἡ ἐπίλυση τῶν θεμελιωδῶν τριγωνομετρικῶν ἐξισώσεων.

6.- Μιγαδικοί ἀριθμοί

Τό Κεφ. XI δέν θά χρησιμοποιηθεῖ παρά μόνο περιπτωσιακά καί γιά άσκήσεις. Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ θέματος άποσκοπεῖ σέ μιά σωστή παρουσίαση τῆς ἔννοιας τοῦ μιγαδικοῦ ἀριθμοῦ ὥστε νά ἐξυπηρετηθεῖ καί ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἑπομένου Κεφ. XII (Ἐξισώσεις β΄ βαθμοῦ). Ἕνα σχέδιο παρουσιάσεως τῶν ἑνοτήτων εἶναι τό ἀκόλουθο:

Ὑπενθυμίζουμε στήν ἀρχή ὅτι ἡ ἀνάζήτηση λύσεων τῆς $a+x=\beta$ μέ $a,\beta \in \mathbb{N}$ καί $a>\beta$ ὁδήγησε στήν δημιουργία τοῦ συνόλου $\mathbb{Z}$ στό ὁποῖο ἡ προηγούμενη ἐξίσωση ἔχει πάντα λύση. Ἐπίσης, ἐπειδή ἡ ἐξίσωση $x^2=\theta>0$ δέν ἔχει πάντα λύση στό σύνολο $\mathbb{Q}$, εἴδαμε σέ προηγούμενο κεφάλαιο πῶς δημιουργήσαμε τό σύνολο $\mathbb{R}$, στό ὁποῖο ἡ ἐξίσωση αὐτή ἔχει λύση. Αὐτές οἱ "ἐπεκτάσεις τοῦ $\mathbb{N}$ στό $\mathbb{Z}$ ἤ τοῦ $\mathbb{Q}$ στό $\mathbb{R}$ ἔγιναν μέ τέτοιο τρόπο ὥστε τά νέα σύνολα νά περιέχουν τά παλαιά. Κάθε πράξη πού ὁρίστηκε π.χ. στό $\mathbb{Z}$ ὅταν ἐφαρμόζεται σέ στοιχεῖα πού ἀνήκουν εἰδικότερα στό $\mathbb{N}$, νά δίνουν τό ἴδιο ἀποτέλεσμα πού θά ἔδινε ἡ ἴδια πράξη στό $\mathbb{N}$ (ἰσομορφισμός).

Ἡ ἐξίσωση $x^2+1=0$ ἤ $x^2=-1$ δέν ἔχει ρίζες στό $\mathbb{R}$ ὅπως καί ἡ $x^2+4=0$ ἤ καί ἡ $(x-2)^2+9=0$. Διατυπώνουμε λοιπόν τό πρόβλημα ἄν μποροῦμε νά ἐπεκτείνουμε τό $\mathbb{R}$, νά τό ἐμπλουτίσουμε μέ νέα στοιχεῖα ὥστε στό νέο σύνολο $\mathbb{C}$ πού θά δημιουργηθεῖ νά ἔχουν λύση ἐξισώσεις σάν τίς προηγούμενες.

./.

Ἂν συμβολίσουμε μὲ i μιὰ λύση τῆς $x^2 = -1$, τότε αὐτὸ τὸ i εἶναι ἕνα πρῶτο ξένο πρὸς τὸ $\mathbb{R}$ στοιχεῖο τοῦ $\mathbb{C}$. Ἡ ἐξίσωση $x^2 + 4 = 0$ γράφεται $\left(\frac{x}{2}\right)^2 = -1$. Πρέπει νὰ δεχτοῦμε ὅτι π.χ. $\frac{x}{2} = i$ Ὁδηγούμαστε λοιπὸν στὸ νὰ γράφουμε μιὰ λύση τῆς προηγούμενης ἐξισώσεως μὲ τὴ μορφὴ $2i$. Ὁμοίως ὡς λύση τῆς ἐξισώσεως $(x-2)^2 + 9 = 0$, ποὺ γράφεται $\left(\frac{x-2}{3}\right)^2 = -1$ πρέπει νὰ δεχθοῦμε τὴ $2+3i$. Ἔτσι τὸ σύνολο $\mathbb{C}$ πρέπει νὰ ἔχει στοιχεῖα τῆς μορφῆς $\alpha+\beta i$ $\alpha,\beta \in \mathbb{R}$ ποὺ δημιουργήθηκαν μὲ τὶς βασικὲς πράξεις προσθέσεως καὶ πολλαπλασιασμοῦ ἀνάμεσα στὸ i καὶ σὲ στοιχεῖα τοῦ $\mathbb{R}$.

Αὐτὲς οἱ πράξεις μὲ τὶς συνήθεις ἰδιότητες της ἂν ἐφαρμοστοῦν στὰ νέα στοιχεῖα $\alpha+\beta i$ τί ἀποτελέσματα θὰ δόσουν;

Πρόσθεση: $(\alpha+\beta i) + (\alpha' + \beta' i) = \alpha+\beta i+\alpha' i+ \beta' i = (\alpha+\alpha') + (\beta+\beta')i$

Πολλαπλασιασμός: $(\alpha+\beta i).(\alpha' + \beta' i) = \alpha\alpha' + \alpha\beta' i + \alpha' \beta i + \beta\beta' i^2$

$= \alpha\alpha' + (\alpha\beta' + \alpha'\beta)i + \beta\beta'(-1) = (\alpha\alpha' - \beta\beta') +$
$(\alpha\beta' + \alpha'\beta)i$

δηλ. πάλι στοιχεῖα τῆς ἴδιας μορφῆς. Ἂν δεχθοῦμε ὅτι $0i = 0$, τότε κάθε $\alpha \in \mathbb{R}$ γράφεται $\alpha+0i$ καὶ τὸ σύνολο $\mathbb{C} = \{\alpha+\beta i / \alpha,\beta, \in \mathbb{R}\}$ ἀποτελεῖ μιὰ ἐπέκταση τοῦ $\mathbb{R}$. Στὸ σύνολο αὐτὸ ἡ ἐξίσωση $x^2 = -1$ ἔχει ρίζες i καὶ $-i$ δηλ. $-1i$, γιατί $(-i)^2 = (-1.i).(-1.i) = (-1)^2 i^2 = -1$.

Γενικότερα ἡ ἐξίσωση $x^2 = \alpha$ ἔχει πάντοτε ὡς ρίζες:

$\pm\sqrt{\alpha}$	ἂν	$\alpha > 0$
0	ἂν	$\alpha = 0$
$\pm i\sqrt{\lvert\alpha\rvert}$	ἂν	$\alpha < 0$

Οἱ τρεῖς αὐτὲς περιπτώσεις τῶν λύσεων συγχωνεύονται στὸν τύπο $x = \pm\sqrt{\alpha}$ ἀρκεῖ νὰ δεχτοῦμε ὅτι τὸ σύμβολο $\sqrt{-\theta}$ μὲ ἀρνητικὸ ὑπόρριζο θὰ σημαίνει $i\sqrt{\theta}$.

Ὁ λογισμὸς στὸ $\mathbb{C}$ προκύπτει εὔκολα ἀπὸ τὰ παραπάνω καὶ δὲ μένει παρὰ νὰ γίνουν ἐφαρμογές.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

7.- Ἐξισώσεις β΄ βαθμοῦ

Παραλείποντας τήν παρ. 86 τοῦ Κεφ. XII καί ἀποφεύγοντας ἐντελῶς τό συμβολισμό γιά τά διάφορα σύνολα λύσεων, μποροῦμε νά ἀρχίσουμε ἀμέσως τήν ἐπίλυση τῆς $\alpha x^2 + \beta x + \gamma = 0$ μέ τή μετατροπή τοῦ α΄ μέρους σέ:

1. $\alpha\left[\left(x+\frac{\beta}{2\alpha}\right)^2 - \left(\frac{\sqrt{\Delta}}{2\alpha}\right)^2\right]$, ὅταν $\Delta > 0$

2. $\alpha\left(x+\frac{\beta}{2\alpha}\right)^2$, ὅταν $\Delta = 0$

3. $\alpha\left[\left(x+\frac{\beta}{2\alpha}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{|\Delta|}}{2\alpha}\right)^2\right]$ ὅταν $\Delta < 0$

χρησιμοποιώντας στήν ἀρχή κατάλληλα ἀριθμ. παραδείγματα καί μέ $\alpha = 1$.

Ἡ παραπάνω μετατροπή εἶναι χρήσιμη σέ ὅλα σχεδόν τά ἐπιμέρους θέματα τῆς ἑνότητας: εἶδος ῥιζῶν, μετασχηματισμός τοῦ τριωνύμου σέ γινόμενο, πρόσημο τοῦ τριωνύμου ὅταν x διατρέχει τό $\mathbb{R}$, κτλ καθώς καί τή μελέτη τῆς γραφικῆς παραστάσεως τῆς συναρτήσεως $x \longrightarrow \alpha x^2 + \beta x + \gamma$.

8.- Οἱ ἑνότητες "Ἀνισώσεις β΄ βαθμοῦ" καί "Ἐξισώσεις β΄ βαθμοῦ ἀναγόμενες σέ δευτεροβάθμιες" εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένες μέ τίς ἐξισώσεις β΄ βαθμοῦ καί θά παρουσιαστοῦν ὡς ἐφαρμογές τῆς προηγούμενης θεωρίας. Θά διδαχθοῦν λοιπόν κυρίως μέ ἁπλά παραδείγματα.

9.- Τά συστήματα α΄ βαθμοῦ Κεφ. VII μποροῦν νά διδαχθοῦν ἤ πρίν ἀπό τούς μιγαδικούς ἤ στό τέλος μαζί μέ τά συστήματα β΄ βαθμοῦ.

Σημείωση: Δέν θά διδαχθοῦν:

α) Τό Κεφ. II (Σύνολα)

β) Ὁμογενῆ γραμμικά συστήματα

γ) Γεωμετρική παράσταση μιγαδικῶν

δ) Διανυσματική ἐξίσωση εὐθείας

Μπορεῖ ἀκόμα ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες τῆς τάξεως νά παραλειφθοῦν καί οἱ ἑνότητες "Διώνυμες καί τριώνυμες ἐξισώσεις" καί "ἐξισώσεις μέ ριζικά".

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Στήν τάξη αὐτή θά ἐφαρμοστεῖ ἀπό φέτος ὁ θεσμός τῶν μαθημάτων κοινοῦ κορμοῦ καί ἐπιλογῆς. Γιά τά μαθηματικά τοῦ προγράμματος ἐπιλογῆς ἐκτυπώνεται καί θά διατεθεῖ στούς μαθητές ἀντίστοιχο διδακτικό βιβλίο. Γιά τό πρόγραμμα τοῦ κοινοῦ κορμοῦ καί εἰδικότερα γιά τόν κλάδο "Αλγεβρα-Τριγωνομετρία θά χρησιμοποιηθοῦν τά βιβλία "Αλγεβρα Β΄ Λυκείου, Η. Ντζιώρα καί Τριγωνομετρία Β΄ Λυκείου, Ι. Πανάκη.

"Οπως καί στήν περίπτωση τῆς Α΄ Λυκείου, περιγράφουμε παρακάτω τή διάταξη πού πρέπει νά ἀκολουθήσει τό διδακτικό πρόγραμμα τῆς Β΄ Λυκείου καί ἐπισημαίνουμε συγχρόνως ὁρισμένες ἀποκλίσεις ἀπό τά διδακτικά βιβλία πού ἐπιβάλλει τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα, ὥστε οἱ διδάσκοντες νά προσαρμόσουν ἀνάλογα τή διδασκαλία τους.

1.- Πρίν χρησιμοποιηθοῦν τά διδακτικά βιβλία τῆς Β΄ Λυκείου θά γίνει τό ἀρχικό τεστ ὡς τίς 15-10-1978 συμπλήρωση τῆς ὕλης Ἀλγέβρας τῆς Α΄ Λυκείου ἀπό τό ἀντίστοιχο διδακτικό βιβλίο. "Αν ὁ χρόνος ἤ οἱ συνθῆκες τῆς τάξεως δέν τό ἐπιτρέπουν μποροῦν νά παραλειφθοῦν οἱ ἑνότητες "διώνυμες καί τριώνυμες ἐξισώσεις" καί "ἐξισώσεις μέ ριζικά". Σέ περίπτωση πού ἔχει ὁλοκληρωθεῖ ἡ ὕλη θά γίνει μέ ἀσκήσεις μιά σύντομη ἐπανάληψη τῶν ἑνοτήτων "ἐξισώσεις πού ἀνάγονται σέ δευτεροβάθμιες" καί "συστήματα β΄ βαθμοῦ".

2.- Πολυωνυμικές ἐξισώσεις

Ὑπενθυμίζοντας τόν τρόπο ἀναζητήσεως πρωτοβάθμιων παραγόντων ἑνός πολυωνύμου, ἐξετάζουμε ἁπλές περιπτώσεις πολυωνυμικῶν ἐξισώσεων πού ἡ παραγοντοποίηση τοῦ α΄ μέλους τους ὁδηγεῖ σέ ἐπίλυση ἐξισώσεων γνωστῆς μορφῆς. Ἐπίσης ἐξετάζονται τριγωνομετρικές ἐξισώσεις πού εἶναι πολυωνυμικές ὡς πρός ημχ ἤ συνχ ἤ εφχ ἤ σφχ μέ παραδείγματα ὅπως τά ἀκόλουθα:

./.

1) $2\,\eta\mu^2\chi - 3\,\eta\mu\chi + 1 = 0$

2) $3\,\sigma\upsilon\nu\chi - \eta\mu^2\chi = 0$

3) $\eta\mu^3\chi - 2\,\sigma\upsilon\nu^2\chi - \eta\mu\chi = 0$

4) $2\,\eta\mu\chi\,\sigma\upsilon\nu\chi = \eta\mu^3\chi$

5) $\varepsilon\varphi^2\chi - \frac{3}{\sigma\varphi\chi} + 2 = 0$

6) $2\,\eta\mu^2\chi - 2\,\sigma\upsilon\nu\chi\,\eta\mu\chi + \sigma\upsilon\nu^2\chi = 0$ (ἀνάγεται στήν $2\,\varepsilon\varphi^2\chi - 2\,\varepsilon\varphi\chi + 1 = 0$)

3.- Οἱ ἐνότητες

"Τριγωνομετρικοί ἀριθμοί ἀθροίσματος καί διαφορᾶς δύο τόξων" καί "Σχέση τῶν τριγωνομετρικῶν ἀριθμῶν ἑνός τόξου μέ τούς τριγωνομετρικούς ἀριθμούς τοῦ διπλασίου τόξου" θά διδαχθοῦν ἐγκαίρως, ὥστε νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τό πρόγραμμα ἐπιλογῆς (Τύπος DE MOIVRE).

4.- Μαθηματική Ἐπαγωγή

Ἡ παρουσίαση τῆς ἑνότητας πρέπει νά ἔχει σκοπό νά κατανοήσουν οἱ μαθητές τήν τεχνική τῆς ἀποδεικτικῆς αὐτῆς μεθόδου. Ἐπομένως κάθε ἀναφορά στά ἀξιώματα PEANO, εἶναι ἔξω ἀπό τό θέμα, (ὡς πρόκειται γιά ἀξιωματική κατασκευή τοῦ συνόλου N).

Ἕνα σχέδιο παρουσιάσεως τῆς ἑνότητας μέ μερική χρησιμοποίηση τοῦ Κεφ. II τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου εἶναι τό ἀκόλουθο: Ἀφοῦ διαπιστώσουν οἱ μαθητές ὅτι:

$$1 + 3 = 2^2$$
$$1 + 3 + 5 = 3^2$$
$$1 + 3 + 5 + 7 = 4^2$$
$$\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots$$

καί φυσικά $1 = 1^2$ θά διατυπωθεῖ τό ἐρώτημα, τό ἄθροισμα τῶν ν πρώτων περιττῶν φυσικῶν ἰσοῦται μέ ν^2, δηλ. ἂν ἰσχύει γιά κάθε $\nu \in N$, $1 + 3 + \ldots\ldots + (2\nu-1) = \nu^2$.

./.

Στήν τάση τῶν μαθητῶν νά ἀπαντήσουν καταφατικά, μποροῦμε νά παροθέσουμε ὡς ἀντιπαράδειγμα τό ἐρώτημα ἄν γιά κάθε $\nu \in \mathbb{N}$, ἀληθεύει ἡ πρόταση: $2\nu^2 + 5$ εἶναι πρῶτος. (Ἀντί τοῦ $2\nu^2 + 5$ μποροῦμε νά λάβουμε $2\nu^2+11$ ἤ τό παράδειγμα τοῦ EULER $\nu^2+\nu+41$). Ἔτσι φθάνουμε στή διατύπωση τοῦ προβλήματος στήν γενικότερη μορφή του: Ἄν $p(\nu)$ εἶναι ἕνα προτασιακός τύπος μέ $\nu \in \mathbb{N}$, εἶναι ἀληθής ἡ πρόταση

$$\forall \nu \in \mathbb{N},\ p(\nu);$$

Γιά νά ἐξηγήσουμε τήν τεχνική τῆς ἀποδείξεως, μποροῦμε νά καταφύγουμε σέ κάποιο φυσικό ἀνάλογο ὅπως τό παρακάτω παράδειγμα (S.M.P. REVISED ADVANCED MATHEMATICS BOOK, 2 , 1975 6.570) μιᾶς σειρᾶς ἀπό ντόμινο

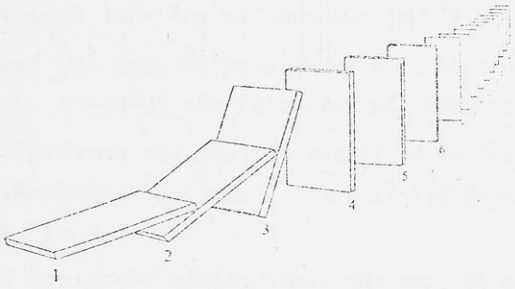

πού εἶναι βέβαιο ὅτι ὅλα θά πέσουν ἄν γνωρίζουμε:

1) τό πρῶτο πέφτει
2) ἄν κάποιο πέφτει τότε καί τό ἐπόμενο θά πέσει.

Στή συνέχεια διατυπώνουμε τήν τεχνική τῆς ἀποδείξεως ἐφαρμόζοντάς την παράλληλα στό ἀρχικό παράδειγμα. Τονίζουμε ὅτι ἡ ἀλήθεια τῆς προτάσεως $p(1)$ καί τῶν διαδοχικῶν συνεπαγωγῶν $p(1) \Rightarrow p(2) \ldots\ldots p(\kappa) \Rightarrow p(\kappa+1) \ldots\ldots$ ἐξασφαλίζει τήν ἀλήθεια τῶν $p(2)$, $p(3) \ldots\ldots p(\kappa) \ldots\ldots$

Τέλος διατυπώνουμε τήν ἀρχή τῆς τέλειας ἐπαγωγῆς (ἀξίωμα P5 σελ. 21) στήν ὁποία στηρίζεται ἡ ἀποδεικτική μέθοδος. Ἐπίσης

./.

θά δοθεῖ ἡ περίπτωση πού τό σύνολο ἀναφορᾶς τοῦ $p(v)$ δέν εἶναι ὁλόκληρο τό $\mathbb{N}$ (ἀξιολογη παρ. σελ. 23) καθώς καί δεύτερο ἀντιπαράδειγμα ἀπό τά σχόλια σ. 24. Ἡ ἀνισότητα BERNOULLI νά δοθεῖ γιά ἄσκηση στό σπίτι. Προτείνονται οἱ ἀσκήσεις 18,α,β,ε, - 20(ι)-21, 1,2.

5.- Ἀπόλυτη τιμή πραγματικοῦ ἀριθμοῦ

α) Ὡς ἐφαρμογές τοῦ ὁρισμοῦ νά λυθοῦν ἐξισώσεις τῆς μορφῆς $|x| = a$ καί $a|x| = \beta$.

β) Ἀπό τίς ἄμεσες συνέπειες τοῦ ὁρισμοῦ, νά τονιστοῦν ἰδιαίτερα ἡ $|a| = 0 \Leftrightarrow a = 0$ καί $|a| = |-a|$. Ὡς ἄμεσες συνέπειες τοῦ ὁρισμοῦ μποροῦν νά θεωρηθοῦν καί οἱ ἰδιότητες τῶν παρ. 23, 24 ἀφοῦ $|a| = \pm a$ καί συνεπῶς $|a|^{2v} = a^{2v}$ καθώς καί ἡ παρ. 22

γ) Μετά τήν παρ. 24 μποροῦν νά ἀκολουθήσουν ὡς ἐφαρμογές οἱ παρ. 33-34-35 τῶν ἐξισώσεων μέ ἀπόλυτες τιμές τοῦ ἀγνώστου.

δ) Ἡ ἰδιότητα τῆς παρ. 25 μπορεῖ νά ἀποδειχθεῖ ὡς ἑξῆς:
$|x| \leq \varepsilon \Longleftrightarrow |x|^2 \leq \varepsilon^2 \Longleftrightarrow x^2 \leq \varepsilon^2 \Longleftrightarrow x^2 - \varepsilon^2 \leq 0 \Longleftrightarrow (x-\varepsilon)(x-\varepsilon) \leq 0$
$-\varepsilon \leq x \leq \varepsilon$.

ε) Νά τονιστοῦν οἱ ἰδιότητες τῶν παρ. 26 καί 28 στήν ὁποία στηρίζεται ἡ παρ. 29. Ἡ ἀπόδειξη τῆς ἰδιότητας παρ. 27 μπορεῖ νά στηριχθεῖ στήν παρ. 26 ὡς ἑξῆς:
$|\alpha| = |\beta + \alpha - \beta| \leq |\beta| + |\alpha - \beta|$ δηλ. $|\alpha| - |\beta| \leq |\alpha - \beta|$
καί μέ ἀντιμετάθεση τοῦ α,β $|\beta| - |\alpha| \leq |\alpha - \beta|$
ἄρα $\big||\alpha| - |\beta|\big| \leq |\alpha - \beta|$
Μέ ἀντικατάσταση τοῦ β σέ $-\beta$ ἔχουμε (λόγω καί τῆς παρ. 26)
$\big||\alpha| - |\beta|\big| \leq |\alpha \pm \beta| \leq |\alpha| + |\beta|$

6.- Ἀκολουθίες

Ἡ διδασκαλία θά περιλάβει τά ἑξῆς:
Ἔννοια ἀκολουθίας παρ. 39 μέ παραδείγματα σελ. 52.
Φραγμένη ἀκολουθία παρ. 41, παράδ. σελ. 55.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Μονότονη ακολουθία παρ. 42 Παραδ. σελ. 56.

Παράγρ. 45 καί 46 χωρίς τή σημείωση.

Όριο ακολουθίας μέ παραδείγματα σελ. 66-67.

Οί ισοδυναμίες πού χρησιμοποιοῦνται στά παραδείγματα μποροῦν νά δδηγήσουν σέ παρανοήσεις.

Ή λύση π.χ. στό παράδειγμα 1°σελ. 66 μπορεῖ νά διατυπωθεῖ ὡς ἑξῆς:

Εἶναι $|a_\nu - 1| = \left|\frac{\nu}{\nu+1} - 1\right| = \frac{1}{\nu+1} < \frac{1}{\nu}$

Γιά νά ἔχουμε $|a_\nu - 1| < \varepsilon$ ἀρκεῖ $\frac{1}{\nu} < \varepsilon$ καί ἐπειδή $\frac{1}{\nu} < \varepsilon \Leftrightarrow \nu > \frac{1}{\varepsilon}$

Ἄρα γιά κάθε $\varepsilon > 0$ μπορεῖ νά ὁριστεῖ ὁ $\nu_0 > \frac{1}{\varepsilon}$ ὁπότε γιά κάθε $\nu \geqslant \nu_0 > \frac{1}{\varepsilon}$ εἶναι $|a_\nu - 1| < \varepsilon$ δηλ. $a_\nu \to 1$

Μπορεῖ ἀκόμη νά δοθεῖ τό ἀντιπαράδειγμα 5° σελ. 67 ὡς ἑξῆς: Ἐπειδή οἱ ὅροι τῆς ακολουθίας εἶναι ὁ 1 καί -1, ἄν $a_\nu \to \chi$ θά εἴχαμε γιά κάθε ε, τελικά

$$|1-\chi| < \varepsilon \quad \text{καί} \quad |-1-\chi| < \varepsilon \text{ ἤ } |1+\chi| < \varepsilon$$

ὁπότε $2 = |(1+\chi) + (1-\chi)| \leqslant |1+\chi| + |1-\chi| < 2\varepsilon$

δηλ. $1 < \varepsilon$ πράγμα πού δέν ἰσχύει ἀφοῦ ὁ ε μπορεῖ νά εἶναι ὁποιοδήποτε.

Οἱ παρ. 48 καί παρ. 51 νά δοθοῦν χωρίς τίς ἀποδείξεις καί νά ακολουθήσουν οἱ παρ. 52, 53 μέ τήν ἐφαρμογή καί ἡ 54 χωρίς ἀπόδειξη. Ἀφοῦ ὁριστοῦν οἱ πράξεις στό σύνολο τῶν ακολουθιῶν παρ. 40 θά ακολουθήσουν τά θεωρήματα τῶν παρ. 57-61. Στά δύο τελευταῖα, οἱ ἀποδείξεις νά παραλειφθοῦν. Νά γίνουν οἱ ἐφαρμογές σελ. 78 καί ἡ 1η τῆς παρ. 64.

Τέλος νά διατυπωθεῖ τό ἀξίωμα τῆς παρ. 66 καί νά γίνει ἐφαρμογή στή μέτρηση τοῦ κύκλου καί τό ἐμβαδό τοῦ κυκλ. δίσκου.

7.- Πρόοδοι

Νά διδαχθοῦν κατά σειρά οἱ παρ. 69, 70, 72, 74, 75, 76, 77. Μετά τόν ὁρισμό τῆς ἁρμονικῆς προόδου, παρ. 79, νά δοθοῦν ὡς ἐφαρμογές οἱ παρ. 80-81. Στή συνέχεια οἱ παρ. 83, 84, 89, 90, 91, 92, 93

./.

καί 94. Ὡς ἐφαρμογές νά τεθοῦν τά προβλήματα ἀνατοκισμοῦ παρ. 172, ἴσων καταθέσεων παρ. 174, 175 καί χρεωλυσίας παρ. 177.

8.- Τριγωνομετρία

Νά διδαχθοῦν οἱ ἑνότητες "Τρόπή ἀθροίσματος καί διαφορᾶς τριγων. ἀριθμῶν σέ γινόμενα καί ἀντιστρόφως". Ὡς ἐφαρμογές θά λυθοῦν καί τριγωνομετρικές ἐξισώσεις ὅπως οἱ ἀκόλουθες :

α) $συν2χ + 3ημ χ - 2 = 0$

β) $3ημχ \, εφχ + 9συνχ = 5\sqrt{3}$

γ) $ημχ + \sqrt{3}συνχ = -2$

δ) $ημχ + ημ2χ + ημ3χ + ημ4χ = 0$

9.- Λογάριθμοι

Νά διδαχθοῦν οἱ παρ. 147 -148, 149, 150, 151, 152, 153, 154 Οἱ δεκαδικοί λογάριθμοι νά διδαχθοῦν σύντομα. Νά γίνει ἁπλή ἀναφορά στήν ὕπαρξη καί τή χρήση τῶν λογαριθμικῶν πινάκων. Μέ τό παράδειγμα 2 παρ. 167 νά δειχθεῖ ἡ χρησιμότητα τῶν λογαρίθμων στούς ἀριθμητικούς ὑπολογισμούς.

Οἱ ἐκθετικές καί λογαριθμικές ἐξισώσεις νά διδαχθοῦν μέ τά παραδείγματα τῶν παρ. 168 περιπτ. α,β,γ,ε,ζ καί παρ. 170 α, παραδ. $1^{ο}$ καί $2^{ο}$.

10. Νά διδαχθοῦν οἱ τριγωνομετρικές σχέσεις μεταξύ πρωτευόντων στοιχείων τριγώνου καί θά γίνει ὡς ἐφαρμογή ἡ κατάστρωση τῆς ἐπιλύσεως τριγώνου σέ ὅλες τίς περιπτώσεις.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

Ἡ διδασκαλία τῆς Γεωμετρίας στίς τάξεις Α΄ καί Β΄ Λυκείου θά γίνει ἀπό τό βιβλίο "Εὐκλείδειος Γεωμετρία" τοῦ Χ. Παπανικο-

./.

λάου. Εἰδικότερα στή Β΄ Λυκείου θά διδαχθοῦν μόνο ὅσα ρητῶς ἀναγράφονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα (π.χ. δέν περιλαμβάνονται ἡ θεωρία τῶν τριέδρων γωνιῶν). Διευκρινίζεται ἐπίσης ὅτι οἱ ἀποδείξεις τῶν θεωρημάτων πού ἀναφέρονται στό μῆκος τοῦ κύκλου καί τό ἐμβαδό τοῦ κυκλικοῦ δίσκου παραλείπονται (βλ. ἀκολουθίες).

IV.- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ὁ καθηγητής ἔχοντας ὑπόψη τίς παραπάνω ὁδηγίες καί μέ ἐφόδια τίς γνώσεις, τή διδακτική του πεῖρα καί δεξιοτεχνία καί μέ βάση τίς ἀρχές τῆς διδακτικῆς καί πρό παντός ἐκτιμώντας σωστά τίς δυνατότητες τῆς τάξεως καλεῖται νά διαμορφώσει τή διδασκαλία του, ὥστε νά ἀνταποκρίνεται ὅσο γίνεται καλύτερα στό πνεῦμα καί στίς ἐπιδιώξεις τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 96/1978

Σήμερα, 20 Σεπτεμβρίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄κ. Ν. Βαρουχάκης, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Δ. Τομπαΐδης καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Β. Θεοδωρακόπουλος καί Λ. Ἀδαμόπουλος, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς των ἀπασχολήσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀναπομπή ἀποφάσεων τῶν Ἐπιτροπῶν κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Φυσικῆς καί Χημείας Γ΄ τάξεως Λυκείου γιά ἐπανεξέταση. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀκύρωση τῆς πράξεως ἀριθμ. 58/1978 τοῦ Τμήματος. Εἰσηγητής ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀνακοινώσεις.

ΚΜ/.../.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ πρώτου θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας μέ τό ἔγγραφο του ἀριθμ. Φ.211.25/18/103173/12-9-1978 διαβιβάζει αἰτήσεις τῶν: Γεωργίου Πρίντζα, Γιάννη Κατσίκαρου καί Στέλιου Χατζηαναγνώστου, Βασιλείου Κάρκαλου, Κανέλλου Λιακόπουλου, Σ. Ξυνῆ καθώς καί τῶν ἐκδόσεων GUDENBERG μέ ὑπογραφή Γ. Δάρδανος γιά τά βιβλία τῶν Κουκουλᾶ-Σγούρου καί Ν. Σκαμνάκη, μέ τίς ὁποῖες ζητοῦν νά ἀναθεωρηθεῖ ἡ ἀπόφαση τῶν Ἐπιτροπῶν Κρίσεως τῶν βιβλίων τους, ἐπειδή δέν κρίθηκαν κατάλληλα ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τή Γ΄ τάξη Λυκείου.

Ὕστερα ἀπό τό παραπάνω ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί ἐπειδή μερικές ἀπό τίς αἰτήσεις περιέχουν ὁρισμένα νέα στοιχεῖα, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἀναπομπή τῆς ἀποφάσεως τῶν Ἐπιτροπῶν γιά ἐπανεξέταση, ἀναφορικά μέ τά βιβλία τῶν αἰτούντων γιά τή Γ΄ τάξη Λυκείου.

Τό Τμῆμα, μετά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νά διαβιβασθοῦν οἱ αἰτήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων στίς Ἐπιτροπές Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων Φυσικῆς καί Χημείας γιά ἐπανεξέταση, ἐπειδή μερικές ἀπό αὐτές περιέχουν ὁρισμένα νέα στοιχεῖα.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος, γιά τήν ἀκύρωση τῆς πράξεως 58/23-5-1978 τοῦ Τμήματος, κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγήθηκε στό Τμῆμα τήν ἀκύρωση τῆς πράξεως αὐτῆς, πού ἀναφερόταν σέ αἴτημα τοῦ Ἰδιωτικοῦ Ἡμερήσιου Γυμνασίου Κωφῶν καί Βαρηκόων, γιά νά γίνει τό μάθημα τῆς Γυμναστικῆς τό μήνα Μάϊο τοῦ 1978 τίς ἀπογευματινές ὧρες, γιατί εἶναι πλέον ἄνευ ἀντικειμένου.

Τό Τμῆμα μετά τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ἶ ν ε τ α ι

./.

Νά ἀκυρωθεῖ ἡ πράξη 58/23-5-1978, ἐπειδή εἶναι πλέον ἄνευ ἀντικειμένου.

Ἀκολούθως ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Ν. Βαρουχάκης ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

1) Τό ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀριθμ. Φ.900.2/56/90391/26-8-1978 μέ τό ὁποῖο κοινοποιεῖται ἀντίγραφο τῆς ἀριθμ. Α3/8646/2-8-1978 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, "περί συμπληρώσεως τῆς Γ6/7654/72 ἀποφάσεώς του γιά τήν ἀερομεταφορά βαρέως ἀσθενῶν".

2) Τήν ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀριθμ. Φ.211.22/3/94471/24-8-1978 πρός τούς Γενικούς Ἐπιθεωρητές Μ.Ε. μέ θέμα τήν ἔγκριση ἐλεύθερων βοηθημάτων τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς τῶν Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου καί τῆς Α΄ Λυκείου γιά τό σχολικό ἔτος 1978-1979.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 97/1978

Σήμερα, 21 Σεπτεμβρίου 1978, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δημ. Σακκᾶς, Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ βοηθητικοῦ βιβλίου γιά τή διδασκαλία τῆς θεματογραφίας ὡς ἀντικειμένου ἐπιλογῆς στή Β΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητές οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Β. Βῶρος καί Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἀναλυτικό πρόγραμμα Λατινικῶν Β΄ τάξεως Λυκείου (ἐπιλογή). Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀνακοίνωση

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ.κ. Φ. Βῶρος καί Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλοι Β΄, θέτουν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή τους πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Ὑστερα ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ Τμήματος (Πράξη 25/1978) νά καταρτιστεῖ ἀπό τούς φιλολόγους του εἰδικό βοήθημα γιά τούς καθηγητές πού θά διδάξουν τό μάθημα τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν (ὡς ἀντικείμενο ἐπιλογῆς) στή β΄ γενικοῦ λυκείου, οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος συνέταξαν ἐγχειρίδιο πού περιέχει:

α) Μεθοδολογικές ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῆς θεματογραφίας.

β) Κατάλογο συντακτικῶν φαινομένων πού πρέπει νά διδαχτοῦν μέ τή βοήθεια κατάλληλων θεμάτων.

γ) 69 θέματα ἀπό τά ἔργα τῶν ἀττικῶν συγγραφέων τῆς κλασσικῆς περιόδου, μέ σύντομα εἰσαγωγικά σημειώματα πού τοποθετοῦν τό κάθε θέμα στό εὐρύτερο πλαίσιο τοῦ ἔργου ἀπό τό ὁποῖο εἶναι παρμένο τό συγκεκριμένο θέμα.

Τό βοήθημα αὐτό κρίνεται ἀπαραίτητο νά ἐκδοθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ καί νά διανεμηθεῖ δωρεάν στούς φιλολόγους τῶν δημόσιων καί ἰδιωτικῶν σχολείων πού θά διδάξουν τό μάθημα τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν (ἐπιλογῆς) στή β΄ γενικοῦ λυκείου.

Τό Τμῆμα ἄκουσε τήν εἰσήγηση καί ὕστερα ἀπό κατατοπιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τῶν κ.κ. Δ. Σακκᾶ καί Β. Βώρου στό σύνολό της.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ηλίας Σπυρόπουλος, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἀκόλουθα:

"Υστερα ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ 'Υπουργείου νά περιοριστοῦν οἱ ὧρες τοῦ μαθήματος τῶν Λατινικῶν στή Β΄ τάξη Λυκείου (πρόγραμμα ἐπιλογῆς) ἀπό 3 σέ δύο, ὑπάρχει ἀνάγκη νά ἀναπροσαρμοστεῖ καί τό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Γι' αὐτό προτείνω οἱ δυό ὧρες τοῦ προγράμματος νά διατεθοῦν γιά γλωσσική διδασκαλία ὁλόκληρο τό ἔτος. "Ετσι ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα θά ἀπαλειφθοῦν τό στοιχεῖο Β1 πού ἀφοροῦσε τή γλωσσική διδασκαλία τοῦ μαθήματος ἀπό μία ὥρα τήν ἑβδομάδα μετά τίς 31 'Ιανουαρίου καί ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους καθώς καί τό στοιχεῖο Β2 πού ἀφοροῦσε στή διδασκαλία κειμένων ("'Αννίβας" καί "Κορνήλιος Νέπωτας") δυό ὧρες τήν ἑβδομάδα γιά τό ἴδιο χρονικό διάστημα.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση καί τίς γνῶμες τῶν μελῶν του πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

'Αναπροσαρμόζει τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Λατινικῶν τῆς Β΄ Λυκείου (ἐπιλογή) πού εἶχε συντάξει μέ τήν πράξη του ἀριθμ. 8/1978 ὡς ἑξῆς:

Σκοπός

Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῶν Λατινικῶν εἶναι: α) Νά μυήσει τούς μαθητές στό βασικό λεξιλόγιο καί τίς κύριες λειτουργίες μιᾶς ὑποδειγματικά πειθαρχημένης γλώσσας, ἡ ὁποία ἔχει δανείσει στήν 'Επιστήμη, στήν Τέχνη καί στή Φιλοσοφία πολλά καί σημαντικά συστατικά στοιχεῖα της καί εἶναι ἡ μητέρα γλῶσσα τῶν σημαντικότερων γλωσσῶν τοῦ δυτικοῦ κόσμου, β) νά κάνει τούς μαθητές ἱκανούς νά διαβάζουν καί νά κατανοοῦν ἁπλά κείμενα τῆς κλασικῆς λατινικῆς Γραμματείας, ὥστε νά διεγερθεῖ τό ἐνδιαφέρον τους γιά εὐρύτερη γνωριμία μέ τά πολιτιστικά στοιχεῖα καί τίς ἀξίες, τῶν ὁποίων αὐτά τά κείμενα εἶναι φορεῖς.

./.

Διδακτέα Ὕλη

Γλωσσική διδασκαλία: Ὧρες 2

Ἀνάγνωση καί μετάφραση ἁπλῶν λατινικῶν κειμένων ἀπό τό ἐγκεκριμένο Ἀναγνωστικό τῆς Λατινικῆς.

Παράλληλα, καί μέ βάση τίς ἀσκήσεις τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, συστηματική διδασκαλία τῶν συνηθέστερων γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων ἀπό τό ἐγκεκριμένο διδακτικό ἐγχειρίδιο τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς σέ τόση ἔκταση ὅση χρειάζεται γιά μιά πρώτη γνωριμία τῶν μαθητῶν μέ τή γλώσσα αὐτή καί ὅση ἀπαιτεῖται γιά νά καταστοῦν οἱ μαθητές ἱκανοί νά διαβάζουν, νά μεταφράζουν καί νά κατανοοῦν τό περιεχόμενο τῶν διδασκόμενων λατινικῶν κειμένων. Εἰδικότερα:

α) Ἀπό τή Γραμματική θά διδαχθοῦν κυρίως: Τά στοιχεῖα πού εἶναι χρήσιμα γιά τή σωστή προφορά καί τήν ἀνάγνωση λατινικοῦ κειμένου. Οἱ πέντε κλίσεις τῶν οὐσιαστικῶν, τά ἐπίθετα καί τά παραθετικά τους χωρίς τίς λεπτομέρειες καί τίς ἐξαιρέσεις πού ἀφοροῦν τό σχηματισμό καί τήν κλίση τύπων πού σπανιότητα ἀπαντοῦν στά συνήθη κείμενα. Οἱ πιό συνηθισμένοι τύποι τῶν ἀντωνυμιῶν καί τῶν ἀπολύτων καί τακτικῶν ἀριθμητικῶν. Τά στοιχειώδη εἰσαγωγικά στό λατινικό ρῆμα. Τό βοηθητικό ESSE καί οἱ πιό συνήθεις σύνθετοι τύποι του. Οἱ κλίσεις τῶν ὁμαλῶν ρημάτων. Ἀρχικοί χρόνοι. Τά συνηθέστερα ἀποθετικά καί ἡμιαποθετικά ρήματα καθώς καί τά συνηθέστερα ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου καί κυρίως οἱ προθέσεις καί οἱ σύνδεσμοι.

β) Ἀπό τό Συντακτικό θά διδαχθοῦν: Τά βασικότερα καί ἁπλούστερα φαινόμενα τῆς λατινικῆς συντάξεως, ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά ἀντιλαμβάνονται οἱ μαθητές τούς τρόπους δομῆς τῆς ἁπλῆς καί τῆς σύνθετης λατινικῆς προτάσεως, σέ βαθμό πού τούς χρειάζεται γιά τήν κατανόηση συνήθων λατινικῶν κειμένων.

γ) Ἡ διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων δέ θά ἀκολουθεῖ τή συστηματική κατάταξή τους στά οἰκεῖα διδακτικά ἐγχειρίδια, ἀλλά θά παρακολουθεῖ τή σειρά τῶν ἀσκήσεων τοῦ Ἀναγνωστικοῦ.

δ) Ἡ ἐμπέδωση τῶν διδασκομένων θά ἐπιδιώκεται κυρίως μέ γραπτές

/

ἤ καί προφορικές ἀσκήσεις πού θά περιλαμβάνουν: 1) φράσεις καί μικρές-ἁπλές προτάσεις γιά συμπλήρωση ἤ μετασχηματισμό ὁρισμένων μερῶν τους. 2) Λέξεις, φράσεις καί μικρές-ἁπλές προτάσεις γιά μεταφορά ἀπό τά 'Ελληνικά στά Λατινικά καί τό ἀντίθετο. 3) Πρέπει νά καταβάλλεται ἰδιαίτερη προσπάθεια γιά τήν ἀπομνημόνευση λέξεων καί φράσεων μέ τίς ὁποῖες θά ἐμπλουτίζεται προοδευτικά τό Λατινικό λεξιλόγιο τῶν μαθητῶν. Στερεότυπες λατινικές φράσεις πού διατηροῦνται ἀκόμη ὡς ὅροι ἤ ἀποφθεγματικές ἐκφράσεις πρέπει νά ἐπισημαίνονται ἰδιαίτερα.

Θέμα 3ο - 'Ανακοίνωση

'Ο Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. 'Αναστάσιος Πάγκαλος ἀνακοίνωσε στά μέλη τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο 104121/3-9-1978 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ, τοῦ ὁποίου τό θέμα εἶναι: 'Αποστολή ὁδηγιῶν στά σχολεῖα γιά τή διδασκαλία τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γραμματείας καί ἀνέθεσε στό Σύμβουλο Β' κ. Δ. Σακκᾶ τήν ἐξέταση τοῦ θέματος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 98/1978

Σήμερα, 23 Σεπτεμβρίου 1978, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ Προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστασίου Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Βασ. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση στά Σχέδια Π.Δ/των: α) "Περί ἱδρύσεως Προτύπων Ἑλληνικῶν Κλασσικῶν Λυκείων" καί β) "Περί καταργήσεως ἡμερήσιων Λυκείων Γενικῆς Κατευθύνσεως". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀνακοίνωση

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ πρώτου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε στὰ μέλη τοῦ Τμήματος τὰ ἑξῆς:

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνση Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως, Διεύθυνση Δ. καὶ Ο.Υ., μὲ τὸ ἔγγραφό της ἀριθμ. 105314/14-9-1978 ἀποστέλλει στὸ ΚΕΜΕ σχέδιο Π.Δ/τος "Περὶ καταργήσεως ἡμερησίων Λυκείων Γενικῆς Κατευθύνσεως" καὶ ἄλλο "Περὶ Ἱδρύσεως Προτύπων Ἑλληνικῶν Κλασσικῶν Λυκείων" γιὰ γνωμοδότηση σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1976.

Γι' αὐτὸ τὸ ἀντικείμενο παρατηρῶ τὰ ἑξῆς:

Μὲ τὸ πρῶτο Σχέδιο Π.Δ/τος καταργοῦνται σταδιακὰ ἀπὸ τὸ τρέχον σχολικὸ ἔτος 1978-79 δέκα ἡμερήσια Λύκεια Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ στὴ θέση τους ἱδρύονται ἰσάριθμα Πρότυπα Κλασικὰ Λύκεια. Σημειώνω ὅτι τὰ πρότυπα σχολεῖα, γιὰ τὴ σκοπιμότητα τῶν ὁποίων ἄλλωστε ἔχω ἐπιφυλάξεις, δὲν πρέπει νὰ ὑπηρετοῦν μόνο τοὺς μαθητές τους ἀλλὰ καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Στὴν προκειμένη περίπτωση ὅμως τὰ Πρότυπα Κλασικὰ Λύκεια ἱδρύονται σὲ βάρος τῶν Λυκείων Γενικῆς Κατευθύνσεως. Καταργοῦνται πολυπληθέστατα Λύκεια Γενικῆς Κατευθύνσεως καὶ μάλιστα σὲ περιοχὲς μὲ συνεχῶς αὐξανόμενο πληθυσμὸ γιὰ νὰ ὑπηρετηθεῖ μικρὸς ἀριθμὸς μαθητῶν ποὺ θὰ φοιτήσουν στὰ Κλασικὰ Λύκεια. Αὐτὸ θὰ σήμαινε ἐλιτισμὸ στὴν ἐκπαίδευση καὶ θὰ προκαλοῦσε δικαιολογημένες ἀντιδράσεις. Γι' αὐτὸ ἔχω τὴ γνώμη νὰ μὴν ἐκφράσουμε ἁπλῶς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴ σκοπιμότητα ἱδρύσεως Κλασικῶν Λυκείων σὲ βάρος πολυπληθῶν καὶ πολυτμημάτων Γενικῶν Λυκείων ἀλλὰ εὐθέως καὶ ἀνεπιφύλακτα νὰ εἰσηγηθοῦμε στὴ Διοίκηση νὰ μὴν προχωρήσει τὰ ἀνωτέρω Σχέδια Π.Δ/των. Ἄλλωστε καὶ τὸ σχολικὸ ἔτος 1978-79 κατὰ τὸ ὁποῖο προβλέπεται ἡ κατάργηση-ἵδρυση τῶν ἀνωτέρω σχολείων ἔχει ἤδη ἀρχίσει, ὥστε νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθουν αὐτὲς οἱ μεταβολὲς αὐτὸ τὸ χρόνο. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἑπόμενο σχολικὸ ἔτος νομίζω ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο δὲν πρέπει νὰ σπεύσει στὴν ἵδρυση κλασικῶν Λυκείων, ἂν δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις (ἰδιαίτερα κτίρια κτλ.). Τέλος, νομίζω ὅτι τὰ Κλασικὰ Λύκεια τελικὰ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβοῦν τὰ 4-5.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατὰ τὴν ὁποία ἀναπτύχθηκαν ἀπόψεις γενικὰ

./.

σύμφωνες μέ τίς ἀπόψεις πού ἀνέπτυξε ὁ εἰσηγητής. Ὅλα τά μέλη τοῦ Τμήματος συμφώνησαν ὅτι τά Πρότυπα Κλασικά Λύκεια πρέπει νά στεγαστοῦν σέ νέα κτίρια καί νά μή λειτουργήσουν σέ βάρος τῶν Λυκείων Γενικῆς Κατευθύνσεως καί μάλιστα τῶν πολυπληθῶν.

Ὁ κ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἰδιαίτερα τόνισε ὅτι ἐπιβάλλεται νά μήν ἱδρυθοῦν νέα Κλασικά Λύκεια πρίν ἀξιοποιηθεῖ ἡ ἐμπειρία ἀπό τή λειτουργία τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου Ἀναβρύτων.

Ὁ κ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε ὅτι: α) συμμερίζεται τίς ἐπιφυλάξεις τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν, β) ἐπισημαίνει ὅτι κατά τό νόμο χρειάζονται ἰσάριθμες θέσεις Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν-Διευθυντῶν, γ) δυσκολεύεται νά διακρίνει τή νομική βάση ἱδρύσεως νέων λυκείων χωρίς τίς διαδικασίες τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ Ν.309/1976 καί δ) φρονεῖ ὅτι τό θέμα μπορεῖ νά προωθηθεῖ σέ εὐθετότερη στιγμή.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 105314/14-9-1978 τῆς Διευθύνσεως Δ. καί Ο.Υ. τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί τά συνημμένα σ' αὐτό δύο Σχέδια Προεδρικῶν Διαταγμάτων,

2) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975,

3) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄, καί

4) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέ συμφωνεῖ μέ τή μεθόδευση πού ἐπιδιώκεται μέ τά δυό σχέδια Π.Δ/των, γιατί νομίζει ὅτι δέν εἶναι πρός τό συμφέρον τῆς ἐκπαιδεύσεως ἡ ἵδρυση Κλασικῶν Λυκείων μέ παράλληλη κατάργηση πολυπληθῶν Λυκείων Γενικῆς Κατευθύνσεως, τά ὁποῖα λειτουργοῦν σέ μεγάλα ἀστικά κέντρα, ὅπου τό μαθητικό δυναμικό εἶναι μεγάλο καί συνεχῶς αὐξάνεται. Ἐξάλλου, ἐπειδή ἡ λειτουργία Κλασικῶν Λυκείων προϋποθέτει προπαρασκευή γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν ἰδιότυπων ἀναγκῶν πού ἀπαιτεῖ ἡ λειτουργία τῶν σχολείων αὐτῶν, ἐνδείκνυται ἡ ἵδρυση τῶν νέων Κλασικῶν Λυκείων νά γίνει πολύ προσεκτικά καί ἀφοῦ πρῶτα ἀξιοποιηθεῖ ἡ ἐμπειρία ἀπό τή λειτουργία τοῦ Κλασικοῦ Λυκείου Ἀναβρύτων.

./.

'Ακολούθως ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κ. Φούσκας ἀνακοινώνει στό Τμῆμα τό ἔγγραφο τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀριθμ. Φ.211.25/19/105572, πρός τούς Γενικούς 'Επιθεωρητές, τό ὁποῖο πληροφορεῖ ὅτι τό βιβλίο τοῦ Γ. 'Αγγελόπουλου "Βιβλίο Μουσικῆς" ἔχει ἐγκριθεῖ ὡς ἐλεύθερο βοήθημα Μουσικῆς γιά τή πρώτη (Α) τάξη Γυμνασίου καί ὄχι γιά τή δεύτερη (Β), ὅπως ἀπό παραδρομή εἶχε γραφεῖ στήν ἀπόφαση ἀριθμ. 211.22/3/94471/24-8-1978 τοῦ ΥΠΕΠΘ.

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 99/1978

Σήμερα, 28 Σεπτεμβρίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστασίου Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, γιατί εἶχε ἀναρρωτική ἄδεια καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Φυσική" Β΄τάξεως Λυκείου τοῦ Α. Μάζη. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Προτάσεις τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Ο.Κ. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Κρίση βιβλίου Θωμᾶ Γιαννάκη: "Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί τοῦ Ἀθλητισμοῦ κατά τή Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή ἐποχή". Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 4ο – Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 5ο – Ἀπάντηση στό ἔγγραφο ἀριθμ. 104121/13-9-1978 τοῦ ΥΠΕΠΘ, τοῦ ὁποίου θέμα εἶναι: Ἀποστολή ὁδηγιῶν στά σχολεῖα γιά τή διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

Τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ τό ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ.211/165/106859/20-9-1978 μᾶς διαβιβάζει, γιά ἔγκριση, τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως πού συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/26/98024/1-9-1978 γιά τήν ἀναθεώρηση, βελτίωση καί μεταβολή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Φυσική Β΄ Λυκείου" τοῦ Α. Μάζη.

Στήν Ἐπιτροπή, Πρόεδρος ἦταν ὁ κ. Α. Μάζης, Ἐπίτιμος Γενικός Ἐπιθεωρητής Μ.Ε. καί μέλη οἱ κ.κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Χ. Κανελλόπουλος, Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ καί Α. Παπαϊωάννου, Φυσικός, Προϊστάμενος τοῦ Τμήματος διδακτικῶν βιβλίων τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἔκανε τίς ἀπαραίτητες προσθῆκες, προσαρμογές καί βελτιώσεις στό παραπάνω βιβλίο, ὥστε νά περιλαμβάνει καί τήν ὕλη τῆς Φυσικῆς πού περιέχεται στό νέο πρόγραμμα ἐπιλογῆς, ἐνέκρινε τίς μεταβολές αὐτές μέ τήν πράξη της ἀριθμ. 1/18-9-1978 καί ὑπέβαλε σχετικό ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου μέ τίς μεταβολές στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως διεπίστωσα ὅτι οἱ ἀναθεωρήσεις, προσθῆκες καί μεταβολές, πού ἔγιναν, ἐξυπηρετοῦν τό σκοπό τῆς ἀνατυπώσεως τοῦ βιβλίου καί εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἔγκριση τῆς πράξεως τῆς Ἐπιτροπῆς καί τήν ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/165/106859/20-9-1978 τοῦ ΥΠΕΠΘ,
2) Τήν Ὑπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/26/98024/1-9-1978 μέ τήν ὁποία συγκροτήθηκε ἡ Ἐπιτροπή Κρίσεως γιά τήν ἀναθεώρηση, προσθῆκες καί μεταβολές στό βιβλίο τῆς Φυσικῆς Β΄ τάξεως Λυκείου,
3) Τήν πράξη ἀριθμ. 1/18-9-78 τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Φυσική Β΄ Λυκείου" Α. Μάζη,
4) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ, &
5) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν πράξη (ἀριθμ. 1/18-9-78) τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Φυσική Β΄ Λυκείου" Α. Μάζη, ὅπως ἔχει, καί προτείνει τήν ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τά ἑξῆς:

Τό ἀριθμ. 105695/16-9-1978 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας μέ συνημμένο ἔντυπο προτάσεων τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας σχετικά μέ τήν εἰσαγωγή στά σχολεῖα μας εἰδικοῦ μαθήματος γιά τήν Εὐρωπαϊκή Κοινότητα καί μέ τή βελτίωση τῆς διδασκαλίας τῶν Ξένων Γλωσσῶν, γιά τή μεθόδευση σχετικῶν ἐνεργειῶν. Ἀκολουθεῖ μέ τή διατύπωση τῆς γνώμης του:

Α.- Γιά νά πάρει σάρκα καί ὀστά ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότητα, τό σχολεῖο εἶναι πού θά παίξει πρωτεύοντα ρόλο. Γι' αὐτό εἶναι ἀνάγκη πρωταρχικά νά ἐνσωματωθεῖ ἀπό τό σχολικό ἔτος 1979-80 εἰδικό μάθημα μέ τίτλο "Εὐρωπαϊκή Κοινότητα" στά προγράμματα Στοιχειώδους καί Μέσης Ἐκπαιδεύσεως (Γενικῆς καί Ἐπαγγελματικῆς) ὡς ἑξῆς: α) περίπου 15 διδακτικές ὧρες συνολικά γιά τίς Ε΄ καί ΣΤ΄ τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, β) ἐπίσης 15 διδακτικές ὧρες γιά τή Γ΄ Γυμνασίου, καί γ) περί τίς 10 διδακτικές ὧρες γιά τή Γ΄ Λυκείου. Μέ τήν καθιέρωση εἰδικοῦ μαθήματος θά συνειδητοποιηθεῖ καί ἡ σοβαρότητά του καί θά ὑπηρετηθεῖ ὁ σκοπός τῆς ἐνοποίησης τῆς Εὐρώπης γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς ἴδιας τῆς ἐπιβίωσής της.

Πρός τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νά συγκροτηθεῖ ὁμάδα ἐργασίας γιά νά συντάξει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος σύμφωνα μέ τούς τρεῖς βασικούς τομεῖς, πού ὑπογραμμίζονται στή σχετική πρόταση τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας, καί στή συνέχεια νά συγγραφεῖ, μέ ἀνάθεση ἤ προκήρυξη, τό κατάλληλο βιβλίο. Ἐπίσης γιά τή σχετική ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν χρειάζεται νά πραγματοποιοῦνται σεμινάρια 2-3 ἡμερῶν κατά τά πρῶτα χρόνια τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος, κατά Ἐποπτεῖες ἤ καί Γενικές Ἐπιθεωρήσεις.

Ὅσο γιά τό τρέχον σχολικό ἔτος νά γίνουν στούς τελειόφοιτους μαθητές ὅλων τῶν σχολείων Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπαιδεύσεως 3-5 διαλέξεις μέ θέματα σχετικά μέ τήν Εὐρωπαϊκή Κοινότητα.

./.

Β.- Σχετικά μέ τή διδασκαλία τῶν Ξένων Γλωσσῶν ἡ βελτίωση της ἀποβαίνει ἐπιτακτική σήμερα γιά τίς αὐξημένες ἀνάγκες τῆς ζωῆς καί περισσότερο γιά τήν ἐξυπηρέτηση αὐτῶν τῶν στόχων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας. Ἐπιβάλλεται μάλιστα ἡ ἀνάγκη τῆς ἔναρξης τῆς διδασκαλίας μιᾶς ξένης γλώσσας ἀπό τήν Ε΄ τάξη τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου· στίς πόλεις τά Δημοτικά σχολεῖα θά ἐξυπηρετοῦνται ἀπό τούς καθηγητές Ξένων Γλωσσῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Προσθήκη ὡρῶν στή Μέση Ἐκπαίδευση δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει, γιατί τά προγράμματά της εἶναι κορεσμένα πιά, λόγω τῆς προσθήκης καί ἄλλων ἀπαραίτητων μαθημάτων πρός συγχρονισμό τῆς ἀγωγῆς. Ὡστόσο ἡ διδασκαλία μιᾶς ξένης γλώσσας μπορεῖ νά βελτιωθεῖ μέ τόν ἐμπλουτισμό τῶν σχολείων καί μέ τά καταλληλα ὀπτικοακουστικά μέσα. Ἐπίσης, οἱ καθηγητές τῶν Ξένων Γλωσσῶν, ἐκτός ἀπό τά σεμινάρια ἐσωτερικοῦ πού θά παρακολουθοῦν, ἐπιβάλλεται νά λαμβάνουν ἐκπαιδευτικές ἄδειες ἀπό 3 μῆνες ὡς ἕνα χρόνο, γιά μετάβαση πρός ἐπιμόρφωση στό ἐξωτερικό.

Τέλος πρέπει νά μεθοδευθεῖ ἀπό τήν πολιτεία ἡ ἀναγνώριση καί τῆς Νεοελληνικῆς ὡς μιᾶς γλώσσας ἐπίσημης στήν Εὐρωπαϊκή Κοινότητα.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση. Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος, λέγει:

1.- Ἤδη στά προγράμματά μας ἔχουμε περιλάβει πολλή ἐνημερωτική ὕλη, συγκεκριμένα:

α) Γεωγραφία τῆς ΕΟΚ στή β΄ γυμνασίου μέ εἰδική ἀναφορά στή συγκρότηση τῆς ΕΟΚ καί τούς στόχους της.

β) Ἱστορία τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ καταλαμβάνει θέση σημαντική στά ἐγχειρίδια α΄ γυμνασίου, β΄γυμνασίου, κυριότατα τῆς γ΄ γυμνασίου (ἀντίστοιχα κεφάλαια διασπείρονται στά βιβλία τῶν τριῶν τάξεων τοῦ λυκείου).

γ) Στά προγράμματα γ΄ γυμνασίου καί γ΄ Λυκείου, καθώς καί στά βιβλία ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη τῶν ἰδίων τάξεων ὑπάρχουν εἰδικά κεφάλαια μέ τήν ΕΟΚ.

Ἐπισυνάπτουμε σημείωμα ἀπό τά ἀναλυτικά προγράμματα-βιβλία.

14/.

2.- Κατά συνέπεια:

α) Ὑπερκαλύπτουμε τίς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοῦ προγράμματος.

β) Προτείνουμε μόνο συγγραφή κάποιου εἰδικοῦ φυλλαδίου γιά τούς καθηγητές, τό ὁποῖο νά ἐνημερώνει γιά:

τήν ἱστορία τῆς ΕΟΚ
τούς σκοπούς της
τή λειτουργία τους καί

νά ὑποδεικνύει στούς καθηγητές πῶς νά συνυφαίνουν τή διδασκαλία τους γιά τά ἰδιαίτερα μαθήματα (ἱστορίας, γεωγραφίας, οἰκονομίας κτλ.) μέ τίς ἐπιδιώξεις καί τή λειτουργία τῆς ΕΟΚ.

γ) Προτείνουμε ἀκόμη: στά μελλοντικά σεμινάρια γιά τούς ἐκπαιδευτικούς Μ.Ε. νά περιλαμβάνονται καί θέματα ἐνημερωτικά γιά τήν Ε.Ο.Κ.

Διευκρίνιση: Ἔπειτα ἀπό τά παραπάνω, τυχόν ἐμμονή στήν πρόταση γιά προσθήκη εἰδικοῦ μαθήματος, φρονῶ ὅτι ἀποτελεῖ ὑπέρβαση καί τῶν ἀπαιτήσεων πού διατυπώνονται στό κείμενο τό ὁποῖο διαβιβάζεται μέ τό ὑπουργικό ἔγγραφο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθμ. 105695 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τίς συνημμένες προτάσεις τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΟΚ, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

α) Ὡς πρός τήν εἰσαγωγή στά σχολεῖα εἰδικοῦ μαθήματος γιά τήν Εὐρωπαϊκή Κοινότητα.

Οἱ σχετικές ἀνάγκες ὑπερκαλύπτονται στά σχολεῖα μας, καθότι ἡ διδακτική ὕλη, σύμφωνα μέ τίς προτάσεις τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΟΚ, εἶναι ἐνσωματωμένη μέ κεφάλαια ἰδιαίτερα στά διάφορα μαθήματα τῶν προγραμμάτων Μ.Ε. (π.χ. Γεωγραφία καί Ἱστορία Β΄ Γυμνασίου, Ἀγωγή Πολίτη Γ΄ Γυμνασίου). Ἡ προσθήκη λοιπόν καί ἰδιαίτερου μαθήματος ἐκτός ἀπό τό ὅτι θά περιλαμβάνει ὕλη πού, κατά τά παραπάνω, εἶναι διάσπαρτη στά ἄλλα μαθήματα καί ἐπομένως δέ θά προσφέρει κάτι τό νέο, ὥστε νά εἶναι καί παιδευτικά ἀπαραί-

τητο, θά προκαλέσει καί δυσχέρειες στά ὑπερκορεσμένα ὡρολόγια προγράμματα μαθημάτων. Κρίνει ὡστόσο σκόπιμο νά ἐκδίδονται ἐνημερωτικά φυλλάδια γιά τούς ἐκπαιδευτικούς καί νά πραγματοποιεῖται καί σχετική ἐνημέρωση στά διάφορα σεμινάρια καί στίς μετεκπαιδεύσεις τους.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, ἐμμένει στήν καθιέρωση εἰδικοῦ μαθήματος γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγησή του.

β) Ὡς πρός τή βελτίωση τῆς διδασκαλίας τῶν Ξένων Γλωσσῶν.

Ἐπί τοῦ προκειμένου ἀνταποκρινόμαστε ἱκανοποιητικά στίς ἀπαιτήσεις τῆς ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΟΚ:

1.- Στό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῆς Α΄ Λυκείου προστέθηκε 1 ὥρα γιά Ξένη Γλώσσα (σύνολο 3).

2.- Ἔχει προταθεῖ Γ΄ Κύκλος κατ'ἐπιλογή μαθημάτων στό Λύκειο πού θά περιλαμβάνονται Ξένες Γλῶσσες.

3.- Σέ μερικά σχολεῖα (Κλασικά Λύκεια, Πρότυπα) προβλέπεται διδασκαλία καί δεύτερης Ξένης Γλώσσας.

4.- Ἀνανεώθηκαν καί συγχρονίσθηκαν τά διδακτικά βιβλία Ξένων Γλωσσῶν καθώς καί οἱ μέθοδοι διδασκαλίας.

5.- Γίνεται πολύωρη διδασκαλία Ξένων Γλωσσῶν σέ Ἰδιωτικά σχολεῖα καί στά Ξένα Ἰδιωτικά σχολεῖα καί Ἰνστιτοῦτα.

6.- Ἀνθεῖ ἡ ἰδιωτική πρωτοβουλία μέ κατάσπαρτα φροντιστήρια Ξένων Γλωσσῶν σέ ὅλη τή χώρα.

7.- Πραγματοποιεῖται ἐπιμόρφωση τῶν καθηγητῶν τῶν Ἀγγλικῶν καί τῶν Γαλλικῶν στή ΣΕΛΜΕ καί στά Διδασκαλεῖα. Τούς φερινούς μῆνες ἀποστέλλονται πρός ἐπιμόρφωση καί στό ἐξωτερικό.

8.- Τέλος, κάθε χρόνο δίνονται πολλές ὑποτροφίες σέ καθηγητές γενικά γιά τό ἐξωτερικό ἀπό τό ΙΚΥ καί ἄλλους ὀργανισμούς καί ὑπηρεσίες.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του ποὺ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σχετικὰ μὲ τὸ ἀριθμ. Φ.309.71/63/79073/16-7-78 ἔγγραφο τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα, μὲ τὸ ὁποῖο διαβιβάζεται ἡ αἴτηση καὶ τὸ βιβλίο "Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καὶ τοῦ Ἀθλητισμοῦ κατὰ τὴ Ρωμαϊκὴ καὶ Βυζαντινὴ ἐποχή" τοῦ κ. Θωμᾶ Γιαννάκη, καθηγητῆ Φυσ. Ἀγωγῆς, γιὰ νὰ προβοῦμε στὶς σχετικὲς ἐνέργειες σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο 186/75 ἄρθρο 2, παρ. 5 σᾶς γνωρίζω τὰ ἑξῆς:

Ὁ κ. Θωμᾶς Γιαννάκης, καθηγητὴς Φυσικῆς Ἀγωγῆς, (ὑπηρετεῖ μὲ ἀπόσπαση στὴν ΕΑΣΑ Ἀθηνῶν καὶ διδάσκει τὴν Ἱστορία τῆς Φ.Α.) μὲ τὸ νέο του βιβλίο "Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καὶ τοῦ Ἀθλητισμοῦ κατὰ τὴ Ρωμαϊκὴ καὶ Βυζαντινὴ ἐποχή" συμπληρώνει μὲ ἐπιτυχία ἕνα κενό, ποὺ ὑπάρχει στὴν ἑλληνικὴ βιβλιογραφία τῆς Ἱστορίας τῆς Φ.Α. γιὰ τὶς δύο αὐτὲς μεγάλες ἱστορικὲς περιόδους.

Σκόπιμο κρίνω νὰ ἀναφέρω, ὅτι στὰ ὑπάρχοντα ἱστορικὰ γυμναστικὰ βιβλία καθὼς καὶ στὶς σημειώσεις τῆς Ἱστορίας τῆς Φ.Α., ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ διδάσκοντες στὴν ΕΑΣΑ, οἱ δύο αὐτὲς ἱστορικὲς περίοδοι ἀναφέρονται πολὺ συνοπτικά. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα 1) τὴν παράλειψη ἢ τὴ συνοπτικὴ μόνο ἀναφορὰ τῶν κεφαλαίων αὐτῶν κατὰ τὶς διδασκαλίες καὶ 2) τὴν ἔλλειψη κατάλληλου βοηθήματος γιὰ ὅσους ἀπὸ τοὺς σπουδαστὲς τῆς ΕΑΣΑ ἢ τοὺς λοιποὺς ἐκπαιδευτικοὺς ἐπιθυμοῦν νὰ μελετήσουν τὴ Φ.Α. τῶν ἀναφερομένων ἱστορικῶν περιόδων.

Ὁ κ. Γιαννάκης στὸ βιβλίο του αὐτό, μὲ τὶς 115 σελίδες καὶ τὶς χωριστὲς ἑνότητες καὶ εἰκόνες γιὰ κάθε περίοδο, μελέτησε, ἐπέλεξε καὶ παρουσίασε μὲ ἐπιτυχία ἑλληνικὴ καὶ ξένη βιβλιογραφία, κατέταξε τὴν ὕλη του κατὰ ὀρθολογικὸ τρόπο καὶ χρησιμοποίησε κατάλληλη γλώσσα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης τοῦ βιβλίου νὰ κατανοεῖ εὐκόλως τὸ περιε-

χόμενό του καί νά ἀποκτᾶ σαφή γνώση γιά τή Φ.Α. τῶν σημαντικῶν αὐτῶν ἱστορικῶν ἐποχῶν.

Κατά τήν προσωπική μου ἄποψη τό βιβλίο αὐτό θά μποροῦσε νά ἔχει μία καλύτερη καί κατά κεφάλαια κατανεμημένη εἰκονογράφηση, περισσότερες συμπληρώσεις, ὁδηγίες καί ἐπεξηγήσεις τῶν ξένων ὀνομάτων καί ὅρων καί φυσικά τίτλο ἀπαλλαγμένο ἀπό τίς λέξεις "καί τοῦ ἀθλητισμοῦ", γιατί ἡ διάκριση αὐτή θεωρεῖται ἄσκοπη ὄχι μόνο γιά τό χαρακτηρισμό τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλά κά σήμερα ἀκόμη.

Οἱ λεπτομέρειες ὅμως αὐτές δέν στεροῦν τήν πρωτοτυπία τοῦ βιβλίου, τή θετική ἐπίδραση του ἀπό τή συγκέντρωση τῆς διασπαρμένης ὕλης καί τῆς συμπληρώσεως τῆς ἱστορίας τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι:

Τό βιβλίο τοῦ κ. Θωμᾶ Γιαννάκη "Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί τοῦ Ἀθλητισμοῦ κατά τή Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή ἐποχή" νά χαρακτηρισθεῖ χρήσιμο γιά τούς ἐκπαιδευτικούς καί κατάλληλο γιά τίς βιβλιοθῆκες τῶν σχολείων τῆς Δημοτικῆς καί τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Στή συνέχεια ἔλαβαν τό λόγο οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος καί Φ. Βῶρος, οἱ ὁποῖοι διαφώνησαν μέ τόν κ. Σκορδίλη καί διατύπωσαν ἀπό κοινοῦ τίς ἑξῆς ἀπόψεις τους:

Ἐπειδή φρονοῦμε ὅτι τό νόημα τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75 εἶναι νά κρίνονται καί προωθοῦνται στά σχολεῖα Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως βιβλία πού ἄμεσα ἤ ἔμμεσα συμβάλλουν στήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων,

./.

Ἐπειδή "συμβολή" σημαίνει κάποιες εὐκαιρίες ἀξιοποίησης τοῦ βιβλίου πού θά χαρακτηρισθεῖ "χρήσιμο" γιά τή συνεργασία διδασκόντων καί διδασκομένων,

Ἐπειδή εὐκαιρία τέτοιας ἀξιοποίησης τοῦ κρινόμενου βιβλίου εἶναι ἐντελῶς ἤ σχεδόν ἀπίθανη,

Ἐπειδή, γιά τήν ἐπιστημονική ἐνημέρωση τῶν διδασκόντων ἀπαιτεῖται βιβλίο ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης μέ πληρότητα καί διεξοδικότερη διαπραγμάτευση τῶν ἐπιμέρους ἐνοτήτων,

Γιά τούς παραπάνω λόγους θεωροῦμε ὅτι δέν μποροῦμε νά χαρακτηρίσουμε "χρήσιμο" τό βιβλίο Θ.Β. Γιαννάκη, Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς στούς Ρωμαϊκούς καί Βυζαντινούς χρόνους, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/63/79073/16-7-78 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ,

2) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Σκορδίλη, Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, καί

3) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Τό βιβλίο τοῦ Θωμᾶ Γιαννάκη "Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί τοῦ Ἀθλητισμοῦ κατά τή Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή ἐποχή" δέν εἶναι δυνατό νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς" κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό κείμενο τῶν ὁδηγιῶν πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό "Συντακτικό τῆς νέας ἑλληνικῆς" πραγματεύεται τή σύνταξη τῆς γλώσσας πού μιλιέται ἀπό τό παιδί. (Κάτι ἀνάλογο συμβαίνει μέ τή "Νεοελληνική Γραμματική", πού περιγράφει τά γραμματικά φαινόμενα τῆς ὁμιλούμενης ἀπό τό παιδί γλώσσας.) Γι' αὐτό ἡ διδασκαλία πρέπει νά προσαρμοστεῖ στή βασική αὐτή ἀρχή. Εἰδικότερα:

1.- Καί ἡ διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ - πού εἶναι κι αὐτή μέρος τῆς εὐρύτερης γλωσσικῆς διδασκαλίας - ἀποβλέπει στή διεύρυνση καί συστηματοποίηση τῶν γλωσσικῶν γνώσεων τοῦ παιδιοῦ. Αὐτό σημαίνει ὅτι μέ τή διδασκαλία τοῦ συντακτικοῦ δέν ἀποσκοποῦμε στό νά μάθουμε στό παιδί νά μιλάει τή νέα ἑλληνική, γιατί τό παιδί, ἀπό τό γεγονός ὅτι εἶναι Ἑλληνόπουλο, τήν ξέρει. Ἐπιδίωξη τῆς διδασκαλίας εἶναι νά ἀνεβάσουμε τό γλωσσικό ἐπίπεδο τοῦ παιδιοῦ μέ τή συστηματική κατάταξη τῶν συντακτικῶν φαινομένων καί τήν ἐπέκταση ἐκείνων πού τό παιδί γνωρίζει ἐμπειρικά. Σύμφωνα μέ τήν ἄποψη αὐτή, σέ ὁρισμένα θέματα, ὅπως π.χ. ἡ συμφωνία τοῦ ρήματος μέ τό ὑποκείμενο, ἡ συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου μέ τό ὑποκείμενο κ.ἄ., τά ὁποῖα δέν παρουσιάζουν καμιά δυσκολία γιά τό Νεοέλληνα, ἁπλῶς θά ἐπισημαίνουμε τίς ἰδιαίτερες περιπτώσεις συντακτικῆς χρήσεως (π.χ. τό συγγενολόγι του φοβερίζουν νά τόν ξυλοκοπήσουν, οἱ σεισμοί εἶναι κακό κτλ.).

2.- Βάση καί ἀντικείμενο τῆς διδασκαλίας τοῦ συντακτικοῦ εἶναι ἡ κοινή νεοελληνική, ὅπως μιλιέται σήμερα στά μεγάλα ἀστικά κέντρα, καί ὄχι ἡ ἰδιωματική γλώσσα τῶν λαϊκῶν διηγήσεων ἤ ἡ λαϊκή γλώσσα τῆς ἀγορᾶς κτλ. Αὐτό μᾶς ἐπιβάλλει τήν ὑποχρέωση νά ἐπιλέγουμε μέ προσοχή τά κείμενα ἤ τά παραδείγματα πού θά χρησιμοποιοῦμε, πέρα ἤ παράλληλα μέ τά παραδείγματα τοῦ διδακτικοῦ ἐγχειριδίου, ἀπό τό χῶρο τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, δηλαδή νά εἶναι χωρίς ἀκρότητες (χωρίς ἰδιωματισμούς ἤ ἀρχαϊσμούς).

./.

3.- Στό σχολικό ἐγχειρίδιο ἐκφραστική μονάδα θεωρεῖται τό σύνολο λέξεων καί ἡ διδασκαλία ξεκινάει ἀπό αὐτή τήν ἀντίληψη. Ὁ λόγος δηλαδή δέν κατακερματίζεται στά ἔσχατα συστατικά του (τίς λέξεις), ἀλλά ἐξετάζονται τά σύνολα λέξεων ὡς ὀργανικές καί λειτουργικές μονάδες, π.χ. οὐσιαστικό μέ ἄρθρο, ἐπίθετο καί οὐσιαστικό, ρῆμα καί ἀντικείμενο κτλ.

4.- Τό σχολικό βοήθημα εἶναι ἕνα ἐγχειρίδιο πού περιέχει τήν κατά παράδοση ὕλη τοῦ συντακτικοῦ καταταγμένη συστηματικά. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι θά διδάξουμε ὅλα τά μέρη του ἤ ὅλες τίς παραγράφους του μέ τήν ἴδια ἐπιμονή ἤ μέ τή σειρά τοῦ διδακτικοῦ ἐγχειριδίου. Ὅσα σημεῖα εἶναι γνωστά στό παιδί θά τά παρέλθουμε γρήγορα ἤ θά ἀναφερθοῦμε σ' αὐτά εὐκαιριακά. Ἐπίσης, ὅταν ὁ καθηγητής κρίνει σκόπιμο, μπορεῖ νά ἀφήνει γιά ἀργότερα (πρός τό τέλος τοῦ ἔτους) ὁρισμένα κεφάλαια (π.χ. ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς), ἐφόσον θεωρεῖ ὅτι οἱ μαθητές του δέν εἶναι ἀκόμη ὥριμοι γιά τή διδασκαλία τους. Σημειώνουμε ἐπιπλέον ὅτι δέ θά διδάξουμε συστηματικά τό Ἐπίμετρο. (Σ' αὐτό ὁ μαθητής πρέπει νά συνηθίσει ἀπό τόν καθηγητή του νά προσφεύγει, γιά νά ἀναζητεῖ τή λύση σέ κάποια ἀπορία του. Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή σημειώνουμε ὅτι γιά τήν ἀποτελεσματικότερη ἐκμετάλλευση τοῦ βιβλίου εἶναι σκόπιμο νά ἐνημερωθεῖ ὁ μαθητής ἀπό τήν ἀρχή στόν τρόπο χρήσεως τοῦ ἀλφαβητικοῦ εὑρετηρίου.)

5.- Ἡ διδασκαλία τῆς ἡμέρας μπορεῖ νά ἔχει ἀφετηρία εἴτε τά παραδείγματα τοῦ βιβλίου καί ὅσα ἄλλα κρίνει σκόπιμο νά χρησιμοποιήσει ὁ καθηγητής εἴτε ἕνα κατάλληλο κείμενο δόκιμου Νεοέλληνα συγγραφέα. Γίνεται ἐπεξεργασία τοῦ ὑλικοῦ (ἀνάλυση τῶν παρατηρούμενων σήμερα χρήσεων στή γλώσσα μας) καί μέ ἐπαγωγική μέθοδο ὁδηγούμαστε, μαθητές καί καθηγητές, στήν τελική διατύπωση τοῦ μαθήματος (κανόνα, συμπέρασμα κτλ.). Μέ τόν τρόπο αὐτό ὁ συντακτικός κανόνας συνάγεται ὡς τό ἀναγκαῖο συμπέρασμα πού προκύπτει ἀπό τή χρήση τῆς γλώσσας καί δέ θεωρεῖται (ἀφοῦ δέν εἶναι ἄλλωστε) προκαθορισμένη ἀρχή. (Εἶναι δυνατόν κάποτε νά χρησιμοποιοῦμε καί τήν παραγωγική μέθοδο, ὅταν πρόκειται γιά κάτι πού εἶναι ἀρκετά γνωστό ἀπό τή γραμματική, ὅπως π.χ. τά μέσα ρήματα, οἱ προσωπικές ἀντωνυμίες κ.ἄ., ὁπότε τό

μάθημα τοῦ συντακτικοῦ ἀποσκοπεῖ στή διασάφηση κάποιων λεπτομερειῶν καί στήν ἐμπέδωση τῶν γνωστῶν.).

6.- Στό τέλος τοῦ μαθήματος οἱ μαθητές ἀσκοῦνται πάνω στή συντακτική χρήση πού διδάχτηκαν. Ἡ ἄσκηση γίνεται μέ διάφορα παραδείγματα πού εἴτε τά προσφέρει ὁ καθηγητής εἴτε τά συνεισφέρουν οἱ μαθητές, ἔτσι πού τό μάθημα νά γίνει πλήρως κατανοητό ἀπό ὅλους καί νά μήν ὑπάρχει καμιά ἀσάφεια ἤ ἀπορία.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Νά σταλεῖ τό κείμενο τῶν ὁδηγιῶν γιά τή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς σ' ὅλα τά Γυμνάσια τῆς χώρας.

Ὡς πρός τό θέμα στό ὁποῖο ἀναφέρεται τό ἔγγραφο ἀριθμ. 104121/3-9-1978 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, δηλαδή τά προβλήματα πού συνδέονται μέ τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στό Γυμνάσιο καί τήν ἐξέτασή του στίς εἰσιτήριες ἐξετάσεις γιά τό Γενικό Λύκειο, ὁ εἰσηγητής γι' αὐτό τό θέμα κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἀκόλουθα:

Τό ἀντικείμενο στό ὁποῖο ἀναφέρεται τό ἀνωτέρω ἔγγραφο ἔχει ἤδη σχεδόν καλυφθεῖ μέ προηγούμενες πράξεις τοῦ Τμήματος. Μέ τήν πράξη μας ἀριθμ. 89/1978 καθορίστηκε ἐπακριβέστερα ἡ ἔκταση καί ἡ σειρά τῆς διδακτέας ὕλης τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στό Γυμνάσιο, ὥστε οἱ μαθητές νά προσέρχονται στίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο ἔχοντας διδαχθεῖ τήν ἴδια κατά τό δυνατόν ὕλη. Μέ τήν πράξη μας ἀριθμ. 92/1972 δώσαμε μεθοδολογικές ὁδηγίες γιά τή διδασκαλία τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων. Μέ τή σημερινή μας πράξη αὐτές οἱ ὁδηγίες συμπληρώνονται μέ τίς ὁδηγίες πού κατέθεσαν στό Τμῆμα ὁ Εἰσηγητής κ. Τομπαΐδης γιά τή διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς.

Ἐπειδή ὅμως ἀπό τό τρέχον σχολικό ἔτος οἱ μαθητές ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου διδάσκονται τά ἀρχαῖα Ἑλληνικά ἀπό μετάφραση καί γι' αὐτό τά σχετικά μέ τίς ἐξετάσεις Π.Δ/τα (508/1977 καί 503/1977) εἶναι ἀνάγκη νά τροποποιηθοῦν στό σημεῖο πού ἀναφέρονται στήν ἐξέταση τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στίς ἀπολυτήριες ἐξετάσεις τοῦ Γυμνασίου καί τίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο, οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος καταρτίσαμε τό ἀκόλουθο κείμενο γιά νά χρησιμεύσει στή διοίκηση γιά τήν ἔκδοση τῶν σχετικῶν τροποποιητικῶν διαταγμάτων καί σχετικῆς ἐγκυκλίου πρός τά Γυμνάσια τῆς χώρας:

Ἐξέταση τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου στό μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας.

Ἡ ἐξέταση τῶν μαθητῶν τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου στό μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας κατά τίς ἀπολυτήριες ἐξετάσεις

τοῦ Γυμνασίου καί τίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις γιά τό Λύκειο συνίστανται στά ἀκόλουθα:

1.- Στήν περιληπτική (ὡς 10 στίχους) ἀπόδοση τοῦ περιεχομένου αὐτοτελοῦς ἑνότητας 20-30 στίχων ἀπό τό διδαγμένο στήν ἴδια τάξη κείμενο καί στή σύνδεση τῆς ἑνότητας μέ τά προηγούμενα καί τά ἑπόμενα. Τό κείμενο διανέμεται στούς μαθητές σέ πολυγραφημένο ἀντίγραφο ἤ, ἄν τό σχολεῖο δέ διαθέτει πολύγραφο, ἀναγράφεται στόν πίνακα.

2.- Στήν ἀπάντηση σέ τρεῖς παρατηρήσεις πού ἀναφέρονται:

α) Ἡ πρώτη σέ πρόσωπα τῆς ἑνότητας, ὅπως στήν ἀναζήτηση τῶν κινήτρων τῶν ἐνεργειῶν τους, τή δικαιολόγηση σκέψεων, κρίσεων, προθέσεων ἤ συμπεριφορᾶς τους, τήν ἐκτίμηση ἀπόψεων ἤ ἐπιχειρημάτων, τήν ἀξιολόγηση πράξεών τους καί γενικά στό χαρακτηρισμό τους. Μπορεῖ νά δίνεται ὁ χαρακτηρισμός ἑνός προσώπου ἤ ἡ ἀξιολόγηση μιᾶς πράξεώς του καί νά ζητεῖται ἡ ἀπόδειξη μέ βάση τά στοιχεῖα πού παρέχονται στήν ἑνότητα.

β) Ἡ δεύτερη στίς ἰδέες καί τίς ἀξίες (θρησκευτικές, ἠθικές, κοινωνικές, πολιτικές κτλ.), πού ἐκφράζει ὁ συγγραφέας στήν ἑνότητα ὁ ἴδιος προσωπικά ἤ μέ τούς ἥρωές του, ἤ στήν ἐπισήμανση πολιτιστικῶν στοιχείων πού χαρακτηρίζουν τήν ἐποχή στήν ὁποία ὁ συγγραφέας ἀναφέρεται καί τήν ἀξιολόγηση τους.

γ) Ἡ τρίτη σέ λογική ἤ μορφολογική αἰσθητική ἀξιολόγηση στοιχείων τῆς ἐξεταζόμενης ἑνότητας, ὅπως ἡ σχέση τῆς ἑνότητας μέ τήν κεντρική ἰδέα τοῦ ἔργου, ἡ ἐξέλιξη τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου, τά στοιχεῖα δομῆς τοῦ ἔργου καί λειτουργία τους μέσα σ' αὐτό ἡ ἀφηγηματική ἤ περιγραφική ἤ δραματική ἱκανότητα τοῦ συγγραφέα, στοιχεῖα θεατρικῆς οἰκονομίας, ὅπως παρουσιάζονται στή δεδομένη ἑνότητα, τά ἐκφραστικά μέσα, ἡ χρήση τοῦ ἐπιθέτου, τό εἶδος τῶν εἰκόνων, τά γλωσσικά στοιχεῖα πού τίς ἐκφράζουν καί ἡ ποιότητά τους, ἡ λειτουργία παρομοιώσεως καί ἄλλων σχημάτων λόγου).

./.

Μπορεῖ αὐτή ἡ ἐρώτηση νά ἀναφέρεται καί σ' ὅλο τό ἔργο στό ὁποῖο ἀνήκει ἡ ἐξεταζόμενη ἑνότητα (στήν ὑπόθεσή του, στήν ἀξία του, στό γραμματιακό του εἶδος, στό συγγραφέα του).

Τά ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ἐξετάσεως τῶν μαθητῶν καί κατά τή διάρκεια τοῦ διδακτικοῦ ἔτους, μολονότι αὐτές οἱ ἐξετάσεις ἔχουν διαφορετικό χαρακτήρα καί ἐνεργοῦνται κατά πολλούς τρόπους.

Στήν ἀποτελεσματικότερη διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας ὅπως καί ἄλλων μαθημάτων θά συμβάλουν καί σεμινάρια βραχείας διάρκειας, τά ὁποῖα ἐπιβάλλεται νά ὀργανωθοῦν στίς ἕδρες τῶν ἐποπτειῶν ἤ τῶν ἐπιθεωρήσεων σύμφωνα μέ πρόγραμμα πού θά καταρτίσει τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ καί στά ὁποῖα νά ἀναπτυχθοῦν καί νά συζητηθοῦν τά σχετικά προβλήματα.

Ἀκολούθησε σύντομη συζήτηση καί τελικά τό Τμῆμα ἔκανε δεκτή τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει ὁμόφωνα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 100/1978

Σήμερα 5 'Οκτωβρίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μέσης 'Εκπαιδεύσεως κ. 'Αναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Δημ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος κάθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας, γιατί εἶχε ἀναρρωτική ἄδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – 'Αναλυτικό πρόγραμμα Α΄ Λυκείου.

ΘΕΜΑ 2ο – Πρόταση γιά συγγραφή βιβλίων 'Αρχ. 'Ελληνικῶν γιά τήν Α΄ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 3ο – Κρίση βιβλίου Ντίνας Τάκαρη: 'Η κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 4ο – Συνέδριο μέ θέμα τίς Μαθητικές Κοινότητες. Εἰσηγητής ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

./.

ΘΕΜΑ 5ο - Μαθήματα ἐπιλογῆς στή Β΄ Κλασικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 6ο - Συγγραφή εἰδικῶν Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων γιά τούς Ἕλληνες μαθητές στή Δ. Γερμανία. Εἰσηγητές οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 7ο - Κρίση βιβλίου: Ἱστορία Ἑλληνικῆς Ἐπανεστάσεως τοῦ Δ. Φωτιάδη. Εἰσηγητές οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Γ. Γρατσέας καί ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κ. Φούσκας.

ΘΕΜΑ 8ο - Συμπλήρωση στήν προκήρυξη Στοιχείων Φιλοσοφίας. Εἰσηγητές ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος καί ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κυρ. Κατσιμάνης.

ΘΕΜΑ 9ο - Παρέκκλιση ἀπό τό πρόγραμμα διδασκαλίας Ξένης γλώσσας στήν Ἰόνιο Σχολή. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.

ΘΕΜΑ 10ο- Ἔκδοση α΄ τεύχους τοῦ βιβλίου "Μαθηματικά Β΄ Λυκείου - Ὕλη ἐπιλογῆς". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκης.

ΘΕΜΑ 11ο - Ἔκδοση βιβλίων Μαθηματικῶν Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου σέ 2 τεύχη. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὡς πρός τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Παγκαλος εἶπε ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἐπιτακτική τά μέλη τοῦ Τμήματος, κατά εἰδικότητες, νά καταρτίσουν τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ Λυκείου τό ταχύτερο δυνατόν. Τό συντονισμό, γιά τήν παρουσίαση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος στό Τμῆμα, παρεκάλεσε νά ἀναλάβει ὁ κ. Δ. Σακκᾶς. Τά μέλη τοῦ Τμήματος ἔμειναν σύμφωνα καί διαβεβαίωσαν τόν κ. Πρόεδρο ὅτι πολύ σύντομα θά εἶναι σέ θέση νά παρουσιάσουν τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ Λυκείου στήν τελική του μορφή.

./.

Ὁ εἰσηγητής στό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

Ὑπάρχει πρόβλημα ἀντικαταστάσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Λυκείου, ἀφοῦ βέβαια στό μεταξύ καταρτισθοῦν καί δημοσιευθοῦν τά νέα ἀναλυτικά προγράμματα, ἀλλά ἀκόμα καί ὁρισμένων διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Γυμνασίου, πού πρέπει νά ἀντιμετωπισθεῖ σύντομα στό σύνολό του. Ἰδιαίτερα ἐπιτακτική ὅμως εἶναι ἡ ἀνάγκη συγγραφῆς εἰδικοῦ ἐγχειριδίου γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στήν Α΄ τάξη Λυκείου.

Ὅπως εἶναι γνωστό οἱ μαθητές τοῦ Γυμνασίου μελετοῦν τούς ἀρχαίους Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀπό μετάφραση καί διδάσκονται γιά πρώτη φορά τήν ἀρχαία ἑλληνική γλώσσα στήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου. Στήν τάξη αὐτή ὑποχρεώνονται νά ἀφομοιώσουν ὅλη στή διάρκεια ἑνός διδακτικοῦ ἔτους πού παλαιότερα τή διδάσκονταν σέ τρία διδακτικά ἔτη. Βέβαια οἱ μαθητές τῆς Α΄ λυκείου εἶναι κατά πολύ ὡριμότεροι ἀπό τούς μαθητές τῆς Α΄ Γυμνασίου καί ἐπιπλέον κατέχουν τώρα τή μητρική τους γλῶσσα, στήν ὁποία μποροῦν νά οἰκοδομήσουν στέρεα τή μάθηση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἐντούτοις ἡ Α΄ τάξη Λυκείου δέν παύει νά εἶναι τάξη "κρίσιμη" γιά τή διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀπό τό πρωτότυπο. Καί ἕνα καλό βοήθημα δέν εἶναι ἁπλῶς ἀναγκαῖο, εἶναι θεμελιώδης προϋπόθεση γιά νά ἀξιοποιηθεῖ ὁ χρόνος καί νά καρποφορήσει ἡ ὅλη προσπάθεια πού θά καταβάλλεται στήν τάξη σ' αὐτό τό μάθημα.

Οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος, μέ τήν προοπτική αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, ἤδη ἀπό τόν Ἰούλιο ἔχουμε συντάξει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας καί γραμματείας γιά τήν Α΄ Λυκείου καί προσδιορίσαμε ὅτι τό εἰδικό βοήθημα πού θά συγγραφεῖ γιά τήν τάξη αὐτή πρέπει νά περιέχει κείμενα κατάλληλα γιά τή διδασκαλία τῶν βασικῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων, εἰσαγωγικό σημείωμα σέ κάθε κείμενο, λεξιλόγιο ἀγνώστων λέξεων, ἀσκήσεις κτλ., ὥστε νά εἶναι ἕνα ἐντελῶς πρωτότυπο διδακτικό βιβλίο πού νά ἐπιτρέπει καί νά βοηθᾶ σημαντικά τή διδασκαλία τῆς ἀρ-

./.

χαίας ἑλληνικῆς γλώσσας μέ νέα καί ἀποδοτική μέθοδο. Ἔγινε μάλιστα καί μιά εἰδική σύσκεψη στίς 15 Ἰουλίου 1978 ὑπό τήν προεδρία τοῦ τότε Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ κ. Καρανικόλα, στήν ὁποία ἐκτός ἀπό τούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος ἔλαβαν μέρος καί ἄλλοι εἰδικοί φιλόλογοι. Ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου ὅμως δέν προχώρησε. Ἤδη ὅμως τά χρονικά περιθώρια πού ἔχουμε στή διάθεσή μας ἔχουν στενέψει πάρα πολύ καί ὑπάρχει ἀνάγκη νά ἀντιμετωπισθεῖ εἰδικά αὐτό τό πρόβλημα κατεπειγόντως. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι κατά τόν ἐρχόμενο Σεπτέμβριο νά ἐφοδιάσουμε τούς μαθητές τῆς Α΄ Λυκείου μέ διδακτικό βιβλίο γιά τή διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν. Ἡ μή ἔγκαιρη προετοιμασία τοῦ βιβλίου θά καταφέρει καίριο πλῆγμα στήν ἑλληνομάθεια τῶν μαθητῶν τοῦ Λυκείου, ἀλλά καί θά ἀνατρέψει τό θεσμό τῶν κατ' ἐπιλογή μαθημάτων στούς πανελλήνιους διαγωνισμούς γιά τήν εἰσαγωγή τους στίς ἀνώτατες σχολές. Ἐννοεῖται ὅτι πρέπει νά ἀποκλεισθεῖ κάθε δυνατότητα διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στήν Α΄ Λυκείου μέ τό παλαιό ἀναγνωστικό Ζούκη, τό ὁποῖο, γραμμένο γιά μαθητές Α΄ Γυμνασίου, μέ κανένα τρόπο δέν προσφέρεται γι' αὐτό τό σκοπό.

Ἐπειδή δέν ὑπάρχουν τά χρονικά περιθώρια γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου μέ προκήρυξη καί ἐπειδή καί ἡ συγγραφή του μέ ἀνάθεση δέ θά εἶναι νόμιμη, νομίζω ὅτι γιά τήν ἑτοιμασία αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἀπομένουν οἱ δυό ἀκόλουθες λύσεις:

Πρώτη λύση: Νά καταρτισθεῖ ὁμάδα ἐργασίας ἀπό εἰδικούς φιλολόγους οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ἀπαλλαγοῦν ἀπό τά ἄλλα καθήκοντά τους, νά ἀναλάβουν τή συγγραφή τοῦ βιβλίου σύμφωνα μέ τίς διαγραφές πού θά ὑπάρχουν στό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄ Λυκείου, τό ὁποῖο ἐπίσης εἶναι ἀνάγκη νά καταρτισθεῖ καί νά δημοσιευθεῖ τό συντομότερο δυνατόν. Παράλληλα νά ὁρισθεῖ καί ἐπιτροπή θεωρήσεως τοῦ βιβλίου, ἡ ὁποία νά συνεργάζεται μέ τήν ὁμάδα ἐργασίας καί νά παρακολουθεῖ τή συγγραφή τοῦ βιβλίου.

./.

Δεύτερη λύση: Νά προκληθεῖ τό ἐνδιαφέρον εἰδικῶν φιλολόγων - συγγραφέων πού θά ἤθελαν νά ἀσχοληθοῦν μέ τή συγγραφή αὐτοῦ τοῦ βιβλίου σύμφωνα μέ καθοριστικές ὁδηγίες τοῦ Τμήματος Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ. Τά ἐγχειρίδια πού θά συγγράψουν νά κυκλοφορήσουν στό ἐλεύθερο ἐμπόριο κι ἀπ' αὐτά νά ἐπιλεγοῦν γιά σχολική χρήση τά καταλληλότερα, ὅπως γίνεται καί μέ τήν ἐπιλογή βοηθημάτων στίς Ξένες Γλῶσσες, στά Οἰκοκυρικά καί σ' ἄλλα μαθήματα.

Ἐπειδή ὅμως καί ὁ χρόνος γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου εἶναι περιορισμένος καί ἡ συγγραφή του δέν εἶναι καθόλου εὔκολο ἐγχείρημα, ἰδιαίτερα γιατί τό βιβλίο αὐτό θά εἶναι ἐντελῶς πρωτότυπο στό εἶδος του, εἶναι πολύ ἐνδεχόμενο νά μήν ἐπιχειρήσει κανείς τή συγγραφή αὐτοῦ τοῦ βιλίου ἤ νά ἐπιχειρήσουν μερικοί, ἀλλά νά μήν κατορθώσουν νά δώσουν τό βιβλίο πού χρειαζόμαστε, καί ἔτσι νά βρεθοῦμε πρό ἀδιεξόδου. Γι' αὐτό νομίζω ὅτι ἡ πρώτη λύση εἶναι ἡ ἀσφαλέστερη. Θέτουμε τό πρόβλημα καί προτείνουμε αὐτές τίς δυό λύσεις στή Διοίκηση μέ τήν παράκληση νά ἐπιλέξει μία ἀπό αὐτές καί νά κινήσει τή διαδικασία συγγραφῆς τοῦ βιβλίου τό ταχύτερο δυνατόν.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποίαν τά μέλη τοῦ Τμήματος ἐξέφρασαν γνῶμες σύμφωνες μέ τίς ἀπόψεις πού διατύπωσε ὁ εἰσηγητής. Τελικά τό Τμῆμα ἔκανε δεκτή τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει ὁμόφωνα.

Ἡ συζήτηση τοῦ 3ου θέματος: Κρίση βιβλίου "Ἡ κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας" τῆς Ντίνας Τάκαρη ἀναβλήθηκε, ἐπειδή τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἦταν πολλά καί τό θέμα αὐτό δέ θεωρήθηκε ἐπείγον.

./.

σελ. 4ο

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κυριάκος Κατσιμάνης γνωστοποιεῖ στό Τμῆμα ὅτι μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.647.14/77/9692/11-9-1978 τῆς Διεύθύνσεως ΔΕΣ τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 1496/823/25-8-1978 τῆς Μόνιμης Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας στόν Ὀργανισμό Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καί Ἀναπτύξεως. Σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο αὐτό καί τή συνημμένη ἐγκύκλιο τοῦ πιό πάνω Ὀργανισμοῦ, γνωστοποιεῖται ὅτι ἐπίκειται ἡ πραγματοποίηση σεμιναρίου μέ θέμα "Μαθητικές Κοινότητες καί πρακτικά προβλήματα τοῦ περιφερειακοῦ προγραμματισμοῦ", τό ὁποῖο θά λάβει χώρα στή Σικελία ἀπό τίς 16 ἕως τίς 18 Ἰανουαρίου 1979.

Ὁ εἰσηγητής παρατηρεῖ ὅτι ἡ Ἑλλάδα καί, εἰδικότερα, οἱ ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τοῦ ΥΠΕΠΘ ἔχουν κάθε συμφέρον νά ἐνημερώνονται σχετικά μέ τό τί συμβαίνει διεθνῶς σέ θέματα ἐκπαιδευτικά, καί μάλιστα μέ τή σημασία καί τήν ἐπικαιρότητα τῶν Μαθητικῶν Κοινοτήτων καί προτείνει νά ὑποδειχτεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ ὅτι ἡ χώρας μας πρέπει νά ἀντιπροσωπευτεῖ στό πιό πάνω σεμινάριο.

Στή συνέχεια ἔλαβε τό λόγο ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος, ὁ ὁποῖος εἶπε:

1.- Τό θέμα εἶναι σοβαρό γιά τήν Πολιτεία.

2.- Οἱ διαπιστώσεις ἀπό σχετική συζήτηση στό σεμινάριο Ἐποπτικοῦ Προσωπικοῦ ὑπογραμμίζουν τήν ὕπαρξη προβλήματος γιά λύση.

3.- Κατά συνέπεια, νομίζω, εἶναι ζήτημα καιριότατο γιά τό ΚΕΜΕ νά ἀσχοληθεῖ συστηματικά μέ τήν ὀργάνωση τοῦ θεσμοῦ: Μαθητικές Κοινότητες.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ συζήτησε τό θέμα, καταλήγει ὁμόφωνα:

Ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι

1.- Νά εἰσηγηθεῖ στή Διοίκηση τήν ἀνάγκη ἀντιπροσωπεύσεως τῆς Ἑλλάδας στό σεμινάριο τοῦ ΟΟΣΑ, καί

2.- Νά προτείνει ὡς ἀντιπροσώπους σ' αὐτό: α) τό Σύμβουλο Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ κ. Φανούριο Βῶρο καί β) τήν Εἰσηγητή κ. Κυριάκο Κατσιμάνη.

./.

Θέμα 5ο

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Κυριάκος Κατσιμάνης, στόν ὁποῖο ἀνετέθει ἀπό τόν κ. Πρόεδρο σχετική εἰσήγηση, γνωρίζει στό Τμῆμα ὅτι στή Β΄τάξη τῶν ἀμιγῶς Κλασικῶν Λυκείων καί εἰδικότερα στό μάθημα τῆς Ἱστορίας δημιουργεῖται ἕνα μικρό πρόβλημα ἐν ὄψει τῶν πανελλήνιων ἐξετάσεων γιά τήν εἰσαγωγή στά Α.Ε.Ι. Συγκεκριμένα, ἐνῶ στά γενικά Λύκεια οἱ ὧρες τῆς Ἱστορίας εἶναι συνολικά τέσσερις στή Β΄ τάξη (2 ὧρες κορμοῦ καί 2 ὧρες ἐπιλογῆς), στά ἀμιγῶς κλασικά Λύκεια οἱ ὧρες εἶναι μόνο 3, ἀλλά μόνο κορμοῦ. Δεδομένου ὅτι θέμα ἐπιλογῆς στά ἀμιγῶς κλασικά Λύκεια δέν τίθεται, τό πρόβλημα ἦταν οἱ 3 ὧρες τῆς Ἱστορίας νά γίνουν 4. Ὁ εἰσηγητής προτείνει νά ἀφαιρεθεῖ μιά ὥρα ἀπό τά Λατινικά τῆς ἴδιας τάξης καί νά προστεθεῖ αὐτή στήν Ἱστορία. Ἀπό τή μετατροπή αὐτή δέν ἀποδυναμώνεται οὐσιαστικά ἡ διδασκαλία τῶν Λατινικῶν, γιατί στά ἀμιγῶς κλασικά Λύκεια τά Λατινικά διδάσκονται ἐπί 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα καί στήν Α΄τάξη, ἐνῶ στήν ἀντίστοιχη τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου τό μάθημα αὐτό δέν διδάσκεται καθόλου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί συζήτησε σχετικά,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἐγκρίνει τήν ἀφαίρεση στή Β΄τάξη τῶν ἀμιγῶς Κλασικῶν Λυκείων μιᾶς ὥρας ἀπό τά Λατινικά καί τήν προσθήκη μιᾶς ὥρας αὐτῆς στήν Ἱστορία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

ο/ο

'Ο εἰσηγητής στό 6ο θέμα κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. Φ.814.131/385/98790 ἐξ. ἐπεῖγον ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας ('Υπηρ. ΕΕΕ καί Ε καί Μ.Σ., Διεύθ. ΕΕΕ, Τμ. 'Εκπαιδεύσεως) ἀποστέλλεται τό ἀριθμ. 2560/1-9-1978 ἔγγραφο τοῦ 'Εκπαιδ. Συμβούλου - 'Επόπτη Συμβούλων 'Εκπαιδεύσεως 'Ελληνοπαίδων Δ. Εὐρώπης μέ συνημμένο Σχέδιο 'Ανθολογίων Νεοελληνικῶν 'Αναγνωσμάτων πρός χρήση τῶν 'Ελλήνων μαθητῶν Α' καί Β' Γυμνασίου, πού διαμένουν στή Δ. Γερμανία καί γενικότερα στή Δ. Εὐρώπη, γιά τή σχετική γνωμοδότηση, προκειμένου ἡ Διοίκηση νά προβεῖ σέ περαιτέρω ἐνέργειες.

'Ακολούθως διατυπώνει τή γνώμη του: Τά βιβλία τῶν Νεοελληνικῶν τῶν Α' καί Β' τάξεων τοῦ Γυμνασίου περιλαμβάνουν πλοῦτο ἀπό ποικίλα νεοελληνικά κείμενα, ὥστε νά ἐξυπηρετοῦνται καί οἱ ἀνάγκες τῶν 'Ελλήνων μαθητῶν τῶν λιγοστῶν Γυμνασίων στήν Εὐρώπη.

'Εξάλλου στό ὑποβαλλόμενο 'Ανθολόγιο α) τό πλεῖστον τῆς προτεινόμενης ὕλης δέ διαφέρει ἀπό τήν περιεχόμενη στά βιβλία τοῦ Γυμνασίου καί β) μέ τή καθιέρωση τῆς διδασκαλίας τῶν 'Αρχαίων 'Ελλήνων συγγραφέων ἀπό μετάφραση δέν εἶναι ἀπαραίτητο νά περιληφθοῦν σ' αὐτό καί μεταφρασμένα ἀρχαιοελληνικά κείμενα.

Θά ἦταν σκόπιμο ὡστόσο, εἰδικά γιά τά Γυμνάσια στήν Εὐρώπη, νά γινόταν σύσταση στούς καθηγητές τους νά διδάσκουν μέ πρωτοβουλία τους καί ἐκλεκτᾶ κείμενα σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τῆς πρότασης τοῦ Συμβούλου: "κείμενα 'Ελλήνων λογοτεχνῶν πού ἀναφέρονται σέ ταξίδια καί περιηγήσεις στήν Εὐρώπη γενικά καί στή Γερμανία εἰδικότερα ἤ καί καταλληλα κείμενα σέ ἐλεύθερη μετάφραση ἤ διασκευή ἀπό τή γερμανική καί γενικότερα τήν εὐρωπαϊκή λογοτεχνία".

Ἄν πάλι ἑτοιμαζόταν μέ ἰδιωτική πρωτοβουλία μιά συλλογή ἀναγνωσμάτων γιά τούς μαθητές τῶν Γυμνασίων τῆς Δ. Εὐρώπης, θά μποροῦσε νά μελετηθεῖ καί νά ἀποφασισθεῖ γιά τή χρησιμότητά της ὡς βιβλίου βοηθητικοῦ τοῦ μαθήματος τῶν Νέων 'Ελληνικῶν.

./.

Πάντως, ὅ,τι προέχει γιά τόν ἀπόδημο Ἕλληνα μαθητή εἶναι νά κρατηθεῖ, ὅσο γίνεται, δεμένος στίς ἐθνικές μας ρίζες, χρησιμοποιώντας τά αὐτά μορφωτικά βιβλία μέ τούς μαθητές τοῦ ἐσωτερικοῦ καί κυρίως γιά τό μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν.

Ὅσο γιά τήν εὐρωπαϊκή λογοτεχνία ὁ Ἕλληνας μαθητής τοῦ ἐξωτερικοῦ θά τή γνωρίσει, ἄν θέλει, φοιτώντας καί σέ ξένα σχολεῖα καί διαβάζοντας καί κατάλληλα ξενόγλωσσα βιβλία.

Καί καταλήγει: Γιά τούς παραπάνω λόγους δέ νομίζει σκόπιμο νά ἀνατεθεῖ ἡ συγγραφή εἰδικῶν Νεοελληνικῶν Ἀνθολογίων πρός χρήση τῶν ἐλαχίστων Γυμνασίων στήν Εὐρώπη.

Ὁ συνεισηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, συμφωνεῖ μέ τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀρβανίτη καί ἐπισημαίνει ἰδιαίτερα ὅτι δέν ὑπάρχει πρόβλημα βιβλίου Νέων Ἑλληνικῶν γιά τά ἑλληνόπουλα τοῦ ἐξωτερικοῦ πού φοιτοῦν στό Γυμνάσιο, γιατί τά ἄρτια ἀπό κάθε ἄποψη νέα βιβλία Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων, πού πρόσφατα κυκλοφόρησαν, μέ τή δυνατότητα ἐπιλογῆς ἀνάμεσα σέ πολλά ἐκλεκτά κείμενα, πού ἔχουν προσφέροντας καί γιά τά ἑλληνόπουλα τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐμπειρίες καί γνώσεις γιά τή χώρα στήν ὁποία ζοῦν, ἀποκτοῦν οἱ μαθητές τῆς κατηγορίας αὐτῆς κατά πολλούς τρόπους. Καί δυνατότητες γιά μελέτη λογοτεχνημάτων τῆς χώρας στήν ὁποία ζοῦν ἔχουν. Ἐκεῖνο πού δέν ἔχουν εἶναι εὐκαιρίες καί δυνατότητες γιά βιώματα ἑλληνικά. Καί τά βιβλία "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" πού εἶναι τώρα σέ χρήση στό Γυμνάσιο ἰδιαίτερα φέρουν τά ἑλληνόπουλα τοῦ ἐξωτερικοῦ κοντά στήν Ἑλλάδα καί εἶναι γι' αὐτό πολύ κατάλληλα. Δέν ὑπάρχει λοιπόν πρόβλημα. Μά κι ἄν ὑπῆρχε μέ τήν πρόταση τοῦ κ. Ἐπόπτη δέν ἀντιμετωπίζεται συνολικά γιά ὅλα τά ἑλληνόπουλα πού ζοῦν στό ἐξωτερικό.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, λέγει: Τό γεγονός ὅτι δέν ἔχω σαφή προσωπική ἀντίληψη τῶν προβλημάτων πού διατύπωσε ἐκεῖ ὁ ἁρμόδιος Ἐπόπτης, καθώς καί ἡ ἐκτίμηση πού ἔχω γιά τήν ἀξία καί εὐθυκρισία τοῦ Ἐπόπτη, μοῦ ἐπιβάλλουν νά διατυπώσω ἐπιφύλαξη γιά τό σοβαρό τοῦτο ζήτημα - τοῦ ὁποίου κάποιες πτυχές μοῦ ἀποκα-

λυψε πρόσφατη συζήτηση μέ ἐκπαιδευτικό μας πού ὑπηρετεῖ στή Δ. Γερμανία 7 χρόνια - καί νά εὐχηθῶ νά ἐπανέλθουμε στήν ἐξέτασή του ὕστερα ἀπό κάποιο διάστημα ἀναγκαῖο γιά ἐνημέρωση· αὐτά φρονῶ ἀνεξάρτητα ἀπό τό ὅτι στήν ἀναφορά τοῦ Ἐπόπτη καί τήν εἰσήγηση τῆς κ. Καμαρινέα διαπιστώνω κάποιες ἐλλείψεις ἤ ὑπερβάσεις, πού εἶναι δικό μας ἔργο νά τίς θεραπεύσουμε ἤ νά τίς παραβλέψουμε.

Ὁ κ. Βῶρος διατύπωσε ἐπιφύλαξη γιά τούς λόγους πού ἔχει ἐκθέσει παραπάνω.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθμ. Φ.814.131/385/98790/8-9-1978 ἐξ. ἐπεῖγον ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ συνημμένα τό ἀριθμ. 2560/1-9-1978 ἔγγραφο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου-Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων Δ. Εὐρώπης καί τό σχετικό Σχέδιο Ἀνθολογίων Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων, τίς εἰσηγήσεις καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Δέν κρίνει σκόπιμο νά συγγραφεῖ εἰδικό Ἀνθολόγιο Νέων Ἑλληνικῶν γιά τούς μαθητές τῶν λιγοστῶν Γυμνασίων τῆς Δ. Εὐρώπης καί εἰδικότερα τῆς Γερμανίας γιά τούς ἑξῆς λόγους:

1.- Τά βιβλία τῶν Α΄ καί Β΄ τάξεων Γυμνασίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" μέ τόν πλοῦτο τῶν κειμένων, πού περιλαμβάνουν, ἱκανοποιοῦν καί τίς ἀνάγκες τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

2.- Μέ τή διδασκαλία ἀπό μετάφραση τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν δέν εἶναι ἀπαραίτητο νά συμπεριλαμβάνονται καί μεταφρασμένα ἀρχαιοελληνικά κείμενα στά βιβλία τῶν Νέων Ἑλληνικῶν.

3.- Οἱ περισσότεροι μαθητές ἐπιστρέφουν στά σχολεῖα τοῦ ἐσωτερικοῦ, γι' αὐτό πρέπει νά διδάσκονται, ὅσο γίνεται, τήν ἴδια ὕλη.

4.- Τά Ἀνθολόγια τῶν Ε΄ καί Στ΄ τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Β΄ καί Γ΄ τόμοι) ἐξυπηρετοῦν τίς ἀνάγκες τῶν μαθητῶν τῶν

./.

τῶν Γυμνασίων τοῦ ἐξωτερικοῦ γιά τήν ἐκμάθηση τῆς γλώσσας.

Ὁ Σύμβουλος Φ. Βῶρος διατηρεῖ τίς ἐπιφυλάξεις του γιά τούς λόγους πού ἐξέθεσε κατά τή συζήτηση καί περιλαμβάνονται στό παραπάνω σκεπτικό.

Τό 7ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Κρίση βιβλίου "Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως" τοῦ Δ. Φωτιάδη δέ συζητήθηκε, γιατί δέν εἶχαν ἀποσταλεῖ οἱ ἀπαραίτητες σειρές τοῦ βιβλίου γιά νά ἐνημερωθοῦν τά μέλη τοῦ Τμήματος.

./.

Οἱ Εἰσηγητές στό 8ο θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως κ.κ. Φ. Βῶρος Σύμβουλος Β΄καί Κυρ. Κατσιμάνης Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή τους πού ἔχει ὡς ἑξῆς.

"Ὁ σκοπός τοῦ μαθήματος Στοιχεῖα Φιλοσοφίας γ΄Γενικοῦ Λυκείου εἶναι: ἡ ἐξοικείωση τῶν μαθητῶν μέ τίς βασικές φιλοσοφικές ἔννοιες καί ἡ μύησή τους στά θεμελιώδη προβλήματα τῆς φιλοσοφίας μέ ἀφετηρία τόν ἑλληνικό στοχασμό -ὥστε νά μποροῦν αὐτοί νά σχηματίζουν γενική εἰκόνα γιά τόν κόσμο καί τή ζωή, νά διαμορφώνουν ὑπεύθυνα σταθερές ἀρχές σκέψης καί συμπεριφορᾶς καί νά ἀποκτοῦν τό βαθμό αὐτογνωσίας πού θά τούς ἐπιτρέπει νά αὐτοπροσδιορίζονται ὡς ἄτομα καί ὡς κοινωνικά ὄντα.

β. Σκοπός τοῦ βιβλίου, ὅπως καί τοῦ μαθήματος, Στοιχεῖα Φιλοσοφίας γ΄Γενικοῦ Λυκείου εἶναι: ἡ ἐξοικείωση τῶν μαθητῶν μέ τίς βασικές φιλοσοφικές ἔννοιες καί ἡ μύησή τους στά θεμελιώδη προβλήματα τῆς φιλοσοφίας - μέ ἀφετηρία τόν ἑλληνικό στοχασμό - ὥστε νά μποροῦν αὐτοί νά σχηματίζουν γενική εἰκόνα γιά τόν κόσμο καί τή ζωή, νά διαμορφώνουν ὑπεύθυνα σταθερές ἀρχές σκέψης καί συμπεριφορᾶς καί νά ἀποκτοῦν τό βαθμό αὐτογνωσίας πού θά τούς ἐπιτρέπει νά αὐτοπροσδιορίζονται ὡς ἄτομα καί ὡς κοινωνικά ὄντα.

γ. Ἡ γλωσσική μορφή τοῦ ὡς ἄνω ἐγχειριδίου Στοιχεῖα Φιλοσοφίας γ΄Γενικοῦ Λυκείου ὁρίζεται ἀπό τό Ν. 309/1976 ἄρθρο 2

δ΄ Γιά τή συγγραφή τοῦ παραπάνω ἐγχειριδίου ὁρίζονται βραβεῖα:

α΄ 400.000

β΄ 350.000

γ: 250.000 "

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές καί ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση, Ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως εἶναι παραπάνω.

-/.

'Ο εἰσηγητής στό 9ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- Μέ τό ἔγγραφο Φ.105696/16-9-1978 τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας διαβιβάζεται αἴτημα τοῦ διευθυντῆ τῆς 'Ιουνίου Σχολῆς, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νά ἐπιτραπεῖ γιά τό σχολεῖο του παρέκκλιση ὡς πρός τίς ὧρες διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας· συγκεκριμένα ζητεῖ αὔξηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας σέ 5 ἤ 6 ἀντί τῶν τριῶν πού προβλέπονται ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα.

2.- Ἔχοντας ὑπόψη ὅσα διαλαμβάνει ἡ ἀναφορά τοῦ διευθυντῆ τῆς 'Ιονίου Σχολῆς καί τή συνηγορία τοῦ ἁρμόδιου Γενικοῦ 'Επιθεωρητῆ Μέσης 'Εκπαιδεύσεως καί γνωμοδότηση τοῦ τμήματός μας γιά ἀνάλογα αἰτήματα ἄλλων ἰδιωτικῶν σχολείων (πράξη 93/1978) εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτό τό αἴτημα μέ αὔξηση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας στήν 'Ιόνιο Σχολή ὡς ἕξι (6) ὧρες τήν ἑβδομάδα μέ τήν προϋπόθεση ὅτι τό σύνολο τῶν ὡρῶν διδασκαλίας κάθε ἑβδομάδα δέ θά ὑπερβαίνει τίς 36 ὧρες συνολικά.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση καί ὕστερα ἀπό σύντομη διευκρινιστική συζήτηση,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Νά γίνει δεκτό τό αἴτημα τῆς 'Ιονίου Σχολῆς γιά 6/ωρη ἑβδομαδιαία διδασκαλία τῆς ἀγγλικῆς μέ δυό προϋποθέσεις:

α) Τό σύνολο τῶν ὡρῶν διδασκαλίας δέ θά ὑπερβαίνει τίς 36 ὧρες τήν ἑβδομάδα.

β) Δέ θά γίνει καμιά περικοπή σέ ἄλλο μάθημα ἤ στή διάρκεια τῶν ὡρῶν διδασκαλίας γιά ἐξοικονόμηση χρόνου.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 10ο θέμα εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τήν ἀριθμ. 90/1978 πράξη του, τό Τμῆμα, λαμβάνοντας ὑπόψη τό γεγονός ὅτι δέν μπορεῖ νά ἐφαρμοστεῖ τό νέο πρόγραμμα μαθηματικῶν τῆς Β΄ Λυκείου χωρίς ἀντίστοιχο διδακτικό βιβλίο, δέν ἔκανε ἀποδεκτή στό σύνολό της τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως γιά τό διδακτικό βιβλίο πού γράφτηκε μέ ἀνάθεση. Δέχτηκε δηλαδή τό Τμῆμα ὅτι τό βιβλίο εἶναι βέβαια ἀκατάλληλο γιά ἔκδοση ὅπως ὑποβλήθηκε ἀλλά παράλληλα δέχτηκε ὅτι εἶναι ἐπιδεκτικό βελτιώσεων καί μπορεῖ νά ἀναμορφωθεῖ καί νά προωθηθεῖ γιά ἔκδοση ὑπό τόν ὅρο ὅτι οἱ συγγραφεῖς θά ἐκφέρουν ὅλες τίς ἀπαραίτητες μεταβολές πού θά ὑποδειχθοῦν ἀπό τό ΚΕΜΕ.

Σέ πρώτη φάση ἡ προσπάθεια ~~ἀναμορφώσεως~~ τοῦ βιβλίου περιορίστηκε στήν ὕλη ἐπιλογῆς γιά νά καλυφθοῦν ἄμεσες διδακτικές ἀνάγκες. Οἱ βελτιώσεις καί μεταβολές - πού ἔγιναν ὑπό τήν ἐποπτεία μου - ἔχουν ἤδη ὁριστικοποιηθεῖ γιά ἕνα τμῆμα τῆς ὕλης ἐπιλογῆς πού μπορεῖ νά ἀποτελέσει ἕνα α΄ τεῦχος τοῦ βιβλίου ὥστε νά ἐκτυπωθεῖ καί νά διατεθεῖ ἐγκαίρως στούς μαθητές. Εἰσηγοῦμαι λοιπόν νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιά τήν ἄμεση ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ τεύχους μέ τόν τίτλο "Μαθηματικά Β΄ Λυκείου, Ὕλη ἐπιλογῆς, τεῦχος α΄" καί τή διάθεσή του στούς μαθητές τῆς Β΄ Λυκείου τοῦ ἀντίστοιχου κύκλου ἐπιλογῆς.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄, καί ὕστερα ἀπό σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη ὡς ἔχει.

./.

Ὁ ἀρμόδιος γιά τό 11ο θέμα εἰσηγητής κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες πού δόθηκαν στούς καθηγητές τῶν Μαθηματικῶν, γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στίς τάξεις Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου, θά χρησιμοποιηθοῦν στήν ἀρχή τά παλαιά διδακτικά βιβλία μέχρι νά διατεθοῦν τά νέα, τά ὁποῖα συμφωνοῦν ἐπακριβῶς μέ τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα.

Ἐπειδή τά νέα αὐτά βιβλία πρέπει νά φθάσουν στά σχολεῖα ὅσο τό δυνατόν νωρίτερα, εἰσηγοῦμαι τήν ἐκτύπωση καί ἔκδοση τους σέ δύο ξεχωριστά τεύχη.

Τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄ καί ὕστερα ἀπό σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

ἀποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄ ὡς ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 101/1978

Σήμερα, 10 Όκτωβρίου 1978, ημέρα Τρίτη και ώρα 8.30 πρωϊνή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ), συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) με πρόεδρο τον Πρόεδρο του Τμήματος Μέσης Εκπαιδεύσεως κ. Αναστάσιο Πάγκαλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δημ. Σακκάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, ο Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης και οι Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Α. Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε η Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που υπηρετεί με απόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δεν παρευρέθηκε στη συνεδρίαση ο Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας, γιατί είχε αναρρωτική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Συζήτηση υπομνήματος με θέμα: Εγχειρίδιο "Δραματική Ποίηση" Γ΄ Γυμνασίου. Εισηγητές οι κ.κ. Ηλ. Σπυρόπουλος, Δ. Σακκάς, Σύμβουλοι Β΄ και Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση βιβλίου Ντίνας Τάκαρη: Η κοινωνική και επαγγελματική θέση της σημερινής γυναίκας. Εισηγητής ο Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκάς.

ΘΕΜΑ 3ο – Η χωροθέτηση των Λυκειακών Μονάδων. Εισηγητής ο κ. Α. Αδαμόπουλος, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 4ο – Βοηθητικά βιβλία Φυσικής-Χημείας γιά τή Γ΄ Λυκείου. Εισηγητής ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 5ο – Διευκρινίσεις γιά την Επιτροπή Κρίσεως Ιστορίας Α΄ Γενικού Λυκείου. Εισηγητής ο Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βώρος.

./.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ πρώτου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. Στήν ἀρχή διαβάστηκε τό ὑπόμνημα τοῦ Συμβούλου Β΄ κ. 'Ι. 'Αρβανίτη καί μετά οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος κ.κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Δημ. Σακκᾶς, Σύμβουλοι Β΄ καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, εἶπαν τά ἑξῆς:

'Ο κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος:

Πρέπει ἀπό τήν ἀρχή νά δηλώσω ὅτι ἡ εἰσήγηση αὐτή εἶναι ἐκείνη πού μέ κούρασε περισσότερο ἀπ' ὅλες ὅσες ὡς σήμερα μοῦ ἔκανε τήν τιμή νά μοῦ ἀναθέσει ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος. Γιατί εἶναι ἀδύνατο νά τῆς δώσω τήν ἐπιθυμητή πληρότητα καί νά ἐξετάσω σέ βάθος τό θέμα χωρίς νά διατρέξω τόν κίνδυνο νά φανῶ ὅτι ἀντιδικῶ μέ συνάδελφο - πράγμα πού εἰλικρινά δέν θά τό ἐπιζητοῦσα μέ κανένα τρόπο. Καί ἀκόμη γιατί, τήν ὥρα πού τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό πολλή προσπάθεια ἐξασφάλισε στά ἑλληνόπουλα τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου τά κατάλληλα γιά τήν κάλυψη τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν τοῦ μαθήματος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας βιβλία, ἔρχονται βέλη "ἐξ οἰκείων" γιά νά ἀμφισβητηθεῖ τό εὐεργετικό ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας αὐτῆς.

Τό ζήτημα στό σύνολό του νομίζω ὅτι ξεπερνᾶ τήν ἔκταση πού θά ἔπαιρνε ἡ συζήτηση στό Τμῆμα μιᾶς πρότάσεως - ὅσο σοβαρή καί ἄν ἦταν αὐτή - ἑνός συμβούλου, γιά δύο λόγους:

α) 'Η πρόταση τοῦ κ. 'Αρβανίτη, πρίν νά συζητηθεῖ, ὅπως νομίζω ὅτι ἔπρεπε, στό Τμῆμα, ἔχει κοινοποιηθεῖ στούς προϊστάμενους κ.κ. 'Υπουργό, 'Υφυπουργό καί Γενικό Γραμματέα τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας. 'Ο κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος εἶναι ἁρμοδιότερος ἀπό ἐμένα νά κρίνει τήν κανονικότητα τῆς διαδικασίας αὐτῆς.

β) 'Η πρόταση αὐτή δέν ἀποτελεῖ μεμονωμένη ἐνέργεια, ἀλλά ἐντάσσεται σέ σειρά ἐνεργειῶν τοῦ κ. 'Αρβανίτη μέ σκοπό νά στερηθοῦν οἱ μαθητές τῆς Γ΄ Γυμνασίου τό σχολικό ἐγχειρίδιό τους γιά τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας δραματικῆς ποιήσεως - πράγμα πού ὁ κ.

./.

συνάδελφος δέν τό ἔχει κάνει γιά κανένα ἄλλο ἀπό τά βιβλία πού ἐξυπηρετοῦν τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας στό Γυμνάσιο. Δέν χρειάζεται πολύς κόπος νά ὑπενθυμίσω τήν ἐπίμονη προσπάθειά του, σέ ἀντίθεση μέ τούς ἄλλους 6 φιλολόγους τοῦ Τμήματος, νά ἐκτοπισθεῖ ἡ κλασική μετάφραση τοῦ "Προμηθέα Δεσμώτη" τοῦ Ἰ. Γρυπάρη καί στή θέση της νά δοθεῖ στά παιδιά ἐκείνη τοῦ Ἐπόπτη Μ.Ε. κ. Ἐμμ. Βικέτου καί νά μή ἐγκριθεῖ ἡ πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου "Δραματική ποίηση" τοῦ κ. Κ. Γεωργουσόπουλου, πού ὁμόφωνα τό ἔκρινε κατάλληλο.

Τό γεγονός ὅτι ὁ κ. Ἀρβανίτης παρά τήν ἐπιμονή του καί τήν ἐπιστράτευση κάθε δυνατοῦ ἐπιχειρήματος δέν κατόρθωσε νά πείσει κανένα ἄλλο μέλος τοῦ Τμήματος στίς ἐπανειλημμένες σχετικές συνεδρίες δέν τόν ἔκανε νά εἶναι ἐπιφυλακτικότερος ὡς πρός τό ἀπόλυτο τῆς κρίσης του. Ἔτσι (ἐνῶ θά εἶχε προσφέρει πραγματική ὑπηρεσία στήν παιδεία ἄν τίς παρατηρήσεις, πού μέ σχολαστική ἐπιμέλεια εἶχε κάνει στό βιβλίο "Δραματική ποίηση", τίς παρουσίαζε, ὅπως συνηθίζεται στό Τμῆμα, ὡς προτάσεις γιά νά βελτιωθεῖ τό βιβλίο στή νέα του ἔκδοση) προτίμησε νά ἀποπειραθεῖ νά ἀφαιρέσει ἀπό τά χέρια τῶν παιδιῶν τῆς Γ΄ Γυμνασίου ἕνα σύγχρονο καί, γιά τήν ὥρα, ἀναντικατάστατο βοήθημα καί νά προκαλέσει δυσχέρειες στή διεξαγωγή τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων γιά τό Λύκειο.

Θεωρῶ λοιπόν ὑποχρέωσή μου νά ἐκθέσω τούς λόγους πού μέ ὁδηγοῦν στήν πρόταση νά θεωρηθεῖ ἀτυχής ἀπό τό Τμῆμα ἡ ἐνέργεια αὐτή τοῦ κ. Ἀρβανίτη, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι παραγνωρίζω τή δυνατότητα νά ἀξιοποιηθοῦν ὁρισμένες παρατηρήσεις του, ἀπό τίς ὁποῖες ἄλλες ἔγιναν δεκτές κατά τήν πρώτη ἔκδοση τοῦ βιβλίου, ἐνῶ ἄλλες, καί κυρίως ἐκείνη πού ἀναφέρεται στόν περιορισμό τῆς ἀναφορᾶς στήν "Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους" τῆς Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν Α.Ε., πρέπει νά ἀξιοποιηθοῦν στή νέα ἔκδοση.

Τό πρῶτο πού ἔχω νά παρατηρήσω, καί πού δείχνει ὅτι ἔλειψε ἡ καλή διάθεση ἀπό τόν ἐπικριτή τοῦ βιβλίου, εἶναι ἡ ἀποσιώπηση ἀπό τόν κ. Ἀρβανίτη ὅλων τῶν θετικῶν σημείων του: ἡ ἄρτια καί

./.

συγχρονισμένη δομή του (Γενική εἰσαγωγή - εἰδικά εἰσαγωγικά σημειώματα γιά κάθε τραγωδία - ἑρμηνεία σπάνιων ἤ ἰδιωματικῶν λέξεων τῆς μεταφράσεως - ἑρμηνευτικά σχόλια - ἐνιαῖο λεξικό κυρίως ὀνομάτων πού ἀναφέρονται στίς 3 τραγωδίες), τή φροντισμένη ὀρθογραφική προσαρμογή τοῦ κειμένου, τή μέριμνα γιά τή στιχομετρία, τήν οὐσιαστική καί πλήρη εἰσαγωγή του, τόν ἐπαρκή σχολιασμό, τήν ἔξοχη εἰκονογράφηση καί προπάντων τό μεγάλο ἀπό παιδευτική ἄποψη ἐπίτευγμα: τήν ἐπιτυχημένη σύνδεση τῆς ἀρχαίας μέ τή σύγχρονη ἑλληνική θεατρική πραγματικότητα, πού μέ τόν πειστικότερο τρόπο δείχνει ὅτι τό ἀρχαῖο θέατρο ἔγινε στήν ἐποχή μας πηγή πνευματικῆς καλλιέργειας. Ἂν ὁ κ. συνάδελφος ἀναγνώριζε αὐτές τίς ἀρετές τοῦ βιβλίου καί παράλληλα ἀξιοποιοῦσε τήν πεῖρα του ὡς Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό πόσο δύσκολο εἶναι νά ἐξασφαλιστεῖ, μέσα σέ περιορισμένα χρονικά ὅρια, τό ἀπαραίτητο γιά τούς μαθητές σχολικό ἐγχειρίδιο καί νά ἀποφευχθοῦν τά κάθε εἴδους μικρά καί μεγαλύτερα λάθη, ἐλπίζω ὅτι ἡ τελική κρίση του θά ἦταν διαφορετική καί ἡ ταλαιπωρία τοῦ Τμήματος λιγότερη.

Ἐξετάζοντας τώρα τίς εἰδικότερες πρατηρήσεις, διαπιστώνω ὅτι οἱ περισσότερες ἀφοροῦν λάθη πού μόνο μέ ἕνα ἰσχυρό μεγεθυντικό φακό μποροῦν νά ἐντοπισθοῦν ἤ πού εἶναι οἱ συνηθέστερες περιπτώσεις τυπογραφικῶν ἀβλεπτημάτων (βλ., τυχαῖα, τίς πρῶτες παρατηρήσεις (τή δεύτερη, τρίτη καί τέταρτη, ὅπως καί τίς παρατηρήσεις σελ. 13 κ. ἑξ.). Ἄλλες πάλι ἔχουν νά κάμουν μέ φιλολογικά προβλήματα γιά τά ὁποῖα ὑπάρχουν περισσότερες ἀπό μιά ἐπιστημονικές ἐκδοχές, χωρίς κάθε φορά ἡ ἄποψη πού υἱοθετεῖ ὁ κ. Ἀρβανίτης νά εἶναι ἡ ἐπικρατέστερη (π.χ. στή πρώτη παρατήρησή του (σελ. 1) μπορεῖ νά ἀντιπαρατηρηθεῖ ὅτι τό ὑλικό τῶν μυκηναϊκῶν πινακίδων δέν εἶναι ἀκόμη ἀξιοποιήσιμο μέ βεβαιότητα, γιά τήν ἀνατροπή ἐπιστημονικῶν θεωριῶν πού ἔχουν ὁρισμένα ἐρείσματα ἤ γιά τή δημιουργία νέων). Ἀλλά καί πόσο ἀναπόφευκτα εἶναι, σέ κάθε σχεδόν φιλολογική ἐργασία πού γίνεται μέσα σέ περιοριστικές προθεσμίες, ὁρισμένα λάθη, μπορεῖ νά τό διαπιστώσει ὁ κ. Ἀρβανίτης ἀπό τά ἀκόλουθα: Γράφει ὁ ἴδιος (σελ. 2) σχετικά μέ τό στ.

./.

374 τῆς "Ἀντιγόνης", γιά τόν κορυφαῖο τοῦ χοροῦ":"ἁπλός ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ". Ὅμως στή σελ. 189 τοῦ σχολικοῦ βιβλίου "Σοφοκλέους Τραγωδίαι Γ΄ Λυκείου", πού τό μεταγλώττισε ὁ ἴδιος καί, κατά τήν ἐντολή πού εἴχαμε πάρει, εἶχε καί τήν εὐθύνη τῆς διορθώσεως λαθῶν, διαβάζουμε ὅτι ὁ χορός ἀποτελεῖται "ἀπό 15 ἐπίσημους γέροντες Θηβαίους" καί στούς στίχους 162-169 τῆς "Ἀντιγόνης" ὁ Κρέων τούς παρουσιάζει ὡς τούς πιστούς συνεργάτες τοῦ βασιλιᾶ τῶν Θηβῶν. Ὁ κορυφαῖος τους λοιπόν εἶναι "ἁπλός ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ"; Καί πῶς ὁ κ. Ἀρβανίτης, στό ἴδιο βιβλίο, πού ἀποτελεῖ περιοχή προσωπικῆς του εὐθύνης (ὅπως προκύπτει ἀπό σημείωση στή σελ. 2 τοῦ βιβλίου) δέ φρόντισε νά διορθωθοῦν κραυγαλέα ἐπιστημονικά σφάλματα, ὅπως π.χ. (σελ. 3) ὅτι "ὁ διθύραμβος ἀρχικά δέν εἶχε ρυθμό" (!) ἤ τή ριζική παραποίηση τῆς δομῆς τοῦ "Οἰδίποδα τυράννου": τούς στίχους 513-862 τούς βρίσκουμε διαιρεμένους σέ: Β΄ ἐπεισόδιο (στ. 513-648), Β΄ στάσιμο (στ. 649-677) καί Γ΄ ἐπεισόδιο (στ. 698-862) καί ἀνάλογα στή συνέχει παραποιήθηκε ἡ ἀρίθμηση τῶν ἑπομένων μερῶν τῆς τραγωδίας, τήν ὥρα πού ὁ κ. Ἀρβανίτης, εἰδικός μελετητής τοῦ Σοφοκλῆ, δέν μποροῦσε νά μή γνωρίζει ὅτι ὅλη αὐτή ἡ ἑνότητα (στ. 513-862) φέν ἀποτελεῖ παρά ἕνα μέρος τῆς τραγωδίας, τό Β΄ ἐπεισόδειο, στό ὁποῖο περιέχεται ἕνας κομμός (στ. 649-677). Αὐτή εἶναι ἡ κοινή ἄποψη τῶν φιλολόγων (βλ. π.χ. τά κλασικά ἀγγλόφωνα ἔργα R. JEBB, SOPHOCLES, THE OEDIPUS TYRANNUS, CAMBRIDGE 1914, L. CAMPBELL, SOPHOCLES, VOL. I, DARMSTADT 1879, J. KAMERBEEK, COMMENTARIES, PART IV, THE OEDIPUS TYRANNUS, LEIDEN, 1967 καί τό φαλλικό R. GUASTOLLA - J. LASCALE, TAXTES GRECS, HACHETTE, 1955).

Ἡ ὕδια ἐμπειρία θά ἔπρεπε νά ἔχει κάνει τόν κ. Ἀρβανίτη περισσότερο ἐπιφυλακτικό, πρίν παρουσιάσει:

α) ὀρθογραφικά λάθη καί ἀσυνέπειες τοῦ συγγραφέα, ἀφοῦ ὁ ἴδιος στό συζητούμενο ὑπόμνημά του, παρά τήν προσοχή πού κατέβαλε, δέν θά ἀπέφυφε, ὅπως π.χ. σελ. 1: πληροφορεῖες, εὐλογώτερο, σελ. 3: Ὀδεῖσσεια, Κηθέρεια κλπ. Καί ἐνῶ στή σελ. 2 γράφει:

./.

σοφόκλεια διάνοια, στήν ἑπομένη γράφει: 'Αχίλλεια πτέρνα,

β) ἀσυνέπειες στή χρήση τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς. "Αν προσέξουμε ὅμως, θά δοῦμε ὅτι τίς περισσότερες φορές πού ἐντοπίζονται τέτοιες "ἀσυνέπειες", ἔχουμε περιπτώσεις διπλοτυπίας, πού τίς νομιμοποιεῖ ἡ Γραμματική (π.χ. γενική τῶν θηλυκῶν ἄλλοτε σέ -ης, ἄλλοτε σέ -εως) καί δέν τίς ἀποφεύγει καί ὁ κ. 'Αρβανίτης στά γραφόμενά του. Μάλιστα χρησιμοποιεῖ συχνά τήν ἄγνωστη στή "Γραμματική τῆς Νεοελληνικῆς" ὁριστική ἀντωνυμία αὐτός, -ή, -ό.

γ) ἐκφραστικά λάθη. 'Ο κ. 'Αρβανίτης δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι διυλίζει τόν κώνωπα γιά νά προσάψει στό συγγραφέα τήν κατηγορία ὅτι "ὑστερεῖ στήν ὀρθή διατύπωση". Καί μόνη ἡ παράθεση πέντε-ἕξι ἀπό τίς πολλές φράσεις τοῦ κειμένου τοῦ κ. 'Αρβανίτη: "τῆς ἐν λόγω ἔκδοσης", "μέχρι πού παρεξηγήθηκα", "νά γνωστεῖ πάραυτα", "ἡ ὅλως τελευταία τραγωδία", "στερεῖται τόνου", "παντοῦ ἐπαναλαμβάνεται", ἀρκεῖ γιά νά φανεῖ ὅτι δέν ἦταν ὁ καταλληλότερος γιά παρόμοιο ἐγχείρημα. 'Επίσης, ἐνῶ διαθέτουμε τήν ἑλληνικότατη λέξη "ἀριθμός", ὁ ἐπικριτής φορτικά χρησιμοποιεῖ τή δάνεια λέξη "νούμερο", καί

δ) νά ἐλέγξει τόν συγγραφέα καί ἐκεῖ πού ἔπρεπε νά συμφωνήσει, ἄν ὄχι νά τόν ἐπαινέσει, π.χ. στή σελ. 12 τοῦ ὑπομνήματος τόν κατηγορεῖ γιατί ἑρμηνεύει "γνωστότατες ἤ αὐτονόητες λέξεις", κι ἀνάμεσα σέ αὐτές διαβάζουμε: ψυχοπονιέμαι, ἡ ζώρη, λάσκα, ἀποκοτιά, φρουμάζω, σαλαγάω, σουραύλι, γαλιφιά. Εἶναι ἀπόλυτα βέβαιος ὁ κ. 'Αρβανίτης ὅτι οἱ περισσότεροι "Ελληνες μαθητές κατανοοῦν ἀμέσως τό νόημα αὐτῶν τῶν λέξεων ἤ μήπως, ἄν τυχόν ὁ κ. Γεωργουσόπουλος ἀμελοῦσε νά τίς ἑρμηνεύσει, θά τόν κατηγοροῦσε γιά τήν παράλειψη;

"Υστερα ἀπό αὐτά, ἐκθέτοντας συνοπτικά τίς ἐντυπώσεις μου ἀπό τήν ταυτόχρονη ἀνάγνωση τοῦ βιβλίου "Δραματική ποίηση Γ΄ Γυμνασίου" καί τό ἀπό 30-9-1978 ὑπόμνημα τοῦ Συμβούλου Β΄ τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. 'Αρβανίτη, παρατηρῶ πά ἑξῆς:

./.

1.- Τό βιβλίο παρουσιάζει πληρότητα καί ἀρετές πού σπάνια συναντοῦμε μέ ἀνάλογα σχολικά βιβλία.

2.- Τά ἀβλεπτήματα πού ἔχει σημειώσει ὁ κ. συνάδελφος μέ κανένα τρόπο δέν θά ἔχουν συνέπειες γιά τό φρονηματισμό τῶν μαθητῶν καί τήν ὑποτίμηση τῆς ἀξίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τραγωδίας.

3.- Τά μειονεκτήματα πού παρουσιάζονται ἀφοροῦν κυρίως λεπτομέρειες, καί ἀνάλογα συναντοῦμε στά περισσότερα σχολικά βιβλία πού κυκλοφοροῦν (καί μάλιστα ὕστερα ἀπό προσπάθεια γιά τή διόρθωσή τους).

4.- Ἡ λύση πού προτείνει ὁ κ. Ἀρβανίτης, νά ἀντικατασταθεῖ ἡ εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου ἀπό τίς ἀντίστοιχες τῶν βιβλίων τῆς Β΄ καί Γ΄ Λυκείου δέν μπορεῖ νά γίνει ἀποδεκτή, γιατί, ὅπως φαίνεται ἀπό ὁρισμένα σημεῖα τῆς εἰσηγήσεώς μου, καί ἐκεῖ ὑπάρχουν σφάλματα καί ἀκόμη γιατί οἱ εἰσαγωγές αὐτές ἔχουν γραφεῖ ἐδῶ καί πολλές δεκαετίες γιά παιδιά πολύ μεγαλύτερης ἡλικίας.

Γιά τούς λόγους αὐτούς προτείνω στό Τμῆμα νά μή γίνει δεκτή ἡ ἀρνητική κρίση τοῦ κ. Ἀρβανίτη, ἀλλά νά ἀξιοποιηθοῦν οἱ παρατηρήσεις του (ὅπως καί τυχόν ἄλλων συναδέλφων), ὥστε τό βιβλίο νά ἐπανεκδοθεῖ βελτιωμένο γιά τό ἑπόμενο σχολικό ἔτος κατά τό συνηθισμένο τρόπο: δηλαδή νά συζητηθοῦν οἱ προτεινόμενες βελτιώσεις στό Τμῆμα καί ὅσες θεωρηθοῦν ἐποικοδομητικές - καί ὑπάρχουν τέτοιες στό ὑπόμνημα τοῦ κ. Ἀρβανίτη - νά μεταφερθοῦν μέ εὐθύνη τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος στό βιβλίο.

Ὁ κ. Δημ. Σακκᾶς:

Συμφωνῶ μέ τήν εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Σπυρόπουλου καί τή συνυπογράφω ἀνεπιφύλακτα. Εἶναι περιττό νά εἰσέλθω σέ λεπτομέρειες, ἀφοῦ ὁ κ. Σπυρόπουλος μέ κάλυψε πλήρως. Ἐπιθυμῶ ὅμως νά τονίσω κι ἐγώ ὅτι:

α) ἡ προβολή τῶν ἀπόψεών μας μέ ὑπομνήματα πού κυκλοφοροῦν ἔξω ἀπό τό ΚΕΜΕ δέν εἶναι ἡ κανονική διαδικασία. Ὑπάρχει τό Τμῆμα. Μποροῦμε νά ὑποστηρίξουμε τίς ἀπόψεις μας σ' αὐτό, ἀλλά καί

./.

ὀφείλουμε νά σεβαστοῦμε τίς ἀποφάσεις του·

β) Ὅταν ἀσκοῦμε κριτική, πρέπει νά μήν παρουσιάζουμε στά γραπτά μας τίς ἀδυναμίες γιά τίς ὁποῖες κατηγοροῦμε τούς κρινόμενους. Τό ὑπόμνημα τοῦ κ. συναδέλφου, ἔντονα ἐπικριτικό, δέν εἶναι ἄφογο γλωσσικά, ὅπως θά ἔπρεπε, μολονότι ὁ συντάκτης του εἶναι φιλόλογος. Μόνο στίς 6 πρῶτες σειρές του ὑπάρχουν ἕνα ὀρθογραφικό σφάλμα, ἕνα γλωσσικό καί τρία σφάλματα ὕφους·

γ) στήν κριτική μας πρέπει νά εἴμαστε πολύ προσεκτικοί, φύχραιμοι καί κατά τό δυνατόν ἀντικειμενικοί, πράγμα πού δέ συμβαίνει στήν περίπτωση πού μᾶς ἀπασχολεῖ, ἀφοῦ ὁ συντάκτης τοῦ ὑπομνήματος θεωρεῖ ὡς σφάλματα τοῦ συγγραφέα ἀκόμα καί ἀπόψεις πού εἶναι ὀρθές, ἀποδίδει σ' αὐτόν ὅλα τά σφάλματα πού ὀφείλονται σέ τυπογραφικές ἀβλεψίες καί ἀκόμα δέν ἀναφέρει οὔτε μιά ἀπό τίς τόσες ἀρετές τοῦ βιβλίου·

δ) γιά τή δική μας πραγματικότητα ἡ ἔκδοση ἑνός νέου καί καλοῦ σχολικοῦ βιβλίου ἀποτελεῖ σπουδαῖο γεγονός. Τό κρινόμενο βιβλίο, παρά τίς ὅποιες ἀδυναμίες του εἶναι ἕνα βιβλίο μέ πολλές ἀρετές. Προσωπικά νομίζω ὅτι γιά τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας τραγωδίας εἶναι τό καλύτερο σχολικό βοήθημα πού κυκλοφόρησε ὡς τώρα. Ἔπρεπε νά χαιρετίσουμε τήν ἔκδοσή του·

ε) στό ὑπόμνημα τοῦ κ. συναδέλφου ὑπάρχουν καί ὁρισμένες εὔστοχες παρατηρήσεις. Αὐτές καθώς καί ἄλλες παρατηρήσεις πού θά εἶχαν νά κάνουν ἄλλοι συνάδελφοι ἤ εἰδικοί νά τίς ἀξιοποιήσουμε γιά τή βελτίωση τοῦ βιβλίου στή νέα του ἔκδοση.

Ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης:

1.- Πληροφορήθηκα μόλις χθές τό πρωΐ ὅτι εἶμαι συνεισηγητής στή συζήτηση τοῦ ὑπομνήματος τοῦ σύμβουλου κ. Ἀρβανίτη καί κατά συνέπεια, δέν εἶχα στή διάθεσή μου ὅλο τό χρόνο πού θά ἀπαιτοῦσε μιά ἐμπεριστατωμένη εἰσήγηση. Οἱ παρατηρήσεις μου θά ἐντοπιστοῦν στίς δύο πρῶτες σελίδες τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ὑπομνήματος καί σέ ὁρισμένα μόνο ἐνδεικτικά τους σημεῖα. Ἄλλωστε τό θέμα μοῦ εἶναι ἀρκετά γνωστό, ἀπό προηγούμενες συζητήσεις μου μέ τόν κ. Ἀρβανίτη.

2.- Ὀφείλω ἀπό τήν ἀρχή νά τονίσω ὅτι ἡ μελέτη τοῦ βιβλίου ἀπό τόν κ. ~~Εἰσηγητής~~ Συμβούλου εἶναι ἐνδελεχής. Ὁ κ. Ἀρβανίτης ἔκανε ἐργασία χρήσιμη - καί θά ἦταν εὐχῆς ἔργο ἄν καί ὁ ἴδιος καί ἐμεῖς οἱ ἄλλοι βρίσκαμε τό χρόνο νά ὑποβάλουμε σέ ἀνάλογο ἔλεγχο καί τά ἄλλα βιβλία, μέ τά ὁποῖα κατά καιρούς καλούμαστε νά ἀσχοληθοῦμε. Παρά τήν ἐκτίμησή μου ὅμως πρός τήν ἐργασία τοῦ κ. Συμβούλου, δέ συμμερίζομαι καθόλου τήν ἀρνητική γενική κρίση του γιά τό βιβλίο. Ἀντίθετα, τό βιβλίο αὐτό τό θεωρῶ πρόσοδο στή βιβλιογραφία τῶν σχολικῶν ἐγχειριδίων, ὄχι μόνο ἀπό τήν ἄποψη τῆς δομῆς, τῆς εἰκονογραφήσεως κτλ., ἀλλά καί ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ὅλου πνεύματος. Ὁ ἀναγνώστης ἀντιλαμβάνεται ὅτι τό βιβλίο ἔχει συνταχτεῖ ἀπό ἄνθρωπο πού ἐκτός ἀπό τή σχολική πράξη, γνωρίζει καί τό χῶρο τοῦ θεάτρου. Ἐξάλλου ὁ μεστός καί "ρέων" λόγος του μέ νευρῶδες ὕφος του μᾶς τοποθετοῦν ἔξω ἀπό τό σχολαστικό καί διδασκαλίστικο κλίμα τοῦ παραδοσιακοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου. Ἀρκεῖ νά διαβάσει κανείς μερικές περικοπές τῆς εἰσαγωγῆς (λ.χ. τίς σελ. 8-9) γιά νά πεισθεῖ σχετικά.

3.- Στήν ὑπό στοιχεῖα 9,4 παρατήρησή του ὁ κ. Ἀρβανίτης χαρακτηρίζει λάθος τό ὅτι ὁ συγγραφέας θεωρεῖ ξενόφερτο θεό τό Διόνυσο. Ὅμως ὁ κ. Γεωργουσόπουλος, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀκολουθεῖ στήν προκειμένη περίπτωση τήν κλασική θέση πού θέλει τό Διόνυσο προερχόμενο ἀπό ἐξωελλαδικούς χώρους (Ἡρόδοτος, Εὐριπίδης), τονίζει κατά λέξη ὅτι "τό πιθανότερο εἶναι πώς ὁ Διόνυσος κατέβηκε στήν Ἑλλάδα τήν ἐποχή τῆς καθόδου τῶν λαῶν ἀπό τό βορρᾶ...". Ἂν λοιπόν ληφθεῖ ὑπόψη πώς ἡ κάθοδος αὐτή εἶναι κατά αἰῶνες προγενέστερη τῆς πινακίδας τῆς Πύλου (1200 π.Χ.) πού ἐπικαλεῖται ὁ κ. Ἀρβανίτης, τότε ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ὁ συγγραφέας τοποθετεῖ στήν παρουσία τοῦ θεοῦ στήν Ἑλλάδα σέ πολύ προγενέστερη περίοδο ἀπό τόν 8 π.Χ. αἰώνα.

Στήν ὑπό στοιχεῖα 10,42 παρατήρησή του ὁ κ. Ἀρβανίτης θεωρεῖ ἄστοχη τήν ἔκφραση τοῦ συγγραφέα "Σάτυροι καί Σειληνοί", γιατί, κατά τή γνώμη του, πρόκειται γιά τά αὐτά πρόσωπα. Ὅμως εἶναι γνωστό ὅτι οἱ Σάτυροι μέ τούς Σειληνούς ταυτίστηκαν ἀργότερα. Ἀρ-

χικά, ὑπῆρχε διαφορά μεταξύ τους. Οἱ Σάτυροι θεωροῦνται ὅτι προέρχονται ἀπό τήν Πελοπόννησο, οἱ Σειληνοί ἀπό τή Φρυγία ἤ τή Θράκη. Οἱ Σειληνοί μάλιστα, ἀρχικά, θεωροῦνται ὅτι ἔχουν τή μορφή Κενταύρων. Εἶναι χαρακτηριστικό τό ὅτι στήν 'Ελληνική Μυθολογία τοῦ RICHEPIN ὑπάρχει τίτλος κεφαλαίου "Σειληνοί καί Σάτυροι".

Στήν ὑπό στοιχεῖα 14,8 ὁ κ. 'Αρβανίτης θεωρεῖ λάθος τοῦ συγγραφέα τό ὅτι γράφει πώς "ὁ χορός κατά πάσα πιθανότητα ἦταν κυκλικός", ἐνῶ ἦταν πραγματικά κυκλικός. Προφανῶς ὁ συγγραφέας, ἄν πρέπει ἐδῶ νά κατηγορηθεῖ γιά κάτι, πρέπει νά κατηγορηθεῖ γιά κάποιο δισταγμό νά προβεῖ σέ μιά ἀπερίφραστη διαβεβαίωση. Σέ ἐπιστημονικά ὅμως θέματα ἡ κάποια ἐφεκτικότητα στή διατύπωση ἀπόψεων ἦταν ἄραγε μειονέκτημα;

Στήν ὑπό στοιχεῖα 14,3-I παρατήρησή του, ὁ κ. 'Αρβανίτης καταλογίζει στό συγγραφέα τή φράση του γιά τό Θέσπη: "....ἀμφιβάλλουμε ἄν εἶναι ἱστορικό πρόσωπο". 'Αλλά ἡ ἴδια ἡ γραμματολογία τοῦ LESKY τήν ὁποία ὁ κ. Ἀρβανίτης ἐπικαλεῖται δέν ἀποφαίνεται μέ βεβαιότητα γιά τήν ἱστορικότητα τοῦ Θέσπη. 'Αντίθετα, μιλᾶ γιά δύο εἰκόνες πού ἔχουμε τοῦ Θέσπη, τήν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος διαμόρφωσε τίς ἐκδηλώσεις ὑπέρ τοῦ Διονύσου σέ δράμα (προέλευση "περιπαικτική") καί τήν "ἀγροτική" εἰκόνα τοῦ Θέσπη, πού συνδέεται μέ τό δῆμο τῆς καταγωγῆς του. 'Υπάρχει ἐξάλλου ἡ διαμαρτυρία τοῦ 'Αριστοξένου τοῦ Ταραντίνου (4ος αἰώνας) πού κατηγοροῦσε τόν 'Ηρακλείδη ἀπό τόν Πόντο ὅτι ἔγραφε τραγωδίες, πού "ἀπέδιδε" στό Θέσπη. Αὐτά ὅλα κλονίζουν κάπως τή μαρτυρία τοῦ κατά ἕνα αἰώνα προγενέστερου Πάριου Μαρμάρου. Ὅσο γιά τόν 'Αριστοφάνη, ἀναφέρεται ἁπλῶς στό Θέσπη (ἄν μιλᾶ γιά τό ἴδιο καί ὄχι γιά διαφορετικό πρόσωπο) χωρίς νά ἀποφαίνεται γιά τήν ἱστορικότητα τοῦ προσώπου του. 'Η ἄποψη τοῦ κ. Γεωργουσόπουλου δέ μοῦ φαίνεται λανθασμένη. 'Αμφιβάλλοντας γιά τήν ἱστορικότητα τοῦ Θέσπη, ἁπλῶς λέγει ὅτι δέν εἶναι βέβαιος γι' αὐτήν - δέν τήν ἀποκλείει.

Στήν ὑπό στοιχεῖα 28,9τ παρατήρησή του, ὁ κ. 'Αρβανίτης θεωρεῖ "ἀπαράδεκτο ἐπιστημονικά χαρακτηρισμό" τό ὅτι ὁ κ. Γεωργου-

./.

σόπουλος ἀποδίδει "λαϊκή καταγωγή" στήν τραγωδία. Ἀλλά γιατί ἡ κριτική αὐτή, ὅταν εἶναι γνωστό: α) ὅτι ἡ διονυσιακή λατρεία συνδεόταν ἀναπόσπαστα μέ λαϊκές γιορτές καί πανηγύρια, β) ὅτι καί μετά τή διαμόρφωσή της καί τό κάποιο "στυλιζάρισμα" ἐξαιτίας τῆς καλλιέργειας τοῦ εἴδους ἀπό μεγάλους ποιητές, καθώς καί τῆς μετατροπῆς του σέ ἔντεχνο ποιητικό λόγο, διατήρησε τά λαϊκά του στοιχεῖα (διδασκαλία κατά τή διάρκεια εἰδικῶν ἑορτῶν, θρησκευτικό στοιχεῖο, παρακολούθηση - καί κατανόηση - τῶν παραστάσεων ἀπό τά εὐρύτερα λαϊκά στρώματα κτλ.).

Στήν ὑπό στοιχεῖα 31,10τ παρατήρησή του ὁ κ. Ἀρβανίτης λέγει ὅτι ὁ Αἴας προκάλεσε τήν θεού μέ τήν ὕβρη του καί ὄχι, ὅπως γράφει ὁ κ. Γεωργουσόπουλος, μέ τό πληγωμένο φιλότιμό του. Ἀλλά τό ἕνα δέν ἀποκλείει τό ἄλλο. Ἡ πληγωμένη φιλοτιμία τοῦ ἥρωα λειτούργησε ὡς ἔναυσμα πού ἔστρεφε τήν ὑπεροψία του κατά τῶν θεῶν.

Στήν ὑπό στοιχεῖα 100,5 παρατήρησή του διαφωνεῖ ὁ κ. Ἀρβανίτης μέ τό χαρακτηρισμό τοῦ Πολυνείκη ὡς σφετεριστή μέ τήν παρατήρηση ὅτι σφετεριστής ἦταν ὁ Ἐτεοκλῆς. Ἀλλά ὁ κ. Γεωργουσόπουλος τοποθετεῖται ἐδῶ στήν προοπτική τοῦ Κρέοντα (ἀφοῦ τή διαταγή του ἀναλύει), γιά τόν ὁποῖο ἀκριβῶς ὁ Πολυνείκης καί ὄχι ὁ Ἐτεοκλῆς εἶναι σφετεριστής. Ὁ χαρακτηρισμός τοῦ Ἐτεοκλῆ ὡς σφετεριστῆ μᾶς μεταφέρει στίς "Φοίνισσες" τοῦ Εὐριπίδη, τοποθετώντας μας ἔξω ἀπό τά σοφόκλειο κλίμα. Ἂν ὑπάρχει ἕνα λάθος τοῦ συγγραφέα, ἦταν ἐκφραστικό, ὄχι ἀνακρίβεια, δεδομένου ὅτι ὁ Πολυνείκης δέν πρόφτασε νά σφετεριστεῖ τότε, ἔπρεπε νά χαρακτηριστεῖ ὡς "ἐπίδοξος σφετεριστής".

Στήν ὑπό στοιχεῖα 193 στ. 767 παρατήρησή του ὁ κ. Ἀρβανίτης ἀμφισβητεῖ τήν ὀρθότητα τῆς ἄποψης τοῦ συγγραφέα ὅτι "ὁ Κρέοντας ξέρει καλά τήν ἀνθρώπινη ψυχολογία". Ὅμως στήν περίπτωση πού ἀναφέρεται ὁ συγγραφέας, ὁ Κρέοντας φαίνεται, πραγματικά, νά ἔχει σωστά συλλάβει τόν πανικό τοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ θανάτου. Ὅσο γιά τή στάση του ἀπέναντι στό γιό του, αὐτή ὑπαγορεύεται ὄχι τόσο ἀπό ἄγνοια τῆς ψυχολογίας, ὅσο ἀπό ἐμπάθεια καί ἀκαμψία.

./.

Γιά τόν Κρέοντα ἰσχύει ἡ φράση τοῦ 'Οβιδίου "VIDEO MELIORA, PROBOQUE, DETERIORA SEQUOR"(βλέπω τά καλύτερα, τά ἐπιδοκιμάζω - ἀκολουθῶ τά χειρότερα).

Παράλληλα ὅμως ὑπάρχουν καί σημεῖα στίς δύο πρῶτες σελίδες τῶν παρατηρήσεων, ὅπου ὁ κ. 'Αρβανίτης ἔχει δίκιο. "Οταν ὁ κ. Γεωργουσόπουλος λ.χ. γράφει ὅτι "ἡ περιφρόνησή της (SC. τῆς 'Αντιγόνης) γιά τό θάνατο θά μποροῦσε νά θεωρηθεῖ ἕνα εἶδος ἀλαζονείας, ἄν δέν λειτουργοῦσε σάν μοχλός γιά νά ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἐγκληματική ἀλαζονεία τοῦ Κρέοντα", παραγνωρίζει τό αἴσθημα θυσίας πού πλημμυρίζει τήν ἡρωΐδα κάνοντάς την νά ἀψηφᾶ τό θάνατο προκειμένου νά σεβαστεῖ τίς ἐπιταγές τοῦ ἄγραφου ἠθικοῦ νόμου. "Αλλωστε πρό τοῦ θανάτου ἡ ἡρωΐδα, μολονότι οὔτε γιά μιά στιγμή δέ μετανοεῖ γιά τήν ἀπόφασή της, καταρρέει καί θρηνεῖ, γιατί ἀκριβῶς εἶναι ἄνθρωπος προσηλωμένος στίς χαρές τῆς ζωῆς καί ὄχι ἀλαζονικός τύπος.

5.- Οἱ παρατηρήσεις πάντως σχετικά μέ τά ἀδύνατα σημεῖα τοῦ βιβλίου εἶναι, σέ γενικές γραμμές ὑπερβολικές. Οἱ περισσότερες ἀπό αὐτές δέν εὐσταθοῦν ἐνῶ οἱ ὀρθές παρατηρήσεις δέν ἀποδυναμώνουν τό βιβλίο, ὥστε νά δικαιολογοῦν σκέψη ἀντικαταστάσεώς του.

'Επειδή ὅμως, ὅπως εἶπα καί στήν ἀρχή, ἡ ἐργασία τοῦ κ. 'Αρβανίτη εἶναι χρήσιμη (μέ τήν ἔννοια ὅτι ἐπισημαίνει ἀρκετές ἀτέλειες τοῦ βιβλίου), πρέπει ὁπωσδήποτε νά ἀξιοποιηθεῖ. Καί θά ἀξιοποιηθεῖ, ὅταν σέ προσεχή ἔκδοση τῆς "Δραματικῆς ποιήσεως" ἐπενεχθοῦν ὅλες ἐκεῖνες οἱ διορθώσεις καί οἱ προσθῆκες πού θά συντελέσουν στήν ποιοτική βελτίωση τοῦ βιβλίου.

'Ακολούθως ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. 'Αναστάσιος Πάγκαλος ζήτησε τή γνώμη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος, τά ὁποῖα εἶπαν τά ἑξῆς:

'Ο κ. Βῶρος:

1.- Συμφωνῶ μέ τούς εἰσηγητές ὡς πρός τό ἐπιστημονικό μέρος σέ ὅλα ἐκτός ἀπό τό παρακάτω σημεῖο:

./.

2.- Δέ θεωρῶ ἐπιτυχημένη τήν πρόταση τῶν εἰσηγητῶν γιά "ἀξιοποίηση τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. 'Αρβανίτη κατά τήν ἐπανέκδοση τοῦ βιβλίου"' προσθέτω ἕνα περιορισμό: ἀξιοποίηση ἐκείνων μόνο τῶν παρατηρήσεων-τυπογραφικῶν κυρίως ἀβλεπτημάτων - πού εἶναι ἀναμφισβήτητα δεκτές, γιατί ὅπου ὑπάρχει ἀμφισβήτηση κανείς δέν ἔχει δικαίωμα νά προσγράψει τό λάθος στήν ἄλλη ἄποψη. Σημειώνω ἕνα μόνο δεῖγμα: στόν 6ο στίχο τῆς ἀναφορᾶς του ὁ κ. 'Αρβανίτης χρησιμοποιεῖ μιά ἀκυρολεξία, τόν ὅρο "ἀκυριολεξία". Ἴσως καί οἱ δυό μας ἔχουμε λάθος· πιό σωστός θεωρεῖται ὁ ὅρος ἀκυρολογία.

3.- Προτείνω ὁ κ. 'Αρβανίτης νά θεωρήσει ὡς μή ὑπάρχουσα τήν ἀναφορά του (νά τήν ἀνακαλέσει ἀπό ὅπου ἔχει ὑποβληθεῖ), γιατί δέν ἐπιθυμῶ νά προσθέσω τό ἑπόμενο σημεῖο, τό ὁποῖο μέ πολλή πικρία προσθέτω ἀφοῦ μέ ὑποχρεώνει ἀποδοκιμάζοντας τήν πρότασή μου.

4.- Ἡ πολύμηνη ἀντιδικία γύρω ἀπό τό ἴδιο θέμα (πρῶτα ἡ προσπάθεια τοῦ κ. 'Αρβανίτη νά μᾶς ἐπιβάλει μία μετάφραση ποιητικά κατώτερη καί χωρίς καμιά ἀπολύτως σκηνική καταξίωση - οἱ μεταφράσεις πού υἱοθετήσαμε ἔγιναν ἀπό καθιερωμένους ποιητές καί ἔχουν καταξιωθεῖ ἀπό τή σύγχρονη θεατρική σκηνή ὅπου παίζονται 30 χρόνια τώρα· ἔπειτα ἡ τωρινή ἀντιδεοντολογική ἐνέργεια, ἀντίθετη μέ τήν ὑπηρεσιακή μας ὑποχρέωση· μόνιμη φροντίδα γιά τήν ἀθόρυβη διόρθωση ὁποιωνδήποτε ἀτελειῶν τῶν σχολικῶν βιβλίων· τέλος, ἡ ὀλιγωρία τοῦ ἴδιου τοῦ κ. 'Αρβανίτη νά διορθώσει ἀβλεπτήματα δικά του στό ἀντίστοιχο βιβλίο τῆς [redacted] γ' λυκείου γιά τό ὁποῖο ἔχει ἐπώνυμη τήν εὐθύνη) ἔχει κλονίσει τήν προηγούμενη ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη μου γιά τά κίνητρα καί τά κριτήρια αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ κ. 'Αρβανίτη· μέ πολλή πικρία τό γράφω αὐτό εὐχόμενος ἐγώ νά διαφευστῶ ἀπό ἄλλες ἐνέργειες τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου.

'Ο κ. Δημ. Τομπαΐδης:

Ὑπάρχουν ἀρκετά πράγματα πού θά εἶχε κανείς νά παρατηρήσει

./.

στό βιβλίο "Δραματική ποίηση" (ὅπως καί σέ κάθε βιβλίο). Ὁ κ. Ἀρβανίτης σημειώνει μερικά σφάλματα καθώς καί ὁρισμένες παραδρομές - καί συμφωνῶ μαζί του - ὅμως πιστεύω πώς στήν ἐπισήμανση ὅλων αὐτῶν πού θεωρεῖ σφάλματα τά ὁδήγησε μιά ὑπερβολικά ἐπικριτική διάθεση. Ἔτσι εἰδικότερα:

1.- Συμφωνῶ μέ τόν κ. Ἀρβανίτη γιά τή σημασία τοῦ νάρθηκα (σ. 2), σκότα (σ. 2), γιά τήν ὀνομασία τῆς Κύπρου (σ. 3), γιά τή σημασία τοῦ χαράκι (πιθανό), τῶν ἀσύντυχος καί τουλούπα (σ. 4), Διονύσου καί Διόνυσου, Σάτυρους καί Σατύρους (σ. 5), γιά τόν πληθ. τοῦ ἦθος (σ. 8) καθώς καί γιά τά περισσότερα ὀρθογραφικά σφάλματα πού σημειώνει (σελ. 13-16).

2.- Πιστεύω πώς ἡ διόρθωση ἑνός σχολικοῦ βιβλίου πρέπει νά γίνεται πολύ προσεκτικά καί νά εἶναι κανείς πολύ ἐπιφυλακτικός στίς διορθωτικές προτάσεις του. Γιατί τό σχολικό βιβλίο καί ἀπό ἀνθρώπους πεπειραμένους φράφεται καί ἀπό πολλούς ἐλέγχους περνάει. π.χ. ὁ κ. Ἀρβανίτης διορθώνει ἐσφαλμένα κάποτε καί τά ὀρθά, ὅπως στή σ. 9 ἀντί κρατώντας φέροντας (τά σύμβολα τῆς ἐξουσίας του), σελ. 13 τόν καθω-σπρεπισμό (ὀρθά) σέ κα-θωσπρεπισμό, τό αὐτή τή μορφή (ὀρθά) σέ αὐτήν τή μορφή (ἐσφαλμένα), τό σ' αὐτό τό σκοπό (ὀρθά) σέ σ' αὐτόν τό σκοπό (ἐσφαλμένα) σελ. 15 ("λέω") (ὀρθό), στούς μονολόγους (ὀρθό) σέ στούς μονόλογους (γιατί;) κ.ἄ.

Λάθη τυπογραφικά καί ὀρθογραφικά γίνονται δυστυχῶς πολύ συχνά (βλ. πρόχειρα σελ. 119 στ. 330 ἀμάξι, σελ. 185 βρυκόλακες ἀντί βρικόλακες κτλ.).

Γιά τίς ὑπόλοιπες παρατηρήσεις τοῦ κ. Ἀρβανίτη λέγω ἁπλῶς ὅτι ἐκφράζουν τήν ὑποκειμενική του ἀντίληψη στά παρατηρούμενα σημεῖα. Τέτοιες παρατηρήσεις θά μποροῦσε κανείς νά διατυπώσει μύριες π.χ. σελ. 7 (σ. 13 τοῦ βιβλίου): "Τά τραγούδια ἦταν εὔθυμα, κορτσιδευτικά καί γνωμικά". Ὁ κ. Ἀρβανίτης θέλει ἀντί "κορτσιδευτικά" περιπαικτικά (δέ βλέπω τή διαφορά). Ἐγώ θά προτιμοῦσα: σατιρικά κ.ο.κ..

./.

Τελικά πιστεύω ὅτι - πέρα ἀπό τό θόρυβο πού ἄκαιρα δημιουργήθηκε - εἶναι δυνατόν νά ξεδιαλεχθοῦν ἀπό τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. 'Αρβανίτη ὅσες εἶναι ὀρθές, ὥστε σέ μιά β' ἔκδοση τό βιβλίο νά ἐμφανιστεῖ χωρίς σφάλματα.

'Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος:

Δέ μπορῶ νά ταχθῶ μέ τήν πρόταση νά ἀποσυρθεῖ τό βιβλίο ἀπό τά σχολεῖα ὡς ἀκατάλληλο, γιατί δέν ἔχω πεισθεῖ ὅτι τά τυχόν ἐπιστημονικά - οὐσιαστικά καί γλωσσικά - σφάλματα πού ἐπισημαίνει ὡς τέτοια ὁ κ. 'Αρβανίτης εἶναι τέτοια καί τόσα πού θά ἐπέβαλαν νά ἀποσύρουμε τό βιβλίο ἀπό τά σχολεῖα σέ μιά τέτοια ὥρα τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

'Ο κ. Νικ. Βαρουχάκης:

Τό περιεχόμενο τῆς ἀναφορᾶς τοῦ κ. 'Αρβανίτη εἶναι ἀνάλογο μέ τίς ἀπόψεις πού ἔχει ἐκθέσει - καταπονώντας ἐπανειλημμένα τό Τμῆμα - γιά ἕνα θέμα πού ἀπό καιρό ἔχει ἐξαντληθεῖ καί μάλιστα μέ τή σύμφωνη γνώμη του. Θά ὑπενθυμίσω γιά ἄλλη μιά φορά στόν κ. 'Αρβανίτη ὅτι κατά τή συζήτηση στό Τμῆμα, πού ἔγινε ὑπό τήν προεδρία μου, συμφώνησε καί ὁ ἴδιος νά προωθηθεῖ τό βιβλίο γιά ἔκδοση, διατυπώνοντας ὁρισμένες ἐπιφυλάξεις, καθώς καί ὅτι τό ἀντίστοιχο πρακτικό σέ ἐπόμενη εἰδική συνεδρία διαβάστηκε καί ἐπικυρώθηκε. Μοῦ εἶναι ἀκατανόητη ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνάπτυξη ἀπό τόν κ. 'Αρβανίτη τέτοιας καί τόσης δραστηριότητας γι' αὐτό εἰδικά τό βιβλίο ὕστερα ἀπό τόσα ἄλλα βιβλία καί τόσα ἄλλα βασικά θέματα πού συζητήθηκαν στό Τμῆμα.

Ἀλλά τό πρόβλημα κατά τή γνώμη μου εἶναι ἄλλο: ἀναρωτιέμαι σήμερα, ποῦ θά ὁδηγηθοῦμε, ἄν κάθε φορά πού κάποιος ἀπό μᾶς ἔχει ἐπιφυλάξεις ἤ ἔστω διαφωνεῖ μέ μιά ἀπόφαση τοῦ Τμήματος, διατυμπανίζει τή διαφωνία του μέ ἐνέργειες πού σίγουρα τραυματίζουν τό κῦρος τοῦ Τμήματος.

'Ως πρός τό περιεχόμενο τῆς ἀναφορᾶς, ἔχω πεισθεῖ ἀπό ὅσα εἶπαν οἱ συνάδελφοι φιλόλογοι ὅτι ἐκτός ἀπό ὁρισμένα ἀβλεπτήματα πού φυσιολογικά βρίσκει κανείς σέ κάθε ἐκδιδόμενο βιβλίο, οἱ ἄλλες

αἰτιάσεις τοῦ κ. Ἀρβανίτη εἶναι ἀστήρικτες. Ὕστερα μάλιστα καί ἀπό πρόσφατο δημοσίευμα ἐπαινετικό γιά τό βιβλίο θά ἦταν ἀστεῖο νά διατηρήσω ὁποιαδήποτε ἐπιφύλαξη γιά τή μεγάλη ἀξία τοῦ βιβλίου.

Ὁ κ. Νικ. Παπαδόπουλος:

Ἀπό τίς εἰσηγήσεις καί τά ὅσα εἶπαν οἱ ἄλλοι φιλόλογοι πού μίλησαν στή συνέχεια εἶναι φανερό, ἐγώ τουλάχιστο ἀποκόμισα αὐτή τήν ἐντύπωση - ὅτι ὁ κ. Ἀρβανίτης ἔχει στίς παρατηρήσεις του δίκιο. Βέβαια ὑπάρχει μιά διαφοροποίηση ποιοτική καί ποσοτική στήν ἐκτίμηση τῶν παρατηρήσεών του ἀπό τούς εἰδικούς πού μίλησαν, γιατί γιά ὁρισμένους φαίνεται νά ἔχει σέ ἀρκετά δίκιο, γιά ἄλλους σέ λιγότερα καί γιά ἄλλους σέ λίγα, κι ἴσως, καί αὐτούς, ὄχι σημαντικά. Σημασία πάντως ἔχει ὅτι ὅλοι τοῦ ἀναγνωρίζουν μιά κάποια ὀρθότητα τῶν παρατηρήσεων, ἄλλο πράγμα εἶναι ἡ διαφωνία ὡς πρός τήν ποιότητα καί ποσότητα τῶν λαθῶν πού ἐπισημαίνει. Σ' αὐτό ἀκριβῶς ὡς μή εἰδικός δέν μπορῶ νά λάβω θέση.

Εἰπώθηκε ὅτι ὁρισμένες παρατηρήσεις του ἀφοροῦν λάθη αὐτονόητα καί ἀναμφισβήτητα τυπογραφικά. Εἶναι ἀσφαλῶς δυνατό. Θά παρακαλοῦσα ὅμως τούς ἄλλους εἰδικούς νά λάβουν θέση στό σημεῖο 187 στ. 143 τοῦ βιβλίου, σελ. 2 τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Ἀρβανίτη, γιατί λέγει τά ἑξῆς ἰδιαίτερα ἀξιοπρόσεκτα: "Ἄν δέν εἶχα μαζί μου τό δακτυλογραφημένο κείμενο, θά ἔλεγα ὅτι κάτι ὕποπτο ἔγινε στό τυπογραφεῖο". Παρατηρῶ ὅτι ὁ κ. Σπυρόπουλος διαιωνίζει τό συγγραφέα τοῦ βιβλίου (στηριζόμενος στό κείμενο τοῦ Σοφοκλῆ), ἀλλά τοῦτο ἀντικρούει ὁ κ. Κατσιμάνης, στηριζόμενος ἐπίσης στό ἴδιο χωρίο τοῦ Σοφοκλῆ. Εἶναι φανερό καί ἀπό αὐτό ὅτι ὑπάρχουν πράγματα ἀμφισβητούμενα. Ἄν ἐπρόκειτο γιά μεγαλύτερη τάξη καί κατεπιλογήν ἴσως μάθημα θά πρότεινα νά μπαίνουν στίς περιπτώσεις αὐτές καί οἱ δύο ἀπόψεις, ἀλλά σ' αὐτή τήν τάξη θά πρέπει νά ἀναφέρονται οἱ ἐπικρατέστερες ἀπόψεις, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι νέες ἑρμηνεῖες καί ἀπόψεις πού εἶναι εὐλογοφανέστερες θά τίς ἀποκρούουμε, ἀλλά ὄχι νά ἐρχόμαστε σέ ἀντίθεση καί μέ τήν παράδοση στήν ὀρθή της ἔννοια. Γι' αὐτό στά θέματα αὐτά θά ἔπρεπε νά εἶχε

γίνει συνεργασία τῶν ἄμεσα εἰδικῶν. Ὅμως, φοβοῦμαι, ὅτι ὅταν παλαιότερα ὁ κ. Ἀρβανίτης ἔκανε ὁρισμένες παρατηρήσεις δέν ἔτυχε προσοχῆς - γιατί ἔγινε, νομίζω, τό λάθος νά ταυτιστεῖ ἡ προσπάθεια του γιά διόρθωση τῶν σφαλμάτων μέ τήν προηγούμενη σέ παλαιότερη συνεδρία πρότασή του εἰσαγωγῆς ἄλλης μεταφράσεως- γιά μιά τραγωδία μέ ἀποτέλεσμα τώρα νά βρισκόμαστε σέ δίλημμα ἄν θά ἀφήσουμε στά σχολεῖα "Ἕνα βιβλίο ἐπιζήμιο κατά τόν κ. Ἀρβανίτη ἤ θά τό ἀποσύρουμε, πράγμα ἐπίσης ὄχι καί τόσο εὐχάριστο. Πάντως ἄν ὁ κ. Ἀρβανίτης ἔχει δίκιο σέ ἀρκετές καί ἰδιαίτερα σοβαρές παρατηρήσεις του - καί αὐτό εἶναι θέμα τῶν εἰδικῶν - ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι θά πρέπει νά γίνει δεκτή ἡ πρότασή του.

Στό σημεῖο αὐτό για ὑπηρεσιακούς λόγους ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀποχωρεῖ.

Ὁ κ. Κων. Φούσκας:

Ἀπό τά σημεῖα τῆς ἀναφορᾶς τοῦ κ. Ἀρβανίτη πού διαβάστηκαν ἐδῶ, τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Σπυρόπουλου καί ἀπό τίς ἀπόψεις τῶν Φιλολόγων πού ἀκούστηκαν συνάγω τό συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχει κοινό ἔδαφος γιά συνεργασία καί συγκερασμό τῶν δύο ἀπόψεων, ἄν καί θά εὐχόμουν τό ὕφος τόσο τῆς ἀναφορᾶς ὅσο καί τῆς εἰσηγήσεως νά ἦταν ἠπιότερο καί χωρίς προσωπικές αἰχμές. Τά λάθη τοῦ βιβλίου "Δραματική ποίηση" - τυπογραφικά ἀβλεπτήματα ἤ ἐσφαλμένες θέσεις- καί πρέπει καί μποροῦν νά διορθωθοῦν, ἀφοῦ κανένα βιβλίο δέν εἶναι τέλειο καί ἀφοῦ κανένας συγγραφέας δέν εἶναι φρόνιμο νά ἰσχυριστεῖ ὅτι εἶναι ἀλάθητος. Ἐφόσον οἱ περισσότεροι φιλόλογοι συμφωνοῦν μέ ὁρισμένες ἀπό τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Ἀρβανίτη, μποροῦν ἀπό τώρα νά τίς κάμουν δεκτές καί νά ἐπανεξετάσουν τίς ὑπόλοιπες, ὥστε καί τό βιβλίο νά βελτιωθεῖ καί ἡ ἀντιδικία νά παύσει. Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, κάνοντας χρήση τῆς διπλῆς μου ἰδιότητας, παρακαλῶ νά καταβάλουμε ὅλοι προσπάθεια γιά νά γίνει ἡ μεταξύ μας προσπάθεια ἁρμονικότερη. Εἶναι ἀληθινή σοφία τό νά ἐκτιμήσουμε ὁ ἕνας τόν ἄλλο ὅπως εἴμαστε καί νά συνεργασθοῦμε γιά τό καλό τῆς Παιδείας, ἀντί νά προσβλέπουμε σέ "ἰδανικούς" ἐπιστήμονες καί συνεργάτες πού μᾶς λείπουν.

Ὁ κ. Ἰ. Σκορδίλης:

1.- Ὅσον ἀφορᾶ τά καθαρῶς ἐπιστημονικά φιλολογικά θέματα

./.

τοῦ βιβλίου αὐτά ἀνήκουν στήν ἀποκλειστική ἁρμοδιότητα τῶν ἑπτά φιλολόγων τοῦ Τμήματος, οἱ ὁποῖοι μέ γνώμονα τήν ἐπιστήμη τους πρέπει νά ἀποφασίσουν.

2.- Ἡ πολύωρη αὐτή συζήτηση καί ἡ ἀνακίνηση τοῦ θέματος θά ἀποβεῖ ὠφέλιμη γιά τά σχολεῖα καί τούς μαθητές μας καί θά ἤτανε σκόπιμο νά ἔχει προηγηθεῖ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου. Μέ τή συζήτηση αὐτή ἀξιολογεῖται καλύτερα τό βιβλίο, ἐπισημαίνονται οἱ ἀδυναμίες του καί ἡ ἐπανέκδοσή του, μέ τίς ἀπαραίτητες διορθώσεις τίς ὁποῖες ἐπισήμαναν οἱ φιλόλογοι τῶν Τμήματος, θά τό καταστήσουν καλύτερο.

3.- Θεωρῶ τήν πρόθεση τοῦ κ. Ἀρβανίτη ἀγαθή καί βασιμένη στήν ἐπιθυμία του γιά τήν ἄρτια παρουσίαση τῶν σχολικῶν ἐγχειριδίων.

4.- Νομίζω, ὅτι ἡ παράλειψη τῆς παρουσιάσεως στό πρωταρχικό πρακτικό, πού ἀφοροῦσε τό ἀναφερόμενο βιβλίο, τῆς μειοψηφίας τοῦ κ. Ἀρβανίτη εἶναι σοβαρή καί ἀποτελεῖ τή δικαιολογημένη ἀπό αὐτόν ἐπαναφορά τοῦ θέματος, καί

5.- Θεωρῶ δυνατή καί σκόπιμη τήν ἐπανέκδοση τοῦ ἐγχειριδίου "Δραματική ποίηση" τῆς Γ΄ Γυμνασίου, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι ὁ συγγραφέας θά θελήσει νά ἐπιφέρει σ' αὐτό τίς διορθώσεις καί τίς βελτιώσεις, τίς ὁποῖες θά τοῦ προτείνουν οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ.

Ὁ κ. Ἀρβανίτης συμπληρωματικά μέ τό ὑπόμνημά του, ἐπιμένει ὅτι τό βιβλίο δέ διορθώνεται καί πρέπει νά ἀποσυρθεῖ, γιατί ἄν τό βιβλίο παραμείνει σέ χρήση, ἀσφαλῶς θά ἔλθουν σέ φῶς πολλά ἀκόμη σφάλματα καί ἀπό ἄλλους. Ὁ ἴδιος ἔκρινα σκόπιμο νά κάνω μιά προσθήκη στή σελ. 2 τοῦ ὑπομνήματός μου, γιά τή σελ. 101,9τ τοῦ βιβλίου, σχετικά μέ τά γραφόμενα γιά τήν περιφρόνηση τῆς Ἀντιγόνης γιά τό θάνατο, καθότι ἀποτελεῖ θεμελιακή ἀρχή τῆς ὅλης σοφόκλειας δημιουργίας καί ὅρο SINE QUANON γιά τήν κατανόησή της.

Ἡ Ἀντιγόνη δέ δείχνει περιφρόνηση γιά τό θάνατο, μόνο θέτει πάνω ἀπ' ὅλα τό χρέος. Ὅτι ἀγαπάει μέ πάθος τή ζωή καί τίς μικρο-

χαρές της μάλιστα, φαίνεται καί στό μοιρολόγι της, στόν κομμό: σελ. 153-4 (στ. 1061-1072) κ.ἄ. "Αν ἔδειχνε ἀδιαφορά γιά τή ζωή, θά ἐπρόκειτο τότε γιά ἕνα ψυχρό κατασκεύασμα τοῦ Σοφοκλῆ, γιά μιά μαριονέτα καί ὄχι γιά ἀνθρώπινη ὕπαρξη πού ὑψώνεται σέ ἰδέα, χωρίς γι' αὐτό καί ν' ἀποσπᾶται ἀπό τή ζεστασιά τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασής της: ἕνας ὁλότελα ἀνθρώπινος χαρακτήρας σέ ὅλη του τή δυνατή μεγαλοπρέπεια.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος λέγει ὅτι ἡ συζήτηση τερματίστηκε καί ὑποβάλλει σέ ψηφοφορία τίς προτάσεις τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη, σύμφωνα μέ τήν ὁποία τό Τμῆμα,

ἀποφασίζει κατά πλειοψηφία

Δέν κάνει δεκτές τίς προτάσεις τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη καί γνωμοδοτεῖ νά ἐπανεκδοθεῖ τό βιβλίο, ἀφοῦ οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος, Σύμβουλοι καί Εἰσηγητές, ὑποβάλουν στό Τμῆμα ἐνιαῖο κείμενο μέ διορθώσεις καί βελτιώσεις, ὅπως γίνεται γιά ὅλα τά βιβλία.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης μειοψηφεῖ, ἐπαναλαμβάνοντας τήν πρότασή του νά ἀποσυρθεῖ τό βιβλίο γιά τούς λόγους τούς ὁποίους ἔχει ἐκθέσει στό ὑπόμνημά του καί στό σημείωμα πού κατέθεσε κατά τή συζήτηση.

./.

'Ο εἰσηγητής στό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', εἶπε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

'Η Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/61/75272/16-7-1978 ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τῆς κ. Ντίνας Τάκαρη καί τά ἀπαιτούμενα ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου της "'Η κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας" γιά κρίση ὡς πρός τή χρησιμότητα του γιά τίς σχολικές βιβλιοθῆκες καί τούς μαθητές σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975.

Τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό 272 σελίδες σέ σχῆμα 8. 'Ως ἀτέλειές του θά μποροῦσα νά σημειώσω τήν ἀναφορά γνωμῶν συγγραφέων χωρίς παραπομπές καί τήν ἐλλειπή βιβλιογραφία. Οἱ ἀρετές τοῦ βιβλίου ὅμως εἶναι πολλές καί ἡ χρησιμότητά του σημαντική. Εἶναι καλοτυπωμένο καί καλαίσθητο. 'Επίσης εἶναι γραμμένο σέ καλή νεοελληνική γλώσσα σύμφωνα μέ τή Γραμματική πού ἰσχύει. 'Η συγγραφέας του, ἄλλωστε, ἐξέδωκε καί ἄλλα ἔργα, ἰδίως λογοτεχνικά, καί μπορεῖ νά χειρίζεται ὀρθά καί ἄνετα τό λόγο. 'Από τήν ἄποψη τοῦ περιεχομένου τό βιβλίο εἶναι μιά ἀξιόλογη συμβολή στή μελέτη τῆς ἐργαζόμενης γυναίκας καί γενικότερα τῆς 'Ελληνίδας, ἀναπτύσσει θέματα ἐνδιαφέροντα, παρέχει χρήσιμες πληροφορίες, φωτίζει καί ἀλλάζει διαθέσεις, δίνει ἕνα ἄλλο ἀντίκρυσμα στή γυναίκα καί τά προβλήματά της. Γιά μιά κοινωνία, ὅπως ἡ δική μας, μέ πολλές προκαταλήψεις καί ἀδικίες σέ βάρος τῆς γυναίκας, ἰδίως στήν ἐπαρχία, καί μέ τή γυναίκα σέ μεγάλο βαθμό χωρίς συνείδηση γιά τήν κοινωνική της προσφορά, τίς ὑποχρεώσεις ἀλλά καί τά δικαιώματά της, βιβλία ὅπως τό κρινόμενο εἶναι ἰδιαίτερα χρήσιμα. 'Ανεβάζουν τή γυναίκα, τήν προβληματίζουν, τήν κάνουν περισσότερο ὑπεύθυνη καί ἐνεργητική στήν κοινωνική ζωή. 'Από τήν ἄλλη πλευρά ὠφελοῦν καί τόν ἄνδρα στόν ἴδιο καί μεγαλύτερο, ἴσως, βαθμό. Τοῦ ἀναπτύσσουν τήν κατανόηση, τήν ἐκτίμηση καί τό σεβασμό πρός τή γυναίκα.

Γι' αὐτές τίς ἀρετές καί τήν ἀξία του αὐτό τό βιβλίο βραβεύτηκε ἀπό τήν 'Εθνική Τράπεζα 'Ελλάδος μετά ἀπό κρίση γιά λογαριασμό τοῦ Συνδέσμου γιά τά δικαιώματα τῆς γυναίκας. Καί ὁ κ. Γ. Βαλέτας σέ ραδιοφωνική ἐκπομπή στίς 25-9-1978 ἐκφράστηκε ἐπαι-

νετικά γιά τό βιβλίο.

Καί ὁ ἴδιος γιά τούς λόγους πού ἀνέφερα θεωρῶ τό βιβλίο χρήσιμο γιά τίς σχολικές βιβλιοθῆκες καί γιά τίς μαθήτριες ἀλλά καί γιά τούς μαθητές τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ἐκφράστηκαν διάφορες ἀπόψεις, οἱ περισσότερες θετικές γιά τή χρησιμότητα τοῦ βιβλίου. Σημειώθηκε ὅμως ὅτι τό βιβλίο δέν ἀναφέρεται στά μαθητικά ἐνδιαφέροντα καί γι' αὐτό καλό εἶναι νά μή συσταθεῖ καί στούς μαθητές. Τελοκά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἀνωτέρω ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ, τή συνημμένη σ' αὐτό αἴτηση τῆς κ. Ντίνας Τάκαρη καί τό βιβλίο της "'Η κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας";

β) Τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975,

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄, καί

δ) Τή συζήτηση πού ἀκολούθησε τήν εἰσήγηση,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο τῆς κ. Ντίνας Τάκαρη "'Η κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας" γιά τούς διδάσκοντες καί τίς σχολικές βιβλιοθῆκες τῶν σχολείων Μέσης 'Εκπαιδεύσεως.

Μειοψηφεῖ ὁ Σύμβουλος Β΄, κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.

'Ο εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, ἐμμένει στήν ἄποψή του νά συσταθεῖ τό βιβλίο ὡς κατάλληλο καί στούς μαθητές τῆς Γ΄ τάξεως Γυμνασίου καί τοῦ Λυκείου.

'Ο κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, δέν ἔλαβε μέρος στήν ψηφοφορία, γιατί λόγω ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως δέν εἶχε παρακολουθήσει τήν εἰσήγηση καί μέρος ἀπό τή συζήτηση.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Χωροθέτηση τῶν Λυκειακῶν Μονάδων" κ. Λεωνίδας 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, παρουσίασε σέ γενικές γραμμές τό θέμα, ἀλλά τό Τμῆμα ἐπιφυλάχθηκε νά

τήν ἀποστολή καί ἄλλων ἀντιτύπων τῆς σχετικῆς μέ τό θέμα μελέτης γιά τήν ἐνημέρωση τῶν μελῶν του.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ 4ου θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, σχετικά μέ τά βοηθητικά βιβλία Φυσικῆς τῆς Α΄ Λυκείου εἶπε στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἀριθμ. Φ.211.25/24/114220/3-10-1978 μᾶς διαβιβάζει τή πράξη ἐπανεξετάσεως ἀπό τήν Ἐπιτροπή κρίσεως ἐλευθέρων βοηθημάτων φυσικῆς τῶν βιβλίων τῶν Γ. Πριντζᾶ, Β. Καρκάλου, Κατσηκάρου-Χατζηαναγνώστου, Ν. Παντζαρτζῆ, Σ. Ξυνῆ καί Ν. Σκαμνάκη. Ἡ ἐπανεξέταση αὐτή ἔγινε ὕστερα ἀπό αἴτηση τῶν παραπάνω συγγραφέων καί τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου GOUTEBERG, Ἐπειδή τά βιβλία αὐτά δέν κρίθηκαν κατάλληλα ἀπό τήν ἐπιτροπή ὡς ἐλεύθερα σχολικά βοηθήματα.

Στή νέα πράξη της ἡ Ἐπιτροπή ἐμμένει στήν παλαιά ἄποψή της καί μέ νέα ἀπιχειρήματα. Ὅμως ἡ Ἐπιτροπή ἐκφράζει τήν ~~ἄποψη~~ ὅτι πρέπει νά ἀκολουθεῖται στίς παραδόσεις τοῦ μαθήματος τῆς Φυσικῆς τό διδακτικό βιβλίο τοῦ ΟΕΔΒ καί τά βοηθητικά βιβλία νά τά συμβουλεύονται οἱ μαθητές στό σπίτι τους γιά ἐμβάθυνση καί γιά ἀσκήσεις.

Ὕστερα ἀπό τήν παραπάνω ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἔγκριση τῆς πράξεως ὅπως ἀκριβῶς αὐτή διατυπώνεται.

Τό Τμῆμα ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τῶν ἐλεύθερων σχολικῶν βοηθημάτων Φυσικῆς, ἀναφορικά μέ τά βιβλία Φυσικῆς τῶν: Γ. Πριντζα, Β. Κάρκαλου, Κατσίκαρου-Χατζηαναγνώστου, Ν. Παντζαρτζῆ, Σ. Ξυνῆ καί Ν. Σκαμνάκη, ὅπως ἔχει.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος γιά τό βιβλίο τοῦ Κ. Λιακόπουλου ὡς ἐλεύθερου σχολικοῦ βοηθήματος στή Γ΄ τάξη Λυκείου, εἶπε στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ~~ἀριθμ.~~ ἀριθμ. ἔγγραφό του Φ.211.17/174/116085/6-10-1978 μᾶς διαβιβάζει τή πράξη ἐπανεξετάσεως ἀπό τήν Ἐπιτροπή κρίσεως ἐλευθέρων σχολικῶν βοηθημάτων Χημείας τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Λια-

./.

κόπουλου "Ὀργανική Χημεία"τῆς Γ΄ Λυκείου. Ἡ ἐπανεξέταση ἔγινε ὕστερα ἀπό σχετική αἴτηση τοῦ συγγραφέα.

Στή νέα της πράξη ἡ Ἐπιτροπή ἐμμένει στήν προηγούμενη ἀπόφασή της καί κρίνει τό παραπάνω βιβλίο ὡς μή κατάλληλο γιά ἐλεύθερο σχολικό βοήθημα. Ὅμως δέν παύει νά τό θεωρεῖ ὡς ἕνα χρήσιμο βιβλίο γιά τό μελετητή τῆς ὀργανικῆς χημείας στό ἐπίπεδο τοῦ Λυκείου.

Ὕστερα ἀπ' αὐτά πού ἀναφέρει στήν πράξη της ἡ ἐπιτροπή καί τήν ἐπισταμένη μελέτη τοῦ βιβλίου, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα τήν ἐγκριση τῆς πράξεως τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως ἀκριβῶς αὐτή διατυπώνεται.

Τό Τμῆμα ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τῶν ἐλεύθερων σχολικῶν βοηθημάτων Χημείας, ἀναφορικά μέ τό βιβλίο "Ὀργανική Χημεία" τῆς Γ΄ Λυκείου τοῦ Κ. Λιακόπουλου, ὅπως ἔχει.

./.

Ὁ εἰσηγητής στό 5ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σχετικά μέ τό ἔγγραφο Φ.211.17/171/114219/3-10-1978 καί συνημμένο ἀντίγραφο πρακτικοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ὑπενθυμίζω τά ἀκόλουθα:

α) Πρῶτο μέλημά μας ἦταν, ἀφότου ἀντιμετωπίσαμε προγράμματα Ἱστορίας γιά τό Λύκειο, νά διατυπώσουμε ἀρχές διαφοροποίησης τῆς διδασκαλίας, τίς ὁποῖες καί ἔχουμε προτάξει στήν εἰσήγηση γιά τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἱστορίας α΄ Λυκείου (πράξη 135/1977).

β) Τό πρόγραμμα αὐτό περιλαμβάνεται στήν ἴδια πράξη (135/1977)· μ' αὐτό τό πρόγραμμα ὡς βάση ζητήθηκε ἡ συγγραφή νέου βιβλίου ἀκριβῶς γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας ἀπό τό ἴδιο βιβλίο πού οἱ ἴδιοι μαθητές διδάχτηκαν πρίς 3 χρόνια στήν α΄ γυμνασίου· καί τό πρόγραμμα αὐτό δέν ἔχει σχέση μέ τό δημοσίευμένο (ὡς μεταβατικό μόνο) στό δ/γμα 373/15-5-1978,

Εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα

α) Νά διαπέμψει στούς ἐνδιαφερομένους (τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως) πλῆρες ἀντίγραφο τῆς πράξεως 135/77 ὅπου (1) οἱ ἀρχές διαφοροποίησης καί (2) τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ἱστορίας α΄λυκείου καί (3) ἡ σχετική προκήρυξη-γενικές ὁδηγίες συγγραφῆς.

β) Νά προσθέσει διευκρινιστικά ὅτι γιά τό Τμῆμα Μ.Ε. πού ἐργάστηκε γιά ὅσα ἀναφέρονται στήν προηγούμενη παράγραφο (ἀρχές διαφοροποίησης, ἀναλυτικό πρόγραμμα, ὁδηγίες συγγραφῆς) σκέψη ἀλλαγῆς εἶναι ἀδιανόητη· ὑπάρχει μόνο προσδοκία καί εὐχή γιά βιβλίο κατάλληλο. Ὅμως τό Τμῆμα – ὄργανο γνωμοδοτικό – δέν εἶναι ἁρμόδιο νά δεσμεύσει τή βούληση τῆς Πολιτείας γιά τό μέλλον.

γ) Νά ὑπογραμμίσει δυό στοιχεῖα πού περιέχονται κιόλας στίς ὁδηγίες συγγραφῆς (σελ. 9 τοῦ Πρακτικοῦ, παρ. 2 καί παρ. 3 ἐδ. δ΄):

– ὅτι εἶναι ἐπείγουσα ἡ παιδαγωγική ἀνάγκη νά δώσουμε νέο βιβλίο στούς μαθητές, καί

./.

- ὅτι ἀπό τήν ἀρχή θεωρήθηκε ἀναγκαῖο νά δοθεῖ στούς συγγραφεῖς (ἀρχικά δύο) κάποια εὐχέρεια ἀναδιάταξης τῶν παραγράφων τοῦ συγγράμματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Α'. Νά διαπεμφθεῖ πρός τήν Ἐπιτροπή Κρίσεως τοῦ βιβλίου Ἐπ. Βρανόπουλου, Ἱστορία τῶν Ἀρχαίων χρόνων γιά τήν α΄ τάξη τοῦ γενικοῦ λυκείου, ὁλόκληρο τό πρακτικό 135/1977 τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, τό ὁποῖο περιέχει:

1) Τό σκοπό τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο, ὅπου γενικά διδάσκεται ἡ ἴδια ἱστορική περίοδος, ἡ ὁποία διανέμεται στίς 3 τάξεις τοῦ γυμνασίου,

2) Ἀρχές διαφοροποίησης τῆς διδασκαλίας στό Λύκειο,

3) Τό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἱστορίας α΄ Λυκείου,

4) Τούς λόγους πού καθιστοῦν ἰδιαίτερα ἐπείγουσα δημιουργία νέου βιβλίου Ἱστορίας γιά τήν α΄ Λυκείου, καί

5) Γενικές ὁδηγίες, πού δόθηκαν γιά τή συγγραφή τέτοιου βιβλίου, στίς ὁποῖες περιλαμβάνεται καί μία ρήτρα ἐλαστικότητας ὡς πρός τή δυνατότητα ἀναδιάταξης παραγράφων χωρίς ἐγκατάλειψη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Β'. Νά διευκρινιστεῖ ὅτι αὐτό εἶναι τό ὁριστικό ἀπόσπασμα (συν. 135/77)

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση.

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματέας

Ἀν. Πάγκαλος — Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 102/1978

Σήμερα 18 'Οκτωβρίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα), μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Νικ. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. 'Αν. Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἔχει ἀναρρωτική ἄδεια, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Σχολικός 'Επαγγελματικός Προσανατολισμός – ἐπέκταση πειραματικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο – 'Αναλυτικό πρόγραμμα 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γραμματείας Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

Μετά ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ἡ συζήτηση τοῦ πρώτου θέματος ἀναβλήθηκε γιά ἄλλη συνεδρίαση.

Γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ εἰσηγητής κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς: Κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Παγκάλου ἐμεῖς οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος καταρτίσαμε τό ἀκόλουθο ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τό μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στήν Α΄ τάξη Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως καί ὁρίσαμε τό περίγραμμα τοῦ περιεχομένου τοῦ σχετικοῦ Ἐγχειριδίου μέ τό ὁποῖο θά διδάσκεται τό μάθημα.

Α.- Οἱ σκοποί τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στό Λύκειο.

Οἱ σκοποί πού ἐπιδιώκονται μέ τή διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας στό Γυμνάσιο ἀπό μετάφραση ἐπιδιώκονται καί μέ τή διδασκαλία τῶν ἀρχαίων κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο. Στό Λύκειο ὅμως ἔχουμε καί προέκταση σκοπῶν, γιατί ἡ πρόσβαση στό περιεχόμενο τῶν ἀρχαίων ἔργων γίνεται ἄμεσα, στή γλώσσα πού οἱ ἴδιοι οἱ δημιουργοί τους τά ἔγραφαν. Ἑπομένως, πέρα ἀπό τούς σκοπούς τοῦ μαθήματος στό Γυμνάσιο, στό Λύκειο ἐπιδιώκεται μέ τή διδασκαλία του καί ἕνας πρόσθετος σκοπός: ἡ εἰσαγωγή στόν ἀρχαῖο λόγο καί ἡ ἑρμηνεία τῶν κειμένων σέ συνάρτηση μέ τή γλωσσική τους μορφή.

Γενικός σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στό Λύκειο εἶναι ἡ ἑρμηνεία τῶν κειμένων, δηλαδή ἡ κατανόηση ἀπό κάθε ἄποψη τοῦ περιεχομένου καί ἡ βίωση τῶν ἀξιῶν τους. Ἡ ἑρμηνεία δέν εἶναι ἁπλῶς μετάφραση, δηλαδή μεταφορά ἀπό μιά γλώσσα σέ ἄλλη ἰσοδύναμων λεκτικῶν συμβόλων, ἀλλά πολυδιάστατη νοητική καί βιωματική ἐνέργεια μέ πολύμορφη καί βαθύτατη ἐπίδραση: εἶναι γλωσσική σπουδή, ἰδιαίτερα σέ σχέση μέ τά πράγματα καί τίς ἰδέες τοῦ κειμένου, κατανόηση τοῦ περιεχομένου, αἰσθητική ἐκτίμηση, θεώρηση τοῦ ἔργου σέ σχέση μέ τήν ἐποχή του, ἐπισήμανση τῶν ἰδιοτυπιῶν του, ἀναζήτηση κινήτρων, χαρακτηρισμός προσώπων, σύγκριση κειμένων, προσώπων, ἰδεῶν, φαινομένων, πολύπλευρη θεώρηση καί μελέτη τοῦ λόγου.

Ἀναλυτικότερα οἱ σκοποί τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνι-

./.

κῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στό Λύκειο εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

1.- Ἡ σπουδή τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας

Μέ τή σπουδή τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας ἐπιδιώκονται οἱ ἑξῆς εἰδικότεροι σκοποί:

α) Νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τό βασικό λεξιλογικό θησαυρό τοῦ ἀρχαίου λόγου καί τά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενά του.

β) Νά καταστοῦν ἱκανοί νά ἐκτιμοῦν καί νά ἀπολαμβάνουν τίς ἀρετές τοῦ ἀρχαίου λόγου πού σπάνια ἔχουν συνδυασθεῖ σέ κείμενα τῆς ἴδιας λογοτεχνίας: τήν ἀρχιτεκτονική, τή συμμετρία καί τό ρυθμό, τήν ποικιλία, τήν εὐστοχία στήν ἐκλογή τῶν λέξεων, τήν πυκνότητα, τήν πειθαρχία του, ἀλλά καί τήν εὐκαμψία, τήν ἔλλειψη τοῦ περιττοῦ, τή χάρη του, πού ὅλες μαζί προσδίδουν σ' αὐτόν τήν κλασικότητά του.

γ) Ἡ σπουδή τῆς γλώσσας ἔχει καί εὐρύτερη παιδευτική σημασία. Μέ τή μελέτη της σέ συνάρτηση πάντοτε μέ τό περιεχόμενο ἐπιδιώκεται καί ἡ πνευματική ἄσκηση καί πειθαρχία καί ἡ γενικότερη καλλιέργεια καί ἀνύψωση τοῦ μαθητῆ.

δ) Ἡ μελέτη τοῦ ἀρχαίου λόγου ἀποσκοπεῖ ἀκόμα στήν κατανόηση τοῦ πνεύματος τῶν προγόνων μας. Ἡ γλώσσα γενικά ἐκφράζει τίς σκέψεις, τά συναισθήματα, τίς ἐπιθυμίες, τήν ἱστορία, τή φιλοσοφία, τόν πολιτισμό τοῦ λαοῦ πού τή δημιούργησε καί τή χρησιμοποιεῖ, ἔχει νόημα κοινωνικό, ψυχολογικό, φιλοσοφικό, ἱστορικό. Ὁ γλωσσικός σκοπός στή διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας πρέπει νά νοεῖται μ' αὐτή τήν εὐρύτερη προοπτική καί ὄχι ὡς στενή γραμματική τεχνολογία, συντακτική ἀνάλυση καί λεξιθηρία πού ἀποξηραίνει τήν ἱκμάδα τοῦ ἀρχαίου λόγου καί νεκρώνει τό ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν γιά τή σπουδή του.

ε) Ἡ σπουδή τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, τέλος, ἀποβλέπει καί στό νά κατανοήσουν οἱ μαθητές ὅτι ἡ νεοελληνική γλώσσα ἔχει τίς ρίζες της στήν ἀρχαία ἑλληνική, ὅτι ἀποτελεῖ ἐξέλιξη καί συνέχειά της· μάλιστα αὐτή ἡ γλωσσική συνέχεια μαρτυρεῖ περίτρανα καί τή φυλετική μας συνέχεια, ἡ ὁποία ἔμεινε ἀδιάσπαστη παρά τή μεγάλη

μας ἱστορική διαδρομή καί τίς πολλές περιπέτειες καί δοκιμασίες τοῦ ἔθνους μας,

2.- Ἡ ἀνθρωπιστική μόρφωση τῶν μαθητῶν

Ἡ γλώσσα ὅμως δέν ἀποτελεῖ τόν τελικό σκοπό τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας. Ἡ γλώσσα πρέπει νά ἀντικρίζεται πάντοτε ὡς μέσο γιά τήν κατανόηση τοῦ περιεχομένου τῶν κειμένων. Γι' αὐτό καί στό Λύκειο ὁ κύριος σκοπός τοῦ μαθήματος, ἰδίως στίς ἀνώτερες τάξεις, εἶναι ἡ ἀνθρωπιστική μόρφωση τῶν μαθητῶν πού διακρίνεται:

α) Στήν κατανόηση τῶν ἀξιῶν πού κληροδότησαν οἱ ἀρχαῖοι στόν κόσμο, καί

β) Στή βίωση αὐτῶν τῶν ἀξιῶν ὥστε οἱ ἀρχαῖοι νά εἶναι πάντα πηγή ζωῆς.

Εἰδικότερα μέ τή μελέτη τοῦ περιεχομένου τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων ἀπό τό πρωτότυπο στό Λύκειο, ὅπως καί ἀπό τή μετάφραση στό Γυμνάσιο, ἐπιδιώκονται οἱ ἀκόλουθοι σκοποί:

α) Νά καλλιεργηθοῦν οἱ μαθητές διανοητικά, συναισθηματικά, βουλητικά, ἠθικά, αἰσθητικά, νά ἀναπτυχθοῦν ὁλόπλευρα καί νά διαμορφωθοῦν, κατά τό δυνατόν, σέ τέλειες προσωπικότητες.

β) Νά γνωρίσουν οἱ μαθητές καί νά βιώσουν τίς ἀξίες τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὥστε νά μποροῦν νά παίρνουν τή σωστή στάση στά προβλήματα τῆς ζωῆς.

γ) Νά ἀποκτήσουν οἱ μαθητές σωστή δημοκρατική ἀγωγή.

δ) Νά ἀναπτύξουν ἰδιαίτερη ὑπευθυνότητα ὡς πνευματικοί ἄνθρωποι, ὥστε νά θεωροῦν χρέος τους νά συμβάλλουν στήν οἰκοδόμηση ἑνός ἐλεύθερου καί δημοκρατικοῦ ἐθνικοῦ βίου, στήν πνευματική καί κοινωνική ἀνάπτυξη τοῦ λαοῦ καί στήν ἀπό κάθε ἄποψη ἀνύψωση τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς του.

ε) Νά κατανοήσουν τήν ἀδιάσπαστη ἱστορική συνέχεια καί παρουσία τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀπό τά χρόνια τοῦ Ὁμήρου ὡς σήμερα καί τήν τεράστια συμβολή του στήν ἀνάπτυξη τῆς Εὐρώπης καί, ἔμμεσα, ὅλης

τῆς ἀνθρωπότητας· καί αὐτό ὄχι γιά νά ἀναπτύξουν ἐγωϊστικές διαθέσεις, ἀλλά νά γίνουν καί αὐτοί ἄξιοι καί νά προσφέρουν στόν πολιτισμό, ὅπως καί οἱ πρόγονοί τους.

στ) Νά καλλιεργηθοῦν αἰσθητικά, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά ἀντιλαμβάνονται, νά ἐκτιμοῦν καί νά χαίρονται τό ὡραῖο στό λόγο, στίς καλές τέχνες, στή φύση, ὁπουδήποτε τό συναντοῦν στή ζωή τους.

Ὁ εἰδικότερος σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου.

Στήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου ὁ σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας κατά κύριο λόγο εἶναι γλωσσικός. Ἐπιδιώκεται νά εἰσαχθοῦν οἱ μαθητές στόν ἀρχαῖο λόγο: νά κατανοήσουν τή βασική του ὑποδομή, δηλαδή νά γνωρίσουν κυρίως τίς πιό συνηθισμένες ἀρχαῖες λέξεις καί ἐκφράσεις πού δέ συναντοῦμε στή νεοελληνική ἤ συναντοῦμε μέ ἄλλη μορφή ἤ σημασία καί νά ἀποκτήσουν ἕνα βασικό λεξιλόγιο τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, νά κατανοήσουν τά βασικά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα τοῦ ἀρχαίου λόγου καί νά ἐξοικειωθοῦν μέ τή λειτουργία του, ὥστε βαθμιαῖα νά ἀποκτήσουν τήν ἱκανότητα νά κατανοοῦν καί νά ἑρμηνεύουν τούς ἀρχαίους Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀπό τό πρωτότυπο.

Β.- Διδακτέα Ὕλη

Τάξη Α΄ Λυκείου

1.- Γλωσσική διδασκαλία, ὧρες 7 ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ διδακτικοῦ ἔτους ὡς τήν 31 Ἰανουαρίου καί ὧρες 4 ἀπό τήν 1η Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Ἡ γλωσσική διδακτική ἐργασία διεξάγεται ἀπό εἰδικό Ἐγχειρίδιο πού περιέχει κείμενα καταλληλα γιά τή διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων καθώς καί τοῦ βασικοῦ λεξιλογίου.

Γραμματική. Διδάσκονται τά κυριότερα φαινόμενα ἀπό τό φθογγολογικό, τό τυπολογικό καί τό ἐτυμολογικό τῆς Γραμματικῆς τοῦ ἀττικοῦ πεζοῦ λόγου.

Φθογγολογικό: Γράμματα, δίφθογγοι, συλλαβισμός, τόνοι καί τονισμός, ἔγκλιση, πάθη φωνηέντων καί διφθόγγων, πάθη συμφώνων.

Τυπολογικό: Κλίση ἄρθρου, κλίση οὐσιαστικῶν (α΄ κλίση, β΄ κλίση, γ΄ κλίση), κλίση ἐπιθέτων (δευτερόκλιτα, τριτόκλιτα, ἀνώμαλα), κλίση μετοχῶν, παραθετικά, ἀνθωνυμίες, ἀριθμητικά, ρήματα (βαρύτονα, συνηρημένα σέ -μι, εἰμί καί ἄλλα ἀνώμαλα), ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

Ἐτυμολογικό: Παραγωγή καί σύνθεση.

Συντακτικό: Ἡ διδακτέα ὕλη διακρίνεται σέ τρεῖς κατηγορίες ἀνάλογα μέ τό βαθμό ὁμοιότητας τῶν ἀντικειμένων μέ τά ἀντικείμενα τοῦ Συντακτικοῦ τῆς νεοελληνικῆς. Στήν πρώτη ἐντάσσονται φαινόμενα πού γνωρίζουν οἱ μαθητές ἀπό τό Συντακτικό τῆς νεοελληνικῆς καί γι' αὐτό μόνο ὑπόμνησή τους χρειάζεται νά γίνεται· στή δεύτερη φαινόμενα πού εἶναι ἄγνωστα μόνο σ' ἕνα βαθμό καί γι' αὐτό διδάσκονται σύντομα ὅσο χρειάζεται γιά νά συμπληρωθεῖ ἡ γνώση τῶν μαθητῶν· καί στήν τρίτη φαινόμενα πού εἶναι σέ μεγάλο βαθμό ἤ ἐντελῶς ἄγνωστα καί γι' αὐτό ἀπαιτεῖται ἡ συστηματική τους διδασκαλία.

α) Συντακτικά φαινόμενα γιά τά ὁποῖα γίνεται ἁπλή ὑπόμνηση τοῦ συντακτικοῦ τους ρόλου:

Ἡ πρόταση - σύνδεση προτάσεων (παρατακτική, ὑποτακτική), κύριοι ὅροι προτάσεως (ὑποκείμενο, συνδετικό, κατηγορούμενο, γενική κατηγορηματική), συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρός τό ὑποκείμενο, γενικά περί ἀντικειμένου, εἴδη προτάσεων (ἐλλειπής, ἐπαυξημένη πρόταση), ὀνοματικοί προσδιορισμοί (παράθεση, ἐπεξήγηση, ἐπιθετικός προσδιορισμός, κατηγορηματικός προσδιορισμός), τό ρῆμα (γενικά), μαθητικά ρήματα (σημασία τους).

β) Συντακτικά φαινόμενα πού διδάσκονται σύντομα: Συμφωνία ρήματος καί ὑποκειμένου, ἐπιρρηματικοί προσδιορισμοί, ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί, ποιητικό αἴτιο, συνολική θεώρηση ἐπιρρηματικῶν σχέσεων (τόπου, χρόνου, ποσοῦ, αἰτίας κτλ.).

γ) Συντακτικά φαινόμενα πού διδάσκονται ἀναλυτικά καί μέ ἐπιμονή στήν ἰδιοτυπία τους: Ἡ αἰτιατική μέ οὐσιαστικά καί ἐπίθετα, ἡ γενική μέ οὐσιαστικά καί ἐπίθετα (καί ἡ γενική κατηγορηματική), ἡ δοτική μέ οὐσιαστικά καί ἐπίθετα, μονόπτωτα ρήματα, δίπτωτα ρήμα-

τα, σύνταξη ἀπαρεμφάτου, σύνταξη ἀπρόσωπων ρημάτων, χρόνοι καί ἐγκλίσεις τοῦ ρήματος, εἰδικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, κατηγορηματική μετοχή, αἰτιολογικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, αἰτιολογική μετοχή, τελικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, τελική μετοχή, ἐνδοιαστικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, συμπερασματικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, ἀπαρέμφατο τοῦ ἀποτελέσματος, ὑποθετικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, ὑποθετικοί λόγοι, ὑποθετική μετοχή, χρονικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, χρονική μετοχή, ἀναφορικές προτάσεις στόν εὐθύ καί πλάγιο λόγο, ἐπιθετική μετοχή, ὁ πλάγιος λόγος συνολικά, πλάγιες ἐρωτήσεις, ἡ μετοχή συνολικά, οἱ ἀπόλυτες πτώσεις.

2.- Διδασκαλία κειμένου, ὧρες 3 ἀπό τήν 1η Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Ἑρμηνεία περικοπῶν ἀπό τά Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφώντα. Ἡ ἑρμηνευτική ἐργασία συμπληρώνεται μέ διάφορες ἀσκήσεις, προφορικές καί γραπτές, σχετικές μέ τή γλώσσα καί τό περιεχόμενο τοῦ κειμένου.

Γ.- Προδιαγραφές γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ Ἐγχειριδίου τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας γιά τήν Α΄ Λυκείου.

Τό ἐγχειρίδιο μέ τό ὁποῖο θά διδάσκεται τό μάθημα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας στήν Α΄ τάξη Λυκείου πρέπει νά περιέχει:

1.- Κείμενα κατά διδακτικές ἑνότητες πρωτότυπα (αὐτούσια ἤ ἐλαφρά διασκευασμένα) παρμένα ἀπό συγγράμματα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, κατά προτίμηση τῆς κλασικῆς ἐποχῆς, βατά, ἐνδιαφέροντα καί κατάλληλα γιά τή διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων καθώς καί τοῦ βασικοῦ λεξιλογίου.

2.- Τίτλους τῶν ἑνοτήτων.

3.- Σύντομα εἰσαγωγικά σημειώματα κατά ἑνότητες ἤ ὁμάδες ἑνοτήτων, ὅπου κρίνονται ἀπαραίτητα.

4.- Λεξιλόγιο ἄγνωστων λέξεων ἤ φράσεων κατά ἑνότητα μέ σύντομες ἑρμηνευτικές διευκρινίσεις.

5.- Ἐπαγωγική καί μέ βάση τό κείμενο διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων. Ὅπου τό κείμενο δέν προσφέρεται γιά τήν ἐπαγωγική διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων ἤ εἶναι δυνατόν αὐτά νά διδαχθοῦν προσφορότερα μέ τήν παραγωγική μέθοδο, σύντομη παρουσίασή τους καί ἔπειτα ἀσκήσεις γιά ἐφαρμογή καί ἐμπέδωση.

6.- Γλωσσικές ἀσκήσεις, προφορικές καί γραπτές, γιά τήν κατανόηση τῆς κάθε ἑνότητας, τόν ἐμπλουτισμό τοῦ λεξιλογίου τῶν μαθητῶν καί τήν ἐμπέδωση τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων πού διδάχτηκαν.

Γιά τή διεξοδικότερη μελέτη καί τήν πληρέστερη κατανόηση τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων πού θά διδάσκονται κάθε φορά οἱ μαθητές θά ἀνατρέχουν σέ ἐγκεκριμένο βιβλίο Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας.

7.- Ἀσκήσεις σέ περιορισμένη κλίμακα καί ὅπου κρίνεται χρήσιμο γιά ἐμβάθυνση στό ἰδειολογικό περιεχόμενο τῶν ἑνοτήτων.

Ἀκολούθησε συζήτηση. Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, διατύπωσε τήν ἐπιφύλαξή του σχετικά μέ τή Διδασκαλία Κειμένου. Κρίνει σκόπιμο παιδευτικά νά συμπεριληφθεῖ καί ἕνας λόγος ἤ σημαντική περικοπή του ἀπό τό ἔργο τοῦ Ἰσοκράτη. Ἔτσι οἱ μαθητές μαζί μέ τό ἱστορικό ἔργο τοῦ Ξενοφώντα θά γνωρίζουν, ὅσο γίνεται, καί ἕνα ρητορικό λόγο.

Στήν πρόταση αὐτή τοῦ κ. Ἀρβανίτη ἀντιπαρατηρήθηκε ἀπό τόν εἰσηγητή καί τούς κ. Φ. Βῶρο καί Ἠλ. Σπυρόπουλο, Συμβούλους Β΄ - καί μέ τίς παρατηρήσεις τους συμφώνησαν ὅλοι οἱ ἄλλοι φιλόλογοι καθώς καί ὅλα τά ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος - α) ὅτι σέ χρόνο περίπου 30 διδακτικῶν ὡρῶν πού θά διατίθεται γιά τή διδασκαλία συνεχοῦς ἀρχαίου κειμένου στήν Α΄ τάξη Λυκείου δέν εἶναι δυνατή ἡ διδασκαλία καί δευτέρου κειμένου· β) ὅτι ὁ Ἰσοκράτης εἶναι πολύ δύσκολος συγγραφέας γιά μαθητές πού μόλις πρίν ἀπό μερικούς μῆνες ἄρχισαν νά διδάσκονται τήν ἀρχαία ἑλληνική γλώσσα καί γ) ὅτι μέ τή διδασκαλία περικοπῶν ἀπό τά Ἑλληνικά τοῦ Ξενοφώντα, ἕνα κείμενο ἁπλό στό ὕφος καί εὔκολα, οἱ μαθητές βοηθοῦνται νά ἀποβάλουν τό φόβο τοῦ ἀρχαίου

κειμένου. Μέ τόν 'Ισοκράτη ὅμως, μέ τό γνωστό περίτεχνο καί μακροπερίοδο λόγο του καί τίς δυσκολίες πού παρουσιάζει, ὁ φόβος τῶν μαθητῶν ἀντί νά ἀποβληθεῖ θά ἐνισχυθεῖ.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τήν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975·

β) Τό γεγονός ὅτι ἀπό τό ἐρχόμενο σχολικό ἔτος 1979-1980 στήν Α΄ τάξη Λυκείου γενικῆς κατευθύνσεως θά ἐφαρμοσθεῖ ἀπαραιτήτως νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα στό μάθημα τῆς 'Αρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας καί γραμματείας, ἀφοῦ οἱ μαθητές τῆς ἐφετινῆς Γ΄ Γυμνασίου θά διδαχθοῦν τήν ἀρχαία ἑλληνική γλῶσσα στήν Α΄ Λυκείου γιά πρώτη φορά·

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄΄ καί

δ) Τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε·

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

'Αποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει. 'Ο κ. 'Ι. 'Αρβανίτης διατηρεῖ τήν ἐπιφύλαξή του μόνο ὡς πρός τήν τελευταία παράγραφο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (Διδασκαλία Κειμένου) γιά τούς λόγους πού ἀνέφερε κατά τή συζήτηση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 103/1978

Σήμερα, 19 'Οκτωβρίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος Μ.Ε. κ. 'Αν. Πάγκαλ

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἔχει ἀναρρωτική ἄδεια, Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί ἦταν ἀσθενής καί Βασ. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – 'Επανέκδοση σχολικῶν βιβλίων. Εἰσηγητής ὁ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 2ο – 'Υπόμνημα Συλλόγου καθηγητῶν Γαλλικῆς Θεσσαλονίκης. Εἰσηγητής ὁ κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο – Χορήγηση ἀντιγράφου πράξεως κρίσεως βιβλίου τῆς Κίρας Σίνου "Στή χώρα τῶν Μαμούθ". Εἰσηγητής ὁ κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Λειτουργία ΣΕΛΜΕ κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄ καί Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 5ο – 'Ανακοίνωση

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. Στό σημεῖο αὐτό, γιά ὑπηρεσιακούς λόγους, ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀποχωρεῖ.

./.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ πρώτου θέματος κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς:

1.- Γνωστοί εἶναι οἱ λόγοι πού ἐπιβάλλουν ἀπό τώρα τό Τμῆμα νά προτείνει στή Διοίκηση ποιά ἀπό τά χρησιμοποιούμενα στίς τάξεις τοῦ Γυμνασίου καί τοῦ Γενικοῦ Λυκείου βιβλία κρίνεται ὅτι μποροῦν νά ἐπανεκδοθοῦν ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά νά καλύψουν τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν κατά τό ἑπόμενο σχολικό ἔτος. Γι' αὐτό δέν θά ἀναφερθῶ σ' αὐτούς.

2.- Γιά τή σύνταξη τῆς εἰσηγήσεώς μου αὐτῆς ἔλαβα ὑπόψη:

α) Τόν κατάλογο βιβλίων Γυμνασίου-Λυκείου σχ. ἔτους 1978-79 πού ἐξέδωσε ὁ ΟΕΔΒ καί τά βιβλία πού ἀναφέρονται σ' αὐτόν.

β) Τά ἀναλυτικά προγράμματα τῶν τάξεων τῶν σχολείων Μ.Ε. πού θά ἰσχύσουν κατά τό σχ. ἔτος 1979-80.

γ) Τίς ἀναθέσεις συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων πού ἔγιναν ὡς τίς 31-12-1977 καί πού ἡ διαδικασία τους δέν ἔχει ἀκόμη περατωθεῖ.

3.- Ὕστερα ἀπό τή μελέτη τῶν ἀνωτέρω, προτείνω στό Τμῆμα νά κριθοῦν κατάλληλα γιά ἐπανέκδοση, ἀφοῦ μέ εὐθύνη τοῦ Τμήματος διορθωθοῦν τά κάθε εἴδους ἀβλεπτήματα τά ἑξῆς διδακτικά βιβλία:

Α' Γυμνασίου

1.- 'Ο Λόγος τοῦ Θεοῦ, Α' τάξεως
2.- 'Ο Λαός τοῦ Θεοῦ, Β' τάξεως
3.- 'Ορθόδοξη πίστη καί ζωή, Γ' τάξεως
4.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Α' Γυμνασίου
5.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Β' Γυμνασίου
6.- Συντακτικό Νέας 'Ελληνικῆς, Β' Γυμνασίου
7.- 'Ηροδότου 'Ιστορίες, Α' Γυμνασίου
8.- Ξενοφώντα Κύρου 'Ανάβαση, Α' Γυμνασίου
9.- 'Ομήρου 'Ιδύσσεια, Α' Γυμνασίου
10.- Λουκιανοῦ 'Εκλογές, Α' Γυμνασίου
11.- 'Ομήρου 'Ιλιάδα, Β' Γυμνασίου
12.- Πλουτάρχου Βίοι, Β' Γυμνασίου
13.- Θουκυδίδη 'Ιστορία, Β' Γυμνασίου
14.- Βατραχομυομαχία - 'Ησίοδος, Β' Γυμνασίου

15.- Λυσία, Λόγος ἐναντίον τοῦ Ἐρατοσθένη, Β΄ Γυμνασίου
16.- Ἰσοκράτη Παναγυρικός, Β΄ Γυμνασίου
17.- Δραματική Ποίηση, Γ΄ Γυμνασίου
18.- Φιλοσοφικά Κείμενα, Γ΄ Γυμνασίου
19.- Χημεία, Β΄ Γυμνασίου
20.- Χημεία, Γ΄ Γυμνασίου
21.- Ἱστορία Ἀρχαίων Χρόνων, Α΄ Γυμνασίου
22.- Ἱστορία Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή, Β΄ Γυμνασίου
23.- Γεωγραφία τῶν Ἠπείρων, Α΄ Γυμνασίου
24.- Γεωγραφία Εὐρώπης, Β΄ Γυμνασίου
25.- Ἀνθρωπολογία, Β΄ Γυμνασίου
26.- Μαθήματα Βιολογίας, Γ΄ Γυμνασίου
27.- Ἀγωγή τοῦ Πολίτη, Γ΄ Γυμνασίου

Ἀπό τά παραπάνω, εἰδικές περιπτώσεις ἀποτελοῦν τά βιβλία:

1.- Ὁμήρου Ἰλιάδα, Β΄ Γυμνασίου. Γιά νά ἀξιοποιηθοῦν, ἰδιαίτερα ἀπό τούς μαθητές, τά ἑρμηνευτικά σχόλια, πού γιά λόγους ἐξοικονομήσεως χρόνου ἔχουν παρατεθεῖ στό τέλος τοῦ βιβλίου, πρέπει στή νέα ἔκδοση νά συνοδεύουν τό κείμενο, δηλαδή νά παρατεθοῦν στό κάτω μέρος τῶν ἀντίστοιχων σελίδων, ὅπως ἔγινε μέ τά σχόλια τῆς Ὀδύσσειας.

2.- Τά βιβλία Λυσία, Λόγος Κατά Ἐρατοσθένη καί Ἰσοκράτη Παναγυρικός, μέ τή σειρά πού ἀναφέρονται νά ἐκδοθοῦν σέ ἕνα τόμο μέ τίτλο "Ἀττικοί Ρήτορες" Β΄ Γυμνασίου

Β΄ Λυκείου

1.- Ἀνθολόγιο Πατερικῶν Κειμένων, Α΄ Λυκείου
2.- Χριστιανισμός καί κόσμος, Β΄ Λυκείου
3.- Χριστιανική Ἠθική, Γ΄ Λυκείου
4.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Α΄ Λυκείου
5.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Β΄ Λυκείου
6.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Γ΄ Λυκείου
7.- Ὁμήρου Ἰλιάς (ἐκλογές), Β΄ Λυκείου
8.- Πλάτωνος Κρίτων, Β΄ Λυκείου

./.

9.- Πλάτωνος, Ἀπολογία Σωκράτους (μετάφραση), Β΄ Λυκείου
10.- Εὐριπίδου Τραγωδίες, Β΄ Λυκείου
11.- Σοφοκλέους Τραγωδίες, Γ΄ Λυκείου
12.- Πλάτωνος Φαίδων-Πρωταγόρας, Γ΄ Λυκείου
13.- Αἰσχύλου Πέρσες-Ἀριστοφάνους Βάτραχοι (μετάφραση), Γ΄ Λυκείου
14.- Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί, Γ΄ Λυκείου
15.- Κοσμογραφία, Γ΄ Λυκείου
16.- Φυσική, Α΄ Λυκείου
17.- Φυσική, Β΄ Λυκείου
18.- Φυσική, Γ΄ Λυκείου
19.- Ὀργανική Χημεία, Γ΄ Λυκείου
20.- Στοιχεῖα Γεωλογίας-Ὀρυκτολογίας, Α΄ Λυκείου
21.- Γεωγραφία, Β΄ Λυκείου
22.- Ἱστορία Ἑλληνο-ρωμαϊκή-βυζαντινή, Β΄ Λυκείου
23.- Ἀνθρωπολογία, Β΄ Λυκείου
24.- Ὑγιεινή, Β΄ Λυκείου
25.- Βιολογία, Γ΄ Λυκείου
26.- Λατινική Γραμματική, Β΄ Λυκείου
27.- Ἀναγνωστικό Λατινικῆς, Β΄ Λυκείου
28.- Βιργίλιος-Κικέρων-Ὁράτιος, Γ΄ Λυκείου
29.- Ψυχολογία, Β΄ Λυκείου
30.- Λογική, Γ΄ Λυκείου
31.- Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης, Γ΄ Λυκείου

Ἀπό τά παραπάνω, τό βιβλίο Λατινική Γραμματική τῆς Β΄ Λυκείου πρέπει νά μεταγλωττισθεῖ μέ μέριμνα τοῦ ΚΕΜΕ, γιά νά ἐφαρμοσθεῖ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/76.

4.- Τά βιβλία "Λόγοι τοῦ Δημοσθένη" Γ΄ Γυμνασίου; "Λυρική Ποίηση" (μετάφραση) Γ΄ Γυμνασίου, Μαθηματικά Β΄ Γυμνασίου, Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου καί Ζωολογία-Βοτανική Α΄ Γυμνασίου, θά ἀποσταλοῦν στόν ΟΕΔΒ γιά ἐπανέκδοση ἀφοῦ περατωθεῖ ἡ ἐκτύπωσή τους γιά τό τρέχον σχ. ἔτος καί ὑποστοῦν τή συνηθισμένη διαδικασία γιά τή διόρθωση ἀβλεπτημάτων.

./.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ κ. 'Ηλ. Σπυρόπουλου καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση καί ἀνταλλαγή ἀπόψεων,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α.- Γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα νά ἐπανεκδοθοῦν γιά τό σχ. ἔτος 1979-80, ἀφοῦ μέ εὐθύνη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ διορθωθοῦν τά κάθε εἴδους ἀβλεπτήματα, τά ἑξῆς διδακτικά βιβλία:

Α΄ Γυμνασίου

1.- 'Ο Λόγος τοῦ Θεοῦ, Α΄τάξεως
2.- 'Ο Λαός τοῦ Θεοῦ, Β΄ τάξεως
3.- 'Ορθόδοξη πίστη καί ζωή, Γ΄ τάξεως
4.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Α΄ τάξεως
5.- Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Β΄ τάξεως
6.- Συντακτικό Νεοελληνικῆς, Β΄ τάξεως
7.- Νεοελληνική Γραμματική, Α΄ τάξεως
8.- Κείμενα-'Ασκήσεις Γραμματικῆς, Α΄ τάξεως
9.- 'Ομήρου 'Οδύσσεια, Α΄ τάξεως
10.- 'Ηροδότου 'Ιστορίες, Α΄ τάξεως
11.- Ξενοφώντα, Κύρου 'Ανάβαση, Α΄ τάξεως
12.- Λουκιανοῦ, 'Εκλογές, Α΄ τάξεως
13.- Πλουτάρχου Βίοι, Β΄ τάξεως
14.- Θουκυδίδη 'Ιστορία, Β΄ τάξεως
15.- Βατραχομυομαχία-'Ησίοδος, Β΄ τάξεως
16.- Λυσία, Λόγος ἐνταντίον τοῦ 'Ερατοσθένη, Β΄ τάξεως
17.- 'Ισοκράτη Πανηγυρικός, Β΄ τάξεως
18.- Φιλοσοφικά Κείμενα, Γ΄ τάξεως
19.- Χημεία, Β΄ τάξεως
20.- Χημεία, Γ΄ τάξεως
21.- 'Ιστορία 'Αρχαίων Χρόνων, Α΄ τάξεως
22.- 'Ιστορία Ρωμαϊκή-Βυζαντινή, Β΄ τάξεως
23.- Γεωγραφία τῶν 'Ηπείρων, Α΄ τάξεως
24.- Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης, Β΄ τάξεως
25.- 'Ανθρωπολογία, Β΄ τάξεως

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

26.- Μαθήματα Βιολογίας, Γ΄ τάξεως
27.- Ἀγωγή τοῦ Πολίτη, Γ΄ τάξεως

Ἀπό τά παραπάνω, ὁ Λόγος ἐναντίον τοῦ Ἐρατοσθένη τοῦ Λυσία (ἀριθ. 16) καί ὁ Πανηγυρικός τοῦ Ἰσοκράτη (ἀριθ. 17) νά ἐκδοθοῦν σέ ἕνα τόμο μέ τήν κοινή ἐπιγραφή "Ἀττικοί Ρήτορες" Β΄ Γυμνασίου.

Β΄ Λυκείου

1.- Ἀνθολόγιο Πατερικῶν Κειμένων, Α΄ τάξεως
2.- Χριστιανισμός καί Κόσμος, Β΄ τάξεως
3.- Χριστιανική Ἠθική, Γ΄ τάξεως
4.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Α΄ τάξεως
5.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Β΄ τάξεως
6.- Νεοελληνικά Ἀναγνώσματα, Γ΄ τάξεως
7.- Ὁμήρου Ἰλιάς (ἐκλογές), Β΄ τάξεως
8.- Πλάτωνος Κρίτων, Β΄ τάξεως
9.- Πλάτωνος Ἀπολογία Σωκράτους (μετάφραση), Β΄ τάξεως
10.- Εὐριπίδου Τραγωδίες, Β΄ τάξεως
11.- Σοφοκλέους Τραγωδίες, Γ΄ τάξεως
12.- Πλάτωνος Φαίδων-Πρωταγόρας, Γ΄ τάξεως
13.- Αἰσχύλου Πέρσες-Ἀριστοφάνους Βάτραχοι (μετάφραση), Γ΄ τάξεως
14.- Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί, Γ΄ τάξεως
15.- Κοσμογραφία, Γ΄ τάξεως
16.- Φυσική, Α΄ τάξεως
17.- Φυσική, Β΄ τάξεως
18.- Φυσική, Γ΄ τάξεως
19.- Ὀργανική Χημεία, Γ΄ τάξεως
20.- Στοιχεῖα Γεωλογίας-Ὀρθκτολογίας, Α΄ τάξεως
21.- Γεωγραφία, Β΄ τάξεως
22.- Ἱστορία Ἑλληνορωμαϊκή-Βυζαντινή, Β΄ τάξεως
23.- Ἀνθρωπολογία, Β΄ τάξεως
24.- Ὑγιεινή, Β΄ τάξεως
25.- Βιολογία, Γ΄ τάξεως
26.- Λατινική Γραμματική, Β΄ τάξεως
27.- Ἀναγνωστικό Λατινικῆς, Β΄ τάξεως

./.

28.- Βιργίλιος-Κικέρων- 'Οράτιος, Γ΄ τάξεως
29.- Ψυχολογία, Β΄ τάξεως
30.- Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης, Γ΄ τάξεως
31.- Λογική Γ΄ Λυκείου.

'Από τά βιβλία αὐτά, ἡ Λατινική Γραμματική (ἀριθ. 26), πρίν ἐπανεκδοθεῖ πρέπει νά μεταγλωττισθεῖ (μέ μέριμνα τοῦ ΚΕΜΕ), γιά νά ἐφαρμοσθεῖ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/1976.

Τέλος, τά βιβλία: "Λόγοι τοῦ Δημοσθένη" Β΄ Γυμνασίου, "'Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως" Γ΄ Γυμνασίου, Μαθηματικά Β΄ Γυμνασίου, Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου καί Ζωολογία-Βοτανική Α΄ Γυμνασίου θά ἀποσταλοῦν στόν ΟΕΔΒ γιά ἐπανέκδοση, ἀφοῦ περατωθεῖ ἡ ἐκτύπωσή τους γιά τό τρέχον σχ. ἔτος καί ὑποβληθοῦν στή συνηθισμένη διαδικασία γιά τή βελτίωσή τους.

Β΄ Γνωμοδοτεῖ κατά πλειοψηφία νά ἐπανεκδοθεῖ τό σχολικό βιβλίο "Δραματική Ποίηση" Γ΄ Γυμνασίου γιά τό σχ. ἔτος 1979-80, ἀφοῦ μέ εὐθύνη τοῦ Τμήματος διορθωθοῦν τά κάθε εἴδους ἀβλεπτήματα, σύμφωνα μέ τήν 101/78 πράξη τοῦ Τμήματος.

Μειοψηφεῖ ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. 'Ι. 'Αρβανίτης.

Θέμα 2ο: Ὑπόμνημα Συλλόγου Καθηγητῶν Γαλλικῆς Θεσσαλονίκης.

'Ο εἰσηγητής κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Τό 'Υπόμνημα τοῦ Συλλόγου Καθηγητῶν Γαλλικῆς Θεσσαλονίκης, ἀπό 4-10-78, στό ὁποῖο ἐπισημαίνεται ἡ ἐκτόπιση τῆς Γαλλικῆς γλώσσας ἀπό τήν 'Αγγλική καί ζητεῖται α) ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἀδικίας καί β) ἡ ἰσομερής κατανομή τῶν δύο γλωσσῶν στά νεοϊδρυθέντα σχολεῖα Μ.Ε.

Τό 'Υπόμνημα -συνεχίζει ὁ εἰσηγητής - ἔπρεπε κανονικά νά ὑποβληθεῖ στή Διοίκηση, ἡ ὁποία θά μᾶς τό διαβίβαζε, ἄν τό ἔκρινε σκόπιμο. Γι' αὐτό εἰσηγεῖται ἤ τήν ἐπιστροφή του στόν ἀποστολέα μέ τή σχετική ὑπόδειξη γιά ἐπανυποβολή του στό 'Υπουργεῖο ἤ τήν ἀποστολή του ἀπευθείας ἀπό τό ΚΕΜΕ στό 'Υπουργεῖο, δεδομένου ὅτι ὁ ὑπογραμμιζόμενος κίνδυνος εἶναι προφανής.

./.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀπό 4-10-78 Ὑπόμνημα τοῦ Συλλόγου Καθηγητῶν Γαλλικῆς Θεσσαλονίκης, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Λόγω ἀναρμοδιότητος τοῦ ΚΕΜΕ γιά τήν ἐξέταση τοῦ αἰτήματος τοῦ Συλλόγου Καθηγητῶν Γαλλικῆς Θεσσαλονίκης, νά ἀποσταλεῖ τό Ὑπόμνημα στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας γιά τά περαιτέρω.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ 3ου θέματος κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. 88996/28-9-78 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γεν. Ἐκπ/σεως, Δ/νση Ἐφαρμ. Προγραμ. Μ.Ε., Τμῆμα Δ΄) διαβιβάζεται αἴτηση τῆς Κίρας Σίνου γιά νά τῆς χορηγηθεῖ ἀντίγραφο ὁλόκληρης τῆς πράξης πού ἀφορᾶ τήν κρίση τοῦ βιβλίου της "Στή χώρα τῶν μαμούθ".

Ἀκολούθως εἰσηγεῖται τήν ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματος τῆς συγγραφέα.

Τό Τμῆμα Μ.Ε., ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθμ. 88996/28-9-1978 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέν ἔχει ἀντίρρηση νά χορηγηθεῖ στήν Κίρα Σίνου ἀπό τή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀντίγραφο τῆς πράξης τοῦ Τμήματος Μ.Ε. σχετικά μέ τήν κρίση τοῦ βιβλίου της "Στή χώρα τῶν μαμούθ".

Ἡ συζήτηση γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Λειτουργία ΣΕΛΜΕ κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80 ἀναβλήθηκε γιά τήν ἑπόμενη συνεδρίαση.

Θέμα 5ο - Ἀνακοίνωση

Ὁ κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα στοιχεῖα ἀπό τήν δραστηριότητα τῆς ΙΔ΄ Ἀνωτέρας Ἐκπαιδευτικῆς Περιφέρειας Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καί ἔθεσε στή διάθεση τῶν μελῶν τοῦ Τμήμα-

τος τά σχετικά μέ τήν δραστηριότητα τῆς παραπάνω Ἐκπαιδευτικῆς Περιφέρειας.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ν. Πάτσαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 104/1978

Σήμερα 20 Όκτωβρίου 1978, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 10.30' πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Νικ. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σπορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β', γιατί ἔχει ἀναρρωτική ἄδεια καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Λειτουργία ΣΕΑΜΕ κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β', καί Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 2ο - Συγγενεῖς εἰδικότητες καθηγητῶν γιά τίς ἐξετάσεις. Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

ΘΕΜΑ 1ο - Λειτουργία ΣΕΛΜΕ κατά τό σχολικό έτος 1979-1980

Οί εισηγητές τοῦ θέματος κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄ καί Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγηση τους πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

'Ο βασικός λόγος πού ὤθησε τήν πολιτεία νά ἱδρύσει τίς ΣΕΛΜΕ ἦταν ἡ ἀνάγκη νά ἐπεκταθεῖ ἡ μετεκπαίδευση τῶν καθηγητῶν σέ ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερο ἀριθμό, μέ τελικό σκοπό νά ἐπιμορφωθοῦν ὅλοι οἱ καθηγητές πού ὑπηρετοῦν καί μάλιστα σέ ἐπιμορφώσεις πού θά γίνουν ὄχι μόνο μιά φορά κατά τή διάρκεια τῆς σταδιοδρομίας τους. Εἶναι εὐνόητο ὅτι ὁ σκοπός αὐτός ἐπιτυγχάνεται καλύτερα μέ τή λειτουργία ὅσο τό δυνατόν περισσότερων ΣΕΛΜΕ. 'Από τήν ἄλλη μεριά ὅμως ὑπάρχουν ἀντικειμενικές δυσκολίες γιά τήν ἀπεριόριστη λειτουργία τῶν Σχολῶν αὐτῶν: ἡ ἐξεύρεση κατάλληλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί ἡ ἐπάνδρωσή τους μέ μετεκπαιδευομένους κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά μήν καθίσταται ἀδύνατη ἡ λειτουργία τῶν σχολείων κάποιας περιοχῆς.

Σύμφωνα μέ τά δεδομένα αὐτά, λειτουργία τῶν ΣΕΛΜΕ εἶναι δυνατή μόνο σέ περιοχές ὅπου ὑπάρχουν σχετικά πλήρεις πανεπιστημιακές μονάδες. Γι' αὐτό, παράλληλα μέ τίς δύο ΣΕΛΜΕ 'Αθηνῶν καί Θεσσαλονίκης, πού ἤδη λειτουργοῦν, ἔχουμε τή γνώμη πώς πρέπει νά προτείνουμε τήν ἵδρυση ΣΕΛΜΕ καί στά 'Ιωάννινα γιά τίς εἰδικότητες φιλολόγων, φυσικῶν καί μαθηματικῶν. Μέ τόν τρόπο αὐτό θά γίνει κάποια ἀποκέντρωση τῶν ΣΕΛΜΕ καί καλύτερη ἐξυπηρέτηση μετεκπαιδευομένων.

Μέ τήν ἵδρυση τῆς ΣΕΛΜΕ 'Ιωαννίνων ὁ ἀριθμός τῶν ἐκπαιδευτικῶν πού θά κληθοῦν γιά ἐπιμόρφωση κατά τό προσεχές ἔτος μπορεῖ νά διαμορφωθεῖ ὡς ἑξῆς:

./.

Εἰδικότητες	Θεσσαλονίκη	Ἀθήνα	Ἰωάννινα	Σύνολο
Θεολόγοι	10	10	-	20
Φιλόλογοι	50	80	50	180
Φυσικοί	20	20	20	60
Μαθηματικοί	20	20	20	60
Γαλλικῶν	10	10	-	20
Ἀγγλικῶν	10	10	-	20
Φυσ. Ἀγωγῆς	20 (10+10)	20 (10+10)	-	40
Σ ύ ν ο λ ο	140	170	90	400

Ἐκπαιδευτικές περιφέρειες ἀπό τίς ὁποῖες θά προέρχονται οἱ μετεκπαιδευόμενοι:

α) ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης: ΙΑ΄ (ἐκτός ἀπό τήν ἐκπαιδευτική περιφέρεια Κοζάνης-Γρεβενῶν), ΙΒ΄, ΙΓ΄, ΙΔ΄, ΑΕΠ.

β) ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν: Α΄- Η΄ καί ΙΕ΄ ΑΕΠ (ἐκτός ἀπό τίς ἐκπαιδευτικές περιφέρειες Αἰτωλ/νίας Α καί Β καί Κεφαλληνίας).

γ) ΣΕΛΜΕ Ἰωαννίνων: Θ΄- Ι΄ καί οἱ ἐκπαιδευτικές περιφέρειες Κοζάνης-Γρεβενῶν, Αἰτωλ/νίας Α΄ καί Β΄ καί Κεφαλληνίας.

Ἐπειδή ὅμως γιά τή λειτουργία τῆς νέας ΣΕΛΜΕ Ἰωαννίνων ἀπαιτεῖται ἔκδοση Προεδρικοῦ Διατάγματος καί ἀπόφαση τῆς Ὁλομέλειας τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγούμαστε σήμερα στό Τμῆμα νά υἱοθετήσει τήν πρότασή μας στήν ἀπόφασή του παραβλέποντας τά σχετικά μέ τή ΣΕΛΜΕ Ἰωαννίνων καί κατανέμοντας τίς ἐκπαιδευτικές περιφέρειες ἀπό τίς ὁποῖες θά προέρχονται οἱ ἐκπαιδευτικοί πού θά ἐπιμορφωθοῦν ὡς ἑξῆς:

ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης: Γ΄ - ΙΔ΄ ΑΕΠ.

ΣΕΛΜΕ Ἀθηνῶν: Α΄-Θ΄ καί ΙΕ΄ ΑΕΠ.

Τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὕστερα ἀπό διαλογική συζήτηση, στήν ὁποία ἐκφράστηκαν διάφορες ἀπόψεις,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

./.

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τῶν εἰσηγητῶν Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β', καί Δ. Τομπαΐδη, Εἰσηγητῆ, καί

1.- Προτείνει, κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80

α) Νά λειτουργήσουν οἱ δύο ΣΕΛΜΕ 'Αθηνῶν καί Θεσσαλονίκης.

β) Νά προσκληθοῦν καθηγητές κατά εἰδικότητα ὡς ἑξῆς:

Εἰδικότητα	ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης	ΣΕΛΜΕ 'Αθηνῶν	Σύνολο
Θεολόγοι	10	10	20
Φιλόλογοι	50	80	130
Φυσικοί	20	20	40
Μαθηματικοί	20	20	40
Γαλλικῶν	10	10	20
'Αγγλικῶν	10	10	20
Φυσ. 'Αγωγῆς-'Αρρ.	10	10	40
Θήλ.	10	10	
Σ ύ ν ο λ ο	140	170	310

γ) Νά προέρχονται οἱ μετεκπαιδευόμενοι καθηγητές ἀπό τίς ἀκόλουθες ἐκπαιδευτικές περιφέρειες:

ΣΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης: Ι'-ΙΔ' ΑΕΠ

ΣΕΛΜΕ 'Αθηνῶν: Α'-Θ' καί ΙΕ' ΑΕΠ

2.- Νά γίνει στήν ὁλομέλεια τοῦ ΚΕΜΕ, ὕστερα ἀπό σχετικό ἐρώτημα, συζήτηση γιά τήν ὀργάνωση καί λειτουργία ΣΕΛΜΕ στά 'Ιωάννινα.

3.- Νά ἀσχοληθεῖ τό Τμῆμα Μ.Ε. σέ προσεχή συνεδρίασή του μέ τό θέμα τῆς πληρέστερης ὀργανώσεως καί ἄλλων τύπων ἐπιμορφώσεως.

ΘΕΜΑ 2ο - Συγγενεῖς εἰδικότητες καθηγητῶν γιά τίς ἐξετάσεις.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- Μέ τό ἀριθμ. 116776/6-10-78 ἔγγραφο τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ζητεῖται γνωμοδότηση τοῦ Τμήματός μας γιά τό ἀκόλουθο ἐρώτημα: ποιές εἰδικότητες πρέπει νά θεωροῦνται "συγγενεῖς εἰδικότητες" προκειμένου νά συγκροτοῦνται ἐξεταστικές ἐπιτροπές - γιά τή διενέργεια συμπληρωματικῶν ἐξετάσεων κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Β.Δ/τος 490/68 - στά σχολεῖα ὅπου δέν ὑπάρχουν δυό καθηγητές τῆς ἴδιας εἰδικότητας.

2.- Ἐπιθυμῶ νά ὑπογραμμίσω δύο σημεῖα, πού νομίζω ἀναγκαῖα γιά τήν πιό πρακτική δυνατή γνωμοδότηση τοῦ Τμήματός μας:

α) Ὅτι πολυάριθμα γυμνάσια, πού λειτουργοῦν σέ ἀπομακρυσμένα - ἀκριτικά σημεῖα τῆς χώρας, ἔχουν μικρό ἀριθμό μαθητῶν, ἄρα καί διδακτικοῦ προσωπικοῦ· σ' αὐτά τά σχολεῖα σπάνια συνυπηρετοῦν δυό καθηγητές τῆς ἴδας εἰδικότητας καί ἡ μετακίνηση καθηγητῶν ἀπό ἄλλα σχολεῖα γιά τήν περιστασιακή μόνο ἀντιμετώπιση συμπληρωματικῶν ἐξετάσεων δέν εἶναι πάντα εὔκολη (ἰδιαίτερα στίς ὀρεινές καί νησιώτικες περιοχές).

β) Ὅτι γιά τούς παραπάνω λόγους πολλές φορές τά διάφορα - μαθήματα ("δευτερεύοντα" συνήθως, ἀλλά καί "πρωτεύοντα" ὄχι σπάνια) διδάσκονται ἀπό καθηγητές ἄλλης εἰδικότητας, ὄχι πάντα "συγγενοῦς" (π.χ. μαθήματα φυσιογνωστικά σέ γυμνάσια συχνά διδάσκονται ἀπό θεολόγους ἤ φιλολόγους).

3.- Πάντως - θυμίζω εὔστοχη παρατήρηση τοῦ κ. Β. Θεοδωρακόπουλου - ἡ βούληση τοῦ νομοθέτη (τοῦ συντάκτη τοῦ Δ/τος 490/68, ἄρθρο 19, παρ. 4) εἶναι φανερή: νά κατοχυρώσει τή συμπληρωματική ἐξέταση μέ περισσότερο ἐπιστημονικό καί ἐξεταστικό κύρος, μέ τήν παρουσία δεύτερου ἐξεταστῆ τῆς ἴδιας εἰδικότητας ἤ "συγγενοῦς".

./.

ἀλλά ὁ τελευταῖος ὅρος δέν ἔχει νομικά διευκρινιστεῖ ὡς πρός τό πλάτος του.

4.- Αὐτή τή διευκρίνιση (τοῦ ὅρου "συγγενής εἰδικότητα") ὀφείλουμε νά δώσουμε μέ τή σημερινή γνωμοδότησή μας· καί φρονῶ ἔχοντας ὑπόψη τίς πραγματικές συνθῆκες διασπορᾶς μικρῶν σχολικῶν μονάδων σέ ἄκραῖα σημεῖα τῆς ἐπικράτειας - ὅτι σκόπιμο εἶναι νά ἀντιμετωπίσουμε τό θέμα μέ κάποια ἐλαστικότητα.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση συνέταξε τόν ἀκόλουθο πίνακα ὁμόφωνα (ἐκτός ἀπό ἕνα σημεῖο ὅπου διατυπώνεται μειοψηφία).

Γιά τή συγκρότηση ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν (κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 19 παρ. 4 τοῦ Δ/τος 490/1968):

α) Χρησιμοποιεῖται ὡς πρῶτο μέλος ὁ καθηγητής πού ἔχει διδάξει τό ἐξεταζόμενο μάθημα, ἔστω κι ἄν εἶναι ἄλλης εἰδικότητας· π.χ. ὁ θεολόγος πού ἔχει διδάξει γεωγραφία, ὁ φιλόλογος πού ἔχει διδάξει ὑγιεινή καλεῖται ὡς πρῶτο μέλος γιά τή συγκρότηση τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς (ἐκτός ἄν ἔχει μετατεθεῖ ἤ ἄν ἔχουν προκύψει προστριβές πού κατέληξαν ἐπίσημα σέ καταλογισμό εὐθυνῶν σέ βάρος τοῦ διδάξαντος).

β) Ὡς δεύτερο μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς καλεῖται καθηγητής τῆς εἰδικότητας γιά τό ἐξεταζόμενο μάθημα (μαθηματικός γιά τά μαθηματικά, φιλόλογος γιά τά φιλολογικά κ.ο.κ.). Ἄν δέν ὑπάρχει στό σχολεῖο καθηγητής εἰδικότητας, καλεῖται ἄλλος "συγγενοῦς εἰδικότητας". Ἡ ἔννοια "συγγενής εἰδικότητα" ὁρίζεται ὡς ἑξῆς:

1.- Γιά τά θρησκευτικά ἡ εἰδικότητα τοῦ φιλολόγου.

2.- Γιά τά ἀρχαῖα ἑλληνικά (ἀπό τό πρωτότυπο) ἡ ἀρχαία γραμματεία (ἀπό μετάφραση) ἡ εἰδικότητα θεολόγου ἤ καθηγητῆ ξένης γλώσσας.

3.- Γιά τά νέα ἑλληνικά (κείμενα, γλωσσική διδασκαλία, ἔκθεση), ὅπως παραπάνω. (παράγρ. 2).

4.- Γιά τήν Ἱστορία καί ἀγωγή τοῦ πολίτη, ὅπως παραπάνω. (2)

5.- Γιά τήν Ψυχολογία καί τή Λογική, ὅπως παραπάνω. (2)

6.- Γιά τά Λατινικά, ὅπως παραπάνω. (2)

./.

7.- Γιά τά Φυσικά-Χημεία (καί γενικότερα Φυσιογνωστικά) ἡ εἰδικότητα τοῦ Μαθηματικοῦ.

8.- Γιά τή Βιολογία, Ἀνθρωπολογία, Ὑγιεινή ἡ εἰδικότητα Α4 ἤ τοῦ καθηγητῆ Φ. Ἀγωγῆς.

9.- Γιά τήν Κοσμογραφία ἡ εἰδικότητα Α4.

10.- Γιά τή Μουσική ἡ εἰδικότητα Θεολόγου ἤ καθηγητῆ Φ. Ἀγωγῆς.

11.- Γιά τήν ξένη γλῶσσα (ἀγγλική ἤ γαλλική) ἡ εἰδικότητα Φιλολόγου (στό σημεῖο αὐτό μειοψήφησαν οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Ν. Παπαδόπουλος προτείνοντας τήν ἀκόλουθη προσθήκη: "ἤ καθηγητῆ ὁποιασδήποτε εἰδικότητας, ἐφόσον εἶναι κάτοχος ἐπίσημου τίτλου, πού πιστοποιεῖ ἐπαρκή γνώση τῆς ξένης γλώσσας γιά τήν ὁποία ζητεῖται συνεξεταστής").

12.- Γιά τή Φυσική Ἀγωγή συγγενής θεωρεῖται ὁποιαδήποτε εἰδικότητα.

13.- Γιά τά οἰκοκυρικά ἡ εἰδικότητα Α4.

14.- Γιά τά Τεχνικά ἡ εἰδικότητα Μαθηματικοῦ/Α4.

Διευκρινίζεται πάλι ὅτι ὁ παραπάνω πίνακας "συγγενῶν εἰδικοτήτων" προτείνεται ἀποκλειστικά γιά τή συγκρότηση ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν ὄχι γιά τή διδασκαλία.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀνάστ. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 105/1978

Σήμερα 23 'Οκτωβρίου 1978, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 10.30΄ πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. 'Αν. Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Νικ. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἔχει ἀναρρωτική ἄδεια, Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ καί Δ, Τομπαΐδης, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, γιατί ἦταν ἀσθενής.

Στή συνεδρίαση προσκλήθηκαν καί ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α΄ καί Α. Μαυρομματάκος καί Σπ. Διάμεσης, Σύμβουλοι Β΄.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Σχολικός 'Επαγγελματικός Προσανατολισμός-ἐπέκταση πειραματικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο - Βοηθητικά βιβλία Οἰκιακῆς Οἰκονομίας. Εἰσηγητής ὁ κ. 'Ι. Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Νικ. Παπαδόπουλος εἶπε τά ἑξῆς:

"Τά ὅσα θά εἰσηγηθῶ ἀναφέρονται ἀκριβῶς σέ μιά δοκιμαστική ἐφαρμογή καί ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ τοῦ Σχολικοῦ-'Επαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ καί σέ ὁρισμένες ἄλλες περιοχές τῆς χώρας μας. Εἶναι γνωστό ὅτι πέρυσι ἔγινε μιά προσπάθεια σχετική μέ τά σεμινάρια πού ὀργανώθηκαν στήν 'Αθήνα καί Θεσσαλονίκη καί εἶχε κληθεῖ καί εἰδικός ἀπό τό ἐξωτερικό. Στή συνέχεια ἔγιναν ἀπό καθηγητές πού παρακολούθησαν αὐτά τά σεμινάρια 8 μαθήματα σέ μερικά μόνο Γυμνάσια τῶν 'Αθηνῶν (περίπου 20) καί ἐλάχιστα τῆς Θεσσαλονίκης. Τά ὅσα ἀναπτύχθηκαν στά σεμινάρια αὐτά πρόκειται νά ἐκδοθοῦν σέ σχετικό τόμο πού προβλέπεται νά διανεμηθεῖ σέ ὅλους τούς ἐκπαιδευτικούς Μ.Ε. καί τίς βιβλιοθῆκες τῶν Δημοτικῶν Σχολείων. Στά ὅσα ἔγιναν πέρυσι ἀγνοήθηκε τό τμῆμα Μ.Ε. καί τά μέλη του λόγω εἰδικότητας καί κάποιας συγγραφικῆς ἀσχολίας μέ τό θέμα βρίσκονται κοντά στό πρόβλημα καί ἐνοῶ τό ἄτομό μου.

Γιά φέτος ὁ κ. 'Αντιπρόεδρος τοῦ ΚΕΜΕ ἀνέθεσε ἐδῶ καί μερικές βδομάδες σέ μιά ὁμάδα ἀπό τούς κ.κ. Βάζο, Μαυρομματάκο, Διάμεση, Θεοδωρακόπουλο, τή Δ/δα Τζόλα καί τόν ὑποφαινόμενο τή μελέτη τοῦ θέματος τοῦ ΣΕΠ. 'Η ὁμάδα αὐτή ἔπειτα ἀπό 4 περίπου συσκέψεις, στίς ὁποῖες συμμετεῖχαν σταθερά τά παραπάνω μέλη, ἐκτός ἀπό τόν κ. Μαυρομματάκο πού ἔλαβε μέρος στίς δύο τελευταῖες καί τόν κ. Διάμεση πού ἔλαβε μέρος μόνο στήν τελευταία, συζητήθηκαν οἱ δυνατότητες περαιτέρω δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ΣΕΠ. Κατά τίς συζητήσεις αὐτές ἐπισημάνθηκαν ἀπό διάφορα μέλη τῆς ὁμάδας οἱ πολλές δυσκολίες πού ὑπάρχουν σχετικά μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ τόσο ἀπό ἄποψη οἰκονομική ὅσα καί ἀπό ἄποψη ἐλλείψεως εἰδικῶν 'Επαγγελματικῶν Προσανατολιστῶν. Εἶναι γεγονός ὅτι χρειάζεται μιά ὀργάνωση γιά μιά σωστή καί μακροπρόθεσμη ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ. Καί αὐτή θά πρέπει νά ξεκινήσει ἀπό τώρα. Γιατί ὄχι μόνο 'Επαγγελματικούς Προσανατολιστές δέν ἔχουμε, ἀλλά οὔτε καί Ψυχολόγους, πού ἐπίσης εἶναι ἀπαραίτητοι τουλάχιστο σέ κάθε ἐκπαιδευτική περιφέρεια. Γι' αὐτή τή μακροπρόθεσμη ὀργάνωση τοῦ ΣΕΠ ἔχουν γίνει σχετικές εἰσηγήσεις ἀπό 'Ομάδα

./.

πού εἶχε συγκροτηθεῖ μέ ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ λίγους μῆνες μετά τή σύσταση τοῦ ΚΕΜΕ καί στήν ὁποία ἀπό τό ΚΕΜΕ συμμετεῖχε ὁ ὑποφαινόμενος καί ὁ κ. Βάζος. Οἱ εἰσηγήσεις αὐτές ἐπισημαίνουν τίς παραπάνω ἐλλείψεις καί ἀναφέρονται σέ μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν γιά μιά σωστή κατά τό δυνατό ἐφαρμογή τοῦ νέου αὐτοῦ θεσμοῦ. Μέχρι τότε ὅμως θά χρειασθοῦν ἀρκετά χρόνια καί δέν εἶναι σωστό νά μή γίνει ἀπό τώρα ὅ,τι εἶναι ἐκ τῶν ἐνόντων δυνατό.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ ΣΕΠ περιλαμβάνει δύο βασικά τμήματα: α) τή σχολική καί ἐπαγγελματική ἐνημέρωση πού τή χρειάζεται ἴσως ὁ κάθε μαθητής καί πού τό Σχολεῖο εἶναι ὑποχρεωμένο νά τήν παρέχει καί β) τήν ψυχολογική ἀντιμετώπιση τῶν περιπτώσεων δυσκολιῶν τῶν μαθητῶν στή σχολική καί ἐπαγγελματική ἐκλογή τους.

Ἡ σχολική καί ἐπαγγελματική ἐνημέρωση εἶναι δυνατό νά ἀρχίσει ἀπό τώρα νά γίνεται, ἀρκεῖ νά ἐξασφαλιστοῦν μερικές βασικές προϋποθέσεις. Καί αὐτές εἶναι οἱ ἑξῆς: α) Συγγραφή ἑνός βιβλίου μέ τά θέματα τοῦ ΑΠ, καί β) σχετικά ἐπιμορφωτικά σεμινάρια ἐκείνων πού θά κληθοῦν νά ἐφαρμόσουν τό θεσμό δοκιμαστικά. Καί ἐπειδή ἡ συγγραφή αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἐπίσης θά πάρει χρόνο θεωρεῖται χρήσιμη ἡ σύνταξη φυλλαδίου μέ ὁρισμένα τουλάχιστο θέματα πού κρίνονται ἄμεσα ἀπαραίτητα νά δοθοῦν στούς μαθητές καί τούς καθηγητές, ἀφοῦ στά σεμινάρια γίνουν σχετικές εἰσηγήσεις καί συζητήσεις πάνω σ' αὐτά καί σέ ἄλλα γενικότερα ὡς πρός τήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ προβλήματα.

Προέχει λοιπόν ἡ διοργάνωση σεμιναρίων καί μάλιστα σέ ἄλλες πόλεις, ὥστε νά ἔχουμε μιά κάποια ἐπέκταση τῆς δοκιμαστικῆς προσπάθειας ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ. Γιά τήν ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς σχολικῆς-ἐπαγγελματικῆς ἐνημερώσεως θεωρεῖται σκόπιμο νά μήν ἀποκλεισθεῖ καταρχήν κανένας ἀπό τούς ἐκπαιδευτικούς πού θά εἶχε ἐνδιαφέρον νά συμμετάσχει στά σεμινάρια. Καί βέβαια ἄν ὑπάρχουν καί ὁρισμένα ἐπιπρόσθετα προσόντα, π.χ. μετεκπαίδευση στό Διδασκαλεῖο ἤ στό ἐξωτερικό σέ σχετικό μέ τό ΣΕΠ κλάδο τά πράγματα διευκολύνονται πιό καλά. Ὅσοι συμμετεῖχαν στά περυσινά σεμινάρια, θά μποροῦσαν νά κληθοῦν φέτος μέ μιά ἐγκύκλιο νά ἐφαρμόσουν, καί προτείνω προαιρετικά,

./.

τό θεσμό κάνοντας μερικά μαθήματα, ἀφοῦ μάλιστα στό μεταξύ θά παρουν καί τόν τόμο ἀπό τά περυσινά σεμινάρια.

Τά σεμινάρια θεωροῦνται ἀπαραίτητα, ἔστω καί περιορισμένης χρονικῆς διάρκειας, γιά νά δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νά ἐπισημανθοῦν στούς ἐκπαιδευτικούς πού θά συμμετάσχουν οἱ δυσκολίες τῆς προσπάθειας, νά δοθοῦν ἐξηγήσεις σέ ἀπορίες πού θά ἀνακύψουν καί νά καταστοῦν προσεκτικοί σέ ἐπιμέρους προσπάθειες πού θά εἶναι ἴσως ὀλισθήματα. Ἡ ὁμάδα προτείνει 3ήμερα σεμινάρια μέ 3 τήν ἡμέρα εἰσηγήσεις καί συζητήσεις σέ 3 πόλεις. Τό νά ἐπεκταθοῦν σέ περισσότερες μέρες καί πόλεις δέ φαίνεται νά εἶναι δυνατό, γιατί οὔτε ἐμεῖς, ὅσοι ἀναλάβουμε εἰσηγήσεις, μποροῦμε νά ἀπουσιάσουμε ἀρκετές ἡμέρες, οὔτε οἰκονομικά προβλέπονται οἱ δυνατότητες ὅπως ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τούς ὑπεύθυνους.

Ἡ ὁμάδα ἔχει καταλήξει στίς ἀκόλουθες συγκεκριμένες προτάσεις.

Νά γίνουν σεμινάρια στά Γιάννενα - Λάρισα - Πάτρα ἀπό μέλη τοῦ ΚΕΜΕ (καί συνεργάτες) καί τοῦ ΟΑΕΔ.

Τά σεμινάρια νά εἶναι τριήμερα μέ τρεῖς εἰσηγήσεις τήν ἡμέρα (9 θέματα).

Νά πραγματοποιηθοῦν τό 1ο δεκαπενθήμερο τοῦ Δεκεμβρίου.

Νά ἐκδοθεῖ φυλλάδιο μέ τίς 9 ὁμιλίες (μέ βάση τά θέματα τοῦ Α.Π.) καί ἐνημερωτικό φυλλάδιο γιά τίς σχολικές βαθμίδες καί τά ἐπαγγέλματα στά ὁποῖα ὁδηγοῦν.

Στό σεμινάριο νά κληθοῦν ὁ Γυμνασιάρχης καί δύο καθηγητές ἀπό κάθε Γυμνάσιο τῆς πόλης καί τῶν περιφερειῶν μέχρι 30 χιλιόμετρα ἀπόσταση. Οἱ καθηγητές θά ἐπιλεγοῦν ἀπό τούς ἐπιθεωρητές, μέ κριτήρια πού θά καθορίσει τό ΚΕΜΕ (μέ κύριο κριτήριο τό ἐνδιαφέρον τους γιά τό θεσμό)."

Στό σημεῖο αὐτό προσῆλθε ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

Στή συνέχεια ἔλαβαν τό λόγο οἱ κ.κ. Γ. Βάζος, Σύμβουλος Α΄, Ἀνδρ. Μαυρομματάκος καί Σπ. Διάμεσης, Σύμβουλοι Β΄, οἱ ὁποῖοι διατύπωσαν τίς ἀπόψεις τους πάνω στό θέμα αὐτό καί ἀπάντησαν σέ ἐρωτήσεις τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος.

./.

'Ακολούθησε συζήτηση καί ἀνταλλαγή γνωμῶν μεταξύ τῶν μελῶν, ἀλλά τό Τμῆμα ἐπιφυλάχτηκε νά ἀποφασίσει, γιά νά συζητήσει διεξοδικότερα τό θέμα καί σέ ἄλλη συνεδρίασή του

'Ο εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. Φ.211.17/178/120740/13-10-1978 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γεν. 'Εκπ/σεως, Δ/νση 'Εφαρμ. Προγραμ. Μ.Ε., Τμῆμα Διδ. βιβλίων) διαβιβάζεται τό ἀπό 10-10-78 ἔγγραφο τῆς κ. Σάκκαρη-Χόλη Αἰκ., Γεν. 'Επιθ. Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, σχετικά μέ τή δυνατότητα χρησιμοποίησης τῶν περσινῶν βιβλίων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τῆς Β' Λυκείου, πού εἶχαν κριθεῖ ὡς κατάλληλα γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στή Γ' Γυμνασίου, δεδομένου ὅτι ἔτσι ρυθμίζεται τό θέμα πού προέκυψε ἀπό τήν πρόσφατη τροποποίηση τοῦ ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος.

'Ακολούθως εἰσηγεῖται νά χρησιμοποιηθοῦν τά βιβλία Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τῆς Β' Λυκείου, πού ἔχουν ἤδη κριθεῖ ὡς κατάλληλα, γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στή Γ' Γυμνασίου, καθότι εἶναι σύμφωνα μέ τό πρόσφατο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθμ. Φ.211.17/178/120740/13-10-1978 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό συνημμένο σ' αὐτό ἔγγραφο τῆς Γενικοῦ 'Επιθ. Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Εἶναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθοῦν τά βιβλία Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τῆς Β' Λυκείου, πού ἔχουν κριθεῖ ὡς κατάλληλα γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στή Γ' Γυμνασίου, καθότι εἶναι σύμφωνα μέ τό πρόσφατο ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 106/1978

Σήμερα 25 'Οκτωβρίου 1978, ημέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, 'Αθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. 'Αναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, 'Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, καί ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. 'Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. 'Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Πρόγραμμα Λυκείων Ναυτικῆς Κατευθύνσεως. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.

ΘΕΜΑ 2ο – Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίου 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας καί Γραμματείας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Δ. Σακκᾶς.

ΘΕΜΑ 3ο – Σχολικός 'Επαγγελματικός Προσανατολισμός (δοκιμαστική ἐφαρμογή καί ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ). Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 4ο – 'Αναλυτικό πρόγραμμα Βιολογίας Γ΄ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 5ο – 'Ανακοίνωση.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Πρόγραμμα Λυκείων Ναυτικῆς Κατευθύνσεως, ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

./.

'Ο εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

"Οπως εἶναι γνωστόν, κατά τό ἐρχόμενο σχολικό ἔτος θά χρειασθεῖ νά ἐφοδιάσουμε τούς μαθητές τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Λυκείου μέ εἰδικό ἐγχειρίδιο γιά τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, δεδομένου ὅτι οἱ μαθητές αὐτῆς τῆς τάξεως θά ἔχουν παρακολουθήσει τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Γυμνασίου καί θά διδαχθοῦν στό Λύκειο γιά πρώτη φορά τά ἀρχαῖα ἑλληνικά ἀπό τό πρωτότυπο. Τό πρόβλημα τό θέσαμε μέ τήν πράξη μας 100/5-10-78 καί προτείναμε λύσεις γιά τήν προσωρινή ἀντιμετώπισή του. 'Επειδή ὅμως θά χρειασθεῖ νά κινηθεῖ καί ἡ διαδικασία γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου μέ προκήρυξη, οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος καταρτίσαμε τήν ἀκόλουθη προκήρυξη διαγωνισμοῦ:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου 'Αρχαῖα 'Ελληνικά
Α΄ τάξεως Λυκείου

Σκοπός

'Ο σκοπός τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου 'Αρχαῖα 'Ελληνικά Α΄ τάξεως Λυκείου ἀναφέρεται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τό μάθημα 'Αρχαία 'Ελληνική Γλώσσα καί Γραμματεία αὐτῆς τῆς τάξεως (ΦΕΚ). Σκοπός δηλαδή γιά τόν ὁποῖο γράφεται τό βιβλίο εἶναι νά εἰσαγάγει τούς μαθητές στόν ἀρχαῖο λόγο: νά τούς βοηθήσει νά γνωρίσουν κυρίως τίς πιό συνηθισμένες ἀρχαῖες λέξεις καί ἐκφράσεις, πού δέν τίς συναντοῦμε στή νεοελληνική ἤ τίς συναντοῦμε μέ ἄλλη μορφή ἤ σημασία, καί νά ἀποκτήσουν ἕνα βασικό λεξιλόγιο τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, νά κατανοήσουν τά πιό σημαντικά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα τοῦ ἀρχαίου λόγου καί γενικότερα νά ἐξοικειωθοῦν μέ τή λειτουργία του, ὥστε βαθμιαῖα νά καταστοῦν ἱκανοί νά ἑρμηνεύουν τούς ἀρχαίους "Ελληνες συγγραφεῖς ἀπό τό πρωτότυπο.

./.

Μορφή τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο θά εἶναι βοήθημα γιά τή μεθοδική διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας σέ μαθητές οἱ ὁποῖοι ἔχουν παρακολουθήσει τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ τριτάξιου Γυμνάσιου. Θά χωρίζεται σέ διδακτικές ἑνότητες οἱ ὁποῖες προοδευτικά θά εἰσάγουν τό μαθητή στά διάφορα γλωσσικά φαινόμενα μέ πορεία ἀπό τά ἁπλούστερα πρός τά συνθετότερα καί μέ ἐπισήμανση πρῶτα τῶν ὁμοιοτήτων ἀνάμεσα στήν ἀρχαία καί τή νέα ἑλληνική γλώσσα καί ὕστερα τῶν διαφορῶν. Ἡ κάθε ἑνότητα θά εἶναι ἔτσι διαρθρωμένη ὥστε σέ ἕνα ἁπλό κείμενο νά ὑπάρχουν τά πρῶτα ἐρεθίσματα γιά τά γραμματικά ἤ συντακτικά φαινόμενα πού θά διδάσκονται διευκρινίσεις γιά τήν κατανόηση τοῦ κειμένου καί νά γίνεται συστηματική ἀνάλυση τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων, ἡ ὁποία θά ὁλοκληρώνεται μέ ἀσκήσεις γιά τήν ἐμπέδωσή τους.

Περιεχόμενο

Εἰδικότερα τό βιβλίο θά περιέχει:

1.- Σύντομη εἰσαγωγή (2-3 σελίδες) σχετική μέ τή σημασία πού ἔχει ἡ ἐκμάθηση τοῦ ἀρχαίου λόγου καί τή μέθοδο πού ἀκολουθεῖται στό βιβλίο γιά τή διδασκαλία καί τή σπουδή του.

2.- Κείμενα κατά διδακτικές ἑνότητες πρωτότυπα (αὐτούσια ἤ ἐλαφρά διασκευασμένα), μέ νοηματική αὐτοτέλεια κατά τό δυνατόν, πού θά ἔχουν ληφθεῖ ἀπό ἔργα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, κατά προτίμηση τῆς κλασικῆς ἐποχῆς. Τά κείμενα θά εἶναι βατά, ἐνδιαφέροντα ἀπό τήν ἄποψη τοῦ περιεχομένου καί κατάλληλα γιά τή διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων καθώς καί τοῦ βασικοῦ λεξιλογίου: Οἱ πρῶτες 4-5 ἑνότητες θά εἶναι σύντομες καί θά ἀποτελοῦνται ἀπό κείμενα ὅσο τό δυνατόν ἁπλούστερα, χωρίς νά ἀκολουθεῖ παρουσίαση γραμματικῶν ἤ συντακτικῶν φαινομένων.

3.- Εὐρύτερες ἀνακεφαλαιωτικές ἑνότητες.

4.- Τίτλους στίς ἑνότητες.

5.- Σύντομα εἰσαγωγικά σημειώματα κατά ἑνότητες ἤ ὁμάδες ἑνοτήτων, ὅπου κρίνονται ἀπαραίτητα.

6.- Ἑρμηνεία ἄγνωστων λέξεων ἤ φράσεων κατά ἑνότητα μέ σύντομες διευκρινίσεις καθώς καί γενικό ἀλφαβητικό λεξιλόγιο στό τέλος τοῦ βιβλίου.

7.- Τά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα πού προβλέπονται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα (Τά φαινόμενα θά παρουσιάζονται ἐπαγωγικά μέ ἀφόρμηση ἀπό τύπους πού θά ὑπάρχουν στό κείμενο. Ὅπου τό κείμενο δέν προσφέρεται γιά τήν ἐπαγωγική παρουσίασή τους ἤ ὅταν εἶναι δυνατόν αὐτά νά διδαχθοῦν προσφορότερα μέ τήν παραγωγική μέθοδο θά γίνεται σύντομη παρουσίασή τους καί θά ἀκολουθοῦν ἀσκήσεις γιά ἐφαρμογή καί ἐμπέδωση. Τό Συντακτικό θά διδάσκεται παράλληλα μέ τή Γραμματική. Γι' αὐτό σέ κάθε ἑνότητα θά παρουσιάζονται ἕνα ἤ περισσότερα φαινόμενα γραμματικά ἤ συντακτικά ἤ γραμματικά καί συντακτικά. Τά φαινόμενα αὐτά θά ἐξετάζονται κατά τρόπο συνοπτικό καί χωρίς ἀναφορά σέ ἐπουσιώδη στοιχεῖα. Γιά τή διεξοδικότερη μελέτη τους οἱ μαθητές θά ἀνατρέχουν κάθε φορά σέ ἐγκεκριμένο βιβλίο Γραμματικῆς καί Συντακτικοῦ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας).

8.- Γλωσσικές ἀσκήσεις, προφορικές καί γραπτές, γιά τήν κατανόηση τῆς κάθε ἑνότητας, τόν ἐμπλουτισμό τοῦ λεξιλογίου τῶν μαθητῶν καί τήν ἐμπέδωση τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων.

9.- Ἀσκήσεις, σέ περιορισμένη κλίμακα καί ὅπου κρίνεται ἀπαραίτητο, γιά ἐμβάθυνση στό ἰδεολογικό περιεχόμενο τῶν ἑνοτήτων.

10.- Εἰκόνες, σχεδιαγράμματα κτλ. σχετικά μέ τά κείμενα ἤ τά γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα πού θά βοηθοῦν στή κατανόησή τους.

Ἀριθμός τῶν ἑνοτήτων καί ἔκταση τοῦ βιβλίου

Οἱ ἑνότητες τοῦ βιβλίου θά ἀνέρχονται στίς 70-80 καί καθεμιά, ἐκτός ἀπό τίς 4-5 πρῶτες πού θά εἶναι πολύ σύντομες, θά καταλαμβάνει ἔκταση 2-4 σελίδες. Μ' αὐτή τήν προοπτική καί μέ τήν πρόβλεψη ὅτι θά ὑπάρχει καί λεξιλόγιο στό τέλος τοῦ βιβλίου ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου θά ἀνέρχεται σέ 16-18 τυπογραφικά φύλλα συνηθισμένου σχολικοῦ βιβλίου (58X86).

./.

Γλώσσα τοῦ βιβλίου

Ἡ εἰσαγωγή, οἱ τίτλοι, τά εἰσαγωγικά σημειώματα, οἱ κανόνες κτλ. τοῦ βιβλίου θά εἶναι γραμμένα στή γλώσσα πού καθορίζεται ἀπό τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.309/1976 καί περιγράφεται στήν ἀναπροσαρμοσμένη "Νεοελληνική Γραμματική" τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη (ἔκδ. ΟΕΔΒ, 1978).

Ἄλλες ὁδηγίες γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου

Οἱ συγγραφεῖς θά χρησιμοποιηθοῦν μόνο τή μιά ὄψη τοῦ φύλλου χάρτου μέ περιθώριο ἀριστερά ἀπό τό κείμενο ὅσο πρός τό 1/5 περίπου τοῦ πλάτους τῆς σελίδας.

Κάθε συγγραφέας θά ὑποβάλει γιά κρίση στό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, Τμῆμα Διδακτικῶν βιβλίων, Ἑρμοῦ 15, ἕξι (6) ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου ἤ ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα ἤ πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα.

Ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τους ὁρίζεται σέ δώδεκα (12) μῆνες ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Βραβεῖα

Προτείνουμε νά δοθοῦν τά ἀκόλουθα χρηματικά βραβεῖα στούς συγγραφεῖς πού θά βραβευθοῦν:

Α΄βραβεῖο	Β΄ βραβεῖο	Γ΄ βραβεῖο	Α΄ ἔπαινος	Β΄ ἔπαινος
500.000	400.000	300.000	200.000	150.000

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί β) τό γεγονός ὅτι ἡ συγγραφή εἰδικοῦ ἐγχειριδίου γιά τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας στήν Α΄τάξη τοῦ Λυκείου εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα καί κατεπείγουσα, κάμνει δεκτή τήν ἀνωτέρω προκήρυξη ὅπως ἔχει.

Τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: Σχολικός ἐπαγγελματικός Προσανατολισμός (δοκιμαστική ἐφαρμογή καί ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ), ἀναβλήθηκε γιά τήν ἑπόμενη συνεδρίαση.

Θέμα 4ο - Ἀναλυτικό πρόγραμμα Βιολογίας Γ΄ Λυκείου.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Ἐπειδή τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Βιολογίας Γ΄ Λυκείου, πού ὑπάρχει, δέ μπορεῖ νά ἐφαρμοσθεῖ ὅπως εἶναι, τόσο λόγω τοῦ ὄγκου του ὅσο καί τῶν ὡρολογιῶν του, πού στό μεταξύ ἔχουν ὑποστεῖ ἐξέλιξη, γιαυτό προτείνω τό ἀκόλουθο ἀναλυτικό πρόγραμμα:

1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωρίσματα τῶν ἔμβιων ὄντων.

2.- ΤΟ ΚΥΤΤΑΡΟ: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Ὀξειδοαναγωγές καί ἐνέργεια.

Τό ΑΤΡ

Τά Ἔνζυμα

Ἡ Κυτταρική θεωρία: Τό κύτταρο ὡς ἐλάχιστη μονάδα τῆς ζωῆς.

Περιγραφή τοῦ κυττάρου

Ἐξωτερικές καί ἐσωτερικές μεμβράνες

Ἡ φωτοσύνθεση

Ἡ ἀναπνοή

Ὁ πυρήνας τοῦ κυττάρου καί τά χρωματοσώματα

Τά νουκλεϊνικά ὀξέα

Ἡ μίτωση

Ἡ σύνθεση τῶν πρωτεϊνῶν

Τό προκαρυωτικό κύτταρο

Οἱ ἰοί

3.- ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τά πειράματα τοῦ Παστέρ

Τρόποι ἀναπαραγωγῆς

Τό σωματικό καί τό γεννητικό πλάσμα

Ἡ μείωση καί ἡ γονιμοποίηση

Ἡ ἱστορία τῶν γεννητικῶν κυττάρων

./.

Προσχηματισμός καί ἐπιγένεση
Ποικιλομορφία στούς πληθυσμούς καί κληρονομικότητα
Ἰδιότητες πού κληρονομοῦνται
Νόμοι τοῦ Μέντελ
Γονότυπος καί φαινότυπος
Κληρονομικότητα καί περιβάλλον
Διυβριδισμός
Γόνος μέ τρεῖς ἀλληλόμορφους: Ὁμάδες αἵματος ΑΒΟ
Ἡ κληρονομικότητα τοῦ φύλου
Γόνοι καί χρωματοσώματα
Φυλοσύνδετη κληρονομικότητα
Γόνοι καί DNA
Ἡ διαφοροποίηση
Ἡ Μετάλλαξη

4.- Η ΕΞΕΛΙΞΗ

Εἴδη ζωντανῶν ὀργανισμῶν πού ὑπάρχουν. Ταξινόμηση
Ἡ ἔννοια τοῦ εἴδους
Ἡ τυπολογική καί ἐξελικτική σκοπιά
Ἐνδείξεις γιά τήν ἐξέλιξη: τά ἀπολιθώματα
Ὁμόλογα, ἀνάλογα καί ὑπολειμματικά ὄργανα
Ἀπόψεις γιά τήν ὀντογένεση
Ἐνδείξεις ἀπό τή γεωγραφική κατανομή τῶν εἰδῶν
Ἀποδείξεις ἀπό τή βιοχημεία
Ἡ περίπτωση τῶν γλάρων: Ὅταν ἕνα εἶδος χωρίζεται στά δύο
Ἡ προσαρμογή
Λαμάρκ καί Ντάρβιν
Ἡ νεοδαρβινική ἤ συνθετική θεωρία
Ἀναγένεση καί κλαδογένεση
Ἡ βελτίωση

5.- ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Οἰκολογία: ἡ μελέτη τοῦ ὀργανισμοῦ σέ σχέση μέ τό περιβάλλον του.
Οἱ ἄλλοι ὀργανισμοί τοῦ ἴδιου εἴδους: ὁ πληθυσμός
Σχέσεις μεταξύ ὀργανισμῶν διαφορετικῶν εἰδῶν

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

θήραμα, θηρευτής καί ἁλυσίδες τροφῆς
Οἰκολογική φωλιά - Νόμος τοῦ Γκάουζε
Οἰκοσυστήματα τοῦ νεροῦ καί τῆς στεριᾶς
Ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος
Ἡ ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὑποβάθμιση τῶν οἰκοσυστημάτων καί ἡ προστασία τῆς φύσεως στή χώρα μας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Βιολογίας Γ΄ Λυκείου, ὅπως προτείνεται στήν εἰσήγηση.

θέμα 5ο - Ἀνακοίνωση

Ὁ εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ κ. Δ. Τομπαΐδης παρουσίασε στό Τμῆμα ἔκθεση ἐτήσιας λειτουργίας τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου Πανεπιστημίου θεσ/νίκης, γιά τό σχολικό ἔτος 1977-78, τήν ὁποία ὑπέβαλε στό ΚΕΜΕ ὁ Δ/ντής τοῦ Σχολείου.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος
Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας
Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 107/1978

Σήμερα 26 Όκτωβρίου 1978, ημέρα Πέμπτη και ώρα 8.30΄ πρωϊνή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) με πρόεδρο τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Αν. Πάγκαλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Νικ. Παπαδόπουλος, ο Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης και οι Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε η Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που υπηρετεί με απόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δεν παρευρέθηκε στη συνεδρίαση ο κ. Νικ. Βαρουχάκης, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Πρόγραμμα Λυκείων Ναυτικής Κατευθύνσεως. Εισηγητής ο Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βώρος.

ΘΕΜΑ 2ο – Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (δοκιμαστική εφαρμογή και επέκταση του θεσμού). Εισηγητής ο Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

Θέμα 1ο - Πρόγραμμα Λυκείων Ναυτικής Κατευθύνσεως

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τοῦ Τμήματος φωτοτυπημένο σχέδιο τῆς εἰσηγήσεώς του.

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, πρότεινε νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση, ἐφόσον δέν ἔχει γίνει ὁριστική ἀνακοίνωση γιά τά μαθήματα "ἐπιλογῆς".

Ἡ πρόταση τοῦ κ. Σπυρόπουλου ἔγινε ὁμόφωνα ἀποδεκτή.

Θέμα 2ο - Σχολικός Ἐπαγγελματικός Προσανατολισμός (δοκιμαστική ἐφαρμογή καί ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ).

Συνεχίστηκε ἡ συζήτηση τοῦ θέματος καί ἡ ἀνταλλαγή γνωμῶν μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος ἀλλά δέν ὁλοκληρώθηκε ἡ ἐξέτασή του, ἡ ὁποία καί θά συνεχισθεῖ σέ ἐπόμενη συνεδρίαση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 108/1978

Σήμερα 31 Ὀκτωβρίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Νικ. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Σχολικός Ἐπαγγελματικός Προσανατολισμός-διοργάνωση σεμιναρίων ἐπιμορφώσεως. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο – Διδακτικά βιβλία Γαλλικῶν Β΄ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', (2η συνέδρια 23-10-78) ὁλοκλήρωσε τήν εἰσήγησή του σχετικά μέ τό Σχολικό 'Επαγγελματικό Προσανατολισμό καί τή διοργάνωση σεμιναρίων ἐπιμορφώσεως μέ τά ἑξῆς:

"'Η σημερινή συνεδρία θεωρήθηκε ἀπαραίτητη γιατί ἡ τελευταία συζήτηση πάνω στό θέμα ἔμεινε ἀνοικτή ὡς πρός τή διοργάνωση σεμιναρίων γιά φέτος σέ 3 περιοχές. 'Υπάρχουν βέβαια τά ἐπιχειρήματα πού προέρχονται ἀπό ὁρισμένες δυσκολίες, ἀλλά τό νά μή γίνουν καθόλου, ἔστω καί ὀλιγοήμερα σεμινάρια, καί νά στείλουμε ἁπλῶς τόν τόμο καί ἕνα νέο συμπληρωματικό φυλλάδιο, ἐγώ δέν τό δέχομαι. Οὔτε δέχομαι κατά συνέπεια νά γίνει ἐπέκταση τῆς δοκιμαστικῆς αὐτῆς ἐφαρμογῆς, χωρίς δηλαδή σεμινάρια σέ ὅλη τή χώρα. Τά βιβλία καί τά φυλλάδια δέ μπορεῖ νά ἀντικαταστήσουν σέ καμιά περίπτωση τήν προσωπική ἐπικοινωνία πού θά δώσει τήν εὐκαιρία στούς ἐκπαιδευτικούς, πού θά παρακολουθήσουν τά σεμινάρια, νά συζητήσουν, νά ρωτήσουν ὅ,τι οἱ ἴδιοι θά διαπιστώσουν πώς θά τούς εἶναι πρόβλημα στήν ὅλη προσπάθεια. 'Αλλά καί σέ μᾶς, πού θά ἀναλάβουμε εἰσηγήσεις, θά εἶναι μιά εὐκαιρία νά διαπιστώσουμε ἀπό τίς συζητήσεις, πού θά γίνονται μετά τίς εἰσηγήσεις, τίς συγκεκριμένες ἐπιμέρους πτυχές τῆς ὅλης προσπάθειας. Τονίζω καί πάλι ὅτι μιά δοκιμαστική προσπάθεια κάνουμε γιά νά προσφέρουμε ὅ,τι μποροῦμε στούς ἐκπαιδευτικούς καί αὐτοί μέ τή σειρά τους στούς μαθητές, οἱ ὁποῖοι πολλές φορές ἀγνοοῦν ἁπλές, ἀλλά σημαντικές γιά τήν ἐπαγγελματική ἤ σχολική ἐκλογή τους πληροφορίες. "Οχι μεγάλα ἀνοίγματα, πού θά εἶναι ἐπικίνδυνα, ἀλλά ὄχι καί ἀδράνεια.

Θεωρῶ ἀπαραίτητο νά ἐπισημάνω τό ὅτι δέν μπορεῖ νά σταθεῖ τό ἐπιχείρημα, ὅτι ἀφοῦ δέν ἔχουμε εἰδικούς δέ θά πρέπει νά κάνουμε τίποτε μέχρι νά τούς ἀποκτήσουμε γιά νά μή γίνουν λάθη κτλ. 'Η σχολική καί ἐπαγγελματική ἐνημέρωση μπορεῖ νά γίνει καί χωρίς εἰδικούς καί τά σεμινάρια μποροῦν ἐπίσης νά ὀργανωθοῦν ἀπό μέλη τοῦ Τμήματος, τοῦ ΚΕΜΕ γενικότερα καί τοῦ ΟΑΕΔ. Καί πέρυσι ἐκτός ἀπό ἕναν ξένο δέν ὑπῆρξαν περισσότεροι εἰδικοί καί ἔγιναν σεμινάρια. 'Ατομικά ὁ ἴδιος ὄχι μόνο θεωρῶ τόν ἑαυτό μου ἀπό ἄποψη εἰδικότητας πολύ κοντά στό πρόβλημα τοῦ ΣΕΠ, ἀλλά καί πιστεύω ὅτι ἔχω κάτι νά προσφέρω σχετικά καί θεωρῶ ὑποχρέωσή μου ἀπό τή θέση μου ὡς Συμβούλου νά καταβάλω

./.

κάθε προσπάθεια γιά ἐπιτυχία τῆς γενικότερης αὐτῆς προσπάθειας, καί εἶμαι ὑποχρεωμένος ἀπό καθῆκον νά δηλώσω μέ τήν εὐκαιρία ὅτι κακῶς δέ χρησιμοποιήθηκα καί πέρυσι. Μέ μέλη τῆς ὁμάδας ἔχω κάνει μιά προεργασία πάνω στά θέματα τοῦ ΑΠ καί ἔχω ἐπισημάνει 6-8 θέματα, πού δέν ἀναπτύχθηκαν πέρυσι καί θά μποροῦσε ἐδῶ νά γίνει μιά νέα προσπάθεια.

Γενικά ἐπιμένω στό ὅτι κάτι θά πρέπει νά κάνουμε καί μάλιστα νά ἀρχίσουμε ἀπό τή διοργάνωση τῶν σεμιναρίων σέ 2-3 τουλάχιστο πόλεις γιά τά σχολεῖα τῶν ἀντίστοιχων περιφερειῶν. Οἱ μαθητές ἔχουν ἀνάγκη ἀπό πληροφορίες, γιατί ἀγνοοῦν βασικά πράγματα γύρω ἀπό τίς σχολικές καί ἐπαγγελματικές δυνατότητες καί ἕνας ὁποιοσδήποτε ἐκπαιδευτικός ἀπό τίς γνώσεις του τίς σχετικές καί τήν πεῖρα του, ἄν πάρει ἀπό ἄποψη χρόνου καί ἁρμοδιότητας τή δυνατότητα μέσα στά πλαίσια τοῦ ΑΠ, ἔχει ἀρκετά νά προσφέρει πρός αὐτή τήν κατεύθυνση".

Στή συνέχεια ἔλαβαν τό λόγο οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ἰ. Ἀρβανίτης καί Δ. Σακκᾶς, οἱ ὁποῖοι εἶπαν τά ἑξῆς:

Ὁ κ. Φ. Βῶρος: Ἐπιθυμῶ νά θυμίσω ὅτι:

1.- Ὁ ΣΕΠ δέν εἰσάγεται τώρα οὔτε ἐρασιτεχνικά οὔτε πειραματικά· οἱ στόχοι του εἶναι ξεκαθαρισμένοι: ἐνημέρωση ὄχι ὑπόδειξη.

2.- Τό ὅτι δέν ἔχουμε τή δυνατότητα γιά ἄμεση γενική ἐφαρμογή του σ' ὅλα τά γυμνάσια δέν εἶναι λόγος γιά νά ἀποφύγουμε τήν ἐφαρμογή του ἐκεῖ πού εἶναι δυνατή· καλό θά κάνει, κακό ὄχι.

3.- Ἐφόσον στό ὡρολόγιο πρόγραμμα ἔχει συνδεθεῖ μέ τήν ἀγωγή τοῦ πολίτη (2 ὧρες ἀγωγή τό α΄ τετράμηνο, 2 ὧρες ΣΕΠ τό β΄ τετράμηνο) καί ἐφόσον ὡς τώρα ἡ ἀγωγή διδάσκονταν μόνο μιά ὥρα, τέλος ἐπειδή δέν ἔχουμε προσωπικό πού νά μπορεῖ μέ ἄνεση νά διδάξει ΣΕΠ 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα τό β΄ τετράμηνο, γι' αὐτό προτείνω: νά συνεχίζεται κανονικά ἡ διδασκαλία ἀγωγῆς πολίτη 1 ὥρα καί τό β΄ τετράμηνο καί - ὅπου δυνατό - νά προστεθεῖ 1 ὥρα γιά τόν ΣΕΠ.

4.- Ὑπάρχει καί ἀνάγκη οὐσιαστική καί ἡ βούληση τῆς Πολιτείας ἐκφρασμένη στό Νόμο 309 ὁ ΣΕΠ νά εἰσαχθεῖ στό σχολεῖο - ἔστω σταδιακά, χωρίς ἄλλη καθυστέρηση.

γάνωση σεμιναρίων· τά σεμινάρια δέν προσφέρουν νέα ἐπιστήμη, μεταφέρουν προϋπάρχουσα γνώση καί πεῖρα. Καί μπορῶ νά ὀνομάσω πρόχειρα 4 ἀνθρώπους πού ἔχω ἀκούσει ἤ διαβάσει καί μέ πείθουν (Τζόλα Θ., Θεοδωρακόπουλος Β., Δέρας Γ., Παπαδόπουλος Ν.).

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος: Σέ προηγούμενη συνεδρίαση μέ τό ἴδιο θέμα, ἴσως νά ἔδωσα τήν ἐντύπωση ὅτι, ἀναφορικά μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ τοῦ σχολικοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ (ΣΕΠ) στά Γυμνάσια, ἡ στάση μου εἶναι ἀρνητική. Ὅμως οἱ δυσκολίες πού ἐπικαλέστηκα ἀπέβλεπαν στό νά δείξουν ὅτι παρόμοια σοβαρά θέματα δέν ἐπιδέχονται προσωρινές καί σπασμωδικές λύσεις καί δέν μποροῦν νά προχωρήσουν χωρίς τή διάθεση τοῦ ἀπαραίτητου εἰδικευμένου διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί τῆς ἀπαιτούμενης οἰκονομικῆς δαπάνης. Ἀκριβῶς ἡ πεποίθησή μου ὅτι ὁ θεσμός αὐτός, ἄν ἐφαρμοσθεῖ ὀρθά καί σέ ὅλο του τό πλάτος, θά βοηθήσει πολύ καί τούς νέους καί τήν παιδεία καί τήν οἰκονομία τοῦ τόπου, μέ ὁδήγησε στήν ἐπισήμανση τῶν δυσκολιῶν πού πρέπει νά ξεπερασθοῦν γιά νά φτάσουμε στήν ἀποδοτική ἐφαρμογή του.

Εἰδικότερα τώρα, στήν εἰσήγηση τοῦ συναδέλφου κ. Ν. Παπαδόπουλου καί στίς προτάσεις πού ἔκανε ἡ "Ὁμάδα σύσκεψης γιά τόν ΣΕΠ" στή δεύτερη συνεδρίασή τους, ἔχω νά κάνω τίς ἑξῆς συγκεκριμένες παρατηρήσεις:

α) Προτείνω, γιά λόγους ὀργανωτικούς, ἀντί τῶν πόλεων Γιάννενα-Λάρισα-Πάτρα, τά σημαντικά ἐπίσης ἀστικά κέντρα: Λαμία-Χαλκίδα-Κόρινθο, γιατί βρίσκονται κοντά στήν Ἀθήνα καί ἔτσι θά διευκολυνθεῖ πολλαπλά ἡ ὅλη προσπάθεια.

β) Ἡ πρόσκληση τριῶν ἐκπαιδευτικῶν, τοῦ γυμνασιάρχη καί δύο καθηγητῶν, ἀπό κάθε Γυμνάσιο θά ἐπιφέρει οὐσιαστικά τό κλείσιμο γιά τρεῖς ἡμέρες πολλῶν μικρῶν Γυμνασίων. Προτείνω: ἀπό τά Γυμνάσια πού ἔχουν 5 τμήματα καί κάτω, νά κληθεῖ μόνο ὁ Γυμνασιάρχης, ἀπό τά μεγαλύτερα ὁ Γυμνασιάρχης καί ἕνας καθηγητής.

γ) Ὁ ἀποκλεισμός τῶν Γυμνασίων πού ἀπέχουν ἀπό 30 χιλμ. θά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά εἶναι πολύ λίγοι ὅσοι θά ἐπωφεληθοῦν ἀπό τήν προσπάθεια αὐτή καί τήν ἄνιση μεταχείριση Σχολείων τῆς ἴδιας ΓΕΜΕ.

Δέν θά εἶναι τόσο μεγάλη ἡ οἰκονομική ἐπιβάρυνση ἄν κληθοῦν καί οἱ συνάδελφοι τῶν Γυμνασίων αὐτῶν καί ὁπωσδήποτε πρέπει νά ζητήσουμε ἀπό τό ΥΠΕΠΘ τή δαπάνη αὐτή.

Ὅλα αὐτά ὅμως ἀποτελοῦν λεπτομέρειες. Ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἤθελα νά τονίσω, ἐπειδή δέν τό ἄκουσα στήν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδόπουλου οὔτε τό διάβασα στίς προτάσεις τῆς Ὁμάδας, εἶναι ἡ ἀξιοποίηση τῆς περυσινῆς προσπάθειας γιά τήν εἰσαγωγή τοῦ θεσμοῦ. Δέν ἔχουμε καμιά δικαιολογία νά ἀχρηστεύσουμε δύο ἑβδομαδιαῖα σεμινάρια μέ πολυάριθμους συνέδρους καί εἰδικούς ὁμιλητές, πού μάλιστα στοίχισαν σημαντική δαπάνη καί προλογίσθηκαν ἀπό τόν κ. Ὑπουργό Ἐθνικῆς Παιδείας. Πρέπει οἱ προσπάθειές μας, γιά νά εἶναι σεβαστές, νά χαρακτηρίζονται ἀπό συνέχεια καί ἀλληλουχία. Πῶς θά περιμένουμε νά ἀποδώσουν πειστικά τριήμερες ἐνημερώσεις μερικῶν δεκάδων ἐκπαιδευτικῶν μέ ὁμιλητές πού βέβαια ἔχουν ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα, ἀλλά δέν εἶναι εἰδικοί, τήν ὥρα πού ἔχουμε τήν πληροφορία ὅτι ἀπό 200 περίπου ἐκπαιδευτικούς πού παρακολούθησαν ἑβδομαδιαῖα σεμινάρια στήν Ἀθήνα, μόνο 20, καί ἀπό 100 στή Θεσσαλονίκη, μόνο 12 ἐφάρμοσαν τό θεσμό; Τί εἶναι ἐκεῖνο πού μᾶς ἐξασφαλίζει ὅτι ὅσοι παρακολουθήσουν τά φετινά σεμινάρια θά δεχθοῦν νά τόν ἐφαρμόσουν, ὕστερα ἀπό τριήμερη ἐνημέρωση;

Θά πρέπει λοιπόν σέ πρώτη φάση νά ἀξιοποιήσουμε τήν περυσινή προσπάθεια καί πάνω σ' αὐτήν νά προσθέσουμε στή συνέχεια ὅ,τι μποροῦμε. Δηλαδή πρέπει νά καλέσουμε ὅλους ὅσοι παρακολούθησαν τά περυσινά σεμινάρια, νά ἐφαρμόσουν ὁπωσδήποτε φέτος τό θεσμό, διδάσκοντας τά ἔτοιμα 8 μαθήματα καί, παράλληλα, μέ τόν τόμο τῶν περυσινῶν εἰσηγήσεων πού εἶναι ὑπό ἐκτύπωση νά ἐνημερωθεῖ τό σύνολο τῶν ἐκπαιδευτικῶν Μ.Ε. Ὕστερα ἀπό αὐτά, νά προχωρήσουμε σέ προσεκτικές καί καλά μελετημένες ἐνέργειες, πού θά προωθήσουν καί σέ βάθος καί σέ ἔκταση ὅσο γίνεται ταχύτερα τόν, ἐπαναλαμβάνω, ἐνεργητικό γιά τή χώρα μας θεσμό.

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης: Λόγω τῆς ζωτικῆς σημασίας σήμερα τοῦ σωστοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, δέν πρέπει νά ἀναβάλλεται ἡ ἐφαρμογή τοῦ ΣΕΠ στό Γυμνάσιο. Δέν ὑπάρχει κίνδυνος νά προέλθει ζημία γιά τούς μαθητές ἀπό παραλείψεις καί ἀδυναμίες κατά τήν πρώτη

ἐφαρμογή του. Καί ἐπιτέλους τό ἐλάχιστο κέρδος θά εἶναι ὁ ἔγκαιρος προβληματισμός τῶν μαθητῶν.

Πρός τοῦτο:

α) Νά πραγματοποιηθοῦν 2-4 σεμινάρια σέ διάφορες πόλεις, ἀφοῦ γίνουν ὅλες οἱ ἀπαραίτητες προπαρασκευές ἀπό πρόσωπα ὑπεύθυνα. Στό κάθε σεμινάριο θά γίνουν ἕξι εἰσηγήσεις, οἱ ὁποῖες καί θά ἐκδοθοῦν σέ τευχίδιο.

β) Νά ἀποσταλεῖ σέ ὅλα τά Γυμνάσια τό παραπάνω τευχίδιο καθώς καί τό ἐκδιδόμενο τεῦχος περί ΣΕΠ ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

γ) Νά ἐφαρμοσθεῖ προαιρετικά σέ ὅλα τά Γυμνάσια τῆς χώρας. Μέ βάση τά τεύχη περί ΣΕΠ καί τίς σχετικές ὁδηγίες, θά εἶναι σέ θέση ὁ κάθε καθηγητής νά διδάξει τό μάθημα. Ὁ Γυμνασιάρχης θά τό ἀναθέτει σέ ὅποιο διακρίνεται γιά τίς ἱκανότητες καί τά εἰδικότερα γιά τό ΣΕΠ ἐνδιαφέροντα.

Ὁ κ. Δ. Σακκᾶς: Τό πρόβλημα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ δέν ἀντιμετωπίστηκε σωστά ἀπό τήν ἀρχή οὔτε τώρα ἀναλαμβάνεται κάποια πρωτοβουλία πρός τή σωστή κατεύθυνση. Οἱ ἐπαγγελματικοί προσανατολιστές δέν εἶναι δυνατόν νά ἑτοιμάζονται μέ ἕνα σεμινάριο ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐπιβάλλεται νά εἶναι καλλιεργημένες προσωπικότητες μέ βαθιά ψυχολογική καί κοινωνική μόρφωση, ὥστε νά πείθουν καί νά μποροῦν νά προσφέρουν τίς συμβουλευτικές τους ὑπηρεσίες στούς νέους γιά τόν ἐπαγγελματικό τους προσανατολισμό ἀλλά καί γιά ὅλα τά ἄλλα προβλήματα τους. Ἡ σωστή λύση τοῦ προβλήματος θά ἦταν νά ἱδρυθεῖ εἰδικό τμῆμα ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ σέ πανεπιστημιακή σχολή ἤ ἔστω προσωρινά νά μετεκπαιδεύονται στή ΣΕΛΜΕ ἐπί ἕνα τρίμηνο ὅσοι θά ἤθελαν νά ἀναλάβουν τήν ὑποχρέωση νά διδάσκουν τόν ἐπαγγελματικό προσανατολισμό στά γυμνάσια καί θά κρίνονταν κατάλληλοι γι' αὐτό τό σκοπό. Ἀντί αὐτοῦ κατά τό παρελθόν ἔτος ἔγινε ἕνα σεμινάριο διάρκειας μιᾶς ἑβδομάδας πρός 300 περίπου γυμνασιάρχες καί καθηγητές καί ἐφέτος, χωρίς νά γίνει καμιά ἔρευνα γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ περυσινοῦ σεμιναρίου καί τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ καί χωρίς νά ἔχουν ὑποχρεωθεῖ ὅσοι παρακολούθησαν τό σεμινάριο νά ἀναλάβουν ἐφέτος

./.

νά διδάξουν τό ἀντικείμενο, γίνεται εἰσήγηση γιά τήν πραγματοποίηση δεύτερου σεμινάριου, πού ὁπωσδήποτε θά εἶναι κατώτερο ἀπό τό προηγούμενο, ἀφοῦ καί διάρκειας μόνο τριῶν ἡμερῶν θά εἶναι καί δέ θά ὑπάρχει σ' αὐτό ξένος εἰδικός, ὅπως στό προηγούμενο. Καί πέρα ἀπ' αὐτό τά πρόσωπα πού ἀναλαμβάνουν νά τό ὀργανώσουν δέ φαίνεται νά ἔχουν εἰδικότητα στό θέμα. Ὁ Σύμβουλος Α΄ κ. Βάζος τουλάχιστο ὁμολόγησε σέ ἐπίσημη συνεδρία τοῦ Τμήματος ὅτι δέν εἶναι εἰδικός γιά τό θέμα. Καί μέ ἐκπλήσσει ἡ γνώμη τοῦ εἰσηγητῆ κ. Παπαδόπουλου ὅτι πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ τό σεμινάριο γιά νά μή φανοῦμε ὅτι ἐγκαταλείπουμε τήν προσπάθεια, γιά νά φανοῦμε, ὅπως εἶπε, "ὅτι κάτι κάνουμε".

Φοβᾶμαι πολύ ὅτι μέ τέτοιες προχειρότητες θά κατεβάσουμε πολύ χαμηλά καί θά γελοιοποιήσουμε ὅλη τήν ὑπόθεση τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ. Γι' αὐτό νομίζω ὅτι πρέπει νά προτείνουμε στή Διοίκηση τίς λύσεις πού θά ἀντιμετωπίσουν τό πρόβλημα στήν οὐσία του. Κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος νά περιοριστοῦμε μόνο στήν ἀξιοποίηση ἐκείνων πού παρακολούθησαν τό περυσινό σεμινάριο.

Ἀκολούθως μέ πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστ. Πάγκαλου ἀνατέθηκε στό κ. Σακκᾶ νά ἑτοιμάσει σέ σύντομο χρονικό διάστημα εἰσήγηση γιά μακροχρόνιο πρόγραμμα Σχολικοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ ἐπάνω στά ἑλληνικά δεδομένα καί στό κ. Νικ. Παπαδόπουλο νά εἰσηγηθεῖ ἐντός τοῦ Νοεμβρίου, ἀφοῦ συνεννοηθεῖ μέ τούς εἰδικούς, ἕξι θέματα γιά σχολικό ἐπαγγελματικό προσανατολισμό, διαφορετικά ἀπό ἐκεῖνα πού περιέχονται στό σχετικό τόμο, καθώς καί τά πρόσωπα πού θά ἀναλάβουν τήν ἀνάπτυξη τῶν θεμάτων αὐτῶν.

Ἐπίσης ὁ κ. Πάγκαλος πρότεινε νά ἐπιμορφωθοῦν καί φέτος οἱ ἐκπαιδευτικοί πού χρησιμοποιήθηκαν πέρυσι γιά τό Σχολικό Ἐπαγγελματικό Προσανατολισμό καί παρεκάλεσε τό Τμῆμα νά μήν ἀποκλείσει τήν πραγματοποίηση τῶν σεμιναρίων, ὥστε νά προχωρήσει ἡ ὀργάνωσή τους σέ 2-3 κέντρα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συζήτηση, ἡ ὁποία ἀποφασίζεται νά συνεχισθεῖ ἐντός τοῦ Νοεμβρίου.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. μέ τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.17/193/127060/25-10-78 ἔγγραφο μᾶς διαβιβάζει τήν ὑπ'ἀριθμ. 4627/18-10-78 ἀναφορά τῆς ΓΕΜΕ Ἰωαννίνων, μέ τήν ὁποία παρακαλεῖται ἡ Διοίκηση νά διευκρινίσει ποιά ἐλεύθερα βοηθήματα τῆς Γαλλικῆς, ἀπό ἐκεῖνα πού ἐγκρίθηκαν, πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τούς μαθητές.

Ὕστερα ἀπό τή μελέτη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Γαλλικῆς τῆς Β΄ Λυκείου καί τῆς ὑπ' ἀριθμ. Φ.211.22/1/85645/22-8-1978 ἐγκυκλίου τοῦ ΥΠΕΠΘ, μέ τήν ὁποία ἐγκρίνονται τά ἐλεύθερα βοηθήματα τῆς Γαλλικῆς γιά τή Β΄ Λυκείου, προτείνω τά ἀκόλουθα:

α) Νά χρησιμοποιηθοῦν τά παρακάτω βιβλία, τῶν ὁποίων οἱ συγγραφεῖς ἀναφέρονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα, ἀλλά στήν ἀνωτέρω ἐγκύκλιο τό ὄνομά τους δέν ἀναγράφεται δίπλα στόν τίτλο τοῦ βιβλίου πού ἔχει ἐγκριθεῖ: 1. P. MERIMEE, CARMEN 2. H. BALZAC, EUGENIE GRANDET 3-4. TH. GAUTIER, LE ROMAN DE LA MOMIE καί LE CAPITAINE FRACASSE καί 5. VOLTAIRE, CANDIDE.

β) Ἐπίσης μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν βιβλία συγγραφέων συγχρόνων μέ τούς ἀναφερόμενους στό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί πού ἔργα τους ἔχουν ἐγκριθεῖ ἀπό τήν Ἐπιτροπή κρίσεως: 1. H. MALOT, SANS FAMILLE, 2-3 STENDHAL, LA CHARTREUSE DE PARME καί LE ROUGE ET LE NOIR, καί 4-6 V. HUGO, NOTRE DAME DE PARIS, COSETTE, QUATRE-VINGT TREIZE.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται στό σύνολό της τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματέας

Ἀν. Παγκαλος — Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 109/1978

Σήμερα 1 Νοεμβρίου 1978, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Νικ. Βαρουχάκη λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα θρησκευτικῶν Α΄ τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Ἐπανέκδοση σχολικῶν βιβλίων. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Οἱ εἰσηγητές γιά τό πρῶτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: 'Οριστικό πρόγραμμα Α΄ τάξεως Λυκείου, κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή τους, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό 'Αναλυτικό πρόγραμμα τῶν θρησκευτικῶν πού σήμερα ἔχουμε τή χαρά νά παρουσιάσουμε στό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ γιά ἔγκριση ὡς ὁ ρ ι σ τ ι κ ό γιά τήν Α΄ τάξη ὅλων τῶν τύπων τοῦ Λυκείου Γενικῆς 'Εκπαιδεύσεως, εἶναι στή βάση του ἐκεῖνο τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, πού τό Τμῆμα ὁμόφωνα ἐνέκρινε ὡς προσωρινό-μεταβατικό στίς 30-11-1976. Τό ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα διαφέρει ἀπό τό μεταβατικό στά ἑξῆς σημεῖα: 1) 'Η ὕλη ἀναδιαρθρώθηκε σέ 9 κεφάλαια, τά ὁποῖα μέ σύμμετρη κατανομή ἐξετάζουν σφαιρικά τό θέμα τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ Χριστιανισμοῦ. 2) 'Αποφεύχθηκαν πολλοί θεολογικοί ὅροι καί ἰδιάζουσες διατυπώσεις πού ἐξειδίκευαν τό προσωρινό ἀναλυτικό πρόγραμμα, τό καθιστοῦσαν δυσκολονόητο καί ἔδιναν λαβή σέ παρερμηνεῖες. 3) 'Απαλείφθηκαν ὁρισμένες ἀναφορές σέ μή ὀρθόδοξες 'Εκκλησίες, γιατί μποροῦσαν νά θεωρηθοῦν ὡς αἰχμές ἐναντίον τους, πρᾶγμα πού δέν εἶναι ἐπιθυμητό στά σχολικά Α.Π. καί βιβλία. 4) Κυρίως καταβλήθηκε προσπάθεια νά γίνει τό ὁριστικό Α.Π. πιό πρακτικό καί πιό προσιτό στίς ἀντιληπτικές ἱκανότητες τῶν μαθητῶν, γιά νά ἀποφεῦ καί τό βιβλίο, πού μέ βάση αὐτό τό Α.Π. θά γραφεῖ, πιό χρήσιμο γιά τούς μαθητές.

Γιά τήν κατάρτιση τοῦ ὁριστικοῦ Α.Π. τῶν θρησκευτικῶν τῆς Α΄ Λυκείου λάβαμε ὑπόψη μας τίς νεώτερες παρατηρήσεις καί προτάσεις τοῦ 'Εποπτικοῦ Προσωπικοῦ καί συναδέλφων θεολόγων πού ὑπηρετοῦν σέ σχολεῖα Μ.Ε. καί προπάντων ἀξιοποιήσαμε τή θεμελιακή ἐργασία πού ἔκαμε ἡ μεγάλη 'Επιτροπή, ἡ ὁποία συγκροτήθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ ΚΕΜΕ καί ἀποτελέσθηκε ἀπό καθηγητές Πανεπιστημίου, 'Επόπτες, ΓΕΜΕ, Λυκειάρχες, Γυμνασιάρχες, καθηγητές Μ.Ε. καί τούς θεολόγους τοῦ ΚΕΜΕ. 'Επίσης προβληματισθήκαμε ἀπό τήν ἀδυναμία συγγραφῆς βιβλίου μέ βάση τό μεταβατικό Α.Π. - ἀνάθεση σέ 5 ἐπίλεκτους συγγραφεῖς πού δέν ἀπέδωσε - καί ἐπιδιώξαμε νά ἀποφύγουμε τίς λειτουργικές ἀδυναμίες καί τίς παιδαγωγικές ἐλλείψεις του.

./.

Πιστεύουμε ὅτι τό ὁ ρ ι σ τ ι κ ό Α.Π. τῶν θρησκευτικῶν τῆς Α΄ τάξεως Λυκείου πού παρουσιάζουμε σήμερα ἀνταποκρίνεται μέ πληρότητα στίς παιδευτικές ἀνάγκες τοῦ σχολείου, συμφωνεῖ μέ τίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τῆς ἀγωγῆς καί ἱκανοποιεῖ τά θρησκευτικά διαφέροντα τῶν μαθητῶν τοῦ Λυκείου. Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγούμαστε τήν ἔγκριση τοῦ Α.Π. ἀπό τό Τμῆμα.

Στή συνέχεια ἔγινε συζήτηση ἐπάνω στό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος, πού εἶχαν ὅλα τά μέλη, καί ἔγιναν παρατηρήσεις, βελτιωτικές καί διορθωτικές ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος.

'Οριστικό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν
Α΄ τάξεως Λυκείου

1.- Σκοπός τοῦ μαθήματος

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου εἶναι ἡ κατά τρόπο συστηματικό καί συνθετικό παρακολούθηση τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὥστε ὁ μαθητής νά ἑρμηνεύσει καί νά κατανοήσει πληρέστερα τίς κύριες φάσεις τῆς ζωῆς τῆς 'Εκκλησίας μέσα στό εὐρύτερο πλαίσιο τῶν θρησκευτικῶν, κοινωνικῶν, πολιτικῶν, πνευματικῶν καί γενικά τῶν πολιτιστικῶν σχέσεων καί ἰδιαίτερα στή συνύπαρξη τῆς 'Ορθοδοξίας μέ τό Γένος τῶν 'Ελλήνων.

2.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Χ Ρ Ι Σ Τ Ι Α Ν Ι Σ Μ Ο Σ Κ Α Ι Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

'Η γνώση τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ Χριστιανισμοῦ καί ἡ σημασία της γιά τήν πληρέστερη κατανόηση τῆς 'Ιστορίας καί τήν ὑπεύθυνη στάση τοῦ Χριστιανοῦ στή ζωή τῆς 'Εκκλησίας καί στόν κόσμο.

'Ιστορία τῆς Σωτηρίας. Θεολογία τῆς 'Ιστορίας. 'Η σημασία τῶν πηγῶν γιά τήν ἱστορία καί τή βιβλική θεολογία τῆς 'Ιστορίας. 'Η συμμαρτυρία τῆς 'Επιστήμης.

1.- "ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ" (εἰσαγωγικό μάθημα).

- 'Η "βιαία πνοή" τοῦ Παρακλήτου. Πεντηκοστή.

- Τό ἀνακαινιστικό πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ.
- Παράδοση καί ἀνανέωση στήν Ἐκκλησία.

Κεφάλαιο Α΄ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΑ

2.- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- Ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας. Συμβολισμοί καί ὅροι (ναῦς, κιβωτός, βασιλεία θεοῦ, σῶμα Χριστοῦ, κοινωνία κτλ.).
- Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.
- Ἡ σημασία τῆς Ἐκκλησίας γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου.

3.- Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Ἡ λειτουργική φύση καί δομή τῆς Ἐκκλησίας.
- Μία, ἁγία, καθολική καί ἀποστολική Ἐκκλησία.
- Ἡ "ἐν Χριστῷ" κοινωνία καί ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

4.- Η ΣΥΝΟΔΟΣ

- Ἐκκλησιολογία τοῦ συνοδικοῦ συστήματος. Σύνοδος καί πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.
- Προϋποθέσεις συγκλήσεως Συνόδου. Ἀριθμός καί εἴδη Συνόδων. Ὅροι καί κανόνες.
- Τό συνοδικό σύστημα στή Δύση. Σύγχρονες τάσεις.

5.- ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ ΛΑΟΣ

- Χαρίσματα, ἀξιώματα, διακονήματα μέσα στήν Ἐκκλησία.
- Οἱ κληρικοί ὡς οἰκονόμοι τῶν χαρισμάτων τοῦ λαοῦ.
- Ἡ θέση καί ἡ εὐθύνη τοῦ λαοῦ μέσα στήν Ἐκκλησία.

Σέ πλαίσιο: Προσαγόρευση κληρικῶν

6.- Η ΕΝΟΡΙΑ

- Ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία (μορφές ἀνθρώπινης συμβιώσεως).
- Ἡ τριαδικότητα τοῦ θεοῦ καί ἡ κοινωνία τῶν προσώπων.
- Ἡ σπουδαιότητα τῆς Ἑνορίας γιά τήν κοινωνία.

7.- ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

- Ἡ Ἑνορία στήν ἀποστολική ἐποχή.
- Ἡ Ἑνορία στήν ἀδιαίρετη Ἐκκλησία καί τό Βυζάντιο.
- Ἡ Ἑνορία στήν τουρκοκρατία.

8.- Η ΕΝΟΡΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- Μοναξιά καί ἔλλειψη ἐπικοινωνίας τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.
- Μορφές "κοινωνίας" τῶν νέων ἀνθρώπων σήμερα. Ἡ Ἐκκλησιαστική κοινωνία.
- Οἱ νέες διαστάσεις τῆς Ἑνορίας στήν ἐποχή μας.

Κεφάλαιο Β΄ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

9.- Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

- Βιβλική θεμελίωση τῆς ἱεραποστολῆς.
- "Ἀπόστολος" καί ἄλλοι συνώνυμοι ὅροι. Βασικές ἀρχές.
- Καθολικότητα καί ἐγκοσμιότητα τῆς ἱεραποστολῆς.

10.- ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

- Ἡ ἱεραποστολή εἶναι ἔργο ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.
- Διαμόρφωση ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως.
- Ὁμολογία, ἀπολογία, μαρτυρία.

11.- ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

- Ὁ κατάλληλος "καιρός" τῆς συναντήσεως.
- Σημεῖα συναντήσεως καί ἀλληλεπιδράσεις. Σημεῖα στά ὁποῖα ἡ συνάντηση ἦταν ἀδύνατη.
- Ὠφέλειες ἀπό τή συνάντηση.

12.- ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Χαρακτηρισμός καί ὁμάδες Πατέρων.
- Ἡ ἐξοχότητα τῶν Πατέρων καί ἡ προσφορά τους.
- Συμβολή τῶν Πατέρων στήν ἱεραποστολή.

13.- Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΗΜΕΡΑ

- Προβλήματα τῆς σύγχρονης χριστ. ἱεραποστολῆς.
- Ἀφύπνιση καί ἱεραποστολική δράση ἄλλων θρησκευμάτων.
- Χριστιαν. ἱεραποστολή καί ἀπελευθέρωση τῶν λαῶν.
- Ἡ εὐθύνη τῶν Χριστιανῶν γιά τόν κόσμο πού ἔρχεται.

Πίνακες

Στοιχεῖα ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί τῶν Προτεσταντῶν

Κεφάλαιο Γ΄ ΔΙΩΓΜΟΣ

14.- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΩΓΜΟΥ
- Οἱ διωγμοί στούς πρώτους τρεῖς αἰῶνες.
- Οἱ διῶκτες.
- Κίνητρα, σκοποί καί ἀποτελέσματα τῶν διωγμῶν.

15.- Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΗΡΩΝ
- Βίωση τῆς "ἐν Χριστῷ" ἐλευθερίας ἀπό τό διωκόμενο καί ἡ προσδοκία τῆς ἀνστάσεως.
- Ἀγωνιστικό φρόνημα καί ἐνθουσιαστικές τάσεις.
- Ἐσχατολογική θεώρηση τῆς ζωῆς καί τῶν παθημάτων.

16.- ΔΙΩΓΜΟΙ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ
- Βυζάντιο καί Ἀραβοκρατία.
- Τουρκοκρατία, ἐξοσλαμισμοί, Νεομάρτυρες.
- Οἱ "δυνάμεις καί οἱ ἐξουσίες "τοῦ αἰῶνος τούτου" καί οἱ διωγμοί τῆς Ἐκκλησίας στά νεώτερα χρόνια.

17.- ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΩΓΜΟΥ
- "Διωγμός" τῆς πίστεως, τῆς ἀλήθειας καί τοῦ ἀνθρώπου.
- Ἡ σύγχρονη πάλη τῶν ἰδεῶν.
- Ἄσκηση τοῦ Χριστιανοῦ στήν ἀνεξιθρησκία καί τήν "κατά Χριστόν" ἐλευθερία.

Κεφάλαιο Δ΄ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΙΣΜΑΤΑ

18.- ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΗ
- Ἡ θεανθρώπινη φύση τῆς Ἐκκλησίας καί τό "φρόνημα τῆς σαρκός".
- Χαρακτηριστικές ἔριδες στήν πρώτη Ἐκκλησία, καί οἱ αἱρέσεις πού ἀντιμετωπίστηκαν ἀπό τίς Οἰκ. Συνόδους.
- Αἱρετικές ἐκδηλώσεις στήν ἐποχή μας.

19.- ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΙΣΜΑ
- Διάκριση τοῦ σχίματος ἀπό τήν αἵρεση.
- Ἐκκλησιολογική, πολιτική καί κοινωνιολογική θεώρηση τοῦ σχίματος.

- Σχισματικές καταστάσεις καί ἔλλειψη "ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας" στήν Ὀρθοδοξία σήμερα.

20.- Η ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
- Νεστοριανισμός καί Μονοφυσιτισμός (ἱστορικά στοιχεῖα).
- Ρωμαιοκαθολιτισμός καί Προτεσταντισμός (ἱστορικά στοιχεῖα).
- Συνέπειες τῆς διασπάσεως γιά τήν Ἐκκλησία καί τόν κόσμο.

21.- ΟΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
- Θεολογικές θέσεις σέ σύγκριση μέ τήν ὀρθόδοξη Θεολογία.
- Δομή, δυναμικότητα καί δραστηριότητες τῶν Ἀνατ. Ἐκκλησιῶν.
- Σχέσεις μέ Ὀρθοδοξία καί πιθανότητα γιά μελλοντική ἕνωση.

22.- Ο ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ
- Θεολογικές καί ἐκκλησιολογικές συμπτώσεις καί ἀντιθέσεις μέ τήν Ὀρθοδοξία.
- Αἰσθήματα ὑπεροχῆς καί τάσεις δεσποτισμοῦ τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Δραστηριότητες
- Σχέσεις μέ Ὀρθοδοξία καί πιθανότητες γιά ἕνωση.

23.- Ο ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ
- Θεολογική πολυμορφία καί ἀπόρριψη αὐθεντίας.
- Διοικητικές ἰδιομορφίες καί δραστηριότητες.
- Διεκκλησιαστικές σχέσεις. Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν.

Κεφάλαιο Ε΄ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

24.- "ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΣ"
- Ἐσχατολογική θεώρηση αἱρέσεων καί σχισμάτων.
- Ἡ κίνηση γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἑνότητας στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας.
- Ἀνάγκη γιά ἕνωση (θεολογική, λειτουργική, κοινωνική) καί βασικές προϋποθέσεις.

25.- Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ
- Σύντομη ἀναφορά στήν ἱστορία τῶν διαλόγων τῆς Ὀρθοδοξίας μέ ἄλλες χριστ. Ὁμολογίες.

./.

- Σύγχρονος θεολογικός διάλογος τῆς Ὀρθοδοξίας μέ ἄλλες Ἐκκλησίες καί Ὁμολογίες.
- Ἐκκλησιολογικές καί θεολογικές διαστάσεις καί συνέπειες.

26.- ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
- Διεθνή χριστ. συνέδρια καί Π.Σ.Ε.
- Ὁ ἀσπασμός Ρώμης καί Νέας Ρώμης.
- Ἐκδηλώσεις κατανοήσεως, συνεργασίας καί ἀλλολοβοηθείας.

27.- ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΩΣΗ
- Θεολογικά (ἀντίθετες θεολογικές θέσεις. Ἀδυναμία ὑπερβάσεως λόγω παρακάμψεως ἤ ὑποτιμήσεως τῶν θεολογικῶν θέσεων.
- Ἐκκλησιολογικά (Διαφορές στή Λατρεία καί τή Διοίκηση. Δείγματα μισαλλοδοξίας, π.χ. οὐνία κτλ.).
- Πολιτικά (ἐθνικά συμφέροντα, σοβινισμός κ.ἄ.).
- Ἄλλα ἐμπόδια (χιλιόχρονη ἀποξένωση, ἀνθρώπινες ἀδυναμίες, λαθεμένη τακτική κ.ἄ.).

Κεφάλαιο ΣΤ' Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

28.- Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
- Ἐμμονή στήν Ἐκκλησία τῶν Ἀποστόλων καί τή διδασκαλία τῶν Πατέρων καί τῶν Συνόδων.
- Χρονικοί σταθμοί διαμορφώσεως τῆς Ὀρθοδοξίας.
- Ἡ αἰωνιότητα τῆς ἀλήθειας καί οἱ ἀτέλειες τοῦ πολιτιστικοῦ σκεύους.

29.- Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΗΣ
- Τό φραγκικό "κατέναντι".
- Τό μουσουλμανικό πάθος.
- Ἡ αὐτοσυνειδησία τῶν ὀρθόδοξων λαῶν. Τό "Γένος τῶν Ὀρθοδόξων".

30.- ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ
- Ἱστορικός ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου.
- Τό Οἰκουμ. Πατριαρχεῖο καί ἡ ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας.
- Ἡ ἡγετική εὐθύνη τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου σήμερα.

31.- ΟΙ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΕΣ ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
- Ἐθνικά καί φυλετικά προβλήματα. Τό "αὐτοκέφαλον".
- Νεώτερες τραυματικές καταστάσεις στήν Ὀρθοδοξία.
- Σύγχρονοι ἀνταγωνισμοί μεταξύ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί βαθμός ἀλληλεξαρτήσεως.

32.- ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔ. ΑΥΤΟΚΕΦ. ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
- Δομή καί διοίκηση τῶν Ὀρθόδ. Αὐτοκέφ. Ἐκκλησιῶν.
- Σχέσεις τῶν Ὀρθόδ. Αὐτοκέφ. Ἐκκλησιῶν μέ τό κράτος.
- Θεολογία, μαρτυρία, διακονία τῶν Ὀρθόδ. Αὐτοκέφ. Ἐκκλησιῶν στό σύγχρονο κόσμο.

Πίνακας

Μέ στατιστικά καί ἄλλα στοιχεῖα
γιά τή σύγχρονη ζωή τῆς Ὀρθοδοξίας στόν κόσμο.

Κεφάλαιο Ι΄ ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

33.- Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ
- Εὐχαριστιακή θεώρηση τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου.
- Λειτουργική ὀργάνωση τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου.
- Δοξολογία, εὐχαριστία, ἀναφορά.

34.- Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
- Ἡ Λατρεία στήν ἀρχαία Ἐκκλησία.
- Ἡ διαμόρφωση τῆς Χριστ. Λατρείας στό Βυζάντιο.
- Σύγχρονες τάσεις καί ἀπαιτήσεις.
- Ἡ Λατρεία στούς Ρωμαιοκαθολικούς καί Διαμαρτυρομένους.

35.- ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- Θεολογική καί ἀνθρωπολογική ἀνάλυση τῶν ἀρχῶν τῆς Χριστ. τέχνης.
- Ἡ ἔκφραση τῆς χριστ. τέχνης στίς διάφορες ἱστορ. περιόδους.
- Σύγκριση τῆς χριστ. τέχνης διαφόρων χωρῶν καί ὁμολογιῶν.
- Σύγχρονη προβληματική τῆς χριστ. τέχνης.

./.

36.- Ο ΝΑΟΣ

- Σύμβολα καί ρυθμοί. Θεολογικές προϋποθέσεις τους.
- Τό φῶς στό Ναό. ('Αναφορά στήν 'Αγ. Σοφία).
- Τό ξωκλήσι καί τό εἰκονοστάσι.

37.- Η ΕΙΚΟΝΑ

- 'Ανάλυση τῆς εἰκόνας (θεολογική, ἀνθρωπολογική, αἰσθητική, βιωματική).
- 'Η εἰκόνα στήν πίστη καί τή ζωή τοῦ ἑλλην. λαοῦ.
- 'Η εἰκονογράφηση τοῦ χριστ. Ναοῦ.

38.- Ο ΥΜΝΟΣ

- Θεολογικά καί ἀνθρωπολογικά στοιχεῖα τῆς ὀρθόδοξης ὑμνογραφίας.
- Εἴδη, ποικιλία καί πλῆθος τῶν χριστ. ὕμνων.
- Χαρακτηριστικά κείμενα.

39.- ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ

- Φιλολογική καί φιλοσοφική μαρτυρία. 'Υμνογράφοι.
- Συμπλήρωση τῆς ὑμνογραφίας. Σύγχρονη παρουσία.
- Προσέγγιση καί κατανόηση τῆς ὑμνογραφίας (πρωτότυπο κείμενο καί ἐνδεχομένως μετάφραση).

40.- Η ΜΟΥΣΙΚΗ

- 'Εξέλιξη καί διαμόρφωση τῆς ἐκκλ. μουσικῆς.
- Σχέσεις τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς μέ τή νεοελληνική λαϊκή μουσική.
- Μεγάλοι μελωδοί καί μουσουργοί ἐκκλ. ὕμνων.

41.- ΕΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ

- 'Η χριστ. ἑορτή καί ὁ σύγχρονος ἀνέορτος βίος.
- Νόημα τῶν ἑορτῶν. Εἴδη ἑορτῶν (πίνακες).
- Παρουσία, μαρτυρία καί ἐξοχότητα τῶν ἁγίων. 'Η σημασία [illegible] γιά τό σύγχρονο ἄνθρωπο.
- [illegible]ος καί κατηγορίες ἁγίων.

./.

Κεφάλαιο Η΄ ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

42.- Η ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΑΝΙΣΜΟ

- Τό νόημα τῆς χριστ. ἀσκήσεως.
- Ἄσκηση στήν ἔρημο καί ἄσκηση στόν κόσμο.
- Ἄσκηση γιά ἀσκητές καί ἄσκηση γιά ὅλους.

43.- Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Ἡ θεμελίωση τοῦ Μοναχισμοῦ καί τῶν μοναστικῶν συστημάτων.
- Ὁ Μοναχισμός στό Βυζάντιο, στήν Τουρκοκρατία καί τή Δύση.
- Ὑπερβολές καί κρίση τοῦ Μοναχισμοῦ στό παρελθόν καί σήμερα. Ἀνακαινιστικές τάσεις.

44.- Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

- Χαρακτηριστικοί τύποι μοναχῶν καί ἀνάλογα περιστατικά· (σύντομη παρουσίαση μορφῶν καί κειμένων).
- Ἡ ἄρνηση αὐτονόητων γιά τούς ἀνθρώπους καταστάσεων. Οἱ "διά Χριστόν σαλοί".

45.- Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

- Ἐκκλησιαστική καί πνευματική προσφορά.
- Προσφορά στά γράμματα καί τίς τέχνες.
- Κοινωνικές δραστηριότητες τῶν μοναχῶν.

Κεφάλαιο Θ΄ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

46.- Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- Ἔλεος καί φιλανθρωπία.
- Θεολογικές προϋποθέσεις τῆς κοινωνικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας.
- Ὁ Χριστιανισμός καί ἡ σύγχρονη κοινωνική προβληματική.

./.

47.- ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΗ

- Σχέσεις ἀγάπης καί πίστεως.
- Ἡ δυναμική τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης στήν ἀναδόμηση τῶν διανθρώπινων σχέσεων καί στή μεταμόρφωση τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν.

48.- ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- Ὁ ἀγώνας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας γιά κοινων. δικαιοσύνη.
- Κοινωνικά διακονήματα κλήρου καί λαοῦ.
- Προληπτική καί θεραπευτική φιλανθρωπία.

49.- ΜΟΡΦΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Ἡ ἀγάπη στήν ἀρχαία Ἐκκλησία.
- Ἡ φιλανθρωπία στό Βυζάντιο καί τήν τουρκοκρατία.
- Τό κοινωνικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας στούς νεώτερους χρόνους.

50.- ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- Κοινωνικό ἔργο καί φιλανθρωπ. ἱδρύματα στίς Μητροπόλεις.
- Ἡ ἄσκηση τῆς ἀγάπης στίς Ἐνορίες.
- "Ἡ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν".

51.- ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

- Διαστάσεις καί ἦθος τῆς διεκκλησιαστ. ἀλληλεγγύης.
- Μόνιμες καταστάσεις καί ἔκτακτα περιστατικά.
- Μορφωτικές ἀνταλλαγές.

52.- ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

- Οἱ πειρασμοί τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας.
- Ἡ ποιότητα τῆς ζωῆς.
- "Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

3. ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α΄ Σκοπός τοῦ βιβλίου

Σ κ ο π ό ς τοῦ βιβλίου τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Λυκείου γιά τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι νά συγκεντρώσει καί νά ἐκθέσει ὅλα ἐκεῖνα τά στοιχεῖα, πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά ὑποβοηθήσουν στήν οἰκείωση τῆς ὕλης τοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Θρησκευτικῶν τῆς τάξεως αὐτῆς, κατά τό πνεῦμα πού ὁρίζεται στό σ κ ο π ό τοῦ μαθήματος αὐτοῦ ("Ο ΧΡΙΣΤΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ") καί πού διέπει ὁλόκληρη τή δομή τοῦ προγράμματος τούτου.

Β΄ Ὕλη τοῦ βιβλίου

Ὕ λ η τοῦ βιβλίου (εἶναι) ἡ ὁριζόμενη στό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν γιά τήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου.

Γ΄ Μορφή τοῦ βιβλίου

1.- Ἡ ὕλη θά διαιρεθεῖ σέ ὅσες διδακτικές ἑνότητες προβλέπει τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα. Ἡ ἔ κ τ α σ η κάθε διδακτικῆς ἑνότητας θά εἶναι δύο (2) ἕως τρεῖς (3) τό πολύ σελίδες ἔντυπου κειμένου. Θά καταβληθεῖ προσπάθεια, ὥστε ἡ συνολική ἔκταση τοῦ βιβλίου νά μήν ξεπερνᾶ τίς 160 σελίδες. Οἱ χάρτες, ἡ εἰκονογράφηση - μέ τίς σχετικές λεζάντες - καί τά λοιπά στοιχεῖα μποροῦν νά ἐκταθοῦν σέ 40-50 ἐπί πλέον σελίδες.

2.- Οἱ συγγραφεῖς θά παραδόσουν 6 ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα, πολυγραφημένα ἤ σέ φωτοαντίγραφα. Κάθε φύλλο θά ἀντιστοιχεῖ σέ μιά ἔντυπη σελίδα τοῦ βιβλίου (36 στίχοι τῶν 55-60 διαστημάτων γραφομηχανῆς, στά ὁποῖα συνυπολογίζονται καί τά σημεῖα στίξεως καί οἱ ἀποστάσεις ἀνάμεσα στίς λέξεις).

3.- Γ λ ώ σ σ α τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ ὁριζόμενη ἀπό τό Ν.309/1976 καί θά ἔχει ὡς βάση τή Νεοελληνική Γραμματική τοῦ ΟΕΔΒ, ἐκδόσεως 1977. Θά ἀποφευχθοῦν ἀκρότητες καί συρροή θεολογικῶν ὅρων. Τό ὅλο γλωσσικό ὕφος τοῦ βιβλίου, ὡστόσο, πρέπει νά ἐθίζει τό μαθητή στήν πνευματικότητα τῆς ὀρθοδ. χριστιανικῆς παραδόσεως.

4.- Κάθε διδακτική ἑνότητα θά φέρει τό σύντομο τ ί τ λ ο, πού ὁρίζει τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα. Γιά τίς ἐπιγραφές τῶν παραγράφων, στήν ἐσοχή τοῦ κειμένου, ὁ συγγραφέας πρέπει νά συμβουλεύεται τήν ὁρολογία καί τίς ὑποδιαιρέσεις τοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος, διατηρώντας τό δικαίωμα τροποποιήσεως ἄν τό κρίνει σκόπιμο, χωρίς ὅμως ν' ἀπομακρύνεται ἀπό τήν ἔννοια πού ἐκφράζουν οἱ παράγραφοι τοῦ 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος.

5.- Στό τέλος κάθε ἑνότητας μποροῦν νά καταχωροῦνται χαρακτηριστικά κείμενα. Καταχωροῦνται ἐπίσης (ἄν ὄχι στό τέλος κάθε διδ. ἑνότητας, πάντως στό τέλος κάθε κεφαλαίου), ἐρωτήσεις-ἀσκήσεις, πού ἀποβλέπουν στό νά διεγείρουν τήν αὐτενέργεια τοῦ μαθητῆ καί τόν προσωπικό προβληματισμό του σέ σχέση μέ τό ἀντικείμενο τῆς ἑνότητας.

6.- 'Η ε ἰ κ ο ν ο γ ρ ά φ η σ η τοῦ βιβλίου πρέπει νά ἔχει πλοῦτο, ποικιλία καί καλαισθησία καί νά ἀνταποκρίνεται στό περιεχόμενο τῆς σχετικῆς ἑνότητας ἤ περισσότερων ἑνοτήτων. Θά καταβληθεῖ προσπάθεια νά περιληφθοῦν, σχηματικά ἤ ἀπό φωτογράφηση εὑρημάτων, τά γνωστά χριστ. σ ύ μ β ο λ α, μέ σύντομο ὑπομνηματισμό. Μέ τόν ἴδιο τρόπο μποροῦν νά παρουσιασθοῦν σκεύη καί ἄμφια τῆς Λατρείας, χωρίς ἰδιαίτερη μνεία στό κείμενο. Οἱ λεζάντες τῶν εἰκόνων μποροῦν νά ἔχουν εὐρύτερη ἔκταση καί νά βοηθοῦν στήν κατανόηση τοῦ ἀντικειμένου τῆς εἰκόνας, σέ σχέση καί μέ τό πνεῦμα τῆς ἑνότητας, ὅπου κρίνεται τοῦτο δυνατό καί σκόπιμο. Καλόν εἶναι νά προέχουν ἀντικείμενα ἀπό τό χῶρο τῆς 'Ορθοδοξίας, ὄχι ὅμως μόνον τῆς ἑλληνόφωνης, καί νά ἀναφέρονται ὄχι μόνο στό παρελθόν, ἀλλά καί στή σύγχρονη ζωή καί δράση τῆς 'Εκκλησίας (π.χ. ναοί ἀπό τό χῶρο τῆς Διασπορᾶς, εἰκόνες ἀπό τό χῶρο τῆς 'Ιεραποστολῆς κτλ.).

7.- Στό τέλος τοῦ βιβλίου εἶναι ἀνάγκη νά μνημονευθεῖ καί β ι β λ ι ο γ ρ α φ ί α, συνοπτική καί προσιτή γιά τό μαθητή, καί πλουσιότερη γιά τόν Καθηγητή.

8.- Χ ρ ό ν ο ς παραδόσεως τῶν χειρογράφων ὁρίζεται σέ δώδεκα (12) μῆνες ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως.

./.

Δ΄ Γενικές ὁδηγίες

1.- Ἡ ἐπεξεργασία τῆς ὕλης θά εἶναι ἀνάλογη μέ τίς ἀντιληπτικές ἱκανότητες, τόν ψυχισμό καί τούς προβληματισμούς τῶν μαθητῶν, γιά τούς ὁποίους προορίζεται τό βιβλίο. Θά καταβληθεῖ πάντως προσπάθεια νά ἀσκηθοῦν οἱ μαθητές σταδιακά στήν ὀρθή κατανόηση καί στήν ἄνετη χρήση βασικῶν ὅρων καί ἐννοιῶν καί νά μυηθοῦν στήν οὐσία τοῦ μυστηρίου τῆς "ἐν Χριστῷ" σωτηρίας.

2.- Ἡ διαπραγμάτευση τῆς ὕλης δέ θά εἶναι ἱστορική-χρονολογική, ἀλλά συστηματική-συνθετική, κατά θ έ μ α τ α. Τό ἱστορικό ὑλικό, πού πρέπει νά ἱκανοποιεῖ τίς ἀξιώσεις τῆς ἱστορικῆς ἐ π ι σ τ ή μ η ς, θά χρησιμοποιεῖται μόνον ὡς ἀφετηρία γιά τήν ἀσφαλή προσπέλαση τῶν ἐπί μέρους θεμάτων.

3.- Ἡ πορεία τοῦ Χριστιανισμοῦ στή διαδρομή τῆς Ἱστορίας δέν πρέπει νά παρουσιασθεῖ μέ διάθεση ἐξιδανικεύσεων καί θριαμβολογίας. Ἀκόμη καί ἐκεῖ πού τό ἐπιτρέπουν οἱ περιστάσεις, ἡ ἔξαρση τοῦ "θριάμβου" θά γίνεται ὡς "καύχησις ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ" καί ὡς φανέρωση τῶν "μεγαλείων τοῦ Θεοῦ" καί τῆς ἐνέργειας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Κατά τά ἄλλα ἡ ἱστορική πορεία τοῦ Χριστιανισμοῦ θά σκιαγραφηθεῖ μέ τό ρεαλισμό πού ἐπιβάλλει ἡ διαλεκτική μεταξύ "δυνάμεως" καί "ἀσθενείας", μεταξύ τῆς κλήσεως τοῦ Θεοῦ καί τοῦ "φρονήματος τῆς σαρκός" στό ἴδιο τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καί στή σχέση της μέ τόν κόσμο.

4.- Μέ τό ἴδιο πνεῦμα θά ἐπιδιχθεῖ καί ἡ σταθερή διασύνδεση τοῦ "ἐφ' ἅπαξ" μέ τό "νῦν" καί τό "ἀεί" στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε, χωρίς νά παραβλέπεται ἤ νά ὑποτιμᾶται τό τοπικό καί τό χρονικό, νά φανερώνεται ἡ ὑπέρβαση καί τῶν δύο στή διαχρονική καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας καί νά ἀναγνωρίζεται τό "ἀενάως καινόν" μέσα ἀπό τά παλαιούμενα σχήματα τοῦ ἀνθρώπινου καί τοῦ ἐγκόσμιου σκεύους τῆς χάριτος.

5.- Χωρία καί παραπομπές ἀπό ἁ γ ι ο γ ρ α φ ι κ ά, π α τ ε ρ ι κ ά καί ἄλλα κ ε ί μ ε ν α θά ἔχουν ἑ ρ μ η ν ε υ τ ι κ ή κυρίως ἀποστολή ἤ θά ἀποτελοῦν ἀποδεικτική ἐπιχειρηματολογία καί δέ

θά ἀποτελέσουν ἁπλή συλλογή ὑλικοῦ (τά χειρόγραφα πάντως πού θά ὑποβληθοῦν πρός κρίση πρέπει ἀπαραιτήτως νά συνοδεύονται ἀπό παράρτημα παραπομπῶν, ὥστε νά εἶναι εὐχερής ὁ ἔλεγχος). Μεγαλύτερα σέ ἔκταση χωρία θά πρέπει, κατά κανόνα, νά δοθοῦν σέ δόκιμη μετάφραση ἤ πάντως νά συνοδεύονται, σέ ὑποσημείωση, ἀπό λεξιλογικά καί ἄλλα ἑρμηνευτικά σχόλια. Ξενόγλωσσα χωρία πρέπει ἀπαραιτήτως νά μεταφράζονται.

Ε ἰ δ ι κ ό τ ε ρ α:

6.- Στόν πρόλογο καί τήν εἰσαγωγική διδακτική ἑνότητα, κάτω ἀπό τό γενικό τίτλο "ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ", θά διαφανοῦν οἱ βασικές ἀ ρ χ έ ς καί δ ι α σ τ ά σ ε ι ς, πού θά διεγείρουν τό ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ γιά τό ἔργο πού πρόκειται νά ἐπιτελεσθεῖ. Παράλληλα, χωρίς ἐκτροπές σέ θεολογικούς πλατειασμούς, θά μεταδοθεῖ στό μαθητή ἡ συναίσθηση τοῦ γεγονότος ὅτι, καθώς εἰσέρχεται στό Λύκειο, θά πρέπει νά ἑτοιμασθεῖ γιά μιά βαθύτερη καί ποιό οὐσιαστική προβληματική. Ἡ ἐπίκληση τῆς "συμμαρτυρίας τῶν ἐπιστημῶν" ἀποβλέπει στήν ἐδραίωση τῆς πειστικότητας τῶν πληροφοριῶν τῆς βιβλικῆς καί τῆς καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως (ἀναφορά στήν ἀρχαιολογία καί στίς λοιπές ἐπιστῆμες).

7.- Τά "στατιστικά καί ἄλλα στοιχεῖα γιά τή σύγχρονη ζωή τῆς 'Ορθοδοξίας" θά καταλάβουν τό πολύ 4 σελίδες, ἐκτός κειμένου, καί θά περιλάβουν τούς ἀκριβεῖς τίτλους τῶν 'Ορθοδόξων Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων 'Εκκλησιῶν, κατά τήν καθιερωμένη τ ά ξ η, τόν ἀκριβή τ ί τ λ ο (καί πιθανῶς καί τό ὄνομα) τῶν προκαθημένων τους, τήν ἕ δ ρ α τους, τήν ἔκταση τῆς δ ι κ α ι ο δ ο σ ί α ς τους (μέ ἰδιαίτερη προσοχή στά προβλήματα τῆς Δ ι α σ π ο ρ ᾶ ς) καί συνοπτικά στατιστικά στοιχεῖα γιά τίς ἐπισκοπές, τόν κλῆρο γενικά, τό μοναχισμό, τίς θεολογικές Σχολές καί ἄλλα παρεμφερή πνευματικά Ἱδρύματα κτλ.).

8.- Στό κεφάλαιο "'Η 'Ορθοδοξία",

α) θά τονισθεῖ ἡ ἐκπολιστιστική δραστηριότητα τῆς 'Εκκλησίας, ταυτόχρονα ὅμως θά ὑπογραμμισθεῖ καί ἡ σχετικότητα καί παροδικότητα κάθε

/.

πολιτισμοῦ σέ σχέση μέ τήν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, ἔτσι, ὥστε νά μήν ταυτίζεται ὁ Χριστιανισμός μέ ὁρισμένη ἱστορική καί πολιτιστική πραγματικότητα.

- Μέ βάση τίς ἀρχές τῆς Ἐκκλησιολογίας, ἀλλά καί τῆς Κοινωνιολογίας καί τῆς Ψυχολογίας, θά ἀναλυθεῖ ὁ ρόλος πού ἔπαιξε ἡ "φραγκική" Δύση καί ἡ "μουσουλμανική" Ἀνατολή στήν τόνωση τῆς αὐτοσυνειδησίας καί τῆς ἀλληλεγγύης τοῦ Γένους τῶν Ὀρθοδόξων καί θά ἑρμηνευθεῖ ἡ συμβολή τῆς Ἐνορίας-Κοινότητας στή διαμόρφωση τῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας στό Βυζάντιο καί στήν ἐπιβίωση τοῦ Ἔθνους κατά τήν Τουρκοκρατία, μέ παράλληλη ὑποδήλωση τῶν ἐπιπτώσεων ἀπό τή σύγχρονη ἐκκοσμίκευση καί τήν προοδευτική διάσπαση τῆς συνοχῆς τῶν δύο τούτων βασικῶν μορφῶν συμβιώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

- Μέ ἰδιαίτερη προσοχή θά γίνει ἡ διαπραγμάτευση τῆς ἑνότητας, πού ἀναφέρεται στόν "ἐθνοφυλετισμό" (βλπ. Σύνοδο Κων/λεως τοῦ 1872), τό Αὐτοκέφαλο καί τά σύγχρονα πβολήματα στήν ἑνότητα τῆς Ὀρθοδοξίας. Θά ἐντοπισθοῦν κυρίως οἱ ἐξωεκκλησιαστικοί συντελεστές τῶν διχασμῶν καί τῶν λοιπῶν τραυματικῶν καταστάσεων.

- Τέλος θά ἐξαρθεῖ ὁ ὑπερεθνικός-οἰκουμενικός χαρακτήρας τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καί ὁ ἀνάλογος ρόλος του στή διαδρομή τῆς Ἱστορίας καί θά ὑπογραμμισθοῦν οἱ κύριες ἐνέργειές του, ἰδιαίτερα κατά τόν Κ΄ αἰῶνα καί μάλιστα μετά τόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο γιά τήν ἀποκατάσταση καί τήν ἑδραίωση τῆς ἑνότητας τῆς Ὀρθοδοξίας. Στά πλαίσια αὐτά θά μνημονευθοῦν καί οἱ προσπάθειες γιά τήν προετοιμασία τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

9.- Στό κεφάλαιο "Ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἑνότητας":

- Θά ἀξιοποιηθεῖ ἡ σύγχρονη θεολογική θεώρηση τῶν ἐρίδων καί τῶν σχισμάτων καί θά τονισθοῦν οἱ ἀρχές τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου, πού ἔχουν γίνει ὁμόφωνα δεκτές ἀπό τό σύνολο τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

- Θά ἀναφερθοῦν οἱ θεολογικοί δ ι ά λ ο γ ο ι τῆς Ὀρθοδοξίας μέ ἄλλες Ἐκκλησίες καί Ὁμολογίες καί θά γίνει ἁπλή μνεία τοῦ προβλήματος, πού ἀναφέρεται στό Διάλογο τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ ἄλλες .

θρησκεῖες καί 'Ιδεολογίες.

- Τέλος θά ἀναφερθοῦν οἱ παράγοντες, πού εὐνοοῦν τήν τάση τῆς σύγχρονης ἀνθρωπότητας γιά ἑνότητα καί θά ὑπογραμμισθεῖ ἡ ὑποχρέωση τῶν χριστιανῶν νά προωθοῦν τό πνεῦμα τῆς συνεργασίας καί τῆς εἰρήνης ἀνάμεσα στούς λαούς, χωρίς νά παρασύρονται, ὡστόσο, στήν ἀλλοίωση τῆς ἐθνικῆς ταυτότητας καί τῆς πολιτιστικῆς τους ἰδιομορφίας.

10.- Στό κεφάλαιο "Λατρεία καί Τέχνη":

- Θά ἀποφευχθεῖ ἡ ξερή παράθεση στοιχείων καί θά ἐπιδιωχθεῖ παρουσίαση καί ἑρμηνεία τοῦ π ν ε ύ μ α τ ο ς, πού συντελεῖ στή διαμόρφωση τῶν διαφόρων τύπων. 'Η σύγκριση θά ἀποβλέπει κυρίως στήν ἐξήγηση καί στήν ἔξαρση τοῦ πλούτου καί τῆς ποικιλίας πού παρουσιάζει, κατά τόπο καί χρόνο, ἡ "ἔκφραση" τῆς πίστης καί τῆς εὐσέβειας τῶν λαῶν.

11.- Στό κεφάλαιο "'Ασκηση καί Μοναχισμός":

- Θά ἑρμηνευθεῖ ἡ ἄ σ κ η σ η ὡς τρόπος ὑπάρξεως τοῦ κάθε ἀληθινοῦ χριστιανοῦ, μάλιστα στή σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία.

- Θά ἐπιδιωχθεῖ ἑρμηνευτική προσέγγιση τοῦ Μοναχισμοῦ καί, κοντά στή θετική προσφορά του γιά τήν 'Εκκλησία καί τόν κόσμο, θά σημειωθοῦν καί οἱ ποικίλες ἐκτροπές, πού ἐξηγοῦν καί τίς διάφορες κ ρ ί σ ε ι ς του καί τίς ἐπιπτώσεις τους.

12.- Τέλος, στό κεφάλαιο "'Η κοινωνική διακονία τῆς 'Εκκλησίας":

- Θά τονισθοῦν οἱ βασικές ἀ ρ χ έ ς, πού εἰσέρχονται μέ τό Χριστιανισμό στή ζωή τῆς ἀνθρωπότητας καί ὑπαγορεύουν τή νέα, τή ριζικά νέα φ ι λ ά ν θ ρ ω π η στάση ἀπέναντι στό συνάνθρωπο καί τήν ἐντελῶς καινούργια ὅραση τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου.

- Θά ὑποδηλωθεῖ ἡ μ ε τ α μ ο ρ φ ω τ ι κ ή ἐπίδραση τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης στό χῶρο τῶν διανθρωπίνων σχέσεων καί τῶν θεσμῶν, χωρίς βέβαια μεγάλη ἐπέκταση, ἐπειδή τό ἀντικείμενο αὐτό θά ἐξετασθεῖ πλατύτερα στίς ἑπόμενες τάξεις.

./.

- Θά τονισθεῖ μέ ἔμφαση ὅτι τό ἔργο τῆς κοινωνικῆς διακονίας οὔτε ὑπῆρξε, οὔτε εἶναι κατόρθωμα καί εὐθύνη ὀλίγων κατά τόπο καί χρόνο κληρικῶν μόνο, οὔτε ἑνός λίγο-πολύ καλά ὀργανωμένου συστήματος ἀγαθοεργίας, ἀλλά θεμελιακό γνώρισμα καί χρέος ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί συστατική ποιότητα τῆς ὅλης Ἐκκλησίας.

- Θά γίνει σύντομη ἀναφορά στή σύγχρονη διεκκλησιαστική ἀλληλεγγύη, σέ σχέση μέ τούς πρόσφυγες, τή Μετανάστευση κτλ.

- Θά διευκρινισθεῖ ἡ ἀπαραίτητη ἀναθεώρηση τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς κοινωνικῆς δράσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ: ὄχι μόνο ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπάλυνση τῶν δεινῶν, δηλαδή θεραπευτική, ἀλλά κυρίως π ρ ο λ η π τ ι κ ή φιλανθρωπία, μέ ἐνσυνείδητη καί ἀποφασιστική συμμετοχή τῶν χριστιανῶν στήν προσπάθεια γιά τήν κατάλυση τῶν κάθε εἴδους δομῶν τῆς δουλείας, τῆς ἀνελευθερίας, τῆς ἀδικίας, τῆς πενίας καί τῶν ποικίλων συγκρούσεων, πού διαιωνίζουν τή θεραπευτική φιλανθρωπία. Ἡ φιλανθρωπία νά παρουσιασθεῖ ὡς πράξη δικαίου καί ὄχι ὡς ἔκφραση οἴκτου.

- Τό βιβλίο θά κλείσει μέ ἀνασκόπηση ὁλόκληρου τοῦ περιεχομένου του κάτω ἀπό τό πρίσμα τοῦ προνομίου πού ἔχει ὁ χριστιανός νά φανερώνει στό σύγχρονο κόσμο τήν ἐσχατολογική διάσταση καί τήν ἀληθινή "κατά Χριστόν" π ο ι ό τ η τ α τῆς ζωῆς.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Θρησκευτικῶν τῆς Α΄ τάξεως Λυκείου, μέ τίς διορθώσεις πού ἔγιναν ἐπάνω στό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος πού παρουσίασαν οἱ εἰσηγητές.

Θέμα 2ο - Ἐπανέκδοση σχολικῶν βιβλίων.

Ἀποφασίστηκε νά ἀποσταλοῦν γιά ἀνατύπωση 27 ἀπό τά 55 βιβλία τῆς πράξεως ἀριθμ. 103/19-10-1978 καί νά περατωθεῖ ἡ διαδικασία γιά τή διόρθωση τῶν ἀβλεπτημάτων τῶν λοιπῶν 28 βιβλίων ὡς τίς 20 Νοεμβρίου.

./.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 110/1978

Σήμερα, 3 Νοεμβρίου 1978, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.30΄ πρωϊνή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) με πρόεδρο τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Αναστ. Πάγκαλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ο Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης και οι Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που υπηρετεί με απόσπαση στο ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση βιβλίου: "Ανθολόγιο Λυρικής Ποιήσεως" Γ΄ Γυμνασίου. Εισηγητές οι κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Σύμβουλοι Β΄ και Δ. Τομπαΐδης, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση βιβλίων: 1) Β. Καρώνη-Κ. Γεώργιζα, Μαθήματα Επιλογής Ανόργανης Χημείας, 2) Δ. Φούσκα, Επιλογή θεμάτων Χημείας και 3) Μανωλκίδη-Μπέζα, Στοιχεία Ανόργανης Χημείας. Εισηγητής ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 3ο - Επανέκδοση Κοσμογραφίας Γ΄ Λυκείου. Εισηγητής ο Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Βαρουχάκης.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

θέμα 1ο - Κρίση βιβλίου: 'Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως, Γ΄ τάξεως Γυμνασίου.

'Ο πρῶτος εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. 'Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, δήλωσε ὅτι δέν εἶναι ἕτοιμος γιά νά εἰσηγηθεῖ γιά τό βιβλίο στό Τμῆμα καί παρεκάλεσε νά τοῦ δοθεῖ πίστωση χρόνου μέχρι τή Δευτέρα 6 Νοεμβρίου.

'Ο δεύτερος εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

1.- Σύμφωνα μέ τό δημοσιευμένο πιά ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα θά διδάσκονται 'Αρχαῖοι "Ελληνες Λυρικοί (ἀπό ἀνθολόγιο δόκιμων μεταφράσεων) στούς μαθητές γ΄ γυμνασίου 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα κατά τό β΄ τετράμηνο.

2.- Μέ εἰσήγησή μας ὁ κ. 'Υπουργός εἶχε ἀναθέσει τή συγγραφή κατάλληλου ἐγχειριδίου (ἐπιλογή μεταφράσεων, εἰσαγωγή, ἑρμηνευτικά καί λοιπά σχόλια) στόν κ. 'Ιωάννη Δάλλα (ἀπόφαση μέ ἀριθμ. Φ.211.12/17/145826/12-12-1977). Στήν ἀπόφαση ἀναθέσεως περιέχονται καί ὁδηγίες συγγραφῆς καί τάσσεται προθεσμία ὡς 15-6-1978.

'Αργότερα ὁ κ. Δάλλας ζήτησε παράταση τῆς προθεσμίας τοῦ δόθηκε μέ νέα ἀπόφαση (Φ.211.12/28/71322/22-6-1978). Στό μεταξύ ὅμως ὁ κ. Δάλλας μέ ἐπιστολή του (8-8-1978) κατέθεσε τήν ἀνάθεση γιά λόγους ἀδυναμίας καί ἡ παραίτησή του ἔγινε δεκτή μέ νεώτερο ἔγγραφο (ἀριθμ. Φ.211.17/161/92257/17-8-1978).

3.- Τότε πιά, ἐπειδή εἶχε παρέλθει ἄκαρπος χρόνος πολύτιμος, ὁ κ. 'Υπουργός Παιδείας μέ ἀπόφασή του (ἀριθμ. 2148/17-8-1978) συγκρότησε 'Ομάδα 'Εργασίας μέ πρόεδρο τόν κ. 'Αλέξ. Καφανικόλα, τότε Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, καί μέλη τούς : 1) 'Ηλία Σπυρόπουλο, 2) Β. Τσακατίκα, 3) Εὐ. Ροῦσσο (θεωρῶ περιττό νά προσθέσω ὁποιαδήποτε πληροφορία γιά τά μέλη τῆς 'Ομάδας 'Εργασίας).

4.- 'Η 'Ομάδα 'Εργασίας σύμφωνα μέ τίς ἀρχικές ὁδηγίες καί μέσα στήν προθεσμία πού εἶχε δοθεῖ (ὡς τίς 31-10-78) περάτωσε τό ἔργο της καί τό ὑπέβαλε μέ ἀναφορά (τῆς 31-10-78) ὑπογραφόμενη ἀπό τά μέλη της

./.

(ὁ κ. Ἀλ. Καρανικόλας ἔχει πιά ἀποσυρθεῖ ἀπό τήν ὑπηρεσία καί μέ γραπτή δήλωσή του – ἀπό τό συγκεκριμένο ἔργο, τό ὁποῖο τελικά ὁλοκλήρωσαν τά μέλη τῆς Ὁμάδας ὑπό τήν προεδρία τοῦ πρώτου μέλους).

5.- Ἡ συλλογή περιλαμβάνει συνολικά 50 λυρικά ποιήματα (ἤ ἀποσπάσματα ἤ χορικά τραγωδιῶν ἤ κωμωδιῶν). Προτάσσεται γενική εἰσαγωγή καί ἔπειτα γιά κάθε ποίημα ὑπάρχουν: εἰδική εἰσαγωγή γιά τό δημιουργό του καί ἑρμηνευτικές πληροφορίες καί σχόλια καθώς καί ἐρωτήσεις γιά ἐργασία τῶν μαθητῶν. Συνολικά ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαντήσεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος, τῆς ἀνάθεσης καί τῆς διδασκαλίας.

6.- Νομίζω ὅμως σκόπιμο νά σημειώσω τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

α) Ἀπουσιάζουν μερικά ὀνόματα λυρικῶν ποιητῶν (Τέρπανδρος, Θέογνης, Στησίχορος, Ἀνακρέων)· εἰκάζω ὅτι οἱ συλλογεῖς ἀντιμετώπισαν δυσχέρεια ἀντικειμενική (ἔλλειψη δόκιμων μεταφράσεων).

β) Ἀπουσιάζει ἐπίσης τό ἐπίγραμμα· ὑποθέτω ὅτι ἡ Ὁμάδα βρέθηκε μπροστά στήν ἴδια δυσχέρεια καί ἴσως καί στόν ἐνδοιασμό ὅτι πολύ μικρά κείμενα δέν προσφέρονται εὔκολα γιά διδακτικές ὧρες.

γ) Μερικές γλωσσικές-γραμματικές παρατηρήσεις ἔχω σημειώσει πάνω στό κείμενο, ὥστε ἡ Ὁμάδα μπορεῖ νά τίς συζητήσει κατά τήν τελική θεώρηση τοῦ ἔργου.

δ) Νομίζω χρήσιμη κάποια προσθήκη σκηνογραφικῆς ἐνημέρωσης ἐκεῖ ὅπου εἶναι εὔκολο (χορικά τραγωδιῶν καί κωμωδιῶν).

Γιά τήν κατανόηση τῶν χορικῶν νομίζω χρήσιμο νά προστεθοῦν λίγα ἐνημερωτικά λόγια (στήν πρώτη ἑρμηνευτική σημείωση πού ἔχουν γράψει οἱ συμπράκτες) γιά τό χρόνο πού παίχτηκαν αὐτά τά ἔργα καί τά προβλήματά του πού τά ζοῦσε ὁ δημιουργός καί τό κοινό του.

Εἰδικότερα γιά τήν "πάροδο" ἀπό τίς Νεφέλες τοῦ Ἀριστοφάνη πού φαίνεται ὅτι ἡ πρώτη ἑρμηνευτική σημείωση χρειάζεται κάποια ἐνημέρωση· τό ἔργο νομίζω δέ στρέφεται κατά τῶν σοφιστῶν κατά κύριο λόγο (ἐπώνυμα βάλλεται ὁ Σωκράτης καί ἔμμεσα οἱ φυσιολόγοι).

./.

ε) Θεωρῶ σκόπιμο κάπου νά μπεῖ μιά ὑποσημείωση πού νά διευκρινίζει γιά τούς διδάσκοντες καί τούς διδασκόμενους ὅτι ἡ εἰδολογική κατάταξη καί οἱ συναφεῖς πληροφορίες προσφέρονται γιά λόγους πληρότητας ἀλλά δέν ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ἀπομνημόνευσης ἤ ἐξέτασης.

στ) Ἀναρωτιέμαι μήπως θά ἦταν χρήσιμο νά προστεθοῦν σύντομα βιογραφικά σημειώματα γιά τούς μεταφραστές· εἶναι πολύ σεβαστά πρόσωπα καί οἱ πλεῖστοι ἔχουν ἀποδημήσει ἤ εἶναι μεγάλη ἡλικίας.

ζ) Τέλος, θεωρῶ σκόπιμο νά θυμίσω τή χρησιμότητα κάποιας εἰκονογράφησης διαλεγμένης εἰδικά γιά τό βιβλίο αὐτό (ἀπό ἀρχαῖες ἀγγειογραφίες καί θεατρικές σκηνές).

7.- Ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά προτείνω - εἰσηγοῦμαι: Τό κρινόμενο σύνολο νά διαπεμφθεῖ πρός τόν ΟΕΔΒ γιά νά ἐκδοθεῖ, σύμφωνα μέ τίς διαδικασίες πού προτείναμε στήν πράξη 87/78 (ὅπου ὁ λόγος γιά τό βιβλίο τῆς Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Εἰσαγωγή στίς ἱστορικές σπουδές), "προκειμένου νά ἀποτελέσει βοήθημα γιά τή διδασκαλία τῆς Λυρικῆς Ποίησης στή γ΄ γυμνασίου, (βοήθημα) διδασκόντων καί μαθητῶν καί σέ ἀριθμό ἀντιτύπων πού νά καλύπτει τίς ἀνάγκες αὐτῶν". (Νά ἐφαρμοστεῖ ἡ παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Π. 952/1937).

Ὁ τρίτος εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Τό βιβλίο "Ἀνθολόγιο λυρικῆς ποιήσεως γ΄ γυμνασίου" ἔχει σκοπό νά ὑπηρετήσει τή διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας ἀπό μετάφραση στήν τρίτη γυμνασίου. Εἶναι γραμμένο σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα: Περιλαμβάνει πολύ κατατοπιστική εἰσαγωγή καθώς καί τή διδακτέα ὕλη πού καθορίζει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα (ΦΕΚ 79/78) (ἐδῶ μπορεῖ νά ἐπισημανθεῖ ἡ ἀπουσία τοῦ ἐπιγράμματος, προφανῶς γιατί αὐτό δέν προσφέρεται γιά τή διδασκαλία λυρικῆς ποιήσεως).

Ἡ ἐργασία τῶν συλλογέων εἶναι πολύ προσεγμένη: ἔγινε ἐπιλογή τῶν καλύτερων λυρικῶν ποιημάτων σέ συνδυασμό μέ τίς καλύτερες νεοελληνικές μεταφράσεις τους. Ὁ σχολιασμός τῶν κειμένων εἶναι κύριος καί ἔπαρκής. Τά "θέματα γιά μελέτη - Ἐρωτήσεις" - πάντοτε πολύ οὐσιαστικά - δίνονται γιά παραστατικότητα καί συντελοῦν στήν πληρέστε-

ρη κατανόηση τῶν κειμένων.

Οἱ παρατηρήσεις μου περιορίζονται στή βελτίωση ὁρισμένων διατυπώσεων καί σέ ὀρθογραφικές διορθώσεις. Εἶναι σημειωμένες στό ἀντίγραφο τοῦ βιβλίου πού μοῦ δόθηκε, τό ὁποῖο καταθέτω μαζί μέ τήν εἰσήγησή μου αὐτή.

Συμπερασματικά, ἔχω τή γνώμη ὅτι τό βιβλίο, διορθωμένο στά ὑποδεικνυόμενα σημεῖα, εἶναι κατάλληλο νά χρησιμοποιηθεῖ ὡς διδακτικό ἐγχειρίδιο.

Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη καί ἡ συζήτηση στό Τμῆμα ἀναβάλλεται γιά τή Δευτέρα, 6 Νοεμβρίου.

Ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε.

Θέμα 3ο - Ἐπανέκδοση Κοσμογραφίας Γ΄ Λυκείου.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, εἶπε: ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. Φ.211.17/195/128472/30-10-1978 διαβίβασε αἴτηση τοῦ Ὁμότιμου Καθηγητῆ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Δημ. Κωτσάκη, ὁ ὁποῖος ζητεῖ προτοῦ γίνει ἡ ἀνατύπωση τοῦ βιβλίου του "Κοσμογραφία Γ΄ Λυκείου" νά κάνει ἐνημέρωση σέ μερικά σημεῖα αὐτοῦ (8-10), χωρίς νά ἀλλάξει καμιά σελίδα καί νά ἀντικαταστήσει τίς ἀσκήσεις, πού δέν μπαίνουν τώρα στίς ἐξετάσεις, μέ ἐρωτήσεις οἱ ὁποῖες θά πάρουν τό χῶρο τῶν ἀσκήσεων, χωρίς νά γίνει μεταβολή στίς σελίδες τοῦ βιβλίου, καί προτείνει νά γίνει δεκτό τό αἴτημα τοῦ κ. Κωτσάκη.

Τό Τμῆμα ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν πρόταση τοῦ κ. Βαρουχάκη.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 111/1978

Σήμερα 4 Νοεμβρίου 1978, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 8.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί ὁ Εἰσηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἀγγλικῶν Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἱστορίας Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἡ χωροθέτηση τῶν Λυκειακῶν Μονάδων. Εἰσηγητής ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ συζήτηση τοῦ 1ου θέματος ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

./.

'Ο εἰσηγητὴς τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "'Οριστικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα 'Ιστορίας Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔλαβε τὸ λόγο καὶ εἶπε:

1.- 'Οφείλω νὰ ὑπενθυμίσω τὰ ἑξῆς γεγονότα ποὺ ἀποτελοῦν προϊστορία τοῦ θέματος, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐθύνη νὰ εἶμαι εἰσηγητής:

α) 'Επειδὴ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸ 1974-75 τὸ ἴδιο βιβλίο 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων γιὰ τὴν Α΄ τάξη γυμνασίου καὶ Α΄ τάξη Λυκείου,

'Επειδὴ ἀναμενόταν ὅτι ἀπὸ τὸ 1978-1979 οἱ ἴδιοι μαθητὲς ποὺ εἶχαν διδαχθεῖ ἀπ' αὐτὸ τὸ βιβλίο στὴν Α΄ τάξη γυμνασίου θὰ ἔφθαναν στὴν Α΄ τάξη γενικοῦ λυκείου καὶ θὰ ἔπαιρναν τὸ αὐτὸ βιβλίο-πράγμα παιδαγωγικὰ ἀπαράδεκτο καὶ γι' ἄλλους λόγους ἀνεπιθύμητο-γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς εἴχαμε ἀπὸ πέρυσι ἐκπονήσει σχέδιο ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιὰ τὴ διδασκαλία ἱστορίας στὴν Α΄ γενικοῦ λυκείου, τὸ ὁποῖο σχέδιο ἔγινε ὁμόφωνα δεκτὸ ἀπὸ τὸ Τμῆμα Μ.Ε. (πράξη 135/77).

β) Στὸ σχέδιο αὐτὸ προτάσσονται: (1) οἱ σκοποὶ διδασκαλίας τῆς ἱστορίας στὸ λύκειο, (2) ἀρχὲς διαφοροποίησης τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας στὸ λύκειο καὶ (3) οἱ λόγοι ποὺ καθιστοῦσαν ἐπείγουσα τὴν ἀπόκτηση νέου βιβλίου 'Ιστορίας 'Αρχαίων Χρόνων γιὰ τὴν Α΄ γενικοῦ λυκείου.

γ) Μὲ βάση τὸ παραπάνω σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ μὲ εἰδικὲς ὁδηγίες ποὺ περιέχονται στὴν ἴδια πράξη (135/77) ἀνατέθηκε ἡ συγγραφὴ κατάλληλου βιβλίου στὸν κ. 'Επ. Βρανόπουλο. 'Η συγγραφὴ τοῦ κ. Βρανόπουλου βρίσκεται σήμερα σὲ διαδικασίες κρίσεως ἀπὸ ἁρμόδια 'Επιτροπὴ ποὺ ἔχει συγκροτήσει ὁ κ. 'Υπουργὸς Παιδείας. 'Η 'Επιτροπὴ Κρίσεως μᾶς ζήτησε πρόσφατα κάποιες διευκρινίσεις σχετικὲς μὲ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα· ἀπαντήσαμε μὲ τὴν πράξη 101/78 παρέχοντας καὶ τὴ διαβεβαίωση ὅτι γιὰ τὸ Τμῆμα μας τὸ σχέδιο ποὺ περιέχεται στὴν πράξη 135/77 ἀποτελεῖ πρόταση ἐπίσημου ἀναλυτικοῦ προγράμματος καὶ ὅτι δὲν ἔχουμε ἐμεῖς πρόθεση νὰ τὸ μεταβάλουμε κατὰ τὴ φάση αὐτὴ ποὺ συντάσσουμε ὁριστικὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα γιὰ τὴν α΄ τάξη γενικοῦ λυκείου.

./.

2.- Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω καί σύμφωνα μέ τά παραπάνω προτείνω: νά γίνει δεκτό ὅπως εἶναι τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος τό ὁποῖο περιέχεται στήν πράξη 135/77 μαζί μέ τίς παραγράφους, ὅπου ἐκτίθενται:

α) ὁ σκοπός διδασκαλίας τῆς ἱστορίας στό λύκειο καί

β) ἀρχές διαφοροποίησης τῆς διδασκαλίας στό λύκειο.

Τό προτεινόμενο κείμενο φωτοτυπημένο ἀπό τήν πράξη 135/1977 εἶναι τό ἀκόλουθο:

1.- Σκοπός (πλῆρες τό κείμενο στήν ἀπόφαση).

2.- Ἀρχές διαφοροποίησης (πλῆρες τό κείμενο στήν ἀπόφαση).

3.- Διδακτέα ὕλη (πλῆρες τό κείμενο στήν ἀπόφαση).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση καί ἔκρινε πλήρεις καί πειστικούς τούς λόγους ἀποδοχῆς τοῦ προγράμματος διδασκαλίας Ἱστορίας Ἀρχαίων Χρόνων στήν α΄ γενικοῦ λυκείου, ὅπως εἶχε συνταχθεῖ γιά τήν πράξη 135/77,

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται τό ἀναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας Ἱστορίας Ἀρχαίων Χρόνων στήν α΄ γενικοῦ λυκείου τό ὁποῖο ἐκτίθεται παρακάτω:

1.- Σκοπός

Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο εἶναι ἡ καλλιέργεια ἱστορικῆς συνείδησης καί κρίσης, μέ τό νόημα ὅτι: μέ τή σπουδή τοῦ ἀνθρώπινου παρελθόντος ὁ νέος ἄνθρωπος:

α) Προάγεται ἀνθρωπογνωστικά, ὥστε καλύτερα νά ἀντιλαμβάνεται καί ἀντικειμενικότερα νά ἑρμηνεύει καί ἀξιολογεῖ ὅσα συμβαίνουν γύρω του σήμερα.

β) Κατανοεῖ ὅτι ἡ Ἱστορία εἶναι ἔργο συλλογικό τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ εὐθύνη συλλογική ἀλλά καί προσωπική στό βαθμό πού καθένας συμβάλλει συνειδητά καί ἐλεύθερα στήν κοινή προσπάθεια.

γ) Ἐπισημαίνει τήν ἰδιαιτερότητα τῆς κοινωνίας ὅπου αὐτός ἀνήκει καί ἀναπτύσσεται, τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀπασχολοῦν αὐτή τήν κοινωνία, τήν ἀνάγκη συνεργασίας ὅλων τῶν μελῶν της γιά τήν ἐπί-

λυση τῶν ἐπιμέρους προβλημάτων καί τή συλλογική οἰκοδόμηση καλύτερου αὔριο· ἐπισημαίνει, τέλος, τήν ἀνάγκη συνεννόησης καί ἀμοιβαίου σεβασμοῦ ὅλων τῶν κοινωνιῶν γιά τήν εἰρήνη καί τήν εὐημερία ὅλων.

δ) Ἐπίσης, μέ τή διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο ἐπιδιώκεται στοιχειώδης τουλάχιστο καί βαθμιαία ἐνημέρωση τῶν μαθητῶν στή μεθοδολογία τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας καί τήν ἀξιολόγηση τῶν πηγῶν.

2.- Ἀρχές διαφοροποίησης

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στό Λύκειο παρακάμπτει μέ ἁπλή ὑπόμνηση τά διδαγμένα στό Γυμνάσιο μέ ἀφηγηματική μορφή ἱστορικά γεγονότα, ἀναζητεῖ τά βαθύτερα αἴτια τῆς ἱστορικῆς δράσης, ἐπιμένει στήν κριτική καί τήν ἀξιολόγηση τῶν γεγονότων, προχωρεῖ στήν ἑρμηνεία τῶν μορφῶν πολιτισμοῦ (οἰκονομική ζωή, κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση, δίκαιο, ἐπιστήμη, καλλιτεχνική δημιουργία, θρησκεία), τίς ὁποῖες ἀντικρίζει ὡς ἔκφραση συνολική τῶν συνθηκῶν ζωῆς καί τῆς βιοθεωρίας τῶν ἀνθρώπων τῆς ἱστορούμενης περιόδου. Ἔτσι ἡ Ἱστορία ἀντιμετωπίζεται ὡς τό κατεξοχήν ἀνθρωπογνωστικό μάθημα, γιατί τοῦτο σπουδάζει πραγματικές ἀνθρώπινες πράξεις.

3.- Διδακτέα ὕλη

Ἡ διδακτέα ὕλη γιά 3 ὧρες ἑβδομαδιαίας διδασκαλίας ὁρίζεται ὡς ἑξῆς:

1.- Εἰσαγωγή:

α) Ἡ ἱστορία ἔργο τοῦ ἀνθρώπου, καύχημα καί εὐθύνη του.

β) Προϊστορία. Πηγές τῆς ἱστορίας καί ἀξιολόγησή τους (θεμελίωση τῆς ἱστορικῆς γνώσης, τεκμηρίωση, διασταύρωση καί κριτική τῶν πληροφοριῶν).

γ) Περίοδοι τῆς ἱστορίας. Μεταβατικές ἐποχές καί συμβατικότητα τῶν ἱστορικῶν τομῶν.

δ) Ἔννοια καί περιεχόμενο τῆς πολιτικῆς ἱστορίας καί τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ.

ε) Μορφωτική ἀξία τῆς ἱστορικῆς γνώσης.

Ἡ ἀνατολική πολιτιστική παράδοση (ὡς τόν 5ο αἰ. π.Χ.):

α) Συνολική θεώρηση τῶν ἀνατολικῶν πολιτισμῶν: (1) Κίνας,

Ἰνδιῶν (ΙΙ), Αἰγύπτου, Μεσοποταμίας, Φοινίκης (Φοινίκων-Ἑβραίων).

β) Οἰκονομικοκοινωνική ζωή καί κρατική ὀργάνωση, παρουσίαση καί ἑρμηνεία τῆς Τέχνης, ἐπιστῆμες καί γράμματα, φιλοσοφία.

3.- Ὁ Μεσογειακός χῶρος κατά τήν Τρίτη-δεύτερη χιλιετία π.Χ.

α) Ἡ συνάντηση τοῦ "μεσογειακοῦ" καί τοῦ "βόρειου" ἀνθρώπου στήν ἑλληνική καί τήν ἰταλική χερσόνησο.

β) Ὁ Κρητικός καί ὁ Μυκηναϊκός κόσμος: οἰκονομική ζωή, κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση, γραφή, τέχνη. Ἀμοιβαῖες σχέσεις - Σχέσεις μέ τούς γύρω μεσογειακούς λαούς.

γ) Τό πολιτιστικό ὑπόβαθρο τῶν 3 μεγάλων μυθικῶν κύκλων, (Τρωϊκοῦ, Θηβαϊκοῦ, Ἀτρειδῶν).

4.- Μεταβατική ἐποχή (11ος αἰ. - 9ος αἰ. π.Χ.):

α) Ἐξήγησή της.

β) Τέχνη.

γ) Ἐγκατάσταση τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν στά μικρασιατικά παράλια.

δ) Διαμόρφωση πόλεων κρατῶν (ἀπό τό γένος στήν πόλη).

5.- Μητροπολιτικός καί ἀποικιακός Ἑλληνισμός ἀπό τόν 8ο ὡς τό τέλος τοῦ 6ου αἰ. π.Χ.

α) Ὁ ἀποικισμός (στή Μεσόγειο καί τόν Εὔξεινο).

β) Οἰκονομική ζωή καί κοινωνική ὀργάνωση.

6.- Πολιτική καί πολιτιστική ἐξέλιξη (ἀπό τόν 8ο ὡς τό τέλος τοῦ 6ου αἰ. π.Χ.)

α) Ἐξέλιξη τῶν πολιτευμάτων.

β) Παράγοντες γένεσης τῆς ἀρχαϊκῆς Τέχνης, τοῦ ἡρωϊκοῦ καί διδακτικοῦ ἔπους τῆς λυρικῆς ποίησης.

γ) Ἀπό τό Μῦθο στό Λόγο: γένεση τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψης καί τῆς φιλοσοφίας.

7.- Ἀθήνα καί Σπάρτη (ὡς τίς ἀρχές τοῦ 5ου αἰ. π.Χ.):

α) Παράγοντες ἀνάπτυξης στίς δύο κοινωνίες ὡς τή στιγμή πού ἔγιναν πόλοι ἕλξεως τοῦ μητροπολιτικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

β) Πολιτειακή ἐξέλιξη καί πολιτική ὀργάνωση τῆς Ἀθήνας. (Ἀριστοτέλους, Ἀθηναίων Πολιτεία).

./.

γ) Κοινωνική όργάνωση στίς δύο πόλεις καί ή θέση τῶν δούλων, εἰλωτῶν, (Πλάτων, Πολιτεία 563 β΄, 549 α΄, Θουκυδίδης 4,80 κ.τ.λ.).

8.- Ἀπειλή τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπό τήν Ἀνατολή, Θρίαμβος καί Ἀκμή:

α) Ὁ Περσικός ἐπεκτατισμός καί οἱ παράγοντες τῆς Ἑλληνικῆς νίκης (Ἡρόδοτος 5,78 κ.τ.λ.).

β) Σπέρματα καχυποψίας (479 π.Χ., γ΄ μεσσην. πόλεμος, 445 π.Χ., 433/2 π.Χ.) καί σφαῖρες ἐπιρροῆς.

γ) Ἐξέλιξη τῆς Συμμαχίας τῆς Δήλου (ἀπό ἀμυντικό συνασπισμό σέ "Ἡγεμονία" ἐπί τῶν συμμάχων.

δ) Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Περικλῆ καί ἡ Πολιτική τους.

9.- Ὁ Ἑλληνικός Διαφωτισμός (ἀπό τόν Ἡράκλειο ὥς τό Δημόκριτο):

α) Ἀπό τόν Ποιητικό στόν πεζό λόγο.

β) Σοφιστές-Σωκράτης (ἀπό τήν Κοσμολογία στήν Ἀνθρωπολογία).

γ) Γένεση καί ἀκμή, κορύφωση τῆς ἱστοριογραφίας.

δ) Ὁ ρόλος τοῦ θεάτρου στήν πολιτική καί πολιτιστική ζωή τῆς Ἀθήνας.

ε) Ἀπό τόν αὐστηρό "ρυθμό" στήν κλασική τέχνη (παράγοντες ἐξέλιξης, ρυθμολογία).

στ) Ἡ Ἀθήνα "σχολεῖο" τῆς Ἑλλάδας (Θουκυδίδης, Ἰσοκράτης, σχολές ρητορικές, φιλοσοφικές).

10.- Ἡ δοκιμασία τῶν "ἐσωτερικῶν" πολέμων (431-362 π.Χ.):

α) Πελοποννησιακός πόλεμος: αἴτια (Θουκυδίδεια ἀνάλυση), πολιτικοκοινωνικές διστάσεις, παθολογία τοῦ πολέμου (Θουκυδίδη 3,82-83), ἀλαζονεία τῆς δύναμης (Μῆλος 416 π.Χ.), ἀλόγιστος ἐπεκτατισμός (415-13 π.Χ.) καί συνέπειές του (411 π.Χ., 406 π.Χ.). Ξενοφώντα

β) Πτώση καί Παλινόρθωση τῆς Δημοκρατίας (Ἑλληνικά α΄-β΄), τό ψήφισμα τῆς Λήθης (404/403 π.Χ.).

γ) Ἡ ἐπέμβαση τοῦ ξένου "παράγοντα" στά ἐσωτερικά τῶν Ἑλλήνων. Ἡ κορύφωση τοῦ κακοῦ μέ τήν Ἀνταλκίδεια Εἰρήνη (!).

δ) Ἡ ἀναλαμπή τῆς Θήβας καί ἡ τελική ἀποτυχία τῶν πόλεων - κρατῶν νά ἐπιτύχουν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀναζήτηση νέων σχημάτων (πανελλήνια κηρύγματα: Γοργίας - Ἰσοκράτης).

./.

11.- Ἡ πνευματική ζωή (τέλος 5ου - 4ος αἰ. π.Χ.):

α) Εὐριπίδης.

β) Ἡ "μέση" καί "νέα" ἀττική κωμωδία καί ὁ δικανικός λόγος ὡς ἔκφραση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

γ) Ἐπιστῆμες: ἰατρική, μαθηματικά κ.τ.λ.

δ) Ἡ φιλοσοφία ὡς ἔκφραση τῶν ἰδεολογικῶν ρευμάτων καί ἀνησυχιῶν τῆς ἐποχῆς: φιλοσοφία τῆς γνώσης καί τῆς πράξης (νεώτεροι, Δημόκριτος, Σωκρατικές σχολές), φιλοσοφία τῆς Πολιτείας καί τῆς Παιδείας (νεώτεροι Σοφιστές, Δημόκριτος, Πλάτων, Ἀριστοτέλης)

12.- Ἡ πολιτιστική παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στή Δ. Μεσόγειο τόν 5ο-4ο αἰ. π.Χ. καί ἡ ἐπίδρασή του στούς λαούς της:

α) Μετάδοση τοῦ ἀλφάβητου.

β) Ἐπιστήμη]

γ) Τέχνη) κυρίως στή Ν. Ἰταλία. Σικελία, Κυρηναϊκή

δ) Φιλοσοφία]

13.- Ὁ Μακεδονικός Ἑλληνισμός ἐπιβάλλει τήν ἕνωση τῶν Ἑλλήνων. Διάδοση τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ στήν Ἀνατολή.

α) Οἰκονομικά καί δημογραφικά προβλήματα (ἐπιστολές τοῦ Ἰσοκράτη πρός τό Φίλιππο).

β) Πολιτιστικές συνέπειες γιά τόν Ἑλληνισμό καί τόν ἄλλο κόσμο (ἀπό τήν κατάλυση τοῦ Περσικοῦ κράτους).

γ) Κοινωνικές καί οἰκονομικές συνέπειες γιά τόν Ἑλληνισμό.

δ) Κατάρρευση τοῦ θεσμοῦ πόλης-κράτους (ἀναφορά καί στίς Συμπολιτεῖες), συνέπειες γιά τό ἄτομο. Ἀποτυχία τῆς "Μοναρχίας" νά ἀποκαταστήσει ὁμόνοια καί εἰρήνη.

ε) Μεταρρυθμιστική προσπάθεια στή Σπάρτη, τελική ἀποτυχία.

στ) Φιλοσοφίες τῆς γαλήνης καί τῆς φυγῆς (κυνισμός, ἐπικουρισμός, στωϊκισμός). Κοσμοπολιτισμός.

14.- Ἑλληνιστικός πολιτισμός:

α) Ὁ "γάμος" τῆς Εὐρώπης μέ τήν Ἀσία (πρόκειται γιά τίτλο ζωγραφικοῦ πίνακα) ὡς ἔκφραση μιᾶς πολιτικῆς.

β) Οἰκονομική, γλωσσική, πνευματική διείσδυση τοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν Ἀνατ. Μεσόγειο. (Νά γίνει λόγος γιά τή διαμόρφωση τῆς "Κοινῆς"

γλώσσας).

γ) Οἰκονομική καί πολιτική ὀργάνωση τῶν ἑλληνιστικῶν κρατῶν.

δ) Νέο πνεῦμα στήν ἐπιστήμη (πείραμα, ἀνατομία, μελέτη τεχνικῶν ἐφαρμογῶν), ἐπιστῆμες, ἐπιστημονικά κέντρα, βιβλιοθῆκες, νέες γραφικές ὕλες.

ε) Ἡ ἑλληνιστική τέχνη ὡς ἔκφραση τῆς ἐποχῆς (μεγαλείου, ἀγωνίας.....).

15.- Ὁ Ἑλληνορωμαϊκός κόσμος (2ος αἰ. π.Χ. - 3ος αἰ. μ.Χ.):

α) Συνοπτική ἀναδρομή (μέ χάρτες) στή Ρωμαϊκή Ἱστορία ὡς τήν ἐποχή τῶν μεγάλων κατακτήσεων (146 π.Χ.).

β) Προβλήματα τῶν νικητῶν: Κοινωνική ἀνισότητα, προσπάθειες γιά μεταρρυθμίσεις - ἀντίδραση, ἐμφύλιοι πόλεμοι (αἴτια καί συνέπειες) ἀγωνία τῆς ρωμαϊκῆς Δημοκρατίας (146-27 π.Χ.).

γ) Ἡ ρωμαϊκή αὐτοκρατορία ὀργανώνεται ἐσωτερικά (27 π.Χ. - 14 μ.Χ.), ἀμύνεται, ἐπεκτείνεται καί σκληρύνεται (14-330 μ.Χ.)· μεταβολή τῆς PRINCIPATUS σέ DOMINATUM (3ος αἰ. μ.Χ.).

δ) Τό καύχημα τῆς Ρώμης: νομοθεσία, ρωμαϊκή "εἰρήνη".

ε) Ἀποτυχία τῆς Ρώμης: ἄλυτα κοινωνικά προβλήματα, δημογραφική κάμψη, κατάρρευση τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, δίωξη τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ τελικός θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ.

στ) Ρωμαϊκή Τέχνη (τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων).
Πνευματικά ρεύματα τῆς ἐποχῆς.

Ἐπίλογος

α) Κατάρρευση τοῦ Ἑλληνορωμαϊκοῦ κόσμου (αἴτια τῆς παρακμῆς). Γένεση τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους - Βυζαντινοῦ.

β) Κατακλυσμός τῶν βαρβάρων.

γ) Ἀναζήτηση τῆς ἑνότητας τοῦ Κράτους στήν "πίστη".

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Χωροθέτηση τῶν Λυκειακῶν Μονάδων" κ. Λ. 'Αδαμόπουλος, Εἰσηγητής, ἀνακοίνωσε ὅτι τό Τμῆμα 'Επιχειρησιακῶν 'Ερευνῶν τοῦ ΥΠΕΠΘ ἔστειλε ἀντίτυπα τῆς μελέτης "Χωροθέτηση τῶν Λυκειακῶν μονάδων" πού εἶχαν ζητηθεῖ μέ τήν πράξη 101/10-10-1978 τοῦ Τμήματος Μ.Ε.. Τά μέλη τοῦ Τμήματος Μ.Ε. ἔχουν ἤδη ἐνημερωθεῖ γιά τά συμπεράσματα τῆς μελέτης αὐτῆς μέ εἰσήγηση τοῦ κ. 'Αδαμόπουλου πού ἔγινε κατά τήν παραπάνω συνεδρία τοῦ Τμήματος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 112/1978

Σήμερα 6 Νοεμβρίου 1978, ημέρα Δευτέρα καί ώρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Αναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Ειδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εισηγητές κ.κ. Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκης, γιατί ἦταν ἀσθενής καί ὁ Εισηγητής κ. Κ. Φούσκας, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Κρίση βιβλίου: "Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως" Γ΄ Γυμνασίου. Εισηγητές οἱ κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β΄ καί Δ. Τομπαΐδης, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Δειγματοληπτική ἔρευνα γιά τά ἀποτελέσματα εἰσιτηρίων ἐξετάσεων Λυκείου περιόδου Σεπτεμβρίου 1978. Εισηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 3ο – Κρίση βιβλίου: "Ἐκθέσεις Ἰδεῶν" Αθανασίου Ρούστα. Εισηγητής ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 4ο – Προκηρύξεις συγγραφῆς βιβλίων Νέων Ελληνικῶν γιά τίς Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεις Γυμνασίου.

Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Στήν ἀρχή ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Αναστάσιος Πάγκαλος δίνει τό λόγο στό τρίτο εἰσηγητή τοῦ πρώτου θέματος "Ανθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως" κ. Ι. Αρβανίτη, Σύμβουλο Β΄, ὁ ὁποῖος θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ενικά

Εἰσαγωγή.- Σ'ἕνα σχολικό κείμενο, καί μάλιστα γιά μαθητές τῆς Γ΄ Γυμνασίου, ...τι περιλαμβάνεται ... στήν εἰσαγωγή καί τά σχόλια πρέπει νά εἶναι παιδευτικά ...ήσιμο, ἐπιστημονικά τεκμηριωμένο καί νά μήν ὑπόκειται σέ ἀμφισβητήσεις. Ἡ εἰσα-...γή τοῦ βιβλίου αὐτοῦ μπορεῖ νά στέκει ὡς προσωπική ἐργασία καί μέ τίς ἀμφιβο-...ίες ἀκόμη πού γεννᾶ στόν ἀναγνώστη, γιατί τόν προβληματίζει καί τόν παρακινεῖ ...ήν ἔρευνα. Μάντως, ὁ συγγραφέας ἑνός σχολικοῦ βιβλίου πρέπει νά εἶναι καί ὀάσκα-...ος, νά ἔχει "τριφτεῖ" στήν ἔδρα.

Ἐπί τοῦ προκειμένου, δυσκολεύεται κανείς νά δεχτεῖ ἀβασάνιστα πώς γενικά: ...ένας ἀρχαῖος Ἕλληνας λυρικός ποιητής ἦταν ὁ δημιουργός ὄχι μόνο τῶν ποιημάτων ...ου, ἀλλά καί τῆς μελωδίας καί τῆς χορογραφίας τους". Ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ ὅρος "λυ-...ικός" πολιτογραφεῖται στήν ἑλληνιστική ἐποχή (LESKY 172). Ἦταν λ.χ. ὑποχρεωτι-...ά ὅλοι ὅσοι γράφανε σέ μέτρα ἐλεγειακά (Σόλων, Θέογνης, Πλάτων, Θουκυδίδης κ.ἄ.) ...αί "μουσικοσυνθέτες", ὅπως λέμε σήμερα; Ἔπειτα, τά σημερινά μουσικά ἔργα εἶναι ...λότελα ἀνεπηρέαστα ἀπό τούς σύγχρονους θεσμούς καί τούς τρόπους ζωῆς; ("Ἐστω ...ό τραγουδάκι πού τό γέννησε ἡ ἀντίσταση κατά τῆ δικτατορία: "Νά 'τανε τό '21"). ...μφισβητήσιμα πάλι τά σχετικά μέ τό ὅτι: "Ἡ ἀρχαία ἑλληνική λυρική ποίηση γεννήθηκε ...πό τήν ἀνάγκη τοῦ ἀτόμου, πού ἀναπτυσσόταν σέ ἐλεύθερο πολίτη, νά ἐκφράσει...". ...ήπως καλύτερα: "πού συνειδητοποιοῦσε τήν ἀτομική του αὐθυπαρξία ὡς ἀξίας";

Τά εἴδη τῆς λυρικῆς ποίησης δέν καθορίζονται ἔτσι πού νά εἶναι ἱκανοποιη-...ικά κατανοητά καθένα τους. Ὅσο γιά τή σημασία τῆς λυρικῆς ποίησης χρειάζεται ...ουλάχιστον ἀνασκευή τῆς α΄ παραγρ., ὥστε νά καταστεῖ πειστικό τό κείμενο: ὄχι ...όγια μόνο μεγάλα χωρίς τήν εὔλογη καταξίωσή τους.

Μέ τό "ἐξυπηρετοῦσαν" πού κατά κόρο ἐπαναλαμβάνεται, παρουσιάζονται τά λυ-...ρικά ποιήματα ὡσάν μέσα ὑπηρετικά τῆς ζωῆς στίς διάφορες ἐκδηλώσεις της. Δέ στέ-...κει πάλι ἡ ἔκφραση στή σελ. 49: "Τήν ποίηση τήν (SIC) χρησιμοποίησε τό πιό πολύ ...γιά νά διατυπώσει...".

Ἐπικαλύψεις: ἡ τελευταία περίοδος τῆς σελ. I καί ἡ α΄ παράγραφος στό 3 ...ὑποκεφάλαιο.

Κείμενα

Λείπουν ὁλότελα τά Ἐπιγράμματα, ὁ Θέογνης, ὁ Ξενοφάνης κ.ἄ. Θά ἦταν δυνατόν ...νά βρεθοῦν μεταφράσεις ἱκανοποιητικές καί νά περιληφθοῦν στό Ἀνθολόγιο.

Περιλαμβάνονται τέσσερα ποιήματα ἀπαισιόδοξα ἄν ὄχι καί πεισιθάνατα: Ἡ ζωή ...μας (σ.24), Λάννου (σ.33), Τά νιάτα φεύγουν γρήγορα (σ.35), Τοῦ ἀνθρώπου λίγη ἡ μόρ-...εση (σ.59).

Θά ἔπρεπε νά ἀντιπροσωπεύονται περισσότεροι μεταφραστές, γιατί καί δικαιότερο ...εἶναι καί καλύτερα ὑπηρετεῖται ὁ σκοπός τοῦ Ἀνθολογίου. Ἀρκετά λ.χ. ἐπιγράμματα ...μεταφράζονται ἀπό τό Β. Λαζανά στό βιβλίο του "Ἀρχαῖα Ἑλληνικά Ἐπιγράμματα", 1971.

ρικά

λ. 5 : Ἀνακρέων καί Ἱππώνακτας --ἀνομοιομορφία,

I2 : Μοῖρες -- ἡ ἐπικρατέστερη παράδοση;

3I ; χλωροτύρι μυτζήθρα -- γενικά τό τυρί πού δέν ἔχει ἀκόμη φηθεῖ, πού μόλις ἔχει πήξει.

3θ : Ἔχομε -- (σωστότερα) ἔχουμε.

36 : στῆς νυχτός -- (νά διορθωθεῖ) στῆς νυχτιᾶς,

39 : σεντίνα --τό σωστότερο τό κατώτατο σημεῖο τοῦ σκάφους πού μαζεύονται τά βωμόνερα,

4θ : Πρβλ.: -- (καλύτερα) Πρβ.

90 : Πρόκειται ὄχι μόνο γιά τίς φυσικές χάρες τῆς Ἀθήνας ἀλλά καί γιά τίς ἀρετές τῆς πολιτείας,

96 : κοινοπαράδεκτες παραδόσεις -- λέγεται;

98 : Ἴτυς (Ἴτης) -- τουλάχιστον νά ἀναφερθεῖ ὅτι ὑπάρχει καί ἄλλη παραλαγή τοῦ μύθου.

ΟΤΑΣΗ

Νά προωθηθεῖ τό βιβλίο γιά ἔκδοση πρός κάλυψη τῆς ἄμεσης ἀνάγκης γιά τή διδασκαλία στό β΄ τετράμηνο τοῦ τρέχ. σχολ. ἔτους, ὑπό τίς ἑξῆς προϋποθέσεις:

1. Νά ἀναθεωρηθεῖ ἡ εἰσαγωγή, ὥστε νά εἶναι κατάλληλη γιά τήν τάξη, χωρίς περιττά ἀμφισβητήσιμα.

2. Νά ἀφαιρεθοῦν τά τέσσερα ἀπαισιόδοξα (ἤ καί πεισιθάνατα) ποιήματα, γιατί εἶναι παιδευτικά ἀπαράδεκτο στά παιδιά τῶν I4-I5 ἐτῶν νά προσφέρεται τέτοιου εἴδους ὕλη.

3. Νά γίνει, πρός ἀντικατάσταση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, τό συντομότερο προκήρυξη γιά τή συγγραφή πληρέστερου καί τελειότερου διδακτικοῦ βιβλίου.

στό σημεῖο αὐτό ἀφαιρέθηκε ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσίας.

Ὕστερα ἀπό τίς εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Φ. Φώρου, Δ. Τομπαΐδη καί Ἰ. Βανίτη, ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, μέλος τῆς Ὁμάδας ἐργασίας, ἔδωσε ἐπεξηγήσεις γιά τόν τρόπο συγγραφῆς τοῦ βιβλίου καί τά κριτήρια ἐπιλογῆς τῶν ποιημάτων πού ἀνθολογήθηκαν. Στήν παρατήρηση τῶν κ. εἰσηγητῶν γιά τήν ἀπουσία τοῦ ἐπιγράμματος, ἀπάντησε ὅτι ὁ λόγος εἶναι ὁ ἑξῆς:

Τό ἀρχαῖο ἐπίγραμμασυνήθως στή νεοελληνική μετάφραση χάνει πολλά ἀπό τήν ἰδιαίτερη ποιητική δύναμη πού ἔχει στό πρωτότυπο· συχνά κυριολεκτικά ἐξουδενώνεται. Ἄλλωστε πῶς μπορεῖ νά καλυφθεῖ μιά ὁλόκληρη διδακτική ὥρα μέ ἐπιγράμματα ἑνός ποιητῆ; Καλύτερο εἶναι, πράγμα πού γίνεται, τό ἐπίγραμμα νά διδάσκεται μέσα στό ἱστορικό πλαίσιο ὅπου ἀνήκει (πρβ. τά διδακτικά βιβλία Ἡροδότου Ἱστορία, Πλουτάρχου Βίοι).

./.

Σχετικά μέ τήν ἐπιφύλαξη τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη γιά τήν ἀκαταλληλότητα τῶν 4 ποιημάτων, ἐπειδή ἔχουν χαρακτήρα ἀπαισιόδοξο, λέγει ὅτι ἡ Ὁμάδα ἐργασίας δέ νόμισε ὅτι μπορεῖ νά ἀποσιωπήσει μιά χαρακτηριστική τάση καί διάθεση ὁρισμένων ἀρχαίων λυρικῶν καί ὅτι ἡ παράλειψη ποιημάτων μέ τό χαρακτήρα αὐτό θά στεροῦσε ἀπό τή συλλογή τό στοιχεῖο τῆς ἀντικειμενικότητας. Ὅσο γιά τίς ἐπιμέρους παρατηρήσεις πού ὀφείλονται στούς κ.κ, εἰσηγητές θά ἀξιοποιηθοῦν ἀπό τήν Ὁμάδα ἐργασίας ὥστε νά δοθεῖ στούς μαθητές τό βιβλίο ὅσο γίνεται βελτιωμένο.

Ἀκολούθησε διευκρινιστική συζήτηση στήν ὁποία πῆραν μέρος οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Δ. Σακκᾶς, Ἰ. Σκορδίλης καί Κ. Κατσιμάνης καί κατόπιν τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ Προέδρου κ. Ἀν. Πάγκαλου,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Κρίνει κατάλληλο γιά ἔκδοση ἀπό τόν ΟΕΔΒ σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 952/1937 "Περί ἱδρύσεως Ὀργανισμοῦ πρός ἔκδοση σχολικῶν κ.λ.π. βιβλίων". Τό διδακτικό βιβλίο "Ἀνθολόγιο Λυρικῆς Ποιήσεως" Γ΄ Γυμνασίου, πού κατάρτισε ἡ Ὁμάδα ἐργασίας πού συγκροτήθηκε μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 2148/17-8-1978 (ΚΕΜΕ) ἀπόφαση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν τά ποιήματα Νάννῳ τοῦ Μίμνερμου, Τοῦ ἀνθρώπου λίγη ἡ μπόρεση τοῦ Σιμωνίδη καί Ἡ ζωή μας τοῦ Σιμωνίδη τοῦ Ἀμοργίνου καί ἀξιοποιηθοῦν οἱ παρατηρήσεις τῶν κ.κ. εἰσηγητῶν.

Γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, πληροφόρησε τό Τμῆμα ὅτι ἡ Δ/νση Προγραμματισμοῦ Ε.Ε. κοινοποίησε στό ΚΕΜΕ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. Φ.646/110234/23-9-1978 πρός τούς Γενικούς Ἐπιθεωρητές Μ.Ε., ἐκτός ἀπό τούς Γενικούς Ἐπιθεωρητές τοῦ Νομοῦ Θεσσαλονίκης στίς ἕδρες τους, πού ἀναφέρεται σέ δειγματοληπτική ἔρευνα γιά τά ἀποτελέσματα τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων Λυκείου περιόδου Σεπτεμβρίου 1978.

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγηση του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. 126053/25-10-1978 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τῆς Μ.Ε. μᾶς ζητεῖται νά γνωμοδοτήσουμε σύμφωνα μέ τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 γιά τό βιβλίο τοῦ κ. 'Αθαν. Ρούστα "'Εκθέσεις 'Ιδεῶν" (γιά μαθητές τοῦ Λυκείου).

Στό βιβλίο ἀναπτύσσεται ἕνας μεγάλος ἀριθμός θεμάτων γενικότερου χαρακτήρα πού ὀνομάζουμε στή σχολική πράξη "πραγματεῖες". 'Η ἰδιοτυπία του ἔγκειται στό ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κάθε θέματος περιλαμβάνει δύο μέρη: α) Τήν ἑρμηνεία τοῦ θέματος, ὥστε αὐτό νά κατανοηθεῖ σωστά, καί β) "Ενα διεξοδικό διάγραμμα ἀναπτύξεως, στό τέλος τοῦ ὁποίου παρέχονται σχετικοῦ περιεχομένου γνωμικά καί φράσεις, ἐνῶ συχνά χρησιμοποιοῦνται καί κείμενα γνωστῶν συγγραφέων, πού ἄμεσα ἤ ἔμμεσα ἀναφέρονται στό θέμα. Στό Β΄ μέρος τοῦ βιβλίου πού ἐπιγράφεται "'Εκλεκτά 'Αποσπάσματα" ὑπάρχουν χρήσιμες γνῶμες, σκέψεις καί ἐπιγραμματικές ἀπόψεις δοκίμων συγγραφέων. Στό τέλος, ἐκτός ἀπό τόν πίνακα περιεχομένων, ὑπάρχει καί ἀλφαβητικό εὑρετήριο ὅρων καί ἐννοιῶν, χάρη στό ὁποῖο τό βιβλίο γίνεται περισσότερο εὔχρηστο.

Παρά τίς κάποιες ἀδεξιότητες πού ἄλλωστε δέ λείπουν ἀπό παρόμοια ποινήματα (λ.χ. "μέ τό χρῆμα ἱδρύονται (...) ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα, σ. 165· "ὁ χρόνος πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος στή διάθεσή του γιά νά δημιουργήσει, ἐνόσω ζεῖ, εἶναι ἐλάχιστος, σ. 161), τό βιβλίο δέν εἶναι ἕνα ἁπλό ἐγχειρίδιο τοῦ εἴδους του, ἀλλά χαρακτηρίζεται ἀπό κάποια πνευματική διάθεση τοῦ συγγραφέα πού τό κάνει ἄξιο προσοχῆς, γιατί εἶναι σ' αὐτό ἐμφανής ἡ προσπάθεια νά ἀναλυθοῦν πληρέστερα ὁρισμένα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος θέματα.

"Ομως παρά τά προσόντα του τό βιβλίο δέ θά μποροῦσε τελικά νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο εὐνοϊκῆς εἰσηγήσεως, καί αὐτό γιά λόγους ἀρχῆς. Τό ΚΕΜΕ δέν εἶναι δυνατόν νά συνιστᾶ βιβλία πού ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ποιότητά τους ἀποτελοῦν σχολικά βοηθήματα τοῦ τύπου τῶν μεταφράσεων, τῶν λύσεων καί τῶν ὁδηγῶν ἐκθέσεων. 'Η ἀρχή ἡ ὁποία τηρεῖται σχετικά μέ τίς ἐκθέσεις, εἰδικότερα, εἶναι νά μπορέσουν

οἱ μαθητές, μέ τή μελέτη ἐγκυκλοπαιδικῶν καί λογοτεχνικῶν ἔργων καί τή γενικότερη καλλιέργεια πού τούς ἐξασφαλίζει τό σχολεῖο, νά ἐκθέτουν κάθε φορά κατά ἱκανοποιητικό τρόπο τίς ἰδέες τους πάνω σέ ἕνα διδόμενο θέμα καί ὄχι νά μελετοῦν βιβλία πού τούς παρέχουν ἕτοιμη ἀνάπτυξη συγκεκριμένων θεμάτων.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν πιό πάνω εἰσήγηση καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀποφασίζει ὁμόφωνα

Δέ χαρακτηρίζει τό βιβλίο ὡς χρήσιμο κατά τήν παράγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975, γιατί τά σχολικά βοηθήματα ὅπως οἱ "Ἐκθέσεις Ἰδεῶν" παρέχουν ἕτοιμη ἀνάπτυξη συγκεκριμένων θεμάτων, ἐνῶ τό μάθημα τῆς ἐκθέσεως σκοπό ἔχει νά καλλιεργήσει τήν ἱκανότητα τῶν μαθητῶν νά ἀναπτύσσουν κάθε φορά τό διδόμενο θέμα χρησιμοποιώντας τίς γνώσεις καί τήν εὐρύτερη καλλιέργειά τους (ἀπό τό σχολεῖο ἤ ὅσα κατ' ἰδίαν ἔχουν μελετήσει).

Γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ὁ κ. Πάγκαλος εἶπε ὅτι εἶναι ἀνάγκη τό Τμῆμα νά καταρτίσει τίς προκηρύξεις διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων, Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεων τοῦ Γυμνασίου. Γι' αὐτό παρεκάλεσε τόν κ. Ἰ. Ἀρβανίτη, Σύμβουλο Β΄, νά ἀναλάβει τήν πρωτοβουλία γιά τήν κατάρτιση τῶν προκηρύξεων ἀπό τούς φιλολόγους καί γιά τήν παρουσίασή τους στό Τμῆμα ὅσο τό δυνατόν συντομότερα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀγ. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 113/1978

Σήμερα 8 Νοεμβρίου 1978, ημέρα Τετάρτη καί ώρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Καλσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση βιβλίων Χημείας: 1) Β. Καρώνη-Κ. Γεώργιζα, Μαθήματα Ἐπιλογῆς Ἀνόργανης Χημείας, 2) Δ. Φούσκα, Ἐπιλογή θεμάτων Χημείας, 3) Μανωλκίδη-Μπέζα, Στοιχεῖα Ἀνόργανης Χημείας.
Κρίση βιβλίων Φυσικῆς: 1) Βαγγέλη Φωτεινόπουλου, Θέματα ἐπιλογῆς Β΄ Λυκείου, 2) Ἠλ. Κουγιουμτζόπουλου, Ἠλεκτρισμός, Ὀπτική, Μηχανική-Θερμότητα. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἀνακοινώσεις

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α' Βιβλία Χημείας:

1.- Τό βιβλίο τοῦ Δ. Φούσκα "'Επιλογή θεμάτων Χημείας" εἶναι προϊόν τῆς φροντίδας τοῦ συγγραφέα νά ἀνταποκριθεῖ στήν ἀνάγκη τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, πού ἐκπόνησε τό ΚΕΜΕ γιά τή Χημεία τῆς Β' Λυκείου (Πρόγραμμα Μαθημάτων ἐπιλογῆς), παρουσιάζει ἀξιοσημείωτο ἐνδιαφέρον καί ἐγκρίθηκε ἀπό τήν 'Επιτροπή πού συστήθηκε ἀπό τό ΥΠΕΠΘ νά κρίνει τά κατάλληλα ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τούς μαθητές τῆς Β' Λυκείου. Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμο.

2.- Τό βιβλίο τῶν Μανωλκίδη-Μπέζα "Στοιχεῖα 'Ανόργανης Χημείας" εἶναι νεώτερη ἔκδοση τοῦ παλιοῦ βιβλίου τους μέ συμπληρώσεις καί βελτιώσεις, ὥστε νά παρουσιάζεται ἀνανεωμένο στά χέρια τῶν μαθητῶν καί νά ἀποτελεῖ γι' αὐτούς ἕνα χρήσιμο βοήθημα γιά τή μελέτη τοῦ μαθήματος τῆς Χημείας στήν Α' καί Β' τάξη τοῦ Λυκείου. Περιέχει ὅλες τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπίσημου ἀναλυτικοῦ προγράμματος μέ τή γνωστή, ἀπό τίς παλαιότερες ἐκδόσεις, μεθοδικότητα καί ἐπιστημονικότητα πού χαρακτηρίζει τούς συγγραφεῖς. 'Αναμφισβήτητα ἐξ αἰτίας τῶν πολλαπλῶν ἐκδόσεών του τό βιβλίο αὐτό εἶναι ἀπαλλαγμένο, σχεδόν τελείως, ἀπό ἀβλεπτήματα, πού δέν θά μποροῦσε νά ἀποφύγει ἕνα βιβλίο μέ τήν πρώτη ἔκδοσή του. Τό βιβλίο αὐτό μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς καλό βοήθημα μαθητῶν καί καθηγητῶν καί εἰσηγοῦμαι γιά τούς λόγους αὐτούς νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμο.

3.- Τό βιβλίο τῶν Κ. Γεώργιζα-Β. Καρώνη, μέ τόν τίτλο "Μαθήματα 'Επιλογῆς 'Ανόργανης Χημείας" γιά τή Β' Λυκείου, ἀποτελεῖ μιά προσεγμένη ἔκδοση. 'Η ὕλη πού περιέχει εἶναι ἐπιστημονικά καί παιδαγωγικά γραμμένη. 'Η διατύπωση τῆς θεωρίας, οἱ ἐρωτήσεις, τά προβλήματα καί κυρίως οἱ ὁδηγίες γιά πειράματα κάνουν τό βιβλίο χρησιμότατο, τόσο στά χέρια τοῦ μαθητῆ ὅσο καί τοῦ καθηγητῆ πού θέλει νά συνοδεύσει τή θεωρητική μέ τήν πειραματική διδασκαλία. Τό βιβλίο αὐτό ἔχει κριθεῖ ὡς κατάλληλο ἀπό τήν 'Επιτροπή ἐλεύθερων βοηθημάτων Χημείας,

πού συγκρότησε τό ΥΠΕΠΘ. Γιά τό λόγο αὐτό εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά χαρακτηρισθεῖ τό βιβλίο αὐτό ὡς χρήσιμο.

Β΄ Βιβλία Φυσικῆς

1.- Τό βιβλίο τοῦ Βαγγέλη Φωτεινόπουλου "Φυσική-Θέματα ἐπιλογῆς Β΄ Λυκείου" ὀφείλεται στήν προσπάθεια τοῦ συγγραφέα νά καλύψει τίς ἀνάγκες τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὕστερα ἀπό τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἀπό τό ΚΕΜΕ γιά τά μαθήματα ἐπιλογῆς (Φυσική, Χημεία, Ἱστορία κ.λ.π.).

Τό βιβλίο αὐτό κρίθηκε ἀπό τήν ἁρμόδια Ἐπιτροπή Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων κατάλληλο, ὑπό τόν ὅρο ὅτι θά γίνουν μερικές βελτιώσεις.

Πραγματικά ὁ συγγραφέας ἐπιμελήθηκε τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖο μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς ἕνα καλό βοήθημα γιά τό μαθητή, ἀλλά καί τόν καθηγητή.

Γιά τό λόγο αὐτό εἰσηγοῦμαι νά χαρακτηρισθεῖ τό βιβλίο αὐτό ὡς χρήσιμο.

2.- Τά βιβλία τοῦ Ἠλία Κουγιουμτζόπουλου "Ἠλεκτρισμός", "Ὀπτική", "Μηχανική-Θερμότητα" εἶναι μεταγλωττίσεις καί βελτιώσεις τῶν παλαιῶν βιβλίων τοῦ συγγραφέα πού χαρακτηρίζεται γιά τήν παιδαγωγική καί ἐπιστημονική κατάρτισή του. Τά βιβλία αὐτά εἶναι ἀπό τά καλύτερα στό εἶδος τους καί ἡ ἁρμόδια Ἐπιτροπή Κρίσεως ἐλεύθερων βοηθημάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ τά ἐνέκρινε ὡς κατάλληλα.

Συμφωνῶ μέ τήν Ἐπιτροπή Κρίσεως καί εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά χαρακτηρισθοῦν τά βιβλία αὐτά ὡς χρήσιμα, γιατί εἶναι καλά βοηθήματα γιά τούς μαθητές.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διετύπωσαν τίς ἀπόψεις τους.

Οἱ κ.κ. Ἀν. Πάγκαλος, Ἰ. Ἀρβανίτης καί Φ. Βῶρος εἶπαν:

1.- Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Διοίκηση προκάλεσε τήν ἐκδήλωση διαφόρων συγγραφέων-ἐκδοτῶν γιά τή δημιουργία βιβλίων "ἐπιλογῆς" β΄ λυκείου

./.

2.- Είναι επίσης γεγονός ότι η Επιτροπή Κρίσεως τών ειδικών αυτών βοηθημάτων δέν απέρριψε τά υποβληθέντα βιβλία μέ ενιαίο κριτήριο (τύπου ή ουσίας) καί γιά τό λόγο αυτό τό Τμήμα Μ.Ε. επιφυλάχτηκε νά εγκρίνει τή σχετική πράξη τής Επιτροπής Κρίσεως (Πράξη Τμήματος Μ.Ε. 80/1978).

3.- Ύστερα άπ' αυτά ή Διοίκηση βρέθηκε στήν ανάγκη νά αναθέσει σέ καθιερωμένους συγγραφείς νά γράψουν τά αναγκαία βοηθήματα. Έτσι οί συγγραφείς-έκδότες, πού αρχικά είχαν κινητοποιηθεί μέ τήν ανακοίνωση τής Διοίκησης, έμειναν χωρίς νόμιμη απόρριψη τών έργων τους (κατά τή γνώμη μας καί σύμφωνα μέ τά παραπάνω).

4.- Επειδή ή Διοίκηση βρέθηκε στήν ανάγκη κάποιας δυσχέρειας έναντι τών συγγραφέων-έκδοτών καί επειδή έμείς-όργανο γνωμοδοτικό γιά τή Διοίκηση-δέ μποροΰμε νά άγνοοΰμε τή συγκεκριμένη πραγματική δυσχέρεια, προτείνουμε (αντίθετα μέ τή σταθερή θέση μας πού είναι απορριπτική γιά "βοηθήματα" όταν ύπάρχουν επίσημα εγχειρίδια έκδοσης ΟΕΔΒ) νά γνωμοδοτήσουμε καταφατικά σέ τούτη τήν περίπτωση (εξετάζοντας βέβαια τήν ουσιαστική καταλληλότητα τών κρινόμενων τώρα βοηθημάτων) καί νά θεωρήσουμε τά βοηθήματα αυτά "χρήσιμα" κατά τήν έννοια τοΰ άρθρου 2 παρ. 5 **καΐ** Ν.186/1975 (γιά τίς σχολικές βιβλιοθήκες μόνο).

Ό κ. Βαρουχάκης είπε ότι τά κρινόμενα βιβλία είχαν βέβαια χαρακτηρισθεί ώς κατάλληλα νά χρησιμοποιηθοΰν γιά ελεύθερα βοηθήματα, άλλά μέ τήν ύπόθεση ότι δέ θά ύπήρχαν εγκεκριμένα διδακτικά βιβλία. Μέ τό νέο δεδομένο, ότι δηλαδή στό μεταξύ εξασφαλίσθηκαν διδακτικά βιβλία τοΰ ΟΕΔΒ, δέ νομίζω ότι πρέπει τό Τμήμα νά παρεκκλίνει άπό προηγούμενες παρόμοιες αποφάσεις του.

Ειδικότερα στίς περιπτώσεις τής Β' Λυκείου πρέπει νά τονισθεί ότι τυχόν έγκριση τέτοιων βιβλίων, μέ βέβαιο επακόλουθο τή χρησιμοποίησή τους άπό τούς μαθητές, θά επιφέρει σύγχυση ώς πρός τήν εξεταστέα ύλη στό πανελλήνιο διαγωνισμό γιά τήν όποία βιβλίο αναφοράς πρέπει νά παραμείνει τό εγκεκριμένο διδακτικό βιβλίο.

Τό Τμήμα μετά τήν εισήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

αποφαίνεται κατά πλειοψηφία

Τά βιβλία Χημείας τῶν: Β. Καρώνη-Κ. Γεώργιζα "Μαθήματα ἐπιλογῆς 'Ανόργανης Χημείας", Δ. Φούσκα "'Επιλογή θεμάτων Χημείας", Μανωλκίδη-Μπέζα "Στοιχεῖα 'Ανόργανης Χημείας" καί τά βιβλία Φυσικῆς τῶν: Βαγγέλη Φωτεινόπουλου "Θέματα ἐπιλογῆς Β΄ Λυκείου" καί 'Ηλ. Κουγιουμτζόπουλου "'Ηλεκτρισμός", "'Οπτική", "Μηχανική-Θερμότητα", δέ μποροῦν νά χαρακτηριστοῦν ὡς χρήσιμα κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75, ἐπειδή ὑπάρχουν ἀντίστοιχα διδακτικά ἐγχειρίδια τοῦ ΟΕΔΒ, τά ὁποῖα πρέπει νά παραμείνουν τά μόνα βιβλία ἀναφορᾶς γιά τούς μαθητές, ἐνόψη μάλιστα καί τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν Πανελλήνιων ἐξετάσεων πού προβλέπονται γιά τή Β΄ Λυκείου.

Μειοψήφησαν οἱ κ.κ. 'Αναστ. Πάγκαλος, 'Ι. 'Αρβανίτης καί Φ. Βῶρος γιά τούς λόγους πού ἔχουν ἐκθέσει στή συζήτηση.

Θέμα 2ο: 'Ανακοινώσεις

'Ανακοινώθηκαν στό Τμῆμα:

1) 'Από τόν κ. Σκορδίλη τό ἔγγραφο τῆς Δ/νσεως Φυσικῆς 'Αγωγῆς ἀριθμ. Φ.711.31/353/128581/30-10-78 μέ τό ὁποῖο κοινοποιεῖται ἐγκύκλιος τοῦ κ. 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων πού ἀναφέρεται στόν Προγραμματισμό τῶν ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων τῶν μαθητῶν-μαθητριῶν Γυμνασίων-Λυκείων σχολικοῦ ἔτους 1978-79.

2) 'Από τόν κ. Παπασημακόπουλο ἡ 'Υπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. 122490/18-10-1978 μέ θέμα τήν προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τή συγγραφή διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Γυμνασίου: 1) Φυσικῆς καί 2) Γεωγραφίας Γ΄ τάξεως.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 114/1978

Σήμερα 10 Νοεμβρίου 1978, ημέρα Παρασκευή καί ώρα 8.30 πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀν. Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Ν. Ἑλληνικῶν Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 2ο - Ἔγκριση πράξεως Ἐπιτροπῆς Κρίσεως γιά τό βιβλίο Φυσικῆς τῆς Γ΄ τάξεως Γυμνασίου. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, ἐκθέτει στό Τμῆμα τά ἑξῆς:

Οἱ Φιλόλογοι τοῦ Τμήματος, συζητήσαμε τό θέμα τῆς προκήρυξης τῶν διδακτικῶν βιβλίων γιά τό μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν τοῦ Γυμνασίου, καί τῶν τριῶν τάξεων, καί μετά ἀπό συζήτηση μέ βάση τά σχέδια προκηρύξεων τριῶν εἰσηγητῶν - ἕνα γιά κάθε τάξη - καταλήξαμε ὁμόφωνα στά κείμενα τῶν προκηρύξεων πού ἀκολουθοῦν.

1.- Προκήρυξη γιά τήν Α΄ τάξη, Εἰσηγητής ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής:

./.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας" Α΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου

1.- Σκοπός τοῦ βιβλίου.

Ὁ σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά ὑπηρετήσει τίς διδακτικές ἀνάγκες σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα (ΦΕΚ 270/20-9-1977). Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά προσπαθήσουν, ὥστε ὁ σκοπός αὐτός νά πραγματοποιηθεῖ μέ τήν κατάλληλη ἐπιλογή καί παρουσίαση τῆς προβλεπόμενης γιά τήν Α΄ τάξη διδακτέας ὕλης.

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου.

Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ προβλεπόμενη γιά τήν Α΄ τάξη ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, καί συγκεκριμένα: α) Κείμενα ἀπό τή λαϊκή δημιουργία: παραμύθια, μύθοι, παραδόσεις, δημοτικά τραγούδια (ἐκτός ἀπό τά ἀκριτικά καί τά κλέφτικα), καθώς καί ἀποσπάσματα ἀπό ἄλλα λαϊκά κείμενα. β) Ἀπό τήν προσωπική λογοτεχνική δημιουργία: Ι) πεζογραφία: περιγραφές, ἀφηγήσεις, ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις, διηγήματα, ἀποσπάσματα ἀπό μυθιστορήματα μέ ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη αὐτοτέλεια, ἁπλά μελετήματα, ΙΙ) ποιήματα εὔληπτα, παραδοσιακά καί σύγχρονα, καί ΙΙΙ) περιορισμένο ἀριθμό πεζῶν καί ποιημάτων ἀπό τήν ξένη λογοτεχνία σέ δόκιμες μεταφράσεις.

3.- Διάταξη τῆς ὕλης.

Τά κείμενα πού θά περιέχονται στό βιβλίο τῆς Α΄ τάξεως θά εἶναι καταταγμένα κατά θεματικές ἑνότητες (λ.χ. ἡ θρησκευτική πίστη, ὁ ἄνθρωπος καί ἡ φύση, τό 1940 – ἡ κατοχή, ἡ ἀγάπη γιά τούς συνανθρώπους μας, οἱ φιλικοί δεσμοί, ἡ βιοπάλη, τό ἀγωνιστικό πνεῦμα τοῦ ἀτόμου, ἀπό τήν ἐθνική μας παλιγγενεσία, παλαιότερες μορφές ζωῆς, ἡ ἀποδημία, οἰκογενειακές σχέσεις, γνωριμία μέ τόν τόπο μας καί μέ ἄλλους τόπους, ἡ δοκιμασία τῆς Κύπρου, ἀθλητισμός, λαογραφικά θέματα, λαϊκό θέατρο).

Ἡ κάθε θεματική ἑνότητα θά ἔχει τόν ἰδιαίτερο ἀριθμημένο τίτλο της πού θά ἀποδίδει συνοπτικά τό περιεχόμενο τῶν κειμένων πού περι-

λαμβάνει. Ένας στίχος ή μιά φράση από τή δημώδη ή τή λόγια παραγωγή, πού θά βρίσκεται κάτω από τόν τίτλο μπορεῖ νά ὑποδηλώνει ἀκόμη πιό χαρακτηριστικά τό περιεχόμενο αὐτό. Ἡ αὐτοτέλεια τῆς κάθε θεματικῆς ἑνότητας θά ὑπογραμμίζεται μέ τήν ἰδιαίτερη εἰκόνα ἤ διακοσμητικό σχεδίασμα πού θά ὑπάρχει στήν ἴδια τή σελίδα μέ τόν τίτλο καθώς καί μέ τό ὅτι ἡ σελίδα αὐτή κατά τή σελιδοποίηση τοῦ βιβλίου θά εἶναι πάντοτε ἀριθμημένη μέ περιττό ἀριθμό.

Σέ μιά ἑνότητα τό κάθε κείμενο θά πλαισιώνεται: α) ἀπό σύντομο εἰσαγωγικό σημείωμα, β) ἀπό λεξιλόγιο, γ) ἀπό ἀσκήσεις καί δ) ἀπό σημείωμα γιά τό συγγραφέα.

Τό λεξιλόγιο θά περιέχει πολύ σύντομη διευκρίνιση τῆς σημασίας ὁρισμένων λέξεων πού ὑπάρχουν στό ἀντίστοιχο κείμενο. Τά σημειώματα γιά τό κάθε κείμενο καί τό συγγραφέα του θά εἶναι περιεκτικά, σαφή καί σύντομα. Οἱ ἀσκήσεις, τέλος, οἱ ὁποῖες θά ἀποσκοποῦν στήν πληρέστερη κατανόηση τοῦ κειμένου ἀλλά καί τήν παρακίνηση πρός αὐτενέργεια, πρέπει νά ἀνταποκρίνονται στήν ἀντιληπτική ἱκανότητα τῶν μαθητῶν τῆς Α΄ τάξεως τοῦ Γυμνασίου.

4.- Γλώσσα τοῦ βιβλίου.

Γλώσσα τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ μεσοελληνική γλώσσα τῆς ἐπίσημης γραμματικῆς τοῦ ΟΕΔΒ (ἔκδοση 1978).

5.- Εἰκονογράφηση.

Ἡ εἰκονογράφηση πρέπει νά συμβάλει στήν παραστατικότερη παρουσίαση τῶν διαφόρων κειμένων καί γενικότερα, στήν καλαίσθητη ἐμφάνιση τοῦ βιβλίου. Θά περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, εἰκόνες (φωτογραφίες-πίνακες) συγγραφέων ἤ σκηνῶν ἀπό τόν ἱστορικό, τόν κοινωνικό κτλ. βίο, καθώς καί διακοσμητικά σχήματα ("κοσμήματα"), ἰδιαίτερα στό τέλος τοῦ κάθε κειμένου.

6.- Ἔκταση βιβλίου - Προθεσμία ὑποβολῆς.

Τό βιβλίο θά ἀποτελεῖται ἀπό 18-23 τυπογραφικά συνηθισμένου σχήματος διδακτικοῦ βιβλίου. Ἡ προθεσμία ὑποβολῆς του ὁρίζεται σέ 15 μῆνες μετά τή δημοσίευση τῆς σχετικῆς προκηρύξεως στήν ἐφημερίδα τῆς

./.

Κυβερνήσεως. Τό βιβλίο θά ὑποβληθεῖ σέ ἕξη (6) ἀντίτυπα.

7.- Βραβεῖα καί Ἔπαινοι:

Α΄ Βραβεῖο	Β΄ Βραβεῖο	Γ΄ Βραβεῖο	Α΄ Ἔπαινος	Β΄ Ἔπαινος
500.000	400.000	300.000	200.000	150.000

2.- Προκήρυξη γιά τή Β΄ τάξη - Εἰσηγητής κ. Δημ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής:

./.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου
"Κείμενα νεοελληνικῆς λογοτεχνίας" Β' Γυμνασίου.

1. Σκοπός.

Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά ὑπηρετήσει τίς διδακτικές ἀνάγκες σύμφωνα μέ τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα (ΦΕΚ 270/20-9-77 τ.Α').

2. Ὕλη τοῦ βιβλίου.

Ὁρίζεται ἀπό τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα. Δηλαδή τό βιβλίο θά περιέχει, σύμφωνα μέ τούς γενικούς σκοπούς τῆς Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί τούς εἰδικούς σκοπούς τοῦ μαθήματος, τήν ἀκόλουθη ὕλη:

α) ἀπό τή λαϊκή δημιουργία: παραμύθια, μύθους, παραδόσεις, δημοτικά τραγούδια (ἰδιαίτερα τά ἀκριτικά καί τά κλέφτικα) καθώς καί ἀποσπάσματα ἀπό ἄλλα λαϊκά κείμενα.

β) ἀπό τήν προσωπική λογοτεχνική δημιουργία: i) πεζογραφήματα (περιγραφές, ἀφηγήσεις, ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις, διηγήματα, ἀποσπάσματα ἀπό μυθιστορήματα μέ ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη αὐτοτέλεια, ἁπλά μελετήματα), ii) ποιήματα εὔληπτα (παραδοσιακά καί σύγχρονα), iii) περιορισμένο ἀριθμό πεζογραφημάτων καί ποιημάτων ἀπό ξένη λογοτεχνία σέ δόκιμες μεταφράσεις.

3. Διάταξη τῆς ὕλης.

Τά κείμενα τοῦ βιβλίου θά εἶναι διαρθρωμένα κατά μικρές θεματικές ἑνότητες, π.χ. ἡ θάλασσα, ἡ ζωή στήν πόλη καί στήν ὕπαιθρο, ἡ σύγχρονη ζωή καί τά προβλήματά της, ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις κτλ.

Ἡ παρουσίαση τῶν κειμένων πού ἐπιλέγονται θά γίνεται μέ κατατοπιστικά εἰσαγωγικά σημειώματα, ὑποσέλιδες σημειώσεις (ἑρμηνεία ἄγνωστων λέξεων) καί ἐρωτήσεις γιά τήν κατανόηση τοῦ κειμένου.

Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά μεριμνήσουν ὥστε νά μήν παρατηρηθοῦν ἐπικαλύψεις ἀπό ἀνθολογούμενα κείμενα στά βιβλία τῶν ἄλλων τάξεων τοῦ γυμνασίου.

4. Γλωσσική μορφή τῶν κειμένων.

Ἡ γλωσσική μορφή τῶν κειμένων τοῦ βιβλίου εἶναι ἐκείνη πού ὁρίζεται ἀπό τό Ν.309/76 καί περιγράφεται ἀπό τή σχολική γραμματική. Οἱ συλλογεῖς μποροῦν νά κάμουν κάποιες ἐλαφρές προσαρμογές στά ἀνθολογούμενα κείμενα, ἰδίως ἀπό ὀρθογραφική ἄποψη, ὥστε αὐτά νά παρουσιάζουν γλωσσική ὁμοιογένεια.

5. Εἰκονογράφηση.

Ἡ εἰκονογράφηση, πού πρέπει νά συμβάλλει στήν καλαίσθητη ἐμφάνιση τοῦ βιβλίου, θά περιλαμβάνει εἰκόνες συγγραφέων ἤ σκηνῶν ἀπό τόν ἱστορικό, κοινωνικό κτλ. βίο καί διακοσμητικά σχήματα.

6. Ἔκταση.

Δεδομένου ὅτι τά κείμενα τοῦ βιβλίου θά διδαχτοῦν σέ 50-60 περίπου διδακτικές ὧρες καί ὅτι ὁ καθηγητής πρέπει νά ἔχει εὐχέρεια στήν ἐπιλογή τῶν κειμένων πού θά διδάξει, κρίνεται σκόπιμο νά περιέχει τό βιβλίο συνολικά ὕλη γιά 80-100 διδακτικές ὧρες. Ἔτσι ἡ συνολική ἔκταση τοῦ βιβλίου μπορεῖ νά ὑπολογιστεῖ στίς 350 σελίδες περίπου, δηλαδή στά 20-24 τυπογραφικά φύλλα.

7. Χρόνος συγγραφῆς.

Τό βιβλίο πρέπει νά ὑποβληθεῖ σέ 6 ἀντίτυπα δακτυλογραφημένα ἤ πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε.- Τμῆμα Διδακτικῶν Βιβλίων (Ἑρμοῦ 15) μέσα σέ προθεσμία (15) μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

8. Βραβεῖα καί ἔπαινοι

Α' Βραβ.	Β' Βραβ.	Γ' Βραβ.	Α' ἔπ.	Β' ἔπ.
500.000	400.000	300.000	200.000	150.000

3.- Προκήρυξη γιά τή Γ΄ τάξη, Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄:

./.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου
"Νεοελληνικά ἀναγνώσματα" τῆς Γ΄γυμνασίου

1.- Σκοπός

Σκοπός τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου εἶναι νά ὑπηρετήσει τίς διδακτικές ἀνάγκες σύμφωνα μέ τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα (ΦΕΚ 79/15-5-78 τ.Α΄). Εἰδικότερα δηλαδή ἐπιδιώκεται, γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις, ἡ ἱστορική καί γενική ἐπισκόπηση τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας στό σύνολό της μέ τήν ἐπιλογή ἀντιπροσωπευτικῶν καί παιδευτικά κατάλληλων κειμένων.

'Ο σκοπός τοῦ μαθήματος θά πραγματοποιηθεῖ κατά τό δυνατόν στό ἀκέραιο μέ τή διδασκαλία καί εὐκολονόητων κειμένων τῆς καθαρεύουσας, πεζῶν καί ἐλάχιστων ποιητικῶν.

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο θά περιλαμβάνει χαρακτηριστικά κείμενα ἀπό τίς κυριότερες περιόδους τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ὅπως περιγράφονται στό ἀναλυτικό πρόγραμμα: "δημοτικά τραγούδια - κυρίως ἱστορικά, κείμενα τῆς κρητικῆς λογοτεχνίας, τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ, ἀπομνημονεύματα στή δημοτική, κείμενα τῆς ἑπτανησιακῆς σχολῆς, τῆς ἀθηναϊκῆς σχολῆς, τῆς λογοτεχνίας τοῦ μεσοπόλεμου καί τῆς νεώτερης σύγχρονης λογοτεχνίας, ἐπίσης δοκίμια καθώς καί ἀποσπάσματα θεατρικῶν ἔργων καί τέλος ἀποσπάσματα ἀπό τήν ξένη λογοτεχνία, ὅπως καί στίς προηγούμενες τάξεις".

Τό σύνολο τῶν κειμένων τῆς καθαρεύουσας δέ θά ξεπερνᾶ σέ σελίδες τό 10% τοῦ ὅλου βιβλίου.

3.- Διάταξη τῆς ὕλης

Ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου θά διαρθρώνεται ἔτσι πού νά διευκολύνεται, κατά τό δυνατόν, ὁ χωρισμός της σέ διδακτικές ἑνότητες.

Σέ κάθε μιά ἀπό τίς παραπάνω ἑνότητες θά προτάσσεται σύντομη γραμματολογική ἐνημέρωση.

Ὑποσέλιδα θά δίνεται ἡ ἑρμηνεία τῶν ἄγνωστων λέξεων καί ἐκφρά-

σεων μέ τήν ἐτυμολόγησή τους, ἄν κρίνεται ἀπαραίτητο, καί στό τέλος κάθε κειμένου ἤ ἑνότητας κειμένων θά ὑπάρχει βιογραφικό σημείωμα γιά τό συγγραφέα, σύντομα ἑρμηνευτικά καί πραγματολογικά σχόλια, παρατηρήσεις καί ἐρωτηματολόγιο γιά τήν ἐμβάθυνση στό κείμενο καί τή δημιουργική δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν.

Οἱ συγγραφεῖς πρέπει νά μεριμνήσουν ὥστε νά μήν παρατηρηθοῦν ἐπικαλύψεις ἀπό ἀνθολογούμενα κείμενα στά βιβλία τῶν ἄλλων τάξεων τοῦ γυμνασίου.

4.- Γλώσσα

Γλώσσα τῶν εἰσαγωγῶν, τῶν σχολίων, τῶν ἐρωτηματολογίων κτλ. εἶναι ἡ κοινή νεοελληνική, σύμφωνα μέ τή "Νεοελληνική γραμματική" τοῦ ΟΕΔΒ.

Τά κείμενα τῆς δημοτικῆς θά προσαρμοστοῦν ὀρθογραφικά σύμφωνα μέ τή σχολική γραμματική. Τά κείμενα τῆς καθαρεύουσας θά διατηρήσουν τήν ὀρθογραφία τους.

5.- Εἰκονογράφηση

Τό βιβλίο θά περιέχει πορτραῖτα καλλιτεχνικά καί φωτογραφίες χαρακτηριστικές τῶν ἀξιολογότερων συγγραφέων. Φωτογραφίες καί σχεδιάσματα σχετικά μέ τό περιεχόμενο τῶν κειμένων. Διακοσμητικά σχέδια ἀνάλογα μέ τό κείμενο. Δέν ἀποκλείονται τυχόν καινοτομίες τοῦ συγγραφέα-συλλογέα στήν ἐμφάνιση τοῦ βιβλίου, οἱ ὁποῖες θά κριθοῦν παιδευτικά χρήσιμες.

6.- Ἔκταση

Δεδομένου ὅτι τά "Νεοελληνικά ἀναγνώσματα" διδάσκονται περί τίς 65 διδακτικές ὧρες, ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου θά ἀνέρχεται σέ 22-25 τυπογραφικά φύλλα.

7.- Προθεσμία ὑποβολῆς

Τά εἰσαγωγικά σημειώματα, τά σχόλια, τά ἐρωτηματολόγια κτλ. θά γραφοῦν στή μιά μόνο ὄψη τοῦ φύλλου, μέ περιθώριο ἀριστερά ἴσο πρός τό 1/4 περίπου τοῦ πλάτους τῆς σελίδας.

./.

Τό βιβλίο θά ὑποβληθεῖ γιά κρίση στό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμῆμα Διδακτικῶν Βιβλίων (Ἑρμοῦ 15), σέ ἕξι (6) ἀντίγραφα δακτυλογραφημένα ἤ πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα, μέσα σέ προθεσμία 15 μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

8.- Βραβεῖα καί Ἔπαινοι

Α΄ Βραβεῖο	Β΄ Βραβεῖο	Γ΄ Βραβεῖο	Α΄ Ἔπαινος	Β΄ Ἔπαινος
600.000	500.000	350.000	250.000	200.000

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τά παραπάνω κείμενα τῶν προκηρύξεων, β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί γ) τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα :

Νά ἀποσταλοῦν οἱ προκηρύξεις γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν τοῦ Γυμνασίου (καί τῶν τριῶν τάξεων), ὅπως ἔχουν διατυπωθεῖ.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜ Ε, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.12/22/151814/29-12-1977 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ἀνατέθηκε ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου Φυσικῆς τῆς Γ΄ Γυμνασίου στούς κ.κ. 1) Λεκάτη Νικόλαο, καθηγητή Φυσικῶν τοῦ Λυκείου Προτύπου Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Ν. Σμύρνης, 2) Σχοινᾶ 'Αστέριο, καθηγητή Βαρβακείου Προτύπου Σχολῆς, 3) Σωτηρίου Αλέξανδρο, καθηγητή Φυσικῶν τῆς Σχολῆς 'Αναβρύτων καί 4) Χατζηφώτη Στυλιανό, καθηγητή Φυσικῶν Βαρβακείου Προτύπου Σχολῆς.

Οἱ συγγραφεῖς παρέδωσαν τό βιβλίο μέσα στίς νόμιμες προθεσμίες στήν ἁρμόδια 'Υπηρεσία τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας ἀπό τήν ὁποία κρίθηκε ὅτι ἐκπληρώνει τίς ὁδηγίες συγγραφῆς πού ὅρισε τό ΚΕΜΕ.

Κατόπιν τό βιβλίο παραδόθηκε γιά οὐσιαστική κρίση σέ ἐπιτροπή πού συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/10/34606/22-3-1978 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας. Τήν 'Επιτροπή ἀπετέλεσαν οἱ κ.κ. 1) Εὐθυμίου Παρασκευή, μόνιμη ἐπικουρική καθηγήτρια Β΄ ἕδρας Φυσικῆς Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, ὡς Πρόεδρος, 2) 'Ι. Μόσχος, Φυσικός 'Επόπτης Γ΄ ΑΕΠ 'Αθηνῶν, 3) Παπαγεωργόπουλος Θεοφάνης, Φυσικός, Γεν. 'Επιθ. Μ.Ε. τῆς Γ΄ 'Εκπαιδευτικῆς Περιφέρειας Δυτ. 'Αττικῆς, 4) Φλῶρος Παναγιώτης, καθηγητής Φυσικῶν τοῦ Λυκείου 'Αρρένων 'Αγίων 'Αναργύρων καί 5) Καρατζᾶ Κων/να, Φιλόλογος, ὑπάλληλος τοῦ ΟΕΔΒ, ὡς μέλη.

'Η 'Επιτροπή αὐτή προχώρησε σέ οὐσιαστική κρίση τοῦ βιβλίου καί ὅρισε εἰσηγητές τούς κ.κ. Θεοφ. Παπαγεωργόπουλο καί Παναγιώτη Φλῶρο γιά τό ἐπιστημονικό καί διδακτικό μέρος τοῦ βιβλίου καί τήν κ. Κων/να Καρατζᾶ γιά τό γλωσσικό.

Στίς εἰσηγήσεις τῶν παραπάνω εἰσηγητῶν ἀναφέρονται ὁρισμένα ἀβλεπτήματα, παραλείψεις καί τροποποιήσεις καθώς καί ἡ παρατήρηση ὅτι πρέπει νά χρησιμοποιεῖται παντοῦ τό α΄ πρόσωπο στό βιβλίο.

./.

Οἱ συγγραφεῖς ἀπάντησαν θετικά στίς περισσότερες παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία μετά ἀπ' αὐτό χαρακτήρισε τό βιβλίο ὡς κατάλληλο νά τυπωθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά χρήση τῶν μαθητῶν μέ τόν ὅρο ὅτι οἱ συγγραφεῖς θά συμμορφωθοῦν μέ ὅλες τίς παρατηρήσεις της.

Οἱ συγγραφεῖς ὅμως παρέδωσαν τό βιβλίο χωρίς νά συμμορφωθοῦν μέ τήν ἀπαίτηση τῆς Ἐπιτροπῆς καί ἔδειξαν ἀδιαφορία στήν προσπάθεια συμβιβασμοῦ πού ἀνέλαβα ἐγώ προσωπικά. Ἐκτός αὐτοῦ τό βιβλίο παραδόθηκε μέ μεγάλη ἀνομοιομορφία στά διάφορα μέρη του πού ἔγραφε χωριστά ὁ κάθε συγγραφέας.

Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι τήν μή ἔγκριση τοῦ βιβλίου γιά ἐκτύπωση του ἀπό τόν ΟΕΔΒ, ἐφόσον οἱ συγγραφεῖς δέν συμμορφώθηκαν μέ ὅλες τίς παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό σχετική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Στ. Παπασημακόπουλου νά μήν προχωρήσει ἡ διαδικασία γιά τήν ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου ἀπό τόν ΟΕΔΒ, ἐπειδή οἱ συγγραφεῖς του δέν συμμορφώθηκαν μέ ὅλες τίς παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως τοῦ βιβλίου.

Θέμα 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀνακοινώθηκαν στό Τμῆμα:

1) Ἡ Ὑπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.31/3/114218/114218/3-10-1978 μέ θέμα τήν ἔκδοση ὁδηγιῶν: α) γιά τή διδασκαλία καί τή χρησιμοποίηση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν Μαθηματικῶν καί β) γιά τή διδακτέα ὕλη καί τή μέθοδο διδασκαλίας τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων στό Γυμνάσιο.

2) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/240/125559/30-10-1978 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ μέ τό ὁποῖο ἀνακοινώνεται στόν καθηγητή Φυσικῆς Ἀγωγῆς Θωμᾶ Γιαννάκη ἡ γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό βιβλίο του "Ἱστορία τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς καί τοῦ Ἀθλη-

./.

πισμοῦ κατά τή Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή ἐποχή".

3) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.71/241/125561/30-10-1978 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ μέ τό ὁποῖο ἀνακοινώνεται στή Ντίνα Τάρη ἡ γνωμοδότηση τοῦ Τμήματος Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ γιά τό βιβλίο της "Ἡ κοινωνική καί ἐπαγγελματική θέση τῆς σημερινῆς γυναίκας".

4) Ἡ Ὑπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.15/32/119478/26-10-1978 γιά τήν ἔγκριση νέου διδακτικοῦ βιβλίου "Μαθηματικά Β΄ Λυκείου-Ὕλη Ἐπιλογῆς" τεῦχος Α΄ καί ἔκδοση αὐτοῦ ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

5) Ἡ ὑπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.15/31/128057/27-10-1978 γιά τήν ἔκδοση τῶν διδακτικῶν βιβλίων: "Μαθηματικά Α΄ Γυμνασίου" καί "Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου" ἀπό τόν ΟΕΔΒ σέ δύο ξεχωριστά τεύχη.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Αν. Μάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 115/1978

Σήμερα 15 Νοεμβρίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 9.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Μάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί οἱ Εἰσηγητές Δ. Τομπαΐδης καί Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Ἀναλυτικό πρόγραμμα Νέων Ἑλληνικῶν Α΄ τάξεως Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 2ο – Πρόγραμμα Λυκείων Ναυτικῆς Κατευθύνσεως. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.

ΘΕΜΑ 3ο – Ἀνακοινώσεις.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν τῆς Α΄ τάξεως Λυκείου πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ὧρες 4

Α΄ Γλωσσική διδασκαλία

Συμπλήρωση τῆς γλωσσικῆς καταρτίσεως τῶν μαθητῶν στή νεοελληνική (δημοτική) γλῶσσα μέ ποικίλες γλωσσικές ἀσκήσεις. Ἐξέταση τῶν ξενικῶν ἐπιδράσεων ἀπό τήν ἐπικοινωνία μέ ἄλλους λαούς καί ἀφομοίωση τῶν ξένων λέξεων ἀπό τή νεοελληνική. 'Ο πλουτισμός τῆς νεοελληνικῆς ἀπό τήν ἀρχαία, τή μεταγενέστερη καί τήν καθαρεύουσα γλώσσα. Εἰσαγωγή στήν ἐπιστημονική ὁρολογία.

Συστηματική εἰσαγωγή στή δομή καί τό ὕφος τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου. Κατά τή διδασκαλία τῶν κειμένων ἐπισήμανση καί αἰσθητική ἀνάλυση χαρακτηριστικῶν χωρίων γιά τήν ἀρχιτεκτονική σύνθεση καί τήν ἐκφραστική τους πληρότητα. Φράση ἁρμονική, ρυθμική, μουσική. Ἀνάλυση τοῦ ὕφους (πλαδαρό, ἄτονο, ἐπιτηδευμένο, ἀνθηρό, νευρῶδες, πυκνό, ἁπλό κτλ.). Κατά τή διδασκαλία κειμένων τῆς καθαρεύουσας σύγκρισή της, ὡς πρός τό τυπικό, μέ τή νεοελληνική. Δεδομένου ὅτι στήν τάξη αὐτή ἀρχίζει ἡ συστηματική διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, δέ γίνεται ἰδιαίτερη διδασκαλία τοῦ τυπικοῦ τῆς καθαρεύουσας.

Β΄ Διδασκαλία κειμένων

Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν ἔργων τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας, πεζῶν καί ποιητικῶν, δημοτικῶν καί προσωπικῶν, ἀπό κατάλληλη ἐγκεκριμένη συλλογή νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων ἤ καί ἀπό ἐγκεκριμένη αὐτοτελή ἔκδοση. Δυνατότητα ἐπίσης ἑρμηνείας ἐνίοτε καί ἄλλων λογοτεχνικῶν κειμένων, πού ἡ ἀξία τους παιδευτικά εἶναι ἀναμφισβήτητη.

Τά ἔργα αὐτά θά ἀναφέρονται σέ ὅλες τίς περιόδους τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας καί θά ἀντιπροσωπεύουν ὅλα τά εἴδη τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου (διηγήσεις, διηγήματα, ἐκλεκτά ἀποσπάσματα μυθιστορημάτων,

βιογραφίες, χαρακτηρισμοί, ἡμερολόγια, ἀπομνημονεύματα, μελέτες, κριτικές κτλ., δημοτικά τραγούδια, παροιμίες, παραδόσεις καί θρύλοι, ποιήματα ἐπικά - λυρικά καί ἐπικολυρικά). Τά κείμενα ὡς πρός τό μέγεθος καί τό περιεχόμενο θά εἶναι προσιτά γιά τή διδασκαλία.

Ἑρμηνευτική ἐπεξεργασία τῶν κειμένων σέ ἐπίπεδο ἀνάλογο πρός τήν πνευματική ἀνάπτυξη τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως. Ἀνάλυση τῶν πραγματολογικῶν, ἰδεολογικῶν καί μορφολογικῶν στοιχείων τῶν διδασκομένων ἔργων. Βαθύτερη ἐξέταση τῆς δομῆς καί τοῦ ἰδιαίτερου τρόπου τῆς λογοτεχνικῆς ἐκφράσεώς τους. Ἀνάλυση καί χαρακτηρισμός τοῦ ὕφους τους. Χαρακτηρισμός καί κατάταξη τῶν ἔργων σέ ἀντίστοιχα λογοτεχνικά εἴδη. Ἄσκηση τῶν μαθητῶν στή χρήση λεξικῶν, γραμματολογίας καί ἄλλων προσιτῶν καί κατάλληλων βοηθημάτων γιά τήν πνευματική τους ἀνάπτυξη. Ἐθισμός τους στήν καλαισθητική ἀνάγνωση τῶν πεζογραφημάτων καί τήν ἀπαγγελία τῶν ποιημάτων, καθώς καί στήν ἀποστήθιση ἐνίοτε ἐξαιρετικά ἐκλεκτῶν χωρίων.

Γ. Γραμματολογία-Μετρική

Κατά τή διδασκαλία τῶν κειμένων παρέχονται καί τά ἀπαραίτητα γραμματολογικά στοιχεῖα: Σύντομες καί οὐσιαστικές πληροφορίες γιά τούς συγγραφεῖς καί τά ἔργα τους, γιά τά εἴδη τῆς πεζογραφίας καί τῆς ποιήσεως καί γιά τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε εἴδους. Ἰδιαίτεροι ἐκφραστικοί τρόποι κατά λογοτεχνικό εἶδος καί κατά συγγραφέα. Τό ὕφος, τά προσδιοριστικά στοιχεῖα του καί τά εἴδη του. Τό προσωπικό ὕφος.

Κατά τή διδασκαλία τῶν ποιημάτων ἐπιδιώκεται ἡ ἐμπέδωση καί συμπλήρωση τῶν στοιχείων τῆς νεοελληνικῆς μετρικῆς πού ἔχουν διδαχθεῖ στό Γυμνάσιο. Εἴδη ἀδίδακτων στίχων (π.χ. τρισύλλαβος, δεκαεπτασύλλαβος), ἀπώλεια τοῦ μετρικοῦ τόνου, ρυθμός, χώρισμα λέξεως, διασκελισμός στίχου καί στροφῆς, ἐλεύθερος στίχος. Συστηματική διδασκαλία τῆς μετρικῆς ποιημάτων σταθερῆς μορφῆς: διστίχου, τριστίχου, τετραστίχου, σονέτου, ἐπιγράμματος.

Δ. Ἐκθέσεις

α) Προφορικές - Συνέχιση τῆς ἀσκήσεως τῶν μαθητῶν στόν προφορικό λόγο, ὅπως στό Γυμνάσιο (ἀνακοινώσεις, ἀφηγήσεις, διαλογικές

συζητήσεις). Ἔκθεση ἐργασιῶν σέ συνεχή λόγο μέ τή βοήθεια μόνο σύντομων σημειώσεων. Ἄσκηση στήν ἀπαγγελία ρητορικοῦ λόγου (στάση, ἔκφραση, ρυθμός, τόνος καί χρῶμα φωνῆς κτλ.). Ἐθισμός στήν ἀτομική καί ὁμαδική ἀπαγγελία.

β) Γραπτές – Γραφή μιᾶς ἐκθέσεως ἰδεῶν στό σχολεῖο ἀνά 15ήμερο καί σέ διάστημα μιάμισης ἤ δύο διδακτικῶν ὡρῶν. Θά γράφονται τουλάχιστον δέκα (10) ἐκθέσεις κατά τό διδακτικό ἔτος.

Θέματα ἐκθέσεων: Ἐντυπώσεις ἀπό ἐπισκέψεις σέ ἱστορικούς τόπους, ἀρχαιολογικούς χώρους, μουσεῖα, μνημεῖα, τεχνικά ἔργα, βιομηχανίες, πόλεις κτλ., ἐπίσης ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις. Περιγραφές καί χαρακτηρισμοί προσώπων, ὁμάδων, τάξεων, καταστάσεων, ἐνεργειῶν, γεγονότων, ἰδιαζόντων κοινωνικῶν καί ἐπαγγελματικῶν τύπων κτλ. Περιλήψεις καί στοιχειώδης κριτική ἀνάλυση τῶν λογοτεχνημάτων πού διδάχθηκαν. Ταξινόμηση ὑλικοῦ ἀπό διάφορα διδασκόμενα μαθήματα. Σύνταξη ἐπιστολῶν, ἀναφορῶν, αἰτήσεων, δημόσιων ἐγγράφων. Σύνθεση μικρῶν καί ἁπλῶν λογοτεχνημάτων (διηγημάτων ἤ καί ποιημάτων), σέ θέματα πού προτείνονται ἀπό τήν τάξη ἤ ὁρίζονται ἀπό τόν καθηγητή. Δύνανται οἱ μαθητές ἐπίσης νά ἀναπτύσσουν, σέ περιορισμένη πάντως κλίμακα, καί θέματα τῆς προσωπικῆς καθένας τους προτιμήσεως.

Οἱ ἐκθέσεις διορθώνονται μέ ἐπιμέλεια στό σπίτι ἀπό τόν καθηγητή καί σχολιάζονται στήν τάξη σέ μιά διδακτική ὥρα. Κατά τήν ἐργασία αὐτή ἐπισημαίνονται τά συνήθη καί κοινά σφάλματα (πραγματολογικά, λογικά, συντακτικά, ὀρθογραφικά, στίξεως, κυριολεξίας, διαρθρώσεως, συνθέσεως κτλ.), πρός ἀποφυγή ἐπαναλήψεώς τους, καί γενικά παρέχονται ὁδηγίες γιά τήν ὀρθή σύνταξη τῶν ἐκθέσεων.

Δεδομένου ὅτι οἱ ἐκθέσεις ἀποτελοῦν δείγματα (ἔστω πρωτόλεια) τῆς προσωπικῆς δημιουργίας τοῦ μαθητῆ, θά διαβάζονται μερικές μέσα στήν τάξη ἀπό τίς ἀξιολογότερες ἤ καί ὁποιαδήποτε μέ κάτι τό ἀξιοπρόσεκτο. Θά ἀποφεύγεται κατά τό δυνατόν ἡ ἀνάγνωση συχνά τῶν ἐκθέσεων τῶν ἴδιων μαθητῶν. Ἔτσι οἱ μαθητές θά συζητοῦν μέ ἐνδιαφέρον καί θά σχολιάζουν καί τά δικά τους ἔργα, ὥστε καί πνευματικά θά προάγονται μέσῳ διαλόγου, ἀλλά καί θά ὠφελοῦνται μέ τήν κατά κάποιο τρόπο ἀξλη-

λοδιδασκαλία τους.

Σέ ὅλα τά στάδια τῆς διδακτικῆς ἐργασίας στίς ἐκθέσεις καταβάλλεται ἐπίμονη προσπάθεια γιά τήν ἄσκηση τῶν μαθητῶν στήν κυριολεκτική καί ἀκριβολογική ἔκφραση, στή σαφή, σύντομη καί παραστατική διατύπωση, στή λογική διάρθρωση τῶν νοημάτων καί γενικά στήν ὀρθή σύνθεση τῆς ἐκθέσεως. Ὑπογραμμίζεται ὡς κύριος στόχος ἡ ἁρμονική σχέση μεταξύ μορφῆς καί περιεχομένου καί καταπολεμεῖται συστηματικά ἡ γραπτή κενολογία καί λογοκοπία, πού μαρτυρεῖ ἀνεπάρκεια σέ διανοήματα καί ἀδυναμία στή σκέψη.

Μετά τόν εἰσηγητή τό λόγο ἔλαβε ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶπε:

Γιά τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἰ. Ἀρβανίτη ἔχω νά διατυπώσω δύο γενικές παρατηρήσεις, μιά τυπική καί μιά οὐσιαστική.

α) Τυπική· ἐπειδή τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν προϋποθέτει μεγάλη καί πολύπλευρη προσπάθεια, πολύωρες συσκέψεις ὅλων τῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος, ἔχω τή γνώμη ὅτι, ὅπως ἔγινε καί μέ τό πρόγραμμα τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τῆς ἴδιας τάξεως, ἔπρεπε, πρίν ὁ κ. Ἀρβανίτης παρουσιάσει σχέδιο προγράμματος στό Τμῆμα, νά συζητηθεῖ τό ὅλο θέμα ἀπό τούς φιλολόγους καί νά κατατεθεῖ κοινή εἰσήγηση.

β) Οὐσιαστική· καθώς τό πρόγραμμα αὐτό ἀφορᾶ τήν πρώτη τάξη ἑνός σχολείου μέ αὐτοτέλεια, τοῦ Λυκείου, ἦταν ἀπαραίτητο νά διατυπωθοῦν οἱ σκοποί τοῦ μαθήματος, πράγμα πού δέν ὑπάρχει στήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ἀρβανίτη. Καί ἐπειδή α) τό μάθημα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν πρέπει νά δικαιώσει τήν ἐξαιρετική θέση πού κατέχει στό πρόγραμμα, β) ἡ ὑποδομή τῶν μαθητῶν πού παρακολούθησαν τό τριτάξιο Γυμνάσιο ὡς πρός τό μάθημα αὐτό εἶναι σημαντικά διαφορετική ἀπό ἐκείνη τῶν μαθητῶν πού παρακολούθησαν τίς τρεῖς τάξεις τοῦ ἑξατάξιου Γυμνασίου, γ) σημειώθηκε ὡς τώρα σημαντική καθυστέρηση τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῶν Νέων Ἑλληνικῶν σέ σύγκριση μέ τά ἀνάλογα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Λυκείων καί δ) τί ἀφορᾶ τόν πλουτισμό τοῦ περιεχομένου τῶν μαθημάτων μέ τίς νεώτερες ἐπιστημονικές καί παιδαγωγικές κατακτήσεις, ἔχω τή γνώμη ὅτι τό

./.

σχέδιο προγράμματος τοῦ κ. Ἀρβανίτη, μεταγλώττιση τοῦ ἀντίστοιχου προγράμματος τοῦ 1969, δέν μπορεῖ οὔτε βάση τῆς συζητήσεως νά ἀξιοποιηθεῖ.

Προτείνω λοιπόν νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση καί ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Τμήματος νά δώσει χρόνο στούς φιλολόγους τοῦ Τμήματος νά ἐκπονήσουν ἕνα πραγματικά νέο πρόγραμμα, τό ὁποῖο νά παρουσιαστεῖ ὡς κοινή εἰσήγηση τους στό Τμῆμα καί ν' ἀποτελέσει πραγματική προσφορά μας στήν ἑλληνική παιδεία.

Ὁ κ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, πρόσθεσε: Πέρα ἀπό τά δυό σημεῖα πού ὁποῖα μέ πρόλαβε ὁ κ. Σπυρόπουλος ἐπιθυμῶ νά θυμίσω καί τοῦτο: ἀπό πέρυσι, ὅταν ὁλοκληρώσαμε τά προγράμματα τοῦ γυμνασίου, προγραμματίσαμε τήν προεργασία γιά τά ἀνάλογα προγράμματα τοῦ λυκείου· συγκεκριμένα, κάναμε κατανομή τοῦ ἔργου προετοιμασίας καί ὁ ὑποφαινόμενος ἀνέλαβε νά ἑτοιμάσει εἰσήγηση γιά τίς "ἐκθέσεις", ὁ κ. Τομπαΐδης τή "γλωσσική διδασκαλία" καί ἄλλοι συνάδελφοι ἄλλα. Κατά συνέπεια, προτείνω νά ἐπανέλθουμε στή διαδικασία ἐκείνη.

Στίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλου, ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης ἀπάντησε ὡς ἑξῆς: Συμφωνῶ μέ τόν κ. Σπυρόπουλο νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση στό Τμῆμα, γιά νά συζητηθεῖ πρῶτα ἀπό τούς Φιλολόγους τοῦ Τμήματος, ὥστε λόγω τῆς σοβαρότητας τοῦ θέματος, νά καταλήξουν σέ κοινό κείμενο.

Θά ἔπρεπε ὅμως ὁ κ. Σπυρόπουλος ἀπό πρωτύτερα νά εἶχε ζητήσει τή σχετική προεργασία, ἀφοῦ μάλιστα τοῦ εἶχα δώσει καί δακτυλογραφημένη τήν εἰσήγησή μου, καί νά μήν περιμένει τή συνεδρία τοῦ Τμήματος, γιατί ἔτσι χάνεται πολύτιμος χρόνος. Ἄλλωστε, ἀκριβῶς αὐτό τό νόημα εἶχε καί ἡ διανομή τῆς δακτυλογραφημένης εἰσήγησής μου σέ ὅλους τούς Φιλολόγους.

Τό Τμῆμα μετά ἀπό συζήτηση καί μέ πρόταση τοῦ Προέδρου του κ. Πάγκαλου

ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι

Νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση μέχρις ὅτου οἱ φιλόλογοι τοῦ Τμήματος μελετήσουν τό θέμα καί παρουσιάσουν κοινή εἰσήγηση

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- 'Η προτεινόμενη ρύθμιση προκύπτει ὡς ὑποχρέωση ὕστερα ἀπό τήν ἐξαγγελία τῶν νέων μέτρων, σύμφωνα μέ τά ὁποῖα ἡ ἐπιλογή ὑποψηφίων Α.Ε.Ι. ἀπό τό 1980-81 θά γίνεται μέ νέα κριτήρια καί προϋποθέσεις (πού ἡ ἔναρξή τους γίνεται τώρα μέ ἀφετηρία τούς μαθητές β΄ λυκείου).

2.- Τά Ναυτικά Λύκεια εἶναι Γενικῆς Κατευθύνσεως· κατά συνέπεια, οἱ μαθητές τους ἔχουν ἀφότου γράφτηκαν τά δικαιώματα-προσδοκίες τῶν μαθητῶν τῶν Γενικῶν Λυκείων· ἄρα, ὀφείλουμε νά μεθοδεύσουμε καί γι' αὐτούς τή δυνατότητα μαθημάτων "ἐπιλογῆς", ὥστε νά μποροῦν νά εἶναι ὑποψήφιοι γιά τά ΑΕΙ μέ τούς ἴδιους ὅρους πού θά ἰσχύουν γιά τούς συμμαθητές τους τῶν Γενικῶν Λυκείων.

3.- 'Η πρόταση πού ἀκολουθεῖ ἀφορᾶ τούς μαθητές τῆς Β΄ τάξεως πού σήμερα φοιτοῦν στά Λύκεια: 'Ιθάκης, Οἰνουσῶν, Βροντάδων Καρδαμύλων, Ἄνδρου, Κύμης, Γαλαξιδίου καί προτείνεται ὡς μεταβατική λύση.

4.- 'Η πληθυσμιακή εἰκόνα τῶν παραπάνω Λυκείων εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

Ν. Λύκεια	'Αριθμός μαθητῶν κατά τάξεις καί φύλο		
Ἄνδρου	29 + 31	16 + 21	16 + 7
Βροντάδων		13 —	19 —
Καρδαμύλων	3 —	10 —	
Οἰνουσῶν	11 + 2	22 + 1	15 + 4
'Ιθάκης	17 + 15	11 + 13	21 +14
Γαλαξιδίου	4 + 2		9 + 5
Κύμης	17 + 20	23 + 18	22 +12

5.- Σύμφωνα μέ τό συνημμένο πίνακα (ὅπου παρατίθενται τό ὡρολόγιο πρόγραμμα Γενικοῦ Λυκείου, τό σημερινό τῶν Ναυτικῶν Λυκείων καί ἡ πρότασή μας) προτείνεται τέτοια ρύθμιση στό ὡρολόγιο πρόγραμμα, ὥστε νά εἶναι δυνατή καί ἡ προσθήκη τῶν μαθημάτων "ἐπιλογῆς", ὅπως θά ἰσχύσουν γιά τά Γενικά Λύκεια. Λάβαμε ὑπόψη: (α) ὅτι σ' ὅλες

τίς περιπτώσεις ὑπάρχει δυνατότητα νά πραγματοποιηθοῦν 2-4 ὧρες μάθημα σέ ἕνα μόνο ἀπογευματινό (ἀφοῦ ὅλα τά Ναυτικά Λύκεια λειτουργοῦν σέ περιοχές, ὅπου οἱ μαθητές ζοῦν πολύ κοντά στό σχολικό χῶρο) καί (β) ἡ δαπάνη γιά τή δίκαιη αὐτή μεταβατική ρύθμιση ἀνέρχεται σέ μερικές μόνο δεκάδες διδακτικῶν ὡρῶν κάθε ἑβδομάδα (ὄχι μεγαλύτερη ἀπό ἐκείνη πού θά ἀπαιτηθεῖ γιά τήν περίπτωση "πρόσθετων μαθημάτων"· διευκρινίζεται πάντως ὅτι ἡ λύση "πρόσθετων μαθημάτων" εἶναι περιοριστική τοῦ δικαιώματος πού ἔχουν σήμερα οἱ μαθητές τῶν Ναυτικῶν Λυκείων).

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία:

1.- Ὁ κ. Πάγκαλος ἐνημέρωσε τό Τμῆμα ὅτι ἡ Διοίκηση ἀντιμετωπίζει τό θέμα αὐτό καί προσανατολίζεται πρός τήν ἐπίλυσή του μέ κάποιες πρόσθετες ὧρες γιά ὅσους ἐπιθυμοῦν.

2.- Ὁ κ. Γρατσέας ὑπογράμμισε ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν εἶναι μικρός καί δέν ἐνδείκνυται περισσότερη συμπύκνωση τῶν τμημάτων.

3.- Ὁ κ. Βαρουχάκης πρότεινε: (α) νά διατηρηθεῖ τό ὡρολόγιο πρόγραμμα ὅπως εἶναι καί (β) νά προστεθοῦν οἱ ὧρες πού προβλέπονται γιά "Ἐπιλογή" κύκλου "β" ὡς πρόσθετα μαθήματα γιά ὅσους ἐπιθυμοῦν, νά θεμελιώσουν δικαίωμα εἰσαγωγῆς στίς ἀντίστοιχες Ἀνώτατες Σχολές καί (γ) νά διατηρηθεῖ τό δικαίωμα εἰσαγωγῆς σέ Ἀνώτερες Σχολές ὅπως ἀκριβῶς θά συμβαίνει καί μέ τούς μαθητές τῶν Τεχνικῶν-Ἐπαγγελματικῶν Λυκείων.

Τό Τμῆμα ἀποφαίνεται μέ πλειοψηφία:

α) Νά ἰσχύσει γιά τά Ναυτικά Λύκεια στή Β΄ τάξη κατά τό σχολικό ἔτος 1978-79 καί στή γ΄ τάξη κατά τό σχολικό ἔτος 1979-80 τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ὅπως εἶναι σήμερα.

β) Πέρα ἀπ' αὐτό νά διδάσκονται ὡς πρόσθετες οἱ ὧρες "ἐπιλογῆς" κύκλου Β΄, ὥστε οἱ ἀπόφοιτοι νά ἔχουν τά ἀντίστοιχα δικαιώματα τῶν κατόχων τοῦ ἀπολυτηρίου τύπου Β΄ τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

γ) Νά διατηρηθεῖ τό δικαίωμα εἰσαγωγῆς σέ Ἀνώτερες Σχολές καί γιά ὅσους δέ θά παρακολουθήσουν τίς πρόσθετες ὧρες ἐπιλογῆς, ὅπως ἀκριβῶς θά συμβαίνει καί μέ τούς μαθητές τῶν Τεχνικῶν-Ἐπαγγελματικῶν Λυκείων.

Ὁ κ. Βῶρος μειοψήφησε γιατί θεωρεῖ νόμιμη τήν καθιέρωση (μεταβατική) τῶν ἐπιλογῶν καί τῶν δύο κύκλων (Α καί Β) γιά τούς λόγους πού ἔχει ἐκθέσει στήν εἰσήγησή του.

Μαθήματα	Γενικό Λύκειο			Ναυτικό Λύκειο			Πρόταση		
Θρησκευτικά	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Νέα 'Ελληνικά	4	4	4	4	3	3	4	3	3
'Αρχαία 'Ελληνικά	6	5	4	6	3	3	6	3	3
'Ιστορία	3	2	2	3	2	2	3	2	2
Στοιχεῖα Δημ.			1			1			1
Φιλοσοφικά		2	2		1	1		1	1
Μαθηματικά	5	4	3	4	4	4	5	4	3
Κοσμογραφία			1		2	1		1	1
'Ορυκτ.-Γεωλογία	1								
Φυσική-Χημεία	4	3	3	3	4	3	4	3	3
Ξένη γλῶσσα	3	2	2	4	4	5	5	3+1	3+1
Φυσική 'Αγωγή	3	3	3	3	3	3	1+2	1+2	1+2
Τεχνικά	1			1	1		2		
Μουσική	1								
Οἰκ. Γεωγραφία		1		1	1	1	1	1	1
Βιολογία			1			1			
'Υγιεινή-'Ανθρωπ.		1			1			1	
'Ιστορία 'Εμπ. Ν.				2	2			1	
Στοιχεῖα Ναυπ.						2			2
Στοιχεῖα Ναυτιλίας				3	2	3	3	2	2
'Εμπ. Ναυτ. Δίκαιο					1	2		1	1

Θέμα 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀνακοινώθηκαν στό Τμῆμα:

1) Ἡ ἀπό 3-11-1978 ἐπιστολή τοῦ Ἑλληνικοῦ Τμήματος τῆς Ἀνώτατης Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Στοκχόλμης μέ τήν ὁποία ὁ Δ/ντής, οἱ Καθηγητές καί οἱ σπουδαστές της ἐκφράζουν τίς θερμές εὐχαριστίες καί τά συγχαρητήριά τους στούς Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ κ.κ. Βῶρο, Μαυρομματάκο καί στούς εἰσηγητές κ.κ. Τομπαΐδη καί Χριστιά γιά τήν ὑψηλή κατάρτισή τους καί τήν ἀριστουργηματική παρουσίαση τῶν θεμάτων στά σεμινάρια πού ὀργανώθηκαν ἀπό τό ΥΠΕΠΘ.

2) Τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀριθμ. Φ.211.22/8/135534/10-11-1978 μέ θέμα: Ἐλεύθερα βοηθήματα Οἰκιακῆς Οἰκονομίας Γ΄ τάξεως Γυμνασίου.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 116/1978

Σήμερα 17 Νοεμβρίου 1978, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δημ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Αἴτηση Μαριάνθης Ζηκοπούλου γιά τή χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἀναφέρθηκε στό θέμα τῆς ἔρευνας, στήν ἐπιστολή τοῦ κ. Καζαμία, καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου WISCONSIN τῶν ΗΠΑ, Ἐπιστημονικοῦ Συνεργάτη τοῦ ΥΠΕΠΘ (Δ/νσεως Προγραμμάτων καί Μελετῶν), καί στό ἐρωτηματολόγιο πού πρόκειται νά χρησιμοποιηθεῖ καί τό ὁποῖο ἔχει ὑποβληθεῖ μόνο σέ ἀγγλική γλῶσσα.

./.

Τό Τμῆμα συζήτησε τό θέμα καί, ἐπειδή τόσο τό ἐρωτηματολόγιο ὅσο καί τό βιογραφικό σημείωμα τῆς ἐνδιαφερομένης ἔχουν συνταχθεῖ στήν ἀγγλική γλώσσα, δέ δέχτηκε περαιτέρω συζήτηση πάνω στό θέμα καί ἀνέβαλε τή λήψη ἀποφάσεως ὥσπου τά παραπάνω στοιχεῖα νά ὑποβληθοῦν στήν Ἑλληνική γλώσσα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 117

Σήμερα 20 Νοεμβρίου 1978, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 10.30' πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β'κ. Ν. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστασίου Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β'κ.κ. Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδης Κυρ. Κατσιμάνης καί Β. Θεοδωρακόπουλος χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β'κ. Νικ. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Α'τάξεως Γενικοῦ Λυκείου: α) Γαλλικά: Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β'κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, β) Ἀγγλικά: Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'καί Β. Θεοδωρακόπουλος. Εἰσηγη-

. / .

τῆς γ) Φυσικὴ Ἀγωγή: Εἰσηγητὴς ὁ εἰδικὸς Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης.

2. Μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Γ΄τάξεως Γενικοῦ Λυκείου: α) Φιλοσοφικά: Εἰσηγητὲς οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος Σύμβουλος Β΄καὶ Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής. β) Ἱστορία Εἰσηγητὲς οἱ Σύμβουλοι Β΄κ.κ. Φ. Βῶρος καὶ Ι. Ἀρβανίτης; γ) Ἀγωγὴ τοῦ Πολίτη: Εἰσηγητὴς ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.

3. Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καὶ ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τὸ Τμῆμα ἄρχισε τὴν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο: α) Γαλλικά

Ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ 1ου θέματος γιὰ τὸ μάθημα τῶν Γαλλικῶν κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, ἀφοῦ ἀνακοίνωσε στὸ Τμῆμα τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας, ποὺ ἀποτελέσθηκε ἀπὸ τοὺς: Σπυρόπουλο Ἠλία, Σύμβουλο Β΄τοῦ ΚΕΜΕ, Καλλένα Ἰωάννα, ΓΕΜΕ εἰδικότητας Γαλλικῆς, Ἀργέντη - Τριανταφυλλάκη Βαρβάρα καὶ Καλλιαμπέτσου Πηνελόπη καθηγήτριες Γαλλικῆς, γιὰ τὴν ἐκπόνηση τοῦ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Γαλλικῶν τῆς Α΄τάξεως Λυκείου, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τοῦ προγράμματος, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΓΑΛΛΙΚΑ (Ὧρες 3)

Σκοπός

Ἡ διδασκαλία τῆς γαλλικῆς στό λύκειο ἔχει σκοπό:

α) τή συμπλήρωση τῶν γνώσεων τοῦ Γυμνασίου, ὥστε ὁ μαθητής νά εἶναι ἱκανός νά ἐπικοινωνήσει προφορικά καί γραπτά μέ ἄτομα πού χρησιμοποιοῦν τή Γαλλική γλῶσσα.

β) τήν εἰσαγωγή στήν εἰδική ὁρολογία πού θά χρησιμεύσει στόν μαθητή στήν μελλοντική του σταδιοδρομία ἀνάλογα μέ τήν κατεύθυνση τῶν σπουδῶν του.

γ) τήν ἐξοικείωση μέ τά γαλλικά γράμματα καί τόν γαλλικό πολιτισμό, ὥστε νά προάγεται στόν μαθητή τό ἀνθρωπιστικό πνεῦμα καί ἡ ἰδέα τῆς ἀλληλεγγύης μεταξύ τῶν λαῶν.

Α΄ Λυκείου

1. Διδακτέα ὕλη.

Λεξιλόγιο.- Θά δοθεῖ λεξιλόγιο 400-500 νέων λέξεων ἀπό τό βασικό λεξιλόγιο 2ου βαθμοῦ μέ συχνή ἐπανάληψη τοῦ λεξιλογίου πού διδάχθηκε στό Γυμνάσιο. Ἰδιαίτερη προσοχή δίνεται στόν ἐμπλουτισμό τῶν γνώσεων μέ χρήσιμα παράγωγα τῶν ἤδη γνωστῶν καί τῶν νέων λέξεων ὡς καί μέ γαλλισμούς πού χρησιμοποιοῦνται στήν καθημερινή γλῶσσα.

Γραμματική καί συντακτικό. Ἐπανάληψη καί ἐμπέδωση τῆς ὕλης τοῦ Γυμνασίου μέ συχνές ἀσκήσεις προφορικές καί γραπτές. Διδασκαλία τῶν συνθέων χρόνων PLUS-QUE-PARFAIT καί FUTUR ANTERIEUR DE L'INDICATIF, τῶν ἀντωνυμιῶν, κυρίως τῶν προσωπικῶν στό σύνολό τους, τῶν κτητικῶν, τῶν ἀναφορικῶν, δεικτικῶν καί ἐρωτηματικῶν πάντοτε μέσα σέ φράσεις καί σέ EXERCICES STRUCTURAUX. Μελέτη τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων (SI + PRESENT/IMPARFAIT στή δευτερεύουσα), τῆς συμφωνίας τῆς παθητικῆς μετοχῆς σ'ὅλες τίς περιπτώσεις. Μέσα καί παθητικά ρήματα, χρήση προθέσεων μέ τά ρήματα, κυρίως τῶν προθέσεων DE, A, EN, PAR. Διδασκαλία τῶν ἀνωμάλων ρημάτων πού συναντῶνται στά διδασκόμενα κείμενα. Μετατροπή ἐνεργητικῆς φωνῆς σέ παθητική καί ἀντίστροφα.

Εὐθύς καί πλάγιος λόγος.

Π ρ ο φ ο ρ ά. Συνεχίζονται οἱ ἀσκήσεις φωνητικῆς καί προφορᾶς λέξεων καί φράσεων γιά νά συνειδητοποιήσουν οἱ μαθητές τήν σημασία τῆς σωστῆς ἐνφορᾶς (RYTHME ET INTONATION).

Προφορικές ἀσκήσεις. Θέ ἔχουν τό προβάδισμα ὅπως καί στό Γυμνάσιο. Διαλογική συζήτηση θά γίνεται μεταξύ καθηγητή καί μαθητῶν ἤ μεταξύ μαθητῶν σχετικά μέ τά θέματα τῶν κειμένων τοῦ βιβλίου ἤ μέ ἄλλα περιστασιακά θέματα, θά ἀποδίδεται περιληπτικά τό περιεχόμενο κεφαλαίων ἀπό τό βοηθητικό βιβλίο ἤ τό μαθητικό περιοδικό ἤ τό περιεχόμενο ἀπό ἀκρόαση δίσκων ἤ μαγνητοφωνημένων κειμένων.

Ἀνάγνωση: Σ'αὐτή τήν τάξη οἱ μαθητές πρέπει νά διαβάζουν μέ εὐχέρεια καί ἔκφραση ἀπό τό σχολικό τους βιβλίο πού θά παρέχει καί σύγχρονα λογοτεχνικά κείμενα, μέ μύηση στόν πολιτισμό τῆς Γαλλίας. Ἡ παράλληλη χρήση στό σπίτι βοηθητικῶν βιβλίων τῆς Γαλλικῆς λογοτεχνίας σέ ἁπλή γλῶσσα ἤ ἑνός γαλλικοῦ μαθητικοῦ περιοδικοῦ θεωρεῖται ἐποικοδομητική.

Γραπτές ἀσκήσεις : Ἀσκήσεις ὅπως καί στό Γυμνάσιο. Ἰδιαίτερη προσοχή θά δίνεται στή σύνταξη παραγράφων (συντόμων ἐνθέσεων) ἁπλῶν ἐπιστολῶν, περιλήψεων, παραφράσεων κτλ. πού θά ἔχουν προπαρασκευασθεῖ προφορικά ἀπό τόν καθηγητή μέ κατάλληλες ἐρωτήσεις, ἐπίδειξη εἰκόνων κλπ. Ἀπό καιρό σέ καιρό οἱ γραπτές ἀσκήσεις μποροῦν νά ἀντικατασταθοῦν μέ ποικίλες ἀσχολίες "Ἐκτός μεθόδου" π.χ. τήν ἐκμετάλλευση ὑλικοῦ ἀπό τά ἁπλά κείμενα γαλλικῆς, ἀπό εἰκόνες ἤ πίνακες, ἀπό ταινίες ἤ κασσέτες, ἀπό φίλμς.

2. Μεθοδικές Ὁδηγίες

Μεθοδολογία: Κάθε ~~ἑνότης μαθήματος~~ διδακτική ἑνότητα μπορεῖ νά παρουσιασθεῖ σέ δύο φάσεις:

1η φάση Προφορική παρουσίαση τοῦ μαθήματος

- Ὁ καθηγητής παρουσιάζει σύντομα τό κέντρο ἐνδιαφέροντος τοῦ μαθήματος καί τά βασικά στοιχεῖα του (νέες λέξεις, νέες δομές).

Ἄν τό κείμενο εἶναι πολύ μεγάλο ἤ πολύ πλούσιο μπορεῖ νά παρουσιάσει μόνο ἕνα μέρος του καί νά περιορισθεῖ στά νέα στοιχεῖα τά πιό "παραγωγικά" ἀπό γλωσσικῆς ἀπόψεως. Τά στοιχεῖα αὐτά θά ἀπο -

φαφηνίζονται προφορικά, στά γαλλικά, καί μόλις ὁ καθηγητής βεβαιωθεῖ ὅτι οἱ μαθητές τά κατάλαβαν θά ζητήσει ἀπ'αὐτούς νά τά ἐπαναχρησιμοποιήσουν ἀμέσως καί προφορικά σέ διαφορετικές καταστάσεις.

- Ἀνάδραση τοῦ κειμένου ἀπό μαγνητοταινία ἤ καφσέτα - ἀνάγνωση ἀπό τόν καθηγητή ἐνῶ οἱ μαθητές ἔχουν τά βιβλία κλειστά.

- Ἀνάγνωση ἀπό μερικούς μαθητές (δεκαπέντε τό πολύ).

- Κατά τή διάρκεια τῆς ἀναγνώσεως μπορεῖ ὁ καθηγητής νά διακόψει στό τέλος παραγράφου γιά νά δώσει σύντομες ἐξηγήσεις σχετικά μέ λέξεις ἤ ἐκφράσεις πού δέν ἀνέφερε στήν προφορική παρουσίαση - νά κάμει σύντομες ἀσκήσεις φωνητικῆς διορθώσεως ἤ καί ἐρωτήσεις σχετικές μέ τό λεξιλόγιο καί τό συντακτικό).

2η φάση - Προφορική ἀνασύνθεση τοῦ κειμένου μέ τή βοήθεια σειρᾶς ἐρωτήσεων σέ ταχύ ρυθμό.

- Ἀνάγνωση τοῦ κειμένου ἀπό μερικούς (ἄλλους) μαθητές.
- Γραμματική ἐπεξεργασία τοῦ κειμένου. Προφορικές καί γραπτές ἀσκήσεις (διόρθωσή τους ~~αὐτῶν~~)

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό παραπάνω ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Γαλλικῆς γλώσσας γιά τήν α΄τάξη Γενικοῦ Λυκείου, ὅπως ἔχει.

β) Αγγλικά

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος: "Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἀγγλικῶν Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή τους, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- Ἔχουμε τήν τιμή νά παρουσιάσουμε στό Τμῆμα τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τή διδασκαλία ἀγγλικῆς γλώσσας στό γενικό λύκειο, ὅπως καταρτίστηκε ἀπό ὁμάδα ἐργασίας εἰδικῶν ἀγγλοδιδασκάλων καί δύό μελῶν τοῦ ΚΕΜΕ. Ἡ ὁμάδα προεδρευόταν ἀπό τούς Συμβούλους Β΄ Δ. Σακκᾶ καί Φ. Βῶρο καί ἀπαρτιζόταν ἐπίσης ἀπό τίς καί τούς: Ὄλγα Πανταζῆ, Ἐπιθεωρήτρια ἀγγλικῶν, Κολέκα, ἐπιθεωρήτρια γαλλικῶν, Δ. Παπακωνσταντίνου καί Ἀ. Γιαννάκο, καθηγητές ἀγγλικῆς τῆς σχολῆς Ἀναβρύτων καί τῆς Βαρβακείου ἀντίστοιχα.

2.- Τό προτεινόμενο σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος προϋποθέτει τό ἀντίστοιχο τοῦ γυμνασίου καί προβλέπει τρίωρη ἑβδομαδιαία διδασκαλία στήν α΄ τάξη γενικοῦ λυκείου.

./.

ΑΓΓΛΙΚΑ (ὧρες 3)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σκοπός

Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀγγλικῶν στό Λύκειο εἶναι νά ἐμπλουτίσει, νά ἐπεκτείνει καί νά ὁλοκληρώσει, ὅσο εἶναι δυνατό, τίς γνώσεις πού ἔχουν ἀποκτήσει οἱ μαθητές στό Γυμνάσιο, ὥστε: α) νά μποροῦν νά καταλαβαίνουν καλύτερα καί εὐκολότερα τή γλώσσα, ὅταν τήν ἀκοῦνε, β) νά τή μιλοῦν σωστά καί μέ εὐχέρεια, γ) νά διαβάζουν καί νά καταλαβαίνουν τά ἀγγλικά κείμενα, δ) νά γράφουν σωστά ἀγγλικά, ε) ν' ἀγαπήσουν καί νά ἐκτιμήσουν τήν ἀγγλόφωνη φιλολογία καί ἐπιστήμη καί στ) νά παρακινηθοῦν στήν ἀνάγνωση καί μελέτη κλασσικῶν ἔργων τῆς ἀγγλόφωνης γραμματείας.

Ἔτσι ἐπιδιώκεται καί ὁ γενικότερος παιδευτικός στόχος γλωσσικοῦ μαθήματος.

Διδακτέα ὕλη: γιά τήν α' τάξη γενικοῦ Λυκείου (γιά 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα)

1.- Λεξιλόγιο

Τό λεξιλόγιο θά περιλαμβάνει περίπου 600-700 ριζικές λέξεις πού θά ἀποτελοῦν ἐπέκταση τῶν λέξεων, πού διδάχθηκαν στό Γυμνάσιο. Οἱ λέξεις αὐτές θά ἐπιλεγοῦν μέ κριτήριο τή συχνότητα, τή χρησιμότητα καί τήν καταλληλότητά τους γιά τή διδασκαλία.

2.- Προφορά

Θά γίνονται συστηματικές ἀσκήσεις φωνολογίας καί γενικότερα σωστῆς προφορᾶς λέξεων, φράσεων καί προτάσεων, γιά νά βελτιώνεται ἡ προφορά τῶν μαθητῶν. Ἡ χρησιμοποίηση εἰδικῶν ἐγκεκριμένων μαγνητοταινιῶν κ.λ.π. μέσων ἀκουστικῶν θά βοηθήσει ἀποτελεσματικά στή διδασκαλία καί ἔτσι ἡ ἀπόδοση θά εἶναι καλύτερη.

3.- Ἀνάγνωση

Θά γίνεται ἀνάγνωση ἀπό τό ἐγκεκριμένο σχολικό βιβλίο. Τό βιβλίο θά ἔχει κείμενα μέ ποικίλο περιεχόμενο. Τά κείμενα θά ἀναφέρονται στή σύγχρονη πνευματική καί κοινωνική ζωή, σέ χαρακτηριστικές

ἐκδηλώσεις τῆς ἀγγλικῆς καί ἀμερικανικῆς ἱστορίας καί ζωῆς, ὅπως ἐπισκέψεις σέ ἱδρύματα, μουσεῖα, κήπους, σύντομες βιογραφίες προσωπικοτήτων, ἐπαγγέλματα, γιορτές, δῶρα, ἀθλοπαιδιές κ.λ.π. Θά γίνεται καί παράλληλη χρήση συμπληρωματικῶν βιβλίων ἁπλουστευμένης μορφῆς μέ βιογραφίες ἤ μυθιστορήματα τῆς ἀγγλόφωνης λογοτεχνίας (SIMPLIFIED READERS).

4.- Γραμματική καί Συντακτικό

Μιά σύντομη ἐπανάληψη τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ στά καίρια σημεῖα τους, πού διδάχθηκαν στό Γυμνάσιο, εἶναι ἀπαραίτητη, γιά νά διδαχθοῦν στή συνέχεια τά νέα γραμματικά καί συντακτικά φαινόμενα. Ἔτσι θά διδαχθοῦν: μετατροπή ἐνεργητικῆς συντάξεως σέ παθητική καί ἀντίστροφα, κύριες καί δευτερεύουσες προτάσεις, εὐθύς καί πλάγιος λόγος, εὐθεῖες καί πλάγιες ἐρωτήσεις, ὑποθετικοί λόγοι. Εἰδικότερα γιά τήν τάξη αὐτή ἀπαιτεῖται συστηματικότερη διδασκαλία τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ μέ κατάλληλες ἀσκήσεις, γιά νά συνηθίσουν οἱ μαθητές στή σωστή χρήση τῆς γλώσσας. Ἡ ἄσκηση σ' αὐτά ὅλα θά γίνεται μέσα σέ κατάλληλο διδακτικό κλίμα (SITUATIONAL TEACHING)

5.- Προφορικές Ἐκθέσεις

Θά γίνεται ἐκφραστική διαλογική συζήτηση στά κείμενα πού διαβάζονται ἤ σέ ἄλλα γεγονότα. Ἐπίσης οἱ μαθητές θά ἀποδίδουν περιληπτικά τά κείμενα, πού διαβάζουν, γιά νά ἀσκοῦνται στήν προφορική χρήση τῆς γλώσσας. Συνιστᾶται νά κάνουν οἱ μαθητές ὀλιγόλεπτες ὁμιλίες πάνω σέ κατάλληλα καί ἐνδιαφέροντα θέματα.

6.- Γραπτές Ἀσκήσεις

Οἱ γραπτές ἀσκήσεις θά ἔχουν τή μορφή συμπληρώσεως προτάσεων μέ κενά, μεταβολῆς τοῦ χρόνου τῶν ρημάτων, ἀπαντήσεων σ' ἐρωτήσεις κλπ. Ἐπίσης θά διδάσκονται ἀσκήσεις γιά μετατροπή ἐνεργητικῶν προτάσεων σέ παθητικές καί ἀντίστροφα, συμπλήρωση ὑποθετικῶν λόγων ἤ μετατροπή τους, εὐθύς λόγος γιά νά μετατραπεῖ σέ πλάγιο καί ἀντίστροφα κλπ., παρατακτική καί ὑποτακτική σύνδεση προτάσεων κλπ.

7.- Συνθέσεις

Οἱ μαθητές πρέπει νά συνηθίσουν νά γράφουν παραγράφους, ἐπιστο-

λές, περιλήψεις, παραφράσεις κλπ. ὕστερα ἀπό κατάλληλες ὁδηγίες τοῦ καθηγητῆ, ὁ ὁποῖος θά κάνει εὔστοχες ἐρωτήσεις, θά χρησιμοποιεῖ εἰκόνες ἤ ἄλλα ἐποπτικά μέσα κλπ. Ἔτσι θά κατευθύνει ἐποικοδομητικά καί μ' ἐπιτυχία τούς μαθητές στόν ἐπιδιωκόμενο ἀντικειμενικό σκοπό.

8.- Ὀρθογραφία

Νά γίνεται περιοδικά ἄσκηση ὀρθογραφίας.

9.- Γιά τήν ἐμπέδωση τῆς διδασκαλίας νά γίνεται συστηματική χρήση τῶν συμπληρωματικῶν βιβλίων τοῦ τύπου SIMPLIFIED READERS, ἀφοῦ προηγουμένως δίνονται καί εἰδικές ὁδηγίες ἀπό τόν καθηγητή στούς μαθητές.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό πιό πάνω ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας γιά τήν α΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου.

γ) Φυσική Αγωγή

Ο Εισηγητής τοῦ θέματος: "Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φυσικῆς Ἀγωγῆς Α' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου", κ. Ἰ.Σκορδίλης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ὧρες 3.

Α. Σκοπός

Ἡ Φυσική Ἀγωγή στό Λύκειο ἔχει ὡς σκοπό τήν ἰσόρροπη σωματική καί ψυχική ἀνάπτυξη τοῦ μαθητῆ, τήν ἐπισήμανση τῶν κινητικῶν του κλίσεων καί τήν ἀνάπτυξη τῶν κινητικῶν του δυνατοτήτων, ὥστε νά γίνει αὐτός ἱκανός γιά νά ἐνταχθεῖ παραγωγικά στό κοινωνικό σύνολο.

Εἰδικότερα μέ τή Φυσ.Ἀγωγή στό Λύκειο ἐπιδιώκονται οἱ ἀκόλουθοι μερικοί σκοποί:

α) ἡ ἐξασφάλιση τῆς σωματικῆς ὑγείας καί εὐεξίας, ἡ τόνωση τῶν σωματικῶν δυνάμεων καί ἡ βασική σκληραγώγηση τοῦ ὀργανισμοῦ.

β) ἡ πρόληψη καί ἡ διόρθωση τῶν σωματικῶν ἐλαττωμάτων καί ἐλλείψεων κατά τήν κίνηση καί τή στάση.

γ) ἡ ἐνίσχυση τῆς ἀποδόσεως τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ, κυρίως τῆς ἀναπνοῆς καί τῆς κυκλοφορίας.

δ) ἡ ἐνίσχυση τοῦ μυϊκοῦ συστήματος καί γενικότερα τοῦ ὀργανισμοῦ γιά μεγαλύτερη ἀπόδοση ἔργου.

ε) ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης γιά τή φύση καί τή ζωή τῆς ὑπαίθρου, ἡ ἀνάπτυξη τῆς διαθέσεως γιά κίνηση, ἐργασία, δράση καί αἰσιόδοξη ἀντίληψη γιά τή ζωή.

στ) ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἑτοιμότητας καί τῆς πρωτοβουλίας γιά τήν ἀντιμετώπιση ἀπροβλέπτων φυσικῶν ἐμποδίων.

ζ) ἡ καλλιέργεια ἠθικῶν καί κοινωνικῶν ἀρετῶν, ἰδιαίτερα τοῦ πνεύματος τῆς τάξεως, τῆς αὐτοκυριαρχίας, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς συνεργασίας.

η) ἡ καλλιέργεια τοῦ ὑγιοῦς ἀθλητικοῦ πνεύματος, ἡ ἐξέλιξη τῶν ἀθλητικῶν ἱκανοτήτων καί ἡ δημιουργία ἀθλητῶν.

./.

Διδακτέα Ὕλη.

Τμήματα Ἀρρένων.

1) Ἀσκήσεις μὲ κινησιολογικὴ βάση τὸ ρυθμό.

Βαδίσεις, μετατοπίσεις, δρόμοι, ἀναπηδήσεις, ἅλματα.
Ἐλεύθερες ἀσκήσεις πρὸς ὅλους τοὺς ἄξονες καὶ τὰ ἐπίπεδα. Συνασκήσεις καὶ ἀσκήσεις γιὰ τὴν ἐπιτυχία προκαθορισμένου σκοποῦ.
Ἀσκήσεις καὶ συνασκήσεις μὲ χρησιμοποίηση κινητῶν ἢ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων.
Ἀσκήσεις μὲ σφαῖρες, κοντούς, σχοινάκια, ἐμπόδια, στρώματα, κορίνες, πλινθία, σχοινιὰ ἀναρριχήσεως, δοκούς, μονόζυγα, δίζυγα, πολύζυγα, δυναμόμετρα, βάρη, ἀναπηδητήρια κτλ.

2) Ἀγωνιστικὴ γυμναστική.

Ἀσκήσεις καὶ στὰ ἓξι (6) ἀγωνίσματα. Διδασκαλία ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων. Καλυτέρευση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς. Προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

3) Παιχνίδια – Ἀθλοπαιδιές.

Διδασκαλία γυμναστικῶν – ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν καὶ παιχνιδιῶν γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ στὴν προπόνηση τῶν ἀθλοπαιδιῶν.
Διδασκαλία γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καὶ τῆς τακτικῆς τῆς ὁμάδας στὶς βασικότερες ἀθλοπαιδιές. Κανονισμοί. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

4) Κλασικὸς ἀθλητισμός.

Διδασκαλία τῶν κατάλληλων, γιὰ τὴν ἡλικία τῶν μαθητῶν τῆς Α΄ Λυκείου, ἀγωνισμάτων. Καλυτέρευση τῆς τεχνικῆς στὰ κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἅλματος καὶ ρίψεως. Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καὶ τῶν κανονισμῶν ὅλων τῶν ἀγωνισμάτων. Ἐπιδίωξη ἐπιτεύξεως ἀτομικῆς ἐπιδόσεως ἀπὸ τοὺς μαθητὲς σὲ ἕνα ἢ περισσότερα ἀγωνίσματα. Συγκρότηση καὶ προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

5) Κολύμβηση.

Διδασκαλία ὅλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καὶ τελειοποίηση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς. Τακτικὴ ὁμάδικῆς κολυμβήσεως –κανονισμοί. Ἐπιδίωξη ἐπιτεύξεως ἀτομικῆς ἐπιδόσεως σὲ ἕνα

ή περισσότερα ἀγωνίσματα. Πρακτική ἐφαρμογή τῆς τεχνητῆς ἀναπνοῆς καί τῆς ναυαγοσωστικῆς. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

3) Λοιπά ἀθλήματα.

Ὅπου οἱ συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν οἱ μαθητές διδάσκονται καί ἐπιδίδονται σέ ναυτικέ, χιονοδρομικά, ὀρειβατικά, ἀεροναυτικά κτλ ἀθλήματα. Κατά τή διδασκαλία τῶν ἀθλημάτων αὐτῶν ἐπιδιώκεται ἡ τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς, ἡ ἐκμάθηση τῆς τακτικῆς καί τῶν κανονισμῶν, ὁ σχηματισμός ὁμάδων, ἀνάλογα μέ τήν κλίση τῶν μαθητῶν, καί ἡ ὀργάνωση ἀγώνων.

7) Ἑλληνικοί χοροί.

Διδασκαλία τῶν πανελλήνιων χορῶν καθώς καί ἄλλων χορῶν ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδας καί ἰδιαίτερα τῆς περιοχῆς, ὅπου βρίσκεται τό Λύκειο.

Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκῶν χορῶν ἀπό μαθητές.

Τμήματα θηλέων.

1) Ἀσκήσεις μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.

Βαδίσεις, μετατοπίσεις, δρόμοι, ἀναπηδήσεις, ἅλματα.

Ἐλεύθερες ἀσκήσεις πρός ὅλους τούς ἄξονες καί τό ἐπίπεδα. Συνασκήσεις καί ἀσκήσεις γιά τήν ἐπιτυχία προκαθορισμένου σκοποῦ.

Ἀσκήσεις καί συνασκήσεις μέ τή χρησιμοποίηση κινητῶν ἤ σταθερῶν γυμναστικῶν ὀργάνων. Ἀσκήσεις μέ σφαῖρες, κοντούς, σχοινάκια, κορδέλες, στεφάνια, ἐμπόδια, σιτρῶματα, κορίνες, πλινθία, δίζυγα, πολύζυγα, ἀναπηδητήρια κτλ.

2) Ἀγωνιστική γυμναστική.

Ἀσκήσεις καί στά τέσσερα (4) ἀγωνίσματα. Διδασκαλία ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων. Καλυτέρευση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς. Προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

3) Ρυθμική ἀγωνιστική γυμναστική.

Ἀσκήσεις μέ κορίνες, μπάλες, στεφάνια, σχοινάκια καί κορδέλες. Διδασκαλία ὁλοκληρωμένων προγραμμάτων στά διάφορα ὄργανα καί ἐκμάθηση τῶν κανονισμῶν. Προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

4) Παιχνίδια - Ἀθλοπαιδιές.

Διδασκαλία γυμναστικῶν - ψυχαγωγικῶν παιχνιδιῶν καί παιχνιδιῶν γιά τήν εἰσαγωγή στή προπόνηση τῶν ἀθλοπαιδιῶν.

Διδασκαλία γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς καί τῆς τακτικῆς τῆς ὁμάδας στίς βασικότερες ἀθλοπαιδιές. Κανονισμοί. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

5) Κλασικός ἀθλητισμός.

Διδασκαλία τῶν κατάλληλων, γιά τήν ἡλικία τῶν μαθητριῶν τῆς Α΄ Λυκείου, ἀγωνισμάτων. Καλυτέρευση τῆς τεχνικῆς στά κυριότερα ἀγωνίσματα δρόμου, ἅλματος καί ρίψεως. Διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν σκυταλοδρομιῶν καί τῶν κανονισμῶν ὅλων τῶν ἀγωνισμάτων. Ἐπιδίωξη ἐπιτεύξεως ἀτομικῆς ἐπιδόσεως ἀπό τίς μαθήτριες σέ ἕνα ἤ περισσότερα ἀγωνίσματα. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

6) Κολύμβηση.

Διδασκαλία ὅλων τῶν εἰδῶν κολυμβήσεως καί τελειοποίηση τῆς ἀτομικῆς τεχνικῆς. Τακτική ὁμαδικῆς κολυμβήσεως-κανονισμοί. Ἐπιδίωξη ἐπιτεύξεως ἀτομικῆς ἐπιδόσεως σέ ἕνα ἤ περισσότερα ἀγωνίσματα. Πρακτική ἐφαρμογή τῆς τεχνητῆς ἀναπνοῆς καί τῆς ναυαγοσωστικῆς. Συγκρότηση καί προπόνηση ὁμάδας. Ὀργάνωση ἀγώνων.

7) Λοιπά ἀθλήματα.

Ὅπου οἱ συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν οἱ μαθήτριες διδάσκονται καί ἐπιδίδονται σέ ναυτικά, χιονοδρομικά, ὀρειβατικά ἀγροτικά ἀθλήματα.
Κατά τή διδασκαλία τῶν ἀθλημάτων αὐτῶν ἐπιδιώκεται ἡ τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς, ἡ ἐκμάθηση τῆς τακτικῆς καί τῶν κανονισμῶν, ὁ σχηματισμός ὁμάδων, ἀνάλογα μέ τήν κλίση τῶν μαθητριῶν, καί ἡ ὀργάνωση ἀγώνων.

8) Ἑλληνικοί χοροί.

Διδασκαλία τῶν πανελλήνιων χορῶν καθώς καί ἄλλων χορῶν ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδας καί ἰδιαίτερα τῆς περιοχῆς ὅπου βρίσκεται τό Λύκειο.
Σχηματισμός συγκροτήματος λαϊκῶν χορῶν ἀπό μαθήτριες.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ἴ ν ε τ α ι

ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς γιά τήν Α΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου ὅπως ἔχει.

α) Φιλοσοφικά ΘΕΜΑ 2ο:

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τά Φιλοσοφικά τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄ καί Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή τους, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- Ὕστερα ἀπό προσωπικό ἐρώτημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας ἐκπονήσαμε νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Στοιχείων Φιλοσοφίας καί τό ἐγκρίναμε μέ τήν Πράξη 44/78. Ταυτόχρονα συντάξαμε προκήρυξη γιά τή συγγραφή ἀντίστοιχου βιβλίου.

2.- Καί τά δυό αὐτά κείμενα (ἀναλυτικό πρόγραμμα καί προκήρυξη) ἀκολούθησαν τίς νόμιμες διαδικασίες καί προωθοῦνται πρός δημοσίευση.

3.- Κατά συνέπεια, προτείνουμε ὡς πρόγραμμα ἀναλυτικό γιά τά Στοιχεῖα Φιλοσοφίας ἐκεῖνο πού περιέχεται στήν πράξη 44/1978 (ἐπισυνάπτεται φωτοαντίγραφο τῆς πράξεως 44/1978).

4.- Ἐπειδή ὅμως δέν μποροῦμε μέ βεβαιότητα νά προβλέψουμε ὅτι θά εἶναι ἕτοιμο τό προσδοκώμενο νέο βιβλίο ὡς τόν Σεπτέμβριο 1979, προτείνουμε, νά γίνει δεκτό μεταβατικά - καί μόνο γιά τήν περίοδο 1979-80 - τό ἑξῆς ἀναλυτικό πρόγραμμα "λογικῆς":

Εἰσαγωγή: Τό ἔργο τῆς λογικῆς - Ἱστορία τῆς λογικῆς.

I.- Τυπική Λογική:
   α) Θεμελιώδεις νόμοι τῆς νοήσεως
   β) Ἁπλές νοητικές μορφές

II.- Κρίση:
   1) Ἡ κρίση, τά στοιχεῖα, τά εἴδη της.
   2) Οἱ κατηγορικές κρίσεις ὡς πρός τό ποιό καί τό ποσό. Τά εἴδη καί τά σύμβολά τους. Σχέσεις ὑποκειμένου καί κατηγορουμένου.
   3) Ἀντιστροφή τῶν κρίσεων.

III.- Συλλογισμός:
   1) Ἁπλός
   2) Σύνθετος (οἱ ὅροι, τά εἴδη του).

./.

α) Παραγωγικός συλλογισμός:
- κατηγορικός (σχήματα, κανόνες του καί τρόποι)
- ὑποθετικός
- διαζευκτικός
- δίλημμα, δίλημμα ἀπό ἀντιφατικούς λόγους
- σύνθετος παραγωγικός συλλογισμός
- βραχυλογικοί συλλογισμοί (ἐνθύμημα, σωρείτης, ἐπιχείρημα)

β) Ἐπαγωγικός συλλογισμός.

γ) Ἀναλογικός συλλογισμός.

Γενική Μεθοδολογία

I.- Ὁρισμός: ἔννοια καί στοιχεῖα του, εἴδη, κανόνες. Ἀτελεῖς ὁρισμοί.

II.- Διαίρεση καί ταξινόμηση: ἔννοια καί στοιχεῖα τῆς διαιρέσεως, συνδιαίρεση καί ὑποδιαίρεση, ταξινόμηση, μερισμός καί διάταξη, κανόνες τῆς διαιρέσεως, ἀξία τῆς διαιρέσεως.

III.- Ἀπόδειξη καί σοφίσματα:

α) Ἀπόδειξη (ὁρισμός της, στοιχεῖα, εἴδη, κανόνες τῆς ἀποδείξεως)

β) Σοφίσματα: (1) "παρά τήν λέξιν"

(2) "ἔξω τῆς λέξεως" (λήψη τοῦ ζητουμένου, "παρά τό συμβεβηκός", ἀγνοίας ἤ ἀλλαγῆς ἐλέγχου).

γ) Ἀνάλυση καί σύνθεση (πραγματική καί λογική).

Τό πρόγραμμα αὐτό:

α) ἀποτελεῖ διεύρυνση κεφαλαίου τοῦ προηγούμενου ἀναλυτικοῦ προγράμματος, πού ἐκθέσαμε στήν παράγραφο 3 παραπάνω, καί

β) εἶναι ἀντίστοιχο πρός τό χρησιμοποιούμενο σήμερα βιβλίο, Ν. Σούλια, Λογική.

Ἡ προτεινόμενη συμπληρωματική ρύθμιση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καθιστᾶ ἐκ τῶν προτέρων νόμιμη τή χρησιμοποίηση τοῦ βιβλίου, Ν. Σούλια, Λογική, κατά τό α΄ τετράμηνο τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1979-80, χωρίς νά μᾶς ἐμποδίζει νά χρησιμοποιήσουμε μόνο τό νέο βιβλίο, ἐφόσον

./.

θά εἶναι ἕτοιμο, ἀπό τόν Σεπτέμβριο 1979.

Τό Τμῆμα ἄκουσε τούς εἰσηγητές καί ἀποφαίνεται: δέχεται ὡς μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Στοιχείων Φιλοσοφίας γιά τήν γ΄ τάξη γενικοῦ λυκείου (γιά τά σχολικά ἔτη 1979-80 καί τό ἑπόμενο) ἐκεῖνο πού περιέχεται στήν πράξη 44/1978 τοῦ Τμήματος. Τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α.- Ἐπειδή:

α) Θεωροῦμε ὅτι ἡ Φιλοσοφία εἶναι ἡ μόνη μάθηση πού μπορεῖ νά ἐνοποιήσει - ὡς γενική θεώρηση - τίς διάσπαρτες γνώσεις τῶν διαφόρων μαθημάτων καί νά προσφέρει βάση γιά τή θεμελίωση μιᾶς βιοθεωρίας,

β) Νομίζουμε ὅτι ἡ μύηση στή φιλοσοφική σκέψη γονιμοποιεῖ καί τίς ἄλλες σπουδές,

γ) Γνωρίζουμε ὅτι οἱ καθηγητές μας ἔχουν περιορισμένη φιλοσοφική προπαιδεία καί οἱ μαθητές μας πολύ λίγες ἀντίστοιχες προσλαμβάνουσες ἀφορμές-ἔννοιες,

γιά αὐτούς τούς λόγους προτείνουμε:

1.- Στό ἀναλυτικό πρόγραμμα νά προταχθεῖ σύντομη Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, ὥστε καί τά προβλήματα τῆς Φιλοσοφίας, ἐξελικτικά νά παρουσιαστοῦν στούς μαθητές καί ἡ ἀπαραίτητη ἐννοιολογική ὑποδομή νά δοθεῖ καί χρέος ἀπέναντι στήν πνευματική κληρονομιά μας νά ἐκπληρωθεῖ.

2.- Νά παρατεθοῦν ἔπειτα σύντομα, ἀνεξάρτητα ἐνημερωτικά κεφάλαια πού τό κάθένα θά παρουσιάζει "συστηματικά" πιά (ὄχι ἱστορικά) τά θέματα τῆς Φιλοσοφίας (ὅπως περίπου, σ' ἄλλο ἐπίπεδο βέβαια, ὁ Θ. Βορέας στήν Εἰσαγωγή του). Ἡ ἐπιλογή τῶν θεμάτων αὐτῶν γιά λόγους οὐσιαστικούς καί διδακτικούς πρέπει νά ἀντιστοιχεῖ - κατά τό δυνατό - πρός τά προσφερόμενα μαθήματα καί τούς προβληματισμούς τους (γνωσιολογία, ἠθική, μεθοδολογία, λογική, αἰσθητική, πολιτεία κτλ. κτλ.).

Β.- Στοιχεῖα Φιλοσοφίας γιά τήν Γ΄ Γενικοῦ Λυκείου. Σύντομη Εἰσαγωγή (γιά τό ἔργο τῆς Φιλοσοφίας καί τή διαίρεση τῶν θεμάτων της).

Α.- Ἑλληνική Φιλοσοφία:

./.

Εἰσαγωγικό σημείωμα (γένεση, διαίρεση περιόδων).

α) Οἱ Προσωκρατικοί (κυρίως τά προβλήματα πού ἔθεσαν).

β) Ἡ Σοφιστική (κυρίως τά νέα θέματα πού διατύπωσαν).

γ) Ἡ διδασκαλία τοῦ Σωκράτη.

δ) Ὁ Πλάτων (ἡ διαμόρφωση τῆς Φιλοσοφίας του, ἡ μεταφυσική του, ἡ ἠθική καί πολιτική φιλοσοφία του).

ε) Ὁ Ἀριστοτέλης (ἡ ζωή καί τό ἔργο του, θεμελίωση τῆς Λογικῆς, ἡ ἠθική καί πολιτική φιλοσοφία του).

στ) Ἡ Φιλοσοφία τῶν Ἑλληνιστικῶν Χρόνων: Στωϊκοί, Ἐπικούρειοι, Σκεπτικοί.

ζ) Ἀπό τή Φιλοσοφία τοῦ λόγου στή φιλοσοφία τῆς πίστης: ἡ τελευταία φάση τοῦ ἑλληνικοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ.

2.- Λογική, Μεθοδολογία, Γνωσιολογία, Θεωρία τῆς Ἐπιστήμης:

α) Λογική:

- Ἔννοια (ὁρισμός, γνωρίσματα, βάθος-πλάτος, εἴδη)
- κρίση (δομή, εἴδη, λογικό τετράγωνο)
- συλλογισμός (στοιχεῖα, κυριότερες μορφές: ἐπαγωγή, παραγωγή, ἀναλογία)
- ἀρχές νοήσεως: ταυτότητα (μή ἀντίφαση, ἀποκλεισμός τρίτου) καί λόγος ἐπαρκής (καί ἀνάλυσή του).

β) Μεθοδολογία:

- ὁρισμός (ἔννοια, εἴδη, κανόνες, χρησιμότητα)
- διαίρεση (ἔννοια, κανόνες, χρησιμότητα)
- ἀπόδειξη (στοιχεῖα, κανόνες, ἐπιστημονική ἀξία)
- ἡ ἔννοια τῆς εἰδικῆς μεθοδολογίας.

γ) Γνωσιολογία:

- ἡ δυνατότητα τῆς γνώσης
- πηγές καί ἐγκυρότητα τῆς γνώσης
- τό ἀντικείμενο τῆς γνώσης
- θεωρίες γιά τήν ἀλήθεια

δ) Θεωρία τῆς Ἐπιστήμης:

- ἡ ἔννοια τῆς ἐπιστήμης
- ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος

- ἡ μεθοδολογική διάκριση φυσικῶν-μαθηματικῶν-κοινωνικῶν ἐπιστημῶν
- ἐπιστήμη καί τεχνική

3.- Κοινωνία, Πολιτεία, Δίκαιο:

α) Κοινωνία καί Πολιτεία (γένεση, ἀνάπτυξη, σκοπός)

β) Θεμελιώδεις λειτουργίες τῆς πολιτικά ὀργανωμένης κοινωνίας:
- οἰκονομία
- δικαιοσύνη
- παιδεία

γ) Ἡ ἔννοια τοῦ Δικαίου:
- γένεση καί ἐξέλιξη τῆς ἔννοιας τοῦ δικαίου
- διάκριση φυσικοῦ καί θετοῦ δικαίου
- δίκαιο καί νόμος.

δ) Κοινωνικά προβλήματα καί μεταρρυθμίσεις

4.- Ἠθική:
- ἡ ἔννοια τῆς ἠθικῆς Φιλοσοφίας
- ἡ ἠθική συνείδηση: γένεση, γνωρίσματα, ἐκδηλώσεις της
- παράγοντες τῆς ἠθικῆς συνείδησης
- οἱ ἠθικές ἀξίες - ἡ ἔννοια τῆς ἀρετῆς
- ἠθική καί νόμος (πολιτείας)
- τό πρόβλημα τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας

5.- Αἰσθητική:
- ἡ ἔννοια τῆς αἰσθητικῆς
- ἡ ἔννοια τοῦ ὡραίου καί οἱ ἄλλες αἰσθητικές κατηγορίες
- ἔννοια, γνωρίσματα, σκοποί καί ἑρμηνεία τῆς τέχνης
- τέχνη καί ζωή

6.- Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας:
- ἡ ἔννοια τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος
- παράγοντες δημιουργίας τῆς ἱστορίας: ἄτομα καί ὁμάδες
- ἀναγκαιότητα ἤ σκοπός στήν ἱστορική ζωή;
- ἡ ἔννοια τοῦ "ἱστορικοῦ νόμου"
- τό νόημα τῆς "προόδου".

./.

7.- Ὀντολογία καί Μεταφυσική:

- διευκρίνιση τῶν δύο ἐννοιῶν, ἡ θέση τους στή φιλοσοφία ἄλλοτε καί τώρα
- ἡ ἀναζήτηση τοῦ ὄντος ὡς πρωταρχικό φιλοσοφικό πρόβλημα
- πνεῦμα καί ψυχή

β) Ιστορία

Οι εισηγητές τοῦ θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τήν 'Ιστορία τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ι. Ἀρβανίτης, Σύμβουλοι Β΄, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή τους, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1.- Μέ τήν πράξη 114/1976 τό Τμῆμα εἰσηγήθηκε σχέδιο μεταβατικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τή συγγραφή βιβλίου 'Ιστορίας Νέων Χρόνων γιά τήν Γ΄ τάξη τοῦ γενικοῦ λυκείου. Τό πρόγραμμα αὐτό καλύπτει τήν περίοδο ἀπό τίς 'Ανακαλύψεις Νέων Χωρῶν ὡς τόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο καί τά προβλήματα τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου καί τοῦ 'Ελληνισμοῦ εἰδικότερα.

2.- Μέ βάση αὐτό τό σχέδιο μεταβατικοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος εἰσηγηθήκαμε (πρ. 133/1977) τήν ἀνάθεση συγγραφῆς κατάλληλου ἐγχειριδίου ἀπό τούς Β. Σκουλάτο καί Β. Κρεμμυδά. 'Η εἰσήγησή μας ἔγινε δεκτή καί ἀνατέθηκε στούς παραπάνω ἡ συγγραφή (μέ ἀπόφαση τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας).

3.- 'Η συγγραφή ὑποβλήθηκε ἔγκαιρα (27.3.78) καί τό βιβλίο βρίσκεται σέ διαδικασίες κρίσεως. 'Ελπίζουμε ὅτι σύντομα θά διαβιβαστεῖ σέ μᾶς γιά τελική ἔγκριση.

4.- "Υστερα ἀπ' αὐτά εἰσηγούμαστε ὡς μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα 'Ιστορίας γ΄ τάξεως γενικοῦ λυκείου ἐκεῖνο πού ἔχει ἐγκριθεῖ μέ τήν πράξη 114/76 (ἐπισυνάπτεται φωτοαντίγραφο τῆς πράξεως 114/76).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

'Ομόφωνα ἀποδέχεται ὡς μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τή διδασκαλία 'Ιστορίας Νέων Χρόνων καί Σύγχρονης 'Εποχῆς (1492 ὡς τήν μεταπολεμική περίοδο πού ζοῦμε) τό σχέδιο ἀναλυτικοῦ προγράμματος τό ὁποῖο περιέχεται στήν Πράξη 114/1976 καί τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

./.

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

(Ὧρες 8)

1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Προβλήματα σπουδῆς, γνώσης καί ἑρμηνείας τῆς Ἱστορίας.
β) Ἱστορία, ἔργο τοῦ ἀνθρώπου, καύχημα καί εὐθύνη του.
γ) Ἡ ἔννοια τῆς Ἱστορίας τοῦ Πολιτισμοῦ.

2.- Ἀποτελέσματα τῶν ἀνακαλύψεων: Οἰκονομικά, κοινωνικά, ἐπιστημονικά, πολιτιστικά.

3.- Ἀνθρωπισμός – Ἀναγέννηση: Ἔννοια, περιεχόμενο, αἴτια, ἔργα.

4.- Αἴτια, περιεχόμενο καί ἀποτελέσματα τῆς Θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως.

5.- Ἐπιστήμη καί Τέχνη Ἀναγέννησις.

6.- Οἰκονομική, κοινωνική, πολιτειακή ἐξέλιξη στήν Εὐρώπη (καί ἰδιαίτερα στήν Ἀγγλία) τό 18ο αἰώνα.

7.- Ὁ πόλεμος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας καί ἡ σημασία του.

8.- Ἐπιστήμη καί τέχνη τό 18ο αἰώνα.

9.- Διαφωτισμός καί Ἐπανάσταση (1789-97).

10.- Τουρκοκρατία καί Νεοελληνικός Διαφωτισμός (1750-1820).

11.- Ὁ Ἀγώνας τῆς ἀνεξαρτησίας:

α) Νεοελληνική κοινωνία στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰώνα.
β) Συνοπτική ὑπόμνηση τῶν πολεμικῶν γεγονότων.
γ) Ἐσωτερική πολιτική. Συμπτώματα κοινωνικῆς ἀντιδικίας.
δ) Ἐξωτερική πολιτική. Ἀνταγωνισμός τῶν δυνάμεων.
ε) Οἰκονομικά τοῦ Ἀγώνα. Δάνεια. Συνέπειες.
στ) Διπλωματική λύση τοῦ Ἀγώνα.
ζ) Προβλήματα τοῦ νέου Κράτους "Προστάτιδες Δυνάμεις".
η) Πνευματικά ρεύματα (Δούκας-Κούμας). Πρός τό παρελθόν ἤ τό μέλλον;

12.- Προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας-πολιτείας ἀπό τό 1828 μέχρι τό 1909.

13.- Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί ἀποικιακοί ἀνταγωνισμοί τό 19ο αἰώνα. Κοινωνικές ἀνακατατάξεις στίς βιομηχανικές χῶρες. Κοινωνικά προβλήματα ἀπό τά μέσα τοῦ 19ου αἰώνα κ.ἑ.

14.- Αἴτια (συνοπτική ἱστόρηση) καί ἀποτελέσματα τοῦ Α΄ Μεγάλου Πολέμου (1914-1919).

15.- Ἡ ἑλληνική κοινωνία-πολιτεία καί τά προβλήματά της ἀπό τό 1910 μέχρι τό 1935.

16.- Ἡ Ρωσική Ἐπανάσταση.

17.- Προβλήματα τοῦ Μεσοπολέμου.

18.- Αἴτια, συνοπτική ἱστόρηση, ἀποτελέσματα τοῦ β΄ Παγκοσμίου πολέμου.

19.- Ἡ ἑλληνική κοινωνία ἀπό τό 1936 ὡς τό 1949 καί τά μεταπολεμικά προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ (ἐκβιομηχάνιση, μετανάστευση, παιδεία, ἐπαφή μέ τό παροικιακό ἑλληνισμό, Αἰγαῖο, Κυπριακό, ἔνταξη στήν Ε.Ο.Κ.).

20.- Μεταπολεμικά προβλήματα τοῦ κόσμου (Ο.Η.Ε., τέλος ἀποικιοκρατίας, διαστημικά ἐπιτεύγματα, ἀγῶνες γιά τήν εἰρήνη, σύγχρονη τεχνολογία, δυνατότητες καί ἀπόψεις).

21.- Ὁ φιλοσοφικός στοχασμός καί ἡ τέχνη ὡς ἔκφραση τοῦ πνεύματος τοῦ 19ου καί τοῦ 20ου αἰώνα.

Ἡ συζήτηση γιά τό θέμα "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τήν Ἀγωγή τοῦ Πολίτη στή Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου" ἀναβλήθηκε.

θέμα 3ο - Ἀνακοινώσεις

Ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος ἀνακοινώνει στό Τμῆμα:

1) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/205/139114/18-11-78 τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ, σχετικά μέ τίς βελτιώσεις πού πρέπει νά ἐπιφέρει τό Τμῆμα στό διδακτικό βιβλίο "Δραματική Ποίηση" Γ΄ Γυμνασίου πρίν σταλεῖ στόν ΟΕΔΒ γιά ἐπανέκδοση.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ κ. Σπυρόπουλου, ἀναθέτει στούς φιλολόγους Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδη καί Κυρ. Κατσιμάνη νά μελετήσουν τό θέμα καί νά εἰσηγηθοῦν τίς βελτιώσεις πού θά πρέπει μέ τή φροντίδα τοῦ Τμήματος νά ἐπιφέρουν στό βιβλίο.

2) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.22/7/134850/9-11-78 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. (Τμῆμα Διδ/κῶν βιβλίων), πρός τό Γενικό Ἐπιθ/τή Μ.Ε. Ἰωαννίνων, πού ἀναφέρεται στά ἐλεύθερα βοηθήματα Γαλλικῶν Β΄ Λυκείου.

3) Τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.15/33/133064/6-11-78 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, πού ἀναφέρεται στήν ἀνατύπωση ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων Γυμνασίου καί Λυκείου γιά τό σχολικό ἔτος 1979-80.

Ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης παρουσίασε στό Τμῆμα τό βιβλίο τοῦ φιλολόγου καθηγητῆ Ἀναστασίου Μπαλαμάτσια μέ τίτλο "Μεθοδολογίες γιά τή διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀπό μετάφραση".

Ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης παρουσίασε στό Τμῆμα ἄλλο βιβλίο τοῦ φιλολόγου καθηγητῆ Ἀναστασίου Μπαλαμάτσια μέ τό τίτλο "Ἡ διδακτέα ὕλη καί ὁ ~~Ε~~συγχρονισμός τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας".

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 118/1978

Σήμερα 22 Νοεμβρίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Νικ. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰσηγητής κ. Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου γιά τά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση βιβλίων: Κοσμᾶ Ἀντωνόπουλου: α) "Νοήματα ἀπό τήν Ἑλληνική Οἰκογένεια καί β) "Παιδεία καί Ἑλληνική Ζωή". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 3ο – Κρίση βιβλίου: Ζαφειρῶς Γεωργουλάκη "Ἕνα βιβλίο ἀλλιώτικο ἀπό τ' ἄλλα". Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Ἰ. Ἀρβανίτης

ΘΕΜΑ 4ο – Ἀπάντηση στίς δηλώσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ΟΛΜΕ, Εἰσηγητής ὁ κ. Ἀναστ. Πάγκαλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 1ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας (ὡς μαθήματος κορμοῦ) γιὰ τὴ Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου" κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του, ποὺ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ περιορισμὸς τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος σὲ 4 ἑβδομαδιαίως μᾶς ὑποχρεώνει: α) Νὰ περιορίσουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν κειμένων ποὺ θὰ διδαχθοῦν στὴν τάξη, ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἐπαρκὴς χρόνος γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ διδασκαλία ὅσων τελικὰ κριθοῦν ὅτι πρέπει νὰ παραμείνουν στὸ πρόγραμμα. β) Οἱ διδακτικὲς ὧρες ποὺ κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχαν διατεθεῖ στὴ γλωσσικὴ διδασκαλία (κυρίως θεματογραφία) νὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ αὐτὲς στὴ διδασκαλία κειμένων, γιὰ τὸν πρόσθετο λόγο ὅτι ἡ θεματογραφία θὰ ἀποτελέσει τὸ κύριο ἀντικείμενο διδασκαλίας τοῦ μαθήματος, ὅσες ὧρες θὰ διατεθοῦν γι' αὐτὸ ὡς μάθημα ἐπιλογῆς.

Στὴν πρόταση ἀναλυτικοῦ προγράμματος ποὺ παρουσιάζω ἔλαβα ὑπόψη δύο ἀκόμη προσδιοριστικοὺς παράγοντες: α) Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κοινῶν πανελληνίων ἐξετάσεων στὰ μαθήματα ἐπιλογῆς μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἐγκατάλειψη τῆς ἐναλλακτικῆς διδασκαλίας δύο (ἢ περισσότερων) κειμένων τοῦ ἴδιου γραμματολογικοῦ εἴδους (π.χ. Ἀντιγόνη ἢ Οἰδίπους Τύραννος κλπ.). β) Ἡ ἀντικειμενικὴ ἀδυναμία ἔγκαιρης ἐξασφαλίσεως νέων διδακτικῶν βιβλίων καὶ ἡ ὕπαρξη βιβλίων ποὺ ἔχουν μεταγλωττισθεῖ καὶ κρίνονται ἐπαρκὴ γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος, μᾶς ὑποχρεώνει νὰ περιορίσουμε τὸν κύκλο ἐκλογῆς μας στὰ ἤδη διδασκόμενα κείμενα. Μὲ τὰ δεδομένα αὐτά, προτείνω στὸ Τμῆμα τὸ ἑξῆς μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας (ὡς μαθήματος κορμοῦ) Γ΄ Λυκείου:

./.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ὧρες 4

1.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

α) Σοφοκλέους Ἀντιγόνη, ὧρες 4, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 23 Δεκεμβρίου, ὧρες 2 ἀπό 8 ἕως 31 Ἰανουαρίου.

Ι) Εἰσαγωγή: Σύντομη ὑπόμνηση τῶν ἀπαραίτητων πληροφοριῶν γιά τήν ἀρχαία δραματική ποίηση πού δόθηκαν στήν προηγούμενη τάξη- Βίος τοῦ Σοφοκλῆ -- Ὁ Σοφοκλῆς ὡς δραματικός ποιητής.

ΙΙ) Θά ἀκολουθήσει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῆς τραγωδίας. Γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ διδασκαλία ὁλόκληρης τῆς τραγωδίας, ὁ καθηγητής μπορεῖ νά διδάξει τά χορικά μέρη ἀπό δόκιμη μετάφραση.

ΙΙΙ) Ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐργασίας, θά γίνει συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Οἱ μαθητές θά κληθοῦν, μέ βάση τά δεδομένα τῆς διδασκαλίας στή σχολική αἴθουσα, νά τοποθετήσουν τό Σοφοκλῆ στήν ἐποχή του καί στό λογοτεχνικό εἶδος ὅπου ἀνήκει, νά ἀναζητήσουν τό βαθύτερο νόημα τῆς "Ἀντιγόνης" καί τίς σημαντικότερες ἰδέες πού ἐκφράζονται μέσα στό ἔργο, νά χαρακτηρίσουν τά κύρια πρόσωπα τοῦ δράματος (μέ παραπομπές σέ συγκεκριμένες σκηνές καί στίχους πού ὁδηγοῦν στόν χαρακτηρισμό τοῦ κάθε προσώπου) καί νά ὑπογραμμίσουν τό δραματικό χαρακτήρα τῆς τραγωδίας καί τίς θεατρικές ἀρετές της. Τέλος θά ἐπιχειρηθεῖ σύγκριση τοῦ Σοφοκλῆ μέ τόν Εὐριπίδη, μέ βάση τήν "Ἀντιγόνη" καί τήν "Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις".

β) Θουκυδίδη, Περικλέους Ἐπιτάφιος, ὧρες 4, ἀπό 1 Φεβρουαρίου ἕως 15 Μαρτίου.

Ι) Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδη - Ἔνταξη τοῦ "Ἐπιταφίου" στήν ἀρχαία ρητορική καί ἰδιαίτερα στό ἐπιδεικτικό εἶδος της. Τό γενικό διάγραμμα ἑνός "τυπικοῦ" Ἐπιταφίου λόγου. Τό ἱστορικό πλαίσιο τοῦ "Ἐπιταφίου" τοῦ Περικλέους.

./.

II) Θά ἀκολουθήσει, καί θά ὁλοκληρωθεῖ, ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων 34-46 τοῦ Β΄ βιβλίου τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη.

III) Ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐργασίας θά γίνει συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στή σχολική αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο τοῦ λόγου, τίς σημαντικότερες ἰδέες πού ἐκφράζονται σέ αὐτόν καί νά ἀξιολογήσουν τή σημασία του γιά τή συγκεκριμένη στιγμή τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας καί γιά τό σημερινό ἄνθρωπο. Εἶναι δυνατό ἐπίσης νά ἐπισημανθοῦν οἱ διαφορές πού παρουσιάζει τό διάγραμμα τοῦ Ἐπιταφίου τοῦ Περικλέους ἀπό τό γενικό τύπο τῶν ἐπιταφίων λόγων καί νά δικαιολογηθοῦν. Τέλος νά παρουσιάσουν τόν Ἐπιτάφιο ὡς ἔκφραση τῆς ἰδεολογίας καί τῶν θεσμῶν τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας τῆς κλασικῆς ἐποχῆς νά τόν ἀποτιμήσουν ὡς λογοτεχνικό κείμενο.

γ) Πλάτωνος Πρωταγόρας, 4 ὧρες ἀπό 16 Μαρτίου ἕως τό τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

I) Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Πλάτωνος. Ἱστορική ἔκθεση τῆς σοφιστικῆς κινήσεως στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Οἱ σοφιστές στήν Ἀθήνα. Ὁ Πρωταγόρας καί ἡ διδασκαλία του. Ἀντικειμενική ἀντιπαράθεση τῶν θέσεων τῶν σοφιστῶν καί τῶν Σωκράτη-Πλάτωνα, μέσα στά πλαίσια τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ 5 π.Χ. αἰώνα. Ὁ σκοπός τοῦ διαλόγου.

II) Θά ἀκολουθήσει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τοῦ διαλόγου. Θά διδαχθοῦν μέ κανονικό ρυθμό τά κεφάλαια τοῦ ἔργου πού περιέχονται στό διδακτικό ἐγχειρίδιο χωρίς ἄλματα, ὅσα ἐπιτρέπει ὁ διαθέσιμος χρόνος. Γιά τά ὑπόλοιπα, θά δοθεῖ σαφής, περιεκτική καί ἀκριβής περίληψη.

III) Οἱ τελευταῖες διδακτικές ὧρες θά διατεθοῦν γιά τή γενική θεώρηση τοῦ "Πρωταγόρα". Μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στή σχολική αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο, τίς φιλοσοφικές ἰδέες καί μεθόδους ἔρευνας πού δοκιμάζονται στό διάλογο καί τίς λογοτεχνικές ἀρετές τοῦ ἔργου. Θά ἐπι-

./.

χειρηθεῖ προσεκτική ἀντιπαραβολή τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητας καί τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο τήν ἀποδίδει ὁ Πλάτων καί θά ἐξηγηθοῦν οἱ διαφορές πού θά ἐπισημανθοῦν. Τέλος, θά ἀξιολογηθεῖ ἡ παιδευτική σημασία τοῦ διαλόγου καί θά ἀποτιμηθεῖ ἡ προσφορά τοῦ Πλάτωνα ὡς φιλοσόφου καί ὡς λογοτέχνη.

2.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ, ὧρες 2 ἀπό 8 ἕως 31 Ἰανουαρίου.

Διδασκαλία, κατά τήν κρίση τοῦ καθηγητῆ, τῶν Περσῶν τοῦ Αἰσχύλου ἤ τῶν Βατράχων τοῦ Ἀριστοφάνη ἀπό δόκιμη νεοελληνική μετάφραση.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 2ου θέματος Ἰ.Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τὰ ἑξῆς: Μὲ τὰ ἀριθμ. 10365/27-2-78 καὶ 12199/27-2-78 ἔγγραφα τοῦ Ὑπ. Παιδείας (Γεν.Δ/νση Γεν.Ἐκπ/σεως, Δ/νση Ἐφαρμ.Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμ.Δ΄) διαβιβάζονται τὰ βιβλία α) "Νοήματα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ οἰκογένεια" καὶ β) "Παιδεία καὶ ἑλληνικὴ ζωή" τοῦ Κοσμᾶ Ἀντωνόπουλου πρὸς γνωμοδότηση.

Ἀκολούθως διατυπώνει τὴ γνώμη του γιὰ τὰ βιβλία:

Κατάρχὴν καὶ τὰ δύο βιβλία δὲ συμφωνοῦν ὀρθογραφικὰ μὲ τὴν ἐπίσημη Γραμματική.

Τὸ "Νοήματα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ οἰκογένεια" περιέχει ποιήματα ἢ μᾶλλον στιχουργήματα πού διακρίνονται καὶ στροφὲς μὲ κάποια ποιητικὴ πνοή, ὅπως σέλ.70 τὸ "Πόθεν ἔσχες". Στὸ σύνολό του τὸ ἔργο τὸ χαρακτηρίζει τὸ ἁραῖο πάθος γιὰ ἠθικοθρησκευτικὸ καὶ ἐθνικὸ φρονηματισμό, πού ἐνίοτε ὅμως δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωση ἑνὸς φορτικοῦ "διδακτισμοῦ". Τὸ "Παιδεία καὶ ἑλληνικὴ ζωή" ἀποτελεῖ συλλογὴ μελετημάτων φιλοσοφικοῦ, κοινωνικοῦ, παιδαγωγικοῦ κτλ. περιεχομένου. Διακρίνεται, ὅπως καὶ τὸ προηγούμενο βιβλίο, ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ συγγραφέα γιὰ φρονηματιστικὴ διδασκαλία, ἀλλὰ σὲ ὕφος κάπως κφινοτοπικό.

Ὡστόσο μπορεῖ ὁ ἐκπαιδευτικός, ὁ ἀναγνώστης γενικὰ νὰ ἀποκομίσει κέρδος ἀπὸ τὶς εὔστοχες καὶ σωστὲς σὲ πολλὰ κεφάλαια παρατηρήσεις του. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ χωρὶς λιγοστὰ βέβαια – πού μὲ δυσκολεύουν νὰ εἰσηγηθῶ ἀνεπιφύλακτα γιὰ τὴ χρησιμότητα τοῦ βιβλίου, ὅπως π.χ. σελ. 59: "Ἀποσιωπᾶται μὲ ἐπιμέλεια εἰς τὰ "Θρησκευτικὰ" τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος ὅτι ὁ Κήρυκας τοῦ Χριστιανισμοῦ Παῦλος, εἶχε ἑλληνικὴ παιδεία ...", σελ.107: "Τὰ σχολικὰ προγράμματα εἶναι γεμάτα καὶ ἀπὸ θέματα χωρὶς περιεχόμενο".

Ἐπίσης, γιὰ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ ἡ εἰσήγησή μου δὲν εἶναι θετική, καθόσον ὑστερεῖ ἀπὸ ἄποψη λογοτεχνική.

Τὸ Τμῆμα,ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τὰ ἀριθ. 10365/27-2-78 ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ θρησκευμάτων, τὴν εἰσήγησή καὶ τὴ σχετικὴ συζήτηση,

ἀ π ο φ α ἰ ν ε τ α ι ὁ μ ὁ φ ω ν α:

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τὰ βιβλία τοῦ Κοσμᾶ Ἀντωνόπουλου "Νοήματα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ οἰκογένεια" καὶ "Παιδεία καὶ ἑλληνικὴ ζωή" δὲν τὰ κρίνει ὡς χρήσιμα, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Ν.186/75, γιὰ τοὺς λόγους πού ἀναφέρονται στὴν εἰσήγηση.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 3ου θέματος Ι.'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς: Μέ τό ἀριθμ. Φ.309.71/22/29247/22-3-78 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (Δ/νση 'Εφαρμ.Προγρ. Δ.Ε., Τμ. Δ') διαβιβάζεται τό βιβλίο τῆς Ζαφειρῶς Γεωργουλάκη "ΕΝΑ ΒΗΒΛΗΟ ΑΛΗΟΤΙΚΟ ΑΠ ΤΑΛΑ" γιά τή σχετική γνωμοδότηση.

'Ακολούθως διατυπώνει τή γνώμη του:

Τό βιβλίο περιέχει στιχουργήματα, ὅπως δηλώνεται καί ἀπό τό ψευδώνυμο τῆς συγγραφέα "ΣΤΗΧΟΥΡΓΟΣ ΖΑΚΗ", μέ περιεχόμενο ἐθνικό, ἠθικό, κοινωνικό. 'Αρκετά ἀπό αὐτά χαρακτηρίζονται ἀπό σατιρική διάθεση. Πάντως, δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά ἔργο μέ κάποια ποιητική πνοή.

Χρησιμοποιεῖ ὀρθογραφία ἰδιότυπη, γιά τήν ἐπινόηση τῆς ὁποίας ἔχει πάρει ἀπό τό 'Υπουργεῖο 'Εμπορίου "Δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας".

Καί καταλήγει:

Τό βιβλίο ἔχει κάποια σημασία ὡς λαϊκό ἀνάγνωσμα ἀλλά γενικά ὑστερεῖ ἀπό λογοτεχνική ἄποψη, ὥστε δέ μοῦ εἶναι δυνατόν, κατά τό Ν.186/75, νά εἰσηγηθῶ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμο.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθ. Φ.309.71/22/29247/22-3-78 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας καί Θρησκευμάτων, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό βιβλίο τῆς Ζαφειρῶς Γεωργουλάκη - ψευδώνυμο: ΣΤΗΧΟΥΡΓΟΣ ΖΑΚΗ - "ΕΝΑ ΒΗΒΛΗΟ ΑΛΗΟΤΙΚΟ ΑΠ ΤΑΛΑ" δέν εἶναι δυνατόν νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμο, σύμφωνα μέ τό Ν.186/75, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στήν εἰσήγηση.

Θέμα 4ο

'Ο Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. 'Αναστάσιος Πάγκαλος ἀναφέρθηκε στίς πρόσφατες ἐπικρίσεις τοῦ Δ/κοῦ Συμβουλίου τῆς ΟΛΜΕ, πού δημοσιεύτηκαν στόν τύπο σχετικά μέ τό ἔργο τοῦ ΚΕΜΕ, τά βιβλία καί τά ἀναλυτικά προγράμματα, καί ἀφοῦ τόνισε τήν ἀνάγκη μιᾶς ἀπαντήσεως στίς ἐπικρίσεις αὐτές, κάλεσε τά μέλη νά σκεφθοῦν ποιά πρέπει νά εἶναι ἡ ἀπάντηση αὐτή, ὥστε νά ἐπόμενη συνεδρίαση νά διατυπωθεῖ καί νά σταλεῖ γιά δημοσίευση.

./.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 119

Σήμερα 24 Νοεμβρίου 1979, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11 πρωϊνή, το Τμήμα Μέσης Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Αθήνα) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β' κ. Νικ. Βαρουχάκη, λόγω άλλης υπηρεσιακής απασχολήσεως του Προέδρου του κ. Αναστασίου Γιάγκαλου.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι Σύμβουλοι Β'κ.κ. Ι. Αρβανίτης, Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Ηλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ο ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. Ι. Σκορδίλης και οι Εισηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Λ. Λ. Αδαμόπουλος και ΣΤ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου που υπηρετεί με απόσπαση στο ΚΕΜΕ.

Δεν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι Εισηγητές κ.κ. Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί είχε άδεια και Θ. Θεοδωρακόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Απάντηση στις δηλώσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΛΜΕ. Εισηγητής ο Σύμβουλος Β'κ. Βώρος.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε τη συζήτηση του θέματος της ημερήσιας διατάξεως.

Τα μέλη του Τμήματος διετύπωσαν τις απόψεις τους για την απάντηση που πρέπει να δοθεί στην ΟΛΜΕ, αλλά η συζήτηση που έγινε πάνω σ'αυτές, δεν ολοκληρώθηκε για να επα-

./.

ναληφθεῖ σέ ἄλλη συνεδρίαση, πού θά παραβρίσκεται καί ὁ Πρόεδροστοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρεύων

Κων. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρασκ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 120/1978

Σήμερα 28 Νοεμβρίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τόν Σύμβουλο Β΄ κ. Νικ. Βαρουχάκη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος, Σύμβουλος Α΄, κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Πίνακες περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἰσηγητής ὁ κ. Κυρ. Κατσιμάνης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο - Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας γιά τό Γυμνάσιο. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 3ο - Αἴτηση Κ. Ζέρβα γιά τή χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 4ο - Αἴτηση Ε. Μιλλεούνη γιά τή χορήγηση ἄδειας δημοσιεύσεως ἀποτελεσμάτων ἔρευνας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ 1ου θέματος κ. Κυριάκος Κατσιμάνης, Εἰσηγητὴς τοῦ ΚΕΜΕ, ὑπενθύμισε στὸ Τμῆμα ὅτι ὁ ἴδιος καὶ ὁ ἐπίσης Εἰσηγητὴς κ. Παπασημακόπουλος, κατόπιν προτάσεως τοῦ Τμήματος καὶ τῆς ὑπὸ στοιχεῖα ΔΚ 3409/12-8-78 ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Συντονισμοῦ, πῆραν μέρος σὲ μιὰ ὁμάδα ἐργασίας γιὰ τὴ μεταγλώττιση σειρᾶς οἰκολογικοῦ περιεχομένου πινάκων καὶ τὴ συγγραφὴ συνοδευτικῶν ἐπεξηγηματικῶν φυλλαδίων.

Ἀπὸ τὴν ὅλη πρόοδο τῆς ἐργασίας, ποὺ τώρα βρίσκεται στὸ τέλος της, προκύπτει ὅτι θὰ ἦταν προτιμότερο οἱ πιὸ πάνω πίνακες νὰ μὴν ἐνσωματωθοῦν στὸ κατάλληλο σημεῖο τοῦ ἀντίστοιχου σχολικοῦ ἐγχειριδίου, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὶς σχετικὲς ὁδηγίες νὰ ἀποτελέσουν δύο ἀνεξάρτητα μικρὰ τεύχη, ἕνα γιὰ τὸ Γυμνάσιο καὶ ἕνα γιὰ τὸ Λύκειο. Οἱ λόγοι ποὺ κατὰ τὴ γνώμη του ἐπιβάλλουν τὴ λύση αὐτὴ ἦταν οἱ ἀκόλουθοι: α) Οἱ πίνακες συνδέονται ὀργανικὰ μεταξύ τους καὶ καλὸ θὰ ἦταν νὰ ὑπάρχουν συγκεντρωμένοι, γιατί, ἐγκατεσπαρμένοι στὶς σελίδες πολλῶν ἐγχειριδίων, οὐσιαστικὰ "χάνονται". β) Ὑπάρχουν σοβαρὲς ἐνδείξεις ὅτι ὁρισμένοι συγγραφεῖς δὲ θὰ δεχτοῦν νὰ ἐνταχθοῦν στὰ βιβλία τους ξένοι πίνακες.

Τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν πιὸ πάνω εἰσήγηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Ἐγκρίνει τὴν ἔκδοση δύο ἀνεξάρτητων φυλλαδίων μὲ τοὺς οἰκολογικοὺς πίνακες, ἕνα γιὰ τὸ Γυμνάσιο καὶ ἕνα γιὰ τὸ Λύκειο, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι πρὶν διαβιβαστοῦν στὸν ΟΕΔΒ γιὰ ἐκτύπωση θὰ ὑποβληθοῦν στὸ τμῆμα γιὰ θεώρηση καὶ ἔγκριση καὶ ὅτι οἱ ὁδηγίες ποὺ θὰ δοθοῦν θὰ εἶναι τέτοιες, ὥστε, μεταξὺ ἄλλων, νὰ δειχτεῖ ἡ ἀντιστοιχία τοῦ κάθε πίνακα μὲ τὴν οἰκεία διδακτικὴ ἑνότητα τοῦ κάθε ἐγχειριδίου καὶ ἡ ἀναφορά σ' αὐτὸν νὰ γίνεται μόνο εὐκαιριακά.

Ἡ συζήτηση γιὰ τὸ 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας" ἀναβλήθηκε.

./.

Θέμα 3ο - Αἴτηση Κ. Ζέρβα γιά τή χορήγηση ἄδειας διεξαγωγῆς ἔρευνας.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

«Ὁ κ. Ζέρβας μέ αἴτηση τῆς 29-9-1978 ζητεῖ χορήγηση ἀδείας γιά ἔρευνα καί τήν αἴτησή του διαβιβάζει τό Ὑπουργεῖο (Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων) μέ ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.309.4/90/112777/6-10-1978 στά δυό Τμήματα τοῦ ΚΕΜΕ τῆς Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Τήν αἴτηση τοῦ κ. Ζέρβα συνοδεύουν: 1) Βεβαίωση τοῦ ἐντεταλμένου ὑφηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου DR. A. KRAPP σχετικά μέ τό θέμα πού πρόκειται νά ἐρευνήσει ὁ ὑποψήφιος, 2) Ὑπόμνημα γιά τό σκοπό τῆς ἔρευνας, τά στοιχεῖα καί τά Σχολεῖα στά ὁποῖα θά στηριχτεῖ ἡ ἔρευνα, 3) Βιογραφικό σημείωμα καί 4) Ἔκθεση-σχέδιο γιά τή μέθοδο καί τήν ἐπεξεργασία τοῦ ὑλικοῦ.

Τό θέμα τῆς ἔρευνας εἶναι "Ἡ κρίση τῆς ἐπιδόσεως στό ἑλληνικό Σχολεῖο" καί πρόκειται νά ἐξετάσει τή βαθμολογία μαθητῶν μέ βάση τούς ἐλέγχους καί τά βαθμολόγιά τους ἀπό τήν Δ΄ τάξη Δημοτικοῦ ὡς τήν Α΄ τάξη Λυκείου. Τό δεῖγμα του θά εἶναι μαθητές πού φοίτησαν σέ σχολεῖα τῆς περιοχῆς Μαγνησίας καί τῶν Ν. Λιοσίων στίς παραπάνω τάξεις καί ἀπό τά σχολικά ἔτη 1971-72 μέχρι τό 1977-78.

Ἀπό τό βιογραφικό σημείωμα προκύπτει ὅτι ὁ κ. Ζέρβας εἶναι δάσκαλος μέ μετεκπαίδευση καί μέ 4ετεῖς σπουδές στά Παιδαγωγικά στό Πανεπιστήμιο τοῦ Μονάχου. Ἀπό τή μελέτη τῶν παραπάνω στοιχείων διαπίστωσα ὅτι: α) ὁ κ. Ζέρβας ἔχει τίς προϋποθέσεις πού χρειάζονται, γιά μιά ἐπιτυχή ἔρευνα τοῦ θέματος, ἡ ὁποία μάλιστα θά γίνει καί ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ κ. Ὑφηγητῆ καί β) ἡ ἔρευνά του ἐνδιαφέρει γενικότερα μέ τή σύγκριση τῆς βαθμολογίας τῶν ἰδίων μαθητῶν στίς διάφορες τάξεις καί βαθμίδες τῆς ἐκπαιδεύσεως, πέρα δηλ. ἀπό τό γεγονός ὅτι πρόκειται νά τή χρησιμοποιήσει γιά διδακτ. διατριβή στό Πανεπιστήμιο τοῦ Μονάχου καί εἶναι σκόπιμο νά τόν συνδράμουμε, ὅσο μάλιστα εἶναι καί ἐκπαιδευτικός. Ἀνε-

ξάρτητα ἀπό τίς ἐπιμέρους διαπιστώσεις διαφορῶν ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στίς διάφορες τάξεις καί τίς βαθμίδες σχολικῆς φοιτήσεώς τους οἱ ὁποῖες διαφορές μπορεῖ νά ἐξαρτῶνται ὄχι μόνο ἀπό τήν ἀντικειμενική καί ἐπιτυχή κρίση τῶν ἑκάστοτε δασκάλων τῶν μαθητῶν, ἀλλά καί ἀπό ἄλλους ποικίλους παράγοντες πού ὁ ἐρευνητής δέν ἀναφέρει ὅτι σκοπεύει ἐπίσης νά ἐρευνήσει, ἡ ἔρευνά του μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ χρήσιμη ὡς πληροφοριακή (ERKUNDUNGS FORSCHUNG) πάνω στό θέμα τῆς σημασίας τοῦ τρόπου ἀξιολογήσεως τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στή χώρα μας. Γιά τούς παραπάνω λόγους προτείνω νά τοῦ δοθεῖ ἡ ἄδεια γιά νά χρησιμοποιήσει τή βαθμολογία τῶν μαθητῶν τῶν τάξεων καί τῶν Σχολείων πού ἀναφέρει στό ὑπόμνημά του".

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ὁ κ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεῖ:

1.- "Ἡ διακίνηση τοῦ μαθητικοῦ πληθυσμοῦ εἶναι τέτοια, ὥστε εἶναι ἀδιανόητο σέ μιά γεωγραφική περιοχή σήμερα νά ἀναζητοῦμε στά ἀνώτερα σχολεῖα (Μ.Ε.) τούς μαθητές πού ζήτησαν στά ἀντίστοιχα κατώτερα (Δ.Ε.) σχολεῖα.

2.- Ὁ ἐνδιαφερόμενος γιά τήν ἔρευνα δέ φαίνεται νά ὑποπτεύεται κάν ὅτι τώρα οἱ μαθητές μετά τό Γυμνάσιο διασπείρονται σέ δυό τύπους λυκείων.

3.- Ἡ αἴτηση, γενικότερα, δέ συνοδεύεται ἀπό στοιχεῖα πού νά ὑπόσχονται ἀντικειμενικότητα στή διεξαγωγή καί στά συμπεράσματα".

Ὁ κ. Παπασημακόπουλος εἶπε: "Νομίζω ὅτι ἡ ἔρευνα γιά τήν ὁποία συζητοῦμε πρέπει νά ἐγκριθεῖ γιά τούς ἀκόλουθους λόγους:

1.- Δέ θά ἀπασχολήσει μαθητές κατά τίς διδακτικές ὧρες τῶν σχολείων καί ἐπομένως δέν ὑπάρχει αὐτή ἡ αἰτία γιά τήν ὁποία πολλές ἔρευνες ἐμποδίστηκαν ἀπό τό Τμῆμα καί τήν ὁποία αἰτία τή θεωρῶ σημαντική.

2.- Ὅσο καί ἄν εἶναι περιορισμένη ἡ ἐκτασή της καί ἄν ἔχει ἐλαττώματα θά μᾶς δώσει ἀντικειμενικά συμπεράσματα, ὅποια καί

./.

ἄν εἶναι, πού σέ καμμιά περίπτωση δέ μπορεῖ νά εἶναι βλαβερά π.χ. μιά σύγκριση στή βαθμολογία τῶν μαθητῶν μετά τήν κατάργηση τῶν γραπτῶν ἐξετάσεων τοῦ α΄ τετραμήνου στό Γυμνάσιο, τή σύγκριση βαθμολογίας μαθητῶν τοῦ δημοτικοῦ πρίν καί μετά τήν κατάργηση τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων στό Γυμνάσιο κλπ."

Κατά τή συζήτηση καί ἔπειτα ἀπό τήν ἐκδήλωση ὁρισμένων ἐπιφυλάξεων μελῶν τοῦ Τμήματος ὡς πρός τούς σκοπούς τῆς ἔρευνας ὁ κ. Παπαδόπουλος διάβασε τό ὑπόμνημα καί τήν ἔκθεση γιά τή μέθοδο τῆς ἔρευνας καί τήν ἐπεξεργασία τοῦ ὑλικοῦ τοῦ κ. Ζέρβα καί ἔδωσε σχετικές ἐξηγήσεις καταλήγοντας ὡς ἑξῆς:

"'Επισημαίνω τό γεγονός ὅτι ἡ ἔρευνα ἐποπτεύεται ἀπό τόν ἐντεταλμένο ὑφηγητή τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου DR. KRAPP, ὁ ὁποῖος στό συστατικό του ἀναφέρει καί τό θέμα τῆς ἔρευνας καί αὐτό δέν μποροῦμε νά τό ἀγνοήσουμε. Προσωπικά νομίζω ὅτι καί μόνο ἡ διαπίστωση μέ συγκεκριμένα δεδομένα τῆς σημασίας τῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν στά λεγόμενα πρωτεύοντα μαθήματα σέ συνάρτηση μέ τήν παραπέρα ἐξέλιξη καί ἐπιτυχία τῶν μαθητῶν δικαιολογεῖ τή σκοπιμότητα τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἔρευνας. Γιατί ἄλλο πράγμα εἶναι οἱ θεωρητικές ὑποκειμενικές ὑποθέσεις καί ἄλλο οἱ συγκεκριμένες δειγματοληπτικές, ἐμπειρικές διαπιστώσεις. Στό κάτω κάτω θά δοῦμε ἄν συμπίπτουν οἱ μέν πρῶτες μέ τίς δεύτερες. Καί αὐτό εἶναι ἐπίσης σοβαρή ἐπιστήμη. Ὅσο γιά τή διατύπωση τοῦ τίτλου τοῦ θέματος (τῆς ἔρευνας), πού θεωρεῖται ἀπό ὁρισμένους συναδέλφους πολύ γενική σέ σχέση μέ τό περιορισμένο δεῖγμα, νομίζω, ὅτι ὁ ὑπεύθυνος ὑφηγητής θά κατευθύνει τόν ὑποψήφιο ἀκριβέστερα κατά τίς πρῶτες συγκεκριμένες συνεργασίες τους, βάσει τῶν ὅσων γνωρίζω γιά τόν τρόπο ἐργασίας τῶν Γερμανῶν Παν/κῶν δασκάλων συμφωνοῦν δηλαδή ἀρχικά σέ ἕνα θέμα τοῦ ὑποψηφίου (DOKTORAND) καί σέ ἕνα γενικό σχέδιο ἔρευνάς του ἐφόσον ἔχουν ἀπό τίς σπουδές του θετική γνώμη γιά τήν καλή κατάρτιση καί τίς ἰδιαίτερες γιά τό σκοπό αὐτό ἱκανότητες τοῦ ὑποψηφίου καί δίνουν τή βεβαίωση, τά ἐπιμέρους ὅμως προβλήματα ἀντιμετωπίζονται ἀργότερα. Γι' αὐτούς τούς λό-

./.

γους θεωρῶ μάλιστα εὐχάριστο τό γεγονός ὅτι ἕνας Ἕλληνας ἐκπαιδευτικός ἔφθασε ὡς αὐτό τό σημεῖο καί θέλει μάλιστα νά ἐρευνήσει μιά ἔστω ἐλάχιστη πτυχή τῶν προβλημάτων τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας, γιατί σέ ἄλλες χῶρες οἱ ἔρευνες αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι στήν ἡμερήσια διάταξη, ἐνῶ ἐμεῖς τίς ὑποτιμοῦμε δυστυχῶς καί στηριζόμαστε σέ ὑποκειμενικές μας καί ἄρα αὐθαίρετες ἀπόψεις. Δέχομαι παραταῦτα νά θέσουμε ὡς ὅρο στόν κ. Ζέρβα τήν ἐπιφυλακτικότερη διατύπωση τοῦ θέματος του καί τή τήρηση τῆς ἀνωνυμίας τῶν μαθητῶν τῶν ὁποίων θά χρησιμοποιηθεῖ ἡ βαθμολογία, ἄν καί τό δεύτερο εἶναι αὐτονόητο, ὑπιθέτω, γιά κάθε ἐρευνητή αὐτῶν τῶν περιπτώσεων".

Τό Τμῆμα, μετά τήν εἰσήγηση καί τίς διάφορες γνῶμες, πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται μέ πλειοψηφία :

Δέν ἐγκρίνει διεξαγωγή ἔρευνας ὅπως αὐτή περιγράφεται στή σχετική αἴτηση τοῦ κ. Ζέρβα (διδασκάλου, Λαέρτη 66, Ν. Λιόσια, Ἀθήνα) γιά τούς ἑξῆς λόγους:

α) Δέν περιέχει ὅρους πού νά ἐγγυῶνται τήν ἀντικειμενικότητα τῆς ἔρευνας.

β) Εἶναι φανερό ὅτι πρόκειται γιά ἔρευνα πέρα ἀπό τίς προσωπικές ἐμπειρίες τοῦ ἐνδιαφερομένου νά τήν διεξαγάγει.

γ) Δέ διαφαίνεται ἡ σκοπιμότητα διεξαγωγῆς τέτοιας ἔρευνας.

Μειοψήφησαν οἱ Σύμβουλοι Β' κ.κ. Δ. Πρωϊνάκης καί Ν. Παπαδάκης, (εἰσηγητής τοῦ θέματος).

'Ο εἰσηγητής τοῦ 4ου θέματος κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἐνημερώνει τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τό ὑπό συζήτηση θέμα καί ἐπισημαίνει ὅτι τό αἴτημα τοῦ κ. Μιλλεούνη δέν ἐμπίπτει στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ, γι' αὐτό καί εἰσηγεῖται νά μήν εἰσέλθει τό Τμῆμα στήν οὐσία τοῦ θέματος.

Στή συνέχεια ἔλαβε τό λόγο ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος, ὁ ὁποῖος εἶπε:

1.- Εἰκάζω ὅτι ὁ λόγος πού ζητεῖται ἄδεια γιά τή δημοσίευση προέρχεται ἀπό τή συναίσθηση τοῦ κ. Μιλλεούνη ὅτι στήν ἔρευνά του περιέχονται στοιχεῖα ὑπηρεσιακά.

2.- 'Επισημαίνω ὅμως ὅτι δέν περιέχεται στά στοιχεῖα πού συνοδεύουν τήν αἴτηση καμιά πληροφορία γιά τό περιεχόμενο τῆς ἔρευνας - τά πορίσματά της· κατά συνέπεια, νομίζω δέν εἶναι συνετή ἡ διατύπωση γνώμης καταφατικῆς γιά τήν αἰτούμενη ἄδεια δημοσίευσης.

3.-- Κυριότατα ὅμως ὑπογραμμίζω ὅτι τό ἀποτέλεσμα τῆς ἔρευνας στερεῖται ἐκ προοιμίου τό στοιχεῖο τῆς ἀντικειμενικότητας, ἡ ὁποία ἐπηρεάζεται ἀπό τόν ἴδιο τόν διεξάγοντα, ἄμεσα καί ἔμμεσα: α) γιατί ἔχει ὁ ἴδιος προσωπικές θέσεις γιά τά θέματα πού ρωτάει καί β) εἶναι δάσκαλος αὐτῶν πού ρωτάει καί γ) εἶναι διευθυντής τοῦ σχολείου ὅπου διεξάγεται ἡ ἔρευνα καί δ) γιατί, τέλος ἡ ἐρευνώμενη περιοχή εἶναι ἀδιανόητο νά θεωρηθεῖ ὅτι ἀντιπροσωπεύει ἔστω καί ἀσήμαντο ποσοστό τοῦ ὅλου μαθητικοῦ πληθυσμοῦ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

1.- Τήν αἴτηση τοῦ κ. Ε. Μιλλεούνη τῆς 10-10-1978 (διαβιβαστικό ἔγγραφο τοῦ 'Υπ. Παιδείας, Γεν. Δ/νση 'Εφαρμ. Προγραμ. ἀριθμ. 130848/1-11-1978),

2.- Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Παπαδόπουλου,

3.- Τίς παρατηρήσεις τοῦ κ. Φ. Βώρου, Συμβούλου Β΄, καί

4.- Τή σχετική συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

./.

Γνωμοδοτεῖ ὅτι τό αἴτημα τοῦ κ. Ε. Μιλλεούνη, γιά ἄδεια δημοσιεύσεως πορισμάτων ἔρευνάς του στό Γυμνάσιο τῆς 'Αρεοπόλεως, πού διηύθυνε ὁ ἴδιος, δέν ἐμπίπτει στίς ἁρμοδιότητες τοῦ ΚΕΜΕ.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 121/1978

Σήμερα 30 Νοεμβρίου 1978, ημέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, Νικ. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος.

Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος γιά σοβαρούς οἰκογενειακούς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Διοργάνωση σεμιναρίων ΣΕΠ γιά δοκιμαστική ἐφαρμογή τοῦ-Θέματα, εἰσηγήσεις καί ὁμιλητές. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Νικ. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 2ο - Αἴτηση τοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγείας τοῦ παιδιοῦ γιά ἄδεια διεξαγωγῆς ἔρευνας σέ Δημοτικά σχολεῖα καί Γυμνάσια. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 3ο - Ψήφισμα Γ.Ο. Χριστιανῶν Ἑλλάδας. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Γιά τό 1ο θέμα ἔγινε μόνο γενική συζήτηση πού περιστράφηκε στά περυσινά σεμινάρια καί τήν ἐνδεχόμενη ἀξιοποίηση τῆς ἐμπειρίας τους γιά τή διοργάνωση νέων. Ἡ συζήτηση δέν κατέληξε σέ καμιά συγκεκριμένη ἀπόφαση, οὔτε κατέστη δυνατό ὁ εἰσηγητής νά εἰσέλθει στό δεύτερο σκέλος τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως. Ἀποφασίστηκε ἡ συζήτηση καί ἡ εἰσήγηση τοῦ θέματος νά συνεχιστοῦν σέ ἄλλη συνεδρία.

./.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό 'Ινστιτοῦτο 'Υγείας τοῦ Παιδιοῦ τοῦ ὁποίου Πρόεδρος εἶναι ὁ κ. Σ. Δοξιάδης ὑποβάλλει αἴτηση (3-11-1978) πού διαβιβάζεται ἀπό τόν κ. Γεν. Γραμματέα (ἀριθμ. 140674/22-11-1978) γιά νά γνωμοδοτήσουμε προκειμένου νά χορηγηθεῖ ἄδεια διεξαγωγῆς ἔρευνας σέ Δημοτικά Σχολεῖα καί Γυμνάσια τῆς περιοχῆς 'Αθηνῶν τῶν ὁποίων παρατίθεται κατάλογος. Συνημμένα ὑποβάλλονται: 1) Σχέδιο τῆς ἔρευνας μέ τούς σκοπούς καί τόν τρόπο διεξαγωγῆς κτλ. (σελ. 2). 2) 'Ερωτηματολόγιο συνηθειῶν ὑγείας (σ. 3). 3) 'Ερωτηματολόγιο γνώσεων ὑγείας (σ. 4) καί 4) 'Ερωτηματολόγιο (πρωτόκολλο) πού θά συμπληρώνεται ἀπό τόν ἐξεταστή.

Τό θέμα τῆς ἔρευνας εἶναι ἡ 'Συχνότητα σέ παιδιά προδιαθεσικῶν παραγόντων πού προκαλοῦν χρόνια νοσήματα σέ μεγαλύτερες ἡλικίας" καί πρόκειται νά ἐξεταστοῦν 1.000 μαθητές ἡλικίας 10-14 χρόνων (μισά ἀγόρια καί μισά κορίτσια) 5ης καί 6ης Δημοτικοῦ καί 1ης καί 2ης τάξεως Γυμνασίου. Τήν ἔρευνα θά διεξαγάγουν τρεῖς παιδίατροι τοῦ 'Ινστιτούτου, δύο κοινωνικές λειτουργοί καί ἕνας γραμματέας τοῦ 'Ινστιτούτου. 'Η ἔρευνα γίνεται στά πλαίσια τοῦ Διεθνοῦς "Ετους τοῦ Παιδιοῦ καί παράλληλα σέ ἄλλες 10 χῶρες. 'Από τή μελέτη τοῦ σχεδίου καί τῶν ἐρωτηματολογίων (τά ὁποῖα ἀναφέρονται σέ θέματα κυρίως συνηθειῶν καπνίσματος καί χρήσεως ποτῶν καί σέ θέματα διαιτητικῆς καί γνώσεων ὑγείας) διεπίστωσα ὅτι πρόκειται γιά μιά αὐστηρά συστηματική καί ἐπιστημονική ἔρευνα πού ἐνδιαφέρει πολύ τόσο ἀπό ἄποψη ἰατρική ὅσο καί κοινωνιολογική καί ψυχολογική καί εἰσηγοῦμαι τήν ἔγκριση τῆς διεξαγωγῆς της.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἐγκρίνει ὁμόφωνα τή διεξαγωγή τῆς ἔρευνας στά σχολεῖα, πού ἀναφέρονται στήν αἴτηση, γιά τήν διερεύνηση σέ παιδιά ἡλικίας 10-14 χρόνων τῆς συχνότητας προδιαθεσιακῶν παραγόντων πού προκαλοῦν χρόνια νοσήματα σέ μεγαλύτερες ἡλικίες. ./.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ 3ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Ψήφισμα Γ.Ο. Χριστιανῶν Ἑλλάδος" κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄, λέγει τά ἑξῆς:

"Ἡ Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μᾶς κοινοποίησε μέ τό ὑπ' ἀριθμ. Φ.015.13/55/137651/15-11-78 ἔγγραφό της, ὡς ἐξαιρετικῶς ἐπεῖγον, ψήφισμα τοῦ Πανελλαδικοῦ Συνεδρίου Ἀντιπροσώπων παραρτημάτων καί Ἑνοριῶν ΓΟΧ. Τό ψήφισμα αὐτό ἀνακοινοποίησε στό ὀρθό ἡ παραπάνω Διεύθυνση κατά τήν 21-11-1978 μέ τήν παράκληση νά ἐνεργήσουμε σέ ὅ,τι μᾶς ἀφορᾶ.

Τό ψήφισμα τῶν ΓΟΧ ἀναφέρεται σέ διάφορα θέματα. Τό ΚΕΜΕ τό ἀφορᾶ μόνο ἡ παράγρ. ε΄, ἡ ὁποία ἐκφράζει τή σκέψη: "Νά διδάσκωνται καί νά ἐμπνέωνται οἱ Ἕλληνες μαθηταί..... μέ τά ἑλληνικά ἰδεώδη καί τάς Χριστιανικάς ἐθνικάς ἀρχάς .....".

Ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Γ. Γρατσέα, ἐπακολούθησε συζήτηση.

Τό Τμῆμα γνωμάτευσε νά δηλωθεῖ πρός τούς ἐκπροσώπους τῶν ΓΟΧ ὅτι πολύ πρίν ἀπό τήν ἔκφραση τοῦ ἐνδιαφέροντός των τό ΚΕΜΕ ἀκολουθεῖ ὄχι μόνο τό γράμμα, ἀλλά καί τό πνεῦμα τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ Ν.309/76. Στήν παράγραφο αὐτή ὁρίζονται μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς: "Τό Γυμνάσιον ἔχει σκοπόν.....νά ἀναπτύξει τήν θρησκευτική καί ἐθνικήν συνείδησιν" τῶν μαθητῶν. Παρόμοια ὁρίζονται καί στήν παράγραφο 1 τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Νόμου πού ἀναφέραμε (309/76), γιά τό Λύκειο.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 122/1978

Σήμερα, 2 Δεκεμβρίου 1978, ήμέρα Σάββατο καί ὥρα 9 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Νικ. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστασίου Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Λ. Ἀδαμόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, γιά σοβαρούς οἰκογενειακούς λόγους καί Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου:
α) Νέα Ἑλληνικά. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Δ. Σακκᾶς.
β) Κοσμογραφία. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκης.

ΘΕΜΑ 2ο - Διοργάνωση σεμιναρίων ΣΕΠ γιά δοκιμαστική ἐφαρμογή τουθέματα γιά εἰσηγήσεις καί ὁμιλητές. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑ 3ο - Κρίση βιβλίου: "Τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον" ἔμμετρη μετάφραση στή δημοτική τοῦ Γ. Παπακυριακόπουλου. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Γ. Γρατσέας.

ΘΕΜΑ 4ο - Κυκλοφοριακή Ἀγωγή στά Σχολεῖα. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης.

ΘΕΜΑ 5ο - Ἀνακοίνωση.

./.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο εἰσηγητής τοῦ 1ου θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Νέας 'Ελληνικῆς γλώσσας καί Γραμματείας Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου", κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

('Ωρες 4)

Α.- Γλωσσική διδασκαλία

Γλωσσική ἐπεξεργασία τῶν διδασκόμενων κειμένων στό βαθμό πού ἀπαιτεῖται γιά τήν πλήρη κατανόησή τους. Τό ὕφος τοῦ συγγραφέα τοῦ κάθε κειμένου, ἡ ἰδιομορφία του στή χρήση τῶν ἐκφραστικῶν μέσων καί τήν ἔκφραση τῶν σκέψεων καί τῶν συναισθημάτων του. 'Η σχέση ἀνάμεσα στήν παιδεία, τό ἐπάγγελμα, τή συναισθηματική κατάσταση κτλ. τῶν προσώπων τῶν κειμένων μέ τή γλωσσική τους ἔκφραση. 'Η ψυχοσύνθεση ἀτόμων, ὁμάδων ἤ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅπως διαφαίνεται ἀπό τή γλωσσική ἔκφραση. 'Η δημοτική καί ἡ καθαρεύουσα. 'Ιστορική προέλευση καί ἐξέλιξή τους. Σύγκριση μεταξύ τους. Εὐκαιριακά, ἐπισήμανση τῆς ἀδιάλειπτης ἱστορικῆς συνέχειας καί ἑνότητας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας.

Διάφορες γλωσσικές ἀσκήσεις στό ὕφος τῆς ἀντιληπτικότητας καί τῶν ἐνδιαφερόντων τῶν μαθητῶν αὐτῆς τῆς ἡλικίας, ἰδιαίτερα ἐτυμολογικές καί σημασιολογικές, ὅπως π.χ. ἡ διεύρυνση, ὁ περιορισμός ἤ ὁ ἀποχρωματισμός τῆς ἀρχικῆς σημασίας λέξεων, αἰτιολόγηση τῶν μεταφορικῶν σημασιῶν λέξεων, διευκρίνιση τῶν σημασιολογικῶν ἀποχρώσεων συνώνυμων λέξεων, ἐπισήμανση λόγιων λέξεων ἤ ξένων λέξεων ἀφομοιωμένων στή γλώσσας μας κτλ.

Β.- Διδασκαλία κειμένων

'Ολοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας μέ τήν ἀνάγνωση καί ἑρμηνεία ἔργων, πεζῶν καί ποιητικῶν, ἀξιόλογου περιεχομένου καί ἀνώτερης λογοτεχνικῆς ἀξίας ἀπό καταλληλη συλλο-

γή νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων καθώς καί ἀπό αὐτοτελεῖς ἐγκεκριμένες ἐκδόσεις. Τά ἔργα θά εἶναι ἀντιπροσωπευτικά καί θά ἀναφέρονται σ' ὅλα τά εἴδη τοῦ λόγου πού ἀναπτύχθηκαν ἀπό τήν περίοδο τῶν χρόνων τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὡς σήμερα.

Ἡ νεώτερη καί ἡ σύγχρονη λογοτεχνία: Χαρακτηριστικά καί τάσεις της. Ἐπιδράσεις πού ἀσκήθηκαν σ' αὐτήν. Τεχνοτροπίες καί λογοτεχνικές σχολές. Τό θέατρο ὡς λογοτεχνικό εἶδος. Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ θεάτρου στή νεοελληνική λογοτεχνία. Ἐπιδράσεις σ' αὐτό τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ θεάτρου καθώς καί τοῦ νεώτερου καί σύγχρονου εὐρωπαϊκοῦ.

Μελέτη καί ἑρμηνεία ἀπό τήν ἴδια συλλογή ἀξιόλογων ἔργων, πεζῶν καί ποιητικῶν, ἤ ἐκλεκτῶν ἀποσπασμάτων ἀπό κλασικά ἔργα τῆς παγκόσμιας λογοτεχνίας. Σύγκριση τῶν διδασκόμενων ἔργων πρός ἀντίστοιχα γνωστά στούς μαθητές ἔργα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ὅπου εἶναι δυνατή. Μέ τήν εὐκαιρία τῆς διδασκαλίας ἀποσπασμάτων ἀπό εὐρωπαϊκά δραματικά ἔργα, Ἐπισήμανση τῶν ἐπιδράσεων τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ δράματος στή νεώτερη εὐρωπαϊκή δραματική τέχνη.

Γ.- Γραμματολογία

Κατά τή διδασκαλία τῶν κειμένων παρέχονται στούς μαθητές ἤ ζητοῦνται ἀπό αὐτούς εὐκαιριακά τά ἀπαραίτητα γραμματολογικά στοιχεῖα γιά τούς συγγραφεῖς, τά λογοτεχνικά εἴδη, τίς τεχνοτροπίες καί τίς λογοτεχνικές σχολές. Κατά τό τελευταῖο τρίμηνο γίνεται μιά συνοπτική θεώρηση τῆς ἐξέλιξης τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας ἀπό τίς ἀρχές τοῦ περασμένου αἰῶνα ὡς σήμερα.

Δ.- Ἐκθέσεις

Γραφή ἐκθέσεων στό σχολεῖο, μιᾶς ἀνά 15/θήμερο σέ διάρκεια δυό διδακτικῶν ὡρῶν. Πρέπει νά γράφονται 10 τουλάχιστο ἐκθέσεις κάθε διδακτικό ἔτος. Τά θέματα εἶναι ἀνάλογα μέ τά θέματα τῆς προηγούμενης τάξεως. Πάντοτε πρέπει νά εἶναι οὐσιαστικά ὡς πρός τό περιεχόμενο καί νά παρέχουν στούς μαθητές τή δυνατότητα νά ἐκφράζουν τίς ἰδέες τους, ἰδιαίτερα γιά προβλήματα τῆς ζωῆς τους καί

./.

τῆς κοινωνίας. Γιά τή διόρθωση τῶν ἐκθέσεων ἰσχύουν ὅσα καί στήν προηγούμενη τάξη.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος: "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Κοσμογραφίας Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου", κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κ Ο Σ Μ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

(Ὥρα 1)

Εἰσαγωγή: Οὐρανός, οὐράνια σώματα. Σύμπαν. Πρακτική, θεωρητική καί ἠθοπλαστική χρησιμότητα τῆς Ἀστρονομίας.

Τό Σύμπαν: Δομή καί ἔκταση τοῦ σύμπαντος. Ἔτος φωτός. Γαλαξίες καί μεσογαλαξιακή ὕλη· σύσταση καί μορφές γαλαξιῶν - ἀστέρες, νεφελώματα, μεσοαστρική ὕλη. Τοπική ὁμάδα γαλαξιῶν. Σχῆμα, μέγεθος, δομή καί περιστροφή τοῦ Γαλαξία μας. Τό ἡλιακό σύστημα καί ἡ γῆ μας.

Ἀστέρες καί ἀστρικά συστήματα: Λαμπρότητα καί πλῆθος ἀστέρων· ὀπτικά μεγέθη ἀστέρων. Ἀστερισμοί. Οὐρανογραφία τῶν ἀστερισμῶν πού φαίνονται ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἀποστάσεις καί κινήσεις τῶν ἀστέρων· ἀστρονομική μονάδα, παράλλαξη καί μονάδα παρσέκ. Ἀπόλυτο μέγεθος καί πραγματικές κινήσεις τῶν ἀστέρων. Φυσική κατάσταση καί φασματικοί τύποι τῶν ἀστέρων. Γίγαντες καί νάνοι ἀστέρες. Μεταβλητοί ἀστέρες καί ἐξέλιξη τῶν ἀστέρων· σχετικό φιάγραμμα. Ἀστρικά συστήματα. Διπλοί καί πολλαπλοί ἀστέρες. Σμήνη ἀστέρων.

Ἥλιος: Ἀπόσταση, μέγεθος, ἐνέργεια καί φυσική κατάσταση τοῦ ἥλιου. Λαμπρότητα τοῦ ἥλιου καί θεωρίες τῆς προέλευσης τῆς ἡλιακῆς ἐνέργειας. Ἡλιακές στιβάδες. Πυρήνας, φωτόσφαιρα, ἀτμόσφαιρα-χρωμόσφαιρα καί στέμμα- τοῦ ἥλιου. Ἡλιακό φάσμα. Φωτοσφαιρικοί σχηματισμοί καί φαινόμενα τῆς χρωμόσφαιρας. Κόκκοι, πυρσοί, κηλίδες· προεξοχές καί ἐκλάμψεις. Ἐπιδράσεις τοῦ ἥλιου πάνω στή γῆ.

Ἡλιακό σύστημα: Γεωκεντρικό καί ἡλιοκεντρικό σύστημα. Νόμοι τοῦ Κέπλερ καί τοῦ Νεύτωνα. Νόμος Μπόντε-Τίτιους. Συζυγίες, ἀποχές καί φάσεις τῶν πλανητῶν. Ἐσωτερικοί καί ἐξωτερικοί πλανῆτες. Περιγραφή τῆς ὄψης τῶν μεγάλων πλανητῶν καί τῶν δορυφόρων τους-καί τῶν μικρῶν πλανητῶν ἤ ἀστεροειδῶν. Κομῆτες· περιοδικοί καί μή περιοδικοί. Κομῆτες τοῦ BIELA καί τοῦ HALLEY. Διάττοντες ἀστέρες. Μετέωρα Ζωδιακό καί ἀντιζωδιακό φῶς.

Γῆ καί σελήνη: Σχῆμα, ἀτμόσφαιρα καί κινήσεις τῆς γῆς. Γεωγραφικές συντεταγμένες. Ἀποτελέσματα τῶν κινήσεων τῆς γῆς· ἐποχές τοῦ ἔτους, μετάπτωση, κλόνηση. Ἀπόσταση, κίνηση καί φυσική κατάσταση τῆς σελήνης· φάσεις καί μῆνες τῆς σελήνης. Θερμοκρασία καί ἐξέλιξή της. Ἐκλείψεις σελήνης καί ἡλίου. Παλίρροιες. Παλίρροια τοῦ Εὐρίπου.

Οὐράνια σφαῖρα: Σχῆμα καί χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ. Κατακόρυφος, κατακόρυφα ἐπίπεδα ἑνός τόπου· φυσικός καί αἰσθητός ὁρίζοντας. Ζενιθία ἀπόσταση, ὕψος καί ἀζιμούθιο ἀστέρα. Ἄξονας τοῦ κόσμου καί οὐράνιος ἰσημερινός· ὡριαῖοι κύκλοι, οὐράνιος μεσημβρινός, μεσημβρινή γραμμή, ἄξων μεσημβρινοῦ καί κύρια σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα. Φαινόμενη περιστροφή τῆς οὐράνιας σφαίρας. Ἡμερήσιο καί νυχτερινό τόξο ἀστέρος καί μεσουρανήσεις ἀστέρων. Ἰδιότητες τοῦ οὐράνιου μεσημβρινοῦ. Ἀπόκλιση, πολική ἀπόσταση καί ὡριαία γωνία ἀστέρα. Ἐκλειπτική, λόξωση ἐκλειπτικῆς. Ἰσημερινά σημεῖα, ἡλιοστάσια, κόλουροι ἰσημερινοῦ. Ὀρθή ἀναφορά ἀστέρος καί οὐρανογραφικές συντεταγμένες.

Μέτρηση τοῦ χρόνου: Ἡμέρα, ἀστρική ἡμέρα, ἡλιακός χρόνος. Μέση ἡλιακή ἡμέρα, μέσος ἡλιακός χρόνος, ἀληθινή ἡλιακή ἡμέρα. Ἐξίσωση τοῦ χρόνου. Σχέση ὀρθῆς ἀναφορᾶς, ὡριαίας γωνίας καί ἀστρικοῦ χρόνου. Τοπικός καί παγκόσμιος χρόνος. Σύστημα ὡριαίων ἀτράκτων. Ἐπίσημη ὥρα. Ἀστρικό, τροπικό καί πολιτικό ἔτος. Ἰουλιανό, Γρηγοριανό καί Νέο Παγκόσμιο ἡμερολόγιο. Ἡ ἑορτή τοῦ Πάσχα.

Κοσμογονία: Γένεση τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος. Πρωτοπλανητική θεωρία. Διαστολή καί ἡλικία τοῦ Σύμπαντος. Ἀρχή καί τέλος τοῦ σύμπαντος.

./.

'Αστρονομικά ὄργανα: Γνώμονας καί τηλεσκόπιο. Διοπτρικά καί κατοπτρικά τηλεσκόπια. Τηλεσκόπια Σμίτ. Ραδιοτηλεσκόπια. Τά μεγαλύτερα τηλεσκόπια τοῦ κόσμου.

'Αστροναυτική: Κίνηση τεχνητῶν δορυφόρων. Ταχύτητα διαφυγῆς. Οἱ τρεῖς κοσμικές ταχύτητες. Τοποθέτηση δορυφόρου σέ τροχιά. "Ερευνες μέ τεχνητούς δορυφόρους καί διαστημόπλοια. Διαστημόπλοια πρός τή σελήνη καί τούς πλανῆτες. Διαπλανητικά ταξείδια.

Παρατήρηση: Σέ κάθε ἑνότητα νά παρεμβάλλονται κατάλληλες ἐρωτήσεις γιά ἐμπέδωση κάθε ἑνότητας πού διδάσκεται.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

'Αποδέχεται ὁμόφωνα τό παραπάνω ἀναλυτικό πρόγραμμα Κοσμογραφίας Γ' τάξεως Λυκείου, ὅπως ἔχει.

Θέμα 2ο - "Διοργάνωση σεμιναρίων ΣΕΠ γιά δοκιμαστική ἐφαρμογή του - θέματα γιά εἰσηγήσεις καί ὁμιλητές".

'Η συζήτηση γιά τό παραπάνω θέμα ἀναβλήθηκε.

./.

Θέμα 30 - Κρίση βιβλίου: Τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἔμμετρη μετάφραση στή Δημοτική, τοῦ Γ. Παπακυριακόπουλου.

Πάνω στό θέμα αὐτό ὁ κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄τοῦ ΚΕΜΕ εἰσηγεῖται τά ἑξῆς:

"Ὁ κ. Γεώργ. Παπακυριακόπουλος, φιλόλογος-ἐπίτιμος Γυμνασιάρχης, ζητᾶ μέ τήν μέ ἡμερομηνία 16-6-1977 αἴτησή του ἀπό τό ΚΕΜΕ νά κρίνει τό βιβλίο του "Τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἔμμετρη μετάφραση στή Δημοτική, Ἀθήνα 1976". Τήν αἴτηση διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ ὁ Ὑπουργός Παιδείας κ. Γ. Ράλλης μέ τό ἀριθμ. 63531/8-7-77 ἔγγραφό του "γιά νά γνωμοδοτήσουμε σχετικά, σύμφωνα μέ τήν παράγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75".

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Παπακυριακόπουλου, ἅμα κριθεῖ γενικά, εἶναι μιά ἀξιέπαινη προσπάθεια. Μᾶς φίνει τό Κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιο σέ ἔμμετρη μετάφραση καί στή νεοελληνική γλῶσσα, χωρισμένο ὄχι μόνο σέ κεφάλαια ὅπως τό ἀρχαῖο κείμενο, ἀλλά καί σέ παραγράφους, σύμφωνα μέ τά ἰδιαίτερα θέματα πού τό ἱερό κείμενο θίγει. Ἀπό ἄποψη καθαρά φιλολογική, ὁ ἔμμετρος λόγος ἔχει ἀνάγκη περισσότερης ἐπεξεργασίας (π.χ. σελ. 46, 49, 72 κτλ.).

Ὁ σκοπός πού γράφτηκε αὐτό τό βιβλίο εἶναι νά φτάσει στόν πολύ λαό (σελ. 10) καί ὄχι στούς μαθητές, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας λέγει στόν πρόλογό του. Ἄλλωστε, ἔτσι ὅπως εἶναι διαρθρωμένο τό βιβλίο δέν ἐξυπηρετεῖ τούς μορφωτικούς σκοπούς τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά σχολεῖα, παρά μονάχα εὐκαιριακά."

Μετά τόν εἰσηγητή τοῦ θέματος τό λόγο ἔλαβαν οἱ Εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ κ.κ. Κ. Φούσκας καί Β. Θεοδωρακόπουλος, οἱ ὁποῖοι εἶπαν:

Ὁ κ. Κ. Φούσκας: "Ἄν καί τό βιβλίο ἔχει ἀρκετές ἀρετές καί θά μποροῦσε νά ἦταν ὠφέλιμο γιά τό εὐρύ κοινό, γιά τά σχολεῖα τῆς Μ.Ε. δέ μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ "χρήσιμο" κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75, γιατί ἔχει ἀρκετές ἀτέλειες στήν ἀπόδοση τοῦ νοήματος (π.χ. σελ. 46, 49, 72 κτλ.) μέ ἀποτέλεσμα νά ἀδικεῖται τό ἱερό κείμενο. Ἐπιπλέον ἡ διάρθρωση τοῦ βιβλίου σέ ἐλάχιστες περιπτώσεις μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει τό μάθημα τῶν θρη-

σκευτικῶν ὁποιασδήποτε τάξεως. Σημειώνω, τέλος, ὅτι γιά τή μετάφραση ὁποιουδήποτε ἱεροῦ κειμένου σέ ἄλλο γλωσσικό ἰδίωμα δέν ἐπιτρέπεται παρά μονάχα ὕστερα ἀπό εἰδική ἄδεια τῆς 'Ιερᾶ Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος".

'Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος: "'Εκτός ἀπό τίς φιλολογικές ἀτέλειες, τίς χασμωδίες καί τίς ἄλλες ἀδυναμίες ἐκφράσεως, ἤθελα νά παρατηρήσω ὅτι εἶναι πολύ παρακινδυνευμένο νά δώσουμε ὡς χρήσιμο στά παιδιά ἕνα κείμενο τῆς Γραφῆς σέ ἔμμετρη μετάφραση, ἀφοῦ μέ πολλή περίσκεψη δίνουμε καί κατά τά ἄλλα "ἔγκυρες" μεταφράσεις σέ πεζό λόγο κειμένων τῆς Καινῆς Διαθήκης".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση καί τίς διάφορες γνῶμες πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέ μπορεῖ νά χαρακτηρίσει ὡς χρήσιμο, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975, τό βιβλίο τοῦ Γ. Παπακυριακόπουλου: Τό Κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἔμμετρη μετάφραση, γιά τούς λόγους πού ἔχουν ἐκτεθεῖ στήν εἰσήγηση καί τή συζήτηση τοῦ θέματος.

./.

'Ο Εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα:"Κυκλοφοριακή ἀγωγή στά σχολεῖα" Ι. 'Αρβανίτης, Σύμβουλος Β', θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθ. 139585/20-11-78 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γ.Ε., Δ/νση 'Εφαρμ. Προγρ. Μ.Ε., Τμ. Α') διαβιβάζεται ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, σχετικά μέ τή δυνατότητα εἰσαγωγῆς τοῦ μαθήματος τῆς Κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς στά σχολεῖα Μ.Ε., γιά τή σχετική γνωμοδότηση.

Τό Τμήμα Δημοτικῆς γιά τό ἴδιο θέμα ἀποφάσισε (Πράξη 9/19-7-78) νά περιληφθοῦν κεφάλαια Κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς στά μαθήματα Σπουδή τοῦ περιβάλλοντος καί Πολιτική καί Κοινωνική ἀγωγή.

Πράγματι, στή χώρα μας συγκριτικά μέ ἄλλες χῶρες θρηνοῦμε πολύ περισσότερα θύματα τῶν τροχῶν μεταξύ τῶν ὁποίων ἀριθμοῦνται καί πολλά μαθητῶν. 'Η διεθνής στατιστική μάλιστα μᾶς καταλογίζει καί τά "πρωτεῖα" σχεδόν στά τροχαῖα ἀτυχήματα! Τοῦτο σημαίνει πώς δέν ξέρουμε οὔτε νά δδηγοῦμε οὔτε νά περπατᾶμε. "Ετσι, ἀποβαίνει ἀνάγκη ἐπιτακτική καί ζωτικῆς σημασίας ἡ διδασκαλία στά σχολεῖα τῆς κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς.

Λόγω κορεσμοῦ βέβαια τῶν προγραμμάτων μαθημάτων τῶν σχολείων δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει λόγος γιά καθιέρωση ἰδιαίτερου μαθήματος. 'Αλλά ὁ σκοπός ἐξυπηρετεῖται μέ τό νά προστεθοῦν κεφάλαια στό μάθημα 'Αγωγή τοῦ πολίτη καθώς καί μέ τήν ἀνάπτυξη σχετικῶν θεμάτων στίς ὧρες τῶν Πολιτιστικῶν δροστηριοτήτων.

Θεωρῶ ἐπίσης ἀπαραίτητο κάθε μαθητής νά ἐφοδιασθεῖ μέ ἕνα καλογραμμένο καί πλούσια εἰκονογραφημένο ἐγκόλπιο Κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς.

Τό Τμήμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθ. 139585/20-11-78 ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας μέ τό συνημμένο τοῦ 'Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση.

'α π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Γνωμοδοτεῖ ὅτι ἐπιβάλλεται νά διδάσκεται ἡ Κυκλοφοριακή ἀγωγή στά σχολεῖα καί γιά τό σκοπό αὐτό τό προσφορότερο εἶναι α) νά περιληφθοῦν κεφάλαια Κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς στό μάθημα 'Αγωγή τοῦ πολίτη καί β) νά ἀναπτύσσονται σχετικά θέματα στίς ὧρες τῶν Πολιτιστικῶν δροστηριοτήτων.-

'Η Γραμματέας

'Η Προϊσταμένη

Θέμα 5ο - Ἀνακοίνωση

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος ἀνακοίνωσε στά μέλη τήν Ὑπουργική ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.103.1/14/41324/23-11-1978 μέ τήν ὁποία ἐγκρίνεται ἡ ἔκδοση τοῦ βιβλίου μέ τίτλο "Ἐγχειρίδιο Τεχνολογικῶν Μαθημάτων" ἀπό τόν ἀνάδοχο ἐκδόσεως τῶν βιβλίων ΚΑΤΕΕ σέ πέντε χιλιάδες (5000) ἀντίτυπα.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Μιχ. Βαρουχάκης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 123/1978

Σήμερα 4 Δεκεμβρίου 1978, ήμέρα Δευτέρα καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό ΤμῆμαΜέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Ξούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, γιατί ἦταν ἀσθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Κρίση βιβλίου: "Ὁ Σολωμός κοντά στόν ἄνθρωπο" Βάσως Ζεϊκου-Χαραλαμποπούλου. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση βιβλίου: "Συμβολή στή διδασκαλία τῶν ἐκθέσεων" Ἠλία Δημακάκου-Θανάση Κυριαζόπουλου. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄ καί Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 3ο – Διενέργεια ἔρευνας στά Σχολεῖα ἀπό τό Νοσοκομεῖο Παίδων "Ἁγία Σοφία". Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 4ο – Ἐπίσκεψη Ἀμερικανῶν φοιτητῶν σέ Σχολεῖο. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο – Ἀνακοινώσεις

./.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας, ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Τό βιβλίο τῆς Βάσως Ζεΐκου-Χαραλαμποπούλου, "Ὁ Σολωμός κοντά στόν ἄνθρωπο", Ἀθήνα 1977, δέν ἔχει σκοπό νά τοποθετήσει τό Σολωμό ὡς ποιητή, ἀλλά νά ἀσχοληθεῖ, ὅπως λέει στόν Πρόλογο, "μέ τά θέματά του, μέ τίς συγκινήσεις του καί μέ τήν ἐπαφή του μέ τή ζωή' μέ ὅ,τι εἶδε καί ἄκουσε καί μᾶς τό μετέφερε σάν βίωμα ἀνθρώπινο στό ἔργο του". Τό σκοπό αὐτό ἡ συγγραφέας προσπαθεῖ νά τόν πραγματώσει μέ τήν ἀνάλυση τῶν ἔργων τοῦ Σολωμοῦ "Ὕμνος εἰς τήν ἐλευθερίαν", "Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι", "Ὁ Κρητικός", "Ὁ Λάμπρος" καί ἄλλων μικρότερων ποιημάτων του.

Οἱ παρατηρήσεις πού θά εἶχε νά κάνει κανείς στήν ἐργασία αὐτήν εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

1.- Ὁ πίνακας τῶν βοηθημάτων τῆς συγγραφέα (σ. 11) εἶναι πολύ ἐλλιπής. Ἀπουσιάζουν οἱ τελευταῖες σοβαρές ἐργασίες πάνω στό σολωμικό ἔργο καί ἰδίως οἱ ἐργασίες καί ἐκδόσεις τοῦ Λ. Πολίτη. Γι' αὐτό οἱ γραφές τῶν ποιημάτων τοῦ Σολωμοῦ δέν εἶναι οἱ καλύτερες, πβ. διηγῶντας-ξέρω, ὅτι ἔβγαινες κρυφά-σῦρε-ἀντιβούϊζε-στρυμωχτά-ἐσκορπίστε-ὁ ἐχθρός μου τό ξέρει πῶς μοῦ εἶσαι βαρύ-Γυναίκας, γέροντος, παιδιοῦ....-μές τά μεσημέρια-τοῦπ' ἡ ἀράθυμη καί τρίσβαθη ψυχή του-ἐλέφτερη ἡ ψυχή-πῶχει-ξωκκλήσι-τς' ἐρμιᾶς-μοῦφαγαν-πούπεσαν κτλ.

2.- Δέ γίνεται καμιά δομική ἀνάλυση καί γενική ἐπεξεργασία τοῦ ἐξεταζόμενου ποιήματος, ἀλλά ἁπλῶς παρακολουθεῖται ἡ ἐξέλιξη τοῦ μύθου στίχο στίχο. Μέ τόν τρόπο αὐτό δέν μπορεῖ ὁ ἀναγνώστης νά ἔχει γενική καί ὁλοκληρωμένη εἰκόνα γιά τά μέρη πού ἀπαρτίζουν τό κάθε ποίημα καθώς καί μιά γενική ἐντύπωση.

3.- Γενικά ἡ ἐργασία περιορίζεται σέ κοινοτοπίες καί σέ ἀφελεῖς κρίσεις καί περιγραφές. Μονάχα ὡς δείγματα ἀναφέρονται οἱ σελ. 14 (ὅπου ἐξηγεῖται γιατί εἶναι τρομερή ἡ κόψη τοῦ σπαθιοῦ), σελ. 23-24 (ὅπου ὑπογραμμίζεται ἡ διαφορά ἀπό τό σύγχρονο πόλεμο), σελ. 30 (γιά

τό αἷμα πού χύνεται στό ὕπαιθρο), σελ. 31 (γιά τήν ἔλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν), σελ. 32 (γιά τή σημασία τῆς πείνας) κ.ἄ.π.

4.- Ἄν καί ἡ συγγραφέας ἐπιμένει νά ἀναλύει τά εὐκολονόητα, ἐκεῖ πού ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἔργου τοῦ Σολωμοῦ θά εἶχε ἀνάγκη ἀπό τή βοήθειά της, γιά νά κατανοήσει ἕνα δυσερμήνευτο χωρίο, ἀφήνεται ἀβοήθητος, π.χ. δέχοντ'ὥστε ν' ἀνεβοῦν (σ.25), δέν λάμπει ἥλιος μοναχά (σ.30), σάν νά ρυάζετο θηριό (σ. 39), στά μάτια ἡ μάννα μνέει (σ.54· πού καί ἡ συγγραφέας τήν παρερμηνεύει: "Ἐκτός ἀπό τήν πεῖνα πού τούς ἀπειλεῖ καί πού ἡ μάννα ἔχει τήν ἀκρότητά της γιά ὅρκο"), τῆς ἐφάνηκε στό στέμα τό βαμβάκι (σ.59) κ.ἄ., ὅπου ἡ συγγραφέας δέν κάνει κανένα ἑρμηνευτικό σχόλιο.

5.- Τέλος ἡ γλώσσα καί ἡ ὀρθογραφία τοῦ βιβλίου δέν εἶναι σύμφωνα μέ τή σχολική γραμματική.

Γλώσσα: τήν παροῦσα ἐργασία, φιά τῆς ἀγάπης, λίγοι ποιηταί, τό ἐφαντάζετο, ἐβασανίζοντο, χρησιμοποιοῦντο, παρακολουθοῦντο, διά τῆς θείας κοινωνίας, τούς μελετητάς του, ἑλκυστικά καί τέρποντα, λέγοντας καθ' ἑαυτόν κ.ἄ.

Ὀρθογραφία

Τονισμός: τοῦ ποιητή, τοῦ ἀγωνιστή, τοῦ μελετητή (καί τοῦ ποιητῆ).- ὁ ἀγῶνας, τοῦ ἀγῶνα, τόν ἀγῶνα (καί τοῦ ἀγώνα). - δημιουργῶντας, ἀναμετρῶντας, μιλῶντας, διαπερνῶντας (καί μπορώντας). - εὐγενῆ (καί ἐλλιπῆ)-θῦμα, πεῖνα, μοῖρα, μῖσος, κρῖκο, κρῦα, σφρῖγος, μᾶζες-ἦττα, τῆς ἦττας.

Τελικό ν

τήν βάρβαρη (τή βοήθεια), στόν μελετητή (τό ζυγό), δέν διασκορπίζεται, αὐτήν τήν ἀναφώνηση, τή ντροπή, μή μπορώντας, στή Τριπολιτσά, τή ξαναβροῦμε, στή κοινή ἀπόφαση.

Παραθετικά

γεροντώτερη, ριζικώτερα, βασικώτερο.

./.

Ὑποτακτική κτλ.

νά μείνη, νά μεταδώση (καί νά ἀπαλλαγεῖ), θά παίξη, ἐάν σκεφθῆ.

Διάφορα:

βαθειά, παντοτεινή, κυτταγμένη, μαζύ, καμμιά, μακρυά, παληά, καλλίτερο, κι' αὐτό (κι' ἐνῶ, κι' ὅποιος), μειότης, συμπόνοια, ἀπεραντωσύνη, νοιώθει, ἐξ ἴσου, ἐξ αἰτίας, ἐφ' ὅσον, γι αὐτό καί γιαυτό κ.ἄ.

Γιά ὅλα αὐτά τά σφάλματα, τίς παραλείψεις καί τίς ἀδυναμίες τοῦ βιβλίου δέν μπορῶ νά τό προτείνω στό Τμῆμα ὡς χρήσιμο μέ τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Δέ μπορεῖ νά χαρακτηρίσει ὡς χρήσιμο μέ τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75 τό βιβλίο "Ὁ Σολωμός κοντά στόν ἄνθρωπο" τῆς Βάσως Ζέϊκου-Χαραλαμποπούλου, γιατί τό βιβλίο αὐτό παρουσιάζει σφάλματα, παραλείψεις καί ἀδυναμίες, πού σημειώθηκαν στήν εἰσήγηση.

θέμα 2ο - Κρίση βιβλίου: "Συμβολή στή διδασκαλία τῶν ἐκθέσεων" Ἠλία Δημακάκου-Θανάση Κυριαζόπουλου.

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. 128411/6-11-1978 ὑποβάλλει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ ἐκδότη κ. Ἰ. Βασιλείου μέ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου τῶν Ἠλία Δημακάκου - Θ. Κυριαζόπουλου "Συμβολή στή διδασκαλία τῶν ἐκθέσεων", τ. Α΄ Γυμνασίου, τ. Β΄ Λυκείου γιά γνωμάτευση ὡς πρός τή χρησιμότητά του γιά τούς μαθητές τῶν σχολείων τῆς Μ.Ε. σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975.

Ὁ εἰσηγητής γιά τόν πρῶτο τόμο τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής, εἶπε τά ἑξῆς: "Τό βιβλίο αὐτό δέν εἶναι κατώτερο ἀπό ἄλλα βιβλία τοῦ εἴδους. Ἴσα ἴσα οἱ συγγραφεῖς, σέ μιά ἰδιαίτερα ἐπιμελημένη ἔκδοση, φρόντισαν νά παρουσιάσουν ὅ,τι καλύτερο μποροῦσαν στόν τόσο παρεξηγημένο τομέα τῆς διδασκαλίας τῶν ἐκθέσεων μέ τήν περιγραφή τοῦ τρόπου ἀναπτύξεως κάθε κατηγορίας θεμάτων, μέ τήν παράθεση εἰδικῶν γιά κάθε κατηγορία κειμένων δόκιμων συγγραφέων καί μέ ἀναφορά σχετικῶν κάθε φορά κειμένων.

Ὡστόσο δέν μπορῶ, γιά λόγους ἀρχῆς, νά εἰσηγηθῶ στό Τμῆμα νά κρίνει τό βιβλίο αὐτό χρήσιμο μέ τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν. 186/75, γιατί τό Τμῆμα σέ προηγούμενες παρόμοιες περιπτώσεις ἔχει ἀποφανθεῖ ἀρνητικά, γιατί τά βοηθήματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους δέ συμβάλλουν στήν ἀποτελεσματική διδασκαλία τοῦ μαθήματος (γεγονός πού θεωρῶ ὅτι ἀποτελεῖ δέσμευση καί γιά τήν εἰσήγηση)".

Ὁ εἰσηγητής γιά τό δεύτερο τόμο τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς: Ἡ περίπτωση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἀποτέλεσε γιά μένα ἔκπληξη καί θά ἀποτελέσει, νομίζω, καί γιά τό Τμῆμα. Εἶναι ἕνα βιβλίο ἰδιαίτερα ἐπιμελημένο στήν ἔκδοσή του καί, ἄν δέν ἀνῆκε στήν κατηγορία τῶν βιβλίων πού γιά γενικότερους διδακτικούς λόγους δέν κρίνουμε κατάλληλα γιά τούς μαθητές, θά μποροῦσα νά εἰσηγηθῶ στό Τμῆμα νά χαρακτηριστεῖ χρήσιμο καί σεῖς πολύ πιθανόν θά συμφωνούσατε μέ τήν εἰσήγησή μου. Ἀλλά θά κρίναμε κατάλληλο ἕνα ἔργο πού εἶναι κλεφίτυπο σέ ἔκταση πού δέν μπορῶ νά προσδιορίσω. Οἱ συγ-

./.

γραφεῖς κυκλοφόρησαν βιβλίο σέ δυό τόμους - γιά τόν πρῶτο τόμο εἰσηγήθηκε ὁ κ. Τομπαΐδης - ἀπό ἐκεῖνα πού πρέπει νά γνωρίζουν ὅτι δέν ὠφελοῦν τούς μαθητές καί μέσα σέ λίγο χρόνο τό βιβλίο τους σημείωσε καί β΄ ἔκδοση. Θά μποροῦσε ὅμως νά πάει ἀκόμα καλύτερα. Μία σύσταση ἀπό τό Ὑπουργεῖο θά ἐνίσχυε σημαντικά τίς πωλήσεις. Γι' αὐτό ὑπέβαλαν αἴτηση στό ΚΕΜΕ γιά νά κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο τους γιά τούς μαθητές. Καί ἀνατέθηκε ἡ εἰσήγηση σέ μένα γιά νά ἐπαληθεύσει ἡ λαϊκή παροιμία "ὁ Θεός ἀγαπάει τόν κλέφτη ἀλλά ἀγαπάει καί τό νοικοκύρη". Γιατί μόλις τό ξεφύλλισα μέ μεγάλη μου ἔκπληξη διαπίστωσα ὅτι σελίδες ὁλόκληρες τοῦ β΄ τόμου τοῦ βιβλίου τους εἶναι πιστή ἀντιγραφή ἀπό τό δικό μου βιβλίο πού πέρυσι ἐξέδωσα μέ τόν τίτλο Παιδαγωγική Ψυχολογία. Γι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, εἶχα παρακαλέσει νά ἀπαλλαγῶ ἀπ' αὐτή τήν εἰσήγηση. Συγκεκριμένα ἔχουν ἀντιγράψει κατά λέξη ἀπό τό βιβλίο μου τό κάτω μέρος τῆς σελ. 67, ὁλόκληρες τίς σελίδες 68, 69 καί 70, τό πρῶτο μισό ἀπό τή σελ. 71, ὅλη σχεδόν τή σελ. 72 κτλ. Οἱ ἀντίστοιχες σελίδες στό δικό τους βιβλίο εἶναι οἱ σελ. 30-34 κτλ. Στή σελ. 30 οἱ συγγραφεῖς ἀναγράφουν ὅτι παρέχουν ὁρισμένα στοιχεῖα ἀπό τό δικό μου βιβλίο. Ἀφήνεται ὅμως ἡ ἐντύπωση ὅτι αὐτά τά στοιχεῖα τά παραθέτουν στίς ἑπόμενες σειρές, ὅτι μεταφέρουν ἀπό τό δικό μου βιβλίο στό δικό τους τούς ὁρισμούς γιά τήν προσωπικότητα, τό χαρακτήρα, τά χαρακτηριστικά καί τόν τύπο. Ὁ ἀναγνώστης ἔχει τήν ἐντύπωση ὅτι ὅσα ἀκολουθοῦν μετά ἀπό αὐτούς τούς ὁρισμούς εἶναι δικά τους. Ἀλλά δέν εἶναι. Οἱ σελ. 31-34, 4 ὁλόκληρες σελίδες μεγάλου μεγέθους, εἶναι ἀντιγραφή ἀπό τό δικό μου βιβλίο, χωρίς νά παραλείπεται οὔτε ἕνα σίγμα. Οἱ συγγραφεῖς, ὄντας φιλόλογοι, γνωρίζουν τή χρήση τῶν εἰσαγωγικῶν καί τή διδάσκουν στούς μαθητές. Ὅμως δέ βάζουν τουλάχιστο σέ εἰσαγωγικά τό λαφυραγωγημένο ξένο κείμενο, ὅπως ὄφειλαν. Οὔτε φυσικά αἰσθάνθηκαν τήν ἀνάγκη νά πάρουν τήν ἄδειά μου γιά τήν χρησιμοποίησή αὐτοῦ τοῦ κειμένου - πού φυσικά δέν μποροῦσε νά τούς δοθεῖ, ἀφοῦ δέν πρόκειται γιά λίγες σειρές, ἀλλά γιά σελίδες ὁλόκληρες - ὅπως προβλέπει ὁ νόμος καί ὅπως ἐπιβάλλει ἡ συγγραφική δεοντολογία.

./.

Μετά ἀπό αὐτή τή διαπίστωση δέν μπορεῖ βέβαια νά συζητηθεῖ αὐτό τό βιβλίο. Ἀλλά τό ζήτημα δέν τελειώνει ἐδῶ. Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου εἶναι ἐκπαιδευτικοί καί μάλιστα τοῦ δημοσίου. Καί ὅμως ἐμφανίζονται μέ τόσο ἐλαφρή συνείδηση στήν ἰδιοποίηση ξένης πνευματικῆς περιουσίας. Ἡ Πολιτεία τούς ἔχει ἀναθέσει τήν ἀγωγή, τήν ἐκπαίδευση καί τήν ἀξιολόγηση τῆς ἐπίδοσης τῶν μαθητῶν. Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἀσκοῦν μέ εὐσυνειδησία αὐτά τά καθήκοντα ὅταν δέ διαθέτουν τήν ἀπαραίτητη ὑπευθυνότητα καί ἀρετή; Καί ὅταν τούς μαθητές πού ἀντιγράφουν τούς βαθμολογοῦμε μέ τή μονάδα καί τούς μειώνουμε καί τή διαγωγή, πῶς πρέπει νά βαθμολογηθοῦν οἱ δυό ἀνωτέρω "συγγραφεῖς"; Αὐτό τό ἐρώτημά μου δέν τό ἀπευθύνω πρός τό Τμῆμα ἀλλά πρός τή Διοίκηση. Καί δέν πρόκειται βέβαια γιά ζήτημα προσωπικό, ἀλλά γιά τό ἦθος ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἀπό τούς ὁποίους ἡ Πολιτεία, ἰδιαίτερα τώρα μέ τό νέο σύστημα ἐξέτασης καί ἐπιλογῆς τῶν μαθητῶν γιά τά ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα, ζητᾶ περίσσότερη εὐσυνειδησία καί ὑπευθυνότητα.

Στή συνέχεια ὁ κ. Δ. Σακκᾶς ἔδειξε στόν κ. Πρόεδρο καί τά μέλη τοῦ Τμήματος, μέ ἀντιπαραβολή ἀνάμεσα στό δικό του βιβλίο καί στό κρινόμενο, τίς σελίδες πού οἱ συγγραφεῖς ἀντέγραψαν καί ἰδιοποιήθηκαν. Ἐπακολούθησε συζήτηση.

Τέλος τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 128411/6-11-78 τῆς Διευθ. Ἐφαρμ. Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τή συνημμένη σ' αὐτό αἴτηση τοῦ ἐκδότη κ. Ἰ. Βασιλείου καί τό βιβλίο τῶν Ἠλία Δημακάκου καί Θανάση Κυριαζόπουλου "Συμβολή στή διδασκαλία τῶν ἐκθέσεων", τ. Α΄ γιά τό Γυμνάσιο, τ. Β΄ γιά τό Λύκειο· β) τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/75· γ) τίς εἰσηγήσεις τῶν κ. Δ. Τομπαΐδη, γιά τόν Α΄ τόμο καί Δ. Σακκᾶ γιά τό Β΄ τόμο τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου καί τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

ὅτι δέν κρίνει χρήσιμο γιά τούς μαθητές τό βιβλίο τῶν Ἠλία Δημακάκου καί Θανάση Κυριαζόπουλου "Συμβολή στή διδασκαλία τῶν ἐκθέσεων", τ. Α΄γιά τό Γυμνάσιο καί τ. Β΄ γιά τό Λύκειο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/1975, γιατί νά βοηθήματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους, μέ τήν προσφορά ἑτοιμης καί τυποποιημένης γνώσεως δέν ὠφελοῦν τούς μαθητές. Εἰδικότερα ὡς πρός τό Β΄ τόμο τοῦ ἀνωτέρω ἔργου τό Τμῆμα ἔλαβε σοβαρά ὑπόψη του

στήν εἰσήγησή του γιά τήν αὐθαίρετη χρησιμοποίηση τμημάτων ἀπό τό βιβλίο του.

Θέμα 30 - Διενέργεια ἔρευνας στά Σχολεῖα ἀπό τό Νοσοκομεῖο Παίδων "Ἁγία Σοφία".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Δ. Σακκᾶς, Σύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς: Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. 140673/22-11-1978 ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τοῦ Τμήματος Ψυχολογικῆς Παιδιατρικῆς τοῦ Νοσοκομείου Παίδων Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ γιά γνωμοδότηση ὡς πρός τή δυνατότητα διεξαγωγῆς ἔρευνας σέ σχολεῖα σχετικῆς μέ τήν παρατεταμένη ἐφηβεία στήν Ἑλλάδα σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975. Συγκεκριμένα ζητεῖται νά γίνει ἡ ἔρευνα σέ πρώτη φάση σέ ἀντιπροσωπευτικό δεῖγμα 300 περίπου μαθητῶν λυκείων τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν-Πειραιῶς πού ἀναφέρονται στήν αἴτηση.

Μέσα τῆς ἔρευνας εἶναι δυό ἐρωτηματολόγια καί τρεῖς εἰκόνες. Τό πρῶτο ἐρωτηματολόγιό ἔχει 44 ἐρωτήματα μέ τά ὁποῖα ζητοῦνται πληροφορίες καί γνῶμες τοῦ νέου γιά θέματα τῆς ζωῆς καί τῆς ἡλικίας του. Τό δεύτερο ἐρωτηματολόγιο περιέχει 57 ἐρωτήματα πού ἀπαιτοῦν ἀπαντήσεις περιγραφικές τῆς σκέψης, τῆς κρίσης ἤ τῆς συμπεριφορᾶς. Ἡ ἔρευνα κλείνει μέ τέστ γιά κατανόηση θεμάτων (THEMATIC APPERCEPTION TEST). Στούς μαθητές θά δοθοῦν τρεῖς εἰκόνες γιά νά εἰκάσουν τί μπορεῖ νά συζητοῦν τά εἰκονιζόμενα πρόσωπα, τί ἐπιχειρήματα νά φέρνουν κτλ.

Ἐπειδή: α) ἡ ἔρευνα διεξάγεται ἀπό ἀναγνωρισμένο ἰατρικό ἵδρυμα· β) τό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνας παρουσιάζει ἐνδιαφέρον· γ) ἡ μεθόδευσή της εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη ἐπιστημονικά· καί δ) τά ἐρωτήματα γενικά εἶναι κατάλληλα καί γιά τό σκοπό τῆς ἔρευνας καί ἀπό παιδαγωγική ἄποψη, εἰσηγοῦμαι νά ἐπιτραπεῖ στό ἀνωτέρω ἵδρυμα νά διεξαγάγει τήν ἔρευνα στά σχολεῖα πού ἐπέλεξε, ἀφοῦ ἐπιφέρει στά ἐρωτηματολόγια τίς ἑξῆς ἐλαφρές μεταβολές:

Α' ἐρωτηματολόγιο

Στό ἐρώτημα 22 ἀντί τῆς λέξεως πρέπει νά γραφεῖ εἶναι δυνατόν ἤ κάτι ἀνάλογο, ὥστε νά μή φαίνεται ὅτι ἕνας ἐρωτικός δεσμός εἶναι, ὁπωσδήποτε, ἐπιβεβλημένος. Τά ἐρωτήματα 23, 24 καί 25 πού ἀκολου-

./.

θοῦν νά διατυπωθοῦν ὑποθετικά π.χ. "Αν ἔχεις κάποιο δεσμό, σέ ποιά ἡλικία τόν ἄρχισες; κτλ.

Β΄ ἐρωτηματολόγιο

Τό ἐρώτημα 12 νά διατυπωθεῖ θετικά ὡς ἑξῆς: 'Η θρησκεία μέ ἀπασχολεῖ. Στό ἐρώτημα 21 ἡ φράση νά ἐνεργηθῶ δέν εἶναι κατάλληλη. Νά γραφεῖ νά ἐκδηλωθῶ ἤ κάτι ἀνάλογο. Τό ἐρώτημα 49 ("Εχω ἀπογοητευτεῖ ἀπό τόν ἔρωτα) νά ἀφαιρεθεῖ.

Στή συνέχεια πῆρε τό λόγο ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶπε: "Δέ δέχομαι νά διαγραφοῦν ἐρωτήματα ἀπό τό ἐρωτηματολόγιο τῆς ἔρευνας, γιατί πρόκειται γιά ἐφήβους πού δέ θά τούς ξενίσουν. Οἱ ἐρευνητές ἔχουν τούς σκοπούς τους καί δέ θά πρέπει νά τούς ἐμποδίσουμε καί νά ἀποκλείσουμε τή δυνατότητα νά μάθουμε ἀπό τούς μαθητές τῆς ἡλικίας τῶν 16-18 ἐτῶν πῶς σκέπτονται πάνω στά θέματα τῶν σχέσεων μέ τό ἄλλο φύλο. "Αν ἐπρόκειτο τέτοια ἐρωτήματα νά τεθοῦν σέ μαθητές μικρότερης ἡλικίας θά χρειαζόταν κάποια προσοχή. Στήν ἐδῶ ὅμως περίπτωση νά μείνουν ὅλα τά ἐρωτήματα, νά γίνει ὅμως ὑπόδειξη στούς ἐρευνητές γιά μιά ἀπαλότερη (δυνητική ἤ ὑπό ὅρους π.χ. "ἄν....τί", "μήπως....", κτλ.) διατύπωση τῶν ἐρωτημάτων πού ἀναφέρονται στά γενετήσια θέματα. Μειοψηφῶ λοιπόν γιά ὁποιαδήποτε ἀλλαγή στό ἐρωτηματολόγιο τῆς ἔρευνας".

Μετά ἀπό συζήτηση τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 140673/22-11-1978 τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας, τήν αἴτηση τοῦ Νοσοκομείου Παίδων Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ πρός τό 'Υπουργεῖο Παιδείας καί τά συνημμένα σ' αὐτή ἐρωτηματολόγια· β) τό ἄρθρο 2 τοῦ Ν.186/1975· γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Σακκᾶ, Συμβούλου Β΄ καί δ) τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀποφαίνεται :

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

./.

Ὁ Εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως κ. Δ. Σακκᾶς, ύμβουλος Β', εἶπε τά ἑξῆς:

Ἡ καθηγήτρια S.M. ZIOBROWSKI τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ν. Ὑόρκης, οῦ DEPARTMENT OF CURRICULUM AND INSTPUCTION PROGRAM IN INTERNATIONAL DUCATION, μέ σπουδαστές της κάθε σχολικό ἔτος πραγματοποιεῖ ἐπισκέεις σέ ξένες χῶρες. Ἐφέτος μετά ἀπό παραίνηση τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν τή Ν. Ὑόρκη ἀποφάσισε νά ἐπισκεφθεῖ τήν Ἑλλάδα καί, ὅπως τή συμβούλευσαν, ἔστειλε δυό ἐπιστολές τή μία στόν κ. Ὑπουργό Παιδείας καί ήν ἄλλη ἀπευθείας στό ΚΕΜΕ, μέ τίς ὁποῖες γνωστοποιεῖ αὐτή της τήν πόθεση. Στή χώρα μας θά φθάσει στίς 27 Ἰανουαρίου μέ ὁμάδα ἀπό 25-0 σπουδαστές καί θά παραμείνει ὡς τίς 4 Φεβρουαρίου. Στό διάστημα ὑπό ἐπιθυμεῖ νά ἐπισκεφθεῖ ἕνα γυμνάσιο ἤ λύκειο, ἕνα δημοτικό σχοεῖο, ἕνα σχολεῖο ἀπροσάρμοστων παιδιῶν(;) καί ἕνα σχολεῖο γιά ἀνάηρα ἤ καθυστερημένα παιδιά. Σέ κάθε περίπτωση χρειάζεται εἰδικούς οῦ θά δώσουν τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες στούς σπουδαστές καί θά τούς εναγήσουν.

Νομίζω ὅτι πρέπει νά γίνουν οἱ ἑξῆς ἐνέργειες: Νά ὁρίσουμε ἐμεῖς ό σχολεῖο Μ.Ε. καί στή συνέχεια νά ὁρίσει καί τό Τμῆμα τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τά τρία ἄλλα σχολεῖα πού θά ἐπισκεφθοῦν οἱ ἀνωτέρω Ἀμεριανοί. Στή συνέχεια ἡ Διοίκηση νά ἀποστείλει, τό ταχύτερο δυνατόν, π.στολή στήν ἐνδιαφερόμενη καθηγήτρια μέ τήν ὁποία νά τῆς γνωρίζει ἡ Διεύθυνση καί τό τηλέφωνο τοῦ προσώπου ἤ τῆς ὑπηρεσίας μέ τήν ὁποία ὐτή θά ἔρθει σέ ἐπικοινωνία κατά τήν ἄφιξή της στή χώρα μας. Παράληλα ἡ Διοίκηση νά γνωρίσει τήν ὑπόθεση στούς Διευθυντές τῶν σχολείων οῦ θά ἐπιλεγοῦν γιά νά τά ἐπισκεφθοῦν οἱ ἀνωτέρω, ὥστε νά μεριμνήσουν ιά τήν ὑποδοχή, τή φιλοξενία καί τήν ξεκάγησή τους. Κατάλληλο σχολεῖο . Ε. πού μποροῦν νά ἐπισκεφθοῦν εἶναι ἡ Σχολή Ἀναβρύτων.

Τό Τμῆμα δέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει καί εἰσηγεῖται στή Διοίκηη νά ἐνεργήσει σχετικά καί ἐγκαίρως, ὥστε οἱ ἀνωτέρω Ἀμερικανοί πουδαστές νά ἐπισκεφθοῦν τή Σχολή Ἀναβρύτων καθώς καί τά ἄλλα σχοεῖα πού θά προτείνει τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

θέμα 5ο - 'Ανακοινώσεις

'Ανακοινώθηκαν στό Τμῆμα:

1.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.260/862/129676/14-11-1978 τῆς Δ/νσεως Π.Μ.Ε. (Τμῆμα Ε' Προσωπικοῦ Μ.Ε.) τοῦ ΥΠΕΠΘ πρός τό 'Υπουργεῖο 'Εξωτερικῶν γιά ἐνημερωτικές ἐπισκέψεις τῶν μελῶν τῆς Συντεχνίας 'Επιθεωρητῶν Μ.Ε. Κύπρου στά Γραφεῖα τῶν Γεν. 'Επιθ/τῶν Μ.Ε. 'Ελλάδας.

2.- Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 140472/28-11-1978 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ πρός τούς: Β. Καρώνη - Κ. Γεώργιζα, Κ. Μανωλκίδη-Κ. Μπέζα, Βαγγέλη Φωτεινόπουλο, 'Ηλία Κουγιουμτζόπουλου καί Δ. Φούσκα πού τούς πληροφορεῖ ὅτι τό Τμῆμα Μ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ μέ τήν πράξη 123/78 δέ χαρακτηρίζει ὡς χρήσιμα τά βιβλία τους σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75, ἐπειδή ὑπάρχουν ἀντίστοιχα διδακτικά ἐγχειρίδια τοῦ ΟΕΔΒ.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

'Ο Πρόεδρος

Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 124/1978

Σήμερα 5 Δεκεμβρίου 1978, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 8.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ κ. Ν. Βαρουχάκη, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστασίου Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Μουσικῆς Α΄, Β΄, καί Γ΄ Γυμνασίου. Εἰσηγητής ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο – α) Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μουσικῆς Α΄ Λυκείου.
β) Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίου Μουσικῆς Α΄ Λυκείου. Εἰσηγητής κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 3ο – Προκήρυξη γιά τή συγγραφή βιβλίου Καλλιτεχνικῶν Μαθημάτων Α΄ καί Β΄ τάξεων Γυμνασίου. Εἰσηγητής ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 4ο – Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γαλλικῆς Γ΄ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό 1ο θέμα κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τήν ἀρ. πρωτ. Φ.211.17/204/139113/18-11-78 διαταγή τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ δίνεται ἡ ἐντολή γιά τήν ἑτοιμασία Προκηρύξεων συγγραφῆς βιβλίων Μουσικῆς. Ὕστερα ἀπό σχετικές ὁδηγίες τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ προσκλήθηκαν γιά τό σκοπό αὐτό οἱ ἑξῆς Μουσικοί:

1) Μαργαζιώτης Ἰωάννης, Καθηγητής Ὠδείου Ἀθηνῶν κτλ.
2) Θανόπουλος Ἰωάννης τοῦ Α΄ Γυμν. ἀρρ. Ζωγράφου, Πρόεδρος Ἑνώσεως Μουσικῶν,
3) Ράλλη Μαρία τοῦ ΙΣΤ΄ Γυμνασίου Θηλ. Ἀθηνῶν,
4) Χρονόπουλος Ἀθανάσιος τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων,
5) Τσιγκούλης Νικόλαος τοῦ Γυμνασίου ἀρρ. Νικαίας,
6) Πατριαρχέας Κων/νος τοῦ Γυμνασίου Θηλ. Δάφνης, καί
7) Βουτσινᾶς Ἀνδρέας τοῦ Γυμνασίου Θηλ. Αἰγάλεω.

Οἱ Μουσικοί αὐτοί καί ὁ ὑποφαινόμενος συνεργάστηκαμε σέ ἀλλεπάλληλες συνεδριάσεις μέ βάση τό Α.Π. τοῦ μαθήματος, πού ἐγκρίθηκε ἀπό τό Τμῆμα καί δημοσιεύθηκε στά 270/77 καί 79/78 ΦΕΚ. Τό κείμενο τῆς Προκηρύξεως, πού εἰσηγοῦμαι, στό οὐσιαστικό του μέρος δέ διαφέρει ἀπό τό Α.Π., γίνεται ὅμως σέ ὁρισμένα σημεῖα του ἀναδόμηση τῆς ὕλης ἤ δίνονται οἱ ἀπαραίτητες διασαφήσεις καί ὁδηγίες, ὥστε τά βιβλία πού θά γραφοῦν νά εἶναι εὐμέθοδα.

Μαζί μέ τήν εἰσήγησή μου συνυποβάλλω καί τίς προτάσεις τῶν εἰδικῶν καί παρακαλῶ τό Τμῆμα νά δεχθεῖ τήν Προκήρυξη.

./.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

συγγραφῆς βιβλίων γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς

Α΄ Γενικές ὁδηγίες γιά ὅλα τά βιβλία

Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῆς Μουσικῆς πρέπει νά ἔχουν ὑπόψη τους τά ἀκόλουθα:

1.- Σκοπός τοῦ μαθήματος

Σκοπός τῶν βιβλίων τῆς Μουσικῆς εἶναι νά βοηθήσουν τή διδακτική ἐργασία νά ἐπιτύχει τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς, ὅπως αὐτοί προσδιορίζονται στό οἰκεῖο ἀναλυτικό πρόγραμμα (Π.Δ. 831/77, φ. 270).

2.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Ἡ ὕλη τοῦ μαθήματος, μέ βάση τήν ὁποία θά συγγραφοῦν τά βιβλία, δημοσιεύθηκε γιά κάθε τάξη χωριστά στά ἀρ. 270/77 καί 79/78 ΦΕΚ.

3.- Τά βιβλία τῆς Μουσικῆς γιά τίς τάξεις Α΄, Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου θά γραφοῦν ἀπαραιτήτως σέ σειρά, ὥστε νά ἀποφευχθοῦν οἱ ἀνομοιομορφίες, οἱ ἐπικαλύψεις καί ἡ σπατάλη χρόνου τῶν μαθητῶν πού θά γίνονταν ἄν τά βιβλία γράφονταν τόν ἴδιο χρόνο ἀλλά ἀνεξάρτητα τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο. Ἐπομένως, εἴτε ἕνας συγγραφέας μεμονωμένα εἴτε ὁμάδα συγγραφέων λάβει μέρος στό διαγωνισμό συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Μουσικῆς, πρέπει νά ὑποβάλει ὁλόκληρη τή σειρά ἀπό 3 βιβλία.

4.- Ἡ πραγμάτευση τῶν διαφόρων μουσικῶν θεμάτων νά γίνεται μέ τρόπο ἁπλό καί κατάλληλο στήν ἡλικία καί τίς πενιχρές γνώσεις τῶν μαθητῶν. Τά βιογραφικά στοιχεῖα τῶν ἐκπροσώπων τῆς Μουσικῆς νά περιορισθοῦν στό ἐλάχιστο.

5.- Οἱ τεχνικές προδιαγραφές πού ἰσχύουν γιά ὅλα τά βιβλία εἶναι ἴδιες καί συνοψίζονται στά ἑξῆς:

α) Κάθε βιβλίο πρέπει νά μπορεῖ νά διδαχθεῖ στήν ἀντίστοιχη τάξη μέσα σέ 26 διδακτικές ἑνότητες. Κάθε διδακτική ἑνότητα νά ἔχει 2,5-3 σελίδες κειμένου τυπωμένου σχολικοῦ βιβλίου κανονικοῦ

σχήματος, δηλαδή σύνολο 70-80 σελίδες. Ἐκτός ἀπό αὐτές τίς σελίδες τά βιβλία νά ἔχουν ἄλλες 30 σελίδες μέ μουσικά κείμενα γιά ἀσκήσεις ἤ ἐμπέδωση τῆς ὕλης καί γιά τυχόν εἰκονογράφηση. Γενικό σύνολο ὅλης τῆς ἐκτάσεως κάθε βιβλίου θά εἶναι 100-110 σελίδες. Γιά τόν ἀκριβή ὑπολογισμό τῆς ἐκτάσεως νά θεωρηθεῖ ὅτι κάθε σελίδα ἔχει 36 σειρές καί κάθε σειρά 55-60 διαστήματα (γράμματα, σημεῖα στίξεως κτλ.).

β) Γλώσσα τῶν βιβλίων θά εἶναι ἡ Νεοελληνική, ὅπως τήν ὁρίζει ὁ Ν.309/1976 (ἄρθρο 2 παρ. 1-2) καί τήν περιγράφει ἡ Νεοελληνική Γραμματική, ἐκδόσεως 1978 τοῦ ΟΕΔΒ.

γ) Τά χειρόγραφα πού θά ὑποβληθοῦν γιά κρίση σέ 6 ἀντίγραφα νά εἶναι γραμμένα μέ γραφομηχανή (πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα μόνο στή μιά ὄψη τοῦ χαρτιοῦ καί νά ὑποβληθοῦν στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, Ἑρμοῦ 15 - Ἀθήνα.

δ) Ὁ χρόνος παραδόσεως τῶν βιβλίων πρός κρίση καί γιά τά τρία βιβλία μαζί ὁρίζεται σέ 12 μῆνες ἀπό τήν ἡμέρα τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς ἐδῶ τῆς Προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Β΄ Εἰδικές ὁδηγίες γιά κάθε βιβλίο χωριστά

α) Γιά τό βιβλίο τῆς Α΄ τάξεως Γυμνασίου

1.- Στήν Εἰσαγωγή στό βιβλίο καί στό μάθημα ἀνήκουν: Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως μουσική. Προέλευση. Θεοί τῆς μουσικῆς στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Μυθικά πρόσωπα σχετιζόμενα μέ τή Μουσική καί μία περιληπτική ἐξιστόρηση τῆς πορείας τῆς Μουσικῆς ἀπό τούς μυθικούς χρόνους ὡς σήμερα. Ἐδῶ πρέπει νά γίνει καί μιά σύντομη ἱστορική ἐπισκόπηση τῆς σχολικῆς Μουσικῆς. Γιά ὅλα αὐτά θά ἀφιερωθοῦν 1-2 διδακτικές ἑνότητες.

2.- Τό Α΄ μέρος τοῦ βιβλίου θά εἶναι θεωρητικό καί τό Β΄ πρακτικό. Ἐννοεῖται ὅτι στό Α΄ μέρος ἐπιτρέπεται νά ὑπάρχουν μουσικές ἀσκήσεις γιά ἐφαρμογή τῆς θεωρίας, σύμφωνα μέ τήν κρίση τῶν συγγραφέων.

3.- Μία ὡς δύο διδ. ἑνότητες νά ἀφιερωθοῦν γιά τά ἑξῆς θέματα:

'Ορισμός τῆς Μουσικῆς. Σκοπός τοῦ μαθήματος. 'Επίδραση τῆς Μουσικῆς. Γνωριμία μέ τόν ἦχο. 'Ιδιότητες τοῦ ἤχου: ὕψος, χρῶμα, διάρκεια, ἔνταση. Παρουσίαση τῶν ἰδιοτήτων μέ συγκεκριμένα παραδείγματα.

4.- Στή συνέχεια νά γίνει ἀναφορά στό ὕψος τοῦ ἤχου: Ἦχοι μέ σαφές καί ἀσαφές ὕψος. Ἦχοι μέ σαφές ὕψος (μουσικοί φθόγγοι). Α΄ Ἦχοι ὑψηλοί ἤ χαμηλοί πού προέρχονται ἀπό τή φύση τοῦ ὀργάνου ἤ τῆς φωνῆς ἤ ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ"ἴδιου ὀργάνου ἤ τῆς ἴδιας φωνῆς. Σύγκριση τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕψους μεταξύ δεδομένων φθόγγων. Β΄ Ἦχοι μέ ἀσαφές ὕψος (θόρυβοι, κρότοι κτλ.). Γιά τά θέματα αὐτά ἀρκοῦν 1-2 διδ. ἑνότητες.

5.- Γιά τά βασικά στοιχεῖα τῆς Μουσικῆς: Φθόγγοι, φθογγόσημα, πεντάγραμμο, κλειδί τοῦ SOL, τοποθέτηση τῶν φθογγοσήμων στό πεντάγραμμο, βοηθητικές γραμμές, ἀξία καί σχέση τῶν φθογγοσήμων, μέτρο, διαστολές (ἁπλή καί διπλή), ἔνδειξη μέτρου, παύσεις, κλίμαξ, μείζων κλίμαξ τοῦ DO καί ἁπλή ἔννοια ρυθμικῆς καί μελωδικῆς ἀναγνώσεως νά διατεθοῦν 3-4 διδ. ἑνότητες. 'Εδῶ νά περιληφθοῦν καί ἀσκήσεις γιά τό μέτρο 2/4 σέ διαστήματα 2ας μέ τέταρτα, μισά, ὄγδοα.

6.- Τά θέματα: Χρῶμα, φωνή-ὄργανα, διάκριση τοῦ χρώματος τῶν ἤχων στή φωνή καί στίς οἰκογένειες τῶν ὀργάνων (ἔγχορδα, ξύλινα, χάλκινα, πνευστά, κρουστά) μέ παραδείγματα, εἰκόνες καί ἀνάλογες ἀναγνωριστικές ἀσκήσεις, νά ἐξετασθοῦν σέ 2 διδ. ἑνότητες. 'Εδῶ νά καταχωρισθοῦν καί εἰκόνες (φωτογραφίες ἤ σκίτσα) τῶν βασικῶν μουσικῶν ὀργάνων.

7.- Στό κεφάλαιο "Ενταση νά περιληφθοῦν: Ποικιλία ἐντάσεων (PIANO-FORTE), μετάβαση ἀπό τόν ἕνα βαθμό ἐντάσεως στόν ἄλλο (CRESCENTO-DIMINUENTO), ὁ ρόλος τῆς ἐντάσεως στή μουσική ἔκφραση, ρυθμός καί μελωδία. Γιά τά θέματα αὐτά ἀρκοῦν 2 διδ. ἑνότητες.

8.- Τά ἀντικείμενα: Βασικά εἴδη μέτρων (διμερή, τριμερή, τετραμερή κτλ., ἁπλά, σύνθετα, μικτά), ἐξήγηση τῆς βασικῆς διαφορᾶς μεταξύ μέτρου καί ρυθμοῦ, σύζευξη καί στιγμή διάρκειας, παρεστιγμένα φθογγόσημα, κορώνα, ἔλλειπές μέτρο, νά ἐξετασθοῦν σέ 2-3 διδακτικές

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ - Κ.Ε.Μ.Ε.Τ.Ε.

ἐνότητες. Σέ 2-3 ἐπιπλέον διδ. ἐνότητες νά καταχωρισθοῦν ἀσκήσεις σέ μέτρα 2/4, 4/4 καί 3/4 καί σέ ὅλα τά ἁπλά διαστήματα. Νά συμπεριληφθοῦν τό ὁλόκληρο, ἡ σύζευξη καί ἡ στιγμή διάρκειας σέ παρεστιγμένο ἥμισυ καί παρεστιγμένο τέταρτο. Νά καταχωρισθοῦν ἀντίστοιχα τραγούδια.

9.- Στό Β΄ μέρος τοῦ βιβλίου θά καταχωρισθοῦν ὁ Ἐθνικός Ὕμνος, βυζαντινές ἐκκλησιαστικές μελωδίες καί διάφορα τραγούδια, γραμμένα στήν κλίμακα τοῦ DO, μονόφωνα καί ταξινομημένα σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τῶν ἐθνικῶν καί θρησκευτικῶν ἑορτῶν, κανόνες δίφωνοι καί δημοτικά τραγούδια, κατά τήν κρίση τῶν συγγραφέων. Οἱ μουσικές ἀκροάσεις θά εἶναι αὐτές πού ὁρίζει τό Α.Π., μέ ἁπλές ἀναλύσεις τῶν ἔργων.

10.- Εἰκαστικό ὑλικό ἀπό συναυλίες ἤ παρόμοιες ἐκδηλώσεις μπορεῖ νά ποικίλει τό βιβλίο, σύμφωνα μέ τήν κρίση τῶν συγγραφέων.

β) Γιά τό βιβλίο τῆς Β΄ τάξεως Γυμνασίου

1.- Στήν Εἰσαγωγή νά γίνει παρουσίαση τῆς Μουσικῆς στόν ἑλλαδικό χῶρο ἀπό τήν ἀρχαιότητα ὡς τήν ἄλωση. Νά ἀφιερωθοῦν γιά τό σκοπό αὐτό 1-2 διδακτικές ἐνότητες.

2.- Γιά τή σύνδεση τῆς ὕλης τῆς Α΄ τάξεως μέ τήν ὕλη τῆς Β΄ τάξεως νά ἀφιερωθοῦν 2-3 διδακτικές ἐνότητες μέ ἀσκήσεις καί τραγούδια πάνω στά γνωστά διαστήματα καί μέτρα καθώς καί στίς γνωστές ρυθμικές μορφές. Ἐπίσης δέκατα ἕκτα καί ἀσκήσεις δέκατων ἕκτων σέ διάφορες ρυθμικές μορφές μέ ἀντιπροσωπευτικά τραγούδια.

3.- Δύο διδακτικές ἐνότητες εἶναι ἀρκετές γιά τά τρίηχα καί τίς σχετικές ἀσκήσεις, τά μέτρα 3/8 καί 6/8 μέ τίς ἀσκήσεις τους.

4.- Οἱ ἀλλοιώσεις, οἱ ἀποστάσεις μεταξύ τῶν συνεχῶν φθόγγων, ἡ μετατροπή τῶν συνεχῶν ἀποστάσεων καί ἀσκήσεις μέ τυχαῖα σημεῖα ἀλλοιώσεως νά διδαχθοῦν σέ 2-3 διδακτικές ἐνότητες.

5.- Στή συνέχεια νά γίνει πραγμάτευση τῶν θεμάτων: χρωματισμοί, ρυθμική ἀγωγή, χρονόμετρα, σημεῖα ἐπαναλήψεως, μείζονες κλίμακες μέ διέσεις καί ὑφέσεις (τετραχορδισμός), ὁπλισμός καί νά καταχωρισθοῦν ἀσκήσεις καί τραγούδια στίς κλίμακες SOL, LA, FA,

SI ὕφεση, MI ὕφεση, μέ χρωματισμούς καί ρυθμική ἀγωγή. Γιά τό σκοπό αὐτό νά διατεθοῦν 5-6 ἐφαπτικές ἑνότητες.

6.- Στό Β΄ μέρος τοῦ βιβλίου νά ἐκτεθοῦν στοιχεῖα ἱστορίας τῆς Μουσικῆς: Βυζαντινή μουσική (περίοδοι, προέλευση, πρῶτα χριστιανικά ἄσματα, οἱ πρῶτοι ὑμνογράφοι καί μελῳδοί ἀπό τό Γρηγόριο Ναζιανζηνό ὡς τόν Πέτρο Πελοποννήσιο). Ἐπίσης νά γίνει ἱστορική ἀνασκόπηση τοῦ Δημοτικοῦ τραγουδιοῦ καί ὑ' ἀναφερθοῦν στοιχεῖα γιά τή μουσική στή Δύση (J.S. BACH καί G.F. HAENDEL). Νά ἀφιερωθοῦν 4-5 διδακτικές ἑνότητες.

7.- Στίς Μουσικές ἀκροάσεις νά καταχωρισθοῦν βυζαντινοί ὕμνοι καί δημοτικά τραγούδια κατά τήν κρίση τῶν συγγραφέων καί ὅσα τραγούδια ἀναφέρει ρητά τό Α.Π. Τραγούδια ἀντίστοιχα διάφορου περιεχομένου καί κανόνες δίφωνοι μποροῦν νά πλαισιώνουν τίς μουσικές ἀκροάσεις.

γ) Γιά τό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξεως Γυμνασίου

1.- Στήν Εἰσαγωγή νά γίνει λόγος γιά τούς πιό σημαντικούς σταθμούς στήν ἐξέλιξη τῆς Μουσικῆς ἀπό τήν Ἄλωση ὡς σήμερα, πού νά ἀναφέρεται στήν Ἀνατολή καί στή Δύση. Νά διατεθοῦν 2 διδακτικές ἑνότητες.

2.- Στό Α΄ μέρος νά περιληφθοῦν τά κεφάλαια: Μουσική ἀνάγνωση στά γνωστά στούς μαθητές μέτρα καί διαστήματα, ὅπως καί στίς προηγούμενες τάξεις, σέ μεῖζονα τρόπο. Ἐλάσσονες κλίμακες (σχηματισμός). Ἀρχαία ἑλληνική ἐλάσσων ΛΑ, καθώς καί σχετικές ἀσκήσεις καί τραγούδια. Γιά τά θέματα αὐτά εἶναι ἀρκετές 4-5 διδακτικές ἑνότητες.

3.- Τά σύνθετα καί μικτά μέτρα 2/2, 4/8, 5/8 καί 7/8 μέ σχετικές ἀσκήσεις καί τραγούδια· ἡ συγκοπή-ἀντίχρονισμός μέ ἀσκήσεις σέ περιορισμένο ἀριθμό, νά διδαχθοῦν σέ 4-5 διδακτικές ἑνότητες.

4.- Ἡ εἰσαγωγή στήν ἁρμονία: Ἔννοια συγχορδίας, ὀνόματα βαθμίδων, τρίφωνες συγχορδίες σέ μεῖζονα καί ἐλάσσονα τρόπο, μέ παραδείγματα (κανόνες δίφωνοι καί τρίφωνοι, ἁπλά δίφωνα καί τρίφωνα τραγούδια, ἑλληνικοί ἐθνικοί χοροί καί ἱστορικά στοιχεῖα γι' αὐτούς), νά πραγματευθοῦν σέ 5-6 διδακτικές ἑνότητες.

5.- Στό Β΄ μέρος νά δοθοῦν στοιχεῖα ἱστορίας τῆς Μουσικῆς μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στή Μουσική τῆς Δύσεως: Ἀμβροσιανό καί Γρηγοριανό

ἆσμα, μουσική Μπαρόκ, Ρομαντική σχολή, νεώτερες τάσεις (3 διδακτικές ἑνότητες). Σέ μία ἐπιπλέον διδ. ἑνότητα νά δοθοῦν στοιχεῖα γιά τίς Καλές Τέχνες καί τά Ἑλληνικά Ἱδρύματα Μουσικῆς.

6.- Τέλος, νά δοθοῦν στοιχεῖα μορφολογίας (περιγραφή εἰδῶν μουσικῶν συνθέσεων), τραγούδια διάφορα καί μουσικές ἀκροάσεις μέ ἁπλές ἀναλύσεις τῶν ἔργων, σύμφωνα μέ τήν κρίση τῶν συγγραφέων.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τήν παραπάνω προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Μουσικῆς, β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 καί γῆ τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Κάνει δεκτή τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Μουσικῆς γιά τίς Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ.

Θέμα 2ο -α)" Ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μουσικῆς Α΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀναφορικά μέ τό ὁ ρ ι σ τ ι κ ό ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Μουσικῆς τῆς Α΄ τάξεως Λυκείου, πληροφορῶ τό Τμῆμα ὅτι ὑποβάλλω τό σχέδιο, τό ὁποῖο συνέταξαν οἱ καθηγητές Μουσικῆς:

Μαργαζιώτης Ἰωάννης, Καθηγητής Ὠδείου Ἀθηνῶν,
Θανόπουλος Ἰωάννης τοῦ Γυμνασίου ἀρρένων Ζωγράφου, Πρόεδρος Ἑνώσεως Μουσικῶν,
Ράλλη Μαρία, ΙΣΤ΄ Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν,
Χρονόπουλος Ἀθανάσιος τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων,
Τσιγκούλης Νικόλαος τοῦ Γυμνασίου ἀρρένων Νικαίας,
Πατριαρχέας Κων/νος τοῦ Γυμνασίου Δάφνης καί
Βουτσινᾶς Ἀνδρέας τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Αἰγάλεω,

ὕστερα ἀπό πολλή μελέτη καί ἀφοῦ συμβουλεύθηκαν καί τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού τώρα ἰσχύει. Παρατηρῶ μόνο ὅτι τό νέο τοῦτο ἀναλυτικό πρόγραμμα εἶναι ἀντιπροσωπευτικότερο ἀπό τό μεταβατικό, οὐσιαστικό στά ἀντικείμενα πού περιλαμβάνει, ἀνταποκρίνεται περισσότερο στίς δυνατότητες τῶν μαθητῶν καί προϋποθέτει τήν Προκήρυξη συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Μουσικῆς γιά τό Γυμνάσιο. Γιά τούς λόγους αὐτούς εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά ἐγκρίνει τό σχέδιο πού ὑποβάλλεται ὡς ὁριστικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μουσικῆς γιά τήν Α΄ τάξη Λυκείου.

Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η

("Ωρα 1)

Τραγούδια (μέ μουσική ἀνάγνωση) α) Δημοτικά β) Κλασικά, μονόφωνα, ἁπλά δίφωνα καί τρίφωνα γ) Διάφορα

Μορφολογία:

Φωνητική-'Ενόργανη μουσική: χορωδία-ὀρχήστρα καί τά διάφορα εἴδη τους. Καντάτα. 'Ορατόριο. "Οπερα.

Μουσικές φόρμες:

Μονοφωνία. Πολυφωνία. Κανών. Φούγκα. Εἴδη μορφῶν: διμερής, τριμερής (μορφή Λίντ). Κλασικά ἔργα ἐνόργανης μουσικῆς: Σονάτα. Συμφωνία. Κονσέρτο. Μουσική δωματίου. Προγραμματική μουσική.

'Ιστορία Μουσικῆς:

'Η ἀρχαία 'Ελληνική μουσική στήν τραγωδία. Σημειογραφία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί φθόγγοι αὐτῆς. Παρασημαντική. Οἱ τρεῖς διδάσκαλοι (Γρηγορίου, Κουκουζέλη, Χρυσάνθου). 'Εποχή τῆς Βυζαντινῆς ἀκμῆς (GROTTA FERRATA). 'Η Βυζαντινή Μουσική στήν 'Ελεύθερη 'Ελλάδα. Γένη, ἤχοι τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί ἡ ἀντιστοιχία τους μέ τούς ἀρχαίους ἑλληνικούς τρόπους. Σημειογραφία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς.

Κλασική ἐποχή. Μορφές καί συνθέτες: Χάϋντν, Μότσαρτ, Μπετόβεν.

Ρομαντική ἐποχή. Ρομαντικοί συνθέτες: Σούμπερτ. Μέντελσον. Σούμαν. Μπερλιόζ. Λίστ. Σοπέν. Τό Λίντ.

'Εθνικές σχολές: Ρωσία (ὁμάδα τῶν "Πέντε") Τσαϊκόφσκυ. Τσεχοσλοβακία: Σμέτανα, Ντβόρζακ. Οὐγγαρία: Μπέλα Μπάρτοκ. Σκανδιναυΐα: Γκρήγκ.

'Ιταλική ὄπερα: Βέρντι, Βερισμός.

Γερμανική ὄπερα: Μεταρρύθμιση τῆς ὄπερας. Ρ. Βάγκνερ. Οἱ μετά τόν Βάγκνερ συνθέτες: Γερμανία (Μπράμς, Μπρουκνερ, Μύλερ, Ρ. Στράους) Γαλλία (Γκουνώ, Σαίν Σάνς, Μπιζέ, Σ. Φράνκ, Μασενέ) Σύγχρονη ἐποχή: Ντεβυσσύ. Ραβέλ. Στραβίνσκυ, Σαίνμπερκ, Προκόφιεφ, Σοστακόβιτς, Χατσατουριάν).

./.

"Ελληνες συνθέτες.

'Ιστορική ἐπισκόπηση τῆς σχολικῆς μουσικῆς.

'Ακροάσεις (μετά ἀπό ἁπλή ἀνάλυση) ἀνάλογες μέ τό θέμα διδασκαλίας.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι,

'Αποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

β) Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίου Μουσικῆς γιά τήν Α΄ τάξη Λυκείου.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μέ τήν ἀρ. πρωτ. Φ.211.17/204/139113/18-11-78 διαταγή τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ δίνεται ἡ ἐντολή γιά τήν ἑτοιμασία Προκηρύξεων συγγραφῆς βιβλίων Μουσικῆς. Ὕστερα ἀπό σχετικές ὁδηγίες τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ προσκλήθηκαν γιά τό σκοπό αὐτό οἱ ἑξῆς Μουσικοί:

1) Μαργαζιώτης Ἰωάννης, Καθηγητής Ὠδείου Ἀθηνῶν κτλ.,
2) Θανόπουλος Ἰωάννης, τοῦ Α΄ Γυμν. ἀρρ. Ζωγράφου, Πρόεδρος Ἑνώσεως Μουσικῶν,
3) Ράλλη Μαρία, τοῦ ΙΣΤ΄ Γυμνασίου Θηλ. Ἀθηνῶν,
4) Χρονόπουλος Ἀθανάσιος, τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἀναβρύτων,
5) Τσιγκούλης Νικόλαος, τοῦ Γυμνασίου ἀρρένων Νικαίας,
6) Πατριαρχέας Κων/νος, τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Δάφνης, καί
7) Βουτσινᾶς Ἀνδρέας, τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Αἰγάλεω.

Οἱ Μουσικοί αὐτοί καί ὁ ὑποφαινόμενος συνεργαστήκαμε σέ ἀλλεπάλληλες συνεδριάσεις μέ βάση τό Α.Π. τοῦ μαθήματος, πού ἐγκρίθηκε ἀπό τό Τμῆμα καί δημοσιεύθηκε στό 79/78 ΦΕΚ. Τό κείμενο τῆς Προκηρύξεως, πού εἰσηγοῦμαι, στό οὐσιαστικό του μέρος δέ διαφέρει ἀπό τό Α.Π., γίνεται ὅμως σέ ὁρισμένα σημεῖα του ἀναδόμηση τῆς ὕλης ἤ δίνονται οἱ ἀπαραίτητες διασαφήσεις καί ὁδηγίες, ὥστε τό βιβλίο πού θά γραφεῖ νά εἶναι εὐμέθοδο.

Μαζί μέ τήν εἰσήγησή μου συνυποβάλλω καί τίς προτάσεις τῶν εἰδικῶν καί παρακαλῶ τό Τμῆμα νά δεχθεῖ τήν Προκήρυξη.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

συγγραφῆς βιβλίου Μουσικῆς γιά τήν Α΄ τάξη Λυκείου

Α΄ Γενικές ὁδηγίες

Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου πρέπει νά ἔχουν ὑπόψη του τά ἀκόλουθα:

1.- Σκοπός τοῦ μαθήματος

Σκοπός τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς στό Λύκειο εἶναι ἡ βελτίωση τῶν μουσικῶν γνώσεων τῶν μαθητῶν πού εἶχαν ἀπό τό Γυμνάσιο καί ἡ ἐξάσκηση τοῦ μουσικοῦ αἰσθητηρίου τους σέ βαθμό πού νά ἐπιτυγχάνεται καλύτερα ἡ πνευματική καί ψυχική τους ἀνάπτυξη. Ἰδιαίτερος στόχος τῆς Μουσικῆς στό Λύκειο εἶναι ἡ παρουσίαση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, τῆς βυζαντινῆς καί τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς μουσικῆς παραδόσεως, ὥστε νά ἐκτιμηθεῖ σωστά ἡ ἀληθινή προσφορά τῆς ἑλληνικῆς πλευρᾶς στό διεθνή χῶρο τῆς Μουσικῆς.

2.- Ὕλη τοῦ μαθήματος

Ἡ ὕλη τοῦ μαθήματος, μέ βάση τήν ὁποία θά συγγραφεῖ τό βιβλίο, δημοσιεύθηκε στό ἀρ. 79/78 ΦΕΚ.

3.- Ἡ πραγμάτευση τῶν διαφόρων μουσικῶν θεμάτων νά γίνεται μέ τρόπο ἁπλό καί κατάλληλο στήν ἡλικία καί τίς πενιχρές γνώσεις τῶν μαθητῶν. Τά βιογραφικά στοιχεῖα τῶν ἐκπροσώπων τῆς Μουσικῆς νά περιορισθοῦν στό ἐλάχιστο.

4.- Οἱ τεχνικές προδιαγραφές συνοψίζονται στά ἑξῆς:

α) Τό βιβλίο πρέπει νά μπορεῖ νά διδαχθεῖ στήν ἀντίστοιχη τάξη μέσα σέ 26 διδακτικές ἑνότητες. Κάθε διδακτική ἑνότητα νά ἔχει 2,5-3 σελίδες κείμενο τυπωμένου σχολικοῦ βιβλίου κανονικοῦ σχήματος, δηλαδή σύνολο 70-80 σελίδες. Ἐκτός ἀπό αὐτή τήν ἔκταση τό βιβλίο νά ἔχει ἄλλες 30 σελίδες μέ μουσικά κείμενα γιά ἀσκήσεις ἤ ἐμπέδωση τῆς ὕλης καί γιά τυχόν εἰκονογράφηση. Γενικό σύνολο ὅλης τῆς ἐκτάσεως τοῦ βιβλίου θά εἶναι 100-110 σελίδες. Γιά τόν ἀκριβή ὑπολογισμό τῆς ἐκτάσεως νά θεωρηθεῖ ὅτι κάθε σελίδα ἔχει 36 σειρές καί κάθε σειρά 55-60 διαστήματα (γράμματα, σημεῖα στίξεως κτλ.).

β) Γλώσσα τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ Νεοελληνική, ὅπως τήν ὁρίζει ὁ Ν. 309/1976 (ἄρθρο 2 παρ. 1-2) καί τήν περιγράφει ἡ Νεοελληνική Γραμματική, ἐκδόσεως 1978 τοῦ ΟΕΔΒ.

./.

γ) Τά χειρόγραφα πού θά ὑποβληθοῦν γιά κρίση σέ 6 ἀντίγραφα νά εἶναι γραμμένα μέ γραφομηχανή (πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα) μόνο στή μιά ὄψη τοῦ χαρτιοῦ καί νά ὑποβληθοῦν στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, Ἑρμοῦ 15 - Ἀθήνα.

δ) Ὁ χρόνος παραδόσεως τοῦ βιβλίου πρός κρίση ὁρίζεται σέ 6 μῆνες ἀπό τήν ἡμέρα τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς ἐδῶ τῆς Προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Β. Εἰδικές ὁδηγίες

1.- Ἡ Εἰσαγωγή θά περιλάβει σέ 1-2 διδακτικές ἑνότητες σύνομη ἀνασκόπηση τῆς ἑλληνικῆς Μουσικῆς καί ἀναφορά στή σχολική μουσική.

2.- Στήν ἀρχή νά καταχωρισθοῦν τραγούδια (μέ μουσική ἀνάγνωση) δημοτικά, κλασικά, μονόφωνα, ἁπλά, δίφωνα καί τρίφωνα καί ἄλλα διάφορα

3.- Τά κεφάλαια Μορφολογία: φωνητική-ἐνόργανη μουσική (χορωδία, ὀρχήστρα καί τά διάφορα εἴδη τους). Καντάτα. Ὀρατόριο. Ὄπερα. Μουσικές φόρμες. Μονοφωνία, πολυφωνία, Κανών, Φούγκα. Εἴδη μορφῶν: διμερής, τριμερής (μορφή Λίντ), κλασικά ἔργα ἐνόργανης μουσικῆς: Σονάτα συμφωνία, κοντσέρτο. Μουσική δωματίου. Προγραμματική μουσική, νά διδαχθοῦν σέ 6-7 διδακτικές ἑνότητες.

4.- Στήν ἱστορία τῆς Μουσικῆς νά περιληφθοῦν: Ἡ ἀρχαία ἑλληνική μουσική στήν Τραγωδία, ἡ σημειογραφία (παρασημαντική) τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς καί φθόγγοι αὐτῆς. Οἱ τρεῖς διδάσκαλοι Γρηγόριος, Χουρμούζιος καί Χρύσανθος καί ἡ ἐποχή ἀκμῆς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς (GROTTA FERRATA). Γιά τά μαθήματα αὐτά εἶναι ἀρκετές 3-4 διδακτικές ἑνότητες.

5.- Γιά τή Βυζαντινή Μουσική στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα (Γένη, ἤχοι τῆς Β.Μ. καί ἀντιστοιχία τους μέ τούς ἀρχαίους ἑλληνικούς τρόπους), καί τή σημειογραφία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς, ν' ἀφιερωθοῦν 3 διδακτικές ἑνότητες.

./.

6.- Ἔμφαση νά δοθεῖ στίς διάφορες ἐποχές τῆς Μουσικῆς. Κλασική (μορφές καί συνθέτες), Ρομαντική (μορφές καί συνθέτες), ἐθνικές σχολές Ρωσίας, Τσεχοσλοβακίας, Οὐγγαρίας καί Σκανδιναβικῶν χωρῶν, τήν ἰταλική ὄπερα (Βέρνι, Βερισμός) καί τούς συνθέτες μετά ἀπό τό Βάγκνερ. Γιά ὅλα αὐτά τά θέματα νά ἀφιερωθοῦν 8-9 διδακτικές ἑνότητες. Νά δοθοῦν ἐπίσης στοιχεῖα γιά τίς σύγχρονες τάσεις τῆς Μουσικῆς.

7.- Στό κεφάλαιο Ἕλληνες συνθέτες, ἀφήνεται ἐλευθερία στούς συγγραφεῖς νά παρουσιάσουν τούς κυριότερους ἐκπροσώπους μέ ἀντικειμενικά κριτήρια, ἀποφεύγοντας ὑπερβολές ἤ προσωπικές προτιμήσεις (2-3 διδακτικές ἑνότητες).

8.- Τέλος, οἱ μουσικές ἀκροάσεις νά σχετίζονται μέ τήν ἱστορία καί μορφολογία τῆς Μουσικῆς καί νά ὑπάρχουν σύντομες ἀναλύσεις.

9.- Χρηματικά ἔπαθλα γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου Μουσικῆς Α΄ Λυκείου ὁρίζονται ὡς ἑξῆς:

Α΄ Βραβεῖο	Β΄ Βραβεῖο	Γ΄ Βραβεῖο	Α΄ Ἔπαινος	Β΄ Ἔπαινος
200.000	160.000	120.000	100.000	80.000

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: α) τήν παραπάνω προκήρυξη, β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 καί γ) τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα !

Κάνει δεκτή τήν προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίου Μουσικῆς γιά τήν Α΄ τάξη τοῦ Λυκείου, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ.

Θέμα 3ο - Προκήρυξη γιά τή συγγραφή βιβλίου καλλιτεχνικῶν μαθημάτων Α΄ καί Β΄ τάξεως Γυμνασίου.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Α. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Ὕστερα ἀπό προφορική ἐντολή τοῦ προέδρου τοῦ τμήματος, συνεργάστηκα μέ τούς κ.κ. Καλδῆ Ἰαν., Γενικοῦ Ἐπιθεωρητή, Κορναράκη Κ., καθηγητή Γυμνασίου Ἀναβρύτων, Μήτσου Χρ., Καθηγητή Βαρβακείου καί Ἀνούση Εἰρ., καθηγήτρια Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Νέας Σμύρνης, γιά τή σύνταξη τῆς παραπάνω προκηρύξεως. Ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας αὐτῆς εἶναι τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ:

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

γιά τή συγγραφή τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου

καλλιτεχνικῶν τοῦ Γυμνασίου

1.- Σκοπός:

Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά βοηθήσει τή διδακτική ἐργασία νά ἐπιτύχει τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ μαθήματος τῶν καλλιτεχνικῶν, ὅπως αὐτός προσδιορίζεται στό οἰκεῖο ἀναλυτικό πρόγραμμα (Π.Δ. 831/1977, ΦΕΚ 270/77 τ.Α΄).

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου:

Τό βιβλίο θά ἀποτελεῖται ἀπό δυό τεύχη τό πρῶτο γιά τήν Α΄ τάξη καί τό δεύτερο γιά τή Β΄ τάξη. Ἡ ὕλη πού θά περιέχεται σέ κάθε τεῦχος, θά εἶναι ἐκείνη πού καθορίζεται ἀπό τό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα καλλιτεχνικῶν γιά τίς δύο παραπάνω τάξεις τοῦ Γυμνασίου (Π.Δ. 831/1977, ΦΕΚ 270/1977 τ.Α΄).

3.- Ἔκταση καί μορφή τοῦ βιβλίου:

Γιά νά καθοριστεῖ ἡ ἔκταση κάθε τεύχους τοῦ βιβλίου πρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη: α) Ἡ ὕλη πού καθορίζεται ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί β) Τό ὡρολόγιο πρόγραμμα σύμφωνα μέ τό ὁποῖο προβλέπονται 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα γιά τήν Α΄ τάξη καί 1 ὥρα τήν ἑβδομάδα γιά τήν Β΄ τάξη. Ἑπομένως συνολικά προβλέπονται στήν διάρκεια τοῦ ἔτους 52 περίπου ὧρες διδασκαλίας γιά τήν Α΄ τάξη καί 26 περίπου ὧρες γιά τήν Β΄.

./.

Σύμφωνα μέ τά δεδομένα αὐτά, τό καθαυτό κείμενο μαζί μέ τίς εἰκόνες, τά σχέδια κτλ. πρέπει νά εἶναι 140-160 σελίδες γιά τό πρῶτο τεῦχος καί 60-80 σελίδες γιά τό δεύτερο τεῦχος. Τά σχέδια πρέπει νά εἶναι ἔγχρωμα στίς περιπτώσεις πού αὐτό θά κρίνεται ἀπαραίτητο. Σέ κάθε τεῦχος θά ὑπάρχει πίνακας περιεχομένων πού θά τεθεῖ στήν ἀρχή κάθε τεύχους.

4.- Τρόπος πού θά ἐκτεθεῖ ἡ ὕλη:

A) Ὕλη τοῦ πρώτου τεύχους

1) Ἐλεύθερο σχέδιο: Θά δοθοῦν στοιχειώδεις ὁδηγίες γιά τή σωστή αἰσθητική τοποθέτηση τῶν στοιχείων ἁπλῶν ζωγραφικῶν συνθέσεων μέ θέματα τά ἀναγραφόμενα στό ἀντίστοιχο ἀναλυτικό πρόγραμμα. Ἐπίσης θά δοθοῦν ὁδηγίες γιά τή σωστή ἐπιλογή τῶν κατάλληλων χρωματικῶν συνδυασμῶν μέ βάση τήν θεωρία τῶν χρωμάτων γιά τήν κατανόηση τῆς ὁποίας πρέπει νά συμπεριληφθοῦν τά κατάλληλα ἔγχρωμα σχήματα.

2) Γεωμετρικό σχέδιο: Θά δοθοῦν ὑποδείγματα κατά προτίμηση ἔγχρωμα καί κατάλληλες ἀσκήσεις γιά τήν ἐξοικείωση τῶν μαθητῶν στή σωστή χρήση τῶν ὀργάνων σχεδιάσεως καί τῶν χρωστικῶν μέσων.

3) Διακοσμητική: Θά δοθοῦν ἔγχρωμες διακοσμητικές συνθέσεις ἀποτελούμενες ἀπό τή ρυθμική ἐπανάληψη ἤ ἐναλλαγή ἁπλῶν γεωμετρικῶν σχημάτων πρός κατατοπισμό τῶν μαθητῶν καί στή συνέχεια θά δοθοῦν κατάλληλες ἀσκήσεις γιά τήν ἐφαρμογή τῶν διδαχθέντων.

4) Καλλιγραφία: Θά δοθοῦν ὑποδείγματα καί ἀσκήσεις ὀρθῆς καί πλάγιας ἰσοπαχοῦς γραφῆς μέ τή χρήση κατάλληλης πέννας ἤ μέ μολύβι διαρκείας.

5) Χειροτεχνία: Θά δοθοῦν ὁδηγίες γιά τήν κατασκευή ἁπλῶν γεωμετρικῶν στερεῶν καθώς καί πιό σύνθετων διακοσμητικῶν ἀντικειμένων ἀπό χαρτί, χαρτόνι, ἤ ὁποιοδήποτε ἄλλο φθηνό ὑλικό.

B) Ὕλη τοῦ δεύτερου τεύχους

Ἀναφορικά μέ τό Α΄ μέρος τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Β΄ τάξεως θά δοθοῦν:

1) Στό ἐλεύθερο καί τό γεωμετρικό σχέδιο ὑποδείγματα καί ἀσκήσεις ὅπως στό πρῶτο τεῦχος ἀλλά περισσότερο σύνθετα.

2) Στή διακοσμητική ὑποδείγματα καί ἀσκήσεις ὅπως στό πρῶτο τεῦχος ἀλλά μέ χρησιμοποίηση σχηματοποιημένων μορφῶν ἀπό τή φύση ἤ τό τεχνητό περιβάλλον.

3) Στή καλλιγραφία ὑποδείγματα ὀρθῆς καί πλαγίας ἀνισοπαχοῦς γραφῆς καθώς καί ὑποδείγματα διακοσμητικῶν συμπλεγμάτων μέ τή χρήση κατάλληλης πέννας ἤ μέ μολύβι διαρκείας.

4) Στή χειροτεχνία ὁδηγίες ὅπως καί στό πρῶτο τεῦχος ἀλλά μέ συνθετότερες κατασκευές καί ὑλικά κατά προτίμηση φθηνά.

Ἀναφορικά μέ τό Β΄ μέρος τοῦ ἀντίστοιχου ἀναλυτικοῦ προγράμματος θά δοθοῦν: Ὑποδείγματα καί ἐφαρμογές στά ὅσα ἀναφέρονται στό μέρος αὐτό τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος. Σκοπός τῶν ἀσκήσεων αὐτῶν, πού θά πρέπει νά ἐπιλεγοῦν μεταξύ τῶν εὐκολοτέρων, εἶναι ἡ συνειδητοποίηση ἀπό τούς μαθητές τῆς ἔννοιας τῶν τριῶν διαστάσεων τοῦ χώρου, παράλληλα μέ τήν ἐξοικείωση τους στή σχεδίαση.

5.- Γλῶσσα τοῦ βιβλίου:

Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ Νεοελληνική κατά τήν ἔννοια τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2τοῦ Ν.309/76 (ΦΕΚ 100/30-4-1976 τ.Α΄) ὅπως περιγράφεται στή Νεοελληνική γραμματική (Ἔκδοση ΟΕΔΒ 1978).

6.- Τά χειρόγραφα πού θά ὑποβληθοῦν γιά κρίση θά εἶναι σέ 6 δακτυλογραφημένα ἤ πολυγραφημένα ἤ φωτοτυπημένα ἀντίγραφα. Θά ὑποβληθοῦν στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. - Τμῆμα διδακτικῶν βιβλίων) μέσα σέ ἀνατρεπτική προθεσμία (16) μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό παραπάνω κείμενο τῆς προκηρύξεως, β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 186/75 καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Νά ἀποσταλεῖ ἡ προκήρυξη γιά τή συγγραφή βιβλίου καλλιτεχνικῶν μαθημάτων Α΄ καί Β΄ τάξεων Γυμνασίου, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ.

κλπ.

Ὁ εἰσηγητής γιά τό 4ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γαλλικῆς Γ΄τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Γ Α Λ Λ Ι Κ Α

(Ὧρες 2)

1.- Προφορά. Ἀσκήσεις φωνολογίας καί προφορᾶς λέξεων καί φράσεων ἐξακολουθοῦν νά γίνονται ὅπως καί στήν προηγούμενη τάξη. Ἐπίσης πρέπει νά ἐπαναλαμβάνονται ἀσκήσεις σχετικές μέ τή δομή τῆς γλώσσας μέ "ὑποδειγματικές" φράσεις καί μέ τήν ἀντικατάσταση ὅρων τῆς προτάσεως, τήν ἀλλαγή τῶν χρόνων τῶν ρημάτων, τή μετατροπή ἀρνητικῶν προτάσεων σέ καταφατικές κτλ.

2.- Ἀνάγνωση κειμένων. Θά γίνεται ἀνάγνωση ἀποσπασμάτων ἀπό ἐκτενέστερα κείμενα ἤ σύντομων αὐτοτελῶν διηγημάτων, ὥστε νά προάγεται ἡ μεθοδική γνώση καί διδασκαλία τῆς γαλλικῆς γλώσσας καί τοῦ γαλλικοῦ πολιτισμοῦ. Γιά τό σκοπό αὐτό κρίνεται κατάλληλη ἡ ἀνάγνωση ἔργων, ὅπως ἔχουν ἤ μέ προσεκτική ἁπλούστευση, τῶν ἑξῆς συγγραφέων:
MOLIERE, LA FONTAINE, BL. PASCAL, J.J. ROUSSEAU, J. MICHELET, CH. MONTESQUIEU, G. FLAUBERT, STENDHAL, GUY DE MAUPASSANT, P. CLAUDEL, A. CAMUS, CH. PEGUY, P. VALERY, G. DUHAMEL, A. MAUROIS, F. MAURIAC, J. ANOUILH, S. EXUPERY, A. MALREAUX, CH. BAUDELAIRE, A. FRANCE, P. BOURGET, G. BERNANOS καί J. BANVILLE (Λεξιλόγιο 3.000 λέξεων). Θά ἀκολουθήσει σύγκριση τῆς γαλλικῆς λογοτεχνίας μέ τή νεοελληνική καί διαπίστωση τῆς ἐπιδράσεως τῆς πρώτης στή δεύτερη.

3.- Γραμματική καί Συντακτικό. Θά ἐπαναληφθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων πού δέν ἔχουν ἐμπεδωθεῖ ἱκανοποιητικά καί θά συμπληρωθεῖ μέ βάση τά λογοτεχνήματα τῆς προηγούμενης παραγράφου. Νά μελετηθοῦν σημαντικές λεπτομέρειες π.χ. ἡ συστηματική καί ὀρθή χρήση τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων, ἡ σύνταξη τῶν ἀπρόσωπων ρημάτων, οἱ ἀόριστες καί ἀναφορικές ἀντωνυμίες κτλ.

.../...

4.- Προφορικές ἀσκήσεις. Κατά τή συνομιλία, νά γίνονται συζητήσεις, δραματοποιήσεις, σύντομες ὀλιγόλεπτες προφορικές ἐκθέσεις μέ θέματα πού ἐνδιαφέρουν τούς μαθητές τῆς Γ΄ Λυκείου. Νά ἀσκοῦνται οἱ μαθητές στή χρήση τῶν γαλλισμῶν καί τῆς ὁρολογίας τῶν ἐπιστημῶν πού τούς ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερα.

5.- Γραπτές ἐκθέσεις. Νά γράφονται ἀπό τούς μαθητές ἐπιστολές, σύντομα βιογραφικά σημειώματα, νά συμπληρώνονται ἔντυπα διάφορων ὑπηρεσιῶν, νά συντάσσονται αἰτήσεις, μικρές περιγραφές κτλ., πού τό συνολικό κείμενό τους δέν θά περιλαμβάνει πάνω ἀπό 120 λέξεις. Νά ἀποφεύγονται θέματα πού δέν ἔχουν σχέση μέ τήν ὕλη πού διδάχθηκε.

6.- Μετάφραση. Θά γίνουν τουλάχιστο 10 ἀσκήσεις στή μετάφραση ἑλληνικοῦ κειμένου στά γαλλικά.

7.- Ὀρθογραφία. Ὁ καθηγητής θά προετοιμάζει σύντομο κείμενο μέ βάση τά κείμενα πού ἔχουν διδαχθεῖ καί θά τό ὑπαγορεύει στούς μαθητές. Ἡ ἄσκηση αὐτή, πού μόνο ἄν ἐξετάζεται προσεκτικά ἔχει διδακτικό ἀποτέλεσμα, νά γίνεται μιά φορά τήν ἑβδομάδα.

Ὁπωσδήποτε στά πρῶτα μαθήματα τοῦ σχολικοῦ ἔτους θά γίνεται προσεκτική ἐπανάληψη τῆς ὕλης πού διδάχθηκε στίς προηγούμενες τάξεις, μέ σκοπό νά διαπιστωθεῖ τό ἐπίπεδο τῆς τάξεως, ὁ βαθμός κατά τόν ὁποῖο ἐμπεδώθηκαν καί διατηροῦνται στή μνήμη τῶν μαθητῶν τά ὅσα ἔχουν διδαχθεῖ καί ἡ ἀνάγκη συμπληρώσεως τῶν κενῶν πού παρουσιάζουν οἱ μαθητές στό λεξιλόγιο, τή γραμματική καί τή σύνταξη.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό πιό πάνω μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γαλλικῆς γλώσσας τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου, ὅπως ἔχει.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Προεδρεύων

Νικ. Βαρουχάκης

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 125/1978

Σήμερα, 7 Δεκεμβρίου 1978, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση καί Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου:
α) Θρησκευτικά. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής.
β) Φυσική. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 2ο – Αἴτημα Ἑνώσεως Πτυχιούχων Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν. Εἰσηγητής ὁ κ. Λ. Ἀδαμόπουλος, Εἰσηγητής.

ΘΕΜΑ 3ο – Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Θικιακῆς Οἰκονομίας γιά τό Γυμνάσιο. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, στό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

125

Οἱ Εἰσηγητές τοῦ θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Θρησκευτικῶν Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ.κ. Γ. Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής, ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

(Ὧρες 2)

I.- Σκοπός τοῦ μαθήματος εἶναι:

α) Ἡ παρουσίαση τῆς "ἐν Χριστῷ καινῆς ζωῆς" ὡς μοναδικοῦ μέσου γιά τή μόρφωση ἄρτιας χριστιανικῆς προσωπικότητας, τήν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καί τή δημιουργία ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ, καί

β) Ἡ καθοδήγηση τοῦ νέου ἀνθρώπου γιά ν' ἀποδεχθεῖ ἐλεύθερα τήν κλήση τοῦ Θεοῦ, νά βιώσει μέ ἐπίγνωση τήν "ἐν Χριστῷ" ζωή μέσα στό χῶρο τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καί Παραδόσεως καί ἔτσι ν' ἀποβεῖ "ἄρτιος τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος", μάρτυρας καί φορέας τῆς ἀνακαινιστικῆς δυνάμεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο καί τήν ἱστορία.

II.- Ὕλη τοῦ βιβλίου

Εἰσαγωγή

A.- Ἠθική καί Ἦθος

1.- Οἱ ἀρχές τῆς Ἠθικῆς: Τό μυστήριο τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως. Ὁ ἄνθρωπος μπροστά στό ἀγαθό καί τό κακό. Ἡ Ἠθική ὡς προσπάθεια ἀναζητήσεως τοῦ ἀληθοῦς ἀνθρώπου. Ἡ ἀνθρωπολογική σημασία τῆς Ἠθικῆς.

2.- Ἡ Ἠθική ὡς ἐπιστήμη: Πηγές τῆς Ἠθικῆς θεωρίας. Ἡ διαμόρφωση τῶν διαφόρων ἠθικῶν συστημάτων. Σχέση τῆς Ἠθικῆς μέ τή α) Θρησκεία, β) Φιλοσοφία, γ) Ἐπιστήμη (Κοινωνιολογία, Ψυχολογία κτλ). Τό Χριστιανικό ἦθος (ἡ "ἐν Χριστῷ" θεμελίωση τῆς ἠθικότητας). Ἦθος καί δόγμα. Ἡ Χριστιανική Ἠθική ὡς Ἐπιστήμη (σκοπός-πηγές-ἀξία). Σχέσεις Χριστιανικῆς καί Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς.

./.

Β.- Οἱ ἀντιλήψεις ἐκτός τοῦ Χριστιανισμοῦ γιά τόν ἄνθρωπο.

1.- Ἡ ὑλιστική θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου. Νατουραλιστική ἀντίληψη. Μαρξισμός.

2.- Ἡ ἰδεαλιστική θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου.

3.- Ὁ αὐτόνομος ἄνθρωπος (Κάντιος-Οὐμανιστική κίνηση).

4.- Ἡ ἀπαισιόδοξη - τραγική γιά τόν ἄνθρωπο εἰκόνα (ἀπελπισία - μηδενισμός).

5.- Ὁ ὑπεράνθρωπος τοῦ Νίτσε.

6.- Ἡ ἀνθρωπολογία τοῦ Ὑπαρξισμοῦ (Ὑπαρξιακές τάσεις - SARTRE - HEIDEGGER - JASPERS κ.ἄ.).

7.- Ἡ ἡδονική θεωρία γιά τόν ἄνθρωπο (Ἐπικούριοι....., FREUD κλπ.).

8.- Τά σύγχρονα ρεύματα γιά τόν ἄνθρωπο (σύγκρουση γενεῶν - οἱ νέοι καί τά προβλήματά τους).

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οἱ ἀνθρωπολογικές βάσεις τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς.

(Ὀρθόδοξη Χριστιανική Θεώρηση)

Α.- Ὁ ἄνθρωπος

1.- Ὁ ἄνθρωπος εἰκόνα Θεοῦ καί ὁμοίωση: Φύση τοῦ ἀνθρώπου (Χοϊκότητα-Πρόσωπο-Ἑνότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως). Προορισμός τοῦ ἀνθρώπου. Ἠθική τελείωση (ἐπιτυχία τοῦ "καθ' ὁμοίωσιν"). Δυναμική ἄνοδος γιά θέωση. Ἐνοποίηση τῆς κτίσεως (ὁ ἄνθρωπος κέντρο τῆς κτίσεως καί βασιλέας τῆς δημιουργίας).

2.- Ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου: α) Ἡ ρήξη τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό. Ἀποστασία ἀπό τό Θεό - Ὁ Διάβολος. Ἡ ἁμαρτία ὡς διαστροφή τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. β) Οἱ συνέπειες τῆς πτώσεως: Ματαίωση τοῦ "καθ' ὁμοίωσιν", φθορά καί ἐκτροχιασμός τῆς φύσεως, ἠθικό κακό (ἁμαρτία), φυσικό κακό, θάνατος (φυσικός, πνευματικός).

3.- Ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ: Φυσικός καί ἀνθρώπινος νόμος. Τό κακό καί ὁ νόμος. Ὁ Νόμος τῆς Π.Δ. ὡς "παιδαγωγός εἰς Χριστόν". Ὁ Νόμος τῆς Χάριτος.

./.

Β.- Ὁ Χριστός καί ὁ "καινός ἄνθρωπος".

1.- Τό θεανδρικό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ὡς θεμέλιο τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου: Ἡ "ἐν Χριστῷ" ἀποκατάσταση τῆς αὐθεντικῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο (ὁ νέος Ἀδάμ). Ἐπιτυχίες τοῦ "καθ' ὁμοίωσιν". Θέωση τοῦ ἀνθρώπου. Θεία "ἐν Χριστῷ" υἱοθεσία. Ὁ Σταυρός καί ἡ Ἀνάσταση ὡς ἀπαρχή τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου.

2.- Ἡ "ἐν Χριστῷ" ζωή ὡς αὐθεντική ἠθικότητα (πλήρωμα τοῦ ἤθους): Τό Εὐαγγέλιο καί ἡ Ἠθική. Ἡ "καινή ἐντολή" τῆς ἀγάπης ὡς τό τέλος καί τό πλήρωμα τοῦ Νόμου.

Γ.- Ἡ κλήση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό.

1.- Ἡ συνείδηση: Γένεση καί λειτουργία τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως. Τό ἀσυνείδητο καί ἡ ἐπενέργειά του. Ἀγωνία, φόβος, ἐνοχή. Διαστροφή τῆς συνειδήσεως.

2.- Ἡ ἀφύπνιση τῆς συνειδήσεως: Δυνατότητες καί δυσκολίες. Ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ. Ἡ νοσταλγία τῆς κοινωνίας μέ τό Θεό. Μετάνοια καί ἐκζήτηση τῆς Χάριτος. Ἀνάπτυξη ὑγιοῦς συνειδήσεως.

Δ.- Ἐλευθερία καί ἀπολύτρωση.

1.- Τό Φιλοσοφικό πρόβλημα τῆς ἐλευθερίας: Ἀντιλήψεις γιά τήν ἐλευθερία (DETERMINISMUS - INDETERMINISMUS). Περιορισμοί τῆς ἐλευθερίας (ἐξωτερική βία, ἄγνοια, πάθη, ναρκωτικά, ἀλκοολισμός, κληρονομικότητα, ψυχικές παθήσεις κτλ.). Ἡ σημασία τῆς ἐλευθερίας.

2.- Τό Χριστιανικό νόημα τῆς ἐλευθερίας: Ἡ ἁμαρτία ὡς στέρηση ἐλευθερίας (δουλεία). Ἡ κοινωνία μέ τό Θεό ὡς πλήρωμα τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας. Ἐλευθερία καί δημιουργικότητα. Ἀγωγή ἐλευθερίας.

Ε.- Τό χριστιανικό φρόνημα καί ἡ πράξη.

1.- Κίνητρα καί ἠθική ζωή: Διαμόρφωση καί ἀνάπτυξη τῶν κινήτρων. Ὁ ρόλος τῶν ὑποσυνείδητων κινήτρων στήν ἠθική ζωή. Διάκριση τῶν κινήτρων. Ἡ διαστροφή τῶν κινήτρων λόγω ἁμαρτίας.

./.

2.- Ἡ εὐθύνη γιά τίς πράξεις: Ὁ ἀνθρώπινος λόγος καί ἡ πρᾶξη. Ἡ πράξη ὡς χρέος καί καθῆκον (ἐξωτερικός νόμος καί ἐσωτερική ἐπιταγή). Ἡ πράξη ὡς δικαίωμα. Ἡ θεμελιώδης σημασία τῆς διαθέσεως. Τό πρόβλημα τῶν ἠθικά ἀδιάφορων πράξεων. Ἀμοραλισμός.

3.- Τό χριστιανικό φρόνημα: Σχέση τοῦ ὀρθόδοξου δόγματος πρός τό χριστιανικό φρόνημα καί τήν ἠθική πράξη. Ἡ ἔκφραση τοῦ ἀληθοῦς ἤθους μέ τίς χριστιανικές ἀρετές (πίστη, ἐλπίδα, ἀγάπη, ταπείνωση κτλ.). Ὁ πόλεμος κατά τῆς ἁμαρτίας.

4.- Ἡ προσευχή καί ἡ συμβολή της στή μόρφωση τοῦ Χριστιανικοῦ ἤθους.

5.- Ἀρνητικές ἐκδηλώσεις (βλασφημία, μαγεία, ὅρκος κτλ.).

ΣΤ.-Ἡ ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου στήν Ἐκκλησία.

1.- Ἡ Ἐκκλησία ὡς ὁ χῶρος τῆς "καινῆς ζωῆς": Ἡ συνάντηση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό καί ἀνάπτυξη γνήσιου ἤθους στήν Ἐκκλησία. Ἡ λατρεία ὡς μέσο κοινωνίας μέ τό Θεό καί τούς ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ. Αἴτια ἀπομακρύνσεως τῆς νέας γενεᾶς ἀπό τήν Ἐκκλησία.

2.- Τό Ἅγιο Πνεῦμα ὡς πηγή καί δύναμη τῆς ἠθικῆς ζωῆς: Μυστηριακή ζωή καί ἀνακαίνιση τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἁγιασμός τοῦ ἀνθρώπου ὡς τό τέλος τῆς ἠθικῆς ζωῆς.

3.- Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα καί τά γνωρίσματά της: Ἐσωτερική ζωή καί συνεχής ἀγώνας. Ἡ πνευματική ἔννοια τῆς ἀσκήσεως. Ἐμπειρία "ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ" κτλ.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ἡ "ἐν Χριστῷ" καινή ζωή

Α.- Ὁ ἄνθρωπος στό φυσικό κόσμο.

1.- Ἡ δημιουργία: Φύση καί ὑλική κτίση, ὡς ναός τῆς θείας παρουσίας. Ὁ φυσικός κόσμος στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου (ὁ ἄνθρωπος ὡς κυρίαρχος τοῦ φυσικοῦ κόσμου). Ἡ κυριαρχία ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ. Ἡ φθορά τοῦ κόσμου καί ἡ "ἐν Χριστῷ" μελλοντική ἀνακαίνισή του.

./.

2.- Ἡ ἀνθρώπινη ζωή: Βιολογική ζωή καί ἀνθρώπινη ζωή. Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ἡ ζωή στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίον.

3.- Τό ἀνθρώπινο σῶμα: Ἡ ἀντίληψη τοῦ δυϊσμοῦ (DUALISMUS). Ἡ χριστιανική θεώρηση (Σῶμα καί δημιουργία. Ἡ φθορά τοῦ σώματος. Σῶμα καί ἐνανθρώπιση. Τό σῶμα ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Σῶμα καί μυστηριακή ζωή. Σῶμα καί Ἀνάσταση).

4.- Ἡ φυσική ζωή τοῦ σώματος: Ὑγεία, Περιβολή. Ἄθληση. Ἐγκράτεια. Νηστεία. Ἀσθένεια. Πόνος. Γῆρας. Θάνατος.

5.- Ἡ προσωπική ζωή: Φόνος. Ἄμυνα. Εὐθανασία.

6.- Αὐτοκτονία - Αὐτοθυσία.

7.- Τό ἀνθρώπινο φύλο: Ἡ σημασία τοῦ φύλου καί τοῦ ἐρωτικοῦ στοιχείου. Παραφθορές τοῦ ἔρωτα. Τό γενετήσιο πρόβλημα καί ἡ ἀντιμετώπισή του. Ἀγαμία.

8.- Ὁ Γάμος. Σκοπός τοῦ γάμου. Τό μυστήριο τοῦ γάμου. Προϋποθέσεις εὐτυχισμένου γάμου. Κριτήρια ἐκλογῆς. Ἀγωγή τῶν μελλονύμφων. Πολιτικός γάμος - Διαζύγιο - Τό πρόβλημα τῆς τεκνογονίας.

9.- Ἡ Οἰκογένεια: Σημασία τῆς οἰκογένειας γιά τό ἄτομο καί τήν κοινωνία. Τά αἴτια τῆς κρίσεως τῆς σύγχρονης οἰκογένειας. Ἀντιμετώπιση τῆς κρίσεως. Τά καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας.

Β.- Ὁ ἄνθρωπος στήν κοινωνική ζωή.

1.- Ὁ ἄνθρωπος ὡς πρόσωπο: Τό ἄτομο καί ἡ κοινωνία (Ὀργάνωση. Συλλογικότητα. Κοινωνικά προβλήματα. Κοινωνικές συγκρούσεις).

2.- Κομμουνισμός-Ὁλοκληρωτισμός: Ὁ ἄνθρωπος ὡς μάζα καί ἀπρόσωπος παράγοντας. Ἡ χριστιανική θεώρηση.

3.- Τό Κράτος: Ἡ ὀργάνωση τοῦ ἀνθρώπου στήν Πολιτεία. Κράτος καί πολίτης-πρόσωπο. Ἡ πολιτική καί ὁ ἄνθρωπος. Καθήκοντα ἀρχόντων καί πολιτῶν.

4.- Τό δίκαιο: Δίκαιο καί Ἠθική. Ἡ ἐπιβολή ποινῶν. Τό πρόβλημα τῆς θανατικῆς ποινῆς.

5.- Πόλεμος. Εἰρήνη. Παγκόσμιος Κοινότητα.

6.- Ὁ πολιτισμός: Ἔννοια. Μορφές. Χριστιανική Ἠθική καί Πολιτισμός.

7.- Ἐπιστήμη καί Τεχνολογία: Σκοπός τῆς γνώσεως. Ἐπιστήμη καί πνευματική καλλιέργεια τοῦ ἀνθρώπου. Χριστιανισμός καί ἐπιστήμη. Ἡ τεχνολογία καί ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος.

8.- Ἀγωγή: Νόημα καί σκοπός τῆς ἀγωγῆς. Βασικά προβλήματα ἀγωγῆς στό σύγχρονο κόσμο. Χριστιανική θεώρηση τῆς ἀγωγῆς.

9.- Οἰκονομία-Ἐργασία: Φύση καί σκοπός τῆς ἐργασίας. Τά ἐπιτεύγματα τῆς ὀργανωμένης ἐργασίας. Καταναλωτική κοινωνία. Μετατροπή τῆς ἐργασίας σέ "δουλεία". Ἰδιοκτησία. Ἐξανθρωπισμός τῶν ὅρων ἐργασίας. Ἡ ἐργασία ὡς δημιουργία.

10.- Τό ἐπάγγελμα: Φύση καί σκοπός. Ὁ ἐπαγγελματικός προσανατολισμός τοῦ νέου (δυσκολίες καί κριτήρια ἐκλογῆς). Ἄσκηση τοῦ ἐπαγγέλματος. Σημασία τοῦ ἐπαγγέλματος γιά τήν προσωπική καταξίωση τοῦ ἀνθρώπου (ἐπάγγελμα καί ἠθική ζωή).

11.- Ἡ Τέχνη: Ἡ ἀγωγή καί πνευματική ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν τέχνη (Θετικές καί ἀρνητικές ἐπιδράσεις).

12.- Τό πρόβλημα τοῦ ἐλεύθερου χρόνου: Ψυχαγωγία-τουρισμός κτλ.

Γ.- Ὁ ἄνθρωπος στήν "καινή πολιτεία" τοῦ Θεοῦ.

1.- Ἡ Ἐκκλησία ὡς φανέρωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ στήν ἱστορία: ἡ παρούσα καί ἡ αἰώνια διάσταση τῆς Ἐκκλησίας-βασιλείας. Τό νόημα καί ἡ σημασία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο καί τήν ἱστορία. Ἡ ἐνεργός μετοχή τοῦ ἀνθρώπου στήν Ἐκκλησία-Βασιλεία.

2.- Ὁ ἐσχατολογικός χαρακτήρας τῆς "καινῆς ἐν Χριστῷ" ζωῆς: Προσδοκία τῆς ζωῆς τοῦ μέλλοντα αἰώνα. Ἡ Ζωή μετά τό Θάνατο ὡς συνέχεια τῆς ἐπίγειας. Τό μυστήριο τῆς ἁγιότητας ὡς τό πλήρωμα τῆς "ἐν Χριστῷ" ἠθικῆς ζωῆς. Ἡ ἐσχατολογική διάσταση τοῦ μυστηρίου τῆς ἁγιότητας (παρούσα ἠθική ζωή καί μελλοντική θέωση τοῦ ἀνθρώπου).

3.- Ἡ διακονία τοῦ "νέου ἀνθρώπου" στόν κόσμο: Ὁ καινός ἄν-

./.

θρωπος ὡς διάκονος τῆς "ἐν Χριστῷ" μεταμορφώσεως τοῦ κόσμου. Ἡ διακονία μέ τή χριστιανική μαρτυρία, τήν ἀγάπη καί τή φιλανθρωπία.

4.- Ἡ δοξολογική θεώρηση τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου: Τό τέλος τοῦ κόσμου καί τῆς ἱστορίας ὡς "ἐν Χριστῷ" τελείωση τοῦ ἀνθρώπου καί δόξα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τό πιό πάνω ἀναλυτικό πρόγραμμα Θρησκευτικῶν, ὅπως ἔχει.

126

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος "Μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Φυσικῆς Γ΄ τάξεως Λυκείου" κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὸ περιεχόμενο τοῦ προγράμματος, ποὺ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Φ Υ Σ Ι Κ Η ΚΟΡΜΟΥ

(Ὧρες 2)

Περιοδικὰ φαινόμενα

Ταλαντώσεις

Ἁρμονικὴ ταλάντωση καὶ ἐξίσωσή της. Ἁπλὸ ἐκκρεμές. Φυσικὸ ἐκκρεμές. Σύνθεση ἁρμονικῶν ταλαντώσεων. Ἐλεύθερες καὶ ἐξαναγκασμένες ταλαντώσεις. Συντονισμός.

Κυματικὴ

Κύματα. Ἐγκάρσια καὶ διαμήκη κύματα. Διάδοση τῶν κυμάτων στὰ ἐλαστικὰ μέσα. Περίθλαση καὶ συμβολὴ κυμάτων. Στάσιμα κύματα, Ἐνέργεια κύματος.

Ἀκουστικὴ

Κυματικὴ φύση τοῦ ἤχου, παραγωγὴ καὶ διάδοσή του. Ταχύτητα διαδόσεως τοῦ ἠχητικοῦ κύματος. Ἀνάκλαση, διάθλαση, συμβολὴ καὶ περίθλαση τοῦ ἤχου. Φυσιολογικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν ἤχων (ὕψος, ἔνταση, χροιά). Ὑπέρηχοι. Μουσικοὶ ἤχοι. Πηγὲς μουσικῶν ἤχων (χορδές, ἠχητικοὶ σωλῆνες).

Φυσικὴ ὀπτικὴ

Θεωρίες γιὰ τὴ φύση τοῦ φωτός. Συμβολή, περίθλαση. Φάσματα ἐκπομπῆς καὶ ἀπορροφήσεως. Πόλωση τοῦ φωτός. Φθορισμὸς καὶ φωσφορισμός. Χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ.

Ἠλεκτρισμὸς

Ἐπαγωγικὴ τάση καὶ ἐπαγωγικὰ ρεύματα. Τρόποι παραγωγῆς τους. Νόμος τῆς ἐπαγωγῆς. Νόμος τοῦ LENZ. Ἀμοιβαία ἐπαγωγὴ καὶ αὐτεπαγωγή. Ἐπαγωγικὸ πηνίο τοῦ RUHMKORFF. Ἐναλλασσόμενο ρεῦμα: Ἐναλ-

./.

λασσόμενη τάση. Ἐξίσωση τοῦ ἐναλλασσόμενου ρεύματος. Ἐνεργός ἔνταση καί ἐνεργός τάση. Ἐνέργεια καί ἰσχύς τοῦ ἐναλλασσόμενου ρεύματος. Ὁ νόμος τοῦ OHM σέ κύκλωμα ἐναλλασσόμενου ρεύματος μέ ὁμική ἀντίσταση. Τριφασική τάση καί τριφασικό ρεῦμα. Παραγωγή καί μεταβίβαση ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας. Ἠλεκτρικές μηχανές (γεννήτριες, κινητῆρες).

Ἠλεκτρική ἀγωγιμότητα

Ἠλεκτρονική ἀγωγιμότητα τῶν στερεῶν. Ἀγωγιμότητα ἡμιαγωγῶν. Ἀγωγιμότητα ἀερίων. Ἠλεκτρικές ἐκκενώσεις σέ μένα ἀέρια. Καθοδικές καί διαυλικές ἀκτίνες. Ἠλεκτρικές ἐκκενώσεις μέσα στήν ἀτμόσφαιρα.

Ἀγωγιμότητα στό κενό

Θερμική ἐκπομπή ἠλεκτρονίων. Δίοδη ἠλεκτρονική λυχνία. Σωλήνας BRAWN. Ἀκτίνες "X". Τρίοδη ἠλεκτρονική λυχνία. Φωτοηλεκτρικό φαινόμενο. Φωτοκύτταρο, ἐφαρμογές. Κρυσταλλοδίοδος. Ἀνόρθωση ἐναλλασσομένου ρεύματος. Κρυσταλλοτρίοδος. Φωτοστοιχεῖα. Θερμοηλεκτρικό φαινόμενο, ἐφαρμογές.

Ἠλεκτρομαγνητικά κύματα

Ἠλεκτρικές ταλαντώσεις καί παραγωγή τους. Ἐπαγωγική συζεύξη κυκλωμάτων. Συντονισμός, Ἐκπομπή ἠλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων, ἐφαρμογές στίς τηλεπικοινωνίες.

Ἀτομική καί πυρηνική Φυσική

Ἀπό τή θεωρία τῆς σχετικότητας: Μεταβολή τῆς μάζας μαζί μέ τήν ταχύτητα, ἰσοδυναμία μάζας ἐνέργειας.

Ἀτομική θεωρία τοῦ Δημοκρίτου. Δομή τοῦ ἀτόμου. Στοιχειώδης μελέτη τοῦ ἀτόμου τοῦ ὑδρογόνου καί στοιχειώδης ἑρμηνεία τῆς ἐκπομπῆς ἀκτινοβολιῶν ἀπό τό ἄτομο.

Ἰσότοποι καί ἰσοβαρεῖς πυρῆνες. Ἔλλειμμα μάζας καί ἐνέργεια συνδέσεως. Φυσική ραδιενέργεια. Τό ποζιτρόνιο. Ἐξήγηση τῆς ἐκπομπῆς τῶν ἀκτινοβολιῶν τοῦ πυρήνα. Νόμος τῆς ραδιενέργειας. Βιολογικά ἀποτελέσματα τῶν πυρηνικῶν ἀκτινοβολιῶν. Ἔνταση ραδιενεργοῦς πηγῆς. Τεχνητή ραδιενέργεια. Σχάση τοῦ πυρήνα τοῦ οὐρανίου 235, ἁλυσιδωτή ἀντίδραση, πυρηνικός ἀντιδραστήρας. Ἐφαρμογές τῶν τεχνητῶν ραδιοϊσοτόπων. Κοσμικές ἀκτίνες.

Φ Υ Σ Ι Κ Η
'Επιλογῆς
('Ωρες 2)

1.- 'Από τίς Ταλαντώσεις

'Αντιστρεπτό ἐκκρεμές. 'Ανάλυση περιοδικῆς κινήσεως (κατά FOURIER). Συζευγμένες ταλαντώσεις. Στροβοσκοπική μέθοδος παρατηρήσεως.

2.- 'Από τήν κυματική

'Αρχή τοῦ HUYGENS καί ἑρμηνεία μ' αὐτή τῆς περιθλάσεως, ἀνάκλάσεως, διαθλάσεως καί συμβολῆς τῶν κυμάτων.

3.- 'Από τήν ἀκουστική

Φαινόμενο DOPPLER. Μουσικές κλίμακες. Διαστήματα. Ράβδοι. Διαπασῶν. 'Ηχοληψία καί ἀναπαραγωγή τοῦ ἤχου. Χρήση τοῦ ἠλεκτρονικοῦ παλμογράφου γιά τή μελέτη τῶν ἤχων.

4.- 'Από τή φυσική ὀπτική

Πόλωση καί διπλή διάθλαση. Νόμος τοῦ BREWSTER. Νόμος τοῦ MALUS. Πολωτικές συσκευές. Στροφή τοῦ ἐπιπέδου πολώσεως, ὀπτικῶς ἐνεργά σώματα.

'Ακτινοβολία διάπυρου σώματος. Τό "μαῦρο" (μέλαν) σῶμα. 'Ικανότητα ἐκπομπῆς καί ἀπορροφήσεως. Νόμος τοῦ KIRCHHOFF. Νόμος τοῦ STEFAN-BOLTZMAN. Νόμος τοῦ WIEN.

5.- 'Από τόν ἠλεκτρισμό-Μαγνητισμό

"Ενταση τοῦ ἐπαγωγικοῦ ρεύματος καί δημιουργία ἐπαγωγικῆς τάσεως. Ρεύματα FOUCAULT. 'Ενέργεια τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου. Μαγνητόφωνο, ἠλεκτρομαγνητική ἀναπαραγωγή τοῦ ἤχου (πικ-ἄπ). 'Ανυσματική παράσταση τῶν ἐναλλασσόμενων μεγεθῶν καί τῆς συνισταμένης τους, διαφορά φάσεως. Σύνθετη ἀντίσταση (παράστασή της μέ ἀνύσματα). Συντονισμός, συντελεστής ἰσχύος. Ξηρός ἀνορθωτής. Φαινόμενο PELTIER καί σχέση του μέ τό θερμοηλεκτρικό φαινόμενο. Πιεζοηλεκτρισμός. Μορφές ἀγωγιμότητας τῶν ἀερίων. Γήινο ἠλεκτρικό πεδίο. Φωτοπολλαπλασιαστής. 'Αρχή τοῦ ἠλεκτρονικοῦ μικροσκοπίου. Φθίνουσες

καί ἀμείωτες ἠλεκτρικές ταλαντώσεις. Ραντάρ. Ραδιοαστρονομία.

6.- Ἀπό τήν ἀτομική καί πυρηνική Φυσική

Φάσμα ἐκπομπῆς τοῦ ἀτόμου τοῦ ὑδρογόνου. Κβαντικοί ἀριθμοί. LASER. Φασματογράφος μαζῶν. Ἀρχή τῆς ἀβεβαιότητας. Σπίν τοῦ ἠλεκτρονίου. Ἀρχή τοῦ PAULI. Πειραματική μέθοδος ἀνιχνεύσεως σωματίων. Θάλαμος ἰονισμοῦ. Θάλαμος WILSON. Θάλαμος φυσαλίδων. Ἀπαριθμητής σπινθηρισμῶν. Ὀπτικές μέθοδοι. Φαινόμενο COMPTON. Ὑλικά κύματα. Δοσιμετρία. Σύντηξη πυρήνων. Ἐφαρμογές. Ἡλιακή ἐνέργεια. Ἐπιταχυντές. Μεσόνια, νουκλεόνια, ὑπερόνια.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Θέμα 2ο - Αἴτημα Ἑνώσεως Πτυχιούχων Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν

Ἡ συζήτηση γιά τό πιό πάνω θέμα ἀναβλήθηκε.

./.

Θέμα 3ο - Προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας γιά τό Γυμνάσιο.

Ὁ εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. Φ.211.17/204/139113 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γεν. Ἐκπ/σεως, Δ/νση Ἐφαρμ. Προγ. Μ.Ε., Τμῆμα Διδ/κῶν βιβλίων) ζητεῖται ἀπό τό ΚΕΜΕ νά ἑτοιμάσει τήν προκήρυξη τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καί τῶν τριῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου.

Ἀκολούθως διαβάζει τό σχέδιο προκηρύξεως πού ἑτοίμασε ἡ πενταμελής Ὁμάδα ἐργασίας ὑπό τήν κ. Γενικό Ἐπιθεωρητή τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας κ. Αἰκ. Σάκκαρη, ὅπως τροποποιήθηκε τοῦτο μετά ἀπό συνεργασία στό γραφεῖο του, τήν 1-12-1978, μέ τήν κ. Γενικό Ἐπιθεωρητή καί ἕνα μέλος τῆς Ὁμάδας, τήν κ. Στ. Λιάσκου (μέ βαθμό Γυμνασιάρχη).

Τέλος εἰσηγεῖται στό Τμῆμα τήν ἀποδοχή τοῦ σχεδίου προκηρύξεως:

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τῶν Α΄, Β΄καί Γ΄ τάξεων Γυμνασίου

1.- Σκοπός

Κάθε βιβλίο ἔχει σκοπό νά ἐξυπηρετήσει τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στήν ἀντίστοιχη τάξη, σύμφωνα μέ τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα.

2.- Ὕλη τοῦ βιβλίου

Ἡ ὕλη πού θά περιέχεται σέ κάθε βιβλίο καθορίζεται ἀπό τό ἀντίστοιχο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τῶν τριῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου (Π.Δ.).

3.- Ἔκταση τοῦ βιβλίου

Γιά νά καθοριστεῖ ἡ ἔκταση κάθε βιβλίου θά ληφθοῦν ὑπόψη:

./.

α) ἡ ὕλη πού καθορίζεται ἀπό τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα καί β) τό 'Ωρολόγιο Πρόγραμμα, δηλαδή δύο ὧρες τήν ἑβδομάδα γιά τίς Α΄ καί Β΄ τάξεις καί μία ὥρα γιά τή Γ΄ τάξη. 'Υπολογίζεται ὅτι σέ ὁλόκληρο τό διδακτικό ἔτος πραγματοποιοῦνται 52 ὧρες διδασκαλίας γιά κάθε τάξη πού τό μάθημα διδάσκεται ἐπί δίωρο (Α΄ καί Β΄) καί 26 γιά τήν τάξη πού τό μάθημα διδάσκεται μία ὥρα (Γ΄). Τό καθαυτό κείμενο θά καταλαμβάνει 100-120 σελίδες σχήματος διδακτικοῦ βιβλίου γιά τά βιβλία τῶν τάξεων Α΄ καί Β΄ καί 60-70 γιά τό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξεως καί τό εἰκαστικό ὑλικό (εἰκόνες, διαγράμματα, πίνακες κτλ.) ἕως 50% ἐπιπλέον σελίδες.

4.- Κατανομή τῆς ὕλης

Κατά τήν κατανομή τῆς ὕλης σέ μέρη, κεφάλαια, ἑνότητες θά ἀκολουθεῖται τό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα.

'Η ἔκταση κάθε κεφαλαίου θά εἶναι ἀνάλογη πρός τή σπουδαιότητά του. Καλόν εἶναι νά χωρίζεται ἡ ὕλη (ἤ ἁπλῶς νά ὑποδηλώνεται ὁ χωρισμός της) σέ διδακτικές ἑνότητες ὅσες καί οἱ διδακτικές ὧρες τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

Ὅροι, φράσεις κτλ. πού ἐπιβάλλεται νά τονιστοῦν, πρέπει κατά κάποιο τρόπο νά ἐξαίρονται στήν ἐκτύπωση.

Στό τέλος κάθε εὐρύτερης ἑνότητας θά γίνεται ἀνακεφαλαίωση τῶν σημαντικότερων στοιχείων.

5.- Τρόπος πού θά ἐκτεθεῖ ἡ ὕλη

Γιά τόν τρόπο πού θά ἐκτεθεῖ ἡ ὕλη πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη τά ἀκόλουθα: α) ἡ ἀντιληπτικότητα τῶν μαθητριῶν κάθε τάξεως καί ἡ πιθανή ἐμπειρία τους, χωρίς ὅμως αὐτό νά γίνει σέ βάρος τῆς ἀκριβολογίας καί τῆς ἐπιστημονικῆς ὀρθότητας καί β) ἡ σπουδαιότητα κάθε ἑνότητας ὕλης γιά τή ζωή.

Σέ κάθε ἑνότητα θά ἀκολουθοῦν ἐρωτήσεις γιά πρακτικές ἐφαρμογές, ὅπου θεωρεῖται σκόπιμο.

6.- Γλῶσσα τοῦ βιβλίου

Γλῶσσα τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ Νεοελληνική, κατά τήν ἔννοια τῆς

./.

παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.309/76 (ΦΕΚ 100/30-4-76 τ.Α'), ὅπως περιγράφεται στή σχολική Γραμματική (ἔκδοση ΟΕΔΒ 1978).

7.- Εἰκαστικό ὑλικό

Τό εἰκαστικό ὑλικό θά ὑποβληθεῖ χωριστά μέ ἔνδειξη σέ κάθε στοιχεῖο (εἰκόνα, πίνακα, διάγραμμα κτλ.) τῆς ἀντίστοιχης σελίδας τοῦ δακτυλογραφημένου κειμένου, στήν ὁποία τό στοιχεῖο τοῦτο ἀναφέρεται καί ὅπου πρόκειται ὀργανικά νά ἐνταχθεῖ, ὅταν τό ἔργο θά ἐκδοθεῖ σέ βιβλίο.

8.- Οἱ συγγραφεῖς (ἄτομα ἤ ὁμάδες) μποροῦν νά παρουσιάσουν σέ σειρά καί τά τρία βιβλία ἤ τό κάθένα χωριστά.

9.- Τό βιβλίο θά ὑποβληθεῖ στήν ἁρμόδια Δ/νση τοῦ ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε., Τμῆμα Διδακτικῶν βιβλίων) σέ ἕξι (6) δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα (ἤ φωτοτυπημένα ἤ πολυγραφημένα) ἤ τυπωμένα βιβλία. Κάθε δακτυλογραφημένη σελίδα θά καταλαμβάνει 36 στίχους καί κάθε στίχος 60 διαστήματα (γράμματα, σημεῖα στίξεως καί ἀποστάσεις). Στό δακτυλογραφημένο κείμενο ἀφήνεται ἀρκετό λευκό περιθώριο πρός τό ἀριστερό μέρος τῆς σελίδας.

Ἡ ὑποβολή πρέπει νά γίνει μέσα σέ ἀνατρεπτική προθεσμία ἐννέα (9) μηνῶν ἀπό τή δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη α) τό παραπάνω κείμενο τῆς προκηρύξεως, β) τήν παρ. 5 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/75 καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Νά ἀποσταλεῖ ἡ προκήρυξη γιά τή συγγραφή τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ μαθήματος τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας τοῦ Γυμνασίου (καί τῶν τριῶν τάξεων), ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρία.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 126/1978

Σήμερα 9 Δεκεμβρίου 1978, ημέρα Σάββατο καί ὥρα 8.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδύλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ΄ τάξεως Λυκείου:
α) Λατινικά. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.
β) Ἀγγλικά. Εἰσηγητής ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος.
γ) Φυσική Ἀγωγή. Εἰσηγητής ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδύλης.

ΘΕΜΑ 2ο – Κρίση βιβλίου: "Γλωσσικές καί λεξιλογικές ἀσκήσεις" τοῦ Γιάννη Λαμπράκη. Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

ΘΕΜΑ 1ο

α) Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Λατινικῶν Γ΄ τάξεως Λυκείου" κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Α

(Μάθημα ἐπιλογῆς α΄ κύκλου)

(Ὧρες 2)

1.- Κείμενα

α) LHOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, ὧρες 2 ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ὡς τίς 23 Δεκεμβρίου.

Θά διδαχτοῦν οἱ βιογραφίες τῶν σπουδαιότερων ἀνδρῶν τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας μέ τή σειρά τήν ὁποία ἀκολουθεῖ τό διδακτικό ἐγχειρίδιο. Ἡ διδασκαλία τῶν κειμένων αὐτῶν θά ἐξυπηρετεῖ κυρίως τή γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν (βλ. παρ. 2), ἄρα θά προέχει ἡ λεξιλογική, γραμματική καί συντακτική ἐπεξεργασία τους, ἐνῶ ἡ πραγματολογική καί νοηματική θά περιοριστεῖ στά ἀπολύτως ἀπαραίτητα.

β) P. VERGILII, AENEIS, ὧρες 2 ἀπό 8 Ἰανουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

I) Εἰσαγωγή: Ἡ Λατινική Λογοτεχνία (Συντομότατη ἱστορία της, τά εἴδη πού ἰδιαίτερα καλλιεργήθηκαν καί οἱ σημαντικότεροι ἐκπρόσωποί τους) καί ἡ σχέση της μέ τήν Ἀρχαία Ἑλληνική - Πόπλιος Βιργίλιος Μάρων: Βίος καί ἔργο - Αἰνειάδα: Σκοπός καί περιεχόμενο τοῦ ἔργου, ἡ σχέση του μέ τήν ὁμηρική ποίηση.

II) Θά διδαχτοῦν τά ἀποσπάσματα τῆς Αἰνειάδας πού περιέχονται στό ἐγκεκριμένο σχολικό ἐγχειρίδιο, μέ τή σειρά πού κατέχουν μέσα στό ἔπος. Θά γίνεται γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία, ὅπως καί ἐντοπισμός τῶν σημείων στά ὁποῖα φαίνεται περισσότερο ἡ ἐπίδραση πού δέχτηκε ὁ Βιργίλιος ἀπό τόν Ὅμηρο.

III) Οἱ τελευταῖες διδακτικές ὧρες θά διατεθοῦν στή συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου, ὁπότε οἱ μαθητές θά ὁδηγηθοῦν νά κατανοήσουν τή δομή καί τό περιεχόμενο τοῦ ἔργου, τίς λογοτεχνικές ἀρετές του καί

./.

τή σημασία του γιά τό λατινικό καί εὐρωπαϊκό πολιτισμό.

2.- Γλωσσική διδασκαλία

Ι) Ἡ γλωσσική διδασκαλία θά γίνεται παράλληλα μέ τή διδασκαλία τῶν Βίων τοῦ Λομόντα. Ἀφοῦ γίνει ἀνακεφαλαίωση τῆς γραμματικῆς ὕλης πού διδάχτηκε στήν Β΄ τάξη καί συμπληρωθοῦν τά κενά πού ἐνδεχομένως παρουσιάζουν οἱ μαθητές, θά ἐξεταστοῦν ἰδιαίτερα τά ἑξῆς κεφάλαια τῆς Γραμματικῆς: Τρίτη συζυγία - τέταρτη συζυγία - τά κυριότερα ἀνώμαλα ρήματα - ἀνώμαλα συγκριτικά ἐπιθέτων - ἀριθμητικά - ἀντωνυμίες.

ΙΙ) Ἀνάλογα μέ τό ἐπίπεδο τῆς τάξεως καί μέ τή βοήθεια τῶν γνώσεων πού ἔχουν οἱ μαθητές τοῦ συντακτικοῦ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ἀπό τά πρῶτα μαθήματα καί, ἀργότερα, κατά τή διδασκαλία τῆς Αἰνειάδας, θά μελετηθεῖ ἡ σύνταξη τῆς λατινικῆς. Σκοπός θά εἶναι ἡ κατανόηση τῆς δομῆς τῆς γλώσσας αὐτῆς καί ἡ διευκόλυνση τῆς ἐπικοινωνίας τῶν μαθητῶν μέ συγγραφεῖς τῆς λατινικῆς λογοτεχνίας. Συντακτικά φαινόμενα πού ἀποτελοῦν χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς λατινικῆς (ἀκολουθία τῶν χρόνων, γερουνδιακή ἔλξη κτλ.) θά ἐπισημαίνονται ἁπλῶς ἀπό τόν διδάσκοντα.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

β) Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος "Μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἀγγλικῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του, ποὺ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α Γ Γ Λ Ι Κ Α
(Ὧρες 2)

1.- Προφορά: Εἶναι ἀπαραίτητες οἱ ἀσκήσεις φωνολογίας καὶ προφορᾶς, ὅπως καὶ στὶς προηγούμενες τάξεις· τώρα ἐπισημαίνονται οἱ τυχὸν ἐλλείψεις καὶ συμπληρώνονται.

2.- Ἀνάγνωση: Γίνεται ἀπὸ συλλογὴ κατάλληλων ἀναγνωσμάτων, ἀναφερομένων στὴν κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ ζωή, ἢ ἀποσπασμάτων ἢ αὐτοτελῶν ἐκλεκτῶν πεζογραφημάτων ἢ ποιημάτων κλασικῶν καὶ νεώτερων συγγραφέων ἄγγλων ἢ ἀμερικανῶν. Εἶναι δυνατὸ νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ἀναγνώσματα ἀπὸ βιβλία ἐπιστημονικὰ γιὰ νὰ ἐξοικειώνονται οἱ μαθητὲς στὴ χρήση εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν ὅρων. Ἐνδείκνυται καὶ ἡ μέθοδος σιωπηρῆς ἀνάγνωσης. Συνολικὸ λεξιλόγιο 3000-3500 λέξεων.

3.- Γραμματικὴ καὶ σύνταξη: Γίνεται ἐπανάληψη κι ἐμπέδωση τῶν στοιχείων ποὺ διδάχτηκαν στὶς προηγούμενες τάξεις, συμπλήρωση πιθανῶν ἐλλείψεων καὶ ἄσκηση στὰ σημεῖα ἐκεῖνα, ὅπου διαπιστώνονται ἀδυναμίες τῶν μαθητῶν.

4.- Προφορικὲς ἀσκήσεις: Παρουσίαση ἐπίκαιρων γεγονότων καὶ συζήτηση γι' αὐτά· ὅσο περισσότερο εἶναι δυνατὸ ἡ συζήτηση ὅλη νὰ γίνεται στὰ ἀγγλικά.

5.- Γραπτὲς ἀσκήσεις: Ὅπως καὶ στὴν προηγούμενη τάξη γίνονται ἀσκήσεις μὲ βάση σύνολα λέξεων συγγενικῶν ὡς πρὸς τὴν ἐτυμολογία ἢ τὸ νόημα· ζητεῖται ἀπὸ τοὺς μαθητὲς ἡ σύνθεση φράσεων, προτάσεων ἁπλῶν καὶ σύνθετων, παραγράφων.

6.- Ἐκθέσεις: Ζητεῖται ἀπὸ τοὺς μαθητὲς ἡ συγγραφὴ μικρῶν ἐκθέσεων 100-150 λέξεων μὲ ποικίλα θέματα: ἀπόδοση περιεχομένου ἀναγνωσθέντος κειμένου, ἀφήγηση ἑνὸς περιστατικοῦ, περιγραφὴ κά-

./.

ποιου χώρου, ἐπιστολή μέ συγκεκριμένο θέμα.

7.- Μετάφραση: Γίνεται συστηματική προσπάθεια μετάφρασης, κυρίως ἀπό τά ἀγγλικά στά ἑλληνικά καί μέ κύριο στόχο τή συνειδητοποίηση τῆς διαφορᾶς πού ὑπάρχει στή δομή τῶν δύο γλωσσῶν, ὥστε οἱ μαθητές νά φθάνουν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ σπουδή τῆς ξένης γλώσσας ἀπαιτεῖ προσπάθεια καί σοβαρότητα γιά τή διείσδυση στή δομή της καί στόν τρόπο πού σκέπτονται ἐκεῖνοι πού τή μιλοῦν ὡς γλῶσσα μητρική.

Ὡς πρός ὅλες τίς πτυχές του τό πρόγραμμα τῆς γ΄ λυκείου ἔχει χαρακτήρα ἀνακεφαλαιωτικό καί συμπληρωματικό τῶν ὅσων οἱ μαθητές διδάχτηκαν τά προηγούμενα χρόνια.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

γ) Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Φυσικῆς Ἀγωγῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου" ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

(Ὧρες 3)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Τμήματα ἀρρένων

1.- Παιδαγωγική Γυμναστική: Ἐλεύθερες ἀσκήσεις συνθετότερης μορφῆς μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.

2.- Ἀσκήσεις στό ἔδαφος καί τά στρώματα: Συνδυασμοί κυβιστήσεων, ἀνακυβιστήσεων ἐμπρός καί πίσω μέ κατακόρυφες ἀναστροφές, χειροβαδίσεις, συνδυασμοί ἁλμάτων μέ στήριξη τῶν χεριῶν, κυβιστήσεις καί ἅλματα μέ στήριξη τῆς κεφαλῆς, συνεχή περιστροφικά ἅλματα ἐμπρός μέ στήριξη στά χέρια καί τό κεφάλι, συνεχή ἅλματα πίσω μέ στήριξη στά χέρια (FLICK-FLACK), περιστροφικό ἅλμα πίσω χωρίς στήριξη τῶν χεριῶν (SALTO).

3.- Ἐφαρμοσμένα ἅλματα δυσκολότερης μορφῆς στά πλινθία: Κυβιστήσεις μέ χέρια καί χωρίς χέρια, κυβιστήσεις μέχρι συμοποίηση δύο πλινθίων (τό κεφάλι θά εἰσέρχεται στό διάκενο τῶν πλινθίων) μέ βοήθεια ἤ δίχως βοήθεια τῶν χεριῶν. Ἐπίσης περιστροφικό ἅλμα στό ἕνα ἤ στά δύο πλινθία μέ τά χέρια ἤ χωρίς αὐτά. Κυβιστήσεις καί ἅλματα μέ τή βοήθεια τῶν χεριῶν στά δύο πλινθία σέ σχῆμα Τ. Μέ τό πλινθίο τοποθετημένο στό πλάτος περιστροφικά ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν, ἤ τῆς κεφαλῆς ἤ χωρίς χέρια. Περιστροφικό ἅλμα μέ ἀναπτέρωση, κυβίστηση στό στρῶμα, ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν μέ μειωμένο ὕψος τοῦ πλινθίου σέ τρία μέρη. Πάντοτε χρησιμοποιοῦνται δύο βοηθοί καί συγκεκριμένα αὐτός πού ἐκτελεῖ τό ἅλμα παίρνει τή θέση τοῦ βοηθοῦ καί στή συνέχεια ὅλοι οἱ μαθητές ἐκτελοῦν καί βοηθοῦν.

4.- Ἐνόργανες ἀσκήσεις στά πολύζυγα, τίς δοκούς, τά μονόζυγα καί δίζυγα: Ἐξαρτήσεις, ἕλξεις, κατακόρυφες ἀναστροφές, ὄρθιες στη-

./.

ρίξεις, δυναμικές ἀναβάσεις ἤ μέ αἰωρήσεις, χειροβαδίσεις πλάγιες ἤ ἀπό τήν ὕπτια ἐξάρτηση μέ λαβές, 1η, 2η, 3η, στά μονόζυγα, ἐξαρτήσεις μέ τίς τρεῖς λαβές, αἰωρήσεις μέ ἀρχική ἔλξη, γωνιώσεις καί ἀναβάσεις στήν ὁριζόντια δοκό (ΚΙΡ ἤ ἑλβετική). Ἀπό ἐκεῖ ἀνακυβίστηση, αἰώρηση, ἀνάβαση μέ διαπέραση τοῦ ἑνός ἤ καί τῶν δύο σκελῶν, κάθισμα στόν ὁριζόντιο ἄξονα, ἀπό ἐκεῖ, καθισμένοι στό μέσο τῶν μηρῶν, πτώση ἐμπρός ἤ πίσω περιστροφικά, αἰώρηση, ἀνάβαση, ἀνακυβίστηση, προσγείωση ἐμπρός, εἰσαγωγή βαθμιαία στό γιγανταιώρημα.

Δίζυγο: Μέ φορά ἐξάρτηση ὑπομάλης, αἰώρηση, περιστροφή μέ τεντωμένο σῶμα, ἀλλαγή μετώπου, ἀνάβαση μέ αἰώρηση (ΚΙΡ), στήριξη στούς βραχίονες, αἰώρηση μέ τεντωμένο σῶμα, ἡ λεκάνη θά προωθεῖται ἐμπρός καί τό σαγόνι θά ἔρχεται πρός τό στῆθος, δηλαδή χωρίς γωνίωση στήν αἰώρηση. Ἀπό ἐκεῖ προοδευτικά στήν κατακόρυφη ἀναστροφή μέ αἰώρηση, πλάγια κατάβαση, ἀνάβαση μέ αἰώρηση (ΚΙΡ) καί αἰώρηση ἐμπρός, ὅταν τά πόδια ἔρχονται πίσω κάμψη τῶν βραχιόνων καί ὅταν ἔρχονται ἐμπρός κάση. Ὅλες οἱ ἀσκήσεις μέ δύο βοηθούς καί μέ τήν ἐποπτεία τοῦ καθηγητῆ.

5.- Ἀσκήσεις μέ βάρη: Πιέσεις, ὠθήσεις, βαθιά καθίσματα καί ἀπό τήν ἀκροστασία βαθμιαῖα μέ ὅλα τά βάρη καί στό πάνω μέρος τοῦ πλινθίου ἀπό τήν ὕπτια θέση, ὅταν δέν ὑπάρχει πάγκος. Ἀσκήσεις μέ ἁλτῆρες μέ ἀναπηδήσεις ἤ μέ τροχαδάκι.

6.- Ἀθλοπαιδιές, Πετόσφαιρα, Καλαθόσφαιρα, Ποδόσφαιρο, Χειρόσφαιρα: Τεχνική ἀνάλυση, τακτική καί στρατηγική ἀγώνων, συνδυασμοί, ἐλιγμοί, μεταβιβάσεις, ἐπίθεση, ἄμυνα, προπόνηση.

7.- Κλασικός ἀθλητισμός:

- Δρόμος ταχύτητας 100 καί 400 μέτρων.
- Δρόμος παρατεταμένης ταχύτητας 800 μέτρων.
- Δρόμος ἀντοχῆς 3000 μέτρων.
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα.
- Δρόμος 110 μέτρων μέ ἐμπόδια ὕψους 91,4 ἑκατοστά.
- Ἄλμα σέ μῆκος (τεχνική ἐκτατικοῦ, συσπειρωτικοῦ ἤ ἐναέριου βηματισμοῦ (φαλίδι).

./.

- Ἅλμα τριπλοῦν (τεχνική δρομέων, κοινή τεχνική καί τεχνική δύο βραχιόνων).

- Ἅλμα σέ ὕψος (τεχνική διασκελισμοῦ κοιλιακῆς περιφορᾶς (STRADDLE).

- Ἅλμα μέ κοντάρι (τεχνική μεταλλικοῦ κοντοῦ. Ἐάν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα, καί τεχνική πλαστικοῦ κοντοῦ).

- Σφαιροβολία (σφαίρα 5 χιλιογράμμων-νεώτερη τεχνική OBRIEN).

- Δισκοβολία (δίσκος 1 1/2 χιλιόγραμμο, βαθμιαία κατάληξη στή στροφή 1 3/4).

- Ἀκοντισμός (ἀκόντιο 800 γραμμαρίων, βελτιωμένος φινλανδικός ἤ εὐρωπαϊκός τρόπος ρίψεως).

- Ἑλληνική δισκοβολία μέ δίσκο ἴδιου βάρους καί προαιρετικά λιθοβολία μέ λίθο 4 χιλιογράμμων.

- Δρόμος σέ ἀνώμαλο ἔδαφος 3000 μέτρων.

8.- Κολύμβηση:

- Πρόσθια, ὕπτια καί ἐλεύθερη κολύμβηση 100 μέτρων.

- Πεταλούδα 50 μέτρων.

- Σκυταλοδρομία 4 Χ 50 μέτρα μεικτή (ὕπτια, πρόσθια, πεταλούδα, ἐλεύθερη).

- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα ἐλεύθερη.

- Καταδύσεις ἀπό ἀναπηδητήριο τριῶν (3) μέτρων.

- Ὑδατοσφαίριση.

- Ναυαγοσωστική: λαβές διασώσεως, μεταφορά πνιγομένου καί ἐφαρμογή τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

9.- Ἑλληνικοί χοροί:

Καλαματιανός, τσάμικος καί οἱ τοπικοί χοροί τῆς περιοχῆς τοῦ Λυκείου.

Τμήματα Θηλέων

1.- Παιδαγωγική Γυμναστική: ἐλεύθερες ἀσκήσεις συνθετότερης μορφῆς μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.

2.- Ἀσκήσεις μέ φορητά ὄργανα: μέ κορίνες, ἐλαστικές μπάλες,

./.

στεφάνια, σχοινάκια κτλ.

3.- Ἀσκήσεις στό ἔδαφος καί τά στρώματα: συνδυασμοί κυβιστήσεων, ἀνακυβιστήσεων ἐμπρός καί πίσω μέ κατακόρυφες ἀναστροφές, χειροβαδίσεις, συνδυασμοί ἁλμάτων μέ στήριξη τῶν χεριῶν, κυβιστήσεις καί ἅλματα μέ στήριξη τῆς κεφαλῆς, συνεχή περιστροφικά ἅλματα ἐμπρός μέ στήριξη στά χέρια καί τό κεφάλι, συνεχή ἅλματα πίσω μέ στήριξη στά χέρια (FLICK-FLACK).

4.- Ἐφαρμοσμένα ἅλματα δυσκολότερης μορφῆς στά πλινθία: κυβιστήσεις μέ τά χέρια καί χωρίς χέρια, κυβιστήσεις μέ χρησιμοποίηση δύο πλινθίων (τό κεφάλι θά εἰσέρχεται στά διάκενο τῶν πλινθίων) μέ βοήθεια ἤ δίχως βοήθεια τῶν χεριῶν. Ἐπίσης περιστροφικά ἅλματα στό ἕνα ἤ στά δύο πλινθία μέ τά χέρια ἤ χωρίς αὐτά. Περιστροφικά ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν καί τῆς κεφαλῆς (τό πλινθίο τοποθετημένο στό πλάτος). Ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν μέ μειωμένο ὕψος τοῦ πλινθίου σέ τρία μέρη.

Πάντοτε χρησιμοποιοῦνται δύο βοηθοί καί συγκεκριμένα αὐτή πού ἐκτελεῖ τό ἅλμα παίρνει τή θέση τῆς βοηθοῦ καί στή συνέχεια ὅλες οἱ μαθήτριες ἐκτελοῦν καί βοηθοῦν.

5.- Ἐνόργανες ἀσκήσεις στά πολύζυγα, τίς δοκούς ἰσορροπίας, στό χαμηλό μονόζυγο καί τό γυναικεῖο δίζυγο: ἐξαρτήσεις, ἄρσεις, ἰσορροπίες, βαδίσεις στή δοκό μέ αἴωρηση τῶν σκελῶν σέ κάμψη ἤ τεντωμένο, κυβιστήσεις, ἀνακυβιστήσεις μέ βοηθούς. Στό γυναικεῖο δίζυγο ἡμιεδραία θέση στή κάτω δοκό, λαβή τῆς ἄνω δοκοῦ μέ τό δεξί χέρι καί τῆς κάτω μέ τό ἀριστερό, γωνίωση τῶν σκελῶν στό διάκενο τῶν δοκῶν καί ἀπό ἐκεῖ ἀντίθετη ἡμιεδραία θέση, λαβή ἄνω μέ τό ἀριστερό χέρι καί κάτω μέ τό δεξί καί πάλι γωνίωση καί ἀπό ἐκεῖ προσγείωση μέ ἀντίθετο μέτωπο.

6.- Ἀθλοπαιδιές, Πετόσφαιρα, Καλαθόσφαιρα, Χειρόσφαιρα: Τεχνική ἀνάλυση, τακτική καί στρατηγική ἀγώνων, συνδυασμοί, ἐλιγμοί, μεταβιβάσεις, ἐπίθεση, ἄμυνα, προπόνηση.

./.

7.- Κλασικός ἀθλητισμός

- Δρόμος ταχύτητας 100 μέτρων.
- Δρόμος ἡμιαντοχῆς 600 μέτρων.
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα.
- Δρόμος 80 μέτρων μέ ἐμπόδια ὕψους 76,2 ἑκ.
- Ἄλμα σέ μῆκος (τεχνική ἐκτατικοῦ, συσπειρωτικοῦ ἤ ἐναέριου διασκελισμοῦ, φαλίδι).
- Ἄλμα σέ ὕψος (τεχνική διασκελισμοῦ κοιλιακῆς περιφορᾶς STRADDLE).
- Σφαιροβολία (σφαῖρα 4 χιλιογράμμων, νεώτερη τεχνική UBRIEN).
- Δισκοβολία (Δίσκος ἑνός χιλιογράμμου, βαθμιαία κατάληξη στή στροφή 1 3/4).
- Ἀκοντισμός (ἀκόντιο 600 γραμμαρίων, βελτιωμένος φινλανδικός ἤ εὐρωπαϊκός τρόπος ρίψεως).
- Δρόμος σέ ἀνώμαλο ἔδαφος 1000 μέτρων.

8.- Κολύμβηση:

- Πρόσθια, ὕπτια καί ἐλεύθερη 100 μέτρων.
- Πεταλούδα 50 μέτρων.
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 50 μέτρα μεικτή (ὕπτια, πρόσθια, πεταλούδα, ἐλεύθερη).
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα ἐλεύθερη.
- Καταδύσεις ἀπό ἀναπηδητήριο τριῶν (3) μέτρων.
- Ναυαγοσωστική: λαβές διασώσεως, μεταφορά πνιγομένου καί ἐφαρμογή τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

9.- Ἑλληνικοί χοροί:

Καλαματιανός, τσάμικος, κρητικός, κερκυραϊκός καί οἱ τοπικοί χοροί τῆς περιοχῆς τοῦ Λυκείου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Θέμα 2ο - Κρίση βιβλίου: "Γλωσσικές καί λεξιλογικές ἀσκήσεις" τοῦ Γιάννη Λαμπράκη.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Δ. Τομπαΐδης, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό βιβλίο τοῦ Γ. Λαμπράκη,"Γλωσσικές καί λεξιλογικές ἀσκήσεις" (χ.χ.) ἀπευθύνεται στούς μαθητές τοῦ δημοτικοῦ σχολείου (ὅπως γράφει στό ἐξώφυλλό του) καί ἔχει σκοπό νά συμβάλει στό "ν' ἀποκτήσουν τά παιδιά ὅσο εἶναι δυνατό πιό πλούσιο λεξιλόγιο". Τό βιβλίο αὐτό στηρίζεται στό λεξιλόγιο τοῦ "Χρηστικοῦ Λεξικοῦ" τοῦ ἴδιου ἐκδοτικοῦ οἴκου (λεξικοῦ πού ἀπορρίφθηκε ὁμόφωνα ἀπό τό Τμῆμα Δ.Ε., ὡς μή χρήσιμο) καί δίνεται ἡ ὁδηγία στόν πρόλογο νά μελετᾶται μέ τή βοήθεια ἐκείνου.

Βέβαια τά βοηθήματα γιά τή διδασκαλία τοῦ λεξιλογικοῦ πλούτου τῆς γλώσσας μας εἶναι ἀπαραίτητα, καί γιά τό δάσκαλο καί γιά τό μαθητή. Ἡ ἐκπαιδευτική βιβλιογραφία στόν τομέα αὐτό μπορεῖ νά μνημονεύσει ἐξαίρετα βοηθήματα στόν καιρό τους, π.χ. τίς Λεξιλογικές ἀσκήσεις τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη (γιά τήν Ε' καί Στ' δημοτικοῦ καθώς καί γιά τή Μέση Παιδεία) καί γι' αὐτό δέν εἶναι δικαιολογημένος κανείς σήμερα νά μᾶς παρουσιάζει κάτι τόσο πρόχειρο καί χωρίς τήν προσοχή πού ἀπαιτοῦν οἱ λεξικογραφικές σπουδές.

Μιά γενική παρατήρηση γιά τό κρινόμενο βιβλίο ἀφορᾶ τά παρατιθέμενα κείμενα. Αὐτά εἶναι ἄλλοτε κείμενα-διηγήσεις (πλαστά βέβαια), πάνω στά ὁποῖα στηρίζονται οἱ λεξιλογικές ἀσκήσεις πού ἀκολουθοῦν, καί ἄλλοτε - πράγμα πού γίνεται συχνότερα - ἀπουσιάζουν ὁλότελα καί τότε γίνεται ἁπλῶς λεξιλογική ἀνάλυση.

Ἀπό τά σφάλματα τοῦ βιβλίου, τά πιό σημαντικά, καταταγμένα κατά κατηγορίες, σημειώνω τά ἀκόλουθα:

1.- Γραμματικά

- φκιάνουν, φκιάστε κτλ. (ἀλλά σ. 105 φτιάνω).
- Γράφτε τό οὐσιαστικό καί τό ἐπίθετο πού γίνονται ἀπό τό ρῆμα ἀγριεύω. (Τό οὐσ. εἶναι τό ἀγρίεμα καί ὄχι τό ἀγριάδα πού παράγεται ἀπό τό ἐπίθετο ἄγριος· ποιό εἶναι ὅμως τό ἐπίθετο;)

- Τά οὐσ.: δρόμος, γιατρός, διανομέας βάλτε τα μαζί μέ τό ἐπίθετο πού γίνεται ἀπ' τό οὐσ. ἀγρός. (θέλει τό ἐπίθ. ἀγροτικός, πού δέ γίνεται ὅμως ἀπό τό ἀγρός, ἀλλά ἀπό τό ἀγρότης).

- Τό σίδηρο εἶναι καλός..... τοῦ ρεύματος καί τῆς θερμότητας (Λέξη τό σίδηρο εἶναι ἀνύπαρκτη ὅπως καί λέξη ὁ σίδερος· εἶναι τό σίδερο ἤ ὁ σίδηρος).

- Ἔγυρναν, ἡ ἀγνωσιά

- Τή λέξη αἶσχος τή βρίσκουμε καί σάν οὐσιαστικό καί σάν ἐπίρρημα.

- Ἡ λέξη αἰδώς..... ἔμεινε σάν σύνθετη λέξη..... ἀναίδεια. (1. ἡ λ. αἰδώς εἶναι συνθετικό, ὄχι σύνθετη λέξη. 2. τό ἀναίδεια εἶναι παρασύνθετη λέξη ἀπό τό ἀναιδής, ὄχι σύνθετη).

- Ἡ λέξη ἀνατομία γίνεται ἀπ' τό ρῆμα ἀνατέμνω (λάθος, εἶναι παρασύνθετη ἀπό τό ἀνατόμος).

- Ἀπό ποιές λέξεις σχηματίζεται ἡ λέξη ἀνυποληψία; (Εἶναι παρασύνθετη ἀπό τό ἀνυπόληπτος).

- Τό ρῆμα βγάζω ἔγινε ἀπ' τό ἀρχαῖο ρῆμα ἐκβιάζω. (Ἔγινε ἀπό τό ἐκβιβάζω).

- εἰδησιογραφία

- ἐνστικτώδικα, ἐνθουσιώδικα, πυρετώδικα

- τιμιέται, ἐξαρτιέται

- ἐξουθενίζω σημαίνει ἐξευτελίζω κάποιον, τόν καταρρακτώνω, τόν κάνω κουρέλι, μηδέν

- καταγίνουμαι

- .... ἐρασιτέχνης. Ἡ λέξη ἔγινε ἀπ' τή λέξη ἔρωτας (ἀγάπη) καί τέχνη.

- Εὔφορος σημαίνει γόνιμος, παραγωγικός τόπος. Εἶναι ὅμως ὀνομασία τοῦ κρατικοῦ ὑπαλλήλου τῆς ὑπηρεσίας, πού λέγεται Ἐφορεία καί πού ἔργο της εἶναι ἡ βεβαίωση τῶν φόρων.

- ἔκφρασε (ἀόρ. ὁριστ.)

- τά θαλασσοποιῶ (= θαλασσώνω)

./.

- κορδώνονταν (γ' ἐν.)
- Ἡ λέξη λιμοκοντόρος ἔγινε ἀπ' τίς λέξεις λιμασμένος κόντης.
- Τά μεστά στάχυα ἔγυρναν πρός τή γῆ.
- Ἕνα μικρό ξηροπόταμο
- διαπλάθεται
- πολύ κούραση
- ἀποκτιῶνται
- πού τήν ἔκφρασαν ἄλλοι
- ἀσπλαχνιά
- μᾶς σύντριψε
- Ὁ καπετάνιος διάταξε (ἀλλά ἀντικατέστησε).
- Ἡ λέξη τηλε-σημαίνει μακριά.
- Ἡ Βούλα φέρνεται πολύ εὐγενικά μέ ὅλους.
- Τά περιθώρια τοῦ τετραδιοῦ της.
- Ὁ φαράς λέγονταν

Συμφωνικά συμπλέγματα

πλουτισθοῦν, ἀναγκάσθηκε, παρουσιάσθηκε, ἀκουσθεῖ, ἀπαγορευθεῖ, διορισθεῖ, παρουσιάσθηκαν, ἀκούσθηκε, δημοσιεύθηκαν, ἐργάσθηκαν χρόνρός ἀλλά καί πλεονέχτης, δάχτυλος, ἐπισκέφτομαι, κόμπος (συγκοινωνιακός κόμπος), ὁδικό δίχτυ, συντρίφτηκε (155), προσέχτε (43 κ.ἀ.).

2.- Λεξιλογικά (σημασιολογικά)

- νά μή γίνεται ἡ ζωή τους ἀνυπόφορη, ἀδύναμη, ἀβίωτη (...) (τί σημαίνει: ἀδύναμη ζωή;)

- αὐτές τίς δουλειές τίς ἔκαναν οἱ Ἕλληνες καταναγκαστικά, χωρίς τή θέλησή τους (λέγεται: ἀναγκαστικά).

- Ποιό μέρος τοῦ σώματος λέγεται ἀγκαλιά; (δέν εἶναι μέρος τοῦσ.)

- Αἵρεση ἄρα σημαίνει ἔχω τό δικαίωμα νά ἐκλέγω.... (εἶναι ἡ ἐκλογή).

- Ἀντίβαρο λέγεται αὐτό πού δίνεται σάν ἀνταμοιβή γιά μιά ὑπηρεσία, ἕνα κόπο, σάν ἀποζημίωση γιά μιά ζημιά.

- Στή σύγχρονη ἐποχή μας τή λέξη ἀρραβώνας τήν ἀντικατέστησε ἡ λέξη καπάρο στίς ἐμπορικές συμφωνίες.

- .... βάζω σημαίνει χύνω μέσα σ' ένα δοχείο, π.χ. βάζω νερό στά ποτήρια. Βάζω άλάτι στό φαγητό.

- Τή βρίσκουμε (τή λ. βάζω) μέ τή σημασία τόν τυλίγω, τόν άνακατεύω π.χ. μέ έβαλες σέ πειρασμό. Μέ έβαλε στά έξοδα.

- Τείχος..... σημαίνει άρχαίο φρούριο.

- Όταν άκούει καλά λόγια γιά τόν έαυτό του, φουσκώνει σάν πετεινός (= σάν διάνος).

3.- Φρασεολογικά

- "Σχηματίστε μιά άλλη πρόταση πού νά περιγράφετε πώς είναι τά χέρια τού πατέρα" κτλ.

- Γράψτε στό τετράδιό σας, πώς λέγεται.....

- Ποιές είναι οί άντίθετες λέξεις στή λέξη διακοπή·

- Ό γεωργός έτοιμάζει τά σπλάχνα τής γής, γιά νά μάς δώσουν καρπό.

- Δέχτηκε ν' άναλάβει τό έργο αύτό μέ μιά αίρεση.

- μάθετε τίς συνώνυμες λέξεις άπ' τή λέξη αίσιοδοξία

- γράφτηκα συνδρομητής άναδρομικά (καλύτερα: πήρε προαγωγή άναδρ.)

- φέρνεται μέ άξιοπρέπεια

- Γράψτε πώς λέγεται αύτός πού δέν συγκινείται εύκολα.

- Νά σχηματίστε.... νά σχηματίσετε (στήν ίδια άσκηση).

- Μέ τίς λέξεις βελόνι, βελονάκι, βελονιά πολλές φράσεις μέ μεταφορική σημασία σχηματίζουμε.

- .... τής βιασύνης, τής βιαστικότητας.

- Άπό ποιό ρήμα γίνεται ή λέξη βλάστησαν;

- Έλληνική γλώσσα λέμε όλες τίς λέξεις πού έχουμε έμείς οί Έλληνες.

- Όταν τού είπα, ότι ό πατέρας του μού είπε χτές δέν πήγα στό σπίτι μετά τά μαθήματα καί έτσι δέ διάβασε καθόλου.....

- .... άπ' τά μέσα Ίούνη.

- .... στή διάρκεια πού παραμένει έκεί

άμφιβάλλουν στήν είλικρίνειά τους

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Γράψε τό ἀντίθετο, ὅτι κάποιος κρατάει ἕνα μυστικό καί δέν τό λέει.

- ... τό ἔχει κληρονομήσει ἀπ' τή φύση του, τό ἔφερε μαζί ἀπ' τή γέννησή του.

- Τόν φόρτωσε καί ἄλλα βάρη.

- Ἡ παραγωγή του ἦταν μιά ἠθική ἐπιβράβευση (= προαγωγή)

- ... ἡ ζωή του γίνεται νεροπιαστική.

- Ἡ ἰατρική ἐπιστήμη στίς μέρες μας ἔχει κάμει μεγάλες ἐπιτεύξεις.

- Ἐργάζομαι θά πεῖ ὅτι μέ τίς πνευματικές μου δυνάμεις καί μέ τίς σωματικές κάνω μιά ἐργασία ἡ ὁποία ἀποδίδει ἔργο.

- Αὐτός πού βρίσκει κάτι καλύτερο στήν ἐπιστήμη, στήν τέχνη λέγεται ἐφευρέτης.

- γιατί εὐθύνεται μέ ἀστυνομικές παραβάσεις

- Τά ἀποτυπώματα τοῦ ποδιοῦ λέγονται ἴχνη.

- Κατάλυση σημαίνει (...) τρώγω ὄχι νηστήσιμα (= καταλύω)

- στίς ὁποῖες τό μέν τραντάζω.... τό δέ κόβω

- μέ κόλλησε τό σινάχι του

- δέν κατόρθωσε νά τό καταφέρει

- Σάν πολύ... ξάπλωσε τά δικαιώματά του.

- ἄρχισε νά διακρίνονται οἱ κινήσεις

- μέ τίς ἄσκεφτες ἐνέργειές του

- ὁ Βάσος ἀγαπάει νά τόν περιποιεῖσαι

- προμηθεύει τό χωριό βιομηχανικά προϊόντα

- τά ρήματα σχηματίζονται στά πρόσωπα τῆς ὁμιλίας καί τούς ἀριθμούς

- νά μέ δανείσεις μερικά χρήματα

- τά χρονιάτικα ἔσοδα

- Ὁ ἀέρας στό βουνό.... δέν εἶναι μολυσμένος μέ ξένες ὕλες.

Μάθετε τήν ὀρθογραφία τῶν λέξεων φύλλο καί φύλο καί σχηματίσετε μέ αὐτή (= τήν ὀρθογραφία;) δυό προτάσεις.

./.

- Χάλασε ἡ τηλεόραση καί δέν παρακολουθοῦσε τά προγράμματα.
- Οἱ λέξεις πού γίνονται ἀπ' τή ρίζα τους, μιλοῦνται καί στή γλώσσα μας.

4.- Ὀρθογραφικά

α) Τελικό ν:

ἕνα καλό δεντρόκηπο, ἕνα καφέ, ἕνα τοῖχο, νά μή αἰσθανόταν, νά μή προξενοῦμε, νά μή μπορέσει, δέ μποροῦσε, ἀλλά καί: δέν δείχνει, δέν βρῆκε, δέν λέει, δέν βγάζει, δέν θέλει, δέν μένουν, δέν διορθώθηκε κ.ἄ., ἕναν συμμαθητή, στόν μέλλοντα, τήν χρησιμοποιοῦμε, γράψτε την στό τετράδιο κ.ἄ.

β) Ὑποτακτική-Προστακτική:

χρησιμοποιεῖστε, προσπαθεῖστε, ἐξηγεῖστε, ~~προσπαθεῖστε~~, νά πῆτε

γ) Διάφορα:

φαρδύς-πλατύς, δμάδες-δμάδες, λίγο-πολύ, γύρω-γύρω, πλάι-πλάι, χοντρές-χοντρές, σιγά-σιγά,
ἀδράχνω (τρεῖς φ.),
χάϊδευε, γιουχάϊσαν, γάϊδαρος,
γεναῖος, ξυνός, παίρναν, πηγαίναν, περηφάνεια (καί περηφάνια), ξιππασμένος, ἀλλοιώτικο, ἐντειχίζονταν, ἐντειχισμένη, πολύ ὥρα, γαυγίσματα, κύπελο, στόν Πειραιᾶ, γκιώνη, κύτταζε, πλατειά, γλύτωσε, γλύτωμα, πέρισυ, ἐποποιΐα, ἑταιρίας, Σκουφάς, βραδινό, καβαλλικεύεις, ὄροφος, χατήρι, κάθησαν, κατακάθησαν (ἀλλά καί καθίσει), παλαίψει, μονιασμένοι, κόκκορα, γριά-Μάνθαινα, μπάρμπα-Κώστα, ξενητειά, ὅτι καί νά κάμει, θά κάμω ὅτι μπορῶ νά σέ βοηθήσω, νά πουλήσουν ὅτι εἶχαν καί δέν εἶχαν, πορτοκάλλια, νά ἀποδόσετε, τό χαρτί τῆς Ἐφορίας, χαρτομάντηλο, ἀποβραδύς.

5.- Τυπογραφικά

τή συνώνυμες (= τίς) (25, 133), παραδήγματα (38), γερμανός(πολλές φορ., 39, 92 κ.ἄ.), ἕλληνες (95), Ἀντίθτα (43), μιμοῦαι (44), μιά σωστή διαπαιδαγώγησης (54), τή χρησιμοποιοῦμαι (57), συμπολιμιστές (63), Ἡ ξερομένη γῆ (63), παγάλη (64), χτυπά (67), Συμπλῶστε (68),

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΝ

ἐκμεδενίστηκε (80), ἔδιχνε (83), τῶν λέξεις (86), μπαράγμα-θωμᾶ (91), τυρράνων (107), Λημόνησε (120), παραμπομπή (145), τουφικιές (149), τήν πραγματική του (= τους) σημασία (149), η(=σ) (150), ἰχθυπώλης (169) κ.ἄ.

Γιά ὅλα αὐτά τά σφάλματα τά ὁποῖα, ἀνεπίτρεπτα γιά ὁποιοδήποτε βιβλίο, εἶναι ἀπαράδεκτα γιά βιβλίο πού ἔχει τή φιλοδοξία νά ὑπηρετήσει τή γλωσσική διδασκαλία, δέν μπορῶ νά εἰσηγηθῶ στό Τμῆμα νά κρίνει χρήσιμο τό βιβλίο κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2, παρ. 5 τοῦ Ν.186/75.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα !

Δέν μπορεῖ νά χαρακτηρίσει ὡς χρήσιμο μέ τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 5 τοῦ Ν.186/75 τό βιβλίο "Γλωσσικές καί λεξιλογικές ἀσκήσεις" τοῦ Γιάννη Λαμπράκη, γιατί τό βιβλίο αὐτό παρουσιάζει σφάλματα γραμματικά, λεξιλογικά (σημασιολογικά), φρασεολογικά, ὀρθογραφικά κ.ἄ., ὅπως σημειώνονται ἐκτενῶς στήν εἰσήγηση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 127/1978

Σήμερα 12 Δεκεμβρίου 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 9 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, Κ. Φούσκας καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ΄ τάξεως Λυκείου:

α) Ἀρχαία Ἑλληνική Γλώσσα καί Γραμματεία (μάθημα ἐπιλογῆς). Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄

β) Ἀγωγή τοῦ Πολίτη. Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση βιβλίου: "Τό Χρυσοχώρι" Τσόκκε - Δ. Πάνου. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

./.

ΘΕΜΑ 3ο - Ἀπάντηση σέ ἐφημερίδα.

ΘΕΜΑ 4ο - Τροποποίηση ὡρολογίου προγράμματος μαθημάτων ἐπιλογῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 5ο - Ἐπιστολή Φ. Παντελῆ γιά νά περιληφθοῦν στά βιβλία τῶν Νεοελληνικῶν ποιήματα ἀπό τήν ποιητική συλλογή του "Λυρικά ψηλαφήματα". Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος "Μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου (μάθημα ἐπιλογῆς)" κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τὴν εἰσήγησή του, ποὺ ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
(Μάθημα ἐπιλογῆς α΄ κύκλου)
(Ὧρες 3)

1.- Ἑρμηνεία κειμένων ἀπὸ τὸ πρωτότυπο, ὥρα 1 ἀπὸ 21 Σεπτεμβρίου ἕως 31 Ἰανουαρίου.

Θὰ διδαχτοῦν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοὶ ἀπὸ τὸ ἐγκεκριμένο σχολικὸ ἐγχειρίδιο.

Ι) Εἰσαγωγή. Ἡ σύντομη εἰσαγωγὴ θὰ ἔχει σκοπὸ νὰ κατατοπίσει τοὺς μαθητὲς σχετικὰ μὲ τὸν ἰδιαίτερο χαρακτήρα τῆς ἀρχαίας λυρικῆς ποιήσεως, τοὺς ὅρους ποὺ συνετέλεσαν στὴ γέννηση καὶ τὴν ἀνάπτυξή της, τὴν ἐξέλιξή της, τὰ εἴδη της καὶ τοὺς κυριότερους ἀντιπροσώπους των καὶ τὴ σημασία της γιὰ τὸν ἀρχαῖο καὶ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο.

ΙΙ) Θὰ γίνει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καὶ ἰδιαίτερα ἡ αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν ἀντιπροσωπευτικότερων ποιητῶν, ποὺ περιέχονται στὸ σχολικὸ ἐγχειρίδιο. Κυρίως πρέπει νὰ διδαχτοῦν οἱ ποιητές: Τυρταῖος, Ἀρχίλοχος, Σόλων, Ἀλκαῖος, Σαπφώ, Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, Πίνδαρος, ὅπως καὶ ὁρισμένα ἐπιγράμματα. Στὶς περιπτώσεις ποιητῶν ποὺ καλλιέργησαν περισσότερα ἀπὸ ἕνα εἶδος λυρικῆς ποιήσεως (π.χ. Ἀρχίλοχος, Σιμωνίδης) θὰ διδάσκονται τὰ ποιήματά τους σὲ ἀδιάσπαστη συνέχεια, γιὰ νὰ σχηματίζουν οἱ μαθητὲς ἐνιαία εἰκόνα τῆς ποιητικῆς προσφορᾶς τους. Καλὸ εἶναι νὰ συμπληρώνεται ἡ εἰκόνα αὐτὴ μὲ ἀνάγνωση δόκιμων ἔμμετρων νεοελληνικῶν μεταφράσεων ποιημάτων τῶν ἴδιων ποιητῶν, τὰ ὁποῖα δὲν περιλαμβάνονται στὸ βιβλίο.

ΙΙΙ) Τὴν τελευταία διδακτικὴ ὥρα θὰ γίνει σύντομη γενικὴ θεώρηση τῆς ἀρχαίας λυρικῆς ποιήσεως, ὅπότε οἱ μαθητὲς θὰ κληθοῦν νὰ δια-

τυπώσουν ἐντυπώσεις καί κρίσεις γιά τούς ποιητές πού διδάχτηκαν καί θά γίνει προσπάθεια νά ἀντιληφθοῦν ὅτι, παρ' ὅλες τίς διαφορές πού διαπιστώνονται ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους της, ἡ ἀρχαία λυρική ποίηση ἀποτελεῖ ἐνιαία ἰδιστυπη ἐκδήλωση τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

2.- Εἰσαγωγή στήν κλασική φιλολογία, ὥρα 1 ἀπό 1 Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Σκοπός: Ἡ συστηματικότερη μύηση τῶν μαθητῶν στήν ἐπιστήμη τῆς κλασικῆς φιλολογίας, ἡ στοιχειώδης γνωριμία μέ τούς διάφορους κλάδους καί τή μεθοδολογία της καί ἡ συνειδητοποίηση τῆς σημασίας της γιά τόν παγκόσμιο καί ἰδιαίτερα γιά τό νεοελληνικό πολιτισμό.

Διδακτέα Ὕλη:

α) Ἡ κλασική φιλολογία ὡς ἀνθρωπιστική ἐπιστήμη: Περιεχόμενο, ὁρισμός καί κλάδος τῆς κλασικῆς φιλολογίας. Τά κείμενα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ὡς μαρτυρία τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καί ὡς γόνιμη καταβολή γιά τούς μεταγενέστερους πολιτισμούς καί ὡς μορφωτικό ἀγαθό γιά τό σύγχρονο ἄνθρωπο καί εἰδικότερα τόν νεοέλληνα (Διδακτικές ἑνότητες: 8).

β) Ἡ παράδοση τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων: Εἰσαγωγή (Οἱ σχετικές φιλολογικές ἐπιστῆμες) - Γραφή (Προέλευση τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου - Τά ἑλληνικά ἀλφάβητα: τοπικά ἀλφάβητα - ἑνοποίηση ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου - Ἐπίδραση στό λατινικό καί τό σλαβικό ἀλφάβητο - τύποι βυζαντινῶν ἑλληνικῶν γραφῶν - Ὕλες γραφῆς - τύποι βιβλίων - Ἀντιγραφή φιλολογικῶν κειμένων ἀπό τήν κλασική ἐποχή ὡς τίς EDITIONES PRIMAE - Ἡ ἐκδοτική δραστηριότητα τῶν νεώτερων φιλολόγων - οἱ σπουδαιότερες σειρές ἐκδόσεως ἀρχαίων συγγραφέων- Ἡ ἀξιοπιστία τῆς παραδόσεως τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων (Διδακτικές ἑνότητες: 4).

3.- Γλωσσική διδασκαλία - Ἑρμηνεία ἐκτεταμένων ἀποσπασμάτων ἀρχαίων κειμένων - Ὧρες 2

Θά διδαχτοῦν περίπου 15 ἐκτεταμένα ἀποσπάσματα (ἔκταση: 1-1.5 σελίδα στερεότυπου κειμένου) ἀττικῶν πεζογράφων, τά ὁποῖα θά παρου-

σιάζουν αὐτοτέλεια, αἰσθητική ἀρτιότητα καί θά πραγματεύονται κυρίως θέματα πού ἐνδιαφέρουν τόν σημερινό νέο ἄνθρωπο.

Ἐφόσον ὁ καθηγητής διαπιστώσει ὅτι ἡ τάξη δέν παρουσιάζει σημαντικά κενά στή γλωσσική (καί ἰδιαίτερα τή συντακτική) κατάρτιση, προβαίνει στή συνηθισμένη γιά τήν ἑρμηνεία ἀρχαίων κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο ἐπεξεργασία (βλ. Πρόγραμμα ἀρχαίων ἑλληνικῆς γλώσσας καί Γραμματείας ὡς μαθήματος κορμοῦ, παρ. 1), μέ ἰδιαίτερη ἐπιμονή στή νοηματική καί λογική ἐπεξεργασία. Στήν ἀντίθετη περίπτωση, παράλληλα μέ τήν ἐργασία αὐτή συμπληρώνει τά κενά πού παρουσιάζει ἡ γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν μέ βάση τά διδασκόμενα ἀποσπάσματα.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὡς ἔχει.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα 'Αγωγῆς τοῦ Πολίτη γιά τή Γ΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου" κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΗ

(ὥρα 1)

Σκοπός

1) 'Η ἐνημέρωση στή λειτουργία καί δομή καί στό σκοπό τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας, 2) ἡ καλλιέργεια πολιτικοῦ ἤθους γιά ἐνεργό συμμετοχή στή ζωή τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

I.- Κράτος καί Πολίτευμα:

α) Τό Κράτος: γέννηση καί μορφή του, πατριαρχική οἰκογένεια, φυλή-κράτος, κράτος καί ἔθνος, στοιχεῖα τοῦ κράτους (λαός, χώρα, ἐξουσία), πηγή τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, περιορισμοί τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, προορισμός τοῦ κράτους.

β) Τά Πολιτεύματα:

Εἴδη πολιτευμάτων.

Μοναρχία, 'Ολιγαρχία, Δημοκρατία.

γ) Πολιτεύματα τῶν Νεώτερων Χρόνων:

Μοναρχία

Δημοκρατία

'Ολοκληρωτικά καθεστῶτα

Πλεονεκτήματα τῆς δημοκρατίας

Σύνταγμα

Κράτος καί 'Εκκλησία

δ) Συνταγματική 'Ιστορία τῆς 'Ελλάδας

Δημοκρατία 1821-1832

'Απόλυτη Μοναρχία (1833-1844)

./.

Συνταγματική Μοναρχία (1844-1862)
Βασιλευόμενη δημοκρατία (1864-1924)
Προεδρική δημοκρατία (1924-1935)
Παλινόρθωση (1935)
Δικτατορία, Πόλεμος (1936-45), Σύνταγμα 1952
Δικτατορία (1967-74)
'Αποκατάσταση (1974-)

II.- α) Λαϊκή Κυριαρχία καί Καθολική Ψηφοφορία:

Λαϊκή κυριαρχία, καθολική ψηφοφορία, ἡ ψῆφος τῶν γυναικῶν (ἱστορία τοῦ θέματος, ἰσότητα τῶν φύλων).

β) Τό ἀντιπροσωπευτικό σύστημα καί ἡ λειτουργία τῶν πολιτικῶν κομμάτων:

Τό ἀντιπροσωπευτικό σύστημα.
Τά πολιτικά κόμματα.
Κοινοβουλευτική κυβέρνηση.

III.- Καθήκοντα τοῦ πολίτη. 'Ατομικές ἐλευθερίες:

Καθήκοντα τοῦ πολίτη, ἀτομικές ἐλευθερίες: σωματική ἐλευθερία, ἐλευθερία τῆς σκέψης, ἐλευθερία τῆς θρησκείας, ἐλευθερία τοῦ τύπου (περιπτώσεις ἀναστολῆς τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν), προστασία τῆς ἰδιοκτησίας.

Συναθροίσεις-Σωματεῖα-Συνδικάτα-Συνεταιρισμοί:

Συναθροίσεις, δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, ἔννοια τοῦ σωματείου, ἐπαγγελματικά σωματεῖα (ἐργατικά , ἑνώσεις, ἐργοδοτικές ἑνώσεις, ἑνώσεις δημοσίων ὑπαλλήλων), συνεταιρισμοί, αὐτόνομοι ὀργανισμοί, ἀστικοί συνεταιρισμοί.

IV.- α) 'Υποχρεώσεις τῆς Πολιτείας πρός τά ἄτομα-Κοινωνική Πολιτική - Κοινωνικά δικαιώματα:

'Υποχρεώσεις τῆς Πολιτείας, μέριμνα τῆς Πολιτείας, κοινωνικά δικαιώματα (ἐργασίας, συμμετοχῆς, ἴσης μεταχείρισης τῶν φύλων, ἀσφάλισης, παιδείας, ὑγείας).

./.

β) Ὑποχρεώσεις κοινές τῶν πολιτῶν καί τῆς Πολιτείας:

Προστασία τῆς ἐθνικῆς κληρονομίας καί τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

V.- Νομοθετική Ἐξουσία:

Διάκριση ἐξουσιῶν, ἐκλογές, ἐκλογικά συστήματα, νόμοι καί νομοθετικά διατάγματα.

VI.- Ἐκτελεστική Ἐξουσία:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.
Κυβέρνηση καί ὑπουργοί.
Ὑπουργική εὐθύνη.

VII.- Διοίκηση:

α) Δημόσιοι ὑπάλληλοι (ὑπαλληλική σχέση, μονιμότητα, καθήκοντα καί δικαιώματα, ἡ θέση τοῦ πολίτη ἔναντι τῶν ὑπηρεσιῶν, τά σώματα ἀσφαλείας).

β) Διοικητική διαίρεση τοῦ Κράτους (διαίρεση τῆς Διοίκησης, διαίρεση τοῦ Κράτους).

VIII.- Ἡ Διοίκηση τοῦ Κράτους καί ἡ Τοπική Αὐτοδιοίκηση:

α) Ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση ὡς θεσμός (ἀποστολή καί σημασία).

β) Ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση σήμερα (κοινότητες, δῆμοι καί ἡ λειτουργία τους).

IX.- Δικαστική Ἐξουσία:

Ἔννομη τάξη
Εἴδη δικαστηρίων
Ἐγγυήσεις γιά τήν ἀπονομή δικαιοσύνης
Πολιτικά δικαστήρια
Ποινικά δικαστήρια
Εἰδικά δικαστήρια
Διοικητικά δικαστήρια

X.- Ἡ Ἄμυνα τῆς Χώρας:

Οἱ ἔνοπλες δυνάμεις (στρατός, ὀργάνωση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων).

./.

XI.- Οἱ σχέσεις τῆς χώρας μας μέ ἄλλα Κράτη:

Διεθνές δίκαιο

Διπλωματική ὑπηρεσία

Διεθνεῖς ὀργανισμοί

XII.- Τά Οἰκονομικά τοῦ Κράτους:

Οἱ ἀνάγκες τοῦ Κράτους, Δημόσια Οἰκονομία, Κρατικός Προϋπολογισμός.

Ἔσοδα:

Φόροι (ἄμεσοι, ἔμμεσοι)

Φορολογικές ὑπηρεσίες

Ἔξοδα:

Οἱ ἀνάγκες τοῦ δημοσίου

Προϋπολογισμός ἐξόδων

Προϋπολογισμός ἐπενδύσεων

Παράρτημα

Τό Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδας

Ὁ Καταστατικός Χάρτης τῶν Η.Ε. (κυριότερες διατάξεις).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Τό 2ο θέμα: Κρίση βιβλίου: "Τό Χρυσοχώρι" Τσόκκε-Δ. Πάνου" ἀναβλήθηκε γιά ἄλλη συνεδρίαση.

Ἐπίσης τό 3ο θέμα: Ἀπάντηση σέ ἐφημερίδα" ἀναβλήθηκε.

./.

Θέμα 4ο

"Τροποποίηση ὡρολογίου προγράμματος μαθημάτων ἐπιλογῆς Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα ὅτι σέ σύσκεψη ὑπό τήν προεδρία τοῦ Ὑφυπουργοῦ κ. Β. Κοντογιαννόπουλου τήν 11-12-1978 στό γραφεῖο τοῦ Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ συζητήθηκε καί τό ὡρολόγιο πρόγραμμα ἐπιλογῶν (3 ὧρες ἀρχαῖα, 3 ὧρες λατινικά καί 1 ὥρα ἱστορία) καί ἀπό τήν πλευρά τῆς Διοίκησης δηλώθηκε ὅτι εἶναι σκόπιμη ἡ ἐνίσχυση τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας· συγκεκριμένα διατυπώθηκε ἡ γνώμη τό πρόγραμμα ἐπιλογῶν γ΄ λυκείου νά διαμορφωθεῖ ἔτσι: 3 ὧρες ἀρχαῖα, 2 ἱστορία, 2 λατινικά.

Σύμφωνα μέ αὐτή τή βούληση τῆς Πολιτείας τό ὡρολόγιο πρόγραμμα ἐπιλογῆς τῆς Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου α΄ κύκλου διαμορφώνεται ὡς ἑξῆς:

Ἀρχαῖα Ἑλληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία, ὧρες 3
Λατινικά, ὧρες 2
Ἱστορία, ὧρες 2

Θέμα 5ο - Ἐπιστολή Φ. Παντελῆ γιά νά περιληφθοῦν στά βιβλία τῶν Νεοελληνικῶν ποιήματα ἀπό τήν ποιητική συλλογή του "Λυρικά ψηλαφήματα".

Ὁ εἰσηγητής κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἑξῆς:

Μέ τό ἀριθμ. Φ.211.17/179/121036 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γ.Ε., Δ/νση Ἐφαρμ. Προγρ. Μ.Ε., Τμ. Διδ/κῶν βιβλίων) διαβιβάζεται ἐπιστολή τοῦ Φ. Παντελῆ μέ τό συνημμένο ποιητικό του βιβλίο "Λυρικά ψηλαφήματα", γιά νά προβεῖ τό ΚΕΜΕ στίς σχετικές ἐνέργειες ὥστε νά περιληφθοῦν ποιήματά του στά σχολικά ἐγχειρίδια (δηλ. στά βιβλία τῶν Νεοελληνικῶν).

Τό ἐρώτημα βέβαια δέν εἶναι νά κριθεῖ γενικά τό βιβλίο ὡς χρήσιμο ἤ ὄχι σύμφωνα μέ τό Ν.186/75. Ἀπό ἀρκετά ποιήματα πού διάβασα, σχημάτισα τή γνώμη πώς εἶναι δυνατόν νά βροῦν οἱ συλλογεῖς-συγγραφεῖς ποιήματα ἤ στροφές τους, γιά νά περιληφθοῦν στά βιβλία Νεοελληνικῶν τῆς Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Τήν ὅλη συλλογή χαρακτηρίζει καί ἡ ποίηση τῆς σύνθετης λέξεως (π.χ. τό "ἀτερνονανούρισμα" σ. 45, "Ἕλλην ὁ πατέρας τοῦ γένους" σ. 77).

Τό ΚΕΜΕ ὡστόσο δέν ἔχει ἁρμοδιότητα νά προτείνει στούς συγγραφεῖς-συλλογεῖς κείμενα γιά τά βιβλία τῶν Νεοελληνικῶν.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τό ἀριθμ. Φ.211.17/179/121036 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα :

Νά γνωστοποιηθεῖ στόν κ. Φ. Παντελῆ, σχετικά μέ τό αἴτημά του νά περιληφθοῦν ποιήματα ἀπό τή συλλογή του "Λυρικά ψηλαφήματα" σέ σχολικά βιβλία, ὅτι τό ΚΕΜΕ δέν ἔχει ἁρμοδιότητα νά προτείνει κείμενα γιά τά Νεοελληνικά βιβλία τῶν σχολείων, δεδομένου ὅτι οἱ συγγραφεῖς-συλλογεῖς τά ἐπιλέγουν ἐλεύθερα ἀπό κάθε εἴδους ἔντυπα (ἤ καί ἀπό χειρόγραφα).

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἡ Γραμματέας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 128/1978

Σήμερα 13 Δεκεμβρίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδύλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, καί Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

"Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου"

α) Χημεία (κορμοῦ καί ἐπιλογῆς). Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής.

β) Ἱστορία (μάθημα ἐπιλογῆς). Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

α) "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Χημείας (κορμοῦ καί ἐπιλογῆς) Γ΄ τάξεως Λυκείου)"

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΧΗΜΕΙΑ (κορμοῦ)

("Ωρα 1)

Γενικό μέρος

Ὀργανική Χημεία καί ὀργανικές ἐνώσεις. Προέλευση καί διάδοση τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων. Σύντομη ἀνασκόπηση τῆς ὀργανικῆς Χημείας. Σύσταση καί χημική ἀνάλυση τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων.

Ἀνίχνευση τοῦ ἄνθρακα, τοῦ ὑδρογόνου καί τοῦ ἀζώτου. Προσδιορισμός τοῦ ἄνθρακα, ὑδρογόνου, ἀζώτου καί ὀξυγόνου. Εὕρεση τῆς ἑκατοστιαίας συστάσεως ὀργανικῆς ἐνώσεως. Εὕρεση τοῦ ἐμπειρικοῦ τύπου, τοῦ μοριακοῦ βάρους καί τοῦ μοριακοῦ τύπου μιᾶς ὀργανικῆς ἐνώσεως.

Κατάταξη τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων, ὁμόλογες σειρές.

Ὀνοματολογία τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων.

Ἰσομέρειες τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων. Πολυμέρεια. Τά διάφορα εἴδη τῶν ὀργανικῶν ἀντιδράσεων (ὑποκατάσταση, προσθήκη, ἀπόσπαση, ἐξουδετέρωση, ὀξειδοαναγωγή).

Εἰδικό μέρος

Γενικά γιά τούς κορεσμένους ὑδρογονάνθρακες. Προέλευση, παρασκευές, ἰδιότητες, χρήσεις. Μεθάνιο. Αἰθάνιο. Φωταέριο. πετρέλαιο, βενζίνη.

Πετροχημικά

Ἀκόρεστοι ὑδρογονάνθρακες μέ ἕνα διπλό δεσμό. Αἰθυλένιο. Ἀκόρεστοι ὑδρογονάνθρακες μέ ἕνα τριπλό δεσμό. Ἀκετυλένιο. Ἀκόρεστοι ὑδρογονάνθρακες μέ δύο διπλούς δεσμούς. Καουτσούκ-γουταπέρκα.

Ἀλκοόλες (γενικά). Κορεσμένες μονοσθενεῖς ἀλκοόλες. Μεθανόλη. Αἰθανόλη.

./.

Ζυμώσεις, ἔνζυμα. Ἀλκοολοῦχα ποτά, φωτιστικό οἰνόπνευμα. Πολυσθενεῖς ἀλκοόλες: γλυκερίνη, νιτρογλυκερίνη. Αἰθέρες. Διαιθυλικός αἰθέρας.

Ἀλδεΰδες καί κετόνες (περιληπτικά).

Καρβονικά ὀξέα (λιπαρά ὀξέα). Μυρμηκικό ὀξύ. Ὀξικό ὀξύ. Στεατικό ὀξύ, παλμητικό ὀξύ, ἐλαϊκό ὀξύ.

Λίπη καί ἔλαια. Σαπούνια.

Ἀμινοξέα, πρωτεΐνες (περιληπτικά). Ὑδατάνθρακες: Ἁπλά σάκχαρα, γλυκόζη, φρουκτόζη. Δισάκχαρίτες: καλαμοσάκχαρο, μαλτόζη, γαλακτοσάκχαρο. Πολυσακχαρίτες: ἄμυλο, γλυκογόνο, ἰνουλίνη, κυτταρίνη, ἐστέρες κυτταρίνης. Χαρτί.

Κυκλικές καί ἀρωματικές ἐνώσεις.

Ἐξήγηση τοῦ ἀρωματικοῦ δακτυλίου. Τό μόριο τοῦ βενζολίου. Λιθανθρακόπισσα.

Ἀρωματικοί ὑδρογονάνθρακες: Βενζόλιο, τολουόλιο, ναφθαλίνιο, ἀθρακένιο, νιτροπαράγωγα.

Βιταμίνες, ὁρμόνες, ἔνζυμα. Χημειοθεραπεία. Ἀλκαλοειδή (σύντομα).

ΧΗΜΕΙΑ (ἐπιλογῆς)
("Ωρα 1)

Γενικό μέρος

Ἠλεκτρονική δομή τοῦ ἄνθρακα καί δεσμοί πού σχηματίζει. Αἰτία τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων σέ σχέση μέ τίς ἀνόργανες καί διαφορές τους ἀπ' αὐτές. Ἀνίχνευση τοῦ θείου καί τῶν ἁλογόνων στίς ὀργανικές ἐνώσεις. Ὑπολογισμός τῆς συστάσεως μιᾶς ὀργανικῆς ἐνώσεως ὕστερα ἀπό τά δεδομένα τῆς ἀναλύσεως καί εὕρεση τοῦ ἐμπειρικοῦ καί μοριακοῦ τύπου.
Συστηματική μελέτη τῶν γενικῶν ἐμπειρικῶν τύπων: 1) τῶν μονοπαράγωγων τῶν κορεσμένων ὑδρογονανθράκων, 2) τῶν ἀκόρεστων ὑδρογονανθράκων καί τῶν ἐνώσεων πού προκύπτουν θεωρητικά ἀπό αὐτούς καί 3) τῶν πολυπαραγώγων τῶν κορεσμένων ὑδρογονανθράκων μέ ὅμοιους ὑποκαταστάτες.
Συστηματικότερη ἐξέταση τῆς ὀνοματολογίας τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων μέ τό σύστημα IUPAC καί μέ ἄλλους τρόπους ὀνομασίας. Συστηματική ἐξέταση τῶν ἰσομερῶν στίς διάφορες ὁμόλογες σειρές. Πολυμερισμός προσθήκης, συμπολυμερισμός καί πολυμερισμός συμπυκνώσεως.

Εἰδικό μέρος

Μελέτη τοῦ μορίου τοῦ Μεθανίου: Δεσμοί, ἐνδομοριακές ἀποστάσεις καί στερεοχημεία. Συστηματικότερη μελέτη τῶν ἀκόρεστων ὑδρογονανθράκων. Ἐξέταση τοῦ μορίου τοῦ αἰθυλενίου, φύση τοῦ διπλοῦ δεσμοῦ, στερεοχημεία, στερεοϊσομέρεια. Ἐξέταση τοῦ μορίου τοῦ ἀκετυλενίου, φύση τοῦ τριπλοῦ δεσμοῦ, στερεοχημεία. Προσθήκη 1.4 καί πολυμερισμός στά ἀλκαδιένια. Στερεοχημεία στό καουτσούκ καί στή γουταπέρκα.
Συστηματικότερη ἐξέταση τῶν ἀλκοολῶν ὅσον ἀφορᾶ τίς ὀξειδώσεις τους ἀπό διάφορα ὀξειδωτικά μέσα, τήν ἀφυδάτωση καί τήν ἀντίδραση ἁλογονοφορμίου. Ἀλκυλανογονίδια, ἀντιδραστήρια GRIGNARD. Πολυαλογονίδια: χλωροφόρμιο, ἰωδοφόρμιο, τετραχλωράνθρακας.
Φορμαλδεΰδη, ἀκεταλδεΰδη, ἀκετόνη καί χλωράλη. Ἀκόρεστα ὀξέα: ἀκρυλικό καί μεθακρυλικό ὀξύ. Δικαρβονικά ὀξέα, ὀξαλικό ὀξύ.

Γενικά γιά τούς ἐστέρες. Ἐστεροποίηση, μελέτη τῆς ἀποδόσεως καί τῆς ταχύτητας ἀντιδράσεως.

Συνθετικά ἀπορρυπαντικά. Ἀμίνες, οὐρία.

Πολυπαράγωγα μέ διαφορετικές χαρακτηριστικές ὁμάδες, ὀνοματολογία, ἰσομέρειες. Ὑδροξυοξέα: γαλακτικό, τρυγικό καί κιτρικό ὀξύ. Ἀμφολυτικός χαρακτήρας ἀμινοξέων.

Σάκχαρα. Κυκλική σύνταξη τῶν σακχάρων, γλυκοζίτες, γλυκοζιτικός δεσμός. Δισακχαρίτες πού κάνουν ἀναγωγή καί δισακχαρίτες πού δέν κάνουν ἀναγωγή. Διαφορά ἀμύλου καί κυτταρίνης (α΄ καί β΄ γλυκοζιτικός δεσμός).

Ὁμόλογες σειρές, ὀνοματολογία καί ἰσομέρειες ἀρωματικῶν ἐνώσεων. Ἀρωματική ὑποκατάσταση. Ἀρωματικές ἀλκοόλες καί φαινόλες. Ἀρωματικές ἀλδεΰδες καί ὀξέα: Βενζαλδεΰδη, βενζοϊκό ὀξύ, σαλικυλικό ὀξύ.

Ἀνιλίνη, χρώματα ἀνιλίνης. Ὑφαντικές ὕλες.

β) "Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Ἱστορίας (ἐπιλογῆς) Γ' τάξεως Γενικοῦ Λυκείου".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β', ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σκοπός τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας ὡς ἀντικειμένου ἐπιλογῆς στήν τρίτη τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου εἶναι: ἡ συστηματικότερη σπουδή (μέ ἄμεση ἀναφορά στίς πηγές) κεφαλαίων τῆς νεώτερης ἱστορίας, ἑλληνικῆς καί παγκόσμιας, ὥστε οἱ μαθητές:

1) νά βοηθηθοῦν νά καλλιεργήσουν κριτικό πνεῦμα καί συνθετική ἱκανότητα,

2) νά συνειδητοποιήσουν ὅτι ἡ κοινωνική δράση εἶναι προσπάθεια συλλογική καί ὅτι πρίν καί μετά ἀπ' αὐτή εἶναι εὔλογη καί σεβαστή ἡ παρουσία ποικίλων ἀπόψεων,

3) νά ἐνημερωθοῦν, ὅσο εἶναι τοῦτο δυνατό, γιά τίς πηγές (ρίζες) τῶν προβλημάτων τῆς σύγχρονης κοινωνίας.

./.

ΙΣΤΟΡΙΑ (ἐπιλογῆς)
(Ὧρες 2)

1.- Ἡ Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί οἱ ἐπιπτώσεις της:
προϋποθέσεις,
ἐξέλιξη - φάσεις,
οἰκονομικές ἐπιπτώσεις,
κοινωνικές ἐπιπτώσεις,
γενικότερες (θετικές καί ἀρνητικές) ἐπιπτώσεις.

2.- Γαλλικός Διαφωτισμός (κυρίως ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς γιά τό ἑπόμενο κεφάλαιο: ἡ ἔννοια τοῦ φαινομένου καί ἡ προέλευσή του, κύριοι ἐκπρόσωποι καί οἱ ἰδέες τους (ἀποσπάσματα ἀπό τό ἔργο τους), ἀκτινοβολία ἤ παράλληλη ἐμφάνιση τοῦ φαινομένου.

3.- Νεοελληνικός Διαφωτισμός: ἡ ἔννοια καί ἡ ἀφετηρία τοῦ φαινομένου, κύριοι ἐκπρόσωποι (ἀποσπ. ἀπό τό ἔργο τους), οἱ ἐπιδιώξεις τους, προσδοκίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπό τό κίνημα αὐτό.

4.- Νεοελληνική Ἱστορία ἀπό τίς "πηγές", εἰδικότερα τῆς περιόδου 1750-1850, ὥστε διαμέσου τῶν "πηγῶν" νά φανεῖ στά εὐρύτερα πλαίσιά της ἡ ἰδεολογική προετοιμασία τοῦ Ἀγώνα τῆς Ἀνεξαρτησίας καί τά προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ (οἰκονομικά, διπλωματικά, ἰδεολογικά, πολιτικά) κατά τή διάρκεια τοῦ Ἀγώνα καί ὕστερα ἀπ' αὐτόν (Μέ τόν ὅρο "πηγές" νοοῦνται φιλολογικά καί φιλοσοφικά ἔργα, δοκίμια, προλεγόμενα φιλολογικῶν ἐκδόσεων κ.ἄ. καί ὁπωσδήποτε τά Ἀπομνημονεύματα τῶν Ἀγωνιστῶν).

Σημείωση: Διευκρινίζεται ὅτι προτάσσεται ἐδῶ τό κεφ. "Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί οἱ ἐπιπτώσεις της" γιά τό λόγο ὅτι τό ἀντικείμενο αὐτό εἶναι δυνατό νά διδαχθεῖ καί ἀνεξάρτητα ἀπό τό μάθημα κορμοῦ, ἐνῶ τά ἄλλα προϋποθέτουν διδασκαλία ὁρισμένης ὕλης τοῦ προγράμματος κορμοῦ.

./.

Κατά τή συζήτηση, πού ἐπακολούθησε, ὁ κ. Σακκᾶς εἶπε:

Τό πρόγραμμα ἐπιλογῆς τῆς 'Ιστορίας Γ' τάξεως Λυκείου πού ἀπευθύνεται σέ μαθητές 18 χρονῶν νομίζω ὅτι θά ἔπρεπε νά ἀναφέρεται ἰδιαίτερα σέ ἱστορικούς-κοινωνικούς-οἰκονομικούς κτλ. προβληματισμούς πού ἀπασχολοῦν τήν κοινωνία τοῦ αἰώνα μας πράγμα πού μ' αὐτό τό πρόγραμμα δέ συμβαίνει. Διερωτῶμαι ποιό ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον θά προκαλέσει στούς μαθητές ὁ γαλλικός ἀκόμα καί ὁ ἑλληνικός διαφωτισμός, ὅταν μάλιστα δέν ἀναφερθοῦν καί οἱ ἀντίροπες ἰδέες καί δυνάμεις πού ἀντιμάχονταν τό Διαφωτισμό καί κρατοῦσαν τόν κόσμο στό σκοταδισμό, καί ὅταν δέν κάνουμε λόγο γιά μεταγενέστερα ἰδεολογικά κινήματα πού εἶχαν οὐσιαστικότερη σημασία γιά τή διαμόρφωση τοῦ σημερινοῦ κόσμου.

Νομίζω ἐπίσης ὅτι εἶναι καιρός πιά νά παρουσιάσουμε στούς μαθητές ἀντικειμενικά μέσα ἀπό ὑπεύθυνες πηγές τήν ἱστορία μας τουλάχιστο ὡς τό 1940. 'Αντί γι' αὐτό, μ' αὐτό τό πρόγραμμα σταματᾶμε στόν περασμένο αἰώνα.

Τό Τμῆμα μετά τήν εἰσήγηση καί τή σχετική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση ὡς πρός τή διδακτέα ὕλη, ὅπως ἔχει. 'Ο κ. Σακκᾶς διατηρεῖ τίς ἐπιφυλάξεις του πού διατύπωσε κατά τή συζήτηση.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 129/1978

Σήμερα 14 Δεκεμβρίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Παγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Βακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἀνακοίνωση τῶν ἐγγράφων Φ.211.17/185/124572/20-10-1978 καί Φ.211.25/34/148747/9-12-1978 τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας σχετικῶν μέ τήν ἐξασφάλιση διδακτικῶν βιβλίων. Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ἀνακοίνωσε στά μέλη τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τῶν ἐγγράφων α) Φ.211.17/185/124572/20-10-1978, πού ἀναφέρεται στά διδακτικά βιβλία Γυμνασίου-Λυκείου σχολ. ἔτους 1979-80 καί β) Φ.211.25/34/148747/9-12-1978, πού ἀναφέρεται στά ἐλεύθερα βοηθήματα σχολ. ἔτους 1979-80.

./.

Στή συνέχεια ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος ὅρισε τούς εἰσηγητές γιά τά ἐλεύθερα βοηθήματα στά μαθήματα: Ἀγγλικά, Γαλλικά, Ἱστορία, Οἰκιακή Οἰκονομία καί Μουσική, γιά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση 15-12-1978.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 130/1978

Σήμερα 15 Δεκεμβρίου 1978, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 10.30 πρωϊνή τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Νικ. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου, πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄ καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Πρόσκληση ἐνδιαφέροντος γιά ὑποβολή ἐλεύθερων βοηθημάτων τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1979-80:
α) Ἀγγλικά: Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.
β) Γαλλικά: Εἰσηγητής ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄.
γ) Ἱστορία: Εἰσηγητής ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β΄.
δ) Οἰκ. Οἰκονομία: Εἰσηγητής ὁ κ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄.
ε) Μουσική: Εἰσηγητής ὁ κ. Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 2ο - Διαβίβαση πράξεων Ἐπιτροπῆς Κρίσεως βιβλίων Μαθηματικῶν: α) Α΄ Γυμνασίου καί β) Γ΄ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄.

ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Χημεία Β΄ Λυκείου" Π.Ο. Σακελλαρίδη. Εἰσηγητής ὁ κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 4ο - Ἀνακοινώσεις

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θέμα 1ο: - Οἱ Εἰσηγητές τοῦ θέματος εἶπαν τά ἑξῆς: Οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος καί Ἠλ. Σπυρόπουλος γιά τό μάθημα τῶν Ἀγγλικῶν καί Γαλλικῶν:

Ἐπειδή δέν ἔχουμε βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ καί ἐπειδή ἡ δημοσιευμένη προκήρυξη γιά σειρά βιβλίων γυμνασίου δέν μπορεῖ νά ἀποδώσει νέα βιβλία ὡς τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1978-79 εἶναι ἀνάγκη νά δημοσιευθεῖ "πρόσκληση διαφέροντος" γιά ἐλεύθερα βοηθήματα γιά τή διδασκαλία τῆς ἀγγλικῆς καί γαλλικῆς στά γυμνάσια καί τά λύκεια.

Ὁ κ. Φ. Βῶρος γιά τό μάθημα τῆς Ἱστορίας: Ἐπειδή βιβλία ΟΕΔΒ δέν ἔχουμε γιά τή διδασκαλία τῶν δύο αὐτῶν ἀντικειμένων, ἐπειδή δέν εἶναι δυνατή ἡ δημιουργία νέων βιβλίων μέ ὁποιεσδήποτε ὑπηρεσιακές διαδικασίες ὡς τόν Σεπτέμβριο 1979 (μέ βάση τό δημοσιευμένο μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα β΄ λυκείου καί τό προωθούμενο τώρα μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα γ΄ λυκείου), γιά τούς λόγους αὐτούς εἶναι ἀνάγκη νά δημοσιευτεῖ "πρόσκληση διαφέροντος" γιά ἐλεύθερα βοηθήματα, τά ὁποῖα ὡς πρός τό περιεχόμενο καί τήν ἔκταση θά συμφωνοῦν μέ τά ἀντίστοιχα ἀναλυτικά καί ὡρολόγια προγράμματα καί ὡς πρός τήν καταλληλότητά τους θά κριθοῦν ἔγκαιρα ἀπό ἁρμόδιες ἐπιτροπές. (Διευκρινίζεται ὅτι παράλληλα προωθοῦνται προκηρύξεις γιά τή συγγραφή ἀντίστοιχων βοηθημάτων σύμφωνα μέ τίς διαδικασίες ΟΕΔΒ· στίς προκηρύξεις περιέχονται ὅλες οἱ ἀναγκαῖες προδιαγραφές καί διασαφήσεις, μέ ἀναφορά πάντοτε πρός τά ἀντίστοιχα ἀναλυτικά προγράμματα).

Ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης γιά τό μάθημα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας: Δεδομένου ὅτι α) γιά τό μάθημα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στά σχολεῖα Μ.Ε. ἴσχυε ὡς τώρα τό σύστημα ἐπιλογῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων, καθότι δέν ὑπῆρχαν ἐγκεκριμένα διδακτικά βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ, καί β) ἡ προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Οἰκιακῆς Οἰκονομίας, γιά τήν ὁποία ἀποφάσισε τό Τμῆμα Μ.Ε. (Πράξη 125/78), δέν εἶναι χρονικά δυνατόν νά μᾶς δώσει βιβλία, σύμφωνα μέ τίς προδιαγραφές τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγοῦμαι νά δεχθεῖ τό Τμῆμα νά ἰσχύσει γιά ἕνα ἀκόμη σχολικό ἔτος τό σύστημα ἐπιλογῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων γιά τό μάθημα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας στίς Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου.

./.

'Ο κ. Κ. Φούσκας γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς: 'Επειδή 1) Μέχρι τώρα γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς στά σχολεῖα Μ.Ε. ἴσχυε τό σύστημα τῆς ἐπιλογῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων, μιά καί δέν ὑπῆρχαν ἐγκεκριμένα διδακτικά βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ 2) 'Η προκήρυξη συγγραφῆς βιβλίων Μουσικῆς γιά τήν ὁποία ἀποφάσισε τό Τμῆμα Μ.Ε. (Πράξη 124/5-12-1978) εἶναι χρονικά ἀδύνατο νά μᾶς δώσει βιβλία σύμφωνα μέ τίς προδιαγραφές πού τό ΚΕΜΕ ἔχει ὁρίσει, εἰσηγοῦμαι στό Τμῆμα νά δεχθεῖ νά ἰσχύσει γιά ἕνα ἀκόμη σχολικό ἔτος τό σύστημα τῆς ἐπιλογῆς ἐλεύθερων βοηθημάτων γιά τό μάθημα τῆς Μουσικῆς στίς Α΄, Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Γυμνασίου καί Α΄ τάξη Λυκείου.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τούς εἰσηγητές καί μετά ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

'Αποδέχεται ὁμόφωνα τίς πιό πάνω εἰσηγήσεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως α) "Διαβίβαση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου Μαθηματικά Α΄ Γυμνασίου" κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ.211.17/150/82005/19-7-1978 μᾶς διαβίβασε τίς πράξεις τῆς 'Επιτροπῆς, πού συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/14/42274/16-4-1978 τοῦ ΥΠΕΠΘ, τίς σχετικές μέ τήν κρίση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Μαθηματικά Α΄ Γυμνασίου". 'Η συγγραφή τοῦ βιβλίου τούτου ἀνατέθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.12/19/149416/20-12-1977 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας, ὕστερα ἀπό σχετική πράξη τοῦ Τμήματος Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ στούς κ.κ. Γ. Σταυρουλάκη, Α. Πατεράκη καί Ε. Φωτόπουλο. Οἱ συγγραφεῖς κατέθεσαν τήν ἐργασία τους ἐμπρόθεσμα καί στή συνέχεια ἡ 'Επιτροπή κρίσεως μέ τήν πράξη της ἀριθμ. 1/17-4-1978 διατύπωσε τήν ἄποψη ὅτι τό βιβλίο "δέν δύναται νά τεθῇ ὑπό οὐσιαστικήν κρίσιν, διότι δέν πληροῦνται πᾶσαι αἱ τυπικαί προϋποθέσεις". 'Αλλά ὕστερα ἀπό σχετική ἐντολή τοῦ ΥΠΕΠΘ ἡ 'Επιτροπή διατύπωσε τίς παρατηρήσεις τους γιά τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου σέ ἔγγραφό της μέ ἡμερομηνία 31-5-1978. Ὕστερα ἀπό τήν ἀπάντηση τῶν συγγραφέων στίς παρατηρήσεις καί ὑποδείξεις τῆς 'Επιτροπῆς, ἡ τελευταία μέ ἔγγραφο τῆς 10-7-1978 ἔκρινε τελικά τό βιβλίο ὡς ἀκατάλληλο μέ τό αἰτιολογικό κυρίως ὅτι "δέν ἔτυχε τῆς ἀπαραιτήτου τελικῆς ἐπεξεργασίας, ὥστε νά ἐξασφαλίζεται τό ἐνιαῖον ὕφος".

Μέ τήν παραπάνω διαπίστωση τῆς 'Επιτροπῆς συμφωνῶ καί ὄχι μόνο γιά τήν διασφάλιση τοῦ ἐνιαίου ὕφους ἀλλά καί γιά ὁρισμένες ἀπαραίτητες βελτιώσεις τοῦ κειμένου. 'Οπωσδήποτε ὅμως τό βιβλίο ἀνταποκρίνεται στό πνεῦμα καί τό περιεχόμενο τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί εἶναι ἐναρμονισμένο μέ τά νέα βιβλία Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου, ἐπειδή ὑπῆρξε σχετική συνεργασία τῶν συγγραφέων μέ τήν ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων αὐτῶν. 'Η ἔκδοσή του γιά τό προσεχές σχολικό ἔτος θά συμπληρώσει ἐπιτυχῶς τήν σειρά τῶν νέων βιβλίων τοῦ Γυμνασίου καί θά καλύψει ἐπείγουσα διδακτική ἀνάγκη ἀφοῦ στήν

./.

Α΄ Γυμνασίου χρησιμοποιεῖται κατ' ἀνάγκην γιά δεύτερη χρονιά τό παλαιό διδακτικό βιβλίο πού δέν ἀνταποκρίνεται στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα. Ἐξάλλου μπορῶ νά διαβεβαιώσω τό Τμῆμα ὅτι ἡ τελική ἐπεξεργασία τοῦ κειμένου δέν ἔγινε στό βαθμό πού ἔπρεπε ὄχι μόνο γιατί οἱ συγγραφεῖς ὑπηρετοῦν σέ τρία διαφορετικά σημεῖα, ὅπως διαπιστώνει ἡ Ἐπιτροπή κρίσεως, ἀλλά καί γιατί σοβαρότατοι λόγοι ὑγείας δέν τό ἐπέτρεψαν. Ἀκόμη σέ πρόσφατη σύσκεψη ὁ κ. Ὑφυπουργός Παιδείας ἐδήλωσε ὅτι θά προωθήσει ἀπόσπαση τοῦ ἑνός ἀπό τούς συγγραφεῖς, τοῦ κ. Πατεράκη στήν Ἀθήνα. Ἔτσι θά μπορεῖ νά ἀποκατασταθεῖ οὐσιαστική συνεργασία του μέ τούς συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῆς Β΄καί Γ΄ Γυμνασίου γιά τήν πλήρη ἐναρμόνιση καί τῶν τριῶν βιβλίων.

Συμπερασματικά εἰσηγοῦμαι νά μή χαρακτηριστεῖ τό βιβλίο ὡς ἀπορριπτέο ἀλλά νά ἀνατεθεῖ στούς συγγραφεῖς ἡ τελική ἐπεξεργασία καί βελτίωσή του, ὥστε νά καταστεῖ κατάλληλο νά καλύψει τίς διδακτικές ἀνάγκες ἀπό τό προσεχές σχ. ἔτος καί μέχρι νά ἐκδοθοῦν τά βιβλία πού θά προκύψουν ἀπό τήν προκήρυξη διαγωνισμοῦ.

Ἀκολούθησε διευκρινιστική συζήτηση, μετά ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τίς διδακτικές ἀνάγκες τῶν σχολείων γιά τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν στήν Α΄ Γυμνασίου.

β) Τήν πράξη καί τά ἔγγραφα τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως καθώς καί τά λοιπά συνοδευτικά ἔγγραφα.

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου κ. Ν. Βαρουχάκη,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα :

Δέχεται τή γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς Κρίσεως ὅτι τό κρινόμενο βιβλίο, ὅπως ὑποβλήθηκε, εἶναι ἀκατάλληλο γιά ἔκδοση. Ἀλλά παράλληλα δέχεται ὅτι δέν εἶναι ἀπορριπτέο καί προτείνει νά ἀνατεθεῖ στούς συγγραφεῖς ἡ τελική ἐπεξεργασία καί βελτίωσή του σέ συνεργασία καί μέ τήν ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων Β΄ καί Γ΄ Γυμνασίου, ὥστε νά χρησιμοποιηθεῖ ἀπό τό προσεχές σχολικό ἔτος. Ὅταν τό βιβλίο ἑτοιμαστεῖ στήν ὁριστική του μορφή, τό Τμῆμα μέ νεώτερη ἀπόφασή του θά ἀποφανθεῖ γιά τή προώθησή του πρός ἐκτύπωση.

./.

'Ο ἀρμόδιος εἰσηγητής γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως β) "Διαβίβαση πράξεως 'Επιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Μαθηματικῆς 'Αναλύσεως Γ΄ Λυκείου" κ. Νικ. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό του ἀριθμ. Φ.211.17/162/97488/31-8-1978 μᾶς διαβίβασε τίς πράξεις τῆς 'Επιτροπῆς, πού συγκροτήθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.13/16/42272/10-4-1978 τοῦ ΥΠΕΠΘ, τίς σχετικές μέ τήν κρίση τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Μαθηματικῆς 'Αναλύσεως Γ΄ Λυκείου".

'Η συγγραφή τοῦ βιβλίου τούτου ἀνατέθηκε μέ τήν ἀπόφαση ἀριθμ. Φ.211.12/19/149416/20-12-1977 τοῦ κ. 'Υπουργοῦ Παιδείας, ὕστερα ἀπό σχετική πρᾶξη τοῦ Τμήματος Μέσης 'Εκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ στόν κ. Γ. Παντελίδη, Καθηγητή ΕΜΠ. 'Ο συγγραφέας κατέθεσε τήν ἐργασία του ἐμπρόθεσμα καί στή συνέχεια ἡ 'Επιτροπή κρίσεως διατύπωσε τή γνώμη της στίς πράξεις της μέ ἡμερομηνίες 14-4-1978, 15-6-1978 καί 24-8-1978.

'Η συγγραφή τοῦ βιβλίου τούτου εἶχε σκοπό νά καλύψει τίς διδακτικές ἀνάγκες τοῦ μαθήματος στήν Γ΄ Λυκείου καί κυρίως στά τμήματα τῆς θεωρητικῆς κατευθύνσεως γιά τήν ὁποία δέν ὑπάρχει ἀντίστοιχο διδακτικό βιβλίο, γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79, τελευταῖο ἔτος ἐφαρμογῆς στήν τάξη αὐτή τοῦ παλαιοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος. "Ομως, τό ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως τῆς 'Επιτροπῆς ἔφθασε στό ΚΕΜΕ κατά μῆνα Σεπτέμβριο. Καί ἀνεξάρτητα ἀπό τίς σοβαρές ἐπιφυλάξεις πού διατηρῶ γιά πολλές ἀπό τίς παρατηρήσεις τῆς 'Επιτροπῆς, στίς ὁποῖες στηρίζεται καί τό ἀπορριπτικό πόρισμά της, εἶναι γεγονός ὅτι τό ὑπό συζήτηση βιβλίο δέν θά μποροῦσε νά προωθηθεῖ γιά ἔκδοση ἀφοῦ δέν ἀνταποκρίνεται πιά στό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού θά ἰσχύσει κατά τό προσεχές σχολικό ἔτος.

'Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μετά ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) Τίς πράξεις τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως καί τά ἔγγραφα πού τίς συνοδεύουν,

./.

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Ν. Βαρουχάκη, Συμβούλου Β΄,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁμόφωνα;

Δέν ἐγκρίνει τήν προώθηση τοῦ βιβλίου "Στοιχεῖα Μαθηματικῆς Ἀναλύσεως Γ΄ Λυκείου" τοῦ κ. Γ. Παντελίδη γιά ἔκδοση, ἐπειδή, ἀνεξάρτητα ἀπό τό πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως, τό βιβλίο αὐτό δέν μπορεῖ νά καλύψει τίς διδακτικές ἀνάγκες τοῦ μαθήματος τῶν Μαθηματικῶν τῆς Γ΄ Λυκείου κατά τό προσεχές σχολικό ἔτος, λόγω ἀλλαγῆς τοῦ ἀντίστοιχου ἀναλυτικοῦ προγράμματος μέ τήν ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ κορμοῦ-ἐπιλογῆς καί στή Γ΄ Λυκείου.

Θέμα 30 - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο "Χημεία Β΄ Λυκείου" Π.Ο. Σακελλαρίδη.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ, εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/212/147098/6-12-1978 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ μᾶς διαβιβάστηκε τό βιβλίο τοῦ Π.Ο. Σακελλαρίδη γιά γνωμοδότηση, προκειμένου νά εἰσαχθεῖ ὡς διδακτικό βιβλίο στή Β΄ τάξη Γενικοῦ Λυκείου γιά τό σχολικό ἔτος 1978-79. Τό ἀνωτέρω βιβλίο ἔχει γραφεῖ σύμφωνα μέ τό μεταβατικό πρόγραμμα τῆς χημείας τῆς Β΄ Λυκείου σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τόσο τό τμῆμα τοῦ κορμοῦ ὅσο καί τῆς ἐπιλογῆς.

Γιά τό λόγο αὐτό καί ἐπειδή τό βιβλίο τοῦ Λ. Λιώκη "Ἀνόργανη Χημεία" ἔχει τήν ὕλη τῆς Β΄ Λυκείου ἀνάμεικτη μέ τήν ὕλη τῆς Α΄ Λυκείου καί ὑστερεῖ, παρ' ὅλη τήν ἀνανέωσή του, σέ συγχρονισμό ἀπ' ἐκεῖνο τοῦ Σακελλαρίδη, εἰσηγοῦμαι νά εἰσαχθεῖ τό βιβλίο αὐτό ὡς διδακτικό στή Β΄ τάξη Λυκείου καί νά διανεμηθεῖ σ' ὅλους τούς μαθητές τῆς τάξεως αὐτῆς, γιατί ἡ μελέτη του θά ὠφελήσει καί ἐκείνους πού ἀκολουθοῦν τή χημεία ὡς μάθημα ἐπιλογῆς καί τούς ἄλλους.

Οἱ καθηγητές τοῦ κλάδου Α4, πού εἶναι ἐπιφορτισμένοι μέ τή διδασκαλία τῆς Χημείας στή Β΄ τάξη Λυκείου, θά ἀναλάβουν μέσα σέ τρεῖς (3) τό πολύ διδακτικές ὧρες νά συμπληρώσουν τά μαθήματα ἐκεῖνα πού ἔχουν διδάξει ἀπό τό βιβλίο τοῦ Λιώκη καί τά ὁποῖα μαθήματα ὑστεροῦν σέ σχέση μέ τό νέο βιβλίο. Εὐνόητο εἶναι ὅτι σέ περίπτωση πού κατά τήν παράδοση τῶν πιό πάνω μαθημάτων οἱ καθηγητές ἐπεκτάθηκαν σέ πλαίσια ἀνάλογα ἤ καί μεγαλύτερα, ἀπό τήν ἔκταση πού δίνει στά μαθήματα αὐτά τό νέο βιβλίο, δέ θά δαπανηθοῦν ὧρες γιά τήν συμπλήρωση τῆς διδασκαλίας. Στή συνέχεια θά ἀκολουθήσουν τό νέο διδακτικό βιβλίο. Εἰδικά στό κεφάλαιο περί διαλυμάτων, ἐπειδή τό νέο βιβλίο δέν ἀναπτύσσει στήν ἐπιθυμητή ἔκταση ὅλα τά περί διαλυμάτων, θά χρησιμοποιηθεῖ καί τό βιβλίο τοῦ Λιώκη, ἄν μέχρι τήν ἡμέρα πού θά ἀρχίσει ἡ διδασκαλία ἀπό τό νέο βιβλίο δέν τά ἔχουν διδαχθεῖ.

./.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη: 1) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ.211.17/212/147098/6-12-78 τοῦ κ. Γεν. Γραμματέα τοῦ ΥΠΕΠΘ καί 2) τήν εἰσήγηση καί τή συζήτηση πού ἐπακολούθησε,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι:

ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Θέμα 4ο: 'Ανακοινώσεις

'Ανακοινώθηκαν στό Τμῆμα τά παρακάτω ἔγγραφα τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ ἀριθμ. πρωτ.:

α) 139132/20-11-78 πρός τό Σύλλογο Καθηγητῶν Γαλλικῆς φυχιούχων Πανεπιστημίου, μέ τό ὁποῖο δίνεται ἀπάντηση σέ ὑπόμνημά τους πρός τόν κ. 'Υπουργό καί τόν κ. 'Υφυπουργό Παιδείας.

β) 145825/6-12-78 πρός τόν 'Αναστάσιο 'Αλιμπινίση μέ τό ὁποῖο διαβιβάζεται σ' αὐτόν ἀντίγραφο ἀποσπάσματος πράξεως τοῦ ΚΕΜΕ μέ γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο του καί

γ) 145602/6-12-78 πρός τόν Κοσμᾶ 'Αντωνόπουλο μέ τό ὁποῖο ἀνακοινώνεται σ' αὐτόν γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ γιά τά βιβλία του.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Πρόεδρος

'Αν. Πάγκαλος

'Η Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 131/1978

Σήμερα 11 Δεκεμβρίου 1978, ημέρα Σάββατο καί ὥρα 10.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα) μέ προεδρεύοντα τόν κ. Ν. Βαρουχάκη, Σύμβουλο Β΄, λόγω ἄλλης ὑπηρεσιακῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστασίου Πάγκαλου.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ἠλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Φούσκας, Β. Θεοδωρακόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο – Μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικῶν Γ΄ τάξεως Γενικοῦ Λυκείου. Εἰσηγητής ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος

ΘΕΜΑ 2ο – Ἐνσωμάτωση τοῦ μεταβατικοῦ ὡρολόγιου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Τρίτης (Γ΄) τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς κατευθύνσεως σέ ἑνιαῖο κείμενο.

ΘΕΜΑ 3ο – Αἰτήματα διάφορων σχολείων γιά παρεκκλίσεις ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Φ. Βῶρος καί Γ΄ Γρατσέας, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θέμα 1ο

"Μεταβατικό αναλυτικό πρόγραμμα Μαθηματικών (κορμού καί επιλογής) Γ΄ τάξεως Γενικού Λυκείου".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

(Πρόγραμμα κορμοῦ)

(Ὧρες 3)

1.- Πραγματικές συναρτήσεις

Ἡ ἔννοια τῆς πραγματικῆς συναρτήσεως μιᾶς πραγματικῆς μεταβλητῆς. Γραφική παράσταση συναρτήσεως. Συνάρτηση σταθερά, ἄρτια, περιττή, περιοδική, κλιμακωτή. Συνάρτηση ἀμφιμονοσήμαντη. Ἀντίστροφη συνάρτηση. Σύνθεση συναρτήσεων. Μονότονες συναρτήσεις. Σχετικά ἀκρότατα συναρτήσεως. Γιά τήν ἐμπέδωση τῶν παραπάνω ἐννοιῶν, νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς παραδείγματα καί οἱ συναρτήσεις $\chi \to \alpha\chi+\beta$, $|\chi|$, χ^2, $\sqrt{\chi}$, $\frac{1}{\chi}$, ἀκέραιο μέρος τοῦ χ, ημχ, συνχ ....., α^{χ}, λογχ

2.- Ὅριο καί συνέχεια συναρτήσεως

Ἡ ἔννοια τοῦ ὁρίου συναρτήσεως γιά $\chi \to \alpha$, ὅταν $\alpha \in RU\{+\infty, -\infty\}$ Συναρτήσεις πού ἀπειρίζονται. Ὅριο ἀθροίσματος, γινομένου, πηλίκου συναρτήσεων. Συνάρτηση συνεχής. Ἰδιότητες συνεχῶν συναρτήσεων μέ κατάλληλα παραδείγματα.

3.- Παράγωγος

Ἡ ἔννοια τῆς στιγμιαίας ταχύτητας, τῆς ἐπιταχύνσεως. Ἡ ἔννοια τῆς παραγώγου μιᾶς συναρτήσεως σέ ἕνα σημεῖο της. Ἐξίσωση ἐφαπτομένης μιᾶς καμπύλης σέ ἕνα σημεῖο της. Παραγωγίσιμη συνάρτηση. Κανόνες παραγωγίσεως. Μελέτη συναρτήσεως μέ τή βοήθεια τῶν παραγώγων. Ἐφαρμογές στή μελέτη τῶν συναρτήσεων $\chi \to \alpha\chi^2+\beta\chi+\gamma$, $\alpha\chi^4+\beta\chi^2+\gamma$, $\frac{\alpha\chi+\beta}{\gamma\chi+\delta}$, πολυώνυμο τοῦ χ, κλπ.

Συνδυαστική

Μεταθέσεις. Διατάξεις. Συνδυασμοί. Ἰδιότητες. Τύπος τοῦ

διωνύμου.

5.- Στοιχεῖα Στατιστικῆς καί Πιθανοτήτων

Στατιστική περιγραφή ἑνός πληθυσμοῦ. Πινακοποίηση καί γραφική παρουσίαση. Κατανομή συχνοτήτων. Χαρακτηριστικές τιμές μιᾶς κατανομῆς: ἀριθμητικός μέσος, τυπική ἀπόκλιση.

Πείραμα τύχης. Ἐνδεχόμενα καί οἱ μεταξύ τους πράξεις. Στατιστικός ὁρισμός τῆς πιθανότητας. Μαθηματικός ὁρισμός τῆς πιθανότητας. Προσθετική ἰδιότητα. Πιθανότητα ὑπό συνθήκη. Ἀνεξάρτητα ἐνδεχόμενα. Ἔννοια τυχαίας μεταβλητῆς. Κατανομή πιθανότητας μιᾶς διακριτῆς τυχαίας μεταβλητῆς. Διωνυμική κατανομή. Ὁμοιόμορφη κατανομή.

Τυχαῖοι ἀριθμοί. Δειγματοληψία. Ἐξαγωγή συμπερασμάτων.

6.- Ἠλεκτρονικοί ὑπολογιστές

Διαδικασία ἐπιλύσεως ἑνός προβλήματος: μαθηματική ἐπεξεργασία, προγραμματισμός, μηχανική ἐπίλυση. Διαγράμματα ροῆς. Ἁπλά παραδείγματα ἀπό τά Μαθηματικά καί τήν καθημερινή πρακτική. Ἠλεκτρονικός ὑπολογιστής. Βασικές λειτουργικές μονάδες. Γλῶσσες ΗΥ.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

(Πρόγραμμα ἐπιλογῆς β΄ κύκλου)

(Ὧρες 4)

1.- Ἀναλυτική Γεωμετρία

Ὁ διανυσματικός χῶρος τῶν ἐλεύθερων διανυσμάτων τοῦ Ἐπιπέδου. Γραμμική ἀνεξαρτησία. Βάση τοῦ διανυσματικοῦ χώρου. Ὀρθοκανονικό σύστημα συντεταγμένων. Ἐσωτερικό γινόμενο διανυσμάτων. Ἰδιότητες.

Διανυσματική ἐξίσωση εὐθείας. Διάφορες μορφές ἐξισώσεων μιᾶς εὐθείας. Συντελεστής διευθύνσεως.

Συνθῆκες καθετότητας καί παραλληλίας.

Ἀλλαγή συστήματος συντεταγμένων.

Ἐξισώσεις κύκλου, ἐλλείψεως, ὑπερβολῆς, παραβολῆς.

2.- Γεωμετρικοί μετασχηματισμοί

Προσανατολισμένο ἐπίπεδο. Προσανατολισμένη γωνία. Βασικές ἰδιότητες.

Ἡ ἔννοια τοῦ μετασχηματισμοῦ. Εἴδη μετασχηματισμῶν (ἀμφιμονοσήμαντος, ταυτοτικός, ἐνελικτικός). Σύνθεση μετασχηματισμῶν.

Μετασχηματισμοί τοῦ ἐπιπέδου: Μεταφορά, σύνθεση μεταφορῶν. Ὁμάδα μεταφορῶν.

Στροφή. Σύνθεση στροφῶν. Γινόμενα μεταφορῶν καί στροφῶν. Ἡ ὁμάδα τῶν ὁμόρροπων ἰσοτήτων.

Συμετρία ὡς πρός ἄξονα. Γινόμενα συμμετριῶν. Ἀντίρροπη ἰσότητα.

Ὁμοιοθεσία. Ἡ ὁμάδα ὁμοιοθεσιῶν καί μεταφορῶν. Ὁμόρροπη καί ἀντίρροπη ὁμοιότητα.

3.- Γραμμικές ἀπεικονίσεις

Ἡ ἔννοια τῆς γραμμικῆς ἀπεικονίσεως καί ὁ ἀντίστοιχος πίνακας. Βασικές ἰδιότητες. Ὡς ἐφαρμογή νά δοθοῦν οἱ γραμμικοί μετασχηματισμοί στό ἐπίπεδο.

4.- Συμπληρωματικά θέματα Ἀναλύσεως

Ἀνάλυση ρητῆς παραστάσεως σέ ἁπλά κλάσματα.

'Η ἔννοια τῆς σειρᾶς. Σύγκλιση σειρᾶς. Κριτήρια συγκλίσεως σειρᾶς μέ θετικούς ὅρους.
Διάφορες ἐφαρμογές τῶν παραγώγων (ἐξίσωση ἐφαπτομένης καμπύλης β΄ βαθμοῦ, μέγιστα ἐλάχιστα).
Μελέτη τῶν ἀντίστροφων κυκλικῶν συναρτήσεων.
Θεώρημα ROLLE. Θεώρημα πεπερασμένων αὐξήσεων. Τύπος TAYLOR.
'Ορισμένο ὁλοκλήρωμα. Θεμελιῶδες θεώρημα ὁλοκληρωτικοῦ λογισμοῦ. Μέθοδοι ὁλοκληρώσεως. 'Εφαρμογές στόν ὑπολογισμό ἐμβαδῶν, ὄγκων καί σέ ἁπλά παραδείγματα διαφορικῶν ἐξισώσεων μέ χωριζόμενες μεταβλητές.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀποφαίνεται

'Αποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Θέμα 2ο - Ἐνσωμάτωση τοῦ μεταβατικοῦ ὡρολόγιου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Τρίτης (Γ΄) τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως σέ ἐνιαῖο κείμενο.

Τό Τμῆμα μετά τήν ὁλοκλήρωση τοῦ μεταβατικοῦ ὡρολόγιου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῆς Τρίτης (Γ΄) τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τήν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.186/1975 καί τά ἄρθρα 28 καί 31 τοῦ Ν.309/1976· β) τίς πράξεις του 21/1978, μέ τήν ὁποία καθόρισε τό μεταβατικό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως, καί 127/1978, μέ τήν ὁποία ἐπέφερε μεταβολή στό ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ἐπιλογῆς α΄ κύκλου ('Ιστορία-Λατινικά)· τίς πράξεις του 106, 117, 118, 122, 124, 125, 126, 127, 128 καί 131 τοῦ 1978, μέ τίς ὁποῖες κατάρτισε τό μεταβατικό ἀναλυτικό πρόγραμμα στά διάφορα μαθήματα τῆς ἴδιας τάξεως· καί δ) τήν ἀπόφαση τῆς Πολιτείας γιά τήν ἐφαρμογή δυό κύκλων ἐπιλογῆς μαθημάτων στίς Β΄ καί Γ΄ τάξεις τοῦ Λυκείου,

ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι

Ἐνσωματώνει σέ ἐνιαῖο κείμενο τό μεταβατικό ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξεως τοῦ ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως πού τό Τμῆμα κατάρτισε μέ τίς ἀναφερόμενες ἀνωτέρω πράξεις του. Στό ἐνιαῖο κείμενο τοῦ προγράμματος πού ἀκολουθεῖ τό ὡρολόγιο τῶν μαθημάτων Φιλοσοφικῶν δέν ὑπάρχει, γιατί αὐτό ἤδη ἔχει σταλεῖ στή Διοίκηση καί ἔχει προωθηθεῖ γιά δημοσίευση. Σκόπιμο κρίνεται ἀντίγραφο τοῦ προγράμματος νά ἀποσταλεῖ στούς Ἐπόπτες καί τούς Γενικούς Ἐπιθεωρητές Μ.Ε., τήν ΟΛΜΕ καί τούς ἐπιστημονικούς συλλόγους τῶν καθηγητῶν, γιά νά διατυπώσουν τίς παρατηρήσεις τους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὡρολόγιο καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα Τρίτης (Γ΄) τάξεως ἡμερήσιου Λυκείου Γενικῆς Κατευθύνσεως (μεταβατικό)

Μαθήματα

Α΄ Πρόγραμμα κοινό	Ὧρες
Θρησκευτικά	2
Νέα Ἑλληνική Γλῶσσα καὶ Γραμματεία	4
Ἀρχαῖα Ἑλληνική Γλῶσσα καὶ Γραμματεία	4
Ἱστορία	2
Στοιχεῖα δημοκρατικοῦ πολιτεύματος	1
Φιλοσοφικά	2
Μαθηματικά	3
Κοσμογραφία	1
Φυσική	2
Χημεία	1
Γενική Βιολογία	1
Ξένη Γλῶσσα	2
Φυσική Ἀγωγή	3
Σύνολο	28

Β΄ Πρόγραμμα ἐπιλογῆς		Κύκλοι α΄	β΄
Ἀρχαῖα Ἑλληνική Γλῶσσα καὶ Γραμματεία	ὧρες	3	
Λατινικά	"	2	
Ἱστορία	"	2	
Μαθηματικά		ὧρες 4	
Φυσική		" 2	
Χημεία		" 1	
Σύνολο		7	7
Γενικό σύνολο		35	35

Ἀναλυτικό Πρόγραμμα μαθημάτων

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

(Ὧρες 2)

Ι.- Σκοπός τοῦ μαθήματος εἶναι:

α) Ἡ παρουσίαση τῆς "ἐν Χριστῷ καινῆς ζωῆς" ὡς μοναδικοῦ μέσου γιά τή μόρφωση ἄρτιας χριστιανικῆς προσωπικότητας, τήν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καί τή δημιουργία ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ, καί

β) Ἡ καθοδήγηση τοῦ νέου ἀνθρώπου γιά ν' ἀποδεχθεῖ ἐλεύθερα τήν κλήση τοῦ Θεοῦ, νά βιώσει μέ ἐπίγνωση τήν "ἐν Χριστῷ" ζωή μέσα στό χῶρο τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καί Παραδόσεως καί ἔτσι ν' ἀποβεῖ "ἄρτιος τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος", μάρτυρας καί φορέας τῆς ἀνακαινιστικῆς δυνάμεως τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ στόν κόσμο καί τήν ἱστορία.

ΙΙ.- Ὕλη τοῦ βιβλίου

Εἰσαγωγή

Α.- Ἠθική καί ἦθος

1.- Οἱ ἀρχές τῆς Ἠθικῆς: Τό μυστήριο τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως. Ὁ ἄνθρωπος μπροστά στό ἀγαθό καί τό κακό. Ἡ Ἠθική ὡς προσπάθεια ἀναζητήσεως τοῦ ἀληθοῦς ἀνθρώπου. Ἡ ἀνθρωπολογική σημασία τῆς Ἠθικῆς.

2.- Ἡ Ἠθική ὡς ἐπιστήμη: Πηγές τῆς Ἠθικῆς θεωρίας. Ἡ διαμόρφωση τῶν διαφόρων ἠθικῶν συστημάτων. Σχέση τῆς Ἠθικῆς μέ τή α) Θρησκεία, β) Φιλοσοφία, γ) Ἐπιστήμη (Κοινωνιολογία, Ψυχολογία κτλ). Τό Χριστιανικό ἦθος (ἡ "ἐν Χριστῷ" θεμελίωση τῆς ἠθικότητας). Ἦθος καί δόγμα. Ἡ Χριστιανική Ἠθική ὡς Ἐπιστήμη (σκοπός-πηγές-ἀξία). Σχέσεις Χριστιανικῆς καί Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς.

./.

Β.- Οἱ ἀντιλήψεις ἐκτός τοῦ Χριστιανισμοῦ γιά τόν ἄνθρωπο.

1.- Ἡ ὑλιστική θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου. Νατουραλιστική ἀντίληψη. Μαρξισμός.

2.- Ἡ ἰδεαλιστική θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου.

3.- Ὁ αὐτόνομος ἄνθρωπος (Κάντιος-Οὐμανιστική κίνηση).

4.- Ἡ ἀπαισιόδοξη - τραγική γιά τόν ἄνθρωπο εἰκόνα (ἀπελπισία - μηδενισμός).

5.- Ὁ ὑπεράνθρωπος τοῦ Νίτσε.

6.- Ἡ ἀνθρωπολογία τοῦ Ὑπαρξισμοῦ (Ὑπαρξιακές τάσεις - SARTRE - HEIDGGER - JASPERS κ.ἄ.).

7.- Ἡ ἡδονική θεωρία γιά τόν ἄνθρωπο (Ἐπικούριοι....., FREUD κλπ.).

8.- Τά σύγχρονα ρεύματα γιά τόν ἄνθρωπο (σύγκρουση γενεῶν - οἱ νέοι καί τά προβλήματά τους).

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οἱ ἀνθρωπολογικές βάσεις τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς.
(Ὀρθόδοξη Χριστιανική Θεώρηση)

Α.- Ὁ ἄνθρωπος

1.- Ὁ ἄνθρωπος εἰκόνα Θεοῦ καί ὁμοίωση: Φύση τοῦ ἀνθρώπου (Χοϊκότητα-Πρόσωπο-ἑνότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως). Προορισμός τοῦ ἀνθρώπου. Ἠθική τελείωση (ἐπιτυχία τοῦ "καθ' ὁμοίωσιν"). Δυναμική ἄνοδος γιά θέωση. Ἐνοποίηση τῆς κτίσεως (ὁ ἄνθρωπος κέντρο τῆς κτίσεως καί βασιλέας τῆς δημιουργίας).

2.- Ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου: α) Ἡ ρήξη τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό. Ἀποστασία ἀπό τό Θεό - Ὁ Διάβολος. Ἡ ἁμαρτία ὡς διαστροφή τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. β) Οἱ συνέπειες τῆς πτώσεως: Ματαίωση τοῦ "καθ' ὁμοίωσιν", φθορά καί ἐκτροχιασμός τῆς φύσεως, ἠθικό κακό (ἁμαρτία), φυσικό κακό, θάνατος (φυσικός, πνευματικός).

3.- Ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ: Φυσικός καί ἀνθρώπινος νόμος. Τό κακό καί ὁ νόμος. Ὁ Νόμος τῆς Π.Δ. ὡς "παιδαγωγός εἰς Χριστόν". Ὁ Νόμος τῆς Χάριτος.

./.

Β.- Ὁ Χριστός καί ὁ "καινός ἄνθρωπος".

1.- Τό θεανδρικό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ὡς θεμέλιο τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου: Ἡ "ἐν Χριστῷ" ἀποκατάσταση τῆς αὐθεντικῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο (ὁ νέος Ἀδάμ). Ἐπιτυχίες τοῦ "καθ' ὁμοίωσιν". Θέωση τοῦ ἀνθρώπου. Θεία "ἐν Χριστῷ" υἱοθεσία. Ὁ Σταυρός καί ἡ Ἀνάσταση ὡς ἀπαρχή τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου.

2.- Ἡ "ἐν Χριστῷ" ζωή ὡς αὐθεντική ἠθικότητα (πλήρωμα τοῦ ἤθους): Τό Εὐαγγέλιο καί ἡ Ἠθική. Ἡ "καινή ἐντολή" τῆς ἀγάπης ὡς τό τέλος καί τό πλήρωμα τοῦ Νόμου.

Γ.- Ἡ κλῆση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό.

1.- Ἡ συνείδηση: Γένεση καί λειτουργία τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως. Τό ἀσυνείδητο καί ἡ ἐπενέργειά του. Ἀγωνία, φόβος, ἐνοχή. Διαστροφή τῆς συνειδήσεως.

2.- Ἡ ἀφύπνιση τῆς συνειδήσεως: Δυνατότητες καί δυσκολίες. Ἡ κλῆση τοῦ Θεοῦ. Ἡ νοσταλγία τῆς κοινωνίας μέ τό Θεό. Μετάνοια καί ἐκζήτηση τῆς Χάριτος. Ἀνάπτυξη ὑγιοῦς συνειδήσεως.

Δ.- Ἐλευθερία καί ἀπολύτρωση.

1.- Τό φιλοσοφικό πρόβλημα τῆς ἐλευθερίας: Ἀντιλήψεις γιά τήν ἐλευθερία (DETERMINISMUS - INDETERMINISMUS). Περιορισμοί τῆς ἐλευθερίας (ἐξωτερική βία, ἄγνοια, πάθη, ναρκωτικά, ἀλκοολισμός, κληρονομικότητα, ψυχικές παθήσεις κτλ.). Ἡ σημασία τῆς ἐλευθερίας.

2.- Τό Χριστιανικό νόημα τῆς ἐλευθερίας: Ἡ ἁμαρτία ὡς στέρηση ἐλευθερίας (δουλεία). Ἡ κοινωνία μέ τό Θεό ὡς πλήρωμα τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας. Ἐλευθερία καί δημιουργικότητα. Ἀγωγή ἐλευθερίας.

Ε.- Τό χριστιανικό φρόνημα καί ἡ πράξη.

1.- Κίνητρα καί ἠθική ζωή: Διαμόρφωση καί ἀνάπτυξη τῶν κινήτρων. Ὁ ρόλος τῶν ὑποσυνείδητων κινήτρων στήν ἠθική ζωή. Διάκριση τῶν κινήτρων. Ἡ διαστροφή τῶν κινήτρων λόγω ἁμαρτίας.

./.

2.- Ἡ εὐθύνη γιά τίς πράξεις: Ὁ ἀνθρώπινος λόγος καί ἡ πρᾶξη. Ἡ πράξη ὡς χρέος καί καθῆκον (ἐξωτερικός νόμος καί ἐσωτερική ἐπιταγή). Ἡ πράξη ὡς δικαίωμα. Ἡ θεμελιώδης σημασία τῆς διαθέσεως. Τό πρόβλημα τῶν ἠθικά ἀδιάφορων πράξεων. Ἀμοραλισμός.

3.- Τό χριστιανικό φρόνημα: Σχέση τοῦ ὀρθόδοξου δόγματος πρός τό χριστιανικό φρόνημα καί τήν ἠθική πράξη. Ἡ ἔκφραση τοῦ ἀληθοῦς ἤθους μέ τίς χριστιανικές ἀρετές (πίστη, ἐλπίδα, ἀγάπη, ταπείνωση κτλ.). Ὁ πόλεμος κατά τῆς ἁμαρτίας.

4.- Ἡ προσευχή καί ἡ συμβολή της στή μόρφωση τοῦ Χριστιανικοῦ ἤθους.

5.- Ἀρνητικές ἐκδηλώσεις (βλασφημία, μαγεία, ὅρκος κτλ.).

ΣΤ.-Ἡ ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου στήν Ἐκκλησία.

1.- Ἡ Ἐκκλησία ὡς ὁ χῶρος τῆς "καινῆς ζωῆς": Ἡ συνάντηση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό καί ἀνάπτυξη γνήσιου ἤθους στήν Ἐκκλησία. Ἡ λατρεία ὡς μέσο κοινωνίας μέ τό Θεό καί τούς ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ. Αἴτια ἀπομακρύνσεως τῆς νέας γενεᾶς ἀπό τήν Ἐκκλησία.

2.- Τό Ἅγιο Πνεῦμα ὡς πηγή καί δύναμη τῆς ἠθικῆς ζωῆς: Μυστηριακή ζωή καί ἀνακαίνιση τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἁγιασμός τοῦ ἀνθρώπου ὡς τό τέλος τῆς ἠθικῆς ζωῆς.

3.- Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα καί τά γνωρίσματά της: Ἐσωτερική ζωή καί συνεχής ἀγώνας. Ἡ πνευματική ἔννοια τῆς ἀσκήσεως. Ἐμπειρία "ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ" κτλ.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ἡ "ἐν Χριστῷ" καινή ζωή

Α.- Ὁ ἄνθρωπος στό φυσικό κόσμο.

1.- Ἡ δημιουργία: Φύση καί ὑλική κτίση, ὡς ναός τῆς θείας παρουσίας. Ὁ φυσικός κόσμος στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου (ὁ ἄνθρωπος ὡς κυρίαρχος τοῦ φυσικοῦ κόσμου). Ἡ κυριαρχία ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ. Ἡ φθορά τοῦ κόσμου καί ἡ "ἐν Χριστῷ" μελλοντική ἀνακαίνιση τοῦ.

./.

2.- Ἡ ἀνθρώπινη ζωή: Βιολογική ζωή καί ἀνθρώπινη ζωή. Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ἡ ζωή στήν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίον.

3.- Τό ἀνθρώπινο σῶμα: Ἡ ἀντίληψη τοῦ δυϊσμοῦ (DUALISMUS). Ἡ χριστιανική θεώρηση (Σῶμα καί δημιουργία. Ἡ φθορά τοῦ σώματος. Σῶμα καί ἐνανθρώπιση. Τό σῶμα ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Σῶμα καί μυστηριακή ζωή. Σῶμα καί Ἀνάσταση).

4.- Ἡ φυσική ζωή τοῦ σώματος: Ὑγεία. Περιβολή. Ἄθληση. Ἐγκράτεια. Νηστεία. Ἀσθένεια. Πόνος. Γῆρας. Θάνατος.

5.- Ἡ προσωπική ζωή: Φόνος. Ἄμυνα. Εὐθανασία.

6.- Αὐτοκτονία - Αὐτοθυσία.

7.- Τό ἀνθρώπινο φύλο: Ἡ σημασία τοῦ φύλου καί τοῦ ἐρωτικοῦ στοιχείου. Παραφθορές τοῦ ἔρωτα. Τό γενετήσιο πρόβλημα καί ἡ ἀντιμετώπισή του. Ἀγαμία.

8.- Ὁ Γάμος. Σκοπός τοῦ γάμου. Τό μυστήριο τοῦ γάμου. Προϋποθέσεις εὐτυχισμένου γάμου. Κριτήρια ἐκλογῆς. Ἀγωγή τῶν μελλονύμφων. Πολιτικός γάμος - Διαζύγιο - Τό πρόβλημα τῆς τεκνογονίας.

9.- Ἡ Οἰκογένεια: Σημασία τῆς οἰκογένειας γιά τό ἄτομο καί τήν κοινωνία. Τά αἴτια τῆς κρίσεως τῆς σύγχρονης οἰκογένειας. Ἀντιμετώπιση τῆς κρίσεως. Τά καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας.

Β.- Ὁ ἄνθρωπος στήν κοινωνική ζωή.

1.- Ὁ ἄνθρωπος ὡς πρόσωπο: Τό ἄτομο καί ἡ κοινωνία (Ὀργάνωση. Συλλογικότητα. Κοινωνικά προβλήματα. Κοινωνικές συγκρούσεις).

2.- Κομμουνισμός-Ὁλοκληρωτισμός: Ὁ ἄνθρωπος ὡς μάζα καί ἀπρόσωπος παράγοντας. Ἡ χριστιανική θεώρηση.

3.- Τό Κράτος: Ἡ ὀργάνωση τοῦ ἀνθρώπου στήν Πολιτεία. Κράτος καί πολίτης-πρόσωπο. Ἡ πολιτική καί ὁ ἄνθρωπος. Καθήκοντα ἀρχόντων καί πολιτῶν.

4.- Τό δίκαιο: Δίκαιο καί Ἠθική. Ἡ ἐπιβολή ποινῶν. Τό πρόβλημα τῆς θανατικῆς ποινῆς.

5.- Πόλεμος. Εἰρήνη. Παγκόσμιος Κοινότητα.

6.- Ὁ πολιτισμός: Ἔννοια. Μορφές. Χριστιανική Ἠθική καί Πολιτισμός.

7.- Ἐπιστήμη καί Τεχνολογία: Σκοπός τῆς γνώσεως. Ἐπιστήμη καί πνευματική καλλιέργεια τοῦ ἀνθρώπου. Χριστιανισμός καί ἐπιστήμη. Ἡ τεχνολογία καί ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος.

8.- Ἀγωγή: Νόημα καί σκοπός τῆς ἀγωγῆς. Βασικά προβλήματα ἀγωγῆς στό σύγχρονο κόσμο. Χριστιανική θεώρηση τῆς ἀγωγῆς.

9.- Οἰκονομία-Ἐργασία: Φύση καί σκοπός τῆς ἐργασίας. Τά ἐπιτεύγματα τῆς ὀργανωμένης ἐργασίας. Καταναλωτική κοινωνία. Μετατροπή τῆς ἐργασίας σέ "δουλεία". Ἰδιοκτησία. Ἐξανθρωπισμός τῶν ὅρων ἐργασίας. Ἡ ἐργασία ὡς δημιουργία.

10.- Τό ἐπάγγελμα: Φύση καί σκοπός. Ὁ ἐπαγγελματικός προσανατολισμός τοῦ νέου (δυσκολίες καί κριτήρια ἐκλογῆς). Ἄσκηση τοῦ ἐπαγγέλματος. Σημασία τοῦ ἐπαγγέλματος γιά τήν προσωπική καταξίωση τοῦ ἀνθρώπου (ἐπάγγελμα καί ἠθική ζωή).

11.- Ἡ Τέχνη: Ἡ ἀγωγή καί πνευματική ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν τέχνη (Θετικές καί ἀρνητικές ἐπιδράσεις).

12.- Τό πρόβλημα τοῦ ἐλεύθερου χρόνου: Ψυχαγωγία-τουρισμός κτλ.

Γ.- Ὁ ἄνθρωπος στήν "καινή πολιτεία" τοῦ Θεοῦ.

1.- Ἡ Ἐκκλησία ὡς φανέρωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ στήν ἱστορία: ἡ παρούσα καί ἡ αἰώνια διάσταση τῆς Ἐκκλησίας-βασιλείας. Τό νόημα καί ἡ σημασία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο καί τήν ἱστορία. Ἡ ἐνεργός μετοχή τοῦ ἀνθρώπου στήν Ἐκκλησία-βασιλεία.

2.- Ὁ ἐσχατολογικός χαρακτήρας τῆς "καινῆς ἐν Χριστῷ" ζωῆς: Προσδοκία τῆς ζωῆς τοῦ μέλλοντα αἰῶνα. Ἡ ζωή μετά τό θάνατο ὡς συνέχεια τῆς ἐπίγειας. Τό μυστήριο τῆς ἁγιότητας ὡς τό πλήρωμα τῆς "ἐν Χριστῷ" ἠθικῆς ζωῆς. Ἡ ἐσχατολογική διάσταση τοῦ μυστηρίου τῆς ἁγιότητας (παρούσα ἠθική ζωή καί μελλοντική θέωση τοῦ ἀνθρώπου).

3.- Ἡ διακονία τοῦ "νέου ἀνθρώπου" στόν κόσμο: Ὁ καινός ἄν-

./.

θρωπος ὡς διάκονος τῆς "ἐν Χριστῷ" μεταμορφώσεως τοῦ κόσμου. Ἡ διακονία μέ τή χριστιανική μαρτυρία, ἀγάπη καί philanthropia.

4.- Ἡ δοξολογική θεώρηση τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου: Τό τέλος τοῦ κόσμου καί τῆς ἱστορίας ὡς "ἐν Χριστῷ" τελείωση τοῦ ἀνθρώπου καί δόξα τοῦ Τριαδικοῦ θεοῦ.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Ὧρες 4)

Α.- Γλωσσική διδασκαλία

Γλωσσική ἐπεξεργασία τῶν διδασκόμενων κειμένων στό βαθμό πού ἀπαιτεῖται γιά τήν πλήρη κατανόησή τους. Τό ὕφος τοῦ συγγραφέα τοῦ κάθε κειμένου, ἡ ἰδιομορφία του στή χρήση τῶν ἐκφραστικῶν μέσων καί τήν ἔκφραση τῶν σκέψεων καί τῶν συναισθημάτων του. Ἡ σχέση ἀνάμεσα στήν παιδεία, τό ἐπάγγελμα, τή συναισθηματική κατάσταση κτλ. τῶν προσώπων τῶν κειμένων μέ τή γλωσσική τους ἔκφραση. Ἡ ψυχοσύνθεση ἀτόμων, ὁμάδων ἤ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅπως διαφαίνεται ἀπό τή γλωσσική ἔκφραση. Ἡ δημοτική καί ἡ καθαρεύουσα. Ἱστορική προέλευση καί ἐξέλιξή τους. Σύγκριση μεταξύ τους. Εὐκαιριακά, ἐπισήμανση τῆς ἀδιάλειπτης ἱστορικῆς συνέχειας καί ἑνότητας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας.

Διάφορες γλωσσικές ἀσκήσεις στό ὕψος τῆς ἀντιληπτικότητας καί τῶν ἐνδιαφερόντων τῶν μαθητῶν αὐτῆς τῆς ἡλικίας, ἰδιαίτερα ἐτυμολογικές καί σημασιολογικές, ὅπως π.χ. ἡ διεύρυνση, ὁ περιορισμός ἤ ὁ ἀποχρωματισμός τῆς ἀρχικῆς σημασίας λέξεων, αἰτιολόγηση τῶν μεταφορικῶν σημασιῶν λέξεων, διευκρίνιση τῶν σημασιολογικῶν ἀποχρώσεων συνώνυμων λέξεων, ἐπισήμανση λόγιων λέξεων ἤ ξένων λέξεων ἀφομοιωμένων στή γλῶσσας μας κτλ.

Β.- Διδασκαλία κειμένων

Ὁλοκλήρωση τῆς διδασκαλίας τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας μέ τήν ἀνάγνωση καί ἑρμηνεία ἔργων, πεζῶν καί ποιητικῶν, ἀξιόλογου περιεχομένου καί ἀνώτερης λογοτεχνικῆς ἀξίας ἀπό κατάλληλη συλλο-

γή νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων καθώς καί ἀπό αὐτοτελεῖς ἐγκεκριμένες ἐκδόσεις. Τά ἔργα θά εἶναι ἀντιπροσωπευτικά καί θά ἀναφέρονται σ' ὅλα τά εἴδη τοῦ λόγου πού ἀναπτύχθηκαν ἀπό τήν περίοδο τῶν χρόνων τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὡς σήμερα.

Ἡ νεώτερη καί ἡ σύγχρονη λογοτεχνία: Χαρακτηριστικά καί τάσεις της. Ἐπιδράσεις πού ἀσκήθηκαν σ' αὐτήν. Τεχνοτροπίες καί λογοτεχνικές σχολές. Τό θέατρο ὡς λογοτεχνικό εἶδος. Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ θεάτρου στή νεοελληνική λογοτεχνία. Ἐπιδράσεις σ' αὐτό τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ θεάτρου καθώς καί τοῦ νεώτερου καί σύγχρονου εὐρωπαϊκοῦ.

Μελέτη καί ἑρμηνεία ἀπό τήν ἴδια συλλογή ἀξιόλογων ἔργων, πεζῶν καί ποιητικῶν, ἤ ἐκλεκτῶν ἀποσπασμάτων ἀπό κλασικά ἔργα τῆς παγκόσμιας λογοτεχνίας. Σύγκριση τῶν διδασκόμενων ἔργων πρός ἀντίστοιχα γνωστά στούς μαθητές ἔργα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ὅπου εἶναι δυνατή. Μέ τήν εὐκαιρία τῆς διδασκαλίας ἀποσπασμάτων ἀπό εὐρωπαϊκά δραματικά ἔργα, ἐπισήμανση τῶν ἐπιδράσεων τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ δράματος στή νεώτερη εὐρωπαϊκή δραματική τέχνη.

Γ.- Γραμματολογία

Κατά τή διδασκαλία τῶν κειμένων παρέχονται στούς μαθητές ἤ ζητοῦνται ἀπό αὐτούς εὐκαιριακά τά ἀπαραίτητα γραμματολογικά στοιχεῖα γιά τούς συγγραφεῖς, τά λογοτεχνικά εἴδη, τίς τεχνοτροπίες καί τίς λογοτεχνικές σχολές. Κατά τό τελευταῖο τρίμηνο γίνεται μιά συνοπτική θεώρηση τῆς ἐξέλιξης τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας ἀπό τίς ἀρχές τοῦ περασμένου αἰώνα ὡς σήμερα.

Δ.- Ἐκθέσεις

Γραφή ἐκθέσεων στό σχολεῖο, μιᾶς ἀνά 15/θήμερο μέ διάρκεια δυό διδακτικῶν ὡρῶν. Πρέπει νά γράφονται 10 τουλάχιστο ἐκθέσεις κάθε διδακτικό ἔτος. Τά θέματα εἶναι ἀνάλογα μέ τά θέματα τῆς προηγούμενης τάξεως. Πάντοτε πρέπει νά εἶναι οὐσιαστικά ὡς πρός τό περιεχόμενο καί νά παρέχουν στούς μαθητές τή δυνατότητα νά ἐκφράζουν τίς ἰδέες τους, ἰδιαίτερα γιά προβλήματα τῆς ζωῆς τους καί τῆς κοινωνίας. Γιά τή διόρθωση τῶν ἐκθέσεων ἰσχύουν ὅσα καί στήν

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Ὧρες 4)

1.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

α) Σοφοκλέους Ἀντιγόνη, ὧρες 4, ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 23 Δεκεμβρίου, ὧρες 2 ἀπό 8 ἕως 31 Ἰανουαρίου.

Ι) Εἰσαγωγή: Σύντομη ὑπόμνηση τῶν ἀπαραίτητων πληροφοριῶν γιά τήν ἀρχαία δραματική ποίηση πού δόθηκαν στήν προηγούμενη τάξη- Βίος τοῦ Σοφοκλῆ - Ὁ Σοφοκλῆς ὡς δραματικός ποιητής.

ΙΙ) Θά ἀκολουθήσει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῆς τραγωδίας. Γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ διδασκαλία ὁλόκληρης τῆς τραγωδίας, ὁ καθηγητής μπορεῖ νά διδάξει τά χορικά μέρη ἀπό δόκιμη μετάφραση.

ΙΙΙ) Ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐργασίας, θά γίνει συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Οἱ μαθητές θά κληθοῦν, μέ βάση τά δεδομένα τῆς διδασκαλίας στή σχολική αἴθουσα, νά τοποθετήσουν τό Σοφοκλῆ στήν ἐποχή του καί στό λογοτεχνικό εἶδος ὅπου ἀνήκει, νά ἀναζητήσουν τό βαθύτερο νόημα τῆς "Ἀντιγόνης" καί τίς σημαντικότερες ἰδέες πού ἐκφράζονται μέσα στό ἔργο, νά χαρακτηρίσουν τά κύρια πρόσωπα τοῦ δράματος (μέ παραπομπές σέ συγκεκριμένες σκηνές καί στίχους πού ὁδηγοῦν στόν χαρακτηρισμό τοῦ κάθε προσώπου) καί νά ὑπογραμμίσουν τό δραματικό χαρακτήρα τῆς τραγωδίας καί τίς θεατρικές ἀρετές της. Τέλος θά ἐπιχειρηθεῖ σύγκριση τοῦ Σοφοκλῆ μέ τόν Εὐριπίδη, μέ βάση τήν "Ἀντιγόνη" καί τήν "Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις".

β) Θουκυδίδη, Περικλέους Ἐπιτάφιος, ὧρες 4, ἀπό 1 Φεβρουαρίου ἕως 15 Μαρτίου.

Ι) Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδη - Ἔνταξη τοῦ "Ἐπιταφίου" στήν ἀρχαία ρητορική καί ἰδιαίτερα στό ἐπιδεικτικό εἶδος της. Τό γενικό διάγραμμα ἑνός "τυπικοῦ" Ἐπιταφίου λόγου. Τό ἱστορικό πλαίσιο τοῦ "Ἐπιταφίου" τοῦ Περικλέου

./.

II) Θά ἀκολουθήσει, καί θά ὁλοκληρωθεῖ, ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν κεφαλαίων 34-46 τοῦ Β' βιβλίου τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Θουκυδίδη.

III) Ὕστερα ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐργασίας θά γίνει συνολική θεώρηση τοῦ ἔργου. Μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στή σχολική αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο τοῦ λόγου, τίς σημαντικότερες ἰδέες πού ἐκφράζονται σέ αὐτόν καί νά ἀξιολογήσουν τή σημασία του γιά τή συγκεκριμένη στιγμή τῆς ἀθηναϊκῆς ἱστορίας καί γιά τό σημερινό ἄνθρωπο. Εἶναι δυνατό ἐπίσης νά ἐπισημανθοῦν οἱ διαφορές πού παρουσιάζει τό διάγραμμα τοῦ Ἐπιταφίου τοῦ Περικλέους ἀπό τό γενικό τύπο τῶν ἐπιταφίων λόγων καί νά δικαιολογηθοῦν. Τέλος νά παρουσιάσουν τόν Ἐπιτάφιο ὡς ἔκφραση τῆς ἰδεολογίας καί τῶν θεσμῶν τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας τῆς κλασικῆς ἐποχῆς νά τόν ἀποτιμήσουν ὡς λογοτεχνικό κείμενο.

γ) Πλάτωνος Πρωταγόρας, 4 ὧρες ἀπό 16 Μαρτίου ἕως τό τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

I) Εἰσαγωγή: Σύντομη ἐπανάληψη τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου τοῦ Πλάτωνος. Ἱστορική ἔκθεση τῆς σοφιστικῆς κινήσεως στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Οἱ σοφιστές στήν Ἀθήνα. Ὁ Πρωταγόρας καί ἡ διδασκαλία του. Ἀντικειμενική ἀντιπαράθεση τῶν θέσεων τῶν σοφιστῶν καί τῶν Σωκράτη-Πλάτωνα, μέσα στά πλαίσια τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ 5 π.Χ. αἰώνα. Ὁ σκοπός τοῦ διαλόγου.

II) Θά ἀκολουθήσει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική καί λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία τοῦ διαλόγου. Θά διδαχθοῦν μέ κανονικό ρυθμό τά κεφάλαια τοῦ ἔργου πού περιέχονται στό διδακτικό ἐγχειρίδιο χωρίς ἅλματα, ὅσα ἐπιτρέπει ὁ διαθέσιμος χρόνος. Γιά τά ὑπόλοιπα, θά δοθεῖ σαφής, περιεκτική καί ἀκριβής περίληψη.

III) Οἱ τελευταῖες διδακτικές ὧρες θά διατεθοῦν γιά τή γενική θεώρηση τοῦ "Πρωταγόρα". Μέ βάση τή διδασκαλία πού ἔγινε στή σχολική αἴθουσα, οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά δώσουν τή δομή, τό νοηματικό περιεχόμενο, τίς φιλοσοφικές ἰδέες καί μεθόδους ἔρευνας πού δοκιμάζονται στό διάλογο καί τίς λογοτεχνικές ἀρετές τοῦ ἔργου. Θά ἐπι-

./.

χειρηθεῖ προσεκτική ἀντιπαραβολή τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητας καί τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο τήν ἀποδίδει ὁ Πλάτων καί θά ἐξηγηθοῦν οἱ διαφορές πού θά ἐπισημανθοῦν. Τέλος, θά ἀξιολογηθεῖ ἡ παιδευτική σημασία τοῦ διαλόγου καί θά ἀποτιμηθεῖ ἡ προσφορά τοῦ Πλάτωνα ὡς φιλοσόφου καί ὡς λογοτέχνη.

2.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ, ὧρες 2 ἀπό 8 ἕως 31 Ἰανουαρίου.

Διδασκαλία, κατά τήν κρίση τοῦ καθηγητῆ, τῶν Περσῶν τοῦ Αἰσχύλου ἤ τῶν Βατράχων τοῦ Ἀριστοφάνη ἀπό δόκιμη νεοελληνική μετάφραση.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Μάθημα ἐπιλογῆς α΄ κύκλου)

(Ὧρες 3)

1.- Ἑρμηνεία κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο, ὥρα 1 ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ἕως 31 Ἰανουαρίου.

Θά διδαχτοῦν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Λυρικοί ἀπό τό ἐγκεκριμένο σχολικό ἐγχειρίδιο.

Ι) Εἰσαγωγή. Ἡ σύντομη εἰσαγωγή θά ἔχει σκοπό νά κατατοπίσει τούς μαθητές σχετικά μέ τόν ἰδιαίτερο χαρακτῆρα τῆς ἀρχαίας λυρικῆς ποιήσεως, τούς ὅρους πού συνετέλεσαν στή γέννηση καί τήν ἀνάπτυξή της, τήν ἐξέλιξή της, τά εἴδη της καί τούς κυριότερους ἀντιπροσώπους των καί τή σημασία της γιά τόν ἀρχαῖο καί σύγχρονο ἄνθρωπο.

ΙΙ) Θά γίνει ἡ ἀπαραίτητη γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί ἰδιαίτερα ἡ αἰσθητική ἐπεξεργασία τῶν ἀντιπροσωπευτικότερων ποιητῶν, πού περιέχονται στό σχολικό ἐγχειρίδιο. Κυρίως πρέπει νά διδαχτοῦν οἱ ποιητές: Τυρταῖος, Ἀρχίλοχος, Σόλων, Ἀλκαῖος, Σαπφώ, Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, Πίνδαρος, ὅπως καί ὁρισμένα ἐπιγράμματα. Στίς περιπτώσεις ποιητῶν πού καλλιέργησαν περισσότερα ἀπό ἕνα εἶδος λυρικῆς ποιήσεως (π.χ. Ἀρχίλοχος, Σιμωνίδης) θά διδάσκονται τά ποιήματά τους σέ ἀδιάσπαστη συνέχεια, γιά νά σχηματίζουν οἱ μαθητές ἐνιαία εἰκόνα τῆς ποιητικῆς προσφορᾶς τους. Καλό εἶναι νά συμπληρώνεται ἡ εἰκόνα αὐτή μέ ἀνάγνωση δόκιμων ἔμμετρων νεοελληνικῶν μεταφράσεων ποιημάτων τῶν ἴδιων ποιητῶν, τά ὁποῖα δέν περιλαμβάνονται στό βιβλίο.

III) Τήν τελευταία διδακτική ὥρα θά γίνει σύντομη γενική θεώρηση τῆς ἀρχαίας λυρικῆς ποιήσεως, ὅπότε οἱ μαθητές θά κληθοῦν νά διατυπώσουν ἐντυπώσεις καί κρίσεις γιά τούς ποιητές πού διδάχτηκαν καί θά γίνει προσπάθεια νά ἀντιληφθοῦν ὅτι, παρ' ὅλες τίς διαφορές πού διακιστώνονται ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους της, ἡ ἀρχαία λυρική ποίηση ἀποτελεῖ ἐνιαία ἰδιότυπη ἐκδήλωση τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

2.- Εἰσαγωγή στήν κλασική φιλολογία, ὥρα 1 ἀπό 1 Φεβρουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Σκοπός: Ἡ συστηματικότερη μύηση τῶν μαθητῶν στήν ἐπιστήμη τῆς κλασικῆς φιλολογίας, ἡ στοιχειώδης γνωριμία μέ τούς διάφορους κλάδους καί τή μεθοδολογία της καί ἡ συνειδητοποίηση τῆς σημασίας της γιά τόν παγκόσμιο καί ἰδιαίτερα γιά τό νεοελληνικό πολιτισμό.

Διδακτέα Ὕλη:

α) Ἡ κλασική φιλολογία ὡς ἀνθρωπιστική ἐπιστήμη: Περιεχόμενο, ὁρισμός καί κλάδος τῆς κλασικῆς φιλολογίας. Τά κείμενα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ὡς μαρτυρία τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καί ὡς γόνιμη καταβολή γιά τούς μεταγενέστερους πολιτισμούς καί ὡς μορφωτικό ἀγαθό γιά τό σύγχρονο ἄνθρωπο καί εἰδικότερα τόν νεοέλληνα (Διδακτικές ἑνότητες: 8).

β) Ἡ παράδοση τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων: Εἰσαγωγή (Οἱ σχετικές φιλολογικές ἐπιστῆμες) – Γραφή (Προέλευση τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου – Τά ἑλληνικά ἀλφάβητα: τοπικά ἀλφάβητα – Ἐνοποίηση ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου – Ἐπίδραση στό λατινικό καί τό σλαβικό ἀλφάβητο – τύποι βυζαντινῶν ἑλληνικῶν γραφῶν – Ὕλες γραφῆς – τύποι βιβλίων – Ἀντιγραφή φιλολογικῶν κειμένων ἀπό τήν κλασική ἐποχή ὡς τίς EDITIONES PRIMAE – Ἡ ἐκδοτική δραστηριότητα τῶν νεώτερων φιλολόγων – οἱ σπουδαιότερες σειρές ἐκδόσεως ἀρχαίων συγγραφέων– Ἡ ἀξιοπιστία τῆς παραδόσεως τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων (Διδακτικές ἑνότητες: 4).

3.- Γλωσσική διδασκαλία – Ἑρμηνεία ἐκτεταμένων ἀποσπασμάτων ἀρχαίων κειμένων – Ὧρες 2

Θά διδαχτοῦν περίπου 15 ἐκτεταμένα ἀποσπάσματα (Ἔκταση: 1-1.5 σελίδα στερεότυπου κειμένου) ἀττικῶν πεζογράφων, τά ὁποῖα θά παρου

σιάζουν αὐτοτέλεια, αἰσθητική ἀρτιότητα καί θά πραγματεύονται κυρίως θέματα πού ἐνδιαφέρουν τόν σημερινό νέο ἄνθρωπο.

Ἐφόσον ὁ καθηγητής διαπιστώνει ὅτι ἡ τάξη δέν παρουσιάζει σημαντικά κενά στή γλωσσική (καί ἰδιαίτερα τή συντακτική) κατάρτιση, προβαίνει στή συνηθισμένη γιά τήν ἑρμηνεία ἀρχαίων κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο ἐπεξεργασία (βλ. Πρόγραμμα ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας καί Γραμματείας ὡς μαθήματος κορμοῦ, παρ. 1), μέ ἰδιαίτερη ἐπιμονή στή νοηματική καί λογική ἐπεξεργασία. Στήν ἀντίθετη περίπτωση, παράλληλα μέ τήν ἐργασία αὐτή συμπληρώνει τά κενά πού παρουσιάζει ἡ γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν μέ βάση τά διδασκόμενα ἀποσπάσματα.

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Α

(Μάθημα ἐπιλογῆς α΄ κύκλου)

(Ὧρες 2)

1.- Κείμενα

α) LHOMOND, DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE, ὧρες 2 ἀπό 21 Σεπτεμβρίου ὡς τίς 23 Δεκεμβρίου.

Θά διδαχτοῦν οἱ βιογραφίες τῶν σπουδαιότερων ἀνδρῶν τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας μέ τή σειρά τήν ὁποία ἀκολουθεῖ τό διδακτικό ἐγχειρίδιο. Ἡ διδασκαλία τῶν κειμένων αὐτῶν θά ἐξυπηρετεῖ κυρίως τή γλωσσική κατάρτιση τῶν μαθητῶν (βλ. παρ. 2), ἄρα θά προέχει ἡ λεξιλογική, γραμματική καί συντακτική ἐπεξεργασία τους, ἐνῶ ἡ πραγματολογική καί νοηματική θά περιοριστεῖ στά ἀπολύτως ἀπαραίτητα.

β) P. VERGILII, AENEIS, ὧρες 2 ἀπό 8 Ἰανουαρίου ὡς τό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους.

Ι) Εἰσαγωγή: Ἡ Λατινική Λογοτεχνία (Συντομότατη ἱστορία της, τά εἴδη πού ἰδιαίτερα καλλιεργήθηκαν καί οἱ σημαντικότεροι ἐκπρόσωποί τους) καί ἡ σχέση της μέ τήν Ἀρχαία Ἑλληνική - Πόπλιος Βιργίλιος Μάρων: Βίος καί ἔργο - Αἰνειάδα: Σκοπός καί περιεχόμενο τοῦ ἔργου, ἡ σχέση του μέ τήν ὁμηρική ποίηση.

II) Θά διδαχτοῦν τά ἀποσπάσματα τῆς Λίνειάδας πού περιέχονται στό ἐγκεκριμένο σχολικό ἐγχειρίδιο, μέ τή σειρά πού κατέχουν μέσα στό Ἔπος. Θά γίνεται γλωσσική, πραγματολογική, νοηματική, λογική καί αἰσθητική ἐπεξεργασία, ὅπως καί ἐντοπισμός τῶν σημείων στά ὁποῖα φαίνεται περισσότερη ἡ ἐπίδραση πού δέχτηκε ὁ Βιργίλιος ἀπό τόν Ὅμηρο.

III) Οἱ τελευταῖες διδακτικές ὧρες θά διατεθοῦν στή συνολική θεώρηση τοῦ Ἔργου, ὅπότε οἱ μαθητές θά ὁδηγηθοῦν νά κατανοήσουν τή δομή καί τό περιεχόμενο τοῦ Ἔργου, τίς λογοτεχνικές ἀρετές του καί τή σημασία του γιά τό λατινικό καί εὐρωπαϊκό πολιτισμό.

2.- Γλωσσική διδασκαλία

I) Ἡ γλωσσική διδασκαλία θά γίνεται παράλληλα μέ τή διδασκαλία τῶν Βίων τοῦ Λομόντα. Ἀφοῦ γίνει ἀνακεφαλαίωση τῆς γραμματικῆς ὕλης πού διδάχτηκε στήν Β΄ τάξη καί συμπληρωθοῦν τά κενά πού ἐνδεχομένως παρουσιάζουν οἱ μαθητές, θά ἐξεταστοῦν ἰδιαίτερα τά ἑξῆς κεφάλαια τῆς Γραμματικῆς: Τρίτη συζυγία - τέταρτη συζυγία - τά κυριότερα ἀνώμαλα ρήματα - ἀνώμαλα συγκριτικά ἐπιθέτων - ἀριθμητικά - ἀντωνυμίες.

II) Ἀνάλογα μέ τό ἐπίπεδο τῆς τάξεως καί μέ τή βοήθεια τῶν γνώσεων πού ἔχουν οἱ μαθητές τοῦ συντακτικοῦ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ἀπό τά πρῶτα μαθήματα καί, ἀργότερα, κατά τή διδασκαλία τῆς Λίνειάδας, θά μελετηθεῖ ἡ σύνταξη τῆς λατινικῆς. Σκοπός θά εἶναι ἡ κατανόηση τῆς δομῆς τῆς γλώσσας αὐτῆς καί ἡ διευκόλυνση τῆς ἐπικοινωνίας τῶν μαθητῶν μέ συγγραφεῖς τῆς λατινικῆς λογοτεχνίας. Συντακτικά φαινόμενα πού ἀποτελοῦν χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς λατινικῆς (ἀκολουθία τῶν χρόνων, γερουνδιακή ἔλξη κτλ.) θά ἐπισημαίνονται ἁπλῶς ἀπό τόν διδάσκοντα.

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

(Ὧρες 2)

1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Προβλήματα σπουδῆς, γνώσης καί ἑρμηνείας τῆς Ἱστορίας.

β) Ἱστορία, ἔργο τοῦ ἀνθρώπου, καύχημα καί εὐθύνη του.

γ) Ἡ ἔννοια τῆς Ἱστορίας τοῦ Πολιτισμοῦ.

2.- Ἀποτελέσματα τῶν ἀνακαλύψεων: Οἰκονομικά, κοινωνικά, ἐπιστημονικά, πολιτιστικά.

3.- Ἀνθρωπισμός - Ἀναγέννηση: Ἔννοια, περιεχόμενο, αἴτια, ἔργα.

4.- Αἴτια, περιεχόμενο καί ἀποτελέσματα τῆς Θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως.

5.- Ἐπιστήμη καί Τέχνη Ἀναγέννησις.

6.- Οἰκονομική, κοινωνική, πολιτειακή ἐξέλιξη στήν Εὐρώπη (καί ἰδιαίτερα στήν Ἀγγλία) τό 18ο αἰώνα.

7.- Ὁ πόλεμος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας καί ἡ σημασία του.

8.- Ἐπιστήμη καί τέχνη τό 18ο αἰώνα.

9.- Διαφωτισμός καί Ἐπανάσταση (1789-97).

10.- Τουρκοκρατία καί Νεοελληνικός Διαφωτισμός (1750-1820).

11.- Ὁ Ἀγώνας τῆς ἀνεξαρτησίας:

α) Νεοελληνική κοινωνία στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰώνα.

β) Συνοπτική ὑπόμνηση τῶν πολεμικῶν γεγονότων.

γ) Ἐσωτερική πολιτική. Συμπτώματα κοινωνικῆς ἀντιδικίας.

δ) Ἐξωτερική πολιτική. Ἀνταγωνισμός τῶν δυνάμεων.

ε) Οἰκονομικά τοῦ Ἀγώνα. Δάνεια. Συνέπειες.

στ) Διπλωματική λύση τοῦ Ἀγώνα.

ζ) Προβλήματα τοῦ νέου Κράτους "Προστάτιδες Δυνάμεις".

η) Πνευματικά ρεύματα (Δούκας-Κούμας). Πρός τό παρελθόν ἤ τό μέλλον;

12.- Προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας-πολιτείας ἀπό τό 1828 μέχρι τό 1909.

13.- Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί ἀποικιακοί ἀνταγωνισμοί τό 19ο αἰώνα. Κοινωνικές ἀνακατατάξεις στίς βιομηχανικές χῶρες. Κοινωνικά προβλήματα ἀπό τά μέσα τοῦ 19ου αἰώνα κ.ἑ.

14.- Αἴτια (συνοπτική ἱστόρηση) καί ἀποτελέσματα τοῦ Α΄ Μεγάλου Πολέμου (1914-1919).

15.- Ἡ ἑλληνική κοινωνία-πολιτεία καί τά προβλήματά της ἀπό τό 1910 μέχρι τό 1935.

16.- Ἡ Ρωσική Ἐπανάσταση.

17.- Προβλήματα τοῦ Μεσοπολέμου.

18.- Αἴτια, συνοπτική ἱστόρηση, ἀποτελέσματα τοῦ β΄ Παγκοσμίου πολέμου.

19.- Ἡ ἑλληνική κοινωνία ἀπό τό 1936 ὡς τό 1949 καί τά μεταπολεμικά προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ (ἐκβιομηχάνιση, μετανάστευση, παιδεία, ἐπαφή μέ τό παροικιακό ἑλληνισμό, Αἰγαῖο, Κυπριακό, Ἔνταξη στήν Ε.Ο.Κ.).

20.- Μεταπολεμικά προβλήματα τοῦ κόσμου (Ο.Η.Ε., τέλος ἀποικιοκρατίας, διαστημικά ἐπιτεύγματα, ἀγῶνες γιά τήν εἰρήνη, σύγχρονη τεχνολογία, δυνατότητες καί ἀπορίες).

21.- Ὁ φιλοσοφικός στοχασμός καί ἡ τέχνη ὡς ἔκφραση τοῦ πνεύματος τοῦ 19ου καί τοῦ 20ου αἰώνα.

ΙΣΤΟΡΙΑ (β΄ μάθημα επιλογῆς α΄ κύκλου)
(2 Ὧρες)

1.- Ἡ Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί οἱ ἐπιπτώσεις της:
προϋποθέσεις,
ἐξέλιξη - φάσεις,
οἰκονομικές ἐπιπτώσεις,
κοινωνικές ἐπιπτώσεις,
γενικότερες (θετικές καί ἀρνητικές) ἐπιπτώσεις.

2.- Γαλλικός Διαφωτισμός (κυρίως ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς γιά τό ἑπόμενο κεφάλαιο: ἡ ἔννοια τοῦ φαινομένου καί ἡ προέλευσή του, κύριοι ἐκπρόσωποι καί οἱ ἰδέες τους (ἀποσπάσματα ἀπό τό ἔργο τους), ἀκτινοβολία ἡ παράλληλη ἐμφάνιση τοῦ φαινομένου.

3.- Νεοελληνικός Διαφωτισμός: ἡ ἔννοια καί ἡ ἀφετηρία τοῦ φαινομένου, κύριοι ἐκπρόσωποι (ἀποσπ. ἀπό τό ἔργο τους), οἱ ἐπιδιώξεις τους, προσδοκίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπό τό κίνημα αὐτό.

4.- Νεοελληνική Ἱστορία ἀπό τίς "πηγές", εἰδικότερα τῆς περιόδου 1750-1850, ὥστε διαμέσου τῶν "πηγῶν" νά φανεῖ στά εὐρύτερα πλαίσιά της ἡ ἰδεολογική προετοιμασία τοῦ Ἀγώνα τῆς Ἀνεξαρτησίας καί τά προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ (οἰκονομικά, διπλωματικά, ἰδεολογικά, πολιτικά) κατά τή διάρκεια τοῦ Ἀγώνα καί ὕστερα ἀπ' αὐτόν (Μέ τόν ὅρο "πηγές" νοοῦνται φιλολογικά καί φιλοσοφικά ἔργα, δοκίμια, προλεγόμενα φιλολογικῶν ἐκδόσεων κ.ἄ. καί ὁπωσδήποτε τά Ἀπομνημονεύματα τῶν Ἀγωνιστ

Σημείωση: Διευκρινίζεται ὅτι προτάσσεται ἐδῶ τό κεφ. "Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί οἱ ἐπιπτώσεις της" γιά τό λόγο ὅτι τό ἀντικείμενο αὐτό εἶναι δυνατό νά διδαχθεῖ καί ἀνεξάρτητα ἀπό τό μάθημα κορμοῦ, ἐνῶ τά ἄλλα προϋποθέτουν διδασκαλία ὁρισμένης ὕλης τοῦ προγράμματο τοῦ κορμοῦ.

./.

ΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΗ

(Ὧρες 1)

Σκοπός

1) Ἡ ἐνημέρωση στή λειτουργία καί δομή καί στό σκοπό τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας, 2) ἡ καλλιέργεια πολιτικοῦ ἤθους γιά ἐνεργό συμμετοχή στή ζωή τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

I.- Κράτος καί Πολίτευμα:

α) Τό Κράτος: γέννηση καί μορφή του, πατριαρχική οἰκογένεια, φυλή-κράτος, κράτος καί ἔθνος, στοιχεῖα τοῦ κράτους (λαός, χώρα, ἐξουσία), πηγή τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, περιορισμοί τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, προορισμός τοῦ κράτους.

β) Τά Πολιτεύματα:

Εἴδη πολιτευμάτων.

Μοναρχία, Ὀλιγαρχία, Δημοκρατία.

γ) Πολιτεύματα τῶν Νεώτερων Χρόνων:

Μοναρχία

Δημοκρατία

Ὁλοκληρωτικά καθεστῶτα

Πλεονεκτήματα τῆς δημοκρατίας

Σύνταγμα

Κράτος καί Ἐκκλησία

δ) Συνταγματική Ἱστορία τῆς Ἑλλάδας

Δημοκρατία 1821-1832

Ἀπόλυτη Μοναρχία (1833-1844)

./.

Συνταγματική Μοναρχία (1844-1862)
Βασιλευόμενη δημοκρατία (1864-1924)
Προεδρική δημοκρατία (1924-1935)
Παλινόρθωση (1935)
Δικτατορία, Πόλεμος (1936-45), Σύνταγμα 1952
Δικτατορία (1967-74)
Αποκατάσταση (1974-)

II.- α) Λαϊκή Κυριαρχία καί Καθολική Ψηφοφορία:

Λαϊκή κυριαρχία, καθολική ψηφοφορία, ἡ ψῆφος τῶν γυναικῶν (ἱστορία τοῦ θέματος, ἰσότητα τῶν φύλων).

β) Τό ἀντιπροσωπευτικό σύστημα καί ἡ λειτουργία τῶν πολιτικῶν κομμάτων:

Τό ἀντιπροσωπευτικό σύστημα.
Τά πολιτικά κόμματα.
Κοινοβουλευτική κυβέρνηση.

III.- Καθήκοντα τοῦ πολίτη. Ἀτομικές ἐλευθερίες:

Καθήκοντα τοῦ πολίτη, ἀτομικές ἐλευθερίες: σωματική ἐλευθερία, ἐλευθερία τῆς σκέψης, ἐλευθερία τῆς θρησκείας, ἐλευθερία τοῦ τύπου (περιπτώσεις ἀναστολῆς τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν), προστασία τῆς ἰδιοκτησίας.

Συναθροίσεις-Σωματεῖα-Συνδικάτα-Συνεταιρισμοί:

Συναθροίσεις, δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, ἔννοια τοῦ σωματείου, ἐπαγγελματικά σωματεῖα (ἐργατικά , ἑνώσεις, ἐργοδοτικές ἑνώσεις, ἑνώσεις δημοσίων ὑπαλλήλων), συνεταιρισμοί, αὐτόνομοι ὀργανισμοί, ἀστικοί συνεταιρισμοί.

IV.- α) Ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας πρός τά ἄτομα-Κοινωνική Πολιτική - Κοινωνικά δικαιώματα:

Ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας, μέριμνα τῆς Πολιτείας, κοινωνικά δικαιώματα (ἐργασίας, συμμετοχῆς, ἴσης μεταχείρισης τῶν φύλων ἀσφάλισης, παιδείας, ὑγείας).

./.

β) Ὑποχρεώσεις κοινές τῶν πολιτῶν καί τῆς Πολιτείας:

Προστασία τῆς ἐθνικῆς κληρονομίας καί τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

V.- Νομοθετική Ἐξουσία:

Διάκριση ἐξουσιῶν, ἐκλογές, ἐκλογικά συστήματα, νόμοι καί νομοθετικά διατάγματα.

VI.- Ἐκτελεστική Ἐξουσία:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.
Κυβέρνηση καί ὑπουργοί.
Ὑπουργική εὐθύνη.

VII.- Διοίκηση:

α) Δημόσιοι ὑπάλληλοι (ὑπαλληλική σχέση, μονιμότητα, καθήκοντα καί δικαιώματα, ἡ θέση τοῦ πολίτη ἔναντι τῶν ὑπηρεσιῶν, τά σώματα ἀσφαλείας).

β) Διοικητική διαίρεση τοῦ Κράτους (διαίρεση τῆς Διοίκησης, διαίρεση τοῦ Κράτους).

VIII.- Ἡ Διοίκηση τοῦ Κράτους καί ἡ Τοπική Αὐτοδιοίκηση:

α) Ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση ὡς θεσμός (ἀποστολή καί σημασία).

β) Ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση σήμερα (κοινότητες, δῆμοι καί ἡ λειτουργία τους).

IX.- Δικαστική Ἐξουσία:

Ἔννομη τάξη
Εἴδη δικαστηρίων
Ἐγγυήσεις γιά τήν ἀπονομή δικαιοσύνης
Πολιτικά δικαστήρια
Ποινικά δικαστήρια
Εἰδικά δικαστήρια
Διοικητικά δικαστήρια

X.- Ἄμυνα τῆς Χώρας:

Οἱ ἔνοπλες δυνάμεις (στρατός, ὀργάνωση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων).

XI.- Οἱ σχέσεις τῆς χώρας μας μέ ἄλλα Κράτη:

Διεθνές δίκαιο

Διπλωματική ὑπηρεσία

Διεθνεῖς ὀργανισμοί

XII.- Τά Οἰκονομικά τοῦ Κράτους:

Οἱ ἀνάγκες τοῦ Κράτους, Δημόσια Οἰκονομία, Κρατικός Προϋπολογισμός.

Ἔσοδα:

Φόροι (ἄμεσοι, ἔμμεσοι)

Φορολογικές ὑπηρεσίες

Ἔξοδα:

Οἱ ἀνάγκες τοῦ δημοσίου

Προϋπολογισμός ἐξόδων

Προϋπολογισμός ἐπενδύσεων

Παράρτημα

Τό Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδας

Ὁ Καταστατικός Χάρτης τῶν Η.Ε. (κυριότερες διατάξεις).

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἄκουσε τόν εἰσηγητή,

ἀποφαίνεται

Ἀποδέχεται ὁμόφωνα τήν εἰσήγηση ὅπως ἔχει.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

(Πρόγραμμα κορμοῦ)

(Ὧρες 3)

1.- Πραγματικές συναρτήσεις

Ἡ ἔννοια τῆς πραγματικῆς συναρτήσεως μιᾶς πραγματικῆς μεταβλητῆς. Γραφική παράσταση συναρτήσεως. Συνάρτηση σταθερά, ἄρτια, περιττή, περιοδική, κλιμακωτή. Συνάρτηση ἀμφιμονοσήμαντη. Ἀντίστροφη συνάρτηση. Σύνθεση συναρτήσεων. Μονότονες συναρτήσεις. Σχετικά ἀκρότατα συναρτήσεως. Γιά τήν ἐμπέδωση τῶν παραπάνω ἐννοιῶν, νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς παραδείγματα καί οἱ συναρτήσεις $x \to ax+\beta$, $|x|$, x^2, $\sqrt{x}$, $\frac{1}{x}$, ἀκέραιο μέρος τοῦ x, ημx, συνx....., a^x, λογx.

2.- Ὅριο καί συνέχεια συναρτήσεως

Ἡ ἔννοια τοῦ ὁρίου συναρτήσεως γιά $x \to a$, ὅταν $a \in \mathrm{RU}\{+\infty, -\infty\}$ Συναρτήσεις πού ἀπειρίζονται. Ὅριο ἀθροίσματος, γινομένου, πηλίκου συναρτήσεων. Συνάρτηση συνεχής. Ἰδιότητες συνεχῶν συναρτήσεων μέ κατάλληλα παραδείγματα.

3.- Παράγωγος

Ἡ ἔννοια τῆς στιγμιαίας ταχύτητας, τῆς ἐπιταχύνσεως. Ἡ ἔννοια τῆς παραγώγου μιᾶς συναρτήσεως σέ ἕνα σημεῖο της. Ἐξίσωση ἐφαπτομένης μιᾶς καμπύλης σέ ἕνα σημεῖο της. Παραγωγίσιμη συνάρτηση. Κανόνες παραγωγίσεως. Μελέτη συναρτήσεως μέ τή βοήθεια τῶν παραγώγων. Ἐφαρμογές στή μελέτη τῶν συναρτήσεων $x \to ax^2+\beta x+\gamma$, $ax^4+\beta x^2+\gamma$, $\frac{ax+\beta}{\gamma x+\delta}$, πολυώνυμο τοῦ x, κλπ.

4.- Συνδυαστική

Μεταθέσεις. Διατάξεις. Συνδυασμοί. Ἰδιότητες. Τύπος τοῦ διωνύμου.

5.- Στοιχεῖα Στατιστικῆς καί Πιθανοτήτων

Στατιστική περιγραφή ἑνός πληθυσμοῦ. Πινακοποίηση καί γραφική παρουσίαση. Κατανομή συχνοτήτων. Χαρακτηριστικές τιμές μιᾶς κατανομῆς: ἀριθμητικός μέσος, τυπική ἀπόκλιση.

Πείραμα τύχης. Ἐνδεχόμενα καί οἱ μεταξύ τους πράξεις. Στατιστικός ὁρισμός τῆς πιθανότητας. Μαθηματικός ὁρισμός τῆς πιθανότητας. Προσθετική ἰδιότητα. Πιθανότητα ὑπό συνθήκη. Ἀνεξάρτητα ἐνδεχόμενα. Ἔννοια τυχαίας μεταβλητῆς. Κατανομή πιθανότητας μιᾶς διακριτῆς τυχαίας μεταβλητῆς. Διωνυμική κατανομή. Ὁμοιόμορφη κατανομή.

Τυχαῖοι ἀριθμοί. Δειγματοληψία. Ἐξαγωγή συμπερασμάτων.

6.- Ἠλεκτρονικοί ὑπολογιστές

Διαδικασία ἐπιλύσεως ἑνός προβλήματος: μαθηματική ἐπεξεργασία, προγραμματισμός, μηχανική ἐπίλυση. Διαγράμματα ροῆς. Ἁπλά παραδείγματα ἀπό τά Μαθηματικά καί τήν καθημερινή πρακτική. Ἠλεκτρονικός ὑπολογιστής. Βασικές λειτουργικές μονάδες. Γλῶσσες ΗΥ.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

(Μάθημα ἐπιλογῆς β΄ κύκλου)

(Ὧρες 4)

1.- Ἀναλυτική Γεωμετρία

Ὁ διανυσματικός χῶρος τῶν ἐλεύθερων διανυσμάτων τοῦ Ἐπιπέδου. Γραμμική ἀνεξαρτησία. Βάση τοῦ διανυσματικοῦ χώρου. Ὀρθοκανονικό σύστημα συντεταγμένων. Ἐσωτερικό γινόμενο διανυσμάτων. Ἰδιότητες.

Διανυσματική ἐξίσωση εὐθείας. Διάφορες μορφές ἐξισώσεων μιᾶς εὐθείας. Συντελεστής διευθύνσεως.

Συνθῆκες καθετότητας καί παραλληλίας.

Ἀλλαγή συστήματος συντεταγμένων.

Ἐξισώσεις κύκλου, ἐλλείψεως, ὑπερβολῆς, παραβολῆς.

2.- Γεωμετρικοί μετασχηματισμοί

Προσανατολισμένο ἐπίπεδο. Προσανατολισμένη γωνία. Βασικές ἰδιότητες.

Ἡ ἔννοια τοῦ μετασχηματισμοῦ. Εἴδη μετασχηματισμῶν (ἀμφιμονοσήμαντος, ταυτοτικός, ἐνελικτικός). Σύνθεση μετασχηματισμῶν. Μετασχηματισμοί τοῦ ἐπιπέδου: Μεταφορά, σύνθεση μεταφορῶν. Ὁμάδα μεταφορῶν.

Στροφή. Σύνθεση στροφῶν. Γινόμενα μεταφορῶν καί στροφῶν. Ἡ ὁμάδα τῶν ὁμόρροπων ἰσοτήτων.
Συμετρία ὡς πρός ἄξονα. Γινόμενα συμμετριῶν. Ἀντίρροπη ἰσότητα. Ὁμοιοθεσία. Ἡ ὁμάδα ὁμοιοθεσιῶν καί μεταφορῶν. Ὁμόρροπη καί ἀντόρροπη ὁμοιότητα.

3.- Γραμμικές ἀπεικονίσεις

Ἡ ἔννοια τῆς γραμμικῆς ἀπεικονίσεως καί ὁ ἀντίστοιχος πίνακας. Βασικές ἰδιότητες. Ὡς ἐφαρμογή νά δοθοῦν οἱ γραμμικοί μετασχηματισμοί στό ἐπίπεδο.

4.- Συμπληρωματικά θέματα Ἀναλύσεως

Ἀνάλυση ρητῆς παραστάσεως σέ ἁπλά κλάσματα.

Ἡ ἔννοια τῆς σειρᾶς. Σύγκλιση σειρᾶς. Κριτήρια συγκλίσεως σειρᾶς μέ θετικούς ὅρους.
Διάφορες ἐφαρμογές τῶν παραγώγων (ἐξίσωση ἐφαπτομένης καμπύλης β΄ βαθμοῦ, μέγιστα ἐλάχιστα).
Μελέτη τῶν ἀντίστροφων κυκλικῶν συναρτήσεων.
Θεώρημα ROLLE. Θεώρημα πεπερασμένων αὐξήσεων. Τύπος TAYLOR.
Ὁρισμένο ὁλοκλήρωμα. Θεμελιῶδες θεώρημα ὁλοκληρωτικοῦ λογισμοῦ. Μέθοδοι ὁλοκληρώσεως. Ἐφαρμογές στόν ὑπολογισμό ἐμβαδῶν, ὄγκων καί σέ ἁπλά παραδείγματα διαφορικῶν ἐξισώσεων μέ χωριζόμενες μεταβλητές.

Κ Ο Σ Μ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

("Ωρα 1)

Εἰσαγωγή: Οὐρανός, οὐράνια σώματα. Σύμπαν. Πρακτική, θεωρητική καί ἠθοπλαστική χρησιμότητα τῆς Ἀστρονομίας.

Τό Σύμπαν: Δομή καί ἔκταση τοῦ σύμπαντος. Ἦτος φωτός. Γαλαξίες καί μεσογαλαξιακή ὕλη· σύσταση καί μορφές γαλαξιῶν - ἀστέρες, νεφελώματα, μεσοαστρική ὕλη. Τοπική ὁμάδα γαλαξιῶν. Σχῆμα, μέγεθος, δομή καί περιστροφή τοῦ Γαλαξία μας. Τό ἡλιακό σύστημα καί ἡ γῆ μας.

Ἀστέρες καί ἀστρικά συστήματα: Λαμπρότητα καί πλῆθος ἀστέρων ὀπτικά μεγέθη ἀστέρων. Ἀστερισμοί. Οὐρανογραφία τῶν ἀστερισμῶν πού φαίνονται ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἀποστάσεις καί κινήσεις τῶν ἀστέρων ἀστρονομική μονάδα, παράλλαξη καί μονάδα παρσέκ. Ἀπόλυτο μέγεθος καί πραγματικές κινήσεις τῶν ἀστέρων. Φυσική κατάσταση καί φασματικοί τύποι τῶν ἀστέρων. Γίγαντες καί νάνοι ἀστέρες. Μεταβλητοί ἀστέρες καί ἐξέλιξη τῶν ἀστέρων· σχετικό φιάγραμμα. Ἀστρικά συστήματα. Διπλοί καί πολλαπλοί ἀστέρες. Σμήνη ἀστέρων.

Ἥλιος: Ἀπόσταση, μέγεθος, ἐνέργεια καί φυσική κατάσταση τοῦ ἥλιου. Λαμπρότητα τοῦ ἥλιου καί θεωρίες τῆς προέλευσης τῆς ἡλιακῆς ἐνέργειας. Ἡλιακές στιβάδες. Πυρήνας, φωτόσφαιρα, ἀτμόσφαιρα-χρωμόσφαιρα καί στέμμα- τοῦ ἥλιου. Ἡλιακό φάσμα. Φωτοσφαιρικοί σχηματισμοί καί φαινόμενα τῆς χρωμόσφαιρας. Κόκκοι, πυρσοί, κηλίδες· προεξοχές καί ἐκλάμψεις. Ἐπιδράσεις τοῦ ἥλιου πάνω στή

./.

Ἡλιακό σύστημα: Γεωκεντρικό καί ἡλιοκεντρικό σύστημα. Νόμοι τοῦ Κέπλερ καί τοῦ Νεύτωνα. Νόμος Μπόντε-Τίτιους. Συζυγίες, ἀποχές καί φάσεις τῶν πλανητῶν. Ἐσωτερικοί καί ἐξωτερικοί πλανῆτες. Περιγραφή τῆς ὄψης τῶν μεγάλων πλανητῶν καί τῶν δορυφόρων τους-καί τῶν μικρῶν πλανητῶν ἤ ἀστεροειδῶν;Κομῆτες· περιοδικοί καί μή περιοδικοί. Κομῆτες τοῦ BIELA καί τοῦ HALLEY. Διάττοντες ἀστέρες. Μετέωρα Ζωδιακό καί ἀντιζωδιακό φῶς.

Γῆ καί σελήνη: Σχῆμα, ἀτμόσφαιρα καί κινήσεις τῆς γῆς. Γεωγραφικές συντεταγμένες. Ἀποτελέσματα τῶν κινήσεων τῆς γῆς· ἐποχές τοῦ ἔτους, μετάπτωση, κλόνηση. Ἀπόσταση, κίνηση καί φυσική κατάσταση τῆς σελήνης· φάσεις καί μῆνες τῆς σελήνης. Θερμοκρασία καί ἐξέλιξή της. Ἐκλείψεις σελήνης καί ἡλίου. Παλίρροιες. Παλίρροια τοῦ Εὐρίπου.

Οὐράνια σφαῖρα: Σχῆμα καί χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ. Κατακόρυφος, κατακόρυφα ἐπίπεδα ἑνός τόπου· φυσικός καί αἰσθητός ὁρίζοντας. Ζενιθιο ἀπόσταση, ὕψος καί ἀζιμούθιο ἀστέρα. Ἄξονας τοῦ κόσμου καί οὐράνιος ἰσημερινός· ὡριαῖοι κύκλοι, οὐράνιος μεσημβρινός, μεσημβρινή γραμμή, ἄξων μεσημβρινοῦ καί κύρια σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα. Φαινόμενη περιστροφή τῆς οὐράνιας σφαίρας. Ἡμερήσιο καί νυχτερινό τόξο ἀστέρος καί μεσουρανήσεις ἀστέρων. Ἰδιότητες τοῦ οὐράνιου μεσημβρινοῦ. Ἀπόκλιση, πολική ἀπόσταση καί ὡριαία γωνία ἀστέρα. Ἐκλειπτική, λόξωση ἐκλειπτικῆς. Ἰσημερινά σημεῖα, ἡλιοστάσια, κόλουροι ἰσημερινοῦ. Ὀρθή ἀναφορά ἀστέρος καί οὐρανογραφικές συντεταγμένες.

Μέτρηση τοῦ χρόνου: Ἡμέρα, ἀστρική ἡμέρα, ἡλιακός χρόνος. Μέση ἡλιακή ἡμέρα, μέσος ἡλιακός χρόνος, ἀληθινή ἡλιακή ἡμέρα. Ἐξίσωση τοῦ χρόνου. Σχέση ὀρθῆς ἀναφορᾶς, ὡριαίας γωνίας καί ἀστρικοῦ χρόνου. Τοπικός καί παγκόσμιος χρόνος. Σύστημα ὡριαίων ἀτράκτων. Ἐπίσημη ὥρα. Ἀστρικό, τροπικό καί πολιτικό ἔτος. Ἰουλιανό Γρηγοριανό καί Νέο Παγκόσμιο ἡμερολόγιο. Ἡ ἑορτή τοῦ Πάσχα.

Κοσμογονία: Γένεση τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος. Πρωτοπλανητική θεωρία. Διαστολή καί ἡλικία τοῦ Σύμπαντος. Ἀρχή καί τέλος τοῦ σύμπαντος.

./.

'Αστρονομικά ὄργανα: Γνώμονας καί τηλεσκόπιο. Διοπτρικά καί κατοπτρικά τηλεσκόπια. Τηλεσκόπια Σμίτ. Ραδιοτηλεσκόπια. Τά μεγαλύτερα τηλεσκόπια τοῦ κόσμου.

'Αστροναυτική: Κίνηση τεχνητῶν δορυφόρων. Ταχύτητα διαφυγῆς. Οἱ τρεῖς κοσμικές ταχύτητες. Τοποθέτηση δορυφόρου σέ τροχιά. Ἔρευνες μέ τεχνητούς δορυφόρους καί διαστημόπλοια. Διαστημόπλοια πρός τή σελήνη καί τούς πλανῆτες. Διαπλανητικά ταξείδια.

ΦΥΣΙΚΗ (κορμοῦ)

(Ὧρες 2)

Περιοδικά φαινόμενα

Ταλαντώσεις

'Αρμονική ταλάντωση καί ἐξίσωσή της. 'Απλό ἐκκρεμές. Φυσικό ἐκκρεμές. Σύνθεση ἁρμονικῶν ταλαντώσεων. 'Ελεύθερες καί ἐξαναγκασμένες ταλαντώσεις. Συντονισμός.

Κυματική

Κύματα. 'Εγκάρσια καί διαμήκη κύματα. Διάδοση τῶν κυμάτων στά ἐλαστικά μέσα. Περίθλαση καί συμβολή κυμάτων. Στάσιμα κύματα. 'Ενέργεια κύματος.

'Ακουστική

Κυματική φύση τοῦ ἤχου, παραγωγή καί διάδοσή του. Ταχύτητα διαδόσεως τοῦ ἠχητικοῦ κύματος. 'Ανάκλαση, διάθλαση, συμβολή καί περίθλαση τοῦ ἤχου. Φυσιολογικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῶν ἤχων (ὕψος, ἔνταση, χροιά). 'Υπέρηχοι. Μουσικοί ἤχοι. Πηγές μουσικῶν ἤχων (χορδές, ἠχητικοί σωλῆνες).

Φυσική ὀπτική

Θεωρίες γιά τή φύση τοῦ φωτός. Συμβολή, περίθλαση. Φάσματα ἐκπομπῆς καί ἀπορροφήσεως. Πόλωση τοῦ φωτός. Φθορισμός καί φωσφορισμός. Χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ.

'Ηλεκτρισμός

Ἐπαγωγική τάση καί ἐπαγωγικά ρεύματα. Τρόποι παραγωγῆς τους. Νόμος τῆς ἐπαγωγῆς. Νόμος τοῦ LENZ. 'Αμοιβαία ἐπαγωγή καί αὐτεπαγωγή. Ἐπαγωγικό πηνίο τοῦ RUHMKORFF. 'Εναλλασσόμενο ρεῦμα: 'Εναλ-

λασσόμενη τάση. Ἐξίσωση τοῦ ἐναλλασσόμενου ρεύματος. Ἐνεργός ἔνταση καί ἐνεργός τάση. Ἐνέργεια καί ἰσχύς τοῦ ἐναλλασσόμενου ρεύματος. Ὁ νόμος τοῦ OHM σέ κύκλωμα ἐναλλασσόμενου ρεύματος μέ ὁμική ἀντίσταση. Τριφασική τάση καί τριφασικό ρεῦμα. Παραγωγή καί μεταβίβαση ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας. Ἠλεκτρικές μηχανές (γεννήτριες, κινητῆρες).

Ἠλεκτρική ἀγωγιμότητα

Ἠλεκτρονική ἀγωγιμότητα τῶν στερεῶν. Ἀγωγιμότητα ἡμιαγωγῶν. Ἀγωγιμότητα ἀερίων. Ἠλεκτρικές ἐκκενώσεις σέ μένα ἀέρια. Καθοδικές καί διαυλικές ἀκτίνες. Ἠλεκτρικές ἐκκενώσεις μέσα στήν ἀτμόσφαιρα.

Ἀγωγιμότητα στό κενό

Θερμική ἐκπομπή ἠλεκτρονίων. Δίοδη ἠλεκτρονική λυχνία. Σωλήνας BRAWN. Ἀκτίνες "X". Τρίοδη ἠλεκτρονική λυχνία. Φωτοηλεκτρικό φαινόμενο. Φωτοκύτταρο, ἐφαρμογές. Κρυσταλλοδίοδος. Ἀνόρθωση ἐναλλασσομένου ρεύματος. Κρυσταλλοτρίοδος. Φωτοστοιχεῖα. Θερμοηλεκτρικό φαινόμενο, ἐφαρμογές.

Ἠλεκτρομαγνητικά κύματα

Ἠλεκτρικές ταλαντώσεις καί παραγωγή τους. Ἐπαγωγική συζεύξη κυκλωμάτων. Συντονισμός. Ἐκπομπή ἠλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων, ἐφαρμογές στίς τηλεπικοινωνίες.

Ἀτομική καί πυρηνική Φυσική

Ἀπό τή θεωρία τῆς σχετικότητας: Μεταβολή τῆς μάζας μαζί μέ τήν ταχύτητα, ἰσοδυναμία μάζας ἐνέργειας.

Ἀτομική θεωρία τοῦ Δημοκρίτου. Δομή τοῦ ἀτόμου. Στοιχειώδης μελέτη τοῦ ἀτόμου τοῦ ὑδρογόνου καί στοιχειώδης ἑρμηνεία τῆς ἐκπομπῆς ἀκτινοβολιῶν ἀπό τό ἄτομο.

Ἰσότοποι καί ἰσοβαρεῖς πυρῆνες. Ἔλλειμμα μάζας καί ἐνέργεια συνδέσεως. Φυσική ραδιενέργεια. Τό ποζιτρόνιο. Ἐξήγηση τῆς ἐκπομπῆς ἀκτινοβολιῶν τοῦ πυρῆνα. Νόμος τῆς ραδιενέργειας. Βιολογικά ἀποτελέσματα τῶν πυρηνικῶν ἀκτινοβολιῶν. Ἔνταση ραδιενεργοῦς πηγῆς. Τεχνητή ραδιενέργεια. Σχάση τοῦ πυρήνα τοῦ οὐρανίου 235, ἁλυσιδωτή ἀντίδραση, πυρηνικός ἀντιδραστήρας. Ἐφαρμογές τῶν τεχνητῶν ραδιοϊσ[illegible] τόπων. Κοσμικές ἀκτίνες.

ΦΥΣΙΚΗ
(Μάθημα Ἐπιλογῆς Β' Κύκλου)
(Ὧρες 2)

1.- Ἀπό τίς Ταλαντώσεις

Ἀντιστρεπτό ἐκκρεμές. Ἀνάλυση περιοδικῆς κινήσεως (κατά FOURIER). Συζευγμένες ταλαντώσεις. Στροβοσκοπική μέθοδος παρατηρήσεως.

2.- Ἀπό τήν κυματική

Ἀρχή τοῦ HUYGENS καί ἑρμηνεία μ' αὐτή τῆς περιθλάσεως, ἀνακλάσεως, διαθλάσεως καί συμβολῆς τῶν κυμάτων.

3.- Ἀπό τήν ἀκουστική

Φαινόμενο DOPPLER. Μουσικές κλίμακες. Διαστήματα. Ράβδοι. Διαπασών. Ἠχοληψία καί ἀναπαραγωγή τοῦ ἤχου. Χρήση τοῦ ἠλεκτρονικοῦ παλμογράφου γιά τή μελέτη τῶν ἤχων.

4.- Ἀπό τή φυσική ὀπτική

Πόλωση καί διπλή διάθλαση. Νόμος τοῦ BREWSTER. Νόμος τοῦ MALUS. Πολωτικές συσκευές. Στροφή τοῦ ἐπιπέδου πολώσεως, ὀπτικῶς ἐνεργά σώματα.

Ἀκτινοβολία διαπύρου σώματος. Τό "μαῦρο" (μέλαν) σῶμα. Ἰσανότητα ἐκπομπῆς καί ἀπορροφήσεως. Νόμος τοῦ KIRCHHOFF. Νόμος τοῦ STEFAN-BOLTZMAN. Νόμος τοῦ WIEN.

5.- Ἀπό τόν ἠλεκτρισμό-Μαγνητισμό

Ἔνταση τοῦ ἐπαγωγικοῦ ρεύματος καί δημιουργία ἐπαγωγικῆς τάσεως. Ρεύματα FOUCAULT. Ἐνέργεια τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου. Μαγνητόφωνο, ἠλεκτρομαγνητική ἀναπαραγωγή τοῦ ἤχου (πικ-ἄπ). Ἀνυσματική παράσταση τῶν ἐναλλασσόμενων μεγεθῶν καί τῆς συνισταμένης τους, διαφορά φάσεως. Σύνθεση ἀντίστασης (παράστασή της μέ ἀνύσματα). Συντονισμός, συντελεστής ἰσχύος. Ξηρός ἀνορθωτής. Φαινόμενο PELTIER καί σχέση του μέ τό θερμοηλεκτρικό φαινόμενο. Πιεζοηλεκτρισμός. Μορφές ἀγωγιμότητας τῶν ἀερίων. Γήινο ἠλεκτρικό πεδίο. Φωτοπολλαπλασιαστής. Ἀρχή τοῦ ἠλεκτρονικοῦ μικροσκοπίου. Φθίνουσες

καί ἀμείωτες ἠλεκτρικές ταλαντώσεις. Ραντάρ. Ραδιοαστρονομία.

6.- Ἀπό τήν ἀτομική καί πυρηνική Φσική

Φάσμα ἐκπομπῆς τοῦ ἀτόμου τοῦ ὑδρογόνου. Κβαντικοί ἀριθμοί. LASER. Φασματογράφος μαζῶν. Ἀρχή τῆς ἀβεβαιότητας. Σπίν τοῦ ἠλεκτρονίου. Ἀρχή τοῦ PAULI. Πειραματική μέθοδος ἀνιχνεύσεως σωματίων. Θάλαμος ἰονισμοῦ. Θάλαμος WILSON. Θάλαμος φυσαλίδων. Ἀπαριθμητής σπινθηρισμῶν. Ὀπτικές μέθοδοι. Φαινόμενο COMPTON. Ὑλικά κύματα. Δοσιμετρία. Σύντηξη πυρήνων. Ἐφαρμογές. Ἠλιακή ἐνέργεια. Ἐπιταχυντές. Μεσόνια, νουκλεόνια, ὑπερόνια.

ΧΗΜΕΙΑ (Ἀφρμώ)
(Ὥρα 1)

Γενικό μέρος

Ὀργανική Χημεία καί ὀργανικές ἐνώσεις. Προέλευση καί διάδοση τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων. Σύντομη ἀνασκόπηση τῆς ὀργανικῆς Χημείας. Σύσταση καί χημική ἀνάλυση τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων.
Ἀνίχνευση τοῦ ἄνθρακα, τοῦ ὑδρογόνου καί τοῦ ἀζώτου. Προσδιορισμός τοῦ ἄνθρακα, ὑδρογόνου, ἀζώτου καί ὀξυγόνου. Εὕρεση τῆς ἑκατοστιαίας συστάσεως ὀργανικῆς ἐνώσεως. Εὕρεση τοῦ ἐμπειρικοῦ τύπου, τοῦ μοριακοῦ βάρους καί τοῦ μοριακοῦ τύπου μιᾶς ὀργανικῆς ἐνώσεως.
Κατάταξη τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων, ὁμόλογες σειρές.
Ὀνοματολογία τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων.
Ἰσομέρειες τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων. Πολυμέρεια. Τά διάφορα εἴδη τῶν ὀργανικῶν ἀντιδράσεων (ὑποκατάσταση, προσθήκη, ἀπόσπαση, ἐξουδετέρωση, ὀξειδοαναγωγή).

Εἰδικό μέρος

Γενικά γιά τούς κορεσμένους ὑδρογονάνθρακες. Προέλευση, παρασκευές, ἰδιότητες, χρήσεις. Μεθάνιο. Αἰθάνιο. Φωταέριο. πετρέλαιο, βενζίνη.
Πετροχημικά
Ἀκόρεστοι ὑδρογονάνθρακες μέ ἕνα διπλό δεσμό. Αἰθυλένιο. Ἀκόρεστοι ὑδρογονάνθρακες μέ ἕνα τριπλό δεσμό. Ἀκετυλένιο. Ἀκόρεστοι ὑδρογονάνθρακες μέ δύο διπλούς δεσμούς. Καουτσούκ-γουταπέρκα.
Ἀλκοόλες (γενικά). Κορεσμένες μονοσθενεῖς ἀλκοόλες. Μεθανόλη. Αἰθανόλη.

Ζυμώσεις, ἔνζυμα. Ἀλκοολοῦχα ποτά, φωτιστικό οἰνόπνευμα. Πολυσθενεῖς ἀλκοόλες: γλυκερίνη, νιτρογλυκερίνη. Αἰθέρες. Διαιθυλικός αἰθέρας.

Ἀλδεΰδες καί κετόνες (περιληπτικά).

Καρβονικά ὀξέα (λιπαρά ὀξέα). Μυρμηκικό ὀξύ. Ὀξικό ὀξύ. Στεατικό ὀξύ, παλμητικό ὀξύ, ἐλαϊκό ὀξύ.

Λίπη καί ἔλαια. Σαπούνια.

Ἀμινοξέα, πρωτεΐνες (περιληπτικά). Ὑδατάνθρακες: Ἁπλᾶ σάκχαρα, γλυκόζη, φρουκτόζη. Δισάκχαρίτες: καλαμοσάκχαρο, μαλτόζη, γαλακτοσάκχαρο. Πολυσακχαρίτες: ἄμυλο, γλυκογόνο, ἰνουλίνη, κυτταρίνη, ἑστέρες κυτταρίνης. Χαρτί.

Κυκλικές καί ἀρωματικές ἑνώσεις.

Ἐξήγηση τοῦ ἀρωματικοῦ δακτυλίου. Τό μόριο τοῦ βενζολίου. Λιθανθρακόπισσα.

Ἀρωματικοί ὑδρογονάνθρακες: Βενζόλιο, τολουόλιο, ναφθαλίνιο, ἀνθρακένιο, νιτροπαράγωγα.

Βιταμίνες, ὁρμόνες, ἔνζυμα. Χημειοθεραπεία. Ἀλκαλοειδή (σύντομα).

ΧΗΜΕΙΑ (ἐπιλογῆς)
(Μάθημα ἐπιλογῆς Θ' κύκλου)
(Ὥρα 1)

Γενικό μέρος

Ἠλεκτρονική δομή τοῦ ἄνθρακα καί δεσμοί πού σχηματίζει. Αἰτία τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ὀργανικῶν ἑνώσεων σέ σχέση μέ τίς ἀνόργανες καί διαφορές τους ἀπ' αὐτές. Ἀνίχνευση τοῦ θείου καί τῶν ἁλογόνων στίς ὀργανικές ἑνώσεις. Ὑπολογισμός τῆς συστάσεως μιᾶς ὀργανικῆς ἑνώσεως ὕστερα ἀπό τά δεδομένα τῆς ἀναλύσεως καί εὕρεση τοῦ ἐμπειρικοῦ καί μοριακοῦ τύπου.

Συστηματική μελέτη τῶν γενικῶν ἐμπειρικῶν τύπων: 1) μονοπαράγωγων τῶν κορεσμένων ὑδρογονανθράκων, 2) τῶν ἀκόρεστων ὑδρογονανθράκων καί τῶν ἑνώσεων πού προκύπτουν θεωρητικά ἀπό αὐτούς καί 3) πολυπαράγωγων τῶν κορεσμένων ὑδρογονανθράκων μέ ὅμοιους ὑποκαταστάτες.

Συστηματικότερη ἐξέταση τῆς ὀνοματολογίας τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων μέ τό σύστημα ΙΥΠΑC καί μέ ἄλλους τρόπους ὀνομασίας. Συστηματική ἐξέταση τῶν ἰσομερῶν στίς διάφορες ὁμόλογες σειρές. Πολυμερισμός προσθήκης, συμπολυμερισμός καί πολυμερισμός συμπυκνώσεως.

Εἰδικό μέρος

Μελέτη τοῦ μορίου τοῦ Μεθανίου: Δεσμοί, ἐνδομοριακές ἀποστάσεις καί στερεοχημεία. Συστηματικότερη μελέτη τῶν ἀκόρεστων ὑδρογονανθράκων. Ἐξέταση τοῦ μορίου τοῦ αἰθυλενίου, φύση τοῦ διπλοῦ δεσμοῦ, στερεοχημεία, στερεοϊσομέρεια. Ἐξέταση τοῦ μορίου τοῦ ἀκετυλενίου, φύση τοῦ τριπλοῦ δεσμοῦ, στερεοχημεία. Προσθήκη 1.4 καί πολυμερισμός στά ἀλκαδιένια. Στερεοχημεία στό καουτσούκ καί στή γουταπέρκα.

Συστηματικότερη ἐξέταση τῶν ἀλκοολῶν ὅσον ἀφορᾶ τίς ὀξειδώσεις τους ἀπό διάφορα ὀξειδωτικά μέσα, τήν ἀφυδάτωση καί τήν ἀντίδραση ἀλογονοφορμίου. Ἀλκυλανογονίδια, ἀντιδραστήρια GRIGNARD. Πολυαλογονίδια: χλωροφόρμιο, ἰωδοφόρμιο, τετραχλωράνθρακας.

Φορμαλδεΰδη, ἀκεταλδεΰδη, ἀκετόνη καί χλωράλη. Ἀκόρεστα ὀξέα: ἀκρυλικό καί μεθακρυλικό ὀξύ. Δικαρβονικά ὀξέα, ὀξαλικό ὀξύ.

Γενικά γιά τούς ἑστέρες. Ἑστεροποίηση, μελέτη τῆς ἀποδόσεως καί τῆς ταχύτητας ἀντιδράσεως.

Συνθετικά ἀπορρυπαντικά. Ἀμίνες, οὐρία.

Πολυπαράγωγα μέ διαφορετικές χαρακτηριστικές ὁμάδες, ὀνοματολογία, ἰσομέρειες. Ὑδροξυοξέα: γαλακτικό, τρυγικό καί κιτρικό ὀξύ. Ἀμφολυτικός χαρακτήρας ἀμινοξέων.

Σάκχαρα. Κυκλική σύνταξη τῶν σακχάρων, γλυκοζίτες, γλυκοζιτικός δεσμός. Διζακχαρίτες πού δίνουν ἀναγωγή καί διζακχαρίτες πού δέν δίνουν ἀναγωγή. Διαφορά ἀμύλου καί κυτταρίνης (α΄ καί β΄ γλυκοζιτικός δεσμός).

'Ομόλογες σειρές, ὀνοματολογία καί ἰσομέρειες ἀρωματικῶν ἐνώσεων.
'Αρωματική ὑποκατάσταση. 'Αρωματικές ἀλκοόλες καί φαινόλες. 'Αρωματικές ἀλδεΰδες καί ὀξέα: Βενζαλδεΰδη, βενζοϊκό ὀξύ, σαλικυλικό ὀξύ.
'Ανιλίνη, χρώματα ἀνιλίνης. 'Υφαντικές ὕλες.

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ
(Ὧρα 1)

1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωρίσματα τῶν ἔμβιων ὄντων.

2.- ΤΟ ΚΥΤΤΑΡΟ: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

'Οξειδοαναγωγές καί ἐνέργεια.
Τό ΑΤΡ
Τά Ἔνζυμα
'Η Κυτταρική θεωρία: Τό κύτταρο ὡς ἐλάχιστη μονάδα τῆς ζωῆς.
Περιγραφή τοῦ κυττάρου
'Εξωτερικές καί ἐσωτερικές μεμβράνες
'Η φωτοσύνθεση
'Η ἀναπνοή
'Ο πυρήνας τοῦ κυττάρου καί τά χρωματοσώματα
Τά νουκλεϊνικά ὀξέα
'Η μίτωση
'Η σύνθεση τῶν πρωτεϊνῶν
Τό προκαρυωτικό κύτταρο
Οἱ ἰοί

3.- ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τά πειράματα τοῦ Παστέρ
Τρόποι ἀναπαραγωγῆς
Τό σωματικό καί τό γεννητικό πλάσμα
Ἡ μείωση καί ἡ γονιμοποίηση
'Η ἱστορία τῶν γεννητικῶν κυττάρων

./.

Προσχηματισμός καί ἐπιγένεση
Ποικιλομορφία στούς πληθυσμούς καί κληρονομικότητα
'Ιδιότητες πού κληρονομοῦνται
Νόμοι τοῦ Μέντελ
Γονότυπος καί φαινότυπος
Κληρονομικότητα καί περιβάλλον
Διυβριδισμός
Γόνος μέ τρεῖς ἀλληλόμορφους: 'Ομάδες αἵματος ΑΒΟ
'Η κληρονομικότητα τοῦ φύλου
Γόνοι καί χρωματοσώματα
Φυλοσύνδετη κληρονομικότητα
Γόνοι καί DNA
'Η διαφοροποίηση
'Η Μετάλλαξη

4.- Η ΕΞΕΛΙΞΗ

Εἴδη ζωντανῶν ὀργανισμῶν πού ὑπάρχουν. Ταξινόμηση
'Η ἔννοια τοῦ εἴδους
'Η τυπολογική καί ἐξελικτική σκοπιά
'Ενδείξεις γιά τήν ἐξέλιξη: τά ἀπολιθώματα
'Ομόλογα, ἀνάλογα καί ὑπολειμματικά ὄργανα
'Απόψεις γιά τήν ὀντογένεση
'Ενδείξεις ἀπό τή γεωγραφική κατανομή τῶν εἰδῶν
'Αποδείξεις ἀπό τή βιοχημεία
'Η περίπτωση τῶν γλάρων: ὅταν ἕνα εἶδος χωρίζεται στά δύο
'Η προσαρμογή
Λαμάρκ καί Ντάρβιν
'Η νεοδαρβινική ἤ συνθετική θεωρία
'Αναγένεση καί κλαδογένεση
'Η βελτίωση

5.- ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Οἰκολογία: ἡ μελέτη τοῦ ὀργανισμοῦ σέ σχέση μέ τό περιβάλλον του.
Οἱ ἄλλοι ὀργανισμοί τοῦ ἴδιου εἴδους: ὁ πληθυσμός
Σχέσεις μεταξύ ὀργανισμῶν διαφορετικῶν εἰδῶν

Θήραμα, θηρευτής καί ἁλυσίδες τροφῆς
Οἰκολογική φωλιά – Νόμος τοῦ Γκάουζε
Οἰκοσυστήματα τοῦ νεροῦ καί τῆς στεριᾶς
Ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος
Ἡ ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὑποβάθμιση τῶν οἰκοσυστημάτων καί ἡ προστασία τῆς φύσεως στή χώρα μας.

Α Γ Γ Λ Ι Κ Α
(Ὧρες 2)

1.– Προφορά: Εἶναι ἀπαραίτητες οἱ ἀσκήσεις φωνολογίας καί προφορᾶς, ὅπως καί στίς προηγούμενες τάξεις· τώρα ἐπισημαίνονται οἱ τυχόν ἐλλείψεις καί συμπληρώνονται.

2.– Ἀνάγνωση: Γίνεται ἀπό συλλογή κατάλληλων ἀναγνωσμάτων, ἀναφερομένων στήν κοινωνική καί πνευματική ζωή, ἤ ἀποσπασμάτων ἤ αὐτοτελῶν ἐκλεκτῶν πεζογραφημάτων ἤ ποιημάτων κλασικῶν καί νεώτερων συγγραφέων ἄγγλων ἤ ἀμερικανῶν. Εἶναι δυνατό νά χρησιμοποιηθοῦν καί ἀναγνώσματα ἀπό βιβλία ἐπιστημονικά γιά νά ἐξοικειώνονται οἱ μαθητές στή χρήση εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν ὅρων. Ἐνδείκνυται καί ἡ μέθοδος σιωπηρῆς ἀνάγνωσης. Συνολικό λεξιλόγιο 3000–3500 λέξεων.

3.– Γραμματική καί σύνταξη: Γίνεται ἐπανάληψη κι ἐμπέδωση τῶν στοιχείων πού διδάχτηκαν στίς προηγούμενες τάξεις, συμπλήρωση πιθανῶν ἐλλείψεων καί ἄσκηση στά σημεῖα ἐκεῖνα, ὅπου διαπιστώνονται ἀδυναμίες τῶν μαθητῶν.

4.– Προφορικές ἀσκήσεις: Παρουσίαση ἐπίκαιρων γεγονότων καί συζήτηση γι' αὐτά ὅσο περισσότερο εἶναι δυνατό ἡ συζήτηση ὅλη νά γίνεται στά ἀγγλικά.

5.– Γραπτές ἀσκήσεις: Ὅπως καί στήν προηγούμενη τάξη γίνονται ἀσκήσεις μέ βάση σύνολα λέξεων συγγενικῶν ὡς πρός τήν ἐτυμολογία ἤ τό νόημα· ζητεῖται ἀπό τούς μαθητές ἡ σύνθεση φράσεων, προτάσεων ἁπλῶν καί σύνθετων, παραγράφων.

Ἐκθέσεις: Ζητεῖται ἀπό τούς μαθητές ἡ συγγραφή μικρῶν ἐκθέσεων 100–150 λέξεων μέ ποικίλα θέματα: ἀπόδοση περιεχομένου

ποιου χώρου, ἐπιστολή μέ συγκεκριμένο θέμα.

7.- Μετάφραση: Γίνεται συστηματική προσπάθεια μετάφρασης, κυρίως ἀπό τά ἀγγλικά στά ἑλληνικά καί μέ κύριο στόχο τή συνειδητοποίηση τῆς διαφορᾶς πού ὑπάρχει στή δομή τῶν δύο γλωσσῶν, ὥστε οἱ μαθητές νά φθάνουν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ σπουδή τῆς ξένης γλώσσας ἀπαιτεῖ προσπάθεια καί σοβαρότητα γιά τή διείσδυση στή δομή της καί στόν τρόπο πού σκέπτονται ἐκεῖνοι πού τή μιλοῦν ὡς μητρική.

Ὡς πρός ὅλες τίς πτυχές του τό πρόγραμμα τῆς γ' λυκείου ἔχει χαρακτήρα ἀνακεφαλαιωτικό καί συμπληρωματικό τῶν ὅσων οἱ μαθητές διδάχτηκαν τά προηγούμενα χρόνια.

ΓΑΛΛΙΚΑ

(Ὧρες 2)

1.- Προφορά. Ἀσκήσεις φωνολογίας καί προφορᾶς λέξεων καί φράσεων ἐξακολουθοῦν νά γίνονται ὅπως καί στήν προηγούμενη τάξη. Ἐπίσης πρέπει νά ἐπαναλαμβάνονται ἀσκήσεις σχετικές μέ τή δομή τῆς γλώσσας μέ "ὑποδειγματικές" φράσεις καί μέ τήν ἀρτικατάσταση ὅρων τῆς προτάσεως, τήν ἀλλαγή τῶν χρόνων τῶν ρημάτων, τή μετατροπή ἀρνητικῶν προτάσεων σέ καταφατικές κτλ.

2.- Ἀνάγνωση κειμένων. Θά γίνεται ἀνάγνωση ἀποσπασμάτων ἀπό ἐκτενέστερα κείμενα ἤ σύντομων αὐτοτελῶν διηγημάτων, ὥστε νά προάγεται ἡ μεθοδική γνώση καί διδασκαλία τῆς γαλλικῆς γλώσσας καί τοῦ γαλλικοῦ πολιτισμοῦ. Γιά τό σκοπό αὐτό κρίνεται κατάλληλη ἡ ἀνάγνωση ἔργων, ὅπως ἔχουν ἤ μέ προσεκτική ἁπλούστευση, τῶν ἑξῆς συγγραφέων:

MOLIERE, LA FONTAINE, BA. PASCAL, J.J. ROUSSEAU, J. MICHELET, CH. MONTESQUIEU, G. FLAUBERT, STENDHAL, GUY DE MAUPASSANT, P. CLAUDEL, A. CAMUS, CH. PECUY, P. VALERY, G. DUHAMEL, A. MAUROIS, F. MAURIAC, J. ANOUILH, S. EXUPERY, A. MALREAUX, CH. BAUDELAIRE, A. FRANCE, P. BOURGET, G. BERNANOS καί J. BAINVILLE (λεξιλόγιο 3.000 λέξεων). Θά ἀκολουθήσει σύγκριση τῆς γαλλικῆς λογοτεχνίας μέ τή νεοελληνική καί διαπίστωση τῆς ἐπιδράσεως τῆς πρώτης στή δεύτερη.

3.- Γραμματική καί Συντακτικό. Θά ἐπαναληφθεῖ ἡ διδασκαλία τῶν γραμματικῶν καί συντακτικῶν φαινομένων πού δέν ἔχουν ἐμπεδωθεῖ ἱκανοποιητικά καί θά συμπληρωθεῖ μέ βάση τά λογοτεχνήματα τῆς προηγούμενης παραγράφου. Νά μελετηθοῦν σημαντικές λεπτομέρειες π.χ. ἡ συστηματική καί ὀρθή χρήση τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων, ἡ σύνταξη τῶν ἀπροσώπων ρημάτων, οἱ ἀόριστες καί ἀναφορικές ἀντωνυμίες κτλ.

4.- Προφορικές ἀσκήσεις. Κατά τή συνομιλία, νά γίνονται συζητήσεις, δραματοποιήσεις, σύντομες ὀλιγόλεπτες προφορικές ἐκθέσεις μέ θέματα πού ἐνδιαφέρουν τούς μαθητές τῆς Γ' Λυκείου. Νά ἀσκοῦνται οἱ μαθητές στή χρήση τῶν γαλλισμῶν καί τῆς ὁρολογίας τῶν ἐπιστημῶν πού τούς ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερα.

5.- Γραπτές ἐκθέσεις. Νά γράφονται ἀπό τούς μαθητές ἐπιστολές, σύντομα βιογραφικά σημειώματα, νά συμπληρώνονται ἔντυπα διάφορων ὑπηρεσιῶν, νά συντάσσονται αἰτήσεις, μικρές περιγραφές κτλ., πού τό συνολικό κείμενό τους δέν θά περιλαμβάνει πάνω ἀπό 120 λέξεις. Νά ἀποφεύγονται θέματα πού δέν ἔχουν σχέση μέ τήν ὕλη πού διδάχθηκε.

6.- Μετάφραση. Θά γίνουν τουλάχιστο 10 ἀσκήσεις στή μετάφραση ἑλληνικοῦ κειμένου στά γαλλικά.

7.- Ὀρθογραφία. Ὁ καθηγητής θά προετοιμάζει σύντομο κείμενο μέ βάση τά κείμενα πού ἔχουν διδαχθεῖ καί θά τό ὑπαγορεύει στούς μαθητές. Ἡ ἄσκηση αὐτή, πού μόνο ἄν ἐξετάζεται προσεκτικά ἔχει διδακτικό ἀποτέλεσμα, νά γίνεται μιά φορά τήν ἑβδομάδα.

Ὁπωσδήποτε στά πρῶτα μαθήματα τοῦ σχολικοῦ ἔτους θά γίνεται προσεκτική ἐπανάληψη τῆς ὕλης πού διδάχθηκε στίς προηγούμενες τάξεις, μέ σκοπό νά διαπιστωθεῖ τό ἐπίπεδο τῆς τάξεως, ὁ βαθμός κατά τόν ὁποῖο ἐμπεδώθηκαν καί διατηροῦνται στή μνήμη τῶν μαθητῶν τά

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ - Κ.Ε.Ε.

ὅσα ἔχουν διδαχθεῖ καί ἡ ἀνάγκη συμπληρώσεως τῶν κενῶν πού παρουσιάζουν οἱ μαθητές στό λεξιλόγιο, τή γραμματική καί τή σύνταξη.

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

(Ὧρες 3)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Τμήματα ἀρρένων

1.- Παιδαγωγική Γυμναστική: Ἐλεύθερες ἀσκήσεις συνθετότερης μορφῆς μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.

2.- Ἀσκήσεις στό ἔδαφος καί τά στρώματα: Συνδυασμοί κυβιστήσεων, ἀνακυβιστήσεων ἐμπρός καί πίσω μέ κατακόρυφες ἀναστροφές, χειροβαδίσεις, συνδυασμοί ἁλμάτων μέ στήριξη τῶν χεριῶν, κυβιστήσεως καί ἅλματα μέ στήριξη τῆς κεφαλῆς, συνεχή περιστροφικά ἅλματα ἐμπρός μέ στήριξη στά χέρια καί τό κεφάλι, συνεχή ἅλματα πίσω μέ στήριξη στά χέρια (FLICK-FLACK), περιστροφικό ἅλμα πίσω χωρίς στήριξη τῶν χεριῶν (SALTO).

3.- Ἐφαρμοσμένα ἅλματα δυσκολότερης μορφῆς στά πλινθία: Κυβιστήσεις μέ χέρια καί χωρίς χέρια, κυβιστήσεις μέχρησιμοποίηση δύο πλινθίων (τό κεφάλι θά εἰσέρχεται στό διάκενο τῶν πλινθίων) μέ βοήθεια ἤ δίχως βοήθεια τῶν χεριῶν. Ἐπίσης περιστροφικό ἅλμα στό ἕνα ἤ στά δύο πλινθία μέ τά χέρια ἤ χωρίς αὐτά. Κυβιστήσεις καί ἅλματα μέ τή βοήθεια τῶν χεριῶν στά δύο πλινθία σέ σχῆμα Τ. Μέ τό πλινθίο τοποθετημένο στό πλάτος περιστροφικά ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν, ἤ τῆς κεφαλῆς ἤ χωρίς χέρια. Περιστροφικό ἅλμα μέ ἀναπτέρωση, κυβίστηση στό στρῶμα, ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν μέ μειωμένο ὕψος τοῦ πλινθίου σέ τρία μέρη. Πάντοτε χρησιμοποιοῦνται δύο βοηθοί καί συγκεκριμένα αὐτός πού ἐκτελεῖ τό ἅλμα παίρνει τή θέση τοῦ βοηθοῦ καί στή συνέχεια ὅλοι οἱ μαθητές ἐκτελοῦν καί βοηθοῦν.

4.- Ἐνόργανες ἀσκήσεις στά σχοινάκια, τίς δουβλές, τά μονόζυγα καί δίζυγα: Ἐξαρτήσεις, ἕλξεις, κατακόρυφες ἀναστροφές, ὄρθιες στη-

./.

ρίξεις, δυναμικές ἀναβάσεις ἤ μέ αἰωρήσεις, χειροβαδίσεις πλάγιες ἤ ἀπό τήν ὕπτια ἐξάρτηση μέ λαβές, 1η, 2η, 3η, στά μονόζυγα, ἐξαρτήσεις μέ τίς τρεῖς λαβές, αἰωρήσεις μέ ἀρχική ἔλξη, γωνιώσεις καί ἀναβάσεις στήν ὁριζόντια δοκό (ΚΙΡ ἤ ἑλβετική). Ἀπό ἐκεῖ ἀνακυβίστηση, αἰώρηση, ἀνάβαση μέ διαπέραση τοῦ ἑνός ἤ καί τῶν δύο σκελῶν, κάθισμα στόν ὁριζόντιο ἄξονα, ἀπό ἐκεῖ, καθισμένοι στό μέσο τῶν μηρῶν, πτώση ἐμπρός ἤ πίσω περιστροφικά, αἰώρηση, ἀνάβαση, ἀνακυβίστηση, προσγείωση ἐμπρός, εἰσαγωγή βαθμιαία στό γιγάνταιώρημα.

Δίζυγο: Μέ φορά ἐξάρτηση ὑπομάλης, αἰώρηση, περιστροφή μέ τεντωμένο σῶμα, ἀλλαγή μετώπου, ἀνάβαση μέ αἰώρηση (ΚΙΡ), στήριξη στούς βραχίονες, αἰώρηση μέ τεντωμένο σῶμα, ἡ λεκάνη θά προωθεῖται ἐμπρός καί τό σαγόνι θά ἔρχεται πρός τό στῆθος, δηλαδή χωρίς γωνίωση στήν αἰώρηση. Ἀπό ἐκεῖ προοδευτικά στήν κατακόρυφη ἀναστροφή μέ αἰώρηση, πλάγια κατάβαση, ἀνάβαση μέ αἰώρηση (ΚΙΡ) καί αἰώρηση ἐμπρός, ὅταν τά πόδια ἔρχονται πίσω πάλμη τῶν βραχιόνων καί ὅταν ἔρχονται ἐμπρός βάση. Ὅλες οἱ ἀσκήσεις μέ δύο βοηθούς καί μέ τήν ἐποπτεία τοῦ καθηγητῆ.

5.- Ἀσκήσεις μέ βάρη: Πιέσεις, ὠθήσεις, βαθιά καθίσματα καί ἀπό τήν ἀπροστασία βαθμιαῖα μέ ὅλα τά βάρη καί στό πάνω μέρος τοῦ πλινθίου ἀπό τήν ὕπτια θέση, ὅταν δέν ὑπάρχει πάγκος. Ἀσκήσεις μέ ἁλτῆρες μέ ἀναπηδήσεις ἤ μέ τροχαδάκι.

6.- Ἀθλοπαιδιές, Ποδόσφαιρα, Καλαθόσφαιρα, Ποδόσφαιρο, Χειρόσφαιρα: Τεχνική ἀνάλυση, τακτική καί στρατηγική ἀγώνων, συνδυασμοί, ἐλιγμοί, μεταβιβάσεις, ἐπίθεση, ἄμυνα, προπόνηση.

7.- Κλασικός ἀθλητισμός:

- Δρόμος ταχύτητας 100 καί 400 μέτρων.
- Δρόμος παρατεταμένης ταχύτητας 800 μέτρων.
- Δρόμος ἀντοχῆς 3000 μέτρων.
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα.
- Δρόμος 110 μέτρων μέ ἐμπόδια ὕψους 91,4 ἑκατοστά.
- Ἅλμα σέ μῆκος (τεχνική ἐκτατικοῦ, συσπειρωτικοῦ ἤ ἐναέριου βηματισμοῦ (ψαλίδι).

- Ἅλμα τριπλοῦν (τεχνική δρομέων, κοινή τεχνική καί τεχνική δύο βραχιόνων).

- Ἅλμα σέ ὕψος (τεχνική διασκελισμοῦ κοιλιακῆς περιφορᾶς (STRADDLE).

- Ἅλμα μέ κοντάρι (τεχνική μεταλλικοῦ κοντοῦ. Ἐάν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα, καί τεχνική πλαστικοῦ κοντοῦ).

- Σφαιροβολία (σφαῖρα 5 χιλιογράμμων-νεώτερη τεχνική OBRIEN).

- Δισκοβολία (δίσκος 1 1/2 χιλιόγραμμο, βαθμιαία κατάληξη στή στροφή 1 3/4).

- Ἀκοντισμός (ἀκόντιο 800 γραμμαρίων, βελτιωμένος φινλανδικός ἤ εὐρωπαϊκός τρόπος ρίψεως).

- Ἑλληνική δισκοβολία μέ δίσκο ἴδιου βάρους καί προαιρετικά λιθοβολία μέ λίθο 4 χιλιογράμμων.

- Δρόμος σέ ἀνώμαλο ἔδαφος 3000 μέτρων.

8.- Κολύμβηση:

- Πρόσθια, ὕπτια καί ἐλεύθερη κολύμβηση 100 μέτρων.

- Πεταλούδα 50 μέτρων.

- Σκυταλοδρομία 4 X 50 μέτρα μεικτή (ὕπτια, πρόσθια, πεταλούδα, ἐλεύθερη).

- Σκυταλοδρομία 4 X 100 μέτρα ἐλεύθερη.

- Καταδύσεις ἀπό ἀναπηδητήριο τριῶν (3) μέτρων.

- Ὑδατοσφαίριση.

- Ναυαγοσωστική: λαβές διασώσεως, μεταφορά πνιγομένου καί ἐφαρμογή τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

9.- Ἑλληνικοί χοροί:

Καλαματιανός, τσάμικος καί οἱ τοπικοί χοροί τῆς περιοχῆς τοῦ Λυκείου.

Τμήματα Θηλέων

1.- Παιδαγωγική Γυμναστική: ἐλεύθερες ἀσκήσεις συνθετότερης μορφῆς μέ κινησιολογική βάση τό ρυθμό.

2.- Ἀσκήσεις μέ φορητά ὄργανα: μέ κορίνες, ἐλαστικές μπάλες,

στεφάνια, σχοινάκια κτλ.

3.- Ἀσκήσεις στό ἔδαφος καί τά στρώματα: συνδυασμοί κυβιστήσεων, ἀνακυβιστήσεων ἐμπρός καί πίσω μέ κατακόρυφες ἀναστροφές, χειροβαδίσεις, συνδυασμοί ἁλμάτων μέ στήριξη τῶν χεριῶν, κυβιστήσεις καί ἅλματα μέ στήριξη τῆς κεφαλῆς, συνεχή περιστροφικά ἅλματα ἐμπρός μέ στήριξη στά χέρια καί τό κεφάλι, συνεχή ἅλματα πίσω μέ στήριξη στά χέρια (FLICK-FLACK).

4.- Ἐφαρμοσμένα ἅλματα δυσκολότερης μορφῆς στά πλινθία: κυβιστήσεις μέ τά χέρια καί χωρίς χέρια, κυβιστήσεις μέ χρησιμοποίηση δύο πλινθίων (τό κεφάλι θά εἰσέρχεται στά διάκενο τῶν πλινθίων) μέ βοήθεια ἤ δίχως βοήθεια τῶν χεριῶν. Ἐπίσης περιστροφικά ἅλματα στό ἕνα ἤ στά δύο πλινθία μέ τά χέρια ἤ χωρίς αὐτά. Περιστροφικά ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν καί τῆς κεφαλῆς (τό πλινθίο τοποθετημένο στό πλάτος). Ἅλματα μέ στήριξη τῶν χεριῶν μέ μειωμένο ὕψος τοῦ πλινθίου σέ τρία μέρη.

Πάντοτε χρησιμοποιοῦνται δύο βοηθοί καί συγκεκριμένα αὐτή πού ἐκτελεῖ τό ἅλμα παίρνει τή θέση τῆς βοηθοῦ καί στή συνέχεια ὅλες οἱ μαθήτριες ἐκτελοῦν καί βοηθοῦν.

5.- Ἐνόργανες ἀσκήσεις στά πολύζυγα, τίς δοκούς ἰσορροπίας, στό χαμηλό μονόζυγο καί τό γυναικεῖο δίζυγο: ἐξαρτήσεις, ἄρσεις, ἰσορροπίες, βαδίσεις στή δοκό μέ αἰώρηση τῶν σκελῶν σέ κάμψη ἤ τεντωμένο, κυβιστήσεις, ἀνακυβιστήσεις μέ βοηθούς. Στό γυναικεῖο δίζυγο ἡμιεδραία θέση στή κάτω δοκό, λαβή τῆς ἄνω δοκοῦ μέ τό δεξί χέρι καί τῆς κάτω μέ τό ἀριστερό, γωνίωση τῶν σκελῶν στό διάκενο τῶν δοκῶν καί ἀπό ἐκεῖ ἀντίθετη ἡμιεδραία θέση, λαβή ἄνω μέ τό ἀριστερό χέρι καί κάτω μέ τό δεξί καί πάλι γωνίωση καί ἀπό ἐκεῖ προσγείωση μέ ἀντίθετο μέτωπο.

6.- Ἀθλοπαιδιές, Πετόσφαιρα, Καλαθόσφαιρα, Χειρόσφαιρα: Τεχνική ἀνάλυση, τακτική καί στρατηγική ἀγώνων, συνδυασμοί, ἐλιγμοί, μεταβιβάσεις, ἐπίθεση, ἄμυνα, προπόνηση.

./.

7.- Κλασικός ἀθλητισμός

- Δρόμος ταχύτητας 100 μέτρων.
- Δρόμος ἡμιαντοχῆς 600 μέτρων.
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα.
- Δρόμος 80 μέτρων μέ ἐμπόδια ὕψους 76,2 ἑκ.
- Ἅλμα σέ μῆκος (τεχνική ἐκτατικοῦ, συσπειρωτικοῦ ἤ ἐναέριου διασκελισμοῦ, φαλίδι).
- Ἅλμα σέ ὕψος (τεχνική διασκελισμοῦ κοιλιακῆς περιφορᾶς STRADDLE).
- Σφαιροβολία (σφαῖρα 4 χιλιογράμμων, νεώτερη τεχνική UBRIEN).
- Δισκοβολία (Δίσκος ἑνός χιλιογράμμου, βαθμιαία κατάληξη στή στροφή 1 3/4).
- Ἀκοντισμός (ἀκόντιο 600 γραμμαρίων, βελτιωμένος φινλανδικός ἤ εὐρωπαϊκός τρόπος ρίψεως).
- Δρόμος σέ ἀνώμαλο ἔδαφος 1000 μέτρων.

8.- Κολύμβηση:

- Πρόσθια, ὕπτια καί ἐλεύθερη 100 μέτρων.
- Πεταλούδα 50 μέτρων.
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 50 μέτρα μεικτή (ὕπτια, πρόσθια, πεταλούδα, ἐλεύθερη).
- Σκυταλοδρομία 4 Χ 100 μέτρα ἐλεύθερη.
- Καταδύσεις ἀπό ἀναπηδητήριο τριῶν (3) μέτρων.
- Ναυαγοσωστική: λαβές διασώσεως, μεταφορά πνιγομένου καί ἐφαρμογή τεχνητῆς ἀναπνοῆς.

9.- Ἑλληνικοί χοροί:

Καλαματιανός, τσάμικος, κρητικός, κερκυραϊκός καί οἱ τοπικοί χοροί τῆς περιοχῆς τοῦ Λυκείου.

Η συζήτηση γιά τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως: "Αἰτήματα διάφορων σχολείων γιά παρεκκλίσεις ἀπό τό ὡρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας" ἀναβλήθηκε γιά ἄλλη συνεδρίαση.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Μιν. Βαρουχάκης

Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 132

Σήμερα 20 Δεκεμβρίου 1978, ημέρα Τετάρτη καί ὥρα 10.30' πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Λεωφόρους 2, Ἀθήνα) μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Παγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β'Ι. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ν. Βαρουχάκης Γ. Γρατσέας, Ν. Παπαδόπουλος, ὁ εἰδικός Σύμβουλος κ. Ι. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ . Φαΐσκος Δ. Τσιπαΐδης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος, χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ κ.κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί εἶχε ἄδεια, Κ. Κατσιμάνης καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α : 1. Γραπτές Πανελλήνιες ἐξετάσεις στά μαθήματα ἐπιλογῆς. Β' Λυκείου

Θ Ε Μ Α: 2.- Προκηρύξεις Ἱστορίας (ἐπιλογῆς) Β'καί Γ'Λυκείου Εἰσηγητές ὁ κ. Φ. Βῶρος, Σύμβουλος Β'.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ συζήτηση γιά τό 1ο θέμα: "Γραπτές Πανελλήνιες ἐξετάσεις στά μαθήματα ἐπιλογῆς Β' Λυκείου ἀναβλήθηκε.

./.

Θ Ε Μ Α: 2ο.- Προκηρύξεις Ἱστορίας (ἐπιλογῆς) Β΄καί Γ΄Λυκείου.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Φ. Θῶρος, Σύμβουλος Β΄, ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ γιά τή συγγραφή βιβλίου Ἱστορίας (ἐπιλογῆς) γιά τή β΄τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

1. Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά ὑπηρετήσει τούς στόχους τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος (ΦΕΚ 198, τεῦχος Α, 23-11-78, σελ. 1866).

2. Τό βιβλίο αὐτό πρόκειται νά διδαχθεῖ σέ 50-54 διδακτικές ὧρες ἀπό τίς ὁποῖες σκόπιμο φαίνεται νά διατεθοῦν 25 γιά τό Α΄μέρος τοῦ προγράμματος, 10 γιά τό Β΄καί 15 γιά τό Γ΄. Γιά κάθε διδακτική ὥρα θεωροῦνται ἀρκετές 2-3 σελίδες (36 στίχων, 60 διαστημάτων) προκειμένου γιά τό Α΄μέρος τοῦ προγράμματος καί 3-4 προκειμένου γιά τά μέρη Β΄καί Γ΄. Διευκρινίζεται ὅτι κατά τή συγγραφή τῶν μερῶν Α΄καί Β΄καλό εἶναι νά ἀποφεύγεται ὁ φόρτος ὀνομάτων καί νά δίνεται ἔμφαση στό περιεχόμενο κάθε θέματος μέ ὅλη τή δυνατή σαφήνεια καί μέ παράθεση τῶν ἀναγκαίων παραδειγμάτων.

3. Στό Α΄μέρος τοῦ βιβλίου οἱ συγγραφεῖς θά ἐκθέσουν τά κύρια προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ Ἱστορικός ἀπό τή στιγμή πού ἐπιλέγει κάποιο θέμα νά ἐρευνήσει (π.χ. τήν Ἑλληνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821) ὡς τήν ὥρα πού συνθέτει τό σχετικό ἀφηγηματικό κείμενο, τό ὁποῖο ἀνταποκρίνεται στήν Ἱστορική ἀλήθεια (π.χ. ἀναζήτηση τοῦ Ἱστορικοῦ ὑλικοῦ, ἐπιλογή, ταξινόμηση τῶν πηγῶν, κριτική καί ἀξιοπιστία καί ἀξιολόγηση τῶν πηγῶν, ἑρμηνεία τῶν πηγῶν καί τῆς Ἱστορικῆς ζωῆς, τελική σύνθεση, ἀξιολογικές κρίσεις καί χρήση τους στή συγγραφή, τεκμηρίωση τῆς συγγραφῆς, ἀντικειμενικότητα τῆς ὅλης ἀφήγησης κλπ.).

β. Ἀπό τή σπουδή τῶν Ἱστορικῶν γεγονότων ἄγεται ὁ Ἱστορικός στό ἐρώτημα ποιοί παράγοντες δημιουργοῦν ἤ ἐπηρεάζουν τήν Ἱστορική ζωή τῶν κοινωνιῶν (φυσικό περιβάλλον, κοινωνικές συνθῆκες, μεγάλες προσωπικότητες, οἰκονομική ὀργάνωση, κρατικοί ἤ ἄλλοι θεσμοί κλπ), ἄν οἱ παράγοντες αὐτοί δροῦν καθοριστικά καί ἀποτελοῦν κάποιος χωριστά ἤ συνθέτουν ὅλοι μαζί "ἀναγκαιότητα" Ἱστορική, ἄν ἐκφράζονται μέ νόμους ἐλαστικούς ἤ αὐστηρούς.

γ. Ἡ ἀνάλυση τῶν ἐννοιῶν "πολιτισμός","τομεῖς πολιτισμοῦ", καί Ἱστορία πολιτισμοῦ" ἀκόμη εἶναι νά πάρει τροπή ἔκταση ὅση εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν κατανόηση τῶν ὅρων αὐτῶν ὅπως χρησιμοποιοῦνται σέ ὅλους σχεδόν τούς τομεῖς τῆς σχολικῆς παιδείας.

./.

Παραδείγματα πρόσφορα από τή γνωστή στά σχολικά έγχειρίδια Ιστορία είναι απαραίτητα γιά γλαφυρή καί κατανοητή πραγμάτευση καί τών τριών κεφαλαίων τού μέρους Α'. Ώς πρός τή σειρά τών κεφαλαίων 1 καί 2 μποροῦν οί συγγραφεῖς νά ἀκολουθήσουν ὅ,τι βρίσκουν προσφορότερο γιά τή δική τους ἔκθεση.

4. Προκειμένου γιά τό Β' μέρος τού βιβλίου διευκρινίζεται ὅτι τά 4 κεφάλαιά του δέ θά περιλάβουν ὕλη πού ἔχει ἤδη περιληφθεῖ στό βασικό βιβλίο "κορμοῦ" ('Ιστορία Ρωμαϊκή Βυζαντινή), ἀλλά μποροῦν νά δώσουν μιά συνθετική θεώρηση θεμάτων ὅπως:

α. Διοικητικοί θεσμοί, ἐμπόριο, γενικότερα οἰκονομική ζωή στό Βυζάντιο.

β. 'Αμοιβαῖες ἤ μονομερεῖς πολιτιστικές προσφορές στίς σχέσεις Βυζαντίου καί σλαβικῶν λαῶν.

γ. Αἰσθητική ἑρμηνεία (ἴσως καί βιοθεωρητική) τῆς βυζαντινῆς τέχνης (ἡ Ιστορία της θά θεωρηθεῖ δεδομένη, μπορεῖ νά γίνεται ἀναφορά στά σχετικά κεφάλαια τού βασικοῦ βιβλίου, "κορμοῦ").

δ. Κρατική ἀντίληψη τού Βυζαντίου καί ἡ ἀντίστοιχη ἐξωτερική πολιτική του.

5. Τά κείμενα- πηγές Βυζαντινῆς Ιστορίας καί τῶν σταυροφοριῶν νά ἐπιλεγοῦν μέ τά ἀκόλουθα (τουλάχιστο) κριτήρια:

α. Ὅτι δέν ἔχουν ἀνθολογηθεῖ γιά τό βασικό βιβλίο ("κορμοῦ"),

β. Ὅτι φωτίζουν θέματα Ιστορικά πού θίγονται στό βιβλίο "κορμοῦ",

γ. Ὅτι ἀναφέρονται μέ σαφήνεια καί ἴσως γλαφυρότητα σέ θέματα γενικά καί κατανοητά ἀπό μή εἰδικούς.

δ. Ὅτι θίγουν κάποια ἐνδιαφέρουσα πτυχή τῆς βυζαντινῆς ζωῆς (οἰκονομία, κοινωνική ὀργάνωση, ἀντίληψη ζωῆς, πολιτισμικές σχέσεις, διπλωματικές σχέσεις, ἀντίληψη νομοθεσίας καί δικαιοσύνης, κίνητρα τῶν σταυροφόρων καί τῆς ἡγεσίας τους, σύγχρονες περιγραφές δραματικῶν περιστατικῶν (κλπ.). Δέν πρέπει νά ἀποκλεισθεῖ τά ἐπιλεγόμενα κείμενα - πηγές νά βρίσκονται σέ κάποια ἀντιστοιχία πρός θέματα τού μέρους Β (ὁπότε θά γίνεται καί ἀμοιβαία παραπομπή).

Εἶναι δυνατό καί σκόπιμο δυό κείμενα- πηγές νά ἀναφέρονται στό ἴδιο θέμα ἀπό διαφορετική σκοπιά.

Τά ἐπιλεγόμενα ἀποσπάσματα (ἤ ζεύγη ἤ ὁμάδες ἀποσπασμάτων) μέ τά ἀντίστοιχα εἰσαγωγικά σημειώματα (πού θά κατατοπίζουν τούς μαθητές- πιθανότατα μέ ἀναφορά καί στό βασικό βιβλίο "κορμοῦ" - γιά τό θέμα καί τό Ιστορικό του πλαίσιο) σωστό εἶναι: (1)

νά διαρθρώνονται σέ θεματικούς κύκλους (π.χ. τό αἴτημα γιά Ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν κατά τό 15ο αἰ., ἡ Ἅλωση τῆς Κωνσταντινούπολης τό 1453, τά κίνητρα ἤ τά ἀποτελέσματα τῶν σταυροφοριῶν κλπ), (2) νά ἔχουν ἔκταση ἀντίστοιχη πρός 1 ἤ 2 διδακτικές ἑνότητες (βλέπε παρ. 2), (3) νά εἶναι (τά ἀποσπάσματα) μεταφρασμένα ἤ μεταγλωττισμένα στή "νεοελληνική".

6. Συνολική ἔκταση τοῦ βιβλίου ὑπολογίζεται σέ 140 - 170 σελίδες (36 στίχων, 60 διαστημάτων), ὅπου περιλαμβάνονται καί τά εἰσαγωγικά σημειώματα τῶν "κειμένων- πηγῶν". Πέρα ἀπό τό ὅριο αὐτό ἀριθμοῦνται πίνακες περιεχομένων κεφαλαίων, ὀνομάτων, ἴσως καί θεμάτων, καθώς καί πρόσφορη εἰκονογράφηση- πού θά συνδέεται πάντα μέ τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου καί μπορεῖ νά ἔχει ἔκταση ὡς τό 1/4 τοῦ ὅλου βιβλίου.

7. Ὀφείλουν οἱ συγγραφεῖς: (α) σέ χωριστό σημεῖωμα νά ἀναγράψουν τή βασική βιβλιογραφία τους καί (β) νά ὑποβάλουν 6 ἀντίγραφα (ὄχι χειρόγραφα) τῆς ἐργασίας τους ὡς τήν 31-5-1979 στήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΜΕ, Ἑρμοῦ 15).

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ γιά τή συγγραφή βιβλίου Ἱστορίας (ἐπιλογῆς) γιά τήν γ' τάξη τοῦ Γενικοῦ Λυκείου.

1. Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ διευκόλυνση γιά τήν πραγματοποίηση τῶν στόχων τοῦ ἀντίστοιχου ἀναλυτικοῦ προγράμματος (τοῦ ὁποίου ἀντίγραφο μποροῦν νά ζητοῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀπό τήν ἁρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου, Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων, Ἑρμοῦ 15, κτλ).

2. Εἰδικότερα, οἱ συγγραφεῖς (καί συλλογεῖς - σχολιαστές τῶν κειμένων-πηγῶν) ὀφείλουν νά ἔχουν ὑπόψη ὅτι:

α. Τό βιβλίο θά διδαχθεῖ σέ 50-54 διδακτικές ὧρες καί γιά κάθε ὥρα θεωροῦνται ἀρκετές 3-4 σελίδες κειμένου (36 στίχων, 60 διαστημάτων) προκειμένου γιά τά κεφάλαια 1 καί 2 τοῦ βιβλίου καί 4-5 σελίδες προκειμένου γιά τά κεφάλαια 3 καί 4, πού ἀναφέρονται στήν ἑλληνική Ἱστορία καί τίς πηγές της. Στόν ἀριθμό τῶν σελίδων ὑπολογίζονται τά κείμενα-πηγές, τά ἀπαραίτητα εἰσαγωγικά σημειώματα (πού θά τοποθετοῦν τά ἀποσπαστικά κείμενα μέσα στά Ἱστορικά τους πλαίσια, ὥστε νά εἶναι κατανοητά) καί- ὅπου εἶναι ἀναγκαῖα- κάποια ἑρμηνευτικά σχόλια. Ἡ συνολική ἔκταση τοῦ βιβλίου ὑπολογίζεται σέ 190-220 σελίδες. Πέρα ἀπό τό ὅριο αὐτό ἀριθμοῦνται μόνο οἱ πίνακες περιεχομένων, ὀνομάτων, ἐννοιῶν - πραγμάτων καί εἰκονογράφηση πρόσφορη (πού θά σχετίζεται πάντα μέ τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου). Ἡ εἰκονογράφηση θά σχετίζεται μέ τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου,

οἱ εἰκόνες θά συνοδεύονται ἀπό διευκρινιστικούς ὑπότιτλους καί εἶναι δυνατό νά καλύψουν ἔκταση ὡς 60 σελίδες.

β. Γιά τό κεφάλαιο 1 θά διατεθοῦν 15 διδακτικές ὧρες (ἄρα σελίδες 45-60), γιά τό κεφ. 2 (πού ἐδῶ μᾶς ἐνδιαφέρει κυριότατα ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς κατά τή διδασκαλία τοῦ ἑπόμενου κεφαλαίου) θά διατεθοῦν 5 διδακτικές ὧρες (ἄρα σελίδες 15-20), γιά τά κεφάλαια 3 καί 4 θά διατεθοῦν οἱ ὑπόλοιπες 30 διδακτικές ὧρες (σελ. 120-150).

3. Βασικές ἀρχές γιά τήν ἐπιλογή τῶν κειμένων καί τή δομή τοῦ ἔργου:

α. Ἡ ἐπιλογή τῶν κειμένων νά γίνει μέ τή σκέψη ὅτι αὐτά προορίζονται ὄχι γιά εἰδικούς μελετητές, ἀλλά γιά μαθητές μέ τίς εὔλογες ἀνησυχίες τῆς ἡλικίας τους καί μέ κάποια γεῦση μεθοδολογίας καί ἑρμηνείας τῆς Ἱστορίας, τήν ὁποία ἔχουν λάβει τόν προηγούμενο χρόνο.

β. Τά κείμενα-πηγές ἐπιλέγονται καί κατατάσσονται κατά θεματικούς κύκλους (π.χ. παιδεία καί φωτισμός τοῦ Γένους, ἐσωτερική πολιτική, ἐξωτερική πολιτική, οἰκονομικά τοῦ Ἀγῶνα κτλ.).

γ. Τά κείμενα τῶν κεφ. 3-4 (ἰδιαίτερα) ὡς σύνολο πρέπει νά ἀντιπροσωπεύουν τά κύρια προβλήματα τῆς ἐποχῆς καί σέ κάθε θεματικό κύκλο νά ἀντιπροσωπεύουν τίς κύριες - ἴσως ἀντιφερόμενες - ἀπόψεις γιά τό ἴδιο θέμα (π.χ. γιά τήν παιδεία τοῦ Γένους: στροφή πρός τήν Ἀρχαιότητα ἤ τό σύγχρονο κόσμο).

δ) Τό κεφάλαιο 2 ἐνδιαφέρει κυρίως ὡς προενημέρωση τῶν μαθητῶν γιά τήν κατανόηση τοῦ ἑπομένου, μολονότι βέβαια θά γίνει σαφής διάκριση τῶν διαφορῶν τῶν δύο ρευμάτων (σπουδή τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καί τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ ὡς πρός τούς στόχους καί τό περιεχόμενο).

ε. Οἱ συγγραφεῖς - συλλογεῖς ὀφείλουν νά χρησιμοποιήσουν τίς πιό ἔγκυρες ἐκδόσεις κειμένων-πηγῶν τῆς Ἱστορίας.

στ. Τόσο στά ἐπιλεγόμενα κείμενα ὅσο καί στά εἰσαγωγικά σημειώματα (καί στά σχόλια, ὅπου ὑπάρχουν) καί στίς ἀφηγηματικές σελίδες ὀφείλουν οἱ συγγραφεῖς νά ἔχουν σταθερά ὑπόψη ὅτι ὁ φόρτος ὀνομάτων καί χρονολογιῶν δέ διευκολύνει τή διδασκαλία καί τή μάθηση· στόχος οὐσιαστικός εἶναι τό περιεχόμενο. (Προκειμένου πάντως γιά τά παρατιθέμενα κείμενα διευκρινίζεται ὅτι οἱ μαθητές δέ θά κληθοῦν νά τά ἀπομνημονεύσουν ἀλλά νά ἐκθέσουν μέ σαφήνεια καί πληρότητα τό περιεχόμενό τους, νά συζητήσουν τόν προβληματισμό τους μέσα στό κλίμα τῆς ἐποχῆς καί μέ βάση τό εἰσαγω-

γικό σημείωμα καί τά συναφή κείμενα τοῦ ἴδιου κύκλου κειμένων).

4. Οἱ συγγραφεῖς ὀφείλουν νά ὑποβάλουν 6 ἀντίγραφα (ὄχι χειρόγραφα) τῆς ἐργασίας τους (μία μόνο σειρά τοῦ εἰκονογραφικοῦ ὑλικοῦ) στήν ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων, Ἑρμοῦ 15, Ἀθήνα). Ὀφείλουν νά ἐπισυνδέψουν καί σημείωμα μέ τήν κυριότερη βιβλιογραφία πού χρησιμοποίησαν.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 133/1978

Σήμερα 21 Δεκεμβρίου 1978, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 8.30΄πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν ἄίθουσα συνεδριάσεών του (Λεωχάρους 2, Ἀθήνα), μέ πρόεδρο τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιο Πάγκαλο.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Σύμβουλοι Β΄ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Δ. Σακκᾶς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Γρατσέας, ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ κ. Ἰ. Σκορδίλης καί οἱ Εἰσηγητές κ.κ. Κ. Κατσιμάνης, Λ. Ἀδαμόπουλος καί Στ. Παπασημακόπουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος καθηγήτρια Παρασκευή Παπαδημητρίου πού ὑπηρετεῖ μέ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ.

Δέν παρεβρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ κ. Ἠλ. Σπυρόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί εἶχε ἄδεια, ὁ κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί ἦταν στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί οἱ κ.κ. Κ. Φούσκας, Δ. Τομπαΐδης καί Β. Θεοδωρακόπουλος, Εἰσηγητές, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Γραπτές πανελλήνιες ἐξετάσεις Β΄ Λυκείου στά μαθήματα ἐπιλογῆς.

ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο: "Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως" τοῦ Δ. Φωτιάδη. Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Φ. Βῶρος, Γ. Γρατσέας, Σύμβουλοι Β΄ καί Κ. Φούσκας, Εἰσηγητής.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀναστάσιος Πάγκαλος εἰσήγαγε γιά συζήτηση τό θέμα: "Γραπτές πανελλήνιες ἐξετάσεις Β΄ Λυκείου στά μαθήματα ἐπιλογῆς". Στή συνέχεια ἔγιναν εἰσηγήσεις γιά κάθε μάθημα, ἀκολούθησε συζήτηση καί τελικά τό Τμῆμα κατέληξε στίς ἀκόλουθες προτάσεις:

Α΄ Μαθήματα α΄ κύκλου

1.- Ἀρχαία Ἑλληνική γλῶσσα καί Γραμματεία - (Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης, Σύμβουλος Β΄)

Οἱ μαθητές θά ἐξετάζονται:

α) Σέ 8-10 στίχους διδαγμένου κειμένου, πού θά τούς δίνεται (δέ θά ὑπαγορεύεται). Ἀπ' αὐτό τό κείμενο θά τούς ζητεῖται μόνο ἡ μετάφρασή του.

β) Σέ 8-10 στίχους ἀπό ἀδίδακτο πεζό κείμενο τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, τό ὁποῖο θά ὑπαγορεύεται. Αὐτοῦ τοῦ κειμένου θά ζητεῖται ἡ μετάφρασή του καί θά ἐλέγχεται ἡ ὀρθογραφία του.

γ) Σέ τέσσερις (4) παρατηρήσεις, ἀπό τίς ὁποῖες οἱ δυό θά ἀναφέρονται στό διδαγμένο καί οἱ ἄλλες **δυό** στό ἀδίδακτο. Ἀπό τίς δυό πρῶτες ἡ μιά θά εἶναι σχετική μέ τό ἰδεολογικό περιεχόμενο τοῦ διδαγμένου κειμένου ἤ μέ τά πρόσωπά του καί ἡ ἄλλη πού θά ἀναφέρεται ἐπίσης στό διδαγμένο θά εἶναι γραμματολογική. Ἀπό τίς δυό δεύτερες πού θά ἀναφέρονται στό ἀδίδακτο ἡ μία θά εἶναι γραμματική καί ἡ ἄλλη συντακτική. Οἱ τύποι ἤ οἱ προτάσεις στίς ὁποῖες θά ἀναφέρονται οἱ δυό αὐτές παρατηρήσεις θά ἀναγράφονται στόν πίνακα ἤ θά δίνονται στούς μαθητές σέ πολυγραφημένο φύλλο, ὥστε νά γνωρίζουν τή σωστή γραφή τους.

Βαθμολογία

1.- Μετάφραση τοῦ διδαγμένου 1-5

2.- Μετάφραση τοῦ ἀδιδάκτου καί ὀρθογραφία τοῦ ἀρχαίου κειμένου 1-7

3.- Παρατηρήσεις (ἡ καθεμιά 0-2 βαθμούς) 1-8

./.

Οἱ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης καί Φ. Βῶρος, Σύμβουλοι Β΄, ὑποστήριξαν ὅτι πρέπει νά δίνεται καί τό ἀδίδακτο κείμενο καί νά μήν ὑπαγορεύεται.

2.- Λατινικά - (Εἰσηγητής ὁ κ. Ἰ. Ἀρβανίτης)

α) Κείμενο διδαγμένο καθ' ὑπαγόρευση ἐκτάσεως 8-10 στίχων.

β) Παρατηρήσεις τέσσερις (4) ἀπό τίς ὁποῖες τρεῖς (3) γραμματικές καί μία (1) συντακτική, ἡ ὁποία νά εἶναι ἁπλή καί ἀνάλογη μέ 3 γνωστά στοιχεῖα ἀπό τήν ἀρχαία ἑλληνική σύνταξη.

Βαθμολογία

α) Κείμενο: ὀρθογραφία καί μετάφρασή του	1-10
β) Παρατηρήσεις (4 Χ 0-2 1/2)	1-10

3.- Ἔκθεση - (Εἰσηγητής ὁ κ. Δ. Σακκᾶς)

Γιά τήν ἔκθεση νά ἰσχύουν γενικά οἱ ὁδηγίες πού παρέχονται στόν "Ὁδηγό γιά τήν εἰσαγωγή στίς ἀνώτατες καί ἀνώτερες σχολές" καί ἰδιαίτερα τά ἀκόλουθα:

1.- Νά δίνεται στούς μαθητές θέμα διατυπωμένο στή νεοελληνική γλώσσα σχετικό μέ προβλήματα πού ἀπασχολοῦν ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τόν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας καί νά ζητεῖται νά ἐκφράσουν γραπτῶς τίς ἀπόψεις τους γι' αὐτά.

2.- Τό θέμα νά εἶναι ἀνάλογο μέ τό ἐπίπεδο μαθητῶν Β΄ τάξεως Λυκείου.

3.- Νά μή δίνονται γιά ἀνάπτυξη θέματα ἐξειδικευμένα, γιατί ἡ ἐξέταση δέν ἀποσκοπεῖ στήν ἐξακρίβωση τῆς εἰδικῆς προετοιμασίας τοῦ μαθητῆ γιά μιά σχολή ἤ ἕνα ἐπάγγελμα, ἀλλά στή διαπίστωση τῆς πνευματικῆς του καταρτίσεως καί τῶν δυνατοτήτων πού ἔχει γιά προβληματισμό. Δέν πρέπει ἐπίσης νά δίνονται θέματα μέ πολύ εὐρύ ἤ ἀόριστο περιεχόμενο (π.χ. ἡ ἐλευθερία, ἡ πειθαρχία κτλ).

4.- Ἀφοῦ ἀποκλείονται τά θέματα τῆς ἐξειδικεύσεως, τό ἴδιο θέμα μπορεῖ νά δίδεται σ' ὅλους τούς μαθητές, ὅποιος καί ἄν εἶναι ὁ τύπος τοῦ σχολείου τοθ.

./.

5.- Ἡ ἔκθεση εἶναι πολυδιάστατη πνευματική ἐνέργεια καί ἐπομένως κατά τή διόρθωση καί τή βαθμολόγησή της πρέπει νά ἀξιολογεῖται ἀπό πολλές ἀπόψεις. Θά ἐκτιμῶνται ἡ γλωσσική πληρότητα, ὁ πλοῦτος καί ἡ διάρθρωση τῶν ἰδεῶν, ἡ λογική ἀκολουθία τῶν νοημάτων, ἡ σαφήνεια στήν ἔκθεση τοῦ περιεχομένου κτλ.

3.- Ἱστορία

Ὁ Σύμβουλος Β΄ κ. Φ. Βῶρος, εἰσηγήθηκε τά ἀκόλουθα:

1.- Τό ἀντικείμενο διδάσκεται διδακτικές ὧρες 2+2· ἰσομερής προτείνω νά εἶναι καί ἡ ἐξέταση· συγκεκριμένα, νά δίνονται στούς μαθητές 2 θέματα ἀπό τήν ὕλη τοῦ "κορμοῦ" (Ἱστορία Ρωμαϊκή-Βυζαντινή) καί 2 θέματα ἀπό τήν ὕλη "ἐπιλογῆς".

2.- Τά θέματα ὡς σύνολο νά ἐπιλέγονται καί νά διατυπώνονται ἔτσι ὥστε νά εἶναι δυνατή ἄνετη ἀπάντηση σ' αὐτά μέσα σέ δύο ὧρες (μέ βάση τήν ὕλη τῶν σχολικῶν βιβλίων.

Εἰδικότερα: (α) Μέ τά θέματα ἀπό τήν ὕλη "κορμοῦ" νά ἐλέγχεται ἡ οἰκείωση τῶν ἐξεταζομένων μέ τήν ὕλη πού ἔχουν διδαχθεῖ ἀλλά καί ἡ ἱκανότητά τους νά κρίνουν γεγονότα, πρόσωπα, θεσμούς, καταστάσεις, γιά τά ὁποῖα ὁ λόγος. (β) Μέ τά ἐρωτήματα ἀπό τήν ὕλη τῆς "ἐπιλογῆς" (τά ὁποῖα καί ὡς πρός τή διατύπωσή τους πρέπει νά ἔχουν σαφή ἀναφορά στά συγκεκριμένα κεφάλαια τοῦ βιβλίου) (1) ἐλέγχεται κατά πόσο οἱ ἐξεταζόμενοι ἔχουν κατανοήσει τό ζήτημα (π.χ. τό νόημα τῆς "ἱστορικῆς αἰτιότητας" ἤ τό ρόλο τῆς προσωπικότητας στήν ἱστορία ἤ τή σημασία ἄλλων παραγόντων) καί εἶναι ἱκανοί νά τό ἐκθέσουν μέ σαφήνεια καί πληρότητα καί (2) ζητεῖται ἀπό τούς ἐξεταζόμενους νά τεκμηριώνουν τήν ἐπιχειρηματολογία τους μέ παραδείγματα πού περιέχονται στό βιβλίο "ἐπιλογῆς" ἤ καί μέ τά προσφορότερα ἀπό τήν ἀντίστοιχη ὕλη "κορμοῦ". (Ἔτσι θά διευκολυνθεῖ καί τό διδακτικό ἔργο). (γ) Γιά σαφέστερο ἐντοπισμό τῶν ὁρίων κάθε θέματος καί τῶν ἀντίστοιχων ὑποχρεώσεων τῶν ἐξεταζομένων σκόπιμο εἶναι τά θέματα ("κορμοῦ καί ἐπιλογῆς") νά ἀναλύονται σέ δύο ἐπιμέρους τμήματα.

./.

Τό Τμῆμα εἰσηγεῖται τά ἀκόλουθα:

α) Νά ἐξετάζονται οἱ μαθητές σέ δυό θέματα ἀπό τήν ὕλη "κορμοῦ" καί σέ δυό θέματα ἀπό τήν ὕλη "ἐπιλογῆς". Ἡ ἔκτασή τους νά εἶναι τέτοια ὥστε νά μποροῦν οἱ μαθητές νά ἀπαντήσουν σ' αὐτά γραπτῶς μέσα σέ 2 ὧρες.

β) Μέ τά θέματα ἀπό τήν ὕλη "κορμοῦ" θά ἐλέγχεται ὁ βαθμός οἰκειώσεως τῶν ἐξεταζομένων μέ τήν ὕλη πού διδάχτηκαν ἀλλά καί ἡ ἱκανότητά τους νά κρίνουν γεγονότα, πρόσωπα καταστάσεις γιά τά ὁποῖα γίνεται λόγους.

γ) Μέ τά θέματα ἀπό τήν ὕλη "ἐπιλογῆς", τά ὁποῖα καί ὡς πρός τή διατύπωσή τους πρέπει νά ἔχουν σαφή ἀναφορά στά συγκεκριμένα κεφάλαια τοῦ βιβλίου, ἐλέγχεται κατά πόσο οἱ ἐξεταζόμενοι ἔχουν κατανοήσει τά ζητήματα (π.χ. τό ρόλο διάφορων παραγόντων στήν ἱστορική ζωή: τοῦ φυσικοῦ, κοινωνικοῦ κτλ. περιβάλλοντος, τῶν θεσμῶν, τῆς προσωπικότητας) καί εἶναι ἱκανοί νά τό ἐκθέσουν μέ σαφήνεια καί πληρότητα.

δ) Κάθε θέμα εἶναι δυνατόν νά περιέχει δυό ἐπιμέρους ζητήματα (ἐρωτήσεις).

ε) Ὡς πρός τήν βαθμολογική ἀξία τά θέματα θεωροῦνται ἰσοδύναμα.

Ὁ κ. Βῶρος πρότεινε τήν ἀκόλουθη προσθήκη στά ἀνωτέρω μετά τό τέλος τῆς παρ. γ΄ "καί ζητεῖται ἀπό τούς ἐξεταζομένους νά τεκμηριώσουν τήν ἐπιχειρηματολογία τους μέ παραδείγματα πού περιέχονται στό βιβλίο "ἐπιλογῆς" ἤ καί μέ τά προσφορότερα πού προσκομίζουν ἀπό τή διδαγμένη (καί ταυτόχρονα ἐξεταζόμενη) ὕλη "κορμοῦ". Τήν ἄποψή του αὐτή, εἶπε, τήν ἔχουν ἐπιδοκιμάσει καί διδάσκοντες πού ἔχουν ἐρωτηθεῖ σέ συζητήσεις πού εἶχε μαζί τους.

Τό Τμῆμα δέν ἔκανε δεκτή τήν πρότασή του καί ὡς πρός τό σημεῖο τοῦτο ὁ κ. Βῶρος μειοψήφησε.

./.

Β΄ Μαθήματα β΄ κύκλου

1.- Μαθηματικά - (Εἰσηγητής ὁ κ. Ν. Βαρουχάκης)

Γιά τήν ἐξέταση τῶν μαθητῶν στά Μαθηματικά, δίνονται τέσσερα ἤ πέντε ζητήματα. Κάθε ζήτημα περιλαμβάνει ἐπί μέρους ἐρωτήματα πού εἶναι ἀσκήσεις ἤ θέματα θεωρίας. Ἡ ἐπιλογή τῶν ζητημάτων γίνεται ἔτσι ὥστε νά καλύπτεται ἕνα εὐρύ φάσμα τῆς ὕλης πού διδάχτηκε συνολικά στό πρόγραμμα τόσο τοῦ κορμοῦ ὅσο καί τῆς ἐπιλογῆς μέ κριτήριο τή δυνατότητα ὀρθῆς ἀξιολογήσεως τῶν μαθητῶν. Κανένα κεφάλαιο δέν παρουσιάζει ἰδιαίτερη βαρύτητα γιά τήν ἐκλογή τῶν ζητημάτων. Ὅλες οἱ ἀπαιτούμενες γιά τήν λύση τῶν ζητημάτων ἀποδείξεις στηρίζονται στήν ὕλη πού διδάχθηκε.

Ἡ ἐπιτυχής πραγμάτευση ἑνός ἐρωτήματος ἐξασφαλίζει στό μαθητή ἕνα προκαθορισμένο ἀριθμό βαθμολογικῶν μονάδων, ἀκόμα καί στήν περίπτωση πού ἡ ἐργασία του αὐτή στηρίχτηκε σέ προτάσεις προηγούμενων ἐρωτημάτων πού ἔπρεπε νά ἀποδειχθοῦν. Ἡ μή ὁλοκλήρωση μιᾶς ἀποδεικτικῆς πορείας λαμβάνεται ὑπόψη καί ἀξιολογεῖται ἀνάλογα. Οἱ βαθμολογικές μονάδες πού ἀντιστοιχοῦν σέ ὅλα τά ἐρωτήματα, εἶναι 20 ἀπό τίς ὁποῖες 6 ἀντιστοιχοῦν σέ θέματα θεωρίας. Ἐπίσης τά ἐρωτήματα πού ἀναφέρονται σέ ὕλη θεωρητικῆς Γεωμετρίας βαθμολογοῦνται συνολικά μέ 6 βαθμολογικές μονάδες.

2.- Φυσική καί Χημεία - (Εἰσηγητές οἱ κ.κ. Ἀν. Πάγκαλος, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος καί ὁ Στ. Παπασημακόπουλος, Εἰσηγητής).

Ἕνα τμῆμα τῆς Φυσικῆς καί τῆς Χημείας ἀποτελεῖται ἀπό βασικές ἔννοιες, γνώσεις καί νόμους πού ἐκφράζονται καί μέ μαθηματικούς τύπους καί ἕνα ἄλλο εἶναι καθαρά περιγραφικό.

Τό πρῶτο εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο γιά τή κατανόηση τοῦ δευτέρου. Γιά τό λόγο αὐτό ἡ τέλεια κατοχή τῆς ὕλης τοῦ πρώτου αὐτοῦ τμήματος ἀπό τούς μαθητές ἔχει ἀποφασιστική σημασία γιά τήν ἀξιολόγηση τοῦ ἐξεταζομένου καί στά δύο μαθήματα.

Εἶναι εὐνόητο ὅτι ἡ βαθύτερη κατανόηση τῶν θεμελιωδῶν ἐννοιῶν καί νόμων εἶναι κάτι πολύ περισσότερο ἀπό τήν ἀπομνημόνευση τύπων

./.

καί τό μηχανικό συνδυασμό τους γιά τήν ἐπίλυση τῶν διαφόρων προβλημάτων. Γιά τό σκοπό αὐτό ἡ σαφήνεια, ἡ πληρότητα καί ἡ ἀκρίβεια στίς ἀπαντήσεις, καθώς καί ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ ζητουμένου θέματος μέ παραστατικά σχήματα, ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία στόν ἔλεγχο τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἐξεταζομένου καί κατά συνέπεια τῆς ἀξιολογήσεώς του. Ἡ ὑπερβολική ἀνάπτυξη ἑνός θέματος ἀπό τόν ἐξεταζόμενο, ἡ ὁποία πιθανό νά ἔχει ὡς σκοπό τή συγκάλυψη τῆς ἄγνοιάς του σχετικά μέ ἕνα ἄλλο θέμα πού ἐπίσης δόθηκε γιά ἐξέταση, πρέπει νά ἀποφεύγεται διότι ἐκτός τῶν ἄλλων καταπονεῖ μάταια τόν ἐξεταστή. Τέλος ἡ διαμόρφωση τῶν θεμάτων τῆς ἐξεταστέας ὕλης καί ὁ τρόπος βαθμολογήσεώς τους ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις κατανοήσεως καί ἀφομοιώσεως τῶν μαθημάτων αὐτῶν.

Ἡ ἐξέταση τόσο στή Φυσική ὅσο καί στή Χημεία περιλαμβάνει τέσσερα ζητήματα ἀπό τά ὁποῖα τά δύο ἀναφέρονται στή θεωρία καί ἄλλα δύο σέ προβλήματα ἤ ἀσκήσεις. Καθένα ἀπό τά ζητήματα τῆς θεωρίας περιλαμβάνει δύο τουλάχιστον ἐρωτήσεις, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται σέ ἕνα ἤ περισσότερα κεφάλαια.

Σέ σύνολο εἴκοσι μονάδων ἀξιολογήσεως γιά κάθε γραπτό δοκίμιο τά δύο ζητήματα τῆς θεωρίας θά βαθμολογηθοῦν μέ μονάδες 1-1 καί τά ἄλλα δύο τῶν προβλημάτων ἤ ἀσκήσεων μέ μονάδες 1-8.

Θέμα 2ο

Ἐπειδή τά χρονικά ὅρια ἐξαντλήθηκαν, ἡ συζήτηση γιά τό 2ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά ἑπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

Ἀν. Πάγκαλος

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου